آخر زمان

[illegible]

محرری: حفیظ ثابت

صاحب و ناشری

[illegible]

نجم استقبال مطبعه‌سی

افکار جدیده کتبخانه‌سی

آخر زمان

— رومان —

محرره‌سی: عفیفه فکرت

صاحب و ناشری

جمعیت کتبخانه‌سی

نجم استقبال مطبعه‌سی

١٣٣٥

افكار جديده كتبخانه‌سی

Fikret, ʿAfīfe

آخر زمان

1775

— رومان —

Āḫir zemān

محرره‌سی : عفيفه فكرت

درسعادت — آتی مطبعه‌سی

١٣٣٤

آخر زمان

— ۱ —

— آنه‌جکم ، سن‌ده بر عجائبلشیورسـك‌كه . . . بوكون تیاترویه كیتمه‌یه‌لم‌ده نره‌یه كیده‌لم ، نه‌یاپه‌لم؟ هم‌ده (دارالبدایع) اویناتیورمش. قویون‌بولونمایان یرده كچی‌یه عبدالرحمن چلبی‌دیرلر .
— اویونك آدی نه ؟
— (قاین‌آنا ظرلتیسی) ، محرری ایشیق اوغلو چلیك....
— بوده نه ؟ أوده اوطورمق داها خیرلی دكلمی ؟ هواده كوزل . آقشامه طوغری بالیغه چیقاریز .
— اوف ،آنه ، یا آقشامه قدر بورده نه‌یاپارز؟قاوغا ایدرز. سینیرلنیرز. صوكره برهفته بر‌برمزه‌كوسه‌ریز . قوزوم‌آنه‌جكم ، جیجیم آنه‌جكم ، هادی كیده‌لم .
— تیاترودن ایی برشيء یوقمی ؟
— آه آنه‌جكم ! سن رحمتلینك زماننده پارسده‌كوردیكمز تیاترولری‌می آرییورسك ؟ انشاءاله صلح اولورده ینه كوروروز . لكن اوزمانه قدر انسان هر شیدن محروم‌می اولسون ؟ آز اول قونفه‌رانس واردی . كندینی كوسترمك ، ایچ كوكیسی كیرمك ایسته‌ینلر خانملره قونفه‌رانس ویررلردی . اونك‌ده تیز موداسی طاوسـادی . داها اول حمام واردی. نه‌ایی ایدی ؟ صیجاجق . انسانك بوتون‌كونی كچردی . كمیكلری ایصینیردی. شیمدی اونلرده قاپاندی . غسلخانه‌مزده اولماسـه قوقاجغز . هایدی آنه‌جكم ، كوزل آنه‌جكم .
— یكی . اولسـون . لكن چابوق حاضرلان . تعرفه‌لری دكیشدیردیلر ، بیلیورسك یا ، یكرمی دقیقه اول .
شومحاوره‌دن صوكره شهلوند خانم‌خدمتجیسی (قله‌اونیكی) یی

چاغیردی. اوطه‌سنك قاپیسنی کلیدلدی. توالت ماصه‌سنك اوزرینه بوتون اوته بریسنی سه‌ردی . صویوندی . یالین آیاق، چپلاق کبی برحالده قیزه ابتدا آیاق طرناقلرینی تورپوله‌تیوردی .

[قله‌اونیکی] ، بوآره‌ده خانمی آبوق صابوق کلمه‌لرله ، تشبیهلرله مدح ایدیورسه‌ده شهلوندآلدیرمیور، آره‌لقده برقهقهه‌قوپاریپوردی. متمادیاً ساعته‌ده باققده ایدی: داها سکسان دقیقه ! آل طیرناقلرینی کندی جلالیوردی . خفیف دوزکونلردن بر ایکیسنی قارشدیردی. سورروندی . اوللادی . درحال لاوابویه کیدوب بر ایچه ییقاندی . بر داها سورروندی . بو سفر اولمشدی . دوداقلرینی‌ده ، صنعتله بویالادقدن ، و ، کوزینه سورمه‌یی چکوب اطرافنه اینجه برده‌هاله چیزدکدن صوکره بیضی ییچیمی آینانك قارشیسنه کچدی . خدمتجی ـ خانم اوشویه‌جك ـ دیه قیصه په‌له‌رینی‌شهلوندك صیرتنه آتدیسه‌ده بو ، اوچ دقیقه اولسون یرنده طوره‌مدی . کوچك خانم ، ألنده سیوری‌وانجه‌جك فیرچه‌سیله‌یوزونك‌چیزکیلرینی دوزه‌لتیرکن‌په‌له‌رین دوشدی . او کوزل ومتناسب‌اوموزلر کوروندی . [قله‌اونیکی]، حالا، خانمك آیاقلریله اوغراشیوردی. شهلوند ،آینانك‌حضورنده، بویله ، کندیسنه بر چکی دوزن ویررکن بردن بره صیقلدی . کوزلرینی بر قاچ دفعه آچوب قاپادی . ایچنه بر یأس کلدی . کیم بیلیر نه دوشونیوردی ؟ صوکره‌اوموزلرینه ، باجاقلرینه ینه باقدی. کوکسنی آچدی . سینه‌سنی بر آز پودرالادی .

یوز توالتی بیتمش می ایدی، بوقسه شهلوند خانمك جانی می صیقلدی، نه اولدی بیلمم ، خیزلی خیزلی ، سینیرلی سینیرلی امرلر ویره‌رك ألبسه‌لرینی کتیرتدی . بیك منتله (قوریه) نك دیپلوماتیق چانطه ایله کتیردیکی‌ایپك و (ژور)لی چورابلردن برینی آیاغنه کچیردی. ظریف باجاغنی آینایه طوغرو اوزاتیور وایچندن شوسؤالی صوریپوردی:

ــ عجبا چیپلاقکن‌می داها کوزل ، داها بکنیلیر ، یوقسه بویله‌یکن‌می ؟ برجواب ویره‌مدی . بوسؤال قلبنده بر دوکوم کبی قالدی . چوزوله‌مدی .

مور طافتا ألبسه‌سنی‌ده که‌یدی . شهلوند ، آینانك قارشیسنده راحت طوره‌میوردی . کوزللکی آرتمشدی . لکن کوزللك تواله‌تله آرتار ، أکسیلیرمی ؟ بوکاده جواب ویرمك ایسته‌میوردی .

مور البسه‌سی، ده‌قولته چارشافی ، قیصه‌جق أتکلکی ، اوزون چوراپلری ، قویو مائی ، غایت آچیق ، اوزون اوکچه‌لی ، طونوق (وه‌رنی) لی اسقارپینلری ، ألنده کوچوجوك پلاطین چانطه‌سی ، کوکسنده ـ کیم بیلیرنه‌یه اشارتدر؟ـ عقرب شکلنده بر(پاندانتیف)ی ، قولاقلرنده سیاه اینجی کوپه‌لری ایله شهلوند خانم ، عادتا ، سوقاغه چیقدیغمده حدی اولان بنم یانمه کلسون‌ده بوینی کوسته‌رسون کبی عالمه میدان اوقویوردی .

بوصره‌ده روم خدمتجی که‌وزه‌لکه باشلادی :

ــ قوچوق‌خانوم! بن أرقه‌ق اوله‌ایدم سکا عاصیق‌اوله‌جقدم. خریسته‌مو ! پاناثیامو ! بنم ایکنجی نیسانلی (نشـانلی) ستلیانوس بیلمزدی‌راحت‌طورسون. او، اوقادار- بن‌بیلمم‌ترکجه- اوقادارایدی. برکون؛ ها! ها! ها! برچیچکلی‌قیزی‌طوتدی، اوپدی‌برداهااوپدی، جانی‌چیقارنجاز قادار اوپدی . بوسوزلری‌صاوورلرکن، (قله‌اونیکی) بردن بره شهلوند خانمك اوزرینه صاریلوب،اولانجه قوتیله،یوزینی، کوزینی اون ، اون بش دفعه اوپمشـدی . قیز ، قپ قرمزی کسلمش ، عادتا خانمی صالویرمیوردی. شهلوند باغردی. والده‌سی شمسا خانم ایچری‌کیردی. اولان بیتنی آکلادی . [قله‌اونیکی] نك یوزی پانجار کبی اولمشدی . اوتاندیغندن نه یاپه‌جغنی بیلمیوردی . بوتون تکدیرلره :

ــ بن أرقه‌ق‌دکل‌که ، نه‌ضرروار؟.. جوابنی ویریپورسه‌ده بو عذر مقبوله کچمیوردی . شهلوند :

ــ آه حبیث! تواله‌تمی بوزدی . وقت‌ده یوق . بن نصل تکراریوزمی‌اسلوبه‌کتیریرم‌دیه،برحدت،دیکرخدمتجی (عنفوان)ایله عجـله عجـله ، آینـا قارشیسنده تواله‌تی تعمیر ایدیوردی . شهلوند خانمك یوزی پك قیزاردیغندن تعمیراتده موفق اولوب اولمدیغی

قولایلقله آکلایه‌میوردی . بوندن‌ده چوق صیقلدی . فقط آننه‌سی تأمینات ویردی . قیریلان فغفور کاسه دکلدی‌یا ؟ - قیزم شوراسنی برآز داهـا آل . آللق دوداغکدن آقش . کوزیکك هاله‌لرینه هیـچ طوقونمامش . مراق ایتمه ، یاوروم .

شهلوند ایشنی کورورکن والده‌سی ، بهلول آغانی چاغیرمش ، (قله‌اونیکی) نك حسـابنی کسـدیرمشدی . درد ایله درمان آره‌سنده اوتانغاچلغی کچن خدمتجی : - قوچوق خانم . آدیو ! بن کیدیورم . بوقدر واکیت بن سزه خدمت ایتـدم . بکا بر اوفق . . . . ناصی سویلیه‌یم ؟ باقسیس ... اما پاره‌ایله‌دکل. هانی سز پاریزدن کلدی . او واکیت‌صاندوقده واردی‌برسابقه . اونی ایسته‌رم بن صانکیم باقسیس.مکر [قله‌اونیکی]نك‌ایسته‌دیکی، پارسـده ، بر چوق تدقیقاتدن صوکره آلنمش ظریف و ۱۹۱٤ موداسنه موافق بر دوه قوشی تویلی سرپوش ایدی.شمساخانم‌ده، شهلونده بوکا کولدیلر . تربیه‌لی،نزاکتلی بهلول آغاده‌کولیوردی. شمسا :

— بهلول ! شوکا برده شـویله بویله شاپقه تدارك ایت . امرینی ویردی . زنجی دیوان طوران أللرندن بریله یردن بر تمنا ایدرك خانم افندینك امرینی انفاذ ایتدی .

شمسا خانم‌ده سوسـلنمشدی . ذاتاً تیاترویه کیتمك جانته منتدی. استغناسنك معناسی یوقدی. هنوز بوسنه قیرقنه‌کیره‌ن خانم افندی کنجلکنی ، کوزللکنی ، طراوتی اویوندن باشـقه نره‌ده وکیمه کوسته‌ره‌جکدی‌یا ؟

شمسا خانم کوزللکنی محافظه ایتمه‌ده ماهر براوسطه اولمشدی. وجودینـه غایت اپی باقاردی . کنجلکی اوزرنده تیـتره‌ردی . برکون ، نصلسه برکیرپیکی دوشمشدی . خانم افندی‌یی بر تلاش ، براندیشه ، بروسوسه آلدی. کیرپیك تلنی برجام محفظه‌یه قویدی. همان کوز هکیمنه کیتدی . دوقتور :

— خانم افندی ، وسوسه کرکمز . اولاغان شیلردن‌در بو

بر كیرپیك دوشدیسه انسان قارتلاشیر دكل یا ... دیدیكی وقت شمسا خانمك یوره‌كنه صو سه‌رپیلدی .

اوت ، شمسا خانم پك كوزلدی . زوجی مرحوم پاشا ، غایت دلبر اولان ایالك حرمندن آیرلدقدن صوكره والده‌سندن كوزللكده یكتا بر چركس قیزی ایسته‌مشدی . بویوك خانم افندی شمسایی بر سلطان سرایندن دیله‌نوب آلمشدی. سلطان افندی اونی برادرینه حاضرلیوردی . ایشته شمسا خانم بو چركس قیزیدی . رفتاری پك خوشدی . رقص ایدر كبی یورودی . سسی لطیفدی . توركی سویلر كبی لقردی ایدردی . هله او اینجه خانم سیغاره‌سنی ایری پرلانطه‌لی یوزوكلی پارمقلرینك آره‌سنه آلوب تللندیردیكی وقت نه خوش اولیوردی . . . اوصره ، اینجه دوداقلری ده آچیلیور ، آره‌لرنده سوت كبی بیاض ، اینجی كبی قیمتدار دیشلری كوزوكیوردی . هله كوله‌سی نه لطیفدر ! یناقلرینك اورته‌سی چوقورلاشیر ، برشاه اثر اولور .

شمسا خانم تواله‌تی ، لوانطه‌لری پك سه‌ور وبونلردن غایت ایی آكلار . فرانسز پرنسسی اولسه كندندن اوستون دكلدر .

شهلوند، یكرمیسنه باصدی دیه اختیارلادیغنی ظن ایدیوردی . فقط ، والده‌سی ، بو اندیشه اوزرینه حدته كله‌رك : — قیزم ، دلی‌میسك ؟ بركره بكا باق . بن سنك آنه‌ك اولدیغم حالده هنوز تازه‌یم . یوزمده هیچ بر بوروشوق وارمی ؟ مراق ایتمه . سنك كبی بر نوجوان البته اك كوزل أركككه واریر . لكن ، امان شهلوندم ، صاقین همان آنه اولما . ابتدا بویوك آنه‌لك كوجه كیده‌جك . صوكره سنك وجودك پیپرانه‌جق . چوجوق یاپمق قولایدر . اون‌چوجوغك اولابیلیر اما ایكی كنجلكك اوله‌ماز. بن سنی طوغورمسه ایدم داها كوربه ، داها تنی درست اولوردم .

— آنه ! او وقت بن‌اولمازدم . بو قیصه محاوره‌یی بربوسه تعقیب ایده‌جكدی . دوداقلر اوزاندی . لكن تواله‌تك بوزولماسی قورقوسیله كری چكلدی .

شهلونده پك شیرینلی . توحافدر ! شهلوند چوق کوزل بر قیز اولدیغی حالده آننه‌سنی آکدیرمیوردی . شمسا خانمه جزئیجه سمن کلمشدی . شهلوند خانم ایسه بالیق أتنده ایدی . شمسانك کوزلری بویوك ، لکن لاجورددی . شهلوندککیلر بویوك اولمقله برابر سیاهدی . قیزی أسمره چالیوردی ، آناسی قومراله . ایکیسنك‌ده اعضاسی متناسب ، زیاده‌سیله متناسبدی . فقط بری باشقه ، اوتکی بسبتون باشقه . قیز ، مرحوم باباسنه‌ده بکزه‌میوردی . بیلنلر ، بویوك والده‌سنك کوزللکنی طورونده کوریورلردی . بویوك والده‌ده قول جنسندن کورجی ایدی . یاشی خنسانه کلدیکی حالده مرحومه عین شمس خانمك هیچ بوزولمدیغنی حکایه ایدنلر واردر .

شهلوندك یاپیسی صاغلامدر . بوی بوص نه‌صیریق قدراوزون ، نه‌ده اوچه‌لری آزیته‌جق قدر قیصه ؛ ایکیسی اورته‌سی . قامتده‌ده کوزللك اولور ، ایشته شهلوند خانمکی‌ده اویله کوزل بر بویدر . یوقاریدن ، کردندن کوکسنه طوغرو برشلاله کبی کلیر ، بلیرسز بر قرندن صوکره بلده برقیوراتیر . نارین برجفت باجاق . لذیذ بالدیرلر . هله صوك مودا شهلوندك امدادینه یتشدی . بوقادار کوزل بالدیرلر هیچ کیزله‌نیرمی ؟ أتکاری بر آز دها قیصه طوتار برمودا چیقسه ...

لکن شهلوند خانم سینیرلی ، غایت سینیرلیدر . سینیرخسته‌لغه قدر واریر . پاشا باباسی تربیه‌سنه چوق اعتنا ایتمشدی . پارسدن مخصوص خواجه کتیرتدی . پیانوسی ، فرانسزجه‌سی ، په‌نتوری ، أل ایشلری یرنده‌در . الله ایچون ارباب قیزدر .

چوق اوقور ، اوقور ، بوکالیر ، سینیرله‌نیر ، صوکره آغلار . بك اوغلندن کندیسنه صاندیق صاندیق کتاب کلیر . نه‌ده چابوق اوقور ! اوطه‌سنه قاپانیر ، یمکه اینمز ، مسافرلره یوق دیدیرتیر ، اوقور ، هپ اوقور ، متصل اوقور . اوچ‌بوچوق فرانقلق فرانسز رومانلرینی برکونده ، یاللاه یاللاه بر بوچوق کونده . . . اوقور ،

آكلارده . ترجمه‌ده بك ايلرى كيده‌مه‌مشدر . يازيسنده يا كلش يا پار. ألينه عثمانليجه بر كتاب كچسه يا صوكنه قدر كله‌مز ، ياخود كه اوزوله اوزوله‌اوقور. آرقداشلرى كنديسنه (ترشه ايله كستانه‌رنكى) نى ، (سوداى مقدوح) ى كتيرمشلردى . بش اون ياپراغنى اوقودقدن صوكره بونلر أرمنى‌طوطولرينك پاريزيه‌ن تقليدى ياپمه‌لرينه بكـزييور؛ بن بونلرك اصـللرينى اوقورم ديه خانم قيزلرمزك لذتله ، هيجـانله اوقودقلرى ، بر ، بر داها اوقودقلرى طاتلى صو رومانلرينى كرى كوندرردى .

شهلوندآننه‌سنى‌بك سه‌ويكى‌حالده‌هروقت‌كنديسيله منازعه‌ده‌در. پيانو ، اوقومق وقاوغا.هيـچ برشئي بكنمز . شمسا خانم سوسه بك دوشـكوندر اما برآز اميجه‌در . حالندن پك ممنوندر . داها فضله‌سـنى دوشونه‌مز . فقط شهلوند دوشـونور . ايشته منازعه بورادن چيقيور .

غريب دكلى ؟ پاشا مرحومك صاغلغنده هراوچى اوزوپايه كيتمشلردى .شمسا خانم: ـــ پاشا ، بن‌بيقدم، هايدى استانبوله دونه‌لم ديديكى حالده شهلوند خانم ممكنسه ئولونجه‌يه قدر پارسـده اوطورمه‌سنى ايستيور ، و ، هراقشام اوتل اوطه‌سنده آناسيله ، باباسيله قاوغا ايديوردى .

ـــ آننه‌جكم. [فولى به‌رژه‌ر] ك تعميرى يكرمى‌كونه‌قادار بيتييورمش. نصل پارسدن كيدرز ؟ صوكره بزه نه ديرلر؟كوزلرى باغليمى كيدوب كلديكز ديمزلرمى ؟ آه‌آننه،آه! استانبولده باشقه‌بر اولادك‌ده‌يوق‌كه‌كوزك‌آرقه‌ده قالدى‌ديه‌يم.قيزديرييورسك‌بنى‌آننه‌جكم. استانبوله دونه‌جكز . ينه چارشاف ايچنه طيقيله‌جغز. هپ اوعالم. هپ اوحاجيننه‌لر ، هپ او حامينه‌لر . لقلقه ، سيغاره ، قاوغا . داها پارسـده كوره‌جك اون يدى تياترو قالدى . اوندن باشـقه (مونمارتر)ده اوفق تفك داها نه‌لر ، نه‌لر وار . ياصوكره‌پارسك جوارى ... هيـچ (پلاژ) لره كيتمه‌دن اولورمى ؟ برآزده‌موسمى كچيروب (نيس)ه، (مونته‌قارلو)يه كيتمه‌لى؛ اونلرى‌ده دنيا كوزيله

بر كورملی چارەسز پارسدەوفرانسەدە آلتی آی قالمشلردی. ایكی موسم بدايتندە وصوكندە (تروويل)یدە ، (ويشی) يیدە ، آق دكز ساحللرينیدە كورمشلردی . شهلوند، اوتەدە بريدە فرانسزجەسنی صاتەجق مشتری بولويوردی . حقيقةً دە (آقسان)سزسويليوردی. باباسیدە فرانسزجە بيليوردی اما ، نەقادار اولەجق ، سلطان عزيز زماندە سلطانيەدە اوكرنلمش شويلە بويلە برفرنكجە .

طوغوش اعتباريلە ترك اولان شهلوند ، فرانسەدە كنديسنی يابانجی بولەدی . ذاتاً ، داها كيتمەدن ، بوتون جادەلری ، ابنيەيی بيليوردی . فرانسز حياتنە دائر قاچ جلد رومان اوقومشدی ! هنوز پارس غارينە آياق آتمادن ، خانم قيزمز ، [قارتيە] نك بوتون مبانيسنی ، باغچەلرينی ، مكتبلرينی ، رەستورانلرينی ، قهوەلرينی ، طاوان آرەلرينی ، اوجوز [بويون] لرينی، چفت ياشايان طلبەسنی، آغير باشلی ، [لژيون دونور] لی كهنە پروفسورلرينی، قاوغالرينی، [غريزەت] لرينی ، ميانەجيلرينی ايچلی طيشلی بيليور،طانيوردی.

قابل دكل استانبولی ، فاتحی ، وفا ميدانی ، ايوب ساطانی ، صوغان آغانی بوقدر اينجە بيلمزدی . كورديكی بيلديكی بيك ييللق بوغاز ايچی ، بر آز آطەلر ، ديوان يولندن شيشلی‌يە ، نشان طاشنە قدر اينجە برقوردەلا كبی استانبولك آلافرانغە ايلە آزچوق مناسبتی اولان سمتلری . اونك ايچون پارس كنديسنە مونس كلمشدی . ايشتە ... باباسنە ، آناسنە ديوردی ، شوجادەنك صوكندە فلانك هيكلنە راست كلەجكز . فی‌الحقيقە هيچ‌دە ياكليوردی . شهلوند پارسدە پك اوقدر صولاقلق كوسترمەدی . نەقدر قادين ومودا غزتەسی وارسە ، ذاتاً ، هپسنە آبونە دكلميدی ؟ پارمقلرندەدە مهارت واردر . روم ، أرمنی ديكيشجيلرە اويلە امرلرويرركە ... شهلوند خانمە ايش كورن موديستلرك پايەسی بويور .

شهلوند خانمك پارسدە كچيرديكی يوز يتمش كون حياتنك الك شاعرانە كونلريدر. اوطوموبيل ايچندە كنديسنی (بوا) دە كوروبجە ماسوادن كچر ، اواوزون ، دوز (آلە) لردە ، كهنەوقويو يشيل

آغاچلرك سایه‌سنده کندیسنی اویقوده صانیردی. اوطوموبیل سرعتله آقنجه ، بعضاً ، شهلوند خانم ، باباسیله آنه‌سنك آره‌سنده ، کوزلرینی قاپار ، ایکی اوچ دقیقه دوشونوردی . عجبا نه دوشونوردی ؟ خیالات ایچنده ، دومانلر ایچنده ، رؤیالر ایچنده ...
استانبوله عودت ، آلافرانغه‌دن آکلار، کوزل ، کورپه ، ایشسز بر بکله أولنمك ، صوکره کلوب ینه بو اوطوموبیله ـ ب ۱۵۷ ـ نومرولی اوطومبیله بینمك ، صاغده آنه‌سی ، صولده باباسی اولمامق اوزره ، قوجه‌سیله ، صیق صیق یه شو پیکه‌نك اوزرنده اوطورمق ، ایکی ساعت اورمانده طولاشمق ، اویومه‌دن رؤیا کورمك . صوکنده اوتله واروب یمك وخصوصیله ایچمك . و ، بکنك قوللری آره‌سنده ، شو صیجاقده برکوندوز اویقوسنه ، شکرلمه‌یه طالمق . ایشته ، کوچوجوك قلبنك ایچنده ، شهلوند خانم ، بو سودایی بسلیوردی . پاشا ایله والده‌سی ، قیزلری کوزلرینی قاپادیغی وقت ، عجبا ، بو رؤیایه نفوذ ایده‌بیلیورلرمیدی ؟ اوت وخایر . بو دوشونجه‌لردن صوکره ، علی‌الاکثر ، شهلوند خانمك یوزینه برآز قان کلیور ، صیقیلیوردی . او وقت ، هیچ برشیٔ سزمه‌مش کبی ، آنه‌سی :

— قیزم ایشته بوقدر سه‌ودیکك ، بایبلدیغك پارسده‌یز نه‌دن بویله مأیوس طوربیورسك دیه آکلاماماز لقدن کلیردی . شهلوند ، بوکا جواب ویره‌مزدی. لکن شهرك جاذبه‌سی شهلوند خانمه بو یأس ایله قاریشیق امیدینی چابوق ، فقط موقتاً اونوتدیردی .

کیجه، تیاترو دونوشنده ، شهلوند ، بردن‌بره اویویامازدی. چوق دفعه صباحلاردی . دوشونجه‌سی ، رؤیاسی ، هپ ، مخیل ومفروض بربکدی . قوجه‌سنی کندی یاراتمشدی . آشیانه‌لری أوروپاده ایدی . زوجی کندی مزاجنده ، کندی طبیعتنده ، کندینه اویغون ومجلوب مستثنا برخلقتدی . اویقوسز کچن هرکیجه بوأرککك سیماسنی برآز داها کوزللشدیرمشدی. شهلوند ایله‌لاادری بك ، هرکیجه، لااقل برساعت کوروشمه‌دن اویومازلردی. شهلوند

خانم قوجه‌سنی خلق ایتدیکی کبی آپارتمانی‌ده ، کندیلرینه کوره ، یاراتمشدی .

پك اوقادار میلیونه‌ر کاشانه‌سی دکل. اصناف أوی‌ده اولمقدن اوزاق. بك ، سفارت کبراده مستشار . معاشنه مفتقر دکل، ایرادی وار . مصرلی‌ده اوله‌بیلیر . فخری مستشار ، فخری باش کاتب ، باش شهبندر. اون اوطه‌لی بر آپارتمان. وبر فرانسز آشجیسی. بر واله، برفام دوشانبر ، واله تراشلی ، فراقلی . صالونلردن بری صاری اوتکی‌مائی. بکك اوطه‌سنده ثلث‌لوحه‌لر، یاتاغانلردن. اسکی‌قوبورلردن یاپیلمش براورتمان. آپارتمانك قاپیسنی اصولله بری‌اوورور. بواېچری‌یه کیره‌ن‌غایت کوزلدر. برآزسرسری‌مشربدر. صوکره‌دن کورمه‌ایسه‌ده بللی ایتمز. غریبدر ! بومخیل ذات ایله (موپاسان) ك -بل آمی- سی آره‌سنده نه بویوك بربکزه‌یش وار ... تا کندیسی .

اوت ، شهلوندخانم ، هیچ برایشله مقید اولمایان پاشا افندینك کریمه‌سی شهلوند خانم ، ذهننده ، فرانسز رومانلرندن مرکب بر عالم قورمشدی . سرای خیالنك چاتیسی فرانسز رومانلرندن ، مفروشاتی فرانسز طنینه (صونه) لرندن ، مزیناتی فرانسز تابلولرندن ، باغچه‌سی (لونوتر) ك پاستیشلرندن متشکلدی . کندی اوطه‌سی آلافرانغه . بلکه‌ده (آرنووو) ، لکن پك او درجه افراطکارانه دکل . یرلرده شیرازلر . سفره آچیق . هیچ بر اقشام یالکز یمك یمیورلر . موسمی ، پارسك الك کبارعائله‌لری کبی کچیرییورلر. شهلوند خانم‌قونسه‌رلره ، درسلره ، قونفه‌رانسلره ، چایلره ، اویونلرك ایلك تمثیللرینه ، یاریشلره ، مسافرهٔ دکز ساحلنه ، یاخود که (لوار) شاطولرینه کیدیور . بکی کندیسنه صوك درجه‌ده اویغون . بر دیدیکی ایکی اولمیور . بکی کندینه خدمت ایچون یاشیور . احبابلری‌ده وار . شهلوند خانم بونلرك هر برینه بر اسم طاقمشدر . جمله‌سنك سیمالرینی (بالزاق) ده ، (زولا) ده ، (موپاسان) ده ، (فلوبه‌ر) ده ، (دوده) ده بوله‌بیلیرسکز. هله‌آره صره ، شهلوندخانمك اویقوسی قاچدیغی‌وقت،

استانبولده ، بعضاً ، دایبسی افخم بکله کوروشوردی . چونکه
او ، کندیسنی مرحوم پدرندن داها ایی آکلاردی . شهلوند خانم
ایچنده کیلری دوکدکدن صوکره افخم بکله اوکا برشیئ سویلمز . اونی قیرماز ،
خیالاتنه طوقونماز ، فقط ، کندی کندینه شویله دوشونوردی .
— بزده ملی تعلیم وتربیه‌نك نقصانی . بزده رومانك نقصانی .
بزده ملی بر حیاتك ، عصره اویار بر حیاتك اولمایشی .

.... شرکتك ٦٨ نومروسی اوزاقدن کورلمشدی . آناقیز
اسکله‌یه طوغرولدیلر . اسکله نسبتله تنها ایدی . ذاتاً اوکلندن یارم
ساعت اول کیم شهره اینه‌ر ؟ تیاترویه کیده‌جك خانملر ؛ اونلرك
معقبلری ، اصنافدن ، مأموردن اولمیان بعض کیمسه‌لر ، مسافراسکه
کیدنلر .

شمسا خانم کیدوب کله بیلتلری آلدی ؛ پاره‌نك کسوریکی‌ده
اوراده آووچ آچان چوجوقلره ویردی .

بر حادثه : تقریباً یکرمی ایکی ، یکرمی درت یاشلرنده ، هیچ
بیلمدکلری ، طانیمدقلری ، کورمدکلری چوق درجه‌ده کوزل بر
بك ، اسکله‌ده یولجیلر آره‌سنده ایدی .

بو بکی کورور کورمز شهلوند خانم صارصیلدی . شدتله بر
تیتره‌دی . قلبنه بر شیلر اولدی . روحی تنندن چیقه‌جق کبی اولدی .
هرشیئ اونوتدی . سلسلهٔ تفکراتی بوزولدی . یوزی قیزاردی .
ایچنه دهشتلی ، یامان بر قصقانجلق کلدی . راحت طوره‌میوردی .
بو بك کیمدر ؟ یا بو بکی کورنلر بنم کبی اولورلرسه ...

بو بکی کورور کورمز شمسا خانم صارصیلدی ، شدتله بر
تیتره‌دی . قلبنه بر شیلر اولدی . روحی تنندن چیقه‌جق کبی اولدی .
هرشیئ اونوتدی . سلسلهٔ تفکراتی بوزولدی . یوزی قیزاردی .
ایچنه دهشتلی ، یامان بر قیصقانجلق کلدی . راحت طوره‌میوردی .
بو بك کیمدر ؟ یا بو بکی کورنلر بنم کبی اولورلرسه ...

شهلوند خانم حسیاتنی کوسترمه‌مك ایچون نفسنی ضبط ایتمکله
اوغراشیوردی . ـ آه آننه‌م بنم بو حالمی سزمه‌سه ! آغلایه‌جق

كبی ایدی . فقط نه چاره ؟ او مجهول بك، هركسله برابر واپوره
كیردی . آنا ، قیز، كوزلریله مجهول بكی برآره‌لق تعقیب ایتدیلر.
شمساخانم بك بوزولدی. ممكن اولسه‌قیزینك قاننه كیره‌جكدی.
اوت اوتانمه‌سه شهلوندی ، بر كدینك یاوروسنی بوغمه‌سی كبی ،
بوغاجقدی . چونكه شهلوندك مجهول بكی كوردیكنی بیلییوردی .
یا سه‌ومش‌سه؟ بونه دیمك ؟ كندیسنی زانغیر زانغیر صارصان بر
بك ، بویله حساس بر قیزك . عمرینی رومان اوقومقله كچیرن برقیزك
قلبنده بر تأثیر یاپمازمی ؟ شمسا خانمك قلبی زهرلنمشدی . بویوك
بر آجی طوییوردی .

مجهول‌بك برقارشی‌قاناپه‌یه اوطورمشدی. حرم‌صالوننك‌قاپیسنی
بیلتجی ، صاتجیلر ، مشتریلر آچوب قاپایجه مجهول بك كوزلجه
كوریلیوردی . شهلوند خانم یرندن قالقوب مجهول بكك داها ایی
كوروله‌بیله‌جكی بریره اوطوردی . والده‌سی بونی سه‌زدی . آز
قالدی یرندن قالقه‌جق ، قیزینك اوزرینه آتیله‌جق ، حقنی غصب
ایتمش كبی شهلوندی قتل ایده‌جكدی .

بوبحران ایچنده ایكن ، شمسا خانم هرقاپینك‌آچیلوب‌قاپانیشنده
بوتون قادینلرك ، كنج ، اختیار ، كوزل چیركین هپ اوسمته
باقدقلرینی ، كوزلرینك فال طاشی كبی آچلدیغنی كورییوردی .
ـ یالكز قیزیمی‌می ئولدیره‌دیم ؟ كناهدر . بوتون بو صالون خلقنی
ئولدیرملی . مجهول بك سوقاغه چیقه‌جق دكلمی ؟ اوحالده كوپری
اوستنده‌كی بوتون ایل عالمی ئولدیرمه‌لی . قانلی اوله‌جغم ، قانلی !
ئولدیرمه‌لی . قانلی اوله‌جغم ، قانلی !

كوپرویه كلدیلر . بوتون قادینلرك نظری قاپی‌یه متوجهدی .
بوتون نظرلر مجهول بكی تعقیب ایدیوردی . واپور اسكله‌یه رامپه
ایدنجه خلق ، قویون سوروسی كبی بوشانمه‌یه باشلادی . بونلرك
آره‌سنده ، شمسا وشهلوند خانملرله سائربوتون خانملرك‌بوسه‌نظریسی
آره‌سنده مجهول بك كوزدن نهان اولدی .

شمسا خانم ، مجهول بكه شكرم بك اسمنی ویرمشدی . شهلوند
خانم ، مجهول بكه كوزلم بك اسمنی ویرمشدی، شمسا خانم، كوزلرینی

قاپانجه ، شکرم بکی ، آلنده‌کی کاغد بچاغیله رومانك صحیفه‌لرینی کسیور ، کوریوردی . شهلوند خانم ، کوزلرینی قاپانجه ، کوزلم بکك اوقیانوس رنکلی کوزلرینی کوریوردی .

آنا قیز ، بربرینه هیچ برشیٔ سویله‌دن ، دوشونه‌دوشونه تونله کلدیلر . غیر شعوری بیلت آلدیلر . تپه‌باشنه طوغرولدیلر . برلوجه طوتدیلر . اویون اویناندی . فقط نه‌اویناندی ؟ ایکی‌پرده آره‌سنده‌کزینجیدن برشیلر آلوب بیدیلر . لکن نه‌بیدیلر؟طانیدقلری خانم افندیلرله کوروشدیلر . نه‌کوروشدیلر ؟ صوکره ، کلدکلری کبی کری دوندنلر . یولده ، شهلوند خانم ، آلنده‌کی کتابدن‌اوتوز صحیفه اوقودی . فقط نه‌اوقودی ؟ شمسا خانم‌ده ، قصبار پاشانك مادامه‌سی ایله لقلقه ایتدی . لکن نه سویلشدیلر ؟ بونلری کند یلری‌ده بیلمیوردی . کوزلری ، دیللری‌باشقه شیله مشغول‌اولورکن شهلوند خانم‌ده ، آنه‌سی‌ده اوکوزل بکی دوشونیورلر ؛ عینی آتشله یانیورلر ؛ عینی حسرتی چکیورلردی ...

کوزلم بك ، شکرم بك ، مجهول بك کیمدر ؟

تحقیقات نتیجه‌سی : بو ذاتك اسمی اجمل بکدر . پدری‌ده ، والده‌سی‌ده‌چوقدن مرحوم اولمشلردر . کندیسی مبالغه ایله کوزلدر . صاریعتراق ، قیوریق ، ویلهلمکاری بییقلری ، اوزونجه بویی ، متناسب اندامی ، جثه‌سی اولماسه ، تنك بیاضلغنه ، اینجه‌لکنه ، رایحه‌سنه ، کوزلرینك ماثیلکنه‌باقانلر کندیسنی برقیز صانیرلردی . صاچلری مبذول وصاری ایدی . کولومسه‌مه‌سی انسانك تا قلبکاهنه قدر نفوذ ایدیوردی . یوزی کوزل ، شکلی کوزل ، بویی بوصی کوزل ، اندام ورفتاری کوزل ، هرشیٔ کوزلدی . قالبی‌قیافتی‌ده پك ظریفدی . البسه‌لرینی‌بورانك[بوته‌ر] ی ، [میر]ی کسه‌مزدی . اینجه ، لاجورده چالار بر«ژاکه‌ت آتای» ، ایکی‌قاتلی ، لکن آلچارق‌برپاقه ، اینجه بر دوکومدن‌برقراوات ، آشاغیسنده‌برتك‌اوفاراق‌اینجی ، بیاض‌پیکه‌دن کوزل بریلك ، خفیف برقوردون ، فانته‌زی ویاتقین برپانطالون ، روغن اسقارپینلر ، سیم‌سیاه ایپکلی چوراپلر ... یورویوشی پك جاذبدی . چیقارکن بری ایله کوروشدی . کوروشورکن برآز

کوندی. آه ! او کوله‌سی کندیسنك کوزللکنی نه‌قادار یوکسلتدی!
شمسا خانم ، بو اوغلانی ضبط ایتمك ، معاذره ایتمك ، بر اوضه‌یه
حبس ایدوب اورادن ابدیاً چیقارماماق ایستیوردی . — آه ،
دیوردی شهلوند، [قله‌اوپاطرا] ، [سه‌میرامیس] ، [بویوك‌قترینا]
کبی مستبد بر ملکه اولسه‌م‌ده کوزلم بکی بر آلتون قفس ایچنده
یاشاتسه‌م ؛ یالکز بنمله کوروشسه ، یالکز بنمله کزسه، سوقاقلرده
کیمسه اولماسه ، [قومیل‌فلاماریون]‌ك جهانلرندن برنده ، کیمسه‌سز
برجهان . هرشی تام . هرشی مکمل . لکن بوتون بنی بشر حرم
آغالرندن حسسز ، جامد مارصیقلردن عبارت . بن ایشته بویله بر
عالمده کوزلم بکی ایسته‌رم .

. . . کوزلم ویا اجمل بك رجالدن برذاتك اوغلیدر . باباسنك
وفاتندن‌صکره علوم سیاسیه‌یی‌تحصیل ایتمك ایچون‌پارسه کوندرلدی.
بدا هوادن بر دیپلوما آلدی ایسه‌ده اقرانی بودیپلوما پك صودندر ،
برده دوقتورا یاپ دیدیلر . علوم طبیعیه‌یه چالیشیرکن محاربه‌قوپدی.
برلینه هجرت ایتدی . اورادن فیلوزوفی دوقتوراسنی آله‌جقدی .
لکن آلمانجه اوکره‌نیلیر کبی بر دیل‌دکل‌که ! اجمل بك برلینده ایکی
اوطه‌طوتدی . بری برندن کوزل ایکی خواجه ، کیجه‌لی کوندوزلی
کندیسنه آلمانجه درس ویریوردی . فقط معاینهٔ طبیه‌سی ایچون
کندیسنی استانبوله چاغردیلر . ایشته ، بوندن طولاییدرکه بومجهول
بك . کونك برنده شرکت واپورنده کورونیوردی .

اجمل بك ، .... کوینده عمجه‌سی محمد پاشانك ساحلخانه‌سنده
مسافردر . مسافردر اما زوالی جهنم عذابی چکیور . بوکاق بر
پاشا . آلاتورقه‌می آلاتورقه ! ایچریده ایکی خانم افندی وار . بری
برندن مکروه . اوچ داماد وار ، اوچی‌ده آیری اوطوریورلر .
لکن کوندری ، کیجه‌لری وار . هفته‌ده بر کون یالی‌یه کلوب
قالیورلر . عسکر اوجاغی بو ساحلخانه‌دن — اجمل بکه کوره —
خوش اولسه کرك . بونك برچاره‌سی‌بولونسه‌ده بوغازدن سیویشلسه !
صباح کیت ، اقشام کل ، اجمل بك هرکون اسرافنه قادر اولدیغی
پاره‌نك دردنده برینی بیله ییه‌میوردی .

اجمل بك بر قاچاماق یولی آریوردی .

— ٢ —

ساعت، کیجه یاریسندن صوکره ، ایکی بوچوغی‌ده‌چالمشدی. ثنا خانمك بردرلو اویقوسی گلیوردی. کیم بیلیر قاچ دفعه یاتاغنده صاغدن صوله ، صولدن صاغه دونمش ، صیرت اوستی ، یوزی قویون یاتمشدی . اویومق قابل اوله‌میور. ذاتاً بوقادار اندیشه ایله انسانك کوزینه اویقو کیره‌بیلرمی؟ هواده صیقینتیلی‌وصیجاقدی. بوتون کون ، کون طوغریسی أسمشدی . ثنا خانم ، چپلاق کبی برحالده ، یاتاغنده سماع ایدیوردی . بکی کیم بیلیر نره‌ده؟ یالکز اقشام اوزری برچوجوقله برخبر کوندرمش ضیافتده، صوکره‌ده بوکه‌رده قاله‌جغندن کجیکیرسه ـ مراق ایدلمه‌یه‌جکمش .

سوسلو ، براق وآق یاتاق اوطه‌سنك مفروشاتی ثنا خانمی صیقیوردی . آیاغه قالقدی . غارد روبك آینالی قاپیسنی آچدی. ینه یاتاغنه یاتدی . بو آچیق آینانك ایچنده ثنانك بوتون‌وجودی، صیرتی ، آرقه‌سی کورینیوردی . اورته ماصه‌نك اوستنده بویوك باباسی عبدالعظیم پاشانك مینیاتوری ، برلانطه‌لرله مزین چرچیوه‌لی مینیاتوری طوریبوردی . قیزك کوزندن بر داملا یاش کلدی . یاتاغندن فیرلایوب او مرصع رسمی ایکی أللیه طوتدی . جامد طاشلری اوپدی ، اوپدی . بر هیجان ایچنده :

— بویوك بابا ! بویوك بابا ! قوجه وزیر عالیشان عبدالعظیم پاشا . . . طورونی کوریبورمیسك ؟ باق نه حالده‌یم ؟ کیجه‌نك اوچی اولیور حالا کوزومه اویقو کیرمه‌دی . بوسوزلری تك خلجانلی ، لکن تماماً آکلاشلماسی مشکل سوزلر تعقیب ایتدی . ثنا خانم اویقوسزلقدن ، سینیرلیلکدن بسبتون یورولمشدی . اوزرنده‌کی انتاری‌یی فیرلاتدی . چیریل چپلاق ، بر طرفدن ألکتریق (پریز) ی ایله یاتاق اوطه‌سنه متصل آلافرانغه بانیوسنی کلفتسزجه ایصیتیور ، اوبر طرفدنده بر قاچ داملا ـ والیدول ـ ایچیوردی . صو ایصیندقدن‌صوکره ، کیجه‌نك

او تنها دقیقه‌سنده ، ثنا خانم ، کوزل وجودینی او ایلیق صویه تسلیم ایتدی . درحال بر فراح طویدی . کمیکلری ایصندی . سینیرلری یاتیشیر کبی اولدی .

— طین .... ساعت اوچ بوچوق اولمش . به‌نیواردن طیشاری یه فیرلادی . آزاجق قوروندی . یاتاغنه تکرار کیردی .

ثنا خانم افندینك پدرینك پدری وزرای عظام سلطنت سنیه‌دن ، اسکی وکلادن ، اسکی والیلردن عبدالعظیم پاشا مرحومدی . ثنا خانمك باباسی محمد عالیشان بك پك کنج یاشنده وفات ایتمشدی . قیزی ، باباجغنی آنجق رسمندن بیلیردی . والده‌سی‌ده ، عالیشان بکك وفاتندن صوکره عادتا کوتو چیقمش ، اوتکی ایله بریکیله اولنمشدی . نره‌ده وکیم اولدیغنی کندی بیله پك بیلمز . ثنایی پاشا مرحومله الآن بر حیات اولان بویوك آنه‌سی خانم افندی بویوتدیلر .

پاشا ، پك مستقیمدی . حقانیت ناظری ایکن اوتوز بیك لیرالق پیشکشی کتیره‌نك یوزینه فیرلاتمش ، برآدامی ده بو ایش ایچون حبس ایتدیرمشدی . صوکره اقتصادیه ناظری اولدی . او اثناده‌ده پاشانك خزینه‌سنه بر قالب آلتون اولسون حرام پاره کیرمه‌دی . اسکی قفاده ، لکن پك عقللی بر ذاتدی . علم و عرفانی اسکی طرزده ایدی . مرتب دیوانی واردر . ثنا خانم ، بم بیاض صاقالی ، بیینی ، قاشلری ، صاچلری ایچنده‌ده ده‌سنك قیپ قرمزی ، شن ، هر دائم کوله‌ر سیماسنی ، چوجوق کوزی کبی ماص‌ماوی کوزلرینی خاطرلادقجه قلبنك طوتوشدیغنی حس ایدر . جنت مکان سلطان حمید ، عبدالعظیم پاشایی پك صایار ، لکن کندیسنه یاقلاشدیرمازدی .

عالیشان بکك ارتحالندن صوکره پاشانك یکانه ذریتی اولمق اوزره ثنا قالمشدی . بویوك والده ، بویوك پدر اولانجه اهتمامی طورونلرینه ویردیلر . ثنا ، سلطان کبی بویودی .

عبدالعظیم پاشا زمانی‌مدرکدی . طشره‌ده ، برچوق دبدبه‌وطنطنه ایچنده ، یوزکشیدن فضله برمعیت ایچنده برده فرانسز مادمازلی بولوندیردی .

ثناخانم أيجه فرانسزجه اوكرندی. بو دیلده سویلر، اوقور، حتی یازار. لکن افراطه کیتمدی. چوق رومان اوقومه‌دی. روحی فرانسزلاشمه‌دی. ذاتاً بویوك والده‌سی خانم افندینك تربیه‌سی آلتنده ثنا خانم نصل اخلاقنی، عاداتی اونوته‌بیلیردی؟ خانم افندی، پادشاه سرایلرینك یتشدیردیکی الك کامل قادینلرندی. هر شیئك ایینی بیلیردی. چوق کورمش، کچیرمشدی. اسلوبلی، رابطه‌لیدی. طیشاریده، زیارته کلن قونسولوس مادامه‌لری، خانم افندینك طرز حیاتنه بایلیرلردی. حقیقة ده جانفدا خانم افندی بر پرنسسه بکزیبوردی. حمامه کیتمه‌سی، سیرانه چیقمه‌سی، مسافر قبول ایتمه‌سی بر وقعه ایدی.

پاشا، طیشاریده آلتی یرده، طولغون معاشلرله، خدم و حشم ایله والیلك ایتمشدی. هر هانکی شهر عبدالعظیم پاشایه نائل اولمشسه اوراسی بختیار اولمشدر. آناطولینك الك قویتو یرلرنده بیله، محلی قادینلر، خانم افندی‌یی بعض مرتبه تقلید ایتمکه ایجه‌لشلر، کبارلاشمشلر، تورپولنمشلردی.

پاشا، مسرف دینه‌جك مرتبه جومرددی. خانم افندی ده اوندن کری قالمیوردی. بر کون پاشا ایله زوجه‌سی ایرکندن قالقمشلردی:

— قادین! بز، سایهٔ شاهانه‌ده قرق بیك، اللی بیك آلتمش بیك غروش معاشه نائل اولدق. الله پادشاهه زوال ویرمه‌سون. دولتمزه ضرر کلمه‌سون. لکن بو پاره‌یی اولدیغی کبی ییورز. احمد آغا حسابی ویردی. مصرفی بر آز قیص دیدم. نصل اولور؟.. افندم، ماشاالله قاپیده یوز اوتوز کشی نعمتکزی ییور دیدی. دوشوندم، طاشندم. بونلری أکسیلتمك مروته صیغمدی. دائره بویله کنیش طوتولورسه، آیقده کیدر. آیلق کیدنجه ألده برشی قالماز. قالمانجه‌ده، بز کوزمزی یومدیغمز وقت، ثنا ضرورت چکه‌ر. نه دیرسك سن بوکا آقادینم؟

— مراق ایتمه پاشام. بن قاپیدن برکیشینك اوزاقدوشمه‌سنه راضی دکلم. اوناز! سنك بندکانك و ارسونلر اسکیسی کبی بورده

ییوب ایچسونلر . الله سکا عمر ویرسون . بیك یاشا . ثنایی‌می دوشونویورسك ؟ بو ایشی بن سندن اول دوشوندم . باق باشاجغم . نیم یانم بچدی . آرتق اندام کوسته‌ره‌جك حالده دکلم . بوندن صوکره سوسلنیرسه‌م بکا نه دیرلر؟ یاخود که نه دیه‌زلر ؟ بایرامده، دوکونلرده خنکارك ویردیکی شفقت نشانی کوکسمه کافیدر . افندیجکم ! بن کچن کون عبد المریم افندینك ماداماسیله الماسلری اهل قبله‌یه کوندردم . دیدیلرکه بونلر اصول اصول صاتیلرسه بدلی ایله فریده بکك چاری ، اطرافنده‌کی تارلالر ، ایچنده‌کی او آلینیرمش .... صوکره بهرام کبی صادق برآدامزده اوکا ناظر تعیین ایدیلیرسه کوزل برایراد اولورمش . پاشا ، بن بوکا قرار ویردم .

بویوك خانم قرارینی تطبیق ایتمشدی . عبدالمریم افندی الماسلری صاتدی ، همده ، کیم بیلیر نه‌یایدی . تخمیندن فضله‌سنه صاتدی . ملکی آلدیلر . بر طرفدن عبدالمریم افندی ، اوبر طرفدن بهرام آغا ، چالشدیلر ، چابالادیلر ، ایللك سنه یتمش بش بیك غروش واردات طوتدیردیلر . خانم افندی اراضینك طاپوسنی‌ده طورونی نامنه آلمشدی . لکن ثنا خانمك بوایشدن اصلا خبری یوقدی . او، اوقومه‌سیله، اکلنجه‌سیله‌مشغولدی . حضورو راحت ایچنده‌بویویوردی .

پاشا ئولدی . مشروطیت اولدی . خانم افندی طولغون بر تقاعد معاشی آله‌جغنی ظن ایدرکن مبعوثان بودجه‌یی قیصدی . جانفدا خانم افندی‌یه هیچ بر شیئه یتیشمز بر معاش قالدی .

ثناده ، شاهانه بر صورتده بویویوردی . پك کوزل ، تام معناسیله برخانم افندی اولویوردی . یاشی یکرمی‌یی بولوردیسه‌ده بویوك خانم بونی کیزلیوردی .

ثنا ، أتنه طولغوندی . مبذول صاچلری طالغه‌لی بر دره کبی اوموزلرینك اوستندن آقیور ، طاشیوردی . ثنا خانمده آزیجق سمیزلکه استعداد واردی . ننه‌سی ، اونك ایچون ، کندیسنه حامور ایشی ییدیرمکدن چوق چکینیردی . آغزی کوچوك ، دیشلری تمیز، رنکی لطیف ، کوزلری آچیق ، آلنی فراخلی ، دائما

كوله‌ر يوزلى ، شن شاطر ، خوش ، شاقه‌جى بر خانم اولمشدى .
تركجه‌سى چوق قوتلى ايدى . پارمق حسابيله شعر بيله سويله‌ديكى
واردى .

خويجه ، اخلاقيجه ، طورجه ثنا ، بويوك آننه‌سنك ايكنجى بر
جلدى ايدى . يالكز بوكا بر آز داها آلافرانغه‌لق علاوه ايدلك .
لكن مبالغه‌لى بر آلافرانغه‌لق دكل .

پاشا مرحومك وفاتندن صوكره خانم‌افندى پاره‌دن يانا چوق
صيقشدى . بر تك باشنه اولسه ضرر يوق ، اختيار بر خانم تصرف
ايتمه‌نك چاره‌سنى بولور . هيچ اولمازسه مدينهٔ منوره‌يه كيدر ، مجاور
اولور . . . لكن ثنا وار . ثنا برسلطان كبى بويودى . بو پاشايشى
براقوب داها آشاغى‌يه اينمك قيزجغز ايچون فلاكت اولوردى .
جانفدا خانم شويله دوشونويوردى : — قيزم يكرميسنه كلدى .
الله باغشلاسون استانبولده مثلى نادردر . ناموسلى ، تربيه‌لى ، كوزلى
كوزل ، رابطه‌لى ، كنج برقيزم وار . البته كندى عيارى ، كندينه
كفو برى چيقاجق ، قيزمى آله‌جق .
بو قيز قيامته دك يانمده قاله‌جق دكل يا . . . اولسه اولسه داها
ايكى سنه‌سى وار . بو آره‌ده قسمتى چيقار ، بر خوردار اولور .
شو ايكى سنه‌يى نصل كچيرمه‌لى ؟ بزه آيده اقلى يوز آلتون لازم .
ايكى سنه‌ده ايكى بيك درتيوز ايدر . قيزك كلين اولماسيچون‌ده
اوته برى لازم . بر بيك داها . حسابك قيصه‌سى اوچبيك بشيوز
صارى . بهرام بونك چاره‌سنى بولور . ايتام سنديقندن بو پاره‌يى
آلير . قيز أولندكدن صوكره چفتلكك ايرادينه حاجت قالماز .
اونى قارشيلق كوستريرز . تيز ساعتده بورجى اوده‌ر .
خانم افندينك دوشونديكى كبى اولدى . ماجرادن اصلا خبرى
اولمايان ثنايى ، بركون ، محكمهٔ شرعيه‌يه كوتورديلر . برتقرير
آلديلر . اسكى حياته ذره‌جه خلل كلمه‌دى . اسكى طاس ، اسكى حمام .
ثنا خانم بوقدر كوزل ، بوقدر اوصلو ، ناموسلو ، تربيه‌لى
اولديغى حالده قسمتى چيقميوردى . بوقوجه‌لره نه اولدى ؛ زمانه‌نك

کنجلری کورمی اولدیلرده بوانجی دانه‌سنی کورمیورلردی . جانفدا خانم افندی صیقلمه‌یه باشلادی . محاربهٔ عمومیه‌ده اورته‌لنی قاصوب قاووریپوردی . حیات بهالیلاشدی .

لکن ، مولامه بیك بر شکر ، ثنا خانمك امثال واقران ایچنده کوزل بر شهرتی واردی . هرکس ، استانبولده ، قوجه استانبولده ثنا خانم کبی خانم یا بر دانه بولونور ، یاخود ، ایکی ، دیورلردی ... پیاسه‌نك الك معتبر ، الك اصیل کلینلك قیزیدی . هر کون ایچ کوکیلرینك عرضحاللرینی ، رسملرینی ردایدرلردی . ملازم ، بیکباشی ، دوقتور ... ایچ کوکی نامزدلری ! یاربی بونلرده ، سیوری سینکلر کبی نه‌ده صیرناشیق مخلوقات . هیچ بن نور طوپی کبی قیزیمی بویله أکمك پاره‌سی چیقارمقدن عاجز حریفلره ویریرمی‌یم ؟ قیزم عبدالعظیم پاشا کبی اسکی بر وزیرك طورونیدر .

اوکا لایق اولان ، کفو اولان کندی کبی اصیل بر پاشا زاده‌در .

فقط بو نظریه‌لر شویله طورسون بر مناسبی چیقوبده ثنایی ایسته‌میوردی . جانفدا خانم ، آرقداشلری ایله هپ زمانه‌دن بحث ایدیورلر ، آجی آجی سوزلرله حالمزی تنقید ایدیورلردی .

— قادینم ! دیه حاجه امینه خانم بر موعظه‌یه باشلادی . بو زمان سنك بیلدیکك زمان دکل . کنجلرك کوزی أوده دکل طیشاریده ... أرککك قسمی‌ده اویله ، قادین طائفه‌سی‌ده اویله . وارمی بك اوغلی ، پارس ... بوکون أوله‌ن ، یارین بوشان . هم‌ده زمانه قیزلری قوجه‌لرینی کندیلری بولوب أوه کتیرییورلر . آنایه ، تیزه‌یه ، آبلایه ، بابایه ایش قالمادی . ترزی دکاننده ، دیشجی‌نك اوطه‌سنده ، سوقاقده ، واپورده ، ترامواید‌ه طانیشیورلر ، آل سکا برر ذالت . هرکس ای والله دیمه‌یه مجبور اولیور . علی العجله امام کلیور . نکاح قییلیور . صوکره‌ده قولایجه‌جق قییلدیغی کبی قیریلیور . فسبحان الله ، عجمدن بتر اولدق . هانی متعه نکاحی یوقمش ؟ ... قادینم ، جانم جکرم ثناجغمه آجیرم . بویله اصالتلی خانملردن آکلار کنج قالمدی . هپسی قوقونالرك پیشنده . بزم زمانمزده اولسه ایدی وزیر زاده‌لر کلوب آیاغمزه ، أتککمزه قاپانوب قیزمی ایسته‌رلردی .

کور ایل عالم. قابا زمان. کوزلك ظرافتندن آکلایه‌جق ارباب کشی قالدیمی ؟ أولیلك قاری قاپاتمه کبی بر شییٔ اولدی . فسبحان‌الله ، بویوك سوزمه توبه ! صاقین آخر زمانمی ؟ ساعت کلنجه هرشییٔ ترس اولورمش . دره‌لرك بیله صویی کریسین کری‌یه آقاجقمش . ثنا جغمی کورمه‌ین کوز ، کوردر . الله باغشلاسون ، قیزم‌شوقوجه استانبولده بریجکدر . باباسی ، رحمتلی دده‌سی نور ایچنده یاتدقجه مولام اوکا عمرویرسون. نم عمرمدن کسسون،اونککنه‌قاتسون....

ثنا خانمی ایسته‌ینلر یاشلی کیمسه‌لردی . کنجلردن طلب‌ایدنلرك هیچ بری مطلوبه موافق دکلدی . جانفدا خانم افندی ، قافادارلری ایله، مانغالك اطرافنده ، اوزون کیجه‌لرده کستانه کباب ایدر، مصر پاطلادیر، وفادن‌بوزا کتیرتوب ایچرکن، هپ ، بربر ، بوکنجلردن بحث ایتمکده ایدیلر . _ نه‌صولوق ، جیویق ، جلق شیلر ... پك طاتسز، طوزسز کشیلر . آمانك او طیرناقلر، اوزون اوزون‌یاغلی صاچلر... برینك قولنده (ساعتسز) بر بیله‌زیك‌ده واردی .

بونلردن‌بری ، منصور بك ، آرابه ایچنده ثنا خانمی کورمش، ایسته‌مش، رد ایدلمش، اوتانمه‌مش، جانفدا خانم افندینك حضورینه چیقمشدی . بویوك خانم بو یادکاری هیچده اونوته‌ماز. قیرتقانمی قیرتقان . هله او چیویت ماویسی قوماشی نره‌دن بولدیرمش‌ده کندیسنه‌اوندن البسه کسدیرمش؟ اختیارلامه‌دن بوکامش، برسوزی اوتکنی‌طوتمیور. چکرکه کبی‌صیچرییور. کچی کبی ظیپلیور.قیزمی‌بختیار ایده‌جکمش. اونی‌عشق‌وسودا ایله‌سه‌وه‌جکمش. صوص،آی‌اوغل، بونه دیمك؟ نم قیزم عشق و سودا ایله سه‌ویلیرمی ؟ ایچ کوکیسی کیره‌جك ، صوکره پارسه کیدوب تحصیلنی بتیره‌جك . صوکره آدام اوله‌جق ، و ، قیزمی بختیار ایده‌جکمش . صاوول بورادن أی اوغل ،دیدم ، دیکلمدی . چام ساقیزی کبی بکا یاپیشدی . بن ، دفع اول دیدکجه او ، بکا بیتلر اوقویور ، آغلیوردی .

چوجوغم ، هادی کیت ، قیزم سکا کوره دکل دیدکجه ادبسز .نم اولادمك کوزلکندن بحث ایتمه‌سونمی ؟ تربیه‌سز ، ادبسز ، آلچاق ، ایره‌زیل دیدم ؛ آغلیور، صویتاریلق‌ایدیوردی ،

اوغلانی قاپی طیشاری ایتدم . اوتانمەدن ایرتسی کون ثنایه کینه مکتوب یازماسینمی ؟ ای حاجی صاقین یأجوج، مأجوج بونلرمیدر ؟

لکن ثنا خانمك جانی پك صیقیلیوردی . احوالی ، بویوك آننەسیله حاجینەلردن چوق ایی آکلیوردی . قیز اوزولدی . بلکەده بر آز بوزولدی . اشتاهی قاپاندی . اویقوسی قاچدی . بر آز فضله رومانه طالدی . بر درلو کندیسنه بر خط حرکت چیزەمیوردی . زمانەنك شیللق، سورتوك قیزلریله آرەسنده فرق واردی .

برکیجه، ینه بویله ، اویقوسزلق چکرکن ننەسیله حاجینه یاننه کلدیلر . یوزلری کولومسیوردی . ثنا بونی سەزدی . جانفدا خانم افندی ، آغیر سسیله دیدی که :

— یاوروم ! بر قسمت چیقدی ، سکا . باقەلم نه دیرسین . آدینه ذوالفقار بك دیرلرمش . یاشی قرق ایلەقرق بش آرەسنده. تجار . افندمن الکاسب حبیب‌الله بویورمش. زنکینمی، زنکین.. قارون قدر مالی وارمش . کوزلمش . ناموسلی ایمش . شیمدی سکا عکسنی‌ده سویلیەیم: بو آدامجغز اسکیدن بویله زنکین دکلمش. مملکتنده ...

— مملکتی نرەسی ؟

— قرەدکزلی . مملکتنده پك کوربه ایکن آناسی ، باباسی اونی أولندیرمشلر. خاتونی ایکی‌چوجوق براقمش، ئولمش . صوکره بوراده ایشه کیرمش . کینه أولنمش اما قادین ، أولردن ایراق ، کوتو چیقمش . زناایتمش . ذوالفقار بك اونی باصقینده طوتمش، بر کوزل کوتك آتمش ، ألندن چوجوغنی آلوب طلاق ثلثه ایله بوشامش . آل یاوروم رسمنی .

ثنا خانم پك اوقدر محجوبیته لزوم کورمەدن ، کوموش چرچیوەلی ویانەده یاپیلمش برفوطوغرافی‌یی ألینه آلدی . اویقوم وار ، یارین کوروشورز ننەجکم ، حاجینەجکم دیدی .

آرتق اویقوسی بوتون بوتون قاچشدی . تصویره باقیوردی :

— قوتلی بر وجود . پالا بییقلر . قوتلی بر آغیز . ایری بر چه نه . جانلی بر یوز . لکن شو سیماده بر معنی وارمی ؟ کیم بیلیر ! باشی آچیق . صاچلری ایچه طارانمش . واقعا شاعرانه بر چهره دکل . بر متفکری آکدیرمیور . لکن ، عجبا ، شو یوزك ، شو کوزلرك آلتنده نصل بر روح کیزله نیور ؟ شو چارشافك ایچنده صاقلانان روح ، جان ، قلب ، خوی ، اخلاق ، فکر ، عرفان ، اذعان ، وجدان نه در ؟ چهره یی آکلادق اما ، تنی نصل ، أللری یوموشاقمی ، خشینمی ؟ سسی سرتمی ، جاذبه لی ، مونسمی ؟ - آه ! بن سسی پك سه وه رم . طاتلی بر صدا ایله سوولسه م بیله قیزامام . رفتاری نصل ، معامله سی نصل ، اوطوروشی نصل ؟ قوقوسی نصل ؟ ... بو آدام نیچون أوله نیور ؟ قلبی هر حالده باکر دکل . بندن اول قلبنك اهلك خیزینی ، ایلك سوداسنی باشقه لرینه ویرمش . تجربه لی بر أرکك . یا اسکی محبتلرینك تلوه سی روحنده قالمشسه ؟ بن شیمدی یه قدر هیچ کیمسه یی ، خیالمدن باشقه هیچ بر کیمسه یی سه ومه دم . لکن او ؟ مثلا بر حما حالنده ، یاخود که صابیقلارکن باشقه بر قادین اسمی آغزندن چیقارسه . . . بن اوزمان نه یاپارم ؟ برده آخر زمان زنکینی نصل اولمش ده ثروت ایدنمش ؟ سوز آکلارمی ؟ بنی آکلایه بیله جکمی ؟ یوقسه شان ایچونمی أوله نیور ؟ عبدالعظیم پاشانك طورونی آلمش ، دامادی دیه جکلر . . . نه یك نه سیدر ، کیمدر ، باباسی ، آناسی کیم ؟ بکی ، کورمه دن ، طانیمه دن آله یم . لکن ، مثلا ، بویوك بابام ، بابام کبی بر آدمك اوغلی اولسه ایدی ، هایدی ، نه یسه . یا صوکره دن کورمشسه ... بلکه ده ایی چیقار ، کیم بیلیر ؟ اومادیغك طاش ، باش یارار . بلکه بنی تقدیر ایدر ، بکا خوش کورونمك ، قلبمی تسخیر ایتمك ایچون خویمه اویار ... أولنمك پیانقو کبی بر شیدر . برده زنکین ایمش . یوزبیکلرجه لیراسی وارمش . بو پاره لرله نه یاپیلماز ؟ بویوك بابامك دائره سندن بویوك قوناغم اولور . هم ده ذوالفقاربك نه دیورمش ، یا ؟ بوتون مالنی ، ملکنی کندیسنه براقه جغم ، دیورمش . یالکز بو ذوالفقار اسمی بر آز خوشمه کیتمیور . نه یاپه لی ؟ بو اسمی دکیشدیررز . یوق ، یوق ، اولماز ، « الاسما تنزل من السما » .

او کیجه خروسلر اوتدی ، شفق سوکدی ، کون طوغدی . ثنا خانم بر لحظه اویومامشدی . نه‌دن صوکره برآز طالدی . طالدیغنی‌ده بك بیلمیوریا ، شویله خیال میال بر رؤیا کوردیکنی خاطرلیور. صباحلین قرنفیل قهوه‌آلتیسنی کتیردیکی وقت بویوك آننه‌سیله حاجی امینه خانم ایچری‌یه کیردیلر.

— استخاره‌یه یاتدکمی آلماسم ، نه‌کوردك ؟ بیاض کوردکسه پك ایبدر. ئولو کوردکسه پك ایبدر. هله مرحوملری . سیاه‌ده فنا دکلدر، اماتیز دکلدر.

حالبوکه بیچاره ثنا ، هیچ اویومامشدی ...

— قیزم ، ذوالفقار بك خبر اوستنه خبر کوندرییور . اصالتکه ، نجابتکه حیران اولمش. سنی تونلده کورمش . اوکوندن بری زواللینك راحتی قاچمش . باق نه‌دیور ؟ یارم میلیون کاغد آلتونی وارمش . بونلری سنك خاکپایکه سرییورمش .

— ننه‌جکم ، ایتمه‌یلك بن کاغددن ، پاره‌دن قوجه‌یه‌می‌واره‌جغم؟

— ایتمه یاوروم . خوبی‌ده کوزلش . یاشی‌ده ایلری دکل. آرقه‌دن کوروجی قویدم . نه‌ایچکیسی چوقمش ، نه‌قوماری . قرار برآدامش . قاچیرمق لایق اولاماز . اللهدن روا دکل . ثنا خانم یاتاغنده ، بروتستو ایدیورری . قلبنده‌ده بربویوك تردد ، عادتا بر قورد کبی ، اونی کمیرییوردی . - واره‌یممی ، وارمه‌یه‌یممی ؟ بوثروتی قایب ایده‌یممی ، ایتمه‌یه‌یممی ؟ یا فنا چیقارسه ؟ یا برشیئه بکنزه‌مزسه ؟ یوق ، یوق ، بلکه پك موافقدر . انسان چوق‌پاره قازانغله مطلقا فنا ، قابا اولمق لازم کلمزیا ... معمافیه وسوسه ، تردد ایچدن ایچه قیزجغزی ییور ، اوزییور ، بوزییوردی . شو تکلیفی رد ویاخودده قبول ایچون ایچدن کلیر بر جسارت ، بر شجاعت ایستیوردی . انسانی دوشوندورمه‌یه مجبور ایتمیه‌جك بر غیرت ! لکن ، هیهات ! بویله بر جسارت کلمیوردی . خدمتجی‌یی چاغیردی . برقهوه ایصمارلادی . غزته‌لری کتیرتدی . جمله‌سنی آ کلامه‌دن کوزدن کچیردی . برایکیسنی ییرتدی ، ییرتدی ،

آندی . (آتی) ایله بر از اویالاندی ... خایر ! رده‌ده ، قبوله‌ده مقتدر دکلدی . ایشته فناسی بو . بو آره‌لق عقلنه برشی کلدی : هیچ اولمازسه اوزاقدن اوزاغه ذوالفقار بکی کورمك . اوکلن یمکنه قالقنجه : — ننه‌جکم، برهفته صوکره اوت ،خایر دیه برجواب ویره‌جکم . شیمدیلك کسدیره‌میورم . رجا ایدرم ، أللریکزی اوپه‌رم کله‌جك پازاره قدر بکا بوایشدن بحث ایتمه‌یك . بوآدامك اسمنی آکمه‌یك ...

ثنا خانم طرف وتقریبنی بولدی . بر کون ، اون آدیم اوته‌دن ذوالفقـار بکی کوردی. شیشمانجه ، اوستی باشی دوزکون ، قرمزی یاناقلی ، پالا بییقلی ، سوسلو، کوسترشلی ، معیتلی ، آتلی آرابه‌لی بر بك ، بر بك افندی ... بر آز عظمت صـاتیور ، ـ ایشته بن زنکینم ! دیمك ایسـتیور کبی یورویوردی . مع مافیه کولومسـه‌مسی قابا دکلدی . عجبا ، رفتـاری ایله ذوالفقـار بك زنکینلك‌می طاسلیوردی ؟ یوق ، یوق ، بوده طوغرو اوله‌ماز . بن بویله ظن ایدییورم . زنکین اولمق‌ده عیب دکل‌یا .

ثنا خانم ، تصادفی ، ذوالفقار بکی ، او هفته ایچنده بر داها کوردی . فوق‌العاده بر شیئ دکل ، علی‌العاده بر آدام. فرنکجه تعبیریله قارتال دکل ، باروتی‌ده ایجاد ایتمامش . فقط بوقدری‌ده کافی صاییلماز. آزاجق یاقیندن کورمه‌لی ، طانیمالی . ثنا،بودرجه‌سنه قناعت ایتمیوردی . اکر کفوی اولسه ایدی هیچ بویله تیتیزلکلر ایتمه‌یه‌جکدی . کوزی یومولی ذوالفقار بکه واره‌جقدی .

کوروشمك ... بو بلکه قابل . لکن کوروشدکدن صوکره ، بن أرکك اولسه‌م ، بنم ایله کوروشه‌نی، هر کیم اولورسه اولسون آلمام . صوکره مبتذل بر قیز اولورم . هر ایسـته‌یه‌نه چیقسه‌م ! معاذالله .... هیچ بر کرامتم قالماز. ألدن أله طولاشانلرك‌بر باشقه درلوسی اولورم . اوستمه ایپلك ، صاغلق .

عاقبت ثنا خانم ، ذوالفقار بکه واردی . اسـکی زمانك قرق کون قرق کیجه دوکونلرینی آکدیران بردرنك اولدی. بوغاز

ایچنده ، لطیف وشاعرانه ، رسامانه بر کویده بیکارجه لیرایه آلوب بو قیتلق زماننده شاهانه دوشه‌تدیکی یالینك سندینی . ذوالفقار بك ، ایلاك کوروشنده حرمنه تقدیم ایتدی ، و :

— بنم ایچون الك بویوك سعادت عبدالعظیم پاشا کبی شانلی بر وزیرك عائله‌سنه انتساب ایتمك ، داماد اولمقدی ؛ مرحومك رسمنی مینیاتور یاپدیردم ، طاشلی بر چرچیوه‌یه قویدوردم ، تقدیم ایدیورم ، دیدی . ایلاك کونلر ، حتی ایلاك هفته‌لر پك اوقدر آییقلق ایچنده کچمه‌دی . ثنا خانم شاشیرمش ، لکن ممنوندی . بر قائمه بومباردمانی باشلادی . ذوالفقار بك ، هر آقشام اوقه اوقه بانقنوطلر ، ألماسلر ، هدیه‌لر کتیریبوردی . وور پاطلاسون ، چال اویناسون مصرف اولویوردی . بك ، کیدرکن ، کلیرکن ، خانمك حضورنده رکوعه واریبور ، برچوق شیلر سویلیور ، بختیار اولدیغنی ، آنجق شیمدی یاشامه‌یه باشلادیغنی آکلاتیوردی .

ایلاك کیجه ، های هو بیتدکدن صوکره ، ذوالفقار بك برنجی بوسه‌سنی ثنایه تقدیم ایتدیکی وقت ، قیز ، دوشونه‌مه‌مشدی . ذاتاً اوصره‌لرده مفکره‌سی ایشله‌میوردی . آقشام اوزری ذوالفقار ، بیاض ـ لا که ـ قاناپه‌تك اوزرنده زوجه‌سیله برلکده اوطورمش ، بلا استیذان قالین دوداقلرنی ثنانك نارین و نرمین یناقلرینه صالدیرمشدی . کلینك یوزنده اینجه بر پودره طبقه‌سندن باشقه برشیئ یوقدی . ثنا ، کندینی آلقدن وارسته بیلمشدی . ذوالفقار ، قلبی ، بونی بر نقصان کبی تلقی ایتدی . سورونديکی لوانطه‌ده خفیفدی ، خیال کبی بر شیئدی . بونی ده آز بولدی . ایکی قالین دوداق بر خیلی وقت ثنانك یاناقلرینه بر چفت سولوك کبی یاپیشدی . ذوالفقارك قوللری‌ده غیرته کلمشدی . او اینجه قیزی بویوك بر قوتله صاریبور ، قاوریبور ، ظریف تواله‌تنی بوزیبور ، ثنا چکندکجه : — سلطانم مراق ایتمه . بن سکا بوندن یوز قات اعلاسنی ویانه‌دن کتیرتیرم دیه تلطیفاتده بولونیوردی . بوسه‌لر شاپیردیور ، ذوالفقارك ساليه‌لری اوشیرین یاناقلرك اوزرنده‌قالیوردی .

مع مافيه ثنا ، بونك فرقنه وارميوردى . قرق بش دقيقه اوپدكدن ، قوتله ، اهميتله ، پهلوان كبى زوجه‌سنى اوپدكدن صوكره ذوالفقار بك : ـ ثنا خانم ، سن‌ده بنى براوپ ، تنزل بويورديدى. قيز ، بر ايكى لحظه ترددن صوكره محترز دوداقلرينى ذوالفقارك آلننه طوقونديردى . ـ ذوالفقارك پوسه‌لرندن يكرمى سكز قات خفيف ، خفيف برروزكاركبى اينجه‌جك ، معطر ، اثيرى برپوسه. ذوالفقار بونى چكينككه حمل ايتدى . قوتلى ، صارصيجى ، قهرمانانه بوسه‌لر ايستيوردى . بونفخهٔ نسيمى آكديران نوازشدن بر شيئ آكلامه‌دى . خاير ، ذولفقار بك قوتلى بر قادين ايستيوردى . بونكله براير ، اوده ، عبدالعظيم پاشانك خاندانه انتساب ايتديكندن طولايى چيلديرييوردى .

— قاز پالازى كبى يوباز ، لكن پك قورناز بر لاز . . . طربزون ولايتندن كلمش ، يوقدن وار اولمش ، شيمدى يوز بيكلرجه كاغده صاحب ، اسكى وزيرلردن ، مشهور رجالدن برينك حفيده‌سنه نائل اولمش . بونى دوشوندكجه وبويله‌سويلدكجه ، ذوالفقار بك اللى درهم ايراقى ايچمش كبى اولويور ، كيفلنيوردى .

آره‌دن آيلر كچدى . ذوالفقار بك زوجه‌سنى كنديسندن پك يوكسك كوربيور ؛ اوكا ياقلاشمق ايچون ألندن كله‌نى ياپيوردى . ثنا خانه كتيرديكى پاره‌نك حد وحسابى يوقدى . كيمسه‌نك خبرى اوله‌دن چفتلك وفادن قورتارلدى . مجوهرات قاصه‌سى طاركلدى . خانم افندى ، كيمسه‌يه سه‌زديرمه‌دن بانقه‌ده برحساب جارى آچدى .

بو قحط زمانده ذوالفقار بكك خانه‌سنده مبذوليت ، صلح وقتنده الك بويوك پاشا قوناقلرينككندن فضله ايدى . أوه بر طاقم آبور جوبور أركك مسافرلر كليوردى . كيچ وقته قدر قاليورلر ، ييورلر وخصوصيله ايچيورلردى . ثنا ، ذوالفقاردن رجا ايتدى ، بو جماعت بر داها أوه كلمز اولديلر . لكن ، بوندن صوكره بكك‌ده طيشاريده قالماسى صيقلاشدى .

ذوالفقارك احبابلرى غريب كيمسه‌لردى . ثنا خانم ، أوله‌مه‌دن -

اول بونلرك هیچ بریسنك اسمنی طویمامشدی . بونلری ایکی قسمه تقسیم ایده‌بیلرز : برنجیسی، برطاقم دالقاووقلر، زوپپه‌لر ، قاشك کوزل، کوزك کوزل دیمه‌یه آلشمش کیمسه‌لر. آره‌لرنده مقلدی، قره کوزجیسی، وکلا پزونکی (تعبیر پك اسکیدر) ، قومار بازی ، بزکینی وار . ایکنجیسی ؛ هویتی مجهول ، نچون کلدکلری ، نه یاپدقلری بیلنمز، کیزلی قپو نوشور، اولمادق زمانده کلیر مخلوقات. ثنا خانم، ازدواجندن، برخیلی آی کچدیکی حالده قائن پدرینك، قائن والده‌سنك، قوجه‌سی طرفندن اقرباسنك کیملر اولدیغنی بیلمیوردی . بوکا دائر اوفاجق برمباحثه اولسون قاری قوجه آره‌سنده آچیلمدی .

مملکتندن‌ده ، ذوالفقار بك ، بحث ایتمزدی . دیلی لازی چوق آکدیریورردی . فقط ، خانمك تلفظنه زیاده دقت ایتدیکندن بعضاً اسکیسندن بتر پوطلر قیرییوردی . لکن ، اکثریاده موفق اولویوردی .

ذوالفقار تبذیر واسراف ایله ، سلطنت وعظمت کوسترمکله بر چوق شیئی اونوتدیرمق املنده ایدی . برآز کوروتمك ! آه ، بومملکتده اصالت عنوانلری صاتلسه ، توجیه ایدلسه ... فلان کیم اولیورمش ، اونك باباسی نه‌جی ؟ او ، وزیر ، مشیر، والی ، سفیر اولدیغی کبی بن‌ده نه‌دن بللی باشلی بر آدام اولامایه‌یم ؟ هله اوته‌کنك بریکنك کندی حقنده تبسم ایتدیکنی کوروتجه ، ذوالفقار بك کوپلره بینیور ، قلبی ، بن بر توره‌دی ایسه‌م حرمم عبدالعظیم پاشا مرحومك حفیده‌سیدر ، دیمك ایستیوردی .

یاهو ! یوقدن وار اولدم . یکرمی سکز آی اولنه کلنجه‌یه قدر بر حبه‌م یوقدی . بو دالاویره‌یی یاپه‌بیلمك‌ده بر شی دکلیدر؟ بنده بر جوهر اولماسه ایدی بویله هر یره حلول ایدوب بو موقعی قازانابیلیرمیدم ، انصاف ایدك . آمریقاده‌ده بویله دکلی ؟ طوموز قصابلری ژانبون قراللری اولویور. بونلرك قیزلری پرنسس کسیلیور، اوروپاده قونتلرله ، مارکیلرله أوله‌نیورلر .

— فیئاتلری چیقارتمش ، مفروشاتك قیمتنی آرتدیرمش ، قالپاقجیلر باشنده اختلال قوپارتمش، مجوهراتی فیرلاتمش، بکا مسرف

دیورلر .... ها، ها، ها! محله‌لی یومورطه‌لرکده فیئاتنی بن چیقارتدم دیورلر. مرحمت، یاربی! یومورطه‌نك تازه‌سنه اون غروش ویریبورم دیه نه‌دن بو بهالیلغك مسئولی بن اوله‌یم ؟ هم‌ده بن نه قدر یومورطه آلیورم‌که ! کونده سکسان ، سکسان بش دانه .

— هله شو ادعایه شاشـدم‌ده قالدم . کچنلرده رحمتلی آغوب آغایه دیمشدم‌که چارشوده ایی بر شیئه تصادف ایدرسه‌ك ، فیئاتنه باقمه ، بنم حسابمه ، آل . اوده بکا قولله‌قسیونلر کتیردی . پاره ، مدالیه ، خالی ، تابلو ، ففغور ، مرتبانی ، چین ، چشم‌بلبل ، ألماستراش، صاقسونیا، سه‌ور ، وسائره زوپپه‌نك بری آرقه‌مدن دیمش‌که قولله‌قسیونك صاتین آلنمشی پاره ایتمز ، اونی ، اوزون سنه‌لرده بربرطوپلامالی ، ترکیب ایتمه‌لی . کندیسی بنم کبی پاره‌سنی‌ویروب آله‌میورده اونك‌ایچون بویله سویله‌نیور . طورپ صیقه‌یم اونك عقل شریفنه بن ! سکزصاندق اسکی شرابله شانپانیا آلدمدی ؛ آچ کوزلی غارصون برکره آرقه‌مدن باقدی . باقیشـندن آکلادم کفته‌خورك . ایشته آت ، ایشته‌میدان . چیق‌سن‌ده‌اورته‌یه یاپ بنم کبی‌برثروت ! اوست‌طرفی هذیاندر ، ایمانم . بن‌قره‌دکزده قاچ سـفر ایتدم . بر طرفدن فیرطنه ، او بر طرفدن موسـقوف طورپیـدوسی .... مارتینمله یونسی ئولدیردم ، صـوکره چیقوب اوستنه‌بیندم . اوتکی بریکی بزمله کوله‌ر ، دکلمی ؟ یارین کوررولر اونلر ، مبعوث‌ده اوله‌جغم ، وزیرده ... بیوك قائن آتام کبی . بنمله کوله‌نلر بنی قیصقانانلردر. (قره‌کوز) غزته‌سی بنمله أکلنیورمش. امورمده‌می ؟ قلاش حریف ! ایسته‌رلرسه بنی رومانلره باصسونلر ! بن ایشمی کوردم‌یا : ارضیه‌ده برمیلیون اوقه خمسی‌قوروسی، بیك ایکیوزبالیه تنباکو، واغون ایچنده‌طاغ‌قدرکهرچله، بانقه‌ده یوز اللی یدی‌بیك لیرا تحویل، بریالی ، برقیشلق‌قوناق ، اوچ‌عربه ، شکرکبی برخانم وار !.. اللهمه بیك شکر. چیقسون باقه‌یم بکا کوله‌ن‌که‌ش قلم افندیسی ، یرنده صایار کاتب . شـاشقین حریف ، سن داها ستین‌سنه بنمله استهزا ایتسه‌ك بنم‌اوشاغم اوله‌مازسك . بن یاماقلرمه سندن فضله آرپه‌لق ویررم . کل قاپیمه یازیجی یازیلی که برلقمه‌أت

بیه‌سك ، بوقیتلق زماننده . بن عبدالعظیم پاشانك دامادی‌یم ؛ سن چفته بقاللرده ، مؤذن متقاعدی مرتضی افندی مرحومك .

ثنا خانم بر مدت اویالاندی. ذاتاً دوشونه‌یه وقت بوله‌میوردی. لکن کوزهرشیئه آلیشیور. قوجه‌سنك فضله اکراملری کندیسنه آرتق خوش کلیوردی . هله دوستلرندن هیچ بر شیئ آکلامق ممکن دکلدی . تاقه‌جی بوزونتیسی، آنبارجی ، ماندراجی آرناؤد.... صباح آقشام بر خرستیان قسیسنك حضرت عیسانك تصویری حضورنده استاوروز چیقارمه‌سی کبی ، ذوالفقار بكده ، کونده ایکی دفعه زوجه‌سی ثناخانمه، عینی اسلوبده، همان همان عینی کلمه‌لرله..... اعلان عشق ایدردی . بوده ، ثنانك حدتی موجب اولدی . هله ، یمكدن صوکره، اوطه‌لرینه چکلدکلری وقت بوتون بوتون حیوانلاشیوردی، کوکرییور، قان تر ایچنده‌قالیور، ظرلیور؛ کویا ثنایی‌سه‌وییوردی.

کون کچمیوردی که ثنا خانمك صیقینتسی آرتمه‌سون . هله بر کون، کندی کندیسنه، اوطه‌سنده، جان صیقنتسندن بوکالیوردی. اوت ! بر شبهه واردی . شبهه‌ده یرنده ایدی . بونی قوجه‌سنه یارم آغزله سویلدیکی وقت ذوالفقار یرندن فیرلادی . هذا من فضل ربی ! . . . . اللهم بکا بو مروتیده کوسته‌ره‌جك ثنا خانم ! سکا اولان محبتم بر قات داها آرتدی . فقط ثنا خانمك صیقلمشدی . ایرتسی کون چارشودن یکی قوطولر کلدی . بری برندن اعلا ! هپسی دکرلی شیلر. لکن برصباح ، شبهه‌نك دفع اولدیغنی کورونجه ثنا خانم پیانقونك بویوك اکرامیه‌سنی قازانمش کبی یاتاغندن صیچرادی . خبری ذوالفقار بکه تبشیرایتدی . بکك یوزی بوزولدی . رنکی آتدی . نشئه‌سی قاچدی . هنوز قوطولرك بدلنی قره‌کین آغایه ویرمه‌مشدی . عقلنه اوکون ویریله‌جك درت‌بیك یدی یوز لیرا کلدی .

— بودفعه مرامه نائل اوله‌مدمسه ، بوندن صوکره ، سن صاغ اول خانم افندی .

. . . .

ثنا خانم کیجه‌نك درینلکلرنده ، یاتاغنك ایچنده ، یالکزجه ، اوقودیغی رومانی بویوك بر حدتله صاوووردی . یاپراقلر ، خزان یاپراغی کبی جیبنلکك اوستندن دوشدی . یوزی موص مور ، کیدوب پاشا باباسنك مینیاتورینی آلدی ، اوپدی ، صاردی. خنچره خنچقره آغلادی : — دده‌جکم ! سلطان کبی ناز ونعیم ایچنده بویوتدیککك ثنا، شیمدی برقایتجینك آلارنده! پاشا بابام . . . سنك اومبارك زمانکی ، اومقدس کونلریکی خاطرلیورم . جنتده‌می ایدك، اوزمان؟ هرسوزك هرنوازشك بنی احیا ایدییور، اعلاایدیوردی. نه‌اصیل ایدك، نه نجیب ایدك دده‌جکم! بکا نصل باقدك ، بنی نه‌کوزل تربیه ایتدك. کچن‌سنه‌یه وارنجه‌یه قدر بنی کورنلرسکا رحمت اوقویورلردی. دیورلردی‌که ثنا کبی برقیز ، سنك طوروننك کبی برقیز استانبولده یا برداها بولونور ، یا بولونماز. سنك روحانیتکدن استمداد ایدرم، بویوك پدرم : مقدس تصویرکك حضورنده دوشوندکلرمی اعتراف ایده‌یم . خیالمده ، کوچوك یاشمدن بری تصور ایتدیکم قوجه بویله دکلدی . چلبی خصلتلی ایدی . آکلاییشلی ، اینجه ، کوروکولی، کبار بر چوجوقدی. بویله ، سنك ره‌دنغوتلی اوشاقلریکك زنکین اولمش بر مقلوبی دکلدی. دده‌جکم ، یاناقلرمه عارض اولان او دوداقلره بن نصل ئولونجه‌یه قدر ، اوت ، ئولونجه‌یه قدر طایانابیلیرم ؟ بنی قربان ایتدیلر . سوداندە قوجه‌یه وارسه‌یدم بلکه عذابم داها شدید اولمازدی . قصابك برینی ، بر حمله‌جی یی ، بر صوباشی یی کیدیر ، قوشات ، پارماغنه بر یاقوت یوزوك طاق . کوره‌بیلدیککك قدر مال ملکده اونك اولسون . لکن بو ، بکا کفو اوله‌بیلیرمی؟ بویوك آننه‌م بنی یاقدی . طاقه‌جی بنی زنکینلکی ایله صاتون آلدی . اوت ، طبقی برجاریه کبی پاره‌سیله صاتون آلدی . حریت اولدی، اسارت اورته‌دن قالقدی دیورلر . یالان . شکلی دکیشدی . هم داها فنا اولدی. اسکیدن صاتیلانك کوکل خوشلغنه باقیلمازدی؛ شیمدی بز کندی کندمزی مزاده چیقاریورز . بویوك باباجغم! بن داها برایپسنه لایق دکلمی ایدم ؟ ئولونجه‌یه قدر بونکلدمی ؟

اوشاپور شوپور دوداقلر... چاق بیله‌رکبی دوداقلرینی ، اوزاتمه‌سی اوپمك ایچون حاضرلانمه‌سی... هله اوا علان سودایی نره‌دن اوکرنمش؟ صوکره بنی قویون کبی بربلمدن یاقالامه‌سی وار . معاذالله . اودقیقه صیجاق صیجاق تر دانه‌لری دوکیورم . برقاچ پاره‌یه نه بوذلت ، نه بوتحمل ! هله کچن کون اوقه‌لق برساعت کوستکی تدارك ایتمش . بلك دیدم ، اکر ثروتکی کوسترمك ایچون بونی طاقیورسه‌ك آجیرم سکا . دیمك که ثروتك یوز ، یوز اللی لیرا ... بونك اوزرینه نه‌ده اینجه‌سك ، نه‌ده کبارسك ، ظریفسك ملکم دیدی . مکافاةً اوصوجوق کبی صوغوق صارموصاقلی دوداقلرینی شاب دیه آغزمه یاپیشدیرمه‌سونمی؟ بلغمی یوتقوندم .

.... بویله آجی آجی ، هم‌ده یوکسك سسله دوشونورکن ثنا اویقویه غلبه ایده‌مدی . یورغانی یرلره صارقمش ، بر آیاغی بر یاصتیغك اوزرنده ، اوتکی ایکی قات بوکولمش ، باشی قیورلمش اوبویه قالدی . بەینی شیشمشدی . کوزلری اوقومقدن یورغوندی . اوت ، اویقویه چوق محتاجدی . ذهنی برقاریشدی . دوشونجه‌لری ، اوقودقلری ، رومانلر ، غزته‌لر ، صیقینتیلری بر آره‌یه کلدی . قراکلق ، قسوتلی بر پرده ، معده‌سنك بوتون بخارلری باشنه ووریوردی .

. . . کندیسنی اُتنه طولغون ، غایت یاقیشقلی ، جاذب باقیشلی ، ماوی کوزلی ، قومرالمسی ، ملك سوسلو ، امثالنه بر یوزنده صیقلق تصادف ایدله‌ین برکنج ، بر بلك ، برسودا صارمشدی . ثنا ، بویله برمحبتی عمرنده طاتمامشدی . بو بکی چوقدن می بیلیوردی؟ بلکه اویله ، بلکه اویله دکل . هرحالده ، بوتون حیاتنده بویله برسه‌ویمه‌یه مظهر اولمامشدی . کنج ، ثنایی قوللری ایچنه آلمش ، صیقشدیرمش ، اوزاتدیغی دوداقلری ایله دوداقلرینی آریوردی . درت دوداق برلشدی . بوسه یاریده ایکن ثنا خانم اویاندی .

ثنا خانم ، برخلجانله ، کوزلرینی آچغله مشغولدی . شاشقینلغی داها کچمه‌مشدی . اودوداقلری آریوردی . لکن ، یاتاغنده ، اوطه‌سنده کندیسندن باشقه هیچ برکیمسه یوقدی .

زهر ایچمش کبی اولدی . آجی برمایع، صانکه، قلبنه طوغرو اینیوردی. کندینه کلدی. — بنی اوپن کوزل کنج کیمدی؟ بن هیچ کیمسه‌یی تخیل ایتمیوردم . نصل اولدی‌ده بو کوزل کنج بنم رؤیامه کیردی؟ شاخانم برآز دوشوندی. مراقبه‌یه طالار کبی اولدی . معمایی حل ایتمشدی ! بو کنج ، بو رؤیائی کنج کندیسنی ایکی دفعه شرکت واپورینه کیره‌رکن کوردیکی،و ، اسمنی صوکره‌دن تحقیق ایتدیکی اجمل بکدی .

— ٣ —

بیروتلی مادام آنیقا دلال صباحدن بری حاضرلقده بولونیوردی. صالونی تمیزلتدیردی . مردیوه‌نك اوروبجکارینی آلدیردی . یاتاقلره تمیز چارشافلر قویدی. آشاغیده‌ده أرمنی ژوزه‌فین یمك پیشیرییوردی. اوکلنه یارم ساعت قاله میکائیل بك افندی کلدی .

اوف ! بو کون هوا پك فنا . اورته‌لق قاراریبور . سنك أوكده پك اسکی زمان أوی . سکا برآز فضله پاره ویره‌یم . بونك برداها ایپسنی ، داها آیدینلقلیسنی طوت ...

— آه بك افندی ، چوجوق کبی سویله‌نیورسك . انسانلر کبی أولری‌ده عسکره آلدیلر ؛ یانغینلرده بری بری اوستنه‌کلدی. بن بورایه اولکی سنه ١٧٠ ویرییوردم ؛ شیمدی چیقدی ٥٠٠ لیرایه .

— نه حاضرلاتدك ، باقه‌لم ؟

— افندم ، حاویار بولامدم .

— سنی کیدی حبیث . بن سکا قطعی امر ویرمه‌دم‌می ایدی؟ هر قاچه اولورسه اولسون ، آل ، آلمالی‌سك .

— له‌وره‌ك چیقمامش . فقط ایری ایری باربونیالر بولدم .

— ان‌الله مع‌الصابرین ... بن سکا له‌وره‌ك دیمشدم .

— اوست طرفی هپ اولدی . قوزو أتی. باقله ایچیله‌زیتون

یاغلی انکنار . ریزون پرنجیله چکرلی ، صالچه‌لی پلاو. پیلیچ . بمیه بوره‌کی . چرزلر ، هر شیئ تام، هر شیی حاضر ....

— طاتلیلر ؟

— آ . . . پاردون بك افندی . یانیه باقلاواسی یاپدیرمق ایچون سیاه‌قادینی بوله‌مدم . حاجی مصطفی‌دن شام باقلاواسی کتیرتدم. عفو کزی رجا ایدرم .

— طوغروسی سوز آکلامازمش‌سك، آنیقا خانم ! شیمدی قوچوبی توقادلیانه کوندر. قوجامان برغاطوبر کتیرت . اونلرده مطلقا غاطو بولونور . یاخود سپارش اولور. باشقه‌سنك‌ده اولسه‌ضرری یوق . بنم قارتمی کوندر . همه‌ن ویررلر . اونلرده حاویارده اکسیك دکل . ایسته‌رسه اوقه‌سی یوزلیرایه اولسون ؛ یوز درهم لازم ، الزم ، اولمادن اولماز .قوچو اورادن [سه‌رقل دوریان]ه کیتسون . بن صباحلین‌کچرکن اوغرامشدم. بر قاچ شیشه شراب ، شانپانیا ویره‌جکلر. شیمدی،عجله ، کوره‌یم سنی ، بنی اوتاندیرمه صوکره سن‌بیلیرسك .

مادام آنیقا دلال بوامرلری ایفا ایچون‌طیشاری‌یه چیقارکن:

— میکائیل بکی عفو ایدرم . هپ سینیرلی ، هپ سینیرلی ، هپ‌حدتلی. اسکیدن‌بویله‌می‌ایدی یا؟ شکرخسته‌لنی باشه‌وورورمش. اویله دیمشدی بکا دوقتور موشمولاجیان ناظاره‌ت افندی. میکائیل بك ، صالونده ، برآشاغی ، بر یوقاری یورییوردی .

متصل ساعته باقیوردی . هواده قاراریور . آره‌لق‌سوقاقدن کوروله‌بیلن سما پارچه‌سنی قویو قورشونی بلوطلر قاپلامشدی . یاغموره استعداد یوق دکلدی . کوك ألەقتریقله طولمشدی . نره‌ده ایسه چاقه‌جقدی . بر سیغاره تللندیردی. ألەقتریق لانبه‌سنی یاقدی. اوف .... بو نه کوچوك آنپول . زیله باصدی . مادام آنیقانك یتیشمش قیزی ، بك اوغلنك کله‌جك سنه نامزدلرندن کوزل‌مادمازل سولانژ کلدی .

— اوو، کوچوك قوقوت . . . ـ پاردون ، موسیو، بن قوقوت دکلم . ـ اویله ایسه کوزل خانم ، کل، بویور، تشریف

ایت . باق سکا بر شیٔ ویره‌جکدم‌ده اونوتدم . جیبندن بشر لیرالق اوچ قائمه چقاروب ویردکدن صوکره سولانژك ایکی‌یاناغنه ایکی مفصل ومطول بوسه قوندوروردی : ـ باق، قیزم، اولادم بو آنپول اولور شی دکل. یکرمی بشلك‌می نه‌در، کیت بر دانه‌یوزلك کتیر . — یکی بك‌افندی ، مرسی بك افندی ، ولی نعمت بك افندی ... مادام‌آنیقا ایچری کیره‌ر . میکائیل بك ، وقت کچیرمك ایچون :

— سولانژ اوصلو طورییور ها ؟ ـ اوت ، بك افندی . ـ عجایب ، نه‌دن ؟ ـ بن سویلدم‌ده اونك ایچون . ـ ای ... نه‌وقته قدر؟ ـ داها برآز بکله‌سون . بیلمم. سز نه‌امرایدرسه‌کز.

بو اثناده میکائیل بك جیبندن اوقه‌لی ساعتنی چیقاردی . ـ آی .ه. ساعت ، اون ایکی‌یی چه‌ریه‌یك کچیور . نره‌ده قالدی محظوظه خانم ؟ بك ، پرتلاش چونبایه طوغری کیتدی . ـ مادام ، آشاغیده کیمسه یوقمی ؟ برینی کوندرده شوکوشه‌دن باقسون... ـ مراق ایتمه‌یك بك افندی ! واپور بلکه کجکمشدر . تونل‌ده چوق قالابالیق محشرکبی . یوق ، یوق ، کلمه‌مك اولماز . بوقدر یمك یابانه‌کیده‌جك‌دکل یا؛ صوکره خانم نصل کلمز؟سزك اوکا ایتدیککز ایلك ...

فقط وقت کچیوردی . ساعت براولدی . بری چه‌ریه‌ك کچدی . میکائیل بك بر قدح راقی کتیرتدی . اوف‌لانیور، طورمامه‌جه‌سنه سیغاره ایچیوردی . دیرکن کوشه‌دن کوچوك یانی سه‌که‌رتدی :

— موژده ! قوچوق خانوم افندی کوروندی . . . اوت، فی‌الواقع برایکی دقیقه صوکره کوشه‌دن محظوظه خانمك یم یشیل چارشافی ، باجاقلری کوروندی . ألنده‌ده «أقزانتریق» برشمسیه واردی .

— عفو ایدرسکز علی میکائیل بك افندی ! باشمه کلنلر . سزی بکلتدم . بیله‌کلره تصادف ایتدك . ایزیمی بللی ایتدیرمه‌مك ایچون برویزیته یایه‌یه مجبور اولدم . برایکی دکانه کیردم. اونلرده کیردیلر. لکن بیلیرم ، بوکون ایشلریوق . سربست‌سکز . درتده أوه دونه‌جکمه بشده دونه‌رم . عفو ایدرسکز ، دکلی ؟

میکائیل بك یمکی امر ایتدی . ـ راقی ایچمك ایچون وقت کچدی ، دکلی ، خانم افندی ؟ همان یمك ییه‌لم . ـ اولور ، افندم .

سفره ، صالونده قورولمشدی . آشاغیده مادام آنیقانك یمك اوطه‌سنده قورولسه فنا اوله‌جقدی . چونکه خانه‌ده پانسیونه‌ر اولانلر استیذانسز اورایه کیرمه‌یه آلیشمشلردی ، طیشاریده ، انسانی ازعاج ایده‌جك شمشکلر چاقیور . شمشکلری قافا پاطلاته‌جق کوك کورولتیلری تعقیب ایدیوردی . بکك صاغنه محظوظه خانم ، صولنه مادمازل سولانژ ، قارشیسنه‌ده آنیقا دلال اوطورمشلردی . بکله اکثریا محظوظه خانمك ، آره‌ده صره‌ده ایسه سولانژك آیاقلری چارپیشیور ، و ، بو وضعیت بر مدت دوام ایدیوردی . ایچدیلر . بول بول ییدیلر ، فقط داها فضله ایچدیلر.

میکائیل بکك سیاه ساختیانه بکزه‌ین ، خلقتدن کیرلی ، لکن پك تراشلی ، سکز قات پرداخلی شیشمان یوزی ، صیوامه آلتون دیشلری هوانك قارارمه‌سیله بر قات داها کریهاشیوردی . میکائیل بك او قدر ترله‌دی که یاقه‌سی بوکاوم بوکلوم اولدی . طاتلی ییندیرکن بك ، بر سیغاره تللندیردی ؛ برده محظوظه خانمه ویردی . مادام آنیقا قیزینه کوزله خفیف بر اشارتده بولوندی : ـ سولانژ ، کیت ، فیلتره قهوه‌یی کندی ألکله یاپ . بك افندی ، نه لیکور بویورورسکز ؟ ـ نه امر ایدرسکز ، خانم افندی ، صاحیجی شارتروزم وار . آنا قیز صاووشدیلر . قاپی‌یی اصولله اورتدیلر . بك افندی ده احتیاطاً سورمه‌له‌دی . محظوظه ألماسنی صوییوردی . میکائیل بك : ـ جکر پاره‌م ، ألمایی شامپانیه‌نك ایچنه آت . چوق ایی اولور ؛ دیه‌رك سه‌ویملی‌مه‌تره‌سنك یاننه اوطوردی . ألرینی ألرینك ایچنه آلدی . یوزوکلرینی چیقاردی ـ قاچ دانه یوزوکك واردی ؟ ـ ظن ایدرم ، یدی . ـ بیلمم ، یا کیلیورسك . ـ برداها صای ! میکائیل بك ، بو اثناده کوز بویاجیلغیله یدی یوزوکك آره‌سنده برداها یوزوك قاریشدیرمشدی . بو وقعه‌جغی برشطارت قهقهه‌سی ولی ایتدی . ـ نه‌ده کوزل ، نه‌ده ظریف ! زمردی می

شيق ، ألماسيمى ؟ باغلامەسىدە آلا پاريزيەن .. صرەسى بكم . پك جىجىسك ، بكم .

ميكائيل ، محظوظەيە طوغرو اوزاندى . سوريەلى مهتدينك شيشكين جثەسى محظوظە خانمك اوستنە ييغلدى . ميكائيل بك هر شيئى اونوتمش ، دنيادن كوچمش ، محظوظەيى ها اوپويور ، ها اوپويوردى .. - تيق ، تيق ! قاپى ووريلدى . بك افندى لطيف بر رؤيادن اويانمش اولدى . آچديلر . توالەتنى دكشديرەن ، داها جاذب بر هيئتە كيرەن سولانژ ، كوموش تپسى اوزرندە ، بويوك فنجانلر ايچندە ، توتوسى داها اوزاقدن طويولان فلمنك قهوەسنى وتربە يشيلى شارتروزى ، حقيق شارتروزى كتيرييوردى . لكن محظوظە خانم بو توالەتدن قوجونمەدى . بر كرە ميكائيلك صورتنە باقدى . بر كرەدە دوشوندى . - پاص ! ديدى . قيز چيقدى وقاپى تكرار سورمەلندى .

— نەدن ، عزيزەم ، بو كون بويلە بر آز مأيوسسك صاقين بنم كبى سكادە هواى طوقونيور ؟

— اودە وار .

— داها باشقەسىدە وارمى ؟

— افندم درد بر دكلكە . قوجەم ...

— رجا ايدرم ، محظوظە ، صوص . قوجەم ، قوجەم ديە آرەصرە ديرديرلانيورسك . قوجەكدە كيم اولويورمش ؟ ظن ايدرم كە قوجەك سنك دوشوندكلرينك صوكنجيسيدر ...

— واى بودە نە ؟ ميكائيل بك ، سن جملەلريكى فرانسزجەدنمى ترجمە ايديورسك .

— بن دائما فرانسزجەدن تورغومەت (ترجمت - ترجمە) ياپارم .

— مينى مينم ، ميكائيلجكم ! قوجەم ، كليور . كچن كون [هانوور] دن كاغد آلدم پارە ايستەيور ، كلەجكم ديە يازيور ، زواللى ، بنى كورمەيەلى ايكى بوچوق سنە اولدى .

— یالان سویلیورسك محظوظه ، اینانمام بوكا بن. شیمدی، تلغراف چك قوجه‌كه ، درحال [دره‌زدن] ه كیتسون . كندیسنی چفته معاشله برایشه تعیین ایتدك امر بكله‌سون ، دیوث .

یكی میكائیل بك ، اما ، قوجه‌ی بویله آلمان شهرلرینك برندن اوته‌كنه سورمك نه وقته قدر دوام ایده‌جك ؟ باری بنده اونلك یاننه كیده‌یم .

— او ، كیم ؟

— قوجه‌م .

— سنك قوجه‌ك برهیولادر . برخمیل حریفدر . نه آكلایه‌جقسك قوجه‌كدن ! نه دن بكا خیانت ایدیورسك ؟ اوتانه‌دن قوجه‌كی سه‌وییورسك . واللهی بولسه‌م اونی بن پارچالارم . فقط بن آكلامیورم ، بواستغنانك سببی نه ؟ وثیقه دیدك ، تدارك ایتدم . واغون دیدك ، بولدم أوك سندینی اوستنه چه‌ویرتدم . اومعلون حریفه ، قوجه‌كه ایش بولدم . ألماس آلدم . سن ... بیلمم اما برآز خائن سك . بویله ملك كبی بروجود ، صوكره شیطان كبی برروح . — یوق ، یوق ، یا روحی ! دیلم طوتولسون . سنك وجودك ده ملك روحك ده . پاردون . قصورده باقمه . آره‌صره بویله قریز كلیر. شكرایجاباتی . شاپ ! توقاد ییر كبی ، محظوظه‌نك یاناغی ، بزپوسه‌یه كرفتار اولدی . شاپ ! برداها ...

— بك افندی ! آل شوپروژه‌یی اوقو ..

محظوظه ، پروژه‌اوقونوركن میكائیل بكك وجودینی‌صاریبور ، بیقلرینی دوزه‌لتیور ، آلنی اوپیور ، كندیسنی غیدیقلیوردی .

— فقط بوپك بویوك برایش .

— بر سیغاره ویر بك . نه اولور ، جاریه‌كی احیا ایتمش اولورسك . بم سونه‌یه قوجه‌م نه‌ایش كوره‌بیلیركه بوندن صوكره بن‌سعادته نائل اوله‌یم؟ سایه‌كده بن‌ده سایبان اولورم، میكائیلجكم.

— فقط آنیقا ، صوكره بم حرم ، اولاد ، احفاد هیچ برشیی طویمه‌سون .

— قابلمی ؟

— فقط بوايشی باشه چیقارمق کوچجه .
— سکا کوره کوچ اولورمی ؟ پیاسه‌نك فرعونی‌سك .
— معاذالله .
— محظوظه‌جکنه استقبالنی تأمین ایده‌مزسه‌ك نه‌یه یارار ؟
أرکك‌دکلم‌که بن‌ده سنك‌کبی ، باشته‌لری‌کبی شوفرصتدن‌استفاده‌ایله ایش‌کوره‌یم ، دالاویره‌چه‌ویره‌یم ، زنکین‌اوله‌یم . صیرتمده‌ده‌برقانبور وار : قوجه‌م ؛ اسکی زمانده أوله‌نلر ایشته بویله اولیور . أولرنده برباش‌بلالری ؛ برقوجه‌لری وار . بن‌شمدی‌یه‌قاله‌یدم بوکوزللکم ایله آدام عقللی ، هم خوش ، هم پاره طوتار برقوجه‌یه‌واریردم .
— بن‌ده أولی اولمسه‌یدم سنی آلیردم .
— بن‌ده سکا واریردم .
— سن ارکك اولسه‌یدك یامان اولوردك . عالمی طوربه‌یه قویمش‌سك سن ، عالمی ... کوزه‌لم ؟ کچن کون بکانه‌لردیدیلر !
— افترا .
— کیم بیلیر ؟
— واللهی قیزار ، همان بوراسنی ترك ایدوب کیده‌رم ؛ بیلیرم ، هپ طویدم فاحشه‌لرك اویدوردقلرینی ... نم برخراباتی قوجه‌م وار ، برده داردنیاده بریجك دوستم ، جانم ، جکرم ، میکائلم ، سن ...
— کرچکمی سویلیورسك ، قیز ؟ ـ دوداقلرینه أليله طوقو نه‌رق ـ شونلردن ، ایکیمزدن باشقه‌سی طاتمادیمی ؟
— میکائیل بك قیزدیرمه بنی . بویله ناموسله اویناماز . بن عفتمه دائر سوز سویله‌ته‌مم . ناموسمه یمین ایدرم‌که قالتاق قارینك سویلدکلری هپ یالاندر ، صاچمه صاپاندر . سنی بندن آییرمق ایستیورلر ، خائنلرده ، اونك ایچون بو دولابلری قورییورلر . اللهدن‌بولسونلر . أو بارق ییقانلر . منحوسلر ، حبیثلر . برصاحیدن سه‌ومك وار ، برده شویله بویله ... بونلرك خبری یوق‌که ، میکائیلجکم بن سنی عشق ایله سه‌وییورم ، سندن باشقه‌سنی یر یوزنده سه‌ومه‌دم وسه‌وممه‌یه‌جکم . چوب چاتان ، أزلد ، بزی بربرمزه باغلامش .

میکائیل بك غشی اولدی . بر ایکی بیت سـویلدی . آلت اوستطوران سفره‌نك اوستنده‌کی شیشه‌دن برآز داها ایچدیلر .

اوته کی قونفورلی قاناپه‌ده ، میکائیلك دیزلری اوسـتنده ، محظوظه خانم بر سحرباز کبی کوکل آولیوردی . میکائیل ، برحملهٔ سودا ایله : — محظوظه ... آل بوساعت سنك ، بوپاره‌لر سنك ، بن سنك . یالکز سن بنم ؛ دیه تخته قلعه‌محکمه‌سنده نفی ملك ایدر ، کوملکندن باشـقه‌سنی ترك ایدر کبی صـویوندی . محظوظه خانمك نزاکتی غالبدی . ساعت قوردونه تنزل ایتمدی .. لکن آشاغی‌یوقاری آلتیوز لیرایه واران کاغدلری — بهری یوز ، اللی ، یکرمی بشـلك کاغدلری درله‌یوب ، طوپلایوب برلکده کتیردیکی نوطه جلبنـدینه یرلشدیرمه‌ده بر آن تجکمه‌دی . محظوظه اوقشامه‌لریله میکائیل بکی عادتا اویوتمشدی . اوزون مباحثه‌لردن صوکره :

— پکی ، پکی جوانم ! قبول ، قبول . پروژه‌ده یازیلان اوله‌جق . ذاتاً سنك رجالریکی رد ایتمك بنم ایچون ممکنمی ؟

کوندوزمیدی ، کیجه‌میدی ؟ میکائیل‌بکك بوندن خبری‌یوقدی . باشنه وورا‌ن‌اسپیرطولر ، فاصله‌سز ایچدیکی هاواناپوروللری،قوقولی شارتروزلر، لزومنك اوچ مثلی ییدیکی یمك بك‌افندی‌یه برآغیرلق ، بربولاتی ویرمش مفلوج کبی ، قاناپه‌نك اوستنده قالمشدی.محظوظه خانم بوحالتدن جزئیجه قورقمه‌دی‌دکل . کوچوك یلپازه‌سیله میکائیل بکك یوزینه روزکار ایدیوردی .

مجالسزتوانسز برحالده ، میکائیل‌بك محظوظه خانمی‌سویلتیور ، کاه‌آ کلیور ، کاه‌آ کلامیور ، فقط ، دوستنك شطارتنی بروقفه‌یه اوغراتمامق ایچون ، آره‌صره قیصه قیصه سـوزلرله اونی تصدیق ایدیور، و ، شکاری قایب ایتمه‌مك مقصدیله پروژه‌یی قبول‌ایده‌جکنی هرایکی ، اوچ دقیقه‌ده برتکرارلیوردی .

محظوظه ، رولنی بر [سارابه‌رنار] کبی ، بر [ره‌ژان] کبی مهارتله اوینادی . یهودی کبی ، یهودیدن بتر قورناز میکائیل‌بك ،

محظوظه‌نك قوللری آراسنده دنیاسندن کچمشدی .. بر کره کندی أوینی ، اوراده‌کی جهنمی عذابی دوشونیور، و: — هیچ اولمازسه شیمدی یاشیورم ، یاشادیغمی آکلیورم . بکا بو نعمت بوندن اون، اون بش سنه اولسی قونسه ایدی‌نه اولوردی؟ اما اوزمان محظوظه کوچوجوك بر یاورو اوله‌جقدی. بو محظوظه دکل، او وقت باشقه‌سی اولوردی . یوق ، یوق، بوکاده قائل اوله‌مام . محظوظه ، اون بش سنه اول بویاشده اولمالی ایدی . . . محاربه‌ده ۱۹۱٤ ده دکل ، ۱۹۰۰ ده اعلان ایدلمه‌لیدی . میدان بولونور ، آت بولونماز ؛ آت بولونور ، میدان بولونماز . حریف أشك بولمش ، نالی یوقمش ؛ صوکره سنده نالی بولمش ، أشکی قورت ییمش ... دنیادر بو! فقط ینه یاشیورم . سه‌ویورم ، دیمك‌که یاشیورم . یاشامه‌سه‌یدم ، سه‌وه‌میه‌جکدم . میکائیل ، ایکی اینجه قولك آره‌سنده یاری رؤیا حالنده دوشونورکن عقلنه محظوظه خانمك صمیمیتی کلدی . عجبا ، محظوظه کندینی جداً سه‌ویورمیدی ؟ دوشوندی ، طاشندی ؛ ینه دوشوندی؛ اطرافلیجه تفکراته طالدی . صوکنده‌ده قرارینی تردد سز ویردی: — اوت محظوظه خانم کندیسنی جداً سه‌ویوردی. حکمتی آکلاته‌یم: — آره‌مزده یاشجه فرق یوق دکل. بو نم قیزم اولور . بن ده پك اوقدر یوسفلشادکلم . لکن « سه‌نپاتیق » اولدیغمی‌ده کیم انکار ایدر ؟ جانه یاقین برحریفم . دیلم طاتلیدر . معامله‌م طاتلیدر. أوده قاریم عرفان صاحبی برمخلوق اولسه‌ایدی بنی آکلاردی. او آکلامدی، بختیار اوله‌مدی. بو آکلادی بختیاراولویور و بنی‌ده مسعود ایده‌جك. کنجلك ، اختیارلق ، کوزللك ، چیرکینلك ایکنجی درجه‌ده قالیر. تك روحلرده بربکزه‌ییش اولمالی. اواولدقدن صوکره اوست طرفی قولایدر. کیم بیلیر محظوظه خانم بنی‌نصل مینیون کوریبور . قارغه‌یه یاوروسی شاهین کورونورمش. ایشته‌بن، کوزل دیلم ایله ، احسانلرمله، ضیافتلرمله محظوظه‌یی تسخیر ایتمه‌لی‌یم . احسانلرمله‌می دیورم ؟ بونلرك هانکیسی نم کیسه‌مدن چیقدی ، صانکه ! یاشاسین شرکت . مصارف متفرقه قاپیسنی ایجاد ایده‌نك باباسنك جانه رحمت . برایکی تسهیلاتله محظوظه خانم زنکین اولدی . نم‌ده کیسه‌مدن برحبه

چیقمه‌دی . اوست طرفی وار، اوقولایلقلردن بن‌ده مستفید اولدم. او برآلدیسه ، بن ایکی آلدم . شیمدیکی پروژه‌ده اویله اوله‌جق . بوتون منفعتی بن اوکا براقیرمی‌یم ، یا ؟ اوفق برکمیك پارچه‌سنی ، بیچاره قیز بویوك بر شیئ صانیر . قوجه‌سنك قومپانیه‌دن یکی ایشی ایچون آله‌جغی تخصیصات‌ده هم اوکا یتیشیر ، هم‌ده ایشته بزم شومصرفلرمزه ، مادام آنیقا دلالك هرآی باشی پشین پشین بندن آلدقلرینه !

اویویورمیدی ، اویانیقمیدی ، بیلمم ، لکن ، هرحالده شو باشسز ، صوکسز فکرلر میکائل‌بکك دماغنی اشغال ایدیوردی.- آه! عمر ایکیوزسنه سورسه ، حرب‌ده دوام ایده‌طورسه .

— ساعت قاچ ؟

— درت ، میکائیلجکم .

— بوکیجه کیتمسه‌ك‌ده اولور ، دکلمی؟ ذاتاً هواده پك فنا ، نره‌ده ایسه یاغموره چه‌ویره‌جك .

— ایته ، میکائیلجکم .

بو صره‌ده ایدی ، مادام آنیتا ، قابی‌یی شدتله وروه‌رق :

— بك افندی ، بك افندی ، سزك کاتب کلدی . موسیو آرشاغ . عجله‌سی وارمش . چابوق ، چابوق ..

محظوظه خانم بر کولکه کبی صیرلدی. موسیو آرشاغ ایچری‌یه کیردی .

— خیر اوله ، آرشاق افندی !

— بك افندی ، ایش پك مستعجل ایمش . بك خبر ایتدی . نه اولدیغنی سویله‌دی . یالکز دیمش‌که ایکنجی ایش فنا کیدیور، دیسونلر ، او آکلار ، پارولادر بو ؛ همه‌ن کلیر ...

شو سوز اوزرینه میکائیل بکك رنکی بوزولدی . عقلی باشنه کلدی . برآرابه ، دیدی . آرشاق افندی : - افندم بك سزه اوطوبیلی کوندرمش ، آشاغیده بکلیور . - هایدی اویله ایسه‌ایچنه کیر ، بنی بکله .

موسیوآرشاغ‌صاووشنجه محظوظه‌خانم تکرار اوطه‌یه کیردی. ممنونیتنی کیزله‌یجی بر ادا ایله مکائیل بکی ینه صاردی ، اوپدی ،

سه‌ودی . بك اوستنی باشنی دوزه‌لتدی. بیك براعتذارایله محظوظه خانمك ألینی اوپوب :
— كله‌جك هفته بو كون كبی . دكلی عزیزم ، محظوظه‌م ؟ مادام دلال . اونوتمه . كله‌جك هفته ، بو كون كبی . لكن یمكلر داها اعلا اولسون . یانیه باقلاواسی ، مطلقا . آدیو ! میكائیل بك ، بر كولله‌نك یوارلانمه‌سی كبی مردیونلردن ایندی . اوطوموبیلنه كیردی ، باف ، پیف ، پوف . . . اوطوموبیل اشتاه قاچیریجی قوقولرینی قوصه قوصه كوشه‌یی كچدی ، كوزدن نهان اولدی .

میكائیل بك كیتدكدن صوكره آنیقا ، سولانژ ؛ محظوظه قارشی قارشی‌یه كچدیلر . اوچی‌ده بر بر خانم سیغاره‌تی تللندیردیلر .
— آنیقا خانمجغم ! آرتق صبرم ، توكلم ، تحملم قالمادی . پك‌ده قارت . كندمدن اوتانیورم . حریفك قیزی دكل ، طورونی اوله‌بیلیرم . برابر بولوندیغمده عقلمه رحمتلی بابام كلیور . بركره طوتولدم ؛ طوتولوش اوطوتولوشدر . كری چكلمكدن‌ده اوتانیورم . تك توك ایلكی‌ده طوقونیور . اكر اوده‌اولمسه‌ایدی چوقدن شكری اوچیوز غروشه آله‌جقدق . كچنده بر ایكی وثیقه‌ده بولشدی . بونلرسز واللهی ایشم فنا اوله‌جقدی ... آنیقا خانم تبسم ایتدی . لكن محظوظه خانم آكلامامازلقدن كلیوردی . لقردی اوزادی . بر آز قهقهه ایتدیلر. صوكنده ، محظوظه :— آنیقاجغم: سكا برشیٔ سویلیه‌جكم، لكن، سولانژطیشاری‌چیقسون ، دیدی تازه قیز ، آنامندن بر امره انتظار ایتمه‌دن ، كیدوب سزه چای حاضرلایه‌یم ، اولمازمی محظوظه خانم افندیجكم؟دیه‌رك چكلدی.
— مادام آنیقا ! صبرم توكندی دیدم ، ایناندكمی،دكلمی؟
— نه‌دن صبرك توكه‌نه‌جك ؟ سن‌ده یكی زنكین اولدك...
— شاقا ایتمه . یكی ! یكی زنكین اولدمسه نه اوله‌جق ؟
— نه‌می اوله‌جق؟ ساختیان یوزلی دونمه‌دن بیقدكسه مصرفنی ایت ، پاره‌سنی ویر كندینه اویغون برینی بول ؛ كیفنی یاپ . . . كوزلسك ، خوشسك ، تازه‌سك ، كورپه‌سك ، دیلبازسك ، هنوز پیاسه‌یه چیقمه‌دك !

— آه آنیقام ، آبلاجغم .

— آهی ، ماهی یوق . حیاتدر بو . دنیایه ایکی دفعه گله‌جك دكلسك‌یا ؟ یارین قوجارسك . کیمسه صوراتکه باقماز . صیقلمش ایلمونه بکزه‌رسك . صوکنده‌ده قارا طوپراغه کیره‌رسك . هر دقیقه‌ك آلتوندر . سن‌پاره‌سزده کیفنی‌ایده‌بیلیرسك . چونکه گوزلسك . سن أشکمیسك ، حیوانمیسیك ؟ صاحیدن‌ده ناموسلی ایمش‌سك ، بنی محکمه‌یه چیقارسه‌لر ، اینان اولسون ، سنك ایچون اهل‌عرض دیرم . میکائیل بك بنی سنك آرقه‌کدن گوزجی قویمشدی . هیچ کیمسه ایله دوشوب قالماز ، دیدم . یالان ده سویلمدم . قوجه‌کی بیلمم . اما بن اونی یوق فرض ایدرم . انسان حالیدر بو ، بر کره أوله‌نیلیر ، اویغون چیقماز . سن اونی سه‌وسه ایدك . فقرالغه تحمل ایدر ، اوندن آیرلمازدك ، او سنی‌سه‌وسه ایدی ، هیچ‌بویله نور طوپی کبی ، پرلانطه کبی ، هرکسك جان آندیغی بر قیزی بوراده یالکز براقیرمیدی ؟ دیمك‌که او بودالاده سنی سه‌ومیور . یات اولمش‌سکز . حقیقتده سنك برنجك قوجه‌ك میکائیل بکدر . اما اوده نغوذ باللهدر .

ای قیزم ، سوزمی دیکله ، تجربه‌م بویوکدر . بن بو قافه‌یه صاحب‌اولونجه‌یه قادارنه‌لر کوردم . کنجلکمه نه‌قدر آجیرم . سوکلون کبی کنجلر کلوب بکا قور یاپارکن بن آرقه‌می چه‌ویرردم . حیوان آنیقا . فقط بنم تجربه‌مدن سولانژ استفاده ایده‌جك . بن اونی باق قاچه ، هم‌ده نصل ، درهم درهم‌صاته‌جغم ! سکاده نصیحتم اولسون محظوظه بونلك ایتمه . انسانه هم قلب لازم ، هم‌ده عقل . أنته‌ره‌صو (منفعت) ك ایچون بر دوست ، ایل عالمه قارشی رسماً بر قوجه ، برده کندك‌ایچون ، اوزك‌ایچون بر [آمان دوکور] !.. بنده‌ایکیسی وار . گوزل دکلم‌که بنم‌ده بر میکائیل‌بکم اولسون . قوجه‌م‌ده آمانمی بیلیر ، اما ، طوغروسی ، نازك کشیدر ، سکز سنه‌در شیمدی آغزندن‌بر کلمه فیصلدامه‌دی . آما نه أومزك‌جوجوغی‌معامله‌سنی‌ایتدی . شیمدی‌اهمیتم‌یوق . لکن‌اسکیدن‌بن‌ده‌برشیشه‌بکزردم . نه‌یه‌قوجه‌مك حقنی ییه‌یم ؟ اووقتلر برلکده گزنمه‌یه ، برلکده لوقنطه‌یه کیتمه‌یه اذن ویرمه‌مزلك ایتمزدی . کونمی خوش کچیردم .

— آنیقا خانم ، یتیشیر ، بکا اخلاق درسی‌می ویریبورسك . صانکه بن بونلری بیلمزمی‌یم ؟

— بیلمزسك قیزم ؛ نره‌ده بیله‌جك سك ...

— دیکله بنی . هرنه دیدك سه پکی ! قبول ایتدم . چوق سویلنمه .. بنم‌ده سکا سویلیه‌جکم وار .

— قولاغم سنده‌در .

— اویله ایسه دیك قولاقلرکی باقه‌لم ، اما أشکلك ایتمه . اقشاملری ساعت آلتی‌یی چه‌یره‌ك کچه کوپریدن قالقان شرکت واپورینه بین . یارین‌ده بکا کل ، سویله باقه‌لم نه کوره‌جك سك .

— اویله اوزون ایشلر جانمی چوق صیقار ، خانم . نه دیه‌جك ایسه‌ك سویله . بن اویله رومانلرده‌کی کبی آوانتورلردن خوشلانمام نه کوره‌جکمی سن بیلیرسك . کورمه‌دن سویله سن کورمش‌سك‌که سویلیورسك .

— اوطور آ کلاته‌یم . اون کون قدر اولدی . هپ اوپوسته ایله کوینه دونیور ، یکی بر بك پیدا اولدی .

— نصل ، قیاقمی ؟

— صورمه . طادندن ینمز . بم‌بیاض . صاری صاچلی‌قیوریق بیقلی . کلین کبی براوغلان . خدمتجیسی اولسه‌م بنم‌ایچون‌نه‌نعمت ! قادینلر اولکی ، صوکره‌کی واپورلری براقدیلر ، آرتق آلتی‌یی چه‌یره‌ك کچه ایله کیدیورلر . ایچمك یاغی أرییور . کورسه‌ك طوتولورسك مادام آنیقا . صاقین قیزیکی برلکده کوتورمه .

— شونی سکا آله‌یم .

— هانی اوکونلر ؟ ممکنمی ، قابلمی ؟

— قابلی اولماز ، اولورمی هیچ ؟ بکا مادام آنیقا ، بیروتلی مادام آنیقا دلال دیمشلر ... ویر یوز لیرا سکا اوغلانی کتیره‌یم .

— پکی ، اما ، یا کتیره‌مزسه‌ك ؟

— او اولماز . بنم بر ایش ناموسم وار . صوکره بیکده بر هایدی اولماز دیه‌لم . ناموسم اوزرینه یمین ایدرم ، پاره‌یی کری ویررم . هیچ قورقمه . بزم یورطی برقاچ کون صوکره‌در . پاره‌یه چوق لزومم (احتیاجم اوله‌جق) وار .

— كورەيم سنى مادام آنيقا . آل سكا بر يوز ليرالق كاغد .

— كيت أويكه ، راحتكه باق ، راحت راحت اويو . بن بو بكى آولارم ، دەژونه مى ايستەرسك ، چايمى ، دينەمى ، سوپەمى ، نه يه دعوت ايدەيم ؟ سن نه درلو ايستەرسەك او اولور . يالكز كونى شيمديدن تعيين ايتمك كوج در . بلكه ، اودە انساندر ، بر راندەووسى چيقار . سويله باقەيم ، محظوظه خانم ، اوقياق بكك آدى نەدر ؟ قورقمه بن دە اوكا عاشق اولمام . سكا براقيرم . حقكى ييم .

— اجمل بك .

— كيم قويمش اوكا او آدى . اجمل بك ، بزم عربجەمزدە كوزلك كوزلى بك ديمك . آناسى ، باباسى قويمشلرسه بو آدى ، ديمككه داها كوبكنى كسدكلرى وقت نه اولەجغنى ، قادينلرى نصل بويله ياقەجغنى آكلامشلر . بن اونى واپوردە نصل فرق ايدەجكم ؟

— الهى مادام آنيقا ! نەدە صاف قادينسك . آچ بركرە واپوردەكى صالونك قاپيسنى . كير ايچرى يه . الك كوزل أركك هانكيسى ايسه ايشتە او . . . كوكدە هانكيسى آى ، هانكيسى يلديز ، نصل طانيەيم ! ديه صورولورمى هيچ ! كچن كون بردە ـ آنستانتانه ـ چكدك . صوكرە ـ آغرنديسمان ـ ياپديردم . آل سكا بردە فطوغرافى . اما ، طبيعى ، برآز ظونوق ، كندى كبى دكل . آزاجق شكلنى ، قالبنى ، قيافتنى بورسمدن آكلارسك .

— مراق ايتمه خانمجغم . اجمل بكك بندەدر . پازارە طوغرومى اولور ، پازاردن صوكرەمى اولور . بيلمم .

مادام آنيقا ، ممنون وبشوش ، كشف ايتديكى يكى معدن اوزرينه خياللرينى قورييوردى . محظوظه خانم دە توالەتنى تعمير ايتدى . سولانژك ياردىمى ايله كنديسنه دوزەن ويردى . و ، آنيقا ايله ، قيزى ايله اوپوشدكدن صوكرە چيقدى ، كيتدى . جومبادن باقان سولانژ ، والدەسنه :

— بوخانم سەوينج ايچندە . باق ، باق ، آننه ، يورويورمى ، قوشيورمى ، صيچرييورمى ، اوچويورمى ؟

— ٤ —

بالقان سرعت قاطاری ، مجارستان اووه‌سنده ، تام یولله قوشویوردی . اوچ کون اولکی بویوك یاغمورك کیرلتدیکی صاب صاری طونه ، آره‌صره ، واغونك پنجره‌سندن کورینیور ، لکن صوکره ، ینه ، کوزدن قایب اولویوردی . بولمه‌نك اوچونجی یولجیسی قارت برآلمان قاریسی چیقار چیقماز ، محروسه خانم ، محبه‌سی عزت خانمك بوینه صاریلدی :

— عزتجکم ! شوآلمان‌قاریسندن‌ده وقت یوق‌که ! ایکی‌ساعتدر دوداقلرم صوصامشدی . عزتِ خانم ، نارین وجودلی ، اوفارق یاپیلی‌عزت خانم ، بویلوبوصلو ، شیشمان ، لکن پك‌کوزل پرنسس محروسه خانمك قوللری آره‌سنده مغلوب اولدی ، قالدی .

— ماشه‌ر... بیلیره‌یسك‌که ایتدیکك‌جنایتدر. زواللی‌وفق‌الله بصیرت بك ! ئولدیریه‌ورسك آدامی . او ، اوتوز کاغد لیراسیله نه یاپار ؟

— چوق اولویورسك عزت ! اوتوز لیرا ، هیچ اولمازسه برهفته کیدر ؛ استانبوله وارنجه کوپه‌لری رهنه قورم ؛ کندیسنه برآزده‌اپاره کونده‌ریرم. آدامی ئولدیرییورسك ، نه‌دیمك، عزت؟

— پاره‌لی ، پاره‌سز ، ذات‌الجنب کچیرمش ، ورملی برآدام ؟

— بن خسته باقیجی‌می یم ؟

— اوت، هرقادین، قوجه‌سنك‌باقیجیسیدر. هی‌کیدی‌دنیاهی! ایکی سنه اول ، سن اوکا وارنجه‌یه قدر نه‌لر یاپمدك ؟ اونی نصل سه‌وییوردك ! خاطرکده‌میدر : بر کیجه ، صتمه طوتمش کبی چکه‌لرك زانغیر زانغیر صارصیلیوردی . بصیرت بکی سن ، ایشته ، اویله سه‌وییوردك . شیمدی‌ده صونی آلدك ، پوصاسنی‌ساناتوریومك برینه آتیورسك ... محروسه ، بن سنی اسکیسی کبی سه‌وميورم .

— قیز بنی صیقمه ، واللهی کندمی واغونك شو پنجره‌سندن آتارم .

— ذاتاً سن دلی سك .

— یاشك یكرمی یدی ، شیمدی یه قدر درت قوجه دکیشدیردك ، اسكیتدك .

— اویمادی ایسه تقصیرات بنممی ؟

— یا ؟ بو ایشده سنك ذره‌جه قباحتك ، جنحه‌ك یوقمی ؟

— واللهی یوق ، باللهی یوق .

— شیمدی‌ده کیم بیلیر استانبولده کیمی آولایه‌جقسك ؟

— طبعمه موافق اولانی .

— دیمك‌که شیمدیدن دوکون ، درنکه حاضرلانه‌لم ؟

— شیمدی‌یه قادار حاضرلانمه‌دیغك خطا .

— نه کبیسنی ایستیورسك ؟

— کوردكلرمدن باشقه بر « تیپ » .

— مثلا ؟

— اوست طرفنی بیلمم . بر أرکك اوتکندن کوزلدر . بن اویله ستین سنه بریله طورامام . بیتمارم . طبیعتم بنم اویله‌در . رحمتلی باباجغمدن ایسته‌مشدم ؛ بر « لیموزین » . کلنجه‌یه قادار ، عادتا آش ایردم . کلدی . چوق سه‌ویندم . ایکی آی صوکره بیقدم . جانم صاغ اولسون . بو کوزلر بنده وارکن بن ایسته‌دیکمی یاقارم .

— ای . یکی ! بصیرت بك خسته . اوتکیلرك أ کسیکی نه ایدی ؟

— نه‌ی ایدی ؟ هیچ ! پك رابطه‌لی آداملردی . هپسنی‌ده سه‌ومشدم ؛ صوکنده هپسندن بیقدم . صوکنده انسان آلیشیور .

— بیکده یالمزده اوطوران نصل ؟

— آمان قرده‌ش عقلمه کتیرمه . صوکره ترنده رزالت چیقاریرم ، ها ! ... محروسه ، عزتی متصل چیمدکلیور ، اوپیور ، قوقلییور ، صاریبیوردی . بر دفعه‌سنده او قدر حرمتلی بر پوسه عشق ایتدی‌که زواللی نحیف قیزك یوزی موراردی ؛ یاناغنك جنوب جهتنده بر لكه اولدی . فلاکت ! زواللی عزت‌خانم ، پودرا ایله ، آللقله چوروك یری تعمیره قالقیشیوردی .

— كم نه‌دیه‌جك سن‌ده! بوراده هپمز یابانجی‌یز ؟ بر برمزی بیلمیورز .

كیمی نه‌دیه‌جك ؟ شیمدیجك یوزومده بویله بر چوروك اونادیغنی بیلنلر، كیم بیلیر بوخفیف قادین كیمكله اویناشیور دیه‌جكلر؟ كیمك عقلنه كلیر كه یوزی خراب ایدن برنسس محروسه خانم افندیدیدر.

— ظرلاما ، عزت .

— برداهامی سنكله ؟

. . . محروسه خانم افندی كندیسنی برنسس اعلان ایدیور . نه برنسسی؟ روایت بویا ، محروسه‌نك بویوك والده‌سنك باباسی قره‌مان اوغللرندن ایمش . قره‌مان زاده‌لرك نسلی سوندیمی ، سونه‌دیمی ؟ بودرین برشیئدر . آراشدیرمه‌ییكز . برآز شیشمان واوزون بویلی محروسه خانم كوزللكنی ، لطفكارلغنی محافظه ایتدكجه ، یاتالاق بویوك آناسندن‌ده ، آره صره بر شیلر قوپاردقجه ، دكل أوروپاده ، استانبولده بیله برنسسلكنه اعتراض ایدن چیقماز.

باباسی ایچكی قوربانی اولمشدی .

بویوك والده‌سی یكرمی سنه‌دن بری یاتالاقدر . لكن پاره‌سنی صیقی طوتار . هم‌ده پاره‌سی چوقدر . محروسه خانمی ، شانه‌لایق بر صورتده درت دفعه كلین ایتدی .

برنجی بكی ، عثمان بكدی . عثمان بك ، الله ایچون ، كبار چوجوقدر . كفویدر . بری قره‌مان زاده ایسه ، اوتكی‌ده ازمیر اوغللرندندر . ایكنجی بكی ، كلخن بكی ، لاترناجی بوزونتیسی ؟ عمله‌ٔ مكلفه‌دن ، یاخودكه فخری طولومباجی جهانكیرلی پیرمحسندر.

صوكره محسن بك افندی اولدی ایدی یا ؟ ایچرمی ایچر .

اوچنجی بكی ،مصرلی،چركس نسلندن، بلكه‌ده امرای چراكسه صویندن محبوب بك بن مجلوبدر . بونكله پارسده نه‌قادارطولاشدیلر. كیفلری كلیر، محبوب بك محروسه‌یی مه‌تره‌سی دیه اوته‌یه برییه تقدیم ایدردی. بونك‌ده باشقه‌ذوقی وارمش. برلكده،بیلمم نره‌لرده كیجه‌یی كچیردكلری اولورمش. فرانسه‌ده صولرده بروقعه اولدی: محروسه

خانم ، قوجه‌سنك زوریله پرنسس دوقره‌مان دیه قارت باصدیرمش ؛ بونلردن بر چوغنی‌ده اوته‌یه بری‌یه طاغتمش . « ویشی » ده آله‌بیلدکلرینه قومار اوینیورلرمش . بر کیجه پارتی پك یامان کیتمش اوله‌جق که آره‌ده بیك لیرا قادار بر پاره قاینامش . بر خرسزلق اولمش ... اوزونجه بویلو ، قیربیقلی ، چلبی قلقلی بر جنتلمن ، قومار بانکرلری ایله کوروشورکن : - بن شو یابانجیلردن شبهه‌له‌نیورم . اصلی فصلی بلیرسز مخلوقلر ... ده‌نجه ، کورسالك مستأجری ، یوق افندم ، او مادام ، مادام دوقیره‌ماندر ! دیمش .

— وای نه‌اولویور ؟ ادبسزلکی بوقادارینه‌ده‌می کوتوردیلر . بن قومارخانه‌ده اسمی صاقلیورسه‌م [پره‌نس ریکه دو قره‌مان] لقدن‌ده‌می چیقیورم ؟ پاره‌مله برابر اسمی‌ده‌می چالدی حبیثلر ! دیه کوبلره بینمش .

اوت ! فرانسز عالم اصالتنده‌ده قره‌مانلر وار . بونلر فرانسز ایمپراطورلغی پرنسلرندندر . زواللی محبوب بك مجلوب قاریسنك قره‌مان زاده اولدیغنی پولیس قومیسرینه اثبات ایدنجه‌یه قدر آقله قره‌یی سه‌چمش ...

محروسه خانم استانبوله عودت ایتدی . عزت خانمی اقرباسی کلوب قنه‌لی آطه‌یه کوتوردیلر . محروسه‌ده یاتالاق وبوتون بوتون موازنه‌سنی غائب ایدن بویوك والده‌سنك قوناغنه کیتدی . شیمدی ، الك مهم ایشی ، قوجه تدارك ایتمکدی .

فیدن قورص اولدی : — یاهو ! محروسه‌نك قوجه‌سی وار . قوجه‌لی قاری قوجه آوینه چیقابیلیرمی ؟ توبه استغفرالله ، آخرزمان . محروسه خانم بونلردن آلدیرمیور ، قولجیاره ، احبابلره ، دها باشقه‌لرینه سپارشلر ویریبوردی . بوتون جاده‌لری أله‌دی ، طارادی . کیجه ، یاتاغنه یاتنجه ، بك اوغلنك ، بویوك آطه‌نك ، کوپرو اوستنك ، امین اوکنك ، تونل باشلرینك ، بوغاز ایچنك اسمرلی قومراللی اولانجه کوکلك کنجلری خیالنك اوکندن کچید رسمی یاپیورلردی .

— بونلرك هپسی کوزل . شو اسمر شو قومراله نصل ترجیح ایدیلیر ؟ شو قومرال شو اسمره نصل ترجیح ایدیلیر ؟

ممکن اولسه محروسه خانم بوتون دنیایه وارمق ایستیوردی. ترددلر ایچنده ، انتخاب مشکلاتی ایچنده طونبول طونبول محروسه خانم افندی جهنم عذابی چکیور، ایری ایری تر دانه‌لری دوکیوردی. ذاتاً بو حال - ایلك قوجه‌سندن ماعدا - بوتون قوجه‌لری ایچون باشنه کلمشدی . بو روح بحرانتك عجمیسی دکلدی .

محروسه‌خانم، بویوك‌والده‌سی خانم افندی حضرتلرندن برمقدار پاره‌یه نائل اولدی . شیمدی ، بوغازك منتهاسنه یاقین ، لطیف ، کویده ، زنکین، لکن‌طول‌وروحادوشکون برروم‌مادامك أونده، خدمتجیسی دلاویز ایله اوچ اوطه‌لی بر آپارتمان طوتمش ، کیفنه باقیوردی .

والده‌سی‌اوزاق برَ یره چکلمش ، قرداشی، یکانه قرداشی‌فرید بك لاقید ، دیکرهمشیره‌لری‌ده کندیسی کبی أولنمك وبوشانمقله پك مشغول وحتی ، عادتا ، یورغون ایدیلر .

یالینك‌اوچ اوطه‌لق آپارتمانی اوچونجی‌قاتی تشکیل ایدیوردی. منظره ، حقیقةً امثالسزدی . پنجره‌لردن هم حصارلره قدربوغازك آلت جهتی ، هم‌ده اوبر طرفی ، بوتون یوقاری قویلره وبورونلر کورنیوردی . مفروشات‌ده کوزلدی.یمك‌ده‌فنادکلدی. شوراسی‌ده هیچ اونوتولمامليدرکه أو صاحبه‌سی مادام (ألي‌نیکی) کیمسه‌یی تعجیز ایتمز برطبیعتده ، مسامحه‌کار ، لطفکار ، کورمش کچیرمش، کنجلکنده أکانجه‌نك هر درلوسنی طاتمش ؛ یاشك نه دیك اولدیغنی بیلیر تجربه‌لی برخانم ، برخانم افندی ایدی .

محروسه خانمك هفته‌ده بردکل ، ایکی کونی واردی : پازار ایرتسی ، پنجشنبه . پرنسس کوروجیلرینی بالذات قبول ایدردی . پك مستثنا نامزدلره اوکلن طعامی، ایکنجی صنفدن اولانلره‌ساعت بش چایی ویرردی . اکثریا عزت خانمده کندیسنه رفاقت‌ایدردی. لکن ، عزت بر آز زمانه‌یه اویغون قادین دکلدر. چوق اولور. اعتراضه قالقیشیر . حالبوکه دلاویز باشقه طبیعتده‌در . هیچ بر خصوصده خانم افندیسنك جانني صیقماز. فلسفه‌لریني تصدیق ایدر.

محروسه ایله دلاویز دائما برفکرده درلر. روحلری توأمیدر ، نه در بیلنمز. دلاویز چیرکین‌ده صایلماز. خانم افندی‌یه کلن مسافرلردن دلاویزك یاناغنی صیقانلر بردکل ، ایکی دانه‌در .

کونلرده پنجشنبه ایدی . أوده ، صباحدن حاضرلق واردی. اختیار مادام [ألیي نیکی] آناختارلرینی آلوب ، محروسه خانمك رجاسی اوزرینه ، قوجه‌سی رحمتلی فوطوغرافجوغلو زمانندن قالمه ساقسونیا طاقمنی ، کوموش چاتال بیچاقلری چیقاردی . سفره‌یی نادیده چیچکلرله سوسله‌دیلر . مادامك بوتون عونه‌سی بو ضیافت ایچون حاضرلانیور ، قوشیورلردی . بری ، اوزاق بریره کیدوب آغزیکزه لایق ایری ایری لوفرلر کتیردی . اوتکی ، یمشلر تدارك ایتدی . آیاقاته‌رینا پاپاسندن اسکی شراب بولدیلر . أوك خدمتجیسی [پینه‌لوپی] سوسلندی . چونکه ، بودفعه کوروجی کله‌جك اولان بك افندی ، سائر بك افندیلره بکزه‌میوردی .

محروسه خانم صاریلرینی کیدی . بویوك والده‌سندن قوپاروب کیراغوص آغایه رهن ویره‌جکی کردانلق طاقمنی برکون ایچون صاقلادی . یارم‌ساعت دیشلریله ، یارم ساعت طرناقلریله ، برساعت صاچلریله ،یارم ساعت یوزی‌ودوداقلریله ، برساعت البسه‌سیله،جمعاً اوچ بوچوق‌ساعت‌تواله‌تیله، اندامیله اوغراشدی. محروسه‌خوشدر. شیریندر. اوزون‌بویلولنی،شیشمانلنی‌ملاحته‌نقصان‌ویرمز. هله‌صاچلرینی قیویریر ، اوکدن‌ایکی‌یه بوله‌ر،و،هربرندن کوزل اولان‌کوکسنی‌ده بر آز زیاده‌جه آچارسه جداً قیاق اولور . قوستومنه مخصوص ، پارسدن تدارك ایدلمش صاری استارپینلری و او رنکده ایپکلی، پك شفاف چورابلری‌ده واردی . غار د روبك آیناسنی آچدی ، دلاویزده آرقه‌دن بر ال ایناسی طوندی ، طوغروسی ، محروسه خانم افندی ، تام معناسیله بر پرنسس ایدی . عزت خانم کوزلرینی سوزدی. — یوزینی‌بوزارم دیه اوپمم،دیدی. محروسه، — اویله ایسه آل أللرمی اوپ ، یالا بویوردی ... و ، تواله‌تنك بوزولماسی قورقوسی اولماسه‌یدی‌درحال، قارشیسنده‌کی نارین یاپیشلی‌قره‌کوزلی، قره قاشلي عقیده شکرینی آغزینه آله‌جق ، اونی أریته‌جکدی .

برنجی صنفدن بر اوطوموبیل آرابه‌سی ، کمال عظمتله ، فوطوغرافجوغلو یالیسنك اوکنده طوردی . ایچندن بر بکله ، معیت‌علیه‌لرنده اونیفورمه‌لی ، لکن هر نه‌دنسه‌بیلمم فسلی بر ضابط چیقدی . . .

مادام [لیزا] بونلرك استقبالنه شتابان‌اولدی. آلت‌قاتده‌مادام (الی نیکی) نك بویوك صالوننده محروسه خانمله عزت خانم بك افندی‌یه انتظار ایدییورلردی . محروسه ، اسکی و کوزل بر قواتوقده اوطورمش ، روزکاره رغماً یلپازه‌له‌نیور ، عزت‌ده (آتی) ده رحمی بکك رومانی ، ایکنجی دفعه ، اوقویوردی . بکلر ایچری کیردیلر . (لیزا) :

— محروسه خانم افندی ، سزه تقدیم ایدرم ، غفار پاشا عالم . معیتلرنده عالم بك غفار . مکر نامزد بك افندی دکل ، پاشاافندی ایمش . خانم افندیلر یرلرندن‌قالقمه‌دن ألارینی‌اوزاتدیلر :
ـ ممنون‌اولدم . تشرف‌ایتدم . پاشا وبك محروسه‌نك‌ده، عزتك‌ده پارمقلرینی اصولله وکمال تربیه وادبله اوپدیلر .

پاشانك ترکجه‌سی چتره‌فیلدی . یدی‌کلمه‌ده ایکیسی فرانسزجه قاچیوردی . بش‌دقیقه مباحثه‌دن صوکره ضمنی برموافقتله مصاحبه فرانسزجه‌یه چه‌وریلدی .

پاشا حضرتلری — معیتنده‌کی ذات شاهدیدر-پك زنکیندر. اللهه ، پیغمبرینه یمین ایدرکه أولی دکلدر . طبیعی ، مشروع اولاد و احفادی یوقدر . مملکتنده ، یعنی مصرالقاهره ده ، قوناغی‌اویله بر قوناقدرکه زینب خانم مرحوم صاغ اولسه و اوکندن کچسه‌ایچنی چه‌که‌جکدی . مفروشاتی لوندره‌دن کلمشدر . قولله قسیونلری باباسندن میراث قاله‌در . والده‌سی مفلوجدر ، لکن چرکسدر . رمله‌ده ده برکوشکلری‌موجوددر ، هم‌ده معموردر،تعمیرایسته‌مز. پاشا افندی ، پرنسس حضرتلرینه نائل و مظهر اولورسه نه ظفر . . . او زمان کندیسی بر کوله اوله‌جق ، خانم افندینك سعادتی ایچون هرنه لازمسه اونی یاپه‌جقدر . قیشین مصرده ، یازین اوقیانوس قییلرنده ، پلاژلرده ، صولرده ، « سوئیس » ده

طاغ باشلرنده ، الكبهالى اوتللرك الكطوزلى آپارتمانلرنده ،صوكره، موسم‌صوكلرنده بر آز (مونته قارلو)ده وقت كچيره‌جكلر ، مصرف واسراف ايده‌جكلر . .. مصرف واسراف خصوصنده محروسه ، يكى تلفظه كوره‌محروصا خانم‌هيچ بر پره‌نسسدن ، دوشه‌سدن كرى قالميه‌جق.پاشانك‌طوپراقلرى پك‌چوقدر. (فدان) لرى‌صاييسزدر. بونلرك حسابنى كهيادن باشقه كيمسه بيلمز. مرحوم عالم پاشا هم پك زنـكين ايدى ، هم پك نكس ايدى ، هم غفار پاشادن باشقه وارثى‌يوقدى . اوطوموبيل، موش،عربيه ـ آرابا ـ هپسى‌موجود.

فقط ، اوفق بر نقطه وار : معلوم يا ، محاربه اولويور . انكلتره‌مصرده حمايه اعلان ايتدى برآلچاق‌ده سلطانلق ادعاايديور. يوللر قاپالى ؛ مكتوب آلينه‌ميور . قلمنك سفارتى اسكيدن بعض مرتبه توسطده بولونوردى اما ، آرتق اوكاده امكان يوق.مصرده املاكه حجز قويمشلر . وارداتى محاربه‌دن صوكره ويره‌جكلر.چوق شـكر ولى نعمته ، حكومته . پاشـايه معاش ادانه ايديور . لكن بومعاش بركشى ايچون . بناءً عليه غفار پاشا بر ترتيب دوشـونوب بوترتيبك دوشونيلوب بولونمه‌سى بيله كنديسنك ذ كاسنه‌دلالت‌ايدر: پرنسس محروسه‌خانم‌بندكانه‌امرايده‌جك،يكى‌دائره‌نك‌مصرفنى،صوكره پاشـانك دائره‌سندن آلِق اوزره كندى خزينهٔ مخصوصه‌سـندن آوانس ايده‌جكلر . بو پك قولاى وبسيط بر شـيدر . بو يولده‌كى مفصل نطقى ديكلدكدن ومفضلجه يمك يدكدن صوكره محروسـه غفار پاشـايى بكنمدى . اوت ، خاير ديمه‌دن كنديسنه مساعده ايتدى . مصرليلر اوطوموبيللرينه بينديلر . كلدكلرى كبى كيتديلر . خانم افندى تواله‌تنى دكيشديرمش ، و ، چايه دعوت ايتديكى‌ديكر كوروجى‌يى صبرسزلقله بكليوردى .

محروسه خانم افندينك كوروجيلرنى بويله‌بالذات قبول ايتمه‌سى ديدى‌قودى‌يى موجب اوليور دكلدى . فقط پرنسس قوجه‌سنى اونوتمشدى . آنجق ، اوچ تلغراف اوزرينه كنديسنه برمقدارپاره كوندردى. اوچ‌قوجه‌دن صوكره‌أوله‌نديكنى، و،المانياده ، هواسى

كوزل بريرده برده خسته قوجه‌سی بولندیغنی عقلنه کتیرمیور ، یاخود ، کتیرمك ایسته‌میوردی .

— بو خانمك قوجه‌سی یوقمی‌ده بویله ایل‌عالمه کورونیور ، قوجه ایستیور . . . رذالت : سوزلری عیوقه چیقمقده ایدی . سونوك برعائله‌یه منسوب اولسه نه‌ایسه .. لکن قره‌مان اوغللرینه منسوب بویله برقیز ، بوطرز حیاتی اختیار ایدرسه قیامت قوپار . برکون ، ایرکندن ، عزت خانم همشیره‌سی ، جلادتله محروسه خانم افندینك یالیسنه کلدیلر :

— آه همشیره ! علیهکده اویله فنا شیلر سویلیورلرکه طویدیغم وقت صاغ‌اولمدیغمه ، پشیمان اولویورم . باری بوشان . چاره‌سنی بولوب ، بصیرت بکی آلدیغك کبی براق .

— صاحی ، صاحی قورده‌شجکم . یا ، ایی برقسمت چیقارسه بلکه قوجه‌ك وارديه مانع اولورلر .

— اویله یا ؟ چاره‌سنی بول ، آیریل .

— نه‌یاپه‌یم ؟

— بر مکتوب یاز . آچیقدن آچیغه کندینی ایسته‌مدیککنی سویله . آره‌کزده کی باغ چوزولسون . یازیقدر ، کناهدر ، اونك‌ده بونوزلری یالدیزلانمه‌سون ، سکاده ناموسسز دیمه‌سونلر . صوکره کیمکان أولمك ایسته‌رسه‌ك أوله‌نیرسك .

مکتوب یازمق ایچون استشاره ایتدیلر . کاغد آراندی . لکن بوتون کاغدلر قوقولی . وظریف ایدی . بویله برایش ایچون‌ده بونمارشه‌دن آلنمش نامه کاغدینه مکتوب یازیلازدی‌یا ؟ . بقالدن برقاچ طبقه کتیرتدیلر . اوزون مشاوره‌لردن صوکره شو مکتوب یازلدی :

« بصیرت بکه ،

« بوندن صوکره معالتأسف سزکله یاشامق نم ایچون قابل

« اوله‌میه‌جق .

« خویم خویکزه اویمادیغی کبی سزی ایسته‌دیکم کبی سومك‌ده‌ألمدن

« کلمیور . طبیعتمك خارجنه چیقمق ایسته‌دم ، جسارت کوسترمه‌یه

«صاواشدم ،لكن ، اعتراف ايدرم. قلبمده سزك ايچون بر قطره
«محبت بولهمدم . بونكله برابر پك ايى برآدام ، ناموسلو برعسكر
«اولدیغکزى اعتراف‌ايدرم وبونكله مفتخرم. بالآخره اوزونتيلره،
« مسئله‌لره سبب اولمامق اوزره شيمديدن تطليق ايدلهمى رجا
« ايدرم . درحال شهبندر خانه‌لردن برينه مراجعتله بكا بنى
« تطليق ايتديككزى رسماً بيلديريكز . سزى سومك
« النده اولمايان بر قادينله بختيار اولهمه‌يه‌جككزى ذكا كزله
« آكلارسكز. كچمشه ماضى ديبكز. ان شاءالله باشقه‌سيله بختيار
« اولورسكز. بنى اونوتيكز. بوكونلرده مصارفكز چوق،خصو-
« صيله تداوى‌يه‌ده احتياجكز زياده اولديغنى ايى بيلديكمدن سزه
« اللى ليرا كوندريورم وهرآى‌ده اللى ليرا كوندره‌جكمى تعهد
« ايدرم. سزه بيان حرمت ايدرم افندم .
مستدعئ طلاق زوجه‌كز
قره‌مان زاده محروسه

فقط بونكله اكتفا ايتمديلر . جلادت خانمك يازيسيله امضاسز
برمكتوب دها يازلدى . محروسه‌نك ياپدقلرينه بر حرف علاوه
ايدلمه‌دن بصيرت بكه بيلديرلدى . مكتوبك صوكنده‌ده شو جمله
بولونيوردى : «بك افندى محروسه خانمك كيرلتديكى اسم ، سزك
« اسمكزدر. البته‌كه بوينوزلريكزك بويله يكرمى درت عيارآلتونله
« يالديزلانمه‌سنه راضى اولمازسكز. ناموسزلقده دوام ايتمك سزك
« كبى بركشى زاده‌يه ياقيشماز. محروسه جزادن‌ده‌آكلاماز. برآن
« كچكمه‌يه‌رك كنديني اوچ طلاقله بوشاييكز . چونكه عالمه رسوا
« اولديكز. يازيقدر سزه بك افندى حضرتلرى.
مكتوبلرى اك ايى جنسندن تعهدلى اوله‌رق كونردديلر .
ايرتسى كون ، صباحلين، پوسته‌جى برتلغرافله برمكتوب كتيردى.
«كوندن كونه احوال صحيه‌م اييلشيور. قطعياً ورم اولمديغنى
« بويوك پروفسور (برووده) تحريراً بيلديردى . سلام ومحبتلر -
« بصيرت
شو مشئوم صحت خبريني آلدقدن صوكره ، محروسه خانم ،

عزت وجلادتله برلكده مكتوبىده اوقومه‌یه باشلادیلر : ایكی
« كوزم پك قیمتدار وسه‌وكیلی زوجه‌م محروسه خانم !
« حیاتمده ایكی شطارت كونی ادراك ایتدم : برى سنی سه‌وب آلدیغم
كون ایكنجیسی ده ورم اولدیغمی حكیملرك بكا بیلدیردكاری كون ،
سنی داها اوزون سنه‌لر سه‌وه‌جكم ایچون ورم اولادیغمدن
ممنون اولدم . اشتاهم آچیلدی . كیفم یرینه كلدی . یدی كیلو
قازاندم . یوزمی كورسه‌ك ! یاناقلرم الما كبی قیپ قرمزی ،
اسكی كوزللكم ینه كلدی . بوندن استفاده ایده‌جك یالكز
سن سك . سن ده مع التأسف یانمده دكلسك . مكر استانبولك
دوقتورلری خطا ایتمشلر ، خسته‌لغم ذات الجنبدن صوكره علی العاده
برضعف ایمش . اوده ایی هوا ایله ، بول غدا ایله یورولمامق ،
اوزوله‌مكله چابوق كچر . آه محروسه‌جكم ! سن ده بنم یانمده
اولسه‌ك برآیده قازانه‌جغمی برهفته‌ده قازانیرم . سنك حسرتكدن باشقه
هیچ براوزونتیم یوق . اورمان غایت كوزل . كونش مونس .
هركون طولاشیورم . اطرافده هپ سنی آرییورم . خاطركده‌می ،
محروسه بز بر، مزی نه بویوك برغلیان سودا ایله آلدق ! چوقلری
بزه غبطه‌لر ایتمشلردی . زفافمزك اوزوندن آلتی آی كچمش ایدی‌ده
كوبه كوندوز یاتاقدن چیقه‌میوردق ، بن ایشمه كیده‌میوردم .
خاطركه كتیر اوشاعرانه كونلری محروسه . . . لكن پك امیدوارم .
یكی حیات كسب ایتدكدن صوكره تكرار سكا قاووشنجه ینه اوحسی
كونلری یاشایه‌جغز . اونوتدكمی محروسه ؟ هانی ، بركیجه ، هنوز آی
چیقمش ایدی . روزكارك شدتی ده آیه حرمتاً طورمشدی . بز ، بر برمزه
صاریلی برحالده ، بیوك آطه‌ده بویوك طوره چیقدق ، یولده كیمسه‌لر
یوقدی . برآره‌لق بر آرابه كچدی ، همه‌ن صاووشدی . طاغدن
اینه‌ن طاشلرك اوستنه چقمش ، كیجه‌نك اوصاف ومستثنا دقیقه‌سنده
عالم طبیعتك درونی ذكرینی وكندی عشقمزك صافیتنی دیكلیوردق .
بن مندیلیمی چاقیل طاشلرینك اوزرینه سه‌رمشدم ، سن ده ،
وجودك ییپراتمامق ، آلبسه‌ك بوزولمامق ایچون دیزلرمك
اوستنه اوطورمشدك . قمردن حصه‌سنی صاری آلتون اوله‌رق

آلان طالغه‌لر چاغلیور ، طبیعت سکونه وارییوردی . طاغلر اوییور ، اورمان اوییور ، سه‌وکیلم آی ، ییلدیزلر ، دکز و طالغه‌لر ، سنکله بن اویومیوردق . کچن کیجه ، اویله مهتاب کیجه‌لرندن بریدی . یالکز آکسیکی واردی . آطه‌نک دکزی وسن . آی ، ییلدیزلر ، اورمان وبن موجوددق. اوچمق ، برطیاره کبی اوچمق وبوبولده آطه‌ده سنک آغوشکه قوشمق ایستیوردم . سنی نه‌چوق سه‌ودم محروسه ! یالکزقلبمسکا آچیلدی. سندن اول ، سندن صوکره هیچ برقادینه سودا خصوصنده بوقابلیتمی منکشف ایته‌دم . [illegible] یالکز سن مستفید اولمك ، قلبمك ملکه‌سی ایکی اوچ کیجه‌ده بر رؤیامه کیرییورسك ، لکن رؤیاده نه‌ده غدارسك! بولوشور بولوشمز بنی اویاندیرییورسك . یاتمه باقیورم ، سن یوقسك . بوحقیقته ایمان ایتیورم ، ینه کوزلری قاپایوب عینی رؤیایی ، سنك رؤیاکی کورمك ایستیورم . وقعا ینه اویویورم ، لکن سنی کورمیورم . ان شاء الله ایی‌سك ، صحتده‌سك یاوروم محروسه‌جکم؟ الله عشقنه خانم افندی‌یی طولاندیر . ممکن اولدیغی قدر مفصل طولاندیر . آخرتمه هیچ براحتیاج غذیسی اولمایه‌جغی طرفندن بیلدیر . بوره‌ده آغیر همن بورایه کل . سنی درت کوزله بکلرم . نه داها بوراده ایکی آی قالمه‌م صحتم ایچون الزمش . ورمقورقوسی یوق ، لکن ، بربوزغونلق ، قیمسزلق ، اهتمامسزلق معاذالله فنا نتیجه‌لر ویررمش . اونك ایچون ایلك ترنله بورایه تشریف ایت ، بوراده صالون واری بر اوطه داها طوتارز . ایکی آیمزی ، یاخود آتی یدی هفته‌مزی جنتده کبی کچیررز . صوکره خانم افندی‌یی مفصلجه طولاندیررو ایسه‌ك اسوچره‌یه کیدرز . اوراده (لوسه‌رن) ویا (لمان) کوللرینه باقان یوجه طاغلردن برینك اوستنده شویله اوچ بش آی یاشارز. کیدرکن ، اونوتمه ها ، بر قاچ اسکی دیوان ، مثلا کچن کون باصلدیغی طویدیغم هرسکلی ، استوفچه‌لی ، نحبی افندی دیوانلرینی ، حاجی بکردن ایکی اوقه لوقوم ، بر اوقه‌ده عنتیده شکری کتیر . آمان محروسه‌جکم ، جی‌جیم محروسه‌جکم صبغزه‌لری اونوتمه ، چونکه

بوله‌بیلدیکم توتون دکل مصر پوسکولی کبی برشیدر . ایسته‌رسه‌ك لوتوملری کتیرمه‌ده سیغاره‌لرمی کتیر . بوکون جمعه . بو مکتوبم صالی، یاخود چهارشنبه کونی سکا واریر . اوبر صالی‌یه‌ده شرحالده اوراقکی ، پساپورطلریکی ، وثیقه‌لریکی ، فوطوغرافلرکی یاپدیرر ، تیزساعتده کلیرسك . دکلی روحمك روحی محروسه ؟ سن کلیرسه‌ك‌دها چابوق تداوی اولورم. روحم‌ده ایلشیر.روحك جسمه تأثیری بویوکدر . حسرت عذابی اولماسه بن کندمی داها زیاده طوپلاردم . کچن کون سوقاق اورتاسنده عجله فوطوغراف آلیر برفرنك چنکانه‌سنه راست کلدم . رسممی آلدی. تصادف ! ایی‌چیقماسونمی؟ اونك‌ایچون بوکویلوفوطوغرافنی سکاکوندرییورم. کوزلرندن اوپه‌ر ، اوپه‌ر ، ثولوبجه‌یه قادار اوپه‌رم .

حیاتی حیاتکه مربوط
زوجك، بصیرت کوله‌ك

بومکتوب ، محروسه خانم اوزرنده هیچ برتأثیراجرا اتمدی. ذاتاً بوکبی « اوقشانمه » لره پك آلیشقندی . داها بونك کبی نه قادار مکتوب آلمش ، بوشکلده داها نیجه اعلان عشقلره مخاطب اولمشدی . آلدیرمادی . لکن بصیرت بکك بوبله آبوق صابوق (شعریات) ه صاپلانوب بوش کاغدینی لکلدیرمه‌سندن قورقدی . اونك ایچون یارین ، بلك اوغلنده، ترزی مادام بیلمم نه‌نك‌دکاننده بولونمق ایچون عزت ایله جلادته برتلغراف چکدی .

بصیرت بکك عائله‌سی ، ذاتاً ، چوجوقلرینك بوبله اوچ‌توجه آرتیغی غریب برقادینله أوله‌نه‌سنی ایسته‌میورلردی . ـ اولادمزی قاندیردی ، کور اوله‌سی ! دیه ، داهـا دوکون کونی بصیرتك والده‌سی ، تیزه‌سی ،خاله‌سی،حتی کندیسندن کوچوك قیزقرده‌شلری یایغره‌یه باشلامشلردی. بونلری‌قیشقیرتمق‌پك‌قابلدی. ایشته ، محروسه خانم ، ارقداشلریله ، بو مسئله‌یی اوزون اوزون کوروشمك ایستیوردی . الك ایی یول ، محروسه‌نك نه کبی برقالتاق اولدیغنی اونلره آکلاتمقدی . کندیسنك شدتلی کاغدی ، جلادتك یازیسیله

اوزون رذالتنامه، برده بونك اوستنه عائله‌سنك مكتوبی واریرسه، البته، بصیرت بكك بصیرتی باغلی قالمازدی‌یا ؟

هوانك پك فنا اولماسنه باقمادی . سوسلندی . معیتنه صادق خدمتجیسی دلاویزی آلدی . اسكله‌دن هوانك كیردیكی شكله باقیوردی . دقیقه‌دن دقیقه‌یه قاراران بولوطلر، هیندنبورغك اردولرندن فضله برعزم وجسارتله نره‌یه ؟ روم ایلی حصارنده فاتحك قلعه وقوله‌لرینه طوغری هپ بردن هجوم ایدیورلردی . دریاده قارارمشدی . یالكز، آقنتی‌نك اورته‌سنده بیاض طالغه‌لر بو قسوتلی منظره‌یی بر آز دكیشدیریبوردی . بولوطلردن بر طاقمی، آشاغیده‌كیلر، خیزله ایلریلیورلر . تعرض حركاتنه دوام ایدیورلر، اوتكیلری، یوكسكده‌كیلر طوریبورلرمی ایدی، یوقسه‌داها یاواشمی یورویورلر؟ بللی دكلدی . یازین بو مناسبتسز هوا انسانك جانی صیقیور، وجودینی‌ده صیقیور، كیفنی قاچیریبوردی .

تعطیللی عسكرلرله خنجا خنج طولو شركتك هلال احمردن قورتاردیغی ٧٠ نومروسی، یاقدیغی طوز كبی كومورك چیقاردیغی سیاه دومانلرله كوروندی . قوصدیغی كریه وزیفیری دومانلر، آلچالان قره بولوطلره قاریشیور، قسوت عمومیه‌یی بر قات داها آرتدیریبوردی . واپور كلدی . اسكله‌یه یاناشه‌مدی . صولر كیریسین كری كیدیوردی . قپودان‌ده، بس بللی عجمی بر شی اوله‌جق . ٧٠ نومرو بر كره تورنستند ایتمه‌یه مجبور اولدی . دوندی. كوچلكله خالاطنی باغلاته بیلدی . قالا بالیق ایچندن، قوزولر، مصرجی‌نك طابلاسی آره‌سندن نچه‌رك محروسه خانمله جاریه‌سی قادینلر قماره‌سنه التجا ایده بیلدیلر .

اجمل بك، بایغین كوزلری، شاعر وضعیتی، لاقید طوری ایله « طنین » ی اوقویوز وكولومسیوردی . نه بویوك تصادف! قماره‌یه كیره‌ركن، اجمل بكك اوطوردیغی یرده، اما تام اویرده محروسه خانم، قالابالیقدن بردقیقه طورمه‌یه مجبور اولدی . اكر بوتوقف برآز داها سورسه‌یدی، پرنسسك چوجوغك اوزرینه هجوم ایتمك احتمالی واردی . بو كبی موضعلرده بچه نه چوق ایشه

یارار ! اکر محروسه‌نك یوزنده ڤالین پچه‌سی بولونمسه‌یدی تحولاتی
هرکس آکلایه‌جقدی .

اجمل بك ! یولده کیدن قادینلر نصل اولویورده ایشلرندن
قالمیورلر ، بواوغلانی تعقیب ایتمیورلر ؟ محروسه خانمك قلبی داها
فضله وورمه‌یه باشلادی. وجودنده رعشه‌لر حس ایتدی .آزقالدی
آغلایه‌جقدی . صالونده دوام ایدن کوروجیلردن هیچ بری اجمل
بکك یابوجی اوله‌مازدی .

قامارانك قادینلرقسمنده هرکس اجمل بکدن بحث ایدییوردی.
اجمل بك اوزرینه عادتا قاوغالر اولیوردی . ذاتاً ، کوزل کینمش
کنج یولجیلرك ، حتی یاشلیلرك بیله برچوغی اجمل بك ایچون ،
بوقسوتلی هواده یولجیلق ایدیورلردی. هانی ،بویوك بروقعه‌نك عقبنده،
بر یانغین ، بر اختلال ،بر مظفریت،بر بویوك وفات خبری اوزرینه
هرکس نصل عینی حادثه‌دن بحث ایدرسه قاماره‌نك ازدحامی ایچنده،
بربری اوزرینه بیغیلان خانملرو خانم افندیلر هپ اجمل بکه دائر قونوشیورلر
همده نه‌چشید قونوشمه‌لر؟ بربرینك قارشیسنه کلمش ایکی حدتلی قوچ ،
ایکی عنادجی هندی، بچه‌لرینی تشهیر ایدن ایکی وحشی کدی لسانه
کلسه‌لر آنجق بویله کوروشه‌جکلردی .

محروسه خانم افندی نره‌یه کیدیوردی ؟ عزت ایله جلادتی
کورمه‌یه ، بصیرت بکك عائله‌سی اوزرنده بر تأثیر اجرا ایتمك
ایچون بر تشبثده بولونمه‌یه . بو مقصد محروسه خانمك فکرندن
بوتون بوتون سیلندی . بصیرت بکی ، کندیسنی ، کندیلکندن
بوشامشدی . قوجه‌سنك رضاسنه، رسمی کاغدلره، محکمه ضبطنامه‌لرینه حاجت یوقدی . بونلر ایسته‌ر اولسون، ایسته‌ر اولماسون!
اهمیتی ایکنجی درجه‌ده قالیر .

اصل مسئله ، یوریجی : صیقیجی ، اوزوجی ، ترلتیجی مسئله
اجمل بکله کوروشه‌بیلمك وسیله‌سنك استحضاری . محروسه خانم ،
کندیسنه بو کبی خدمتلر ایدنلرك اقتدارندن امین دکلدر . بونك
ایچون ، تونل آرابه‌سنده کیدرکن ، دوشوندی ، طاشیندی اك
مناسب ایلچی اولمق اوزره بك اوغلنده اسمنی اونوتدیغم کور بر
سوقاقده، اسکی برأوده‌اوطوران بیروتلی مادام آنیقا دلالی کوزینه
کسدیردی . ترزی دکانه کیده‌جکنه آنیقا خانمك أوینه طوغرو،
خدمتجیسی ایله برلکده، یوللاندی .

— ٥ —

رمضانك اون ایکیسی . ساکن ومهتابلی بر کیجه . کیجه یاریسندن صوکره بوغازه بر واپور وارمش . اجمل بك او آقشام (پهراپالاس)ده بر آلمانله افطار ایتدی. اوزون مدت قونوشدیلر. احوال عالمی مؤاخذه ایتدیلر . حرب صوکنه کلمیور . دولتلرك عنادی‌ده غریب ! بونلر ، نوح دیورلر پیغمبر دیمیورلر . اکر بویله کیدرسه بوتون أوروپا بر کومه انقاضه دودنه‌جك. معموره‌لر خرابه‌زاره چه‌وریله‌جك ، انسان جنسی صومورتقان بر حیوانی اوله‌جق . غارصون ، برر قونیاق داها کتیرمشدی . صالونك بر کوشه‌سنده قوجه‌لری یکی زنکین اولان برقاچ یهودی قاریسی، آلمانیادن هنوز کلن چلبیلرله کوروشیورلردی . (بولواردیه‌ر) تقلیدی فرانسزجه‌لری ، اوکا یاقین رنکلی وکوستریشلی تواله‌تلری ایله‌مادام صالوموند‌ه، مادام به‌خورده نظردقتی جلب‌ایدییورلردی. سوسیالیست آلمان دوقتورلرینك حضورنده مادامل‌رك قوجه‌لری‌بوبنی اسرائیل ، اقشام اوزری ، احتکار و مرابحه خلزوتی الك اوسطه‌جه بر طرزده چه‌ویردکدن‌صوکره (مارقسیست)اولمشلردی. مارقسیست نه دیمك ؟ موسیو صالومون افندی ، موسیو به‌خوربك تدارکلی کیمسه‌لردر . برآز لغت کتابنی قاریشدیرمه‌دن هیچ‌زیارته کلینیری؟ فضله اوله‌رق موسیوصالومون برآزشیطاندرده .. اوتله کلیرکن (عثمانیشه‌ر لوئید) اداره‌خانه‌سنه اوغرامش ، ماصه‌نك اوستندن برده (فورو‌ه‌رچ) نسخه‌سی آشیرمشدی ...

بعض عائله قادینلرینك أولرنده اهل عرض، صوکره . ، بك محرم یرلرده برآز چاپقین اولدقلری قبیلندن کنج وزنکین‌صالومون افندی ایله یاشلی ، کچکین ، لکن میلیونه‌ر به‌خور بك (ستوقولم) قونفرانسلری ، اثناسنده اداره‌خانه‌لرنده قاپیتالیست ، ایجاب ایدن یرلرده سوسیالیست اولویورلردی .

— پروفسور آرمینیؤس وامبه‌ری‌یی البته طانیرسکز ؟

— شرقده وامبەری‌یی ، نام دیکر مجارلی رشید افندی‌یی بیلمه‌ین اولورمی ؟

— برکون کندیسیله کوروشیوردم . ماصه‌سنڭ‌سورمه‌سنی چکدی . روما‌قاتولیکی ، لوتریان پروتستانی ، روم اورتودوقسی ، اهل‌سنت والجماعته منسوب مسلمان ، شیعی مسلمان اولدیغنه دائر کتابلر کوستردی . تعجب ایتدم . یایهودیلك پساپورطی ؟ دیدم . اوکا حاجت یوق . موسویلك سنت ایله‌تمثیل ایدیلیر . برانسان‌سنت اولور، لکن اوندن‌اولکی حالك‌اعاده‌سی قابل دکلدر . یهودیلکدن چیقیله‌ماز . عارضی بش دینم وار . بونلر قولایلق ایچون اختیار ایدلشدر . لسان کبی . برآدم‌نه‌دن انکلیزجه ، مجارجه ، فلامانجه ، عجمجه قونوشسون‌ده هر دینه منسوب اولمسون ؟ بونلر سهولتی موجبدر . انسان هیچ بر مملکتده یابانجی قالماز . بر تکیه‌یه ، بر کلیسایه مراجعت ایده‌بیلیر .

اوتل صالوننده بابل قله‌سی خلقی اون سکز بیك‌سنه صوکره تکرار اجتماع ایتمشدی . ایپدن ، قازیقدن قورتش نه‌قدر سرسری وارسه ، بر سسوکین تدارك ایتمشلر ، بوراده بویوك ایشلره کیریبیورلردی . کیچ وقت اجمل بك آرقداشندن آیرلدی . کوپرویه کلدی . شهرمزڭ‌الڭ‌دوز، الڭ‌اوزون، الڭ‌منتظم‌بولواری‌اولان‌قره‌کوی کوپروسنڭ اوستنده کیمسه‌لر یوقدی . کرهٔ قمر ، کوپرونڭ ایکی صره ألفتریق فانوسلرینی جانسز ، مجالسز براقیوردی . خلیجه ناظر تپه‌لر ، قبه‌لرك ، قبه‌جکلرك ، مناره‌لرك ، یانغین خرابه‌لرینڭ ، مقسی ، سیاه خانه‌جکلرك (سیلوئه‌ت) ی آیڭ ضیاسی ایچنه‌طالمش ، ضیا ایچنده قالمش باطمش ، کیبدی . بوکیجه‌نڭ کوندوزدن فرقی یوقدی . استانبول ، بر رؤیالر شهری کبی ، فلسطین وغرب جبهه‌لرنده بویوك مخاربه‌لر اوتورکن ، بایغین ، نور وخیاله طالمش اویویوردی . خلیجده‌کی صاندالر ، صالاپوریه‌لر ، اسکی واپورلر ، اوته‌کی کهنه کوپروهپ اویقوده ایدیلر . آره‌صره‌بی مجال بربولوط بقیه‌سی‌آیه صاتاشیور ، لکن حمول‌آی ، آلدیرمیور ، قیبردانه‌یه‌تنزل ایتمیور ، و ، بیهوده برایکی دقیقه‌هجومدن صوکره‌قاره‌بولوطپارچه‌سی

صاووشوب کیدیوردی. اوصره ، دکزده‌کی کوموش سروی بر آز کیزله‌نیور ، اورته‌لق آزیجق درده وارییور ، لکن ، همان ، ینه اسکی نورانیت یرینه کلیوردی . أولر، قوناقلر ، مناره‌لریله برلکده جامعلر ، ساحلده‌کی کمیلر وصاندالل صانکه هپ برلشمش، یکپاره بر کومه ، رؤیائی ، خیالی بر کومه تشکیل ایتمشدی .

اسکله‌ده‌ده ٦٨ نومرو اوییوردی. حرکتنه داها یارم ساعت قادار واردی . اجمل بك بوتنها واپوره کیردی . صالونده، کوندوز اوقویه‌مدیغی غزته‌لرینی کوزدن کچیردی ، هپسنه قیزدی وحدتله جمله‌سنی پنجره‌دن آتدی . حرکتدن بش دقیقه اولکی دودوکنی، واپور ، اوزاته‌رق چالیوردی . اجمل کوکرته‌یه چیقدی. برکوشه‌ده (یاوز سلطان سلیم اول) ك آلمان وترك طائفه‌لرندن برقاچ کشی اوکرندکلری کلمه‌لری تکرار ایله أکلنیورلردی. اجمل‌بك باجاقلرینی اوزاتدی.دوستنك‌ویردیکی قوقولی‌وزمان ایچون‌نادیده‌سیغاری‌یاقدی. واپور اسکله‌دن ساکن ساکن آیریلیر،و،بوش کیتدیکندن طولایی مجلس اداره اعضاسنك قلبنی جیزلاتیرکن اجمل بك ، بلا اختیار ، آیه ، بدرناتامه قارشی ، اسماعیل صفانك

« مخاطب اول بکا ای بدر آسمان پیرا
« مواجهه‌که سنك شعرلرطوفار زیرا

مطلعلی اونوتلمازشعرینی اوقویور، ینه اوقویور ، ورد ایدیوردی... واپور ، اویقولر آره‌سنده، بوغازك ایکدن صولرینی خشیرداتیرکن اجمل بك درین درین دوشونجه‌لره طالمشدی . اوت ، اجمل،برقاچ سنه مملکتنی کورمه‌مشدی . لکن بوسفر استانبولی ألبسه‌سنی دکشدیرمش بولدی . هرشیئی تپه طاقلاق اولمشدی . دوشوندی، دوشوندی،بلکه شهردن‌درت‌بش‌سنه آریلمایانلربویله‌دوشونه‌مزدی. اجمل بك ذهناً آراندی.اسکیدن‌قالمه‌هیچ برشیئه رلهست‌کلیوردی . بوراسی بیلدیکی‌وطنی‌دکلدی. واقعا، أولر، بنالر،هپ‌اوأولرواوبنالر. لیمان‌ده اولیمان ، فقط اسکیدن یوزلرجه واپوری باریندیران‌شوایکی ساحل آره‌سنده ، شیمدی ، جان جن طوب اوینار . قره‌قول کمپسی دیه شوراده سلطان عزیز زماننده قالمه برخراب پاطپاط

طورووردی . او بیله یوق . جهانکیر ، فندقلی سمتلری برکول بیغینی . واپور ، ایشنی بیلیر بریولجی کبی کیدییوردی . بشکطاش، اورته کویی ، آرناؤدکویی.... کیم بیلیر ، شوخانه‌لرده شیمدی درین اویقولرنده بولنان کیمسه‌لر نه کوریورلردی : قیتلق ، مضایقه ، بهالیلق ، محاربه ، تضییقات ، البته ، شومیلیونلرجه اوقه چکن ، معده‌لی باغرصاقلی انسان حموله‌سنك دماغلری اوزرینه عفریته بکزر برکابوس کبی اوطورمشدی .

اجمل بك پك شاعرانه لکن بی‌روح ، هوای نسیمیدن ، بربشر عرقندن محروم جمادی آیی شاهد ایدیور ، دوشونیور ، متصل دوشونیور، خاموش‌خاموش ، مأیوس‌مأیوس دوشونیوردی. بوتون حکماذهننده طوپلاندیلر: کاه [نی‌چه]نك‌سیوری برسوزی عقلنه‌کلیر، کورولتی‌ایله کوله‌ر،کاه[آناطول فرانس]ك چوق‌معنالی برکلامی کندینی مشغول ایدر ، اندیشه‌لی اندیشه‌لی تفکراته طالاردی . واپور ، وقتندن اون دقیقه اول کویه واردی . اویقودن کوجلکله‌اویانان خرپانی برچیماجی اسکله‌یی اوزاتدی . یاکلشلق ایله باشقه برکویك اسمنی باغیرییوردی . ایچریده‌کی تك توك یولجیلر شاشیریر کبی اولدیلر . اجمل بك ، النده‌کی پاکتلرله طیشاری‌یه چیقدی . سیاهی قلندر آغا قاپویی آچدی . یالیده هرکس اویومیوردی . کوچوك داماد علی بك ، زوجه‌سی ، همشیره‌سی اویومیورلر ، اجمل بکی بکلیورلردی . محله واری بر طاقم ملاطفه‌لردن صوکره ، ییرتماجلی أنتاریسی، شام‌خرقه‌سی، شیب‌شیب‌ترلکی، چورابسز آیاغی، برقسمی کورونن قیللی باجاغی ، تراشسز صوراتی ، سیغاره‌دن صارارمش پارماقلری ،لاابالی‌طوری ایله علی بك لطیفه‌یه باشلادی. آلافرانغه‌ایله‌استهزا ایتدی . تقلیدلره کیریشدی . شهزاده باشنی مدحه قویولدی. کاتب صالح ، حسن ، قربان اوسب اوزرینه سویلندی . اجمل بك ، آتش بهاسنه آلدیغی شکرلری آچمش ، اقرباسنه اکرام ایدیوردی .

علی بکك قیزقرده‌شی خنداخندخانم بردقیقه یانلرندن آیرلمیوردی. بوخانم چوق بیلمشلر طبقه‌سندندر . لقردیسی بولدر ومتمادیدر .

هپ سویلر ، هیچ دیکله‌مز . بروقت اولدی که جمله‌سنی باصدیردی . اوزون بویلی ، ضعیفجه ، اوزون یوزلی تیزاب ایله بویالی صاچلره مالك ، چوق قاشلی ، چوق آللقلی ، کوزل وبیاض دیشلی خنداخند خانم اوتوزلقدر . دیدی قودیده برنجیدر . بوتون کیزلیلری بیلیر . هانکی بك هانکی خانمك قلبنده‌یر ایتمشدر ؟ بوکبی سؤاللرك جوابی علی بککك همشیرسنده محفوظدر .

بك کیچ اویودیلر . اجمل بك بیتاب ایدی . همان کوزینی یومدی . رؤیاسز برکیجه کچیردی . اوکلنه یاقین اویاندی . محمد پاشا صوفی مشرب بر اسکی زمان ادامی اولدیغندن أوروج بیه‌نلردن حظ ایتمز . کوندوزین موطباق ایشله‌مز . لکن سحورده تدارکلی طاورانیلیر . منکشه ، پك تیر انداز بر قادیندر . اجمل بك ، اویاندینی وقت ماصه‌سنك اوستنده برباراداق سوت ، سوکوش ، قوری کوفته ، صوغوق پلاو ، خوشاف ، په‌ینیر کبی بر طاقم ییه‌جکلر بولدی . دها یوزینی ییقامه‌دن بونلرك جمله‌سنی ییدی . طباقلری تمیزله‌دی . اجمل ، سیغاره‌سنی صوصامش کبی ایچرکن ایچری‌یه اوفاق روان کلدی : — پاشا عمجه‌کز سزی ایستیور ؛ دیدی . اجمل بك یاریده براقدینی سیغاره‌یه متحسر ، عجله کیندی ، آغزینی نانه‌لی برصویله چالقالادی ، تراش اولدی وعمجه‌سنك حضورینه‌چیقدی .

محمدپاشا حضرتلری حوضك‌اوبرطرفنده‌کی قریه‌ده اوطورمش (جریده) سنی اوقویوردی . پاشا پك کچکیندر . ظن ایدرم برآزده ایمه‌لیدر . لکن پك‌قورقار ؛ نزول کلمه‌سنی آغزینه‌آلماز . خسته‌لقلیدر . فقط چوق سویلر . بوتون قوتی چه‌نه‌سنده‌در . طورطوراق یوق لقلقه‌ایدر . ذهننده کچمش وقوعاتله شیمدیکیلری قاریشدیریر . قریم محاربه‌سیله ۹۳ سفرینی بعضاً مزج ایدر . اسکیلری حالا حیاتده صانیر . راست کلدیکی کیمسه‌یه خسته‌لغندن بحثلر آچار . برساعت قافا طوتار . صوکره همان بری داها کلسه اوشه‌نمه‌دن ینه عینی ایشلری آکلاتیر ، طورور .

یکنی اجمل بك حضوره چیقدیغي وقت پاشانك کیفی یرینه

كلدی . كوزلری پارلادی . اوكسوروكی طوردی . غزته‌یی بر طرفه براقدی . برآز اول اوشاقلرله قاوغا ایدیوردی . بوتون أوایشلرینی اونوتدی . اجمل بكله عمجه‌سی اوزون بحثلره كیریشدیلر. عمجه پاشا جوشقون بر حالده ایكن یكن بك قان تر دوكیوردی.

— پاشا ، اجملی افندی كورمك ایستیور. أوروپایه‌كیدنلردن بر خیر كوروله‌دی . هپسی زوپپه چیقدی . پاره بیدیلر.قوللرنده بر قوقوت ، نكاح قیمق‌ایچون محله محله طولاشدیلر.واقعاأوروپالی عقللی ، لكن عقل قاچ پاره ایدر ؟ اكر عقل انسانی انسان ایتسه ایدی شیطان رجیم بویله باب آلهیدن قوغولمش اولمازدی . رشید پاشا فرنك مقلدلكنی چیقاریر چیقارماز ملت‌ده فرنكی‌یه اوغرادی. عالمده طات قالمادی . اسكی ادب كیتدی ، اسكی تربیه‌نك یرنده شیمدی یللر أسه‌ر . نه ایدی او عالم ؟ جنت مكانك زمانی (سلطان عزیزك اوله‌جق) هیچ‌اونوته‌ماز . اوزمانكی مراسم باشقه‌ایدی. اورته‌لقده بر صاینی واردی. كوچوك بویوكی طانیردی. اوشاق باش كوشه‌ده ، افندی‌ده‌أل پنچه دیوان قارشیسنده طورمازدی. برقورقو واردی. آمان،اوغلم، عالم نه‌فنالاشمش... هله‌اوقاریلر، منچوسه‌لر ، انسان بر اهل عرض قیز بولوب أولنمك ایچون نه قدر یورولور. قیزلری ده قوجه‌یه ویردك.داها اول اولسه‌یدی سنی دامادایدردم، كندمه . لكن مراق ایتمه اجمل ، اجمل بك اوغلوم . باباك حقك رحمتنه قاووشمش ایسه اونك قائمقامی بنم . بن‌ده هنوز حیاتده‌یم. سكا طبیعتكه موافق ، اوزون بویلو ، كوزل ، عائله‌دن یتشمه ، بیلدیك ، نه چوق اوقور ، نه‌ده چوق آلافرانغه بر قیز بولمق‌بنمله ینكه‌كك بویتمزك بورجیدر . آه ، یاوروم ، شو اوكسوروك‌ده بر فاصله ویرمیوركه ، بن ، البته ، كوزمی یومه‌دن سنك مروتكی كورورم .

..... پاشا ، داها پك اوزون سورن تصویرلریله خندا خند خانمی قصد ایدیوردی . لقردی‌یی اوزاتیور ، اسمنی ویرمه‌دن هپ اونی تعریفه‌صاواشیوردی. برآره‌لق ، یاكلشلقله خندا ... دیدی، صوكره بوزولدی ، قیزاردی ، یوتقوندی ، سوزی باشقه برزمینه كوتوردی .

خندا خند خانم‌ده ، اوکون ، چام ساقیزی کبی ، بر قاریش اورته‌دن آیرلیور ، هپ بکلرك اطرافنده طولاشیور ، کندیسنی کوسترمك ایچون غیرتلر ابراز ایدیوردی .

اجمل بك یورولدی . اطرافنده ایدیلن بودالقاوۋقلقلر کندیسنه طوقونیوردی .

ایرتسی کون ، اجمل ، یولده کیدرکن بر پلان قورمشدی . اویونی برآقطور کبی اوینامق لازمدی . بوکاده اقتداری کافیدی. اقشام اوستی یالی‌یه دونوشونده ایشی آکلاتدی : ــ عسکرلکنی یکی پوسته‌خانه‌ده ایده‌جك . بوتون کون سربست . یالکز کیجه چالیشیله‌جق . وظیفه‌سی سانسورلك . بونك ایچون ، مع‌التأسف ، سه‌وکیلی عمجه‌سنك یالیسنده قالمق سعادتنه خلل کله‌جك. هفته‌ده‌ی اولور ، اون بشده برمی؟ اذن ویره‌جکلر. اوزمان کلیرپاشانك‌ده ، ینکه خانم افندینك‌ده أللرینی اوپه‌ر. کوچوك خانملره ، داماد بکلره تشرف ایدر .

اجمل بك یالی‌یه براعتذار تلغرافی‌چه‌که‌رك اوکیجه بك‌اوغلنده قالدی . توقادلیانده اوطه یوقدی . چوق‌شکر ، بیلمدیك برمشتری اوکون آطه‌یه کیتمش. اونك اوطه‌سنی‌ویردیلر ، کیجه‌یی تپه‌باشنده کچیردیلر . براویون : العیاذ بالله . پیه‌س مستکره برآداپتاسیون. حاجی بابالر فرانسزجه اعلان ســودا ایدیورلر . شرق ایله غرب بربرینه کچیور ، قاریشیور . بومؤلف بکلر صاغله صولی اولسون تفریقه قادر دکللرمی؟ هله اوطوطولرك اماله‌سز تلفظلری. او ده‌قور ! ظهوری قولینك ، قره‌کوزك بنی زوق‌زوق‌لرك نه‌ضرری واردی؟ فسبحان‌الله ! اجمل بك ، فرانسه‌دن وآلمانیادن دونوشنده ایلك دفعه ترکجه تیاترو کورییوردی . تیاترووده‌بحران کچیردی . قوجه قافالی بر اویونجی متمادیاً ظیرلیور ، باغیرییور ، خیرلیوردی ... آمان ، بر داملا هوفمان روحی یوقمی ؟ لوجه‌ده ، اجمل بکك دوستلری مست اولمشلر ، قوجه‌قافالی آرتیست ، چنه‌سنی برماکنه کبی ایشلتدکجه آلقشلیورلر ، عشقه کلیورلر ، جوشیورلر ، باغیرییورلردی ...

صباح، ساعت یارم. اجمل بك کندیسنی اوتللك براوطه‌سنده بولدی . کوج اویودی . صباحلین ، ایرکندن توقاتلیانه مسافر ایدلمش . قیلقسز برطاقم عجم مجاهدلری ، اوکیجه بلك اوغلنده ذوق ایتمش بر کروه طاقاجیلر ، یورغون آرغین جبهه‌دن کلمش ، طوز ایچنده نمسه ضابطلری قولوارلرده طولاشیورلردی . اجمل بك صالونه‌ایندی. برقهوه ایصمارلادی . قارشیسنده طربزونجه‌یی متکلم اوچ کشی طعام ایدییورلردی. بونه‌یمکیدر؟ کیم بیلیر. سوتلی‌قهوه، تره‌یاغی ، رچل ، قارپوز ، کولباصدی ، ماقارونی اوغراتەن ، ـ داها کوزل ، بهالی چوق بهالی بر شیٔ وارمی ، غارصون ؟ — راقی ایچیلیرمی ، عجبا — یوق یوق مرتضی بك ! صره‌سی دکل ، شمدی اعلا بیرا ایچیلیر . — صباحلین ساعت طوقوزده بو اوچ قافادار بویله ییورلر ، وحتی ایچیورلر و شاپور شوپور لاف ایدییورلردی . ییرکن و ایچرکن سیغاره‌لرینی‌ده چکیورلردی . — حساب ! — ۱۰۸۰ افندم . — اوخ ، اوخ ، به‌حریف . اسکیدن اولسه‌یدی تام اون صاری ایدردی . اولان قوسطی ، سن‌ده ارباب بر غارصونسك . آل سکا بش‌دانه ایکی بچوقلق . اوست طرفی‌ده‌سنك حقك . بخششك. ـ غارصون، الیله مشتریئك اوموزینه وورییور : یاشا مورته‌ضا بك ! هنوز استانبول قلوبی آچیلمامشدی . اجمل بك ایکی دفعه تلفون ایتدی . موسیو دیئودونه حالاقلوبه کلمه‌مشدی . توقاتلیانده جانی‌بلك صیقیلان اجمل ، براشاغی ، بریوقاری بویوك جاده‌ده وولطا ایدرکن موسیو دیئودونه قارشیسنه چیقدی . قلوبه کیتمه‌یه حاجت قالمادی . کری دونوب فضولی سوقاغنده ۷ نومرویه کیتدیلر .

— نه‌خوش آپارتمان ... نه‌کوله‌ر یوزلو دائره ! قاپی آچیلینجه انسان کندیسنی کوکرجین کبی بم‌بیاض برآنتره‌ده بولویور. ایلریده لوشجه بر اوطه . صوکره پك کنیش ، فراحلی ، آیدینلقلی بر صالون. بتیشیکنده بریمك صالونی. قاؤن ایچی رنکنده مفروشات . بویوك بر صوبا . ایپکلی پرده‌لر . انکلیز واری ، غایت راحتلقلی برمطالعه قولتوغی . بریازیخانه . ظریف ، جه‌ویزدن برکتبخانه .

ایچی رومان طولو. آناخاری‌ده اوستنده . صول کوشه‌ده بروینرین
دروننده آنتیقالر وار. یمك اوطه‌سی کوزل برطاقمی احتوا ایدیور.
بوفه‌نك طولابلرنده کوموش حقه‌لرطوریبور . پرده‌کی خالیلرلطیف.
اتصالنده موطباق . تجره‌لر پارل پارل پارلیور . قارشیده کوزل،
جفت یاتاقلی بر اوطه . بر صندیق اوطه‌سی . کیجه یاتیسنه
قالان مسافرلرایچون‌اوطه. آلافرانغه بربانیو. برده (بودوار) مسی
اوقاجق بر قماره. بوندن خوش بر (غارصونیه‌ر) اوله‌ماز.
جاده‌یه برآدیم . لکن آپارتمان‌اویله غریب بر یرده‌کی بیلمه‌ین اونی
آرامقله بولاماز . دردنجی قاتده . اختیارلرك زیارتی احتماله قارشی
سیغورطه‌لی . آشاغیده‌کی قاپیجی اهلدل برآدام . اوشاق آرناؤد
ملتندن اما قاتولیك . قاریسی یرلی روم . خریستو ، سفارتلرده
خدمت ایتمش ؛ هر درلو سه‌ره‌مونی یه واقف . مادامه‌سی‌ده الله
زنکین روم قوناقلرنده بولونمش ، هم آلافرانغه یمك پیشیرییور ،
هم‌ده صو بوره‌کی ، کشکك ، امام بایلدی ، پیلاو کبی ملی یمکلر
بیلیور. ایکیسی‌ده‌ساکن . آپارتمان‌یکی. اشیاده اسکی‌دکل . حاصلی
طبیعته‌بك‌موافق بر« هوم » . موسیودیودونه برقهوه ایصمارلادی.
برکاغد کتیرتدیلر.مکتوب‌شکلنده ، غیررسمی برمقاوله‌عقدایتدیلر.
دیودونه بوندن‌ممنون اولدی. چونکه‌خانه‌نك صاحبی‌انکلیزتبعه‌سندن
موسیو (قاوبوی) مقابله بالمثل اولمق اوزره کنغری‌یه کوندرلدیکی
کوندن بری ، عائله‌سنی برافوب بوراده یاتمه‌یه مجبوردی . شیمدی
ایسه آپارتمانی ، دوشمه‌سیله ، خریستوسیله ، أرینی‌سیله برلکده
اجمل بکه جیرواتمه‌یه موفق اولمشدی . ـ مون‌شه‌ر ، سزه برشیٔ
داها یابه‌بیلیرم. مخزنده اوچیوز شیشه ایی، اینجه ، فرانسز شرابی
وار . اکر پاره‌کز بولسه شونلری‌ده الیکزده زواللی (قاوبوی)یه
کوندره‌لم ؛ اوراده صیقنتی چکمه‌سون . بوبازارلق‌ده اولدی .
یکی افندی‌یی موسیو دیودونه اوشاقله خدمتجی‌یه طانیتدی .

— اجمل بك،تپه باشینك کریه خاطره‌سی اوزرینه، شیمدی،
مطالعه قولتوغنك اوستنده اوزانمش ، راحت برنفس آلیوردی.

— ٦ —

شهلوندخانم، هركون، ياليده، كوزللكنى برمقدارآرتديردقدن صوكره اجمل بكه راست كلمك احتمالى، اميدى ، خيالى ايله برمكتب چوجوغى صباح اقشام مكتبه نصل كيدوب كليرسه، اوده ،اويله، واپوره دوام ايديبوردى . كوزلرينه فوق‌العاده برقوت كلمشدى. صالونه آياغنك برينى آتار آتماز همان براطرافنه باقينير، آن‌واحدده ايچريده كيملر اولديغنى آكلاردى .

فقط برهفته ، تام بر هفته ، جمعه‌سى‌ده ، پازارى‌ده داخل اولديغى حالده‌شهلوند بوش‌بوشنه شركتك واپورنده صولرى اولچدى، طوردى ايچى يانيوردى . عجبا اجمل بك شوكوشه‌دن چيقاجقمى؟ عجبا اجمل بك ايچريده‌مى ؟ عجبا اجمل بك بوراده اوطوربيورده‌ بنم خبرم يوقمى ؟

كائنات ، شهلوندك كوزنده ، اجمل بكدى . يازيق‌كه شهلوند خانمك روحنده اجمله بوقدر برمحبت ، برميل واركن بو ايكى كنج بربرينى طانيمبورلردى .

— بن اجمل بكى كورديكم ، سه‌وديكم كبى اجمل بك‌ده‌بنى، شركت واپورينه آقان ، هجوم ايدن شـو قاريلر طائفه‌سى ايچنده كوردى و بلكه‌ده سه‌وديمى ؟ كيم بيلير ، بلكه . بوكاخاير"ديه‌مم . چونكه ، نه‌دن كندمدن كيزله‌يه‌يم؟شركتلرى‌طولديران‌شويوزلرجه، بيكلرجه قادينك ، قيزك آره‌سنده بنم امثالم بولونورمى؟حاشا،حاشا! اجملم كور دكل‌يا ! اوده انساندر ، اوده أركڪدر ، اوده كنجدر، هم‌ده نه‌أركك ، نه كوزل ، نه محبوب چوجوق ! بن اونى نصل كوردم ، بكندم ، سه‌ودم ايسه اوده ، كيم بيلير ، بلكه . . . . نه‌دن باشقه درلو اولسون ؟ يالكز كوزلرمز قارشى قارشى‌يه‌كلدى. اكر ايكى چفته كوز قارشيلاشسه‌يدى ، قابل دكل ، اجمل"برداها بندن‌واز كچه‌مزدى.بن اونى كوزلرمله باغلار،صارار،ـنصل ديرلر؟ـ مسحور ايدردم.توالدتمى كوره‌ركدن نم‌هله بوكره‌وجودمى خيال‌ايتسه. بن مينى مينى آياقلرمى ، كوچوجوك ممه‌لرمى اجمله صاقليورم. اجمل،

کوزلرینی چەویروبدەبرکرە اسقارپینلرمە باقسە ... ژورلی چورابلرمە کوزلرینی فیرلاتوبدە آیاغمك پنبە آتنی کورسە . برألیم ألدیونلی ، اوتکی چپلاق . برلانطە یوزوکمك پارلتیسی اجملك بردفعە اولسون کوزینی چکسەدە او بایغین وماتی ، مائینك قویوسی کوزلم کوزلر ألمە باقسە،او کوزلر پارماقلرمی طوتسە ، روز رنکلی طرناقلرمە بابیلسە... ألیمە نظر دکمەسون دیە پارماغمە برفیروزە یوزوك طاقدم . جانم اجمل بك ! جاریەکك مناجاتنی دیکلە . باغرییورم ، سکا خطاب ایدیورم بکم ... سسمی طوی ، طوی‌دە بواقشام آلتی‌یی اون‌کچە ایلە کویە دون. کیدرکن سکا تصادف ایدەمدم، برهفتەدر دربدرم هرکون طاشینیورم ، لکن سکا راست کلەمیورم تك برکرە جمالکی کورەیم .

شهلوند خانم پك راحتسز اولمشدی . جانی چوق صیقیلیوردی . خیالندە اجملك کوزل یوزینی چرچیوەلتدی . برمریم آنا تصویری کبی مخیلەسنك برطرفنە آصدی. هردقیقە اورسمەپرستش ایدیوردی. ایلك تصادف کوندن بری شهلوندك‌دە ، آنەسی شمسا خانمك‌دە مزاجلری دکیشمشدی . هر ایکیسی اجملك خیالیلە مشغولدی ، لکن ، هیچ بری بوندن بحث ایدەمیوردی. ـ قیزم نەیك وار؟ ـ آنەم نەیك وار؟ کبی برسؤال هیچ برینك آغزندن چیقامیوردی. ـ بن بویلە بر سؤالی صوونجە یا آنەم آلنیرسە ؟ ـ بن بویلە بر سؤالی صورارسەم شهلوند دردم اجملدر دیرسە ، بن نە یاپارم ؟ آرتق اوغلانی قیزە براقالی ، انسان قرق یاشندە مزارە کیرمەلی، اویلەمی ؟ یالیدە غریب بر سکونت واردی . بونی ، بلکە یکی آلینان رومقیزی آکلامازدی . فقط ، البتە ، حالدن ، وضعیتدن عنفوان قالفە ، خانم افندیلرك اندیشەسنی سەزمشدی .

شهلوند خانم اوکون و اوکیجە اجملك جمالنی کورەمەمش ، واپوردن چیقار چیقماز اوطەسنە قاپانمشدی . یمکە اینمدی . اوطەسنە ، تپسی ایچندە برآز ییەجك کتیردیلر . آیاق اوستی برشیلر ییدی . یتاغە صریلدی . خیالی اوقدر تجسم ایتمشدی کە

قارشیسنده اجمل بگك چرچیوه ایچنده رسمنی کوریبوردی .
وجودی صقیلیور ، باجاقلری بربرینه کچیور . یوزینه قان فیشقیرییور ؛
کوزلرینی قاپایه‌رق هپ ، هپ ، هپ ، هپ ، اجمل بکی دوشونیوردی
اویقو ایله اویانقلق آره‌سنده خیال وجود بولوب شهلوندك یانئه ،
یانی باشنه قادار کلیور ؛ قیز ، اولطیف أرکك یوزینی ، چیزکیلرینی
بر بر بیغنك تللرینی ، کوله‌رك دیشلرینی ، دیشلرینك آره‌لرینی ، بوینی ،
یاقاسنی ، قراواتی ، اوستنده‌کی ایکنه‌یی عیان بیان کوریبوردی .
صوکره بر صارصنتی کلیور : — امان ! اویویورمی ایدم ، یوقسه
اویانیقمی ایدم ؟ تلاشیله ذهنی صارصیلیور ، و ، تکرار اوخیالی
اعاده ایتمك ایچون کوچلك چکیوردی .

— البته ، کونك برنده ، هفته اورته‌سنده اجمل بکه تصادف
ایدرم . ئولمزسه‌ك بو قابلدر . باقك بربرمزه راست کلدیکمده نصل
بر پولیتقه اتخاذ ایده‌جکم: شوکا تردّدم یوقدرکه هرأرکك، هرقادینی
ألده ایده‌مز . لکن هرقادین ، هرأرککی ألده ایده‌بیلیر . لکن ،
رجا ایدرم ، سوزمی اولدینی کبی آلمایك . هرقادیندن مقصدم هرکنج ،
کوزل قادین‌در . مثلا بنم کبی شیرین ، خوش ، جاذبه‌لی ، سه‌ویملی ،
یك کنج ، عادتا چوجوق ، چوجوقله قادین آره‌سنده بر شیء !
مثلا بن آزاجق قلبمی سه‌زدیرسه‌م ، مقصدمی سویلر کبی اولسه‌م
ممکنمیدرکه اجمل بك بوکاطایانسون ؛ عناد کوسترسون؟ بوکا امکان
ویره‌مم . بن بو پلانی برعسکر قوماندانی کبی حرفی حرفنه تعقیب
ایدر ، کونك برنده اجمل بکی فتح ایدرم .

..... فقط اجمل بك نره‌ده ؟ نه‌دن واپورلرده کورونمیور .
بوراسنی ، آره‌لرنده هیچ بر سوز کچمه‌دن عنفوان قالفه تحقیق
ایتمشدی .

عنفوان کندیسنه هیچ بر شیئی سویلنمه‌دیکی حالده بویوك
خانمك‌ده ، کوچوکنك‌ده قلبنی اوقویوردی . و ، نه یالان سویلیه‌یم ،
اوعقیده شکری کبی صاریعتراق‌بکه شهلوندی ، شمسا خانم افندیدن
داها موافق بولمشدی . بوحق ، آغالك دکل ، قیزکدی .

عنفوان الله رضاسی ایچون چالیشدی . خانملرسیرانه چیقدقلری

وقت چارشافنی کیدی ، محمدپاشانك قوناغنه کیتدی . ذاتاً قالفه‌لری هپ طانیوردی . خوش بشدن صوکره اولان بیته‌نی اوکرندی . اجمل بك یارین اذنلی ایمش ، اقشام اوزری یالی‌یه کله‌جك، ایرتسی صباح‌ده ایرکن ایرکن ایشنه دونه‌جکمش . شهلوند ایله آننه‌سنك بویله هرکون کویدن یالی‌یه ، یالیدن کویه طاشندقلرینی نظر مرحمتله کوره‌ن وکندیلرینه آجیان عنفوان قالفه کیچ وقت شهلوند خانمك اوطه‌سنه کیردی . دره‌دن تپه‌دن سوز آچیلدی . هیچ سودادن خبری یوقمش کبی اجمل بکی بر تعریف ایتدی . یارین آقشام کویه کلوب ایرتسی صباح کری دونه‌جکنی سویلدی . شهلوندك قلبی طیپ طیپ ایتدی. همان صاریلوب عنفوانك یاناقلرندن اوپه‌جکدی. لکن ، شیمدیلك ، چکندی . احتیاطلی طاوراندی . فقط عنفوان ملك سیاسیدر ، مرحمتلیدر ، ترتیبلیدر . قیزه ایرتسی کونکی ایشنی قولایلاشدیرمق ایچون بر حیله دوشوندی . باقیکز نصل اولدی :

عنفوان قالفه شهلوندی براقدقدن صوکره بویوك خانمك یاننه کیتدی. شمسا: — شو بوغازك ده هواسی نه‌رطوبتلی ! ینه‌روماتیزمه حس ایدیورم . کل ، عنفوان ، بر آز آیاقلرمی اوغ . بو،قالفه‌نك جاننه منتدی . عنفوان بر طرفدن یاواش یاواش خانمك آیاقلرینی اوغیور ، اوبر طرفدن آغیر آغیر لقلقه ایدیوردی . محمد پاشالره کیتدیکنی ، قیزلرله کوروشدیکنی ، پاشانك بر یکنی کلدیکنی آکلاتدی . یکن سوزینی طویار طویماز شمساخانمك روماتیزمه‌سی اونوتلدی. قلبی خوپلادی. اویقوسی قاچدی . عنفوان طورمامه‌جه‌سنه سویلنیوردی : — بوبك ، اسمی‌ده توحاف ، بر درلو بم چتره‌فیل دیل دونمیور ، اجمل بك‌ی نه‌دیورلر ؟ بوتون حصم اقربالری کندیسنه برکلین بولمه‌یه اوغراشیورلر . یارین ، اوکله‌ن واپوریله صولره ، صاری یاره کیده‌جکلرمش . . .

شمسا خانم افندی آلدانمشدی . بو ، شهلوند خانمك حسابنه بویوك برکاردی . بویوك خانم ، همان اوودقیقه ، ایرتسی کون صاری یاره کیدن واپورده بولونمه‌یی قوردی . لکن عنفوان قالفه‌نك بر

حوادثی اوزرینه ، اونك كوزینك اوكنده قالوب صاری یاره كیتمك ، آچیقدن آچیغه : ـ بن اجمل بكی سه‌ویيورم ، اونی تعقیب ایدییورم ، دیمك قادار صوغوق دوشه‌جكدی . بونك ایچون : ـ قیزم ، عنفوان ، بزم حاجی خوشقدم قالفه‌دن هیچ برخبریوق ، دكلی ؟ كیم بیلیرزواللی اختیار اسكدارده نه‌حالده‌در ! ثوابكه ، یارین سكا الله‌رضاسی ایچون ایكی لیراجق ویرسه‌م كیدوب قادینك‌ألینی اوپر ، پاره‌یی اوكا ویررمیسك؟ عنفوان انتقال ایتدی . — پكی ! دیدی و خانمی كندیسنه یول خرجلغیله برلكده خوشقدمه كیده‌جك لیرالری ویردی .

.... اوكیجه آناقیز مشترك دوستدن باشقه‌سنی دوشونمدیلر . هر ایكیسی‌ده ، ایرتسی كون ، فوق العاده برتوالت تشهیری مراقنه دوشدیلر . هله شهلوند ، بایرام كیجه‌سی زنكین چوجوقلرینك البسه‌لرینی یاتاقلرینك یانی باشنه قویدقلری كبی ، ایرتسی كون كیه‌جكی شیلری ماصه‌نك اوستنه سه‌رمش ، آره‌صره هم كندی كوزیله ، هم‌ده غیابی دوستنك اوكوزل و ماثی كوزلریله اونلره باقیور ، باقیوردی . اوكیجه ، ممنونیتلر ایچنده ، صباحه‌قارشی برآز اویودیلر . سه‌وینجلر ایچنده قالقدیلر . شمسا ، صاری‌یار سیاحتنی یارم‌آغزله قیزینه توصیه ایتدی . شهلوندایسه برأرمنی مادامنه چایه‌دعوتلی اولدیغنی سویلدی . ایكیسی‌ده بوایشدن ممنون ، پك ممنون !

شهلوندسوسلنمه‌یه باشلادی . چورابلرینی اجمل بك ایچون انتخاب ایدییور ، كییوردی . اجمل بك ، عجبا ، هانكی رنكی سه‌وه‌ر؟ كوزلری ماثی ، صاچلری ، بییقلری صاری . . ماثی ایله صاری‌یی انتخاب ایتمك بر وظیفه ، بربورج ! شهلوندك پك قیاق برصاری طاقمی واردی . ایپكلی صاری چورابی آیاغنه چكدیكی زمان شهلوندك قلبی ، عادتا ، اجملك قلبی اولمش ، اونك كبی چارپیوردی . شهلوند : ـ یازیق كه اجمل شوباجاقلرمك آنجق آلتنی كوره‌جك . داها اوست طرفی ، شوراسی ، دیزدن آشاغیسی‌ده نه كوزل ! دیدی . آیاقی‌قابلرینی تجربه ایتدی . اوزرنده‌كی چیچكلی دوزه‌لتدی . فستان ـ

چارشاف یرینه کچن پارچه صوك ، الڭ صوك ، غایت صوك موده‌یه موافقدی . اوکی ، آرقه‌سی یپرتماجلی . قیصه‌می قیصه . بر بوچوق قاریش باجاقلر کوریلیوردی . صاری و ژورلی چورابلرك آلتندن شهلوندك پنبه آیاقلری ، پنبه آتی قولایلقله فرق ایدلمکده ایدی . فستانك اوکنده‌ده ، آرقه‌سنده‌ده تولدن خفیف ، اوکلك کبی برر پارچه واردی . چپه چه‌وره چارشافی قاورایان قوشاق ، اوجنده‌کی پوسکوللر پك أقسانتریقدی . قوللری بیلکلرینه قادار آچیقدی . ایکی اینجه ، خفیف ، ظریف بیله‌زیك قوللرینی سوسلیوردی . کوکسی پك کشاده ایدی . بالو ده‌قولته‌سی کبی برشیئ . ممه‌لرك حدودینه برپارماق قاله بر یرده ده‌قولته‌طوریپوردی . شهلوند سینه‌سنی اینجه بویالادی . آشاغی‌یه طوغری قرمزی‌بی‌فضله ویرییوردی . اجملك‌رنکی : ماڭی‌وصاری . ماڭی بر کردانلق ، ماڭی کوپه‌لر ، بوینندە ماڭی‌برقورده‌لا ... بونلر هپ برآهنکله اجمله اعلان‌سودا ایدیورلردی . یوزینی تزیین‌ایتدی : شهلوند جامکانده‌کی قوقلالره دوندی . فیرچه‌نك الڭ سیوری‌اوجیله کوز قاپاقلرینی دوزه‌لتدی . اغزینك اوچلرینی قویو قرمزی‌یه تحویل ایتدی . قولاقلرینك اینجی اونوتمه‌دی . صاچلری فریزه . اسکی‌زماندن قالمه‌وپارسدن کلمه‌برشیشه (ویولەت‌دوپارم)ی اوکونك شرفنه آچدی . مهارتله سوروندی . البسه‌سنك آلتنه ساشه‌لر صوقدی . بچه‌سنی دوزه‌لتدی . بونلر ایکی ایدی : بری پك اینجه ، دومان کبی ، روزکار ویا رؤیا کبی . اوتکی داها قالین ، دها اوزون . برنجی بچه‌نك آلتندن ، آینانك ایچنده شهلوندك سیماسی خولیالر آره‌سنده برملك ، بربری قیزی کبی کورونیوردی . شهلوند کندیسنی‌سه‌ودی . شهلوند کندیسنی بکندی . صوکره ، نصل اولورده اجمل بوقیزی کورمه‌مزلك ایده‌بیلیردی ؟ شهلوند ممکن‌اولسه غزته‌لره‌اعلان‌ویره‌جك ، چارشی ؟ بازارده دلال باغرتدیره‌جق ، بن اجملی سه‌ویورم ! سوزینی هرکسه طویورته‌جقدی .

آلتون أل چانطه‌سنی ، فرانسزجه برروماننه برنوطه‌مجموعه‌سنی شهلوند آلینه آلدی . استانبوله کیتدی . اقشام واپورینی بکلمەك

لازمدی . برقاچ ساعتی ئولدیرمك كرك، بوساعتلر نصل كچیریلیر ؟ برقاچ ویزیته یاپمەلی؛ برایكی دكانه كیرمەلی. شهلوند خانم بو پروغرامی تطبیق ایدیور ، لكن زمان كچمیوردی .

احبابلری ایله قونوشورکن سائر فی‌المنام کبیدی . مغازه‌لره کیردی . اونه‌بری آلدی . نه آلدیغنی ، قاچه آلدیغنی بیلمیوردی. وقت ، کچدی . حرکتندن یکرمی بش‌دقیقه اول واپوره کیردی. اجمل ! برآی کبی طوغو ویرمشدی . همده بیلت محلنه طوغرو کیدیوردی . شهلوند خانمك آبونمان دفتری اولقله برابر کیشه‌یه طوغرو کیتمه‌سی روحنك براحتیاجی ایدی . اجمل بك پاره‌ویرمش، بیلت آلیوردی . شهلونده‌ده کاغدلرینی اوزاتدی . بوآراده درت کوز بربرینه قارشی کلدی . شهلوند خانمك قلبی فوق‌العاده خیزلی ووریبوردی . آزمش برکحیلان کبی‌جوشان ، خوپلایان شهلوندك قلبی زواللی قیزك نفسنه بیله مانع اولویوردی . بونکله برابر بو (هنکامه) ده شهلوند شاشیرمه‌دی . متانتنی محافظه ایتدی. طایاندی. قلبنه حاکم اولویوردی. کوزلری قارارمه‌دی. بوطه قیرمادی. فالصو ایتمدی. درت کوز ، بربرینك شعله‌سی ایچنده قالدیغی ثانیه‌ده شهلوند بویوك برجسارت کوستردی : اجمل بکك یوزینه کولدی. کوله‌رکن کوزللکی برقاچ درجه آرتمشدی . اجمل ، بوتبسمه، خوش، انسانی سرخوش ایدیجی ، اینجه معنیدار برکولومسه‌مه ایله جواب‌ویردی. صانکه کوکدن برسعادت یاغموری یاغمش، شهلوندی غرق‌ایتمشدی. بوتون وجودنده‌بر تتره‌مه‌حس‌ایتدی . سینیرلرینك موازنه‌سی لطیف برشکلده بوزولدی . بر کوزنده برداملا پیدا اولدی . آز قالدی صاتون آلدیغی بیلت ألندن دوشـویوردی . رؤیاده‌می ایدی ، اویانیورمی‌ایدی؟ برهیولا کبی واپوره کیردی. کیره‌رکن شهلوندك کوزلری‌اجمل‌بکی‌داهاایکی، اوت‌بردکل داهاایکی‌دفعه‌کورمشدی.... قاماراده ، شهلوند ، اطرافنه باقنمه‌دی . کتابنی آچدی ، معناسنی آکلامدیغی سطرلری اوقویوردی. برآز کولمك، آزاجق‌سه‌ویلمك‌

كوسترمك ، ممكنسه برمقدار باغرمق، موفقيتنى ايل عالمه‌بيلديرملك ايستيوردى، لكن هيهات! يانى‌باشنده كيلره بيله برفيصلتيده بولونسه بوتون دنيا اجمله‌اعلان سودا ايده‌جك،يارينى ألندن‌قوپاره‌جقلردى... شهلوند دوداقلرينى‌ايصيرييور، موازنه‌سنى‌محافظه ايتمه‌يه چاليشيوردى. واپور اسكله‌لره اوغرييور ، دودوك چالوب يولنه‌دوام ايديوردى.

كوى كوروندى . شهلوند استعجال كوستردى . اوتكى خانملردن اول چيقدى . قالابالق بوشانغقده‌ايدى . شهلوند ايلرى‌يه كچدى.أركككلرك آره‌سنه‌صوقولدى. قلبى‌اوقدرحيزلى‌ووربيوردى‌كه، عادتا ، مضطربدى . تام بيلتلرك طوپلانديغى يرده ، اجمل ، برآز اول كنديسيله تشرف‌ايتديكنى‌شهلونده‌خاطرلاتمق‌ايچون برده..... تمنا ايتمه‌سونمى ؟ شهلوند خانمك روحى اوله‌جق ، صانكه ، اجمل بكك دوداقلرينه قوناجقدى ! بالطبع ، كوزل برتبسمه ترديفاً ، شهلونده بو محبوب بكه سلام وردى . هر ايكيسى خطوه‌لرينى خفيفلتمشلردى.آرقه‌ده قالديلر.ذاتاً اورته‌لق‌قارارمش،كيچ‌اولمشدى. ميداندن صاپنجه ، اجمل بك ، جسورانه برادا ايله وشهلونده اسميله خطاب ايدرك :

— شهلوندخانم افندى! برآيدر استانبول جاده‌لرنده‌سرسرى سرسرى ، ايشسز طولاشيورم . سزدن ديسته‌نكه برقيزه‌تصادف ايده‌مدم . تواله‌تكزى‌ده سيما كزه نه‌كوزل ياقيشديرمش‌سكز . حيران اولويورم وافتخار ايديورم ؛ ديمه‌سونمى ؟ شهلوند ، باشنى ايندير‌ه‌رك ، برآز محجوب ، بر آز مغرور ، ممنونيتى كيزله‌مك ايسته‌ين ، لكن موفق اوله‌مايان برطور ايله ، ساده‌جه :

— تشكر ايدرم ؛ جوابنى وردى .

شهلوندك ياليسى محمد پاشانكندن پك اوته‌ده ايدى . مع‌مافيه اجمل بك قيزى تعقيب ايتمك نزاكتنده بولندى . قراكلقلر ايچنده بر قاچ كله دها تعاطى ايتديلر . تشرف ! اوت ، بونى كتابه اويدرمق‌لازمدى. واقعاسوقاقده‌معاشقه بوكون پك‌رواجده بر مودا ايسه‌ده بونك بيك درلو محذورى واردى . برده ايكى كنج ،

بربرینی شمدیدن قصقانیورلردی . اجمل غیرته ، جسارته کله‌رك شهلوندی أوینه دعوت ایتدی . شهلونده‌ده غیرته ، جسارته‌کله‌رك بودعوتی مع‌الممنونیه قبول ایتدی . بونك‌ضرری‌اولوب اولمیه‌جغنی شهلوند خانم صورمه‌یه‌بیله حاجت کورمیوردی ، چونکه ،شکلندن شمائلندن برجنتلمن اولدیغی کورولن بك‌افندی ، البته ، کندیسنی فنا بریوله سوق ایتمزدی .

یالینك برقاچ آدیم کریسنده، اجمل ، اطرافده کیمسه‌لراولوب اولمادیغنه باقدی ، سزی آرتق بوراده براقه‌یم ، لطفاً أليكزی ویریکزده اوپه‌یم ؟ دیدی شهلوند خانم ، بوتون بوتون نازك وتشریفاته رعایتکار اولمق ایچون ألدیوننی چیقاردی . اجمل بك ، شهلوندك پنبه طیرناقلرینك اوجنه خفیف بر بوسه قوندوردی . لکن بیلسه‌کز نه‌قدر خفیف ؟ هانی یعنی اینجه قوقولر واردر ؛ سورولدیکی وقت‌حس ایدلمز ،فقط‌چابوق‌ده اوچماز...ایشته،بو نارین بوسهٔ تعظیم هیچ اونوتلمیور، شهلوندك پارماقلری اوزرنده محکوك کبی قالیوردی. شهلوند خانم اجمل بکك اواینجه ، نرمین، شاعرانه، عشقه قابلیتکار دوداقلرینی پارماقلری اوزرنده حس ایتمشدی . مخیله‌سی، اودوداقلرك اوزرینه برشعروخولیا زرپاره‌لری‌دوکدی.

— یارین، ساعت درتده! ترسنه براجل، بربشارت‌دقیقه‌سی؛ حقیقی برمژده ... شهلوند ، یارینی ، ساعت دردی بکلیوردی .

.... شمسا خانم افندی برآز اول یالی‌یه دونمشدی . لکن بیلمم نه‌دن پك صومورتقان ، خویسزدی. قیزی ایله برمنازعه‌دن چکندی. ینه روماتیزمه‌سندن بحثله اوطه‌سنه قاپاندی .بوعصبیلکك سببی معلوم. اوکون‌اجمل بکه قاووشه‌مامشدی . فقط، چوق‌شکر، شمسا خانم قیزینك ماجراسنی بیلمیوردی . اکر یاکاشلق ایله بونی بر بیلسه ایدی ، واللهی ، شهلوندی ییردی . صبر ایتدی ، تحمل ایتدی، پلانلر قوردی، کیجه‌سنی صیقنتی‌ایله ویکی ترتیبلرله‌کچیردی.

شهلوند سه‌ویجیندن خوپلایه‌جقدی . یارین نه کیمه‌لی ؟ اجمل بکك
تواله‌تی دوشوندی . قراوانك رنکندن نه‌اریی ترجیح ایتدکنی
استدلال ایتمك ایستیوردی . دوشوندی ، طاشندی ، عاقبت رسمی
سیاحجه بر تواله قرارویردی . ایرتسی کون اولونجه ، شهلوند
هرنره‌ده اولسه ، پارسده ، ویانه‌ده ، لوندره‌ده هانکی صالونده
بولونسه برشاه اثر اوله‌جقدی . بر کون اول قوللاندیغی شیلردن
هیچ بریی بودفعه استعمال ایتمدی . خوش ، نادیده برچیچك کبی
شاعرانه بررفتارله ، شهلوند خانم ، تام ساعت درتده اجمل بکك
قاپیسنی ووردی . اجمل ، بالذات قاپی‌یی آچدی .

شهلوندخانم، اجمل بکله قارشی‌قارشی‌یه کلنجه نه سویلیه‌جکنی،
نه لسان قوللانه‌جغنی هپ ، اولدن ، پك اولندن دوشونمش ،
اوزوزن اوزادی‌یه دوشونمش ایدی . اجمل ، ینه شهلوندك ألینی
اوپدی . فقط بو دفعه پارمقلرینی دکل ، ألینی ؛ هم‌ده بو اوپمك
اویله برثانیه سورمه‌مش ، شویله بویله اون ثانیه قدر امتداد
ایتمشدی . کوزل بر کون . نور وضیا ، صالونی کولدیرییور ،
شنلندیرییوردی . آنتره‌ده‌کی قاناریا قوشی‌ده ، صاحبنك سعادتی
تبریك ایچون اوتیور ، متصل تورکو سویلیوردی .

اجمل ، شهلوند خانمی داها تکلیفسز ، داها لا ابالی ، داها
زیاده آچیلمه‌یه هوادشکر ظن ایدیوردی . قیز ، بیوك بر وقار
ایله کبارانه ، جدی شیلر سویله‌نجه اجمل بك بوندن هم
ممنون اولدی ، هم‌ده محزون ، چونکه : یوزینی ، شکلنی
پك تقدیر ایتدیکی بر قیزك اویله خفیف اولمامه‌سی جمعیت نامنه بر
کاردی . فقط ، اجمل بك ، چوقدن بری برعجله سودایه‌ده‌شدتله
محتاجدی . کندیسنه همان تصرف ایده‌جکی برقیزده ایستیوردی .

خیالنده طاسارلادیغی بویله بر مخلوقك شهلوندخانم اولدیغنی کورونجه اجمل بك برآز صیقلدی . مع مافیه حزنی ممنونیته غالب دکلدی .

یارم ساعت قادار کوروشدیلر . نه کوزل صحبت ایتدیلر ... فرانسزجه باشلادقلری بر مباحثه ترکجه نهایت بولویوردی . چای کلدی . اجمل بك بالذات خدمت ایدیوردی . اواثناده لطیف مکالمه لر اولدی . اجمل ، شهلوند خانمه بر سیغاره تکلیف ایتدی . قیز ، برآز قیزاروب بوزولدی ایسه ده اضطراری کبی بر وضعیتده ، اجملك اولجه آلمانیادن تدارك ایتدیکی اینجه جك ، صامان چوپی کبی اینجه بر قادین سیغاره سنی آلدی . تللندیردی . امان اودقیقه ده شهلونده نه قدر کوزل اولمشدی ! بوزدیکی اینجه وقرمزی ، جانلی ، حلی ، دوداقلرینك آره سندن ، شهلوند ، خفیف دومانی چیقاردیغی وقت اجمل صبر ایده مدی ، برایکی قونپلیمان صرف ایتدی. طورامادی. اوکوزل دوداقلرك اوزرینه ، استیذانسز ، اصیل ونجیب بر بوسه قوندوردی. شهلوند بروتستو ایتمدی. فقط ظاهراً برآز بوزولدی. آردینك کلمه سی امیدیله قیزدیغی ده سویلمك ایسته میوردی .مباحثه یی دوام ایتدیردیلر .

شهلوند خانم عمرنده ، ایلك دفعه اولمق اوزره ، عشق ایله سه ومك وطرفندن سه ویلمك ممکن اولان برأرککله کوروشیوردی بوتون معنویاتنده بردکیشکلك حس ایتدی . یکی بر عالمه ، کرهٔ ارضك اوستنده ، فضانك مجهول بر سمتنده کی برجهانه کوجمش ، کندیسنی محیطندن قوبمش ظن ایدییوردی . ساعتنه باقدی : — آ ، افندم، پك کیج اولمش؛ تشرف ایتدم؛ مساعده کزله کیدییورم. اجمل،شهلوندی برآزدها طوتمق ایسته دی موفق اوله مدی . — اوبر کون ،ینه برلکده چای ایچه بیلیرمی یز؟ شهلوند خانم افندی ! — قابل دکل افندم ،مشغولم. — اویله ایسه نه وقت اوله بیلیر؟ — کیم بیلیر ؟ بلکه ده

برایکی آی صکره ! — او زمانه قادار ئولورم ، کوچوك خانم افندی. کله جك چهارشنبه اولمازمی ؟ — پکی ! کوزل خاطرکز ایچون اولسون . — ینه بوساعتده ! — اوت اجمل ؛ حرکتدن استفاده ایله شهلوندك یاناغنه بادصباقدر خفیف ولطیف برپوسه قوندردی . قیز . — ایتمه یکز ! دیدی وحدت ایدرکبی اولدی . اجمل ، ایلری کیدرك یاناغنی شهلوندك آغزینه طوغری اوزاتدی عجله آره سنده شهلوندك دوداقلری غیرته کلیرکبی اولدیلر ، حاضرلاندیلر ، حتی اوزاندیلرسه ده خانم برآز چکینکلك کوستردی ؛ کولیه رك باشنی صاللادی ، اوره ووار دیوب کیتدی .

— ٧ —

— آللو ، آللو ! بن ذوالفقار بك . اجمل بك اورادهمی ؟
— بنده کزم افندم. انشاءالله عافیتده سکز ، ذوالفقار بك افندی.
— مرحبا اجمل بك . بیلیرسك یا ، بویوك آطهده بر قوله
ایندم . رسم کشاد یاپه‌جغم . بوکون رسم کشاد یاپه‌جغم ارککلره ،
یارین رسم کشاد یاپه‌جغم قاریلره . قالابالیق‌دکاز . بز بزه ، شویله
بر ایکی‌ده چاقیشدیررز . اوتکیلردن‌ده وار . بر اکسیك وار
اونی صوکره‌دن آکلارسك . استیمبوط حاضر . تام درتده
طوبخانه ریختیمندن . مطلقا بکلرم‌ها . هله برکله باق ! کوسترم
اوزمان سکا ، آکلادك یا ...
— یکی انشته بك ؟ تام درتده طوبخانه ریختیمنده ...
— مرسی ایدرم .

....

خبرکز وارمی ؟ ذوالفقار بك ، مشاهیر تجاردن ذوالفقاربك
اجمل بکك انشته‌سی‌در . انشته نه دیمك ؟ بوکلمه‌نك (افرادینی
جامع ، اغیارینی مانع) بر تعریفنی داها کورمه‌دك . فرانسه
بره‌تانیاسنده هرکس (قوزه‌ن) در. بزده‌ده انشته‌لك برآزفراح ،
کنیش طوتولمشدر . ثنا خانم ایله اجمل‌بك پك یاقینده اقرباا‌ولدیلر .
جان جکر قرده‌ش‌درلر . (بناءً علیه) ذوالفقار بك‌ده اجملك
انشته‌سیدر . انسان بویله‌پارلاق ، کوزل ، مشهور ، بوتون‌دنیانك
نظرینی جذب ایدن بر بکك نصل انشته‌سی اولماز ؟ بزم خانمك
اقربا-ی‌در دیه بویله‌لری ایله افتخار ایدیلیر . اجمل بك‌ده قرابتك
جهتنی‌بیلمیوردی ، اما بوکا شبهه‌یوقدی. اقربالق ، برپاساپورط ، بر
اناختارکبی حرم‌دائره‌سنه‌انسانی‌صوقان‌برآلتدی. برنوع هندکولاهی.
اجمل بك همشیره‌سی ثنا خانم افندی‌یه پك رعایت ایدر. صوك
درجه‌ده تکلیفسزدرلر . متقابل کیجه یاتیلری چوق اولور . هله
ذوالفقار بك سفره چیقنجه بو کیجه یاتیلری طبیعیلشیر ، صیقلاشیر
سوت کبی‌بیاض ، بر آلتون چیز کیلی ، یپ‌یکی حوضدن‌چیقمش ،
غسل آبدستنی آلمش بر اوفاق واپور طوبخانه ریختیمنده ، سیر

سفائن ادارەسنك اوكنده پالامارده‌ایدی . ساعت درده چه‌ير
وار . اجمل بك واپوره یاقلاشدی . هنوز بك کلمه‌مش ، فقط
قامارەده بر چیغلق قوپویور . مادمازل فی‌فی ، مادمازل لی‌لی
مادمازەل آلبا ، مادمازل هیامولا هپ اورده ... طورمامه‌جه
قهقهه ایدیورلر . بریهودی حاوراسی ، یاخودکه قاریلر حمامی .
دیرکن ذوالفقار بك کوروندی . آی کبی اوزاقلردن طوغد
معیتنده بعض ذوات واردی . آرقه‌ده بندکان ، حماللر، یوکلتدکلر
اشیایی واپورجغك اوکنه ییغدیلر . دوت .. دوت .. دوت ..
قاپودان افندی حرکت ایتدی .

— ها باقه‌یم فی‌فی !

— بك افندی ! لیماندن چیقه‌لم‌ده صوکره . . .

— لیماندن چیقمه‌دن باشلارسه نه اولورمش‌که ؟

— نه‌می اولور ؟ « قره‌کوز » آلیر قلمی ألینه . رذ
اولورسك واللهی .

— اویله ایسه ، قاپدان ، ویر آتشی ، لیماندن چابوق چیقه
جمله‌سی قامارەیه شتابان اولدیلر ، واپور خیزلی کیدیور و قویو سی
بر دومان چیقاریبوردی .

مادمازل فی‌فی مانتوسنی چیقاردی . اوفاق چه‌که‌تی‌ده‌اوستند
آتدی . طاتلی صوفرنکی شیوەسیله ترکجه قانطولر سویله‌یه‌وآیاغ
آلتنه قدر کتیرمه‌یه باشلادی . باجاق یوقاری‌یه قالقنجه، — یاش
فی‌فی ! صداسی‌ده یوکسه‌لیوردی . اوشاق بوغوص ، ألنده‌تپسی
مینوسکول راقی قدحلری ، خرده‌بینی حاویارلی سه‌ندویچلری ا
ایچری‌یه کلدی .

— چوق چاقیشدیرمایه‌لم ، ها ! بزی باشقه شیلرده بکلیو
آطه‌ده . بوراده ، بوقادار . فضله‌سی اولماز . ایسته‌رسه‌ك برداه
آله‌بیلیرسك . لکن اوچونجی‌یه رخصت یوق . بعضیلری بو رخص
دیکله‌مدیلر . لکن ذوالفقار و اجمل بك بردن زیاده ایچمه‌دیلر
موش ، تام اللی دقیقه‌ده آطه‌ده‌کی کوشکه واردی .

ذوالفقار بك نوبار پاشانك مشهور یالیسنی آلمش ، مالزم

قیلغنه باقمه‌دن اونی شاهانه برصورتده تعمیر ، صوکره‌ده مکملاً تفریش ایتدیرمشدی. اوبیلدیککز اسکی یالی آب‌حیات ایچمش بر کیمسه‌یه ، یاخودده بر کلینه بکزییوردی .

أفه قیافتلی‌قاپوجیلر بك افندی ایله مسافرلرینی استقبال‌ایتدیلر. صوسز آطه‌ده ذوالفقار برده‌حوض‌وجوده کتیرتمشدی . چیچکاری فرانسز بوزونتیسی ارباب بر باغچوان تنظیم ایتمش ، لکن بونك پلانی جواد رشدی بکه یاپدیرمشدی . باغچه‌دن کیرلدیکی وقت خفیف‌وظریف بر قوقو ، کنج وسوسلو برقیزی آکدیرر برقوقو شامه‌یی بوس ایدردی .

خانه‌نك ایچی‌حقیقةً کوزل‌ترتیب ایدلمشدی . یازلق‌مفروشات، یازلق اوطه‌لر ، اینجه ، یازلق سجاده‌لر . . . هرشئ یازلق . رنکلر کاملاً بیاض ، کوکرجین کبی . یوقاریکی تراچه چیچکلرله دونادلمشدی . صاغ طرفده ، بالق یومورطه‌لری ، حاویارلر ، قاز جکرلری ، درلو درلو دکز حشراتیله مزین بربوفه ، هله شو یوقلق ، قیتلق ، قوراقلق ، فلاکت سنه‌سنده انسانك آغزینك صوینی کتیرییوردی ...

مادمازللر صویونمشلر ، یول البسه‌لرینی صیرتلرندن آتمشلردی. بونلره موقةً یول ویردیلر. اصل وظیفه‌لری یمك ییرکن باشلایه‌جق، صباحه‌قادار‌دوام ایده‌جکدی .

ایچکی صحبتی پك اوقادار ایلری کیتمه‌دی . مع‌مافیه مزه‌لر برقاچ کره بوشاندی . مسافرلردن برایکیسی باغچه‌ده کزینیور ، بری صاندالله جولان ایدیور، ذوالفقار بك ، اجمل‌بك، باصربك‌ده قویتوبراوطه‌ده هکبه‌لی‌آطه‌یه، مکتب بنالرینه، دکزده‌کی‌قوطره‌لره باقیورلردی .

باصر بك اجمل بکله یکی طانیشیوردی. بونکله برابر بربرندن پك چوق محظوظ اولدیلر. ذوالفقار بك‌ده هرایکیسنك سوزلرندن مستفید اولمقده ایدی .

هوائیات‌برقاچ‌دقیقه‌اونوتلدی. ذوالفقارك‌تجارته‌دائرمباحثه‌لرندن

برشی چیقمیوردی . دون طولاش ایش پولتیقه‌یه منتقل اولدی . وکلادن ، بحث آچیلدی . آلمانلر حقنده درلودرلو سوزلر سویلندی . اسکی زمانله یکیسی مناقشه ایدلدی . حرب ، حرب ، حرب ... بونقطه اوزرنده هراوچی جوشدیلر . یاحربك :

— یوق ذوالفقار بك ! حربدن شکایته سنك حقك یوق . محاربه سنك ولی‌نعمتكدر . محاربه اولماسیدی سن بویله لورد اوله‌بیلیرمیدك ؟ خاطرکده‌میدر بندن استقراض ایتدیکك مجیدیه‌لر . ویرباقه‌یم اونلری فائضلری ایله‌برلکده .

— هیچ اویله‌دکل ، ایثانم . بوثروتی‌یاپان بنم ، حرب دکل . بنم اقتدارمدرکه بومال ، ملکی میدانه کتیردی . اقتدارم‌اولمسه‌یدی اسکی طاس اسکی‌حمام قالیردم . اکر حرب‌انسانی زنکین‌ایتسه‌یدی هرکس میدانه چیقاردی .

— ای .. سنك ثروتکده محاربه‌نك هیچ‌ده‌بر تأثیری یوقمی ؟ ذوالفقار بك بوزولیوردی . ایشی لاینقیله‌سه‌زه‌ن اجمل بك ، اودقیقه‌یه قادار محافظه ایتدیکی سکوته نهایت ویره‌رك سه‌وکیلی انشته‌سنی قورتاردی :

— خایر ! باصر بك افندی ، اویله دکل . محاربه‌ده کورورسکز بر عسکر تمیز ایدر ، پارلار . بو آدامك بر مزیتی وارکه پارلامش . یوقسه پارلایان (محاربه) دکلدر . اونك اقتداری محاربه‌ده منکشف اولمشدر . او ذکا ، اوقابلیت حربی ایستیوردی که کندینی کوستره‌بیلسون ، محاربه اعلان ایدلدی ، اسکیدن اسملرینی طویمدیغمز بر [هیند نبورك] ، بر [لودندورف] ، بر [فالکنهاین] ، بر [ژوفر] ، بر [فوش] چیقدی ، ویاخود توره‌دی . اقتصادیاتکده بویله جهتلری وار ، باصر بك افندی حضرتلری ! بعض بویوك ذکالر آنجق حرب اثناسنده پارلار ، جنراللر کبی . ایشته ، انشته بنده‌کزده [هیندنبورك] کبیدر . او بویوك استعداد تجاری کندینی کوستره‌بیلمك ایچون دومانلی هنکاملر ایسته‌مشدر .

نه‌یه بوزمانده اسکی تجار ایش کوره‌میور؟ چونکه اونلرك دها‌لری
صلحه آلیشقیندر . او کیبلری چوق چکینکدر . احتیاطلیدر .
چوروك تاختایه آیاق باصماز . حرب اولدیغی دکانی کلیدلرلر ،
سوموکارینی چه‌کوب اوطورورلر . حالبوکه بوزمان ، جسور تجار
ایسته‌ر. حربده جسارت ، غیرت ، شجاعت ، بسالت . جلادت،
شهامت لازم اولدیغی کبی حرب تجارتنده‌ده زمانه مخصوص بعض
مزیتلر اولمالیدر . حرب تاجری جسوردر . حرب تاجرینك
خوبی ، قوماندان خوییدر . بن ، انشته‌بنده‌کزده بویله قابلیتلر
کوزییورم . جنرال مزاجلری ...

ناصر بك : — پاشا اویله ایسه جنرال ذوالفقار بك ! ...

ذوالفقار : — کوردکمی عزیزم باصر بك ؟ ایشته حقیقت
بو ،بن طبیعی کندی مدح ایده‌مزدم . بزم قایین پك کسکیندر.
نم سویلیه‌میه‌جکمی اوشیطان ، اوقورناز سه‌زدی ، سویلدی .
الله سندن راضی اولسون به اجمل .

ذوالفقار بك آیاغه قالقدی . بر یودوم راقی چکدی . بر
وقه صوصیصون‌ده ییدی . أللریله اجمل بکی یاقالایوب :

— انشته‌ك سنکله افتخارایدر ، دیدی صارموصاقلی‌دوداقلری
یله اجمل بکك انفس یاناقلرندن اوپدی :

— آل بزم قایین ، نم سکا قارداش یادکارم اولسون !
.یه یلکندن اوقه‌لق ساعتی چیقاردی : — باق ! طین ، طین ،
طین ، هم ساعتلری ، هم یارملری ، هم چه‌یرکلری چالار .
تی ، کونی کوسته‌ریر . آرقه‌سنده بارو متروسی ، ترمومتروسی
ار . اوستنده‌کی آرمه فرانسز قرالنکدر . آرقه‌سنده‌کی قوالهلی
ه . بو دکولی بر هدیه‌یمش . قوردونه‌ده باق ، اورغان کبی .
حلال اولسون ، اجمل ، آل .

— ۸ —

جهان حربنك دردنجی سنه‌سنك صوكلرنده ، آوستريا ـ مجارستان اردوسنه قارشی خيانت ايدوب اولجه روسيه‌يه تسليم اولان چه ـ سلواقلر ـ عددلری اولسه اولسه (٦٠) بيكدر ـ اتفاق مربعه قارشی خائن مخلوقاتدر . بونلر بولشه‌ويكلر عليهنه قيام ايتديلر ، مملكتلری اولان [بوهه‌ميا] دن بيكارجه كيلومترو اوته‌ده انكلتره ايله متفق بر اردو تشكيل ايتديلر . ـ بوهه‌ميه‌ن ـ فرنك اسانلرنده چنكه‌نه ديمكدر. بونلرده ، سائرلری كبی كوچه‌يه اولماسه‌يديلر بويله [قازان] ايله سيبريا آره‌سنده اقامتكاهسز بر دولت قورمازلاردی .

..... تام اوكونلره تصادف ايديور ، برسلوواق قاريسی ، بلای آسمانی كبی استانبوله كلدی ، عائله‌لری خراب ايتدی ، بو قارينك آدی مادمازل آده‌لينا پوستالوويچدر .

محاربهٔ عموميه ، قيتلق ، يانغينلر ، لكه‌لی حما ، كومور و اودونسزلق ، غلای اسعار و آده‌لينا پوستالوويچ ، بونلر أل أله ويرمشلر اورته‌لغی قاصوب قاووريورلردی .

يالكز عائله‌لر آره‌سنه فساد تخمنی آتمق ... بك بويوك برفنالق اولمق شويله طورسون برده بو منحوسه تركلرده‌كی ذوق بديعيی طورقا ايديوردی . ايشته بوكا چوق يانارم .

او كيجه بوتون استانبول ،شيشلی ونشان طاشی ، قاضی كوينده‌كی أولرك اوستنه بر نحوست چوكمشدی . خانملرك ، خانم افنديلرك باشلری باغليدی . شو قيتلق ايچنده قولونيه ، ليمون قابوغی ، سركه بولابيلنلر بونلری متصل چكيورلر ، صيقليورلر ، آه چكيورلر ، اوفليورلردی . بلكه سكز يوز عائله‌نك اوزرينه قره بر بولوط چوكمشدی .

مادمازه‌ل آده‌لينا پوستالوويچ ، اوكون ،كوندوزين ، ساعت ايكيده ، بك اوغلنك [سقالا]تياتروسنده بر ـ ماتينه ـ ويرمشدی .

بو اویون یالکز قادینلر ایچوندی. قوجه‌لرینك ، نشانلیلرینك بوقادار بکندکلری قالتاغی کورمك ایچون بوتون قادینلر ، داها صباحدن ، بك اوغلی یولنی طوتمشلر ، تیاترویه عادتا هجوم ایتمشلردی . کیشه‌لرده بیلت آلان آلانه ، داها اولدن طوتولان یرلرك ، لوجه‌لرك ایسه حسابی ، حدی یوق . .

استانبولده عادتدر : آقتور بکلر اویونلرینك عمومی پرووا سنی یاپمازلر . فرض ایدیکز که براویون پنجشنبه کونی آقشام ساعت طوقوزده ایلك دفعه اوله‌رق موقع تماشایه قونه‌جق صودن بعض پرووالر اولور . صوکره پنجشنبه کونی اوکاندن صوکره قادینلره براویون ویریلیر . ایشته ژنرال پرووا بودر . آقتورلر أزلدن قانعدرلر که قادینلر اینجه‌لکلردن پك آکلامازلر . اونك ایچون بوتون تصحیحات اوراده اولور . فقط بوحقیقت سیرجیلردن صوك درجه‌ده کیزلی طوتولمشدر . قادینلر هپ پرووالره کلیرلر .

برده اقشام اولدیمی ؟ بورغون ، آرغین ، بیتاب صنعتکارلر أرککلرك حضورینه چیقوب باغیررلر . ایشته بزده‌کی تیاترو عالمی بعضاً بویله نقطه‌لری ارائه ایدر . . .

مادمازل آده‌لینا پوستالوویچ ، کیجه اویونده سسنی ایی چیقاره بیلمك ایچون پك اودرجه کورله‌میوردی . بناءً علیه بز ، بو مشهور قارینك صیحه‌سنی اقشام اویونده تصویر ایده‌جکز . ذاتاً قادینلره ویریلن اویون ، کیجه اوینانه‌جغنك عینی اولمقله برابر ، پك دقتسز ویرلمشدی . کچمش اولسون خانم افندیلره !

اولانجه خانم افندیلر ، اویون صوکنده ، برجنازه مراسمندن چیقار کبی ، تیاترویی ترك ایدیورلر . آه پوستالوویچ ! آه أویمی ، بارقی بیقان ، چوجقلرم ألده بنی اون ایکی سنه‌لك قوجه‌مدن ایده‌جك قالتاق ، پوستال ، اوروصپو ! اقشام اوله‌جق . بك افندیلر ایشته بزم اوطوردیغمز ، قورولدیغمز شو اسکمله‌لردن شو صحنه‌یی سیر ایده‌جکلر . منحوسه‌ده اورادن ظیرلایه‌جق . صوکره بزه بکلرك قلبی طیب ، طیب دیه‌جك ، بیلارینی دونه‌جك . راحتلری قاله‌جق . بزی اونوته‌جقلر . یارین بك یوق . مادمازلك

آرقه‌سنده . هیچ قالتاغك پیشنی براقیرمی ؟ کیتدی بنه بزم خانه حصه‌سی ! آه اوبنم پرلانطه کردانلغم . عجبا اونی صاتدی ، پاره‌سنی شو حبیثه ایله‌می ییدی ، یوقسه اولدیغی کبی کردانلغی ملعونك بوینه‌ی طاقدی ... بوینی قوپه‌سی عفریت . بونه نحوست یاربم ؟ محاربه ، یانغین ، پاره‌سزلق ، آفتلر صانکه آزمی ایدی ؟

— خانم افندی ، نه‌دن سزده بویله کدرلیسکز ؟

— آه همشیره‌جکم . . . شو قابا قاری‌یی کوردکمی؟ بزم‌بك اوکا عبایی اویله بر یاقمش که عائله‌سی کوزنده دکل ...

— بز مکنی صورمه‌ییکز ، قادینم ایش کوچ پوستالووچ . برباشقه‌سی :

شوکورپه، کوزل ، نازك‌ملك کبی‌قیزی کوریورمیسکز؟ دها کچن یاز أولنمشدی .بوشـانمشلر . قوجه‌سی شوحبیث قاری‌یه طوتولمش . برقاوغا . بردایاق . شوفرشته کبی قیزی‌هم بوشامش ، هم‌ده برقاچ آیده تك توك پاره‌سنی پوستالووچه ییدیرمش .

— صالغین شیئ بو ! یاربی صاقین‌قوله‌را دیدکلری بومیدر؟ هرکس بولاشیور . طوتولان‌طوتولانه ! صانکه مایمون‌صوراتی‌ده برشیئه بکزه‌سه‌یدی ... نه قادانا به ؟ تو ... تو ... تو ... شو آیاقلره باق .

— فسبحان‌الله ! أرککلرمز صاحیدن أشـکمش . رحمتلی حامیتنه‌م دیردی . ارباب برقادین قوجه‌سنك آغزینه یولاری‌ویرر، اویله‌اداره ایدر. بزم أرلرمزده حس‌اولسه‌یدی بویله‌می اولوردی؟ شوکوزل قیزه باق . باق ، رجا ایدرم ، قره‌ده‌شم ... آیك اون دردی کبی . تپه‌دن طیرناغه قادار قادین . تام بر خانم . شـو چیزکیلرینك اینجه‌لکنه ، ظریفلکنه برباق . کوزلری‌ده نه‌بایغین. خانم ، فنا اولیورم ! قاطر ، بونی بیراقش ، طلاق‌ثلثه‌ایله‌بوشامش، مهرینی ، نفقه‌سنی ویرمك شویله طورسون ، جه‌یزینی‌ده یمش ، صوکره ، بونلری برکیجه‌ده ، پوستالك‌براوبوجکنه قاپدیرمش...

— یوق، ، اویله دکل ، همشیره خانم . حکایه‌نك اصل ایچیسنی بن‌بیلیورم . آکلاتایم‌ده دیکله‌یك ... چاپقین اوغلان قیزك نه‌سی‌وار

نه‌یی بوقسه صاتمش ، اوکونلرده یوزینه‌ده کولیورمش . آلتدن بر
ابرا کاغدی‌ده آلمش . دیمش‌که بتون حقم حلالدر . مالم ، بم دكل
اونکدر . صوکره یاقمش عبانی پوستالوویچه . آلده بش اون غروش
واریا ، قالتاق بونك یوزینه کولمش . یوزینه کولمش آما اوقدر .
هرکون برهدیه ، هرکون برهدیه . قرق کونده مال صوینی چکمش .
بکمزده هنوز مقصدینه نائل اوله‌مامش . برکون بك افندی حضرتلری
هدیه‌سز کلنجه آصمش قاری پوستال صورتنی ، ایرتسی کونده قوغمش .
بونی بن بزم پاشایه آکلاتدم ده بوکا فاسق محروم دیرلر ؛ اوخ
اولسون مروان ! دیدی . واللهی نور کبی قیز ! پك آچیورم کندینه .
اوست طرفنی‌ده طویدیکزمی ؟ زواللینك قارننده او ادبسز حریفك
چوجوغی وارمش . دوشون فلاکتی خانم . بکا اذن ویرسه‌لردی ،
شو تیاترونك قاپیسنك اوکنده ایکی دار آغاجی قوردورردم . برینه
پوستالی ، اوتکنه‌ده شو ملعونی آصدیرردم . پولیس مدیریتی ایشنی
بیلمزکه . هله شونلری برآصدیرسون . باق صوکره بورایه فرنکستاندن
بویله قحبه‌لر کلیرمی ؟ باق صوکره دلی فشنکلر بویله ترك قیزلرینه ،
مسلمان قیزلرینه بو معامله‌یی روا کوررلرمی ؟ سکز یوز عسکر نفرینك ،
بر اوقادار عمله‌نك ، کمیجینك التدن قالفان منحوسه‌لر مملکتلرنده
آچ قالوب بورایه کلیورلر . بورده ده بولیورلر بزم قازقوجه‌لری .
ویریورلر فیتی ، مالنی صاتان صاتانه ، قاریسی ایله بوزوشان
بوزوشانه ! نه آخر زماندر یاربی ؟ مسلمان قادینك ، قیزینك بر
اوروسپو قاداراولسون حقی یوقمی ؟ أو ، بارق ییقیلیور . بکی ایله ،
خانمی ایله ، نور طوپی کبی چوجوغیله ، صیجاجق أوی ، شو
فلاکت زماننده طوس طولو کیله‌ریله قورولمش عائله‌لردن بن قاچ
دانه‌سنی بیلیرم‌که صاورولدی ، کول اولدی ... خانم ، دردلی ،
سینیرلی اولدی ، دوشکلره دوشدی . چوجوقلر ، آه او کوزلم
چوجوقلر اوتکنك ، بریکنك ألارنده قالدی . خائن باباده حس
یوق‌که یاورولرینه باقسون . آناده حال یوق ، پاره یوق ، کندی
دردینه باقیور . آل بش بیك غروش نکاحنی ، آل او قادارده
نفقه‌کی . دفع اول کیت ... اون سکز سنه صوکره ، أولیلکدن

صوكره بومكافات ، اویله می ؟ هم ده قادینك نه جنحه سی وار؟ کوتومی چیقدی؟ استغفرالله، حاشا ثم حاشا... قادینم ألماس کبی تمیزدر، پاکدر . أوقادینی می دکل؟ بویله بر أوقادینی بولورمی او! حالاده کوزلدر . نه سوزکون کوزلری وار، بر باق . . . ماشاءاه . . . تو، تو ، تو ، فتبارك‌الله! ربمك برلکنه امانت . یارادانه قربان اوله‌یم . . . دوشون آخرتلك بر دوشون ایشی! بو بر محاربه ، مسلمان قادینلری بو محاربه‌ده تکر تکر شهید کیدییور . باری قالتاقده دیدکلری کبی صاحیدن بر آفت اولسه . . نه ایدی او ظرتلاق . . . نه اویله آ کیرییوردی! بیلیرمیسك زیبا خانم بونه‌در ؟ بزم أرککلرکده بوندن آ کلادقلری یوق . فقط مودا اولمش . اوزوم اوزمه باقه باقه قارارىر دیرلر . بری طوتولور ، اوتکی اقران آره‌سنده بن‌ده کوچوك دوشمه‌یه‌یم دیر . واللهی بر پاره ایتمز حبیشه‌نك جمالی ! داهاسنی سویلیه‌یمی ؟ منحوسه صباح اقشام دوقتور جلال مختارك معاینه خانه‌سنه کیدیورمش. نصل کیتمز؟ کیملرله بولوشیور، بر دوشون... بونی تاریخلره باصمالی. دیعه‌لی که بر وقت جهان حربی اولمشدی. هر درلو بلا انسانلرك باشنه کلدی. بونلردن باشـقه مسلمان قادینلرینك اوستنه برده پوسکوللی بلا کلمشدی . بوقادار چوق مشتریسی اولان بر خاتون بونلرك هپسنی نصل ممنون ایدر ؟ او ، آرتق ، آ کلاماز ، حس ایتمز اولمشـدر . روحی ناصیر طوتمشـدر . هرکس پاره ، مجوهر ، سهم کتیروب تقدیم ایدیور . کیمك یوزینه باقسون ؟ صوکره بزم شاشقین أرککلرده بنی سه‌وه‌جك ، یوق سنی سه‌وه‌جك دیه راحتلرینی قاچیرسونلر ، عائله‌لرندن اولسونلر ... فسبحان‌الله ! بونجه امت محمد قیزلرینك کناهی نه که بو پوستال باشمزه مسلط اولدی ؟ بزم حقمزی ییور ، لقمه‌مزی آغزمزدن آلیور ، بو... بو حبیشه‌نك اوجاغنده سعادت اولورمی؟ نه قادارده شاشیرمشلر، کوتوله‌مشلر، ... پاره چوق . خسته‌لغه طوتولان آچیور کیسه‌یی ، صاچیور کاغد آلتونلر . . . هیچ بر رابطه‌لی ارکك قالمدی . دوشـونیورم : نم فاطمه‌جغم کلینلك اولدیغی وقت ، عجب جهانك حالی نه اوله‌جق ؟.. کوزلر باشـقه

برده ، آرتق أوّلری قالدیرمه‌لی . بر درلوأوه ایصنه‌میورلر . یاصباحه قارشی کلیرلر ، یاخودکه هیچ کلمزلر .

..... ایشته ، (سقالا) تیاتروسنك اوکنده‌کی میدانده قاضی کویلی ، آقسرایلی ، نشان طاشیلی ، حتی اسکدارلی وسائر یرلرده ساکن خانم قیزلر ، خانم افندیلر ، خانملر کومه کومه اولمشلر بویله دوشونیورلردی . مباحثه‌لر میداندن صوکره‌ده اوزادی : دکانلرده ، تونل ، تراموای آرابه‌لرنده ، شرکت‌واپورنده ، مقری کوی ، أرن کوی شمندوفرنده ، آطه‌لر خطنده هپ بو مباحثه‌لر جریان ایدیوردی . حتی ، اوکیجه ، مادمازل آده‌لینا پوستالووچ عمومی بر اویون ویردیکندن ، بوتون بکلر ، بك افندیلر خانه‌لرنده ناموجود ایدیلر . دردلی قادینلر طوپلانمشلر ، دردلرینی تابصباح دوکویورلردی .

باصر بك — اجمل‌بك افندی ! سزك کبی پك متحیز برذاتله ، ذوالفقار بك برادرمزك دلالتیله طانیشدیغمدن طولابی پك ممنونم . آه سزك کبی کنجلردن برقاچ یوز دانه‌سنه مالك اولسه‌ق‌ده شو مملکتمز برآز تنور ایتسه ...

اجمل بك — تشکر ایدرم افندم ، التفات بویوربیورسکز .

باصر بك — افندم ، یکی وظیفه‌م ...

اجمل بك — مأموریت علیه‌کز ؟

باصر بك — کچن‌هفته علوم وفنون نظارتی مراقب‌عمومیلکنه تعیین‌ایدلمشدم ... یکی وظیفه‌مده موفق اوله‌بیلمك ایچون سزك کبی ذواته‌نه‌قادار محتاجم ، بربیلسه‌کز اجمل بك افندی . شیمدی نه ایله مشغولسکز ؟

اجمل بك — شیمدیلك هیچ . پارسده سیاسیات اوقومش دیپلوما آلمشدم . صوکره برده دوقتورا یاپه‌یم ، دیدم ؛ حرب چیقدی . آلمانیایه نقل خیمه ایتدك . شیمدی عسکرلکمی ایفا ایچون چاغرلدق . سانسوره‌مأمور ایتدیلر . کونده‌برایکی ساعتلق ایش ، هیچ !

باصر بك — اووخ .. نه‌اعلا .. بر اكراميه‌يه نائل اولمش كبي سه‌ويندم . سزك كبي فطين بر كنجك آيلاق قالماسی جائزدكلدر. سزی يكی تشكيلاتمزده قوللانه‌لم .

اجمل بك — هانكيسيدر او يكی تشكيلات ، افندم ؟

ناصر بك — وقوعاتی غزته‌لرده تعقيب بويورميورميسكز ؟ بكقوزده آچديغمز السنهٔ آسيائيه آقاده‌ميسی ...

اجمل بك — ؟

ناصربك — سزه برنبذه معلومات ويره‌يم . آسيالسانلرينك، خصوصيله توران ديللرينك صرفی ، نحوی ، بيانی ، بديعی ، ادبياتی ، فنياتی نقصان . . . بزكه اونلرك آغا بكلری‌يز اولانجه همتمزی بذل ايله بوديللری ايلريلتمليیز . شويله اوچ بش سنه‌ده اوزبكجه ، باشقوردجه ، چاغاتايجه ، قالموقجه ، الی آخره ، فرانسزجه كبي قتمرلی انكليزجه كبي آچيق ، آلمانجه كبي اسمی تركيبلره مساعد برر ديل اولمالی . بتون مالزمه‌يی سپارش ايتدك . بروقفده تأسيس ايلدك . آرتق ، قرارمز قراردر : برقالمون ، بر اوزبك بوندن صوكره روسجه اوكرنميه‌جك . كندی اوز ديلنده هر كتابی بوله‌جق . بونك ايچون بكقوز اورمانی ، علمطاغی اورمانلرينی استملاك ايتدك . اوراده‌كی آغاجلر ده‌قوويل واسطه‌سيله پاشا باغجه‌سنه انديريله‌جك . آشاغيده‌كی كهنه چام فابريقه‌سی كاغدخانه‌يه تحويل قلنه‌جق . هانی قومارخانه اوله‌جقدی بربنايوقمی ؟ اونی‌ده استملاك ايتدك . اوراده دنيانك الك بيوك چاپ يوردلرندن بری ... .

— چاپ يوردی نه‌ذر ؟

— مطبعه ، چاپ يوردلرندن بری قوريله‌جق . شيمديلك كونده ايكی‌واغون كتاب باصمه‌يی دوشونيورز . سنه‌ده يدی يوز واغون يعنی‌يدی ميليون كيلوغرام ادبيات ايدر . آرتق انصاف بويوريكز ، بك‌افندی ! بوقادارهمتله‌سيبريا‌جموديه‌لری ،[اوقسفور] ه ،[كه‌مبريچ]ه دونمزمی؟اوزمان كوره‌جكسكز : اواوزون قوللی ،بوقلمون‌خرقه‌لی ، قابا چيزمه‌لی ، پيس طرناقلی ، تيری و اوزرنده بيتلرك رسم‌چكيد

یدقلری بخارا ، خیوه ، سمرقند، یارکند ، طاشکند ، قولجه،
رو ، خوقند حاجیلری بیقلری متروش ، کوزلرنده « مونوقل »
یرناقلری سیوری ، یاقه‌لری « راباتو » ، پاچالری « رەتروسه »
امپانیا ایچەر، مزەسی صاحبی، مفکورەجی‌برر معاصراوله‌جقلر...
یشته بکقوز آقادەمیسی بونی یاپه‌جق . خوجالرمز ایکی‌چشیددر :
ونلردن بر طاقمنی بورادن تدارك ایدیورز . اوتکیلری آرژانتیندن
تیرته‌جکز . بر آز بهالی‌یه مال اوله‌جق ، اما ، نه ایسه . .
رژانتینده(دون سوآرەز قارلوص ئی آمەدەاو دوهذیان) اسمنده
تبحر بری وار.برسنه‌ده قالموقجه‌یی اسپانیولجه کبی یوکسلته‌جکنی
اتب عدل حضورنده تعهد ایده‌جك . یالکز برآز فضله پاره
ستیور هله، عینی مملکتده (پامپاص) دنیلن دریا کبی چایرلرده
ورشیاب اولمش بر.وفسور داها وار . طوغروسی‌عالم ، فاضل
رذاتدر : (دون مانوئل خوان قارلوص رودریکەز آفونصولوئیز
و صاچمه صاپان) . کندیسی دوقتور علی البروفسوردر . اوده
انادەکی بوتون محکوکات نورانیه‌یی حل ایتمش . ایشته ، عزیزم
جمل بك افندی ، بوکبی مقصدلرله بکقوز آقادەمیسنی آچیورز .
طفاً سزده بوراده بردرس قبول بویوررمیسکز ؟

اجمل بك — قولکز ؟ نه حدایله ؟ هانکی درسی ؟

باصر بك — بك افندی ! اقتدارکز مسلم . ذکاکزمعلوم،
اقین خدمت خصوصنده بویله چکینکن طوغمابیکز حمیت خدمتی
یجاب ایدر . اکر مملکتمزك سزك کبی نادر یتشدیردیکی کنجلرده
ندیلرینه وقوعولان تکالیفی اوموز سیلکمکله . . . .

اجمل بك — استغفراه ، باصر بك افندی . لکن بنده‌کز
آزسیاسیات اوقودم . شویله بویله حقوق دول بیلیرم. او علمده
یمدی افلاس ایتمش . برآز دیپلوماسی تاریخی اوکرندم . اوده
لکز اون سکزنجی عصرك ایکنجی‌یاریسی ایله اوندن‌صوکره کنك
یلك قسمی ... بر آزده کمرك تعرفه‌لری درسنه سامع صفتیله
یتدم . بونلردن باشقه کندی کندیمه برچوق رومان اوقودم .
زم شعرلرمزدن پك آ کلامار دکلم . بوتون حمونه معلوماتم ایشته،

افندمز ، بونلردن عبارت . حالبوکه بحث بویوردیغکز بکفوز انجمن دانشی فوق‌العاده عالی بر مؤسسهٔ علم وعرفان اوله‌جق . عاجزکز اوراده نه یاپه‌بیلیرم ؟

باصر بك — افندمز ! سزك ایچون سانسقریت لسانی پروفسورلکنی پك مناسب کوریورم .

بوسوزی ایشیدیر ایشتمز اجمل بکك فسی باشندن اوچدی !

— سانسقریت لسانی پروفسورلکیمی ؟

— اوت یا ...

— فقط ، باصر بك افندی ، بنده‌کز بولسانك اسمندن باشقه بر شیئنی بیلمم‌که !

— اجمل بك ... محیطه تطابق ایتمیورسکز . سنمه حرمت ایدیکز . هرحالده یاشم سزککندن بویوکدر . سز اوروپادن یکی کلدیکز . اورا نظریاتیله بوراده تطبیقات اولماز . بنی دیکله‌ییکز . مستفیض اولورسکز . انسانی زماندن ، محیطندن بك آیرمامالی . سزه بر کوچوك قصه نقل ایده‌یم ، اوندن حصه آلیکز . فی تاریخنده بر درس آچمشدق : فلامان په‌نتوری تاریخی ایله فلورانین کوزل صنعتلری تاریخی مقایسه‌لی درسی احمد مدحت افندی مرحومه مراجعت ایتدك . ألینی ، آداب ایله اوپدك . دیدك‌که یاحضرت ! بزم مقصدمز بویوکدر . هیچ بر مملکتدن کری قالمق ایسته‌میورز ، بو ایکی شقلی درس هم روما دارالفنوننده اوقونیورمش ، هم ده [یه‌نا] دارالفنوننده نه‌دن بزده ده بویله بر کرسی اولماسون؟ بونی سایهٔ عالیکزده احداث ایتدك . ترقی ، دائما ترقی ، هروقت ترقی ، متمادیاً ترقی ، نصل اولورسه اولسون ترقی ، کور کورینه ترقی ، کوزی باغلی ترقی ، یالین آیاق ترقی ، باشی قاباق ترقی .... افندی تشکر ایتدی . لکن دیدی‌که بن بوعلملری بیلمم ، نصل اوقوتورم؟ — دیدك‌که فضل و عرفانکز کافیدر . بر کره کتابی آچار ، لاروسه نکران اولور ، همه‌ن بو علمی تدریس ایدرسکز . افندی اسکی قافالیدی . ینه تشکرلر ایتدی اما جسارت کوستروب شو وجیبهٔ حمیتی تقبل ایده‌مدی .

لکن عزیزم ! عزم واراده‌ك الندن هیچ بر شیئ قورتولاماز . ترییاکی

حسن پاشا [قنیزه] ده هیچ بوقدن بزوت یتیش . بزده کنج لکن مستعد برچوجوق بولدق . اعدادیدن بیله دیپلوماسی یوقدی .

— سن . ایدم ، شو درسی اوقوته بیلیرمیسك ؟ دیدك . هیچ تردد ایتمدی . بر عسکر واری سلام ویردی . — سایه‌کزده هم اوقور ، هم اوقودرم . دیدی . بوصنعتلرده اثر قارت پوستلر بولمق ایشه کیریشدی . بزده تخصیصات اویدردق . کیدوب بر سیاحت ایتدی . رومامده و [ویانه] ده کی پروفسور آرقداشلرینی زیارت ایتدی . تقدیر ایتشلردیشلرکه بز آنجق بو یشده پروفسور اولدیغمز حالده سزك هنوز طلبه‌لك سننده پروفسور اوله‌کز استعدادیکزك خارق العاده لکنه دلالت ایدر . تبریك ایدرز . ایشته ، ذات عالیکزده ، اجمل بك افندی ، بوبویوك کنجك اثرینه امتثال ایدیکز . سانسقریتجه‌می ؟

— فقط بك افندی بولساندن برکلمه‌سنی بیلمیورم ؟

— نه ضرر وار افندم ؟ سزی کیم قونترول ایده‌جك کیم . بو لسانی بیلیورکه شو ویا ترکیب سانسقریتجه دکلدرده سزی تکذیبه جرأت ایدر ! اکرسه‌نك صوکنده کورورسه‌ك که بولسان کوچ اوله‌جق ، اونی هندوئی لهجه‌سنه ؛ اوده اولمازسه دوقاندلنه ؛ اوده اولمازسه اردوجه‌یه ؛ اوده اولمازسه عوام دارسیسنه ؛ اوده اولمازسه نجم ترجمه‌سنه ؛ اوده اولمازسه آناطولجه‌یه تحویل ایدرز ، اوقوتور کیدرز .

— بنده کزکبی جاهل حوجانك درسنه عجبا طلبه کلیرمی ؟

— استغفرالله ، جاهل نه دیمکمش ؟ بونی پروفسور ردایدرم . صبه ، واقعا ، کلمز . لکن تولایی وار . فاتحده سوفتالرطولوزو ایبلرك پاره‌سی یوق . بونلردن بش دانه‌سنی اجرتله طوتار . کرالار ، بر درس آچارز .

— یا کتاب ؟

— کتاب یوق آلمانیادن کلیر .

— کلنجه‌یه قادار ؟

— یازدیریلیر .

. . . .

راقی، آبسه‌نت، ویسکی، شلیوا، وودقا ، حاویار ، یومورطه، قاز جکری ، بالق یومورطه‌سی، سارده‌لیا ، قولیوز ، لاکردا ، طاراف ، استاقوز ، قاریده‌س، قره‌ویدا ، باربونیا، جکرپارچه‌سی، ژانبون ، صفیردیلی ، صوصیصون ، صوصیص سالام ، یالانجی طولمه ، فاصولیه پیازی ، مادمازل فی‌فی ، فلمنك په‌ینری، قالاماتا زیتونی ، مادمازل لی‌لی ، روقفور ، قاشر ، کیرلی خانم، طولوم، هاوانا سیغاره‌لری ، مادمازل آلبا ، شام فستیغی ، ارضروم پاصتیرمه‌سی ، علی‌العاده صوجوق سپاهی اوجاغی سیغاره‌سی ، مادمازل هیامولا . کمان سسلری، طاووس تویلری ، یشیل یشیل طاووس تویلری ، طاوانك برنده دوشمه، آویزه‌نك مقامنده‌خالی، ترکجه قانطولر ، پیانوطوشلری، کفرلر وهذیانلر ، چیمدکلر ،

— یاندم آمان ! لز ، روجه مانیلر ، سوکوشلر ، قورو کوفته‌لر ، آغیر لوانطه قوقولری ، مالتپه‌سمتندن کلن روزکارلر، تر قوقولری ، سیغاره صاپلری وکوللری ایله طولمش طابلالر ، یاشا فی‌فی ! ، وار اول‌لی‌لی! .... آره‌سنده بیمك کلدی مسافرلر، قوزو طولمه‌سی ییرکن آره‌صره ماصه‌نك آلتنه قاییورلر،صوکره بالقجیلغنده پك ماهر آطه‌لی اوشاقلر اونلری ینه چیقاریپورلردی . قارتاللی پانده‌لی برشه‌ز لونتی تسکره کبی استعمال ایتدی مسافرلر، بومحاربه‌نك مجروحلری ، ألرینی ییقامه‌دن اوطه‌لرینه ، یاتاقلرینه نقل ایدلدیلر کر بلائی بر حرارتله یاتیپورلر ، و ، حیات لیلیه‌لرنده هپ اوزون قویروقلی،کدی‌بویوکلکنده‌صیچانلرله اوغراشیورلردی.

— ٩ —

بیروتلی محترم مادام آنیقا دلال استانبولك بوتون جاده‌لرینی ، وسائط نقلیه‌سنی تفتیشه مأموراولمشدی . شرکت‌ویاخود سیرسفائن اداره‌سی‌واپورلری ، آناطولو ، روم ایلی شمندوفرلری ، تراموای وتونل آرابالری بوغریب مشتری‌یی نقل ایتمکدن بیقدیلر .

کیچ وقت ، أوینه دونجه ، محظوظه خانم اکثریا مادامی ألی بوش کوربیور ، درحال . چیغلق باشلیور ، بایغه‌لر قوپیور ، زواللی آنیقا خانم ، هر شیئدن اول طولاندیرجاق نشان بیشانی احراز ایدیوردی .

مادام آنیقانك جانه طاق دیدی . یوز لیراسی اولسه ، أمکرینی اوتوتوجق ، بر دسته بانقنوطی محظوظه خانمك صوراتنه فیرلاته‌جقدی . فقط ابتدا یوز لیراسی یوقدی ؛ صوکره کوچوك خانم‌صنعتنده ایلرلمش ، بوکامایه باشلایان میکائیل بکی صوبعقده‌بویوك بر مهارت ایدنمشدی . استقبال پارلاقدی . اویله اوفق تفك عدم موفقیتلرله محظوظه خانمی قاچیرمق احتیاطه موافق دکلدی . خانم ، بلکه باشقه‌لرینه آولانیردی .

بر کون ، برمعتاد ، مادام آنیقا دلال ، محظوظه خانمك تحقیرلری ، تزییفلری اوزرینه‌شاپقاسنی یالانجی صاچلرینك اوزرینه اوطورتدی ، چانطه‌سنی ألینه آلدی ؛ قاپیدن چیقدی ؛ مجهول بر استقامته طوغرو یورومه‌یه ، قوشمه‌یه باشلادی .

..... اجمل بك ، مکر ، پك یاقینده ایمش‌ده خبری یوق ! اجمل بك کندیسنی توقادلیانك جامکاننده تشهیر ایدیور . واقعا ، بوکوزل بك ، اوچ دوستی ایله برلکده ، توقادلیانك الك کوزه کورونور بر یرنده چای ایچیوردی . کدی جکره باقار کبی مادام آنیقاده مشتریسنك نام وحساب عالیسنه اجمل بکه آلیجی کوزیله بر باقدی . ایچنی چکدی . . . آه حریت . . . . . ارا . . . ه‌یدی . اوزمان باشقه‌سنك دکل ، کندی حسابمه بومحبوب بکی آیلارتیردم .

لكن، افسوس؛ سنه‌لر كچيور وهر كچن سنه انسانك يوزينك اوستنه برآووچ قارتلق ، چير كينلك، برآووچ چامور كبي، نحوست،شئامت صاچيور . بنم قلبمده هنوز سودا سونمدی ؛ لكن ، جهانی طوتوشديران بو كوزل اوغلانده بنم كبي بر عجوزه نامزدينه قارشی نه محبت اوله‌بيلير ؟ دنيا بو ! هر كس صره‌سنی صاوييور . نه كوزللر، نه تازه‌لر ، نه آفتلر واركه قوجه قاری دنيلن شكله منقلب اولمشلر . كوزللك بردری مسئله‌سيدر. آه او حبيث دری ... بن اونك محافظه‌سی ايچون نه‌لر ياپمدم ؟ پارفومه‌ری ، پارفومه‌ری طولاشدم. علاجلرك ، قره‌ملرك ، ياغلرك انواعنی آلدم . صوكره قاچ حكيمه باش وورمه‌دم: انسانی آلداتان آلداتانه . پارسلردن علاج كتيرتدم . اولميور ، افندم ، اولميور . ياش كلنجه ، قرالیچه اولسه‌ك اختيارلارسك ... قحبه محظوظه . بوكون كوزلسك . بر ديه‌جك يوق بوكا . فقط كوزللكی سكا طغرالی طاپو ايله ويرمه‌ديلريا .. اوتكنك بريكنك أللرنده طولاشه طولاشه سن‌ده انشااه بنم كبي اولورسك . مغرور اولما ! بو برقاچ سنه‌لك بر سلطانلقدر . كورورز سنی‌ده . هانی قاسم پاشايه كيدركن يامان ، قوجه‌مان واپور اسكيلری وار . اسكی زمانلرده اونلرده نه عظمتلی ايمش جانلی جانلی دودوك چالارلر ، پروانه‌لری چرح فلك كبي دونه‌ر ، قولای قالقار ، قولای ياناشير، بر اسكله‌يه وارنجه سكسان قاييقجی قوللره قوت واپوره كليرلر ، واپور يولجيلرينی آلير ... ايچنده برعالم اولور . يولجيلر قاماره‌ده طوپلانيرلر . كوزل هوا . مرتبات چيقمش . دكز راكد . صالونده كوزلجه مخلوقات‌ده وار . بر طرفده قومار اوينانير . صوكره يمك يينير . چاقيشديريلير . خانملره قورلر ، قونپليمانلر ياپارلر . . . برده شيمدی باق شو كهنه تكنه‌لرك حالنه . باجا دليك ، دشيك . بويالر صولمش ، قاماره‌لری قالدرمشلر ، دبره‌كك بری قالقمش ، اوتكی‌ده ياريم . آنبارمی اولمش ؟! نه ! يكرمی سنه‌در قوجه پوسته واپوری شو مزارلقده ياتيور . ما كنه‌سی يوق كه يوروسون . مديالر آلتنی سير ايدنمشلر . مارطيلر هيچ

کیمسه‌دن اورکه‌دن واپورك باشنده یووا یاپمشلر . تنته‌لر دیلم دیلم اولمش . بیك بشیوز کشی طاشیان بو واپورك ایچنه شیمدی برنجك برنوبتجی قویمشلر . اوده جانندن بیقمش براختیار. دنیا کوزنده دکل، بزکینمی بزکین... بوواپور بوزمه‌جیلرك کله‌سنی بکلیور . کونك برنده اواصناف بر قاییقله واپوره کله‌جکلر . ابتدا سنجاغنی آشاغی چکه‌جکلر. صوکره اللرنده بالطه‌لری، چه کیچلری، کرپدنلری، که‌سه‌رلری، بورغولری شو قوجه وجودی،هندستانده مجوسی جنازه‌لرینی آق بابا قوشلرینك یارم ساعتده ییوب اورته‌ده برکیك بیغنی براقه‌لری کبی ، بونلرده أریته‌جکلر . ایشته حیات بوقوجه‌مان برطرانس آطلانتیق واپوری ایمش ، یوقسه‌اسکی آنیقا ایمش . هپ بر . عاقبتی یوق اولمق .

.... فقط توقادلیانده آرقداشلری ایله اوطوران بر بکك یاننه واروبده سنی فلان ایستیور دیه ایفای وظیفه ایتمك نصل اولور ؟ آنیقا توقادلیانه کیردی . بر پولیس خفیه‌سی کبی کیردی . اك کورونمز بر ماصه‌یه اوطوردی . بر قونیاق ایصمارلادی. اجمل بك شطارتلی شطارتلی کوروشیوردی. بر بوچوق ساعت قادار وقت کچدی. اکر اجملك جماله باقمق اولماسه‌یدی آنیقا خانم بو انتظاره تحمل ایده‌مه‌یه‌جکدی . فقط بك افندی قالقنجه نه اوله‌جق ! آنیقا بونی هیچ دوشونه‌مشدی . دیرکن او ساعتده کلدی. آنیقا علی‌العجله حسابنی کوردی. اجمل ایله آرقداشلری برلکده قالقدی. برلکده طیشاری چیقدیلر. برلکده تونله کیتدیلر. آنیقا خانم ـ که هر سیاحتی کوزینه آلدیرمشدی ـ بونلری بر قاچ آدیم کریدن تعقیب ایتدی. غلطه، کوپرو کچلدی . آرقداشلرینی ، اجمل بك ، اسکداراسکله‌سنده براقدی،کندی‌ده استانبوله طوغروکیدیوردی. سرکه‌جی. غار. عجله عجله، اجمل بك ایاستفانوسه بر بیلت آلدی. آنیقاده عینی ایشی کوردی. تصادفات عریبه‌دن اولمق اوزره‌قطار ساعتندن قالقدی.

ایاستفانوسده آنیقانك بیلدکلرندن مادام افکینه اسمنده بر ارمنی طوطوسی

اوطوربیوردی . اوکیجه‌یی اونك أونده کچیرمك ممکندی . طولو بر واغونده آنیقا ، ایتـه قاقه ، اجمل بکك یانـده بر یر بولوب اوطوردی . شرق مادامه‌لرینه‌خاص بر کوزه‌لکله آنیقا خانم اجمل بکله دره‌دن ، تپه‌دن کوروشـیوردی . هوا ، صو ، بهالیلق ، قیتلق ، محاربه ، زمانه ... هرشیدن بحث آچیلدی . ماهر برقادین لسانیله ، آنیقا خانم ، یاواش یاواش ، بر کوزینی قیرپارق ، اجمل بکه اوته‌کیلردن ، بیلیرسکزیا ایشته اوته‌کیلرده بحث ایتدی ...

مباحثه اوزادی ، قطار ره‌ناز یاپدقجه اجمل بکله آنیقا خانمك مصاحبه‌سی‌ده تمادی ایدوب کیدیوردی ... زمانه خانملرندن سوز آچیلدی . اجملك تجاهلی آنیقایی شاشیرتدی . بونك اوزرینه‌هیچ بر احتیـاط ، هیچ بر دیپلوماتلغه حاجت کورمه‌دن بیروتلی خانم بیلدیکنی سویلدی و :

— بعض خانملر ذات علیا کزله احباب اولمه‌یه نه‌قادار جان آتارلر . بن طرفدارم سوسـیه‌ته‌یه . افندم بو اولور شیئمی ؟ کورمه‌لی ، کوروشمه‌لی. بزم صالون آچیقدر ، بك افندی. وطنمه ، بن ، خدمت ایتمك ایسـتیورم . بوندن بیوك خدمت اولورمی ؟

هانی اسکی زمانلرده فرانسـه‌ده بیوك مادامهلرك صـالونلری اولوردی . بو نه‌ایی اصول ایمش . بن‌ده بیوك برمادام اوله‌یدم هیچ طورماز بویله یاپاردم . بونکله برابر ، زنکین بر قادین اولمدیغم حالده صـالونم آچیقدر . خانم افندیلر تنزل ایدوب بزه تشریف ایدرلر . برآراده ییرز ، ایچه‌رز . هله چایده هیچ یالکز قالمام . بك افنـدی بن بیروتلی‌یم . بز عموماً فرانسز تربیه‌سی کورمشز . دیلمز فرانسزجه‌در . دینمزده فرانسز مذهبیدر . پاپا حضرتلرینی طانیرز . کلیساده رومجه شرقی سـویلرز . بزه روم ملکیت قاتولیك دیرلر ، بك اوغلنده‌کی کیلیسه‌مزه حلبلی کیلیسه‌سی دیرلر . اونك ایچوندر آز بوچوق سیویلیزه‌یز . اوندندرکه خانم افندیلر بنم صـالونه جان آتارلر . بزم کریمه‌ده ، سولانژم ، ایی یتیشیور . اللهك برلکنه امانت . ترکجه‌یی کوزل اوقور . هانکی کون ، عجبا ، تنزلاً بالافندی بزم فقیرخانه‌یه بر تشریف بیوررده قهوه‌مزی ، چایمزی ایچمه‌یه اقبال ایدر ؟

اكر بك افندينك آرزوسی اویله ایسه سزه پرمزانته ایده جك پك كوزل ، پك خوش و صوك درجه ده ناموسلی خانم افندیلرم ده واردر. بویوریبورسكز كه فرانسه ده ، آلمانیاده چوق اوطوردیكزده شیمدی مملكتكزه یكی كلیورسكز . بك افندی اوچ بش سنه ده تركیه ده چوق ترقیات اولدی . خانملر اسكیدن بویله می ایدی ؟ شیمدیك اویله صالون خانملری یتشیوركه كوره جكسكز : یاقین وقتده مادام [دوستال] كبیلری چیقه جق . ایناننكز بكا بك افندی!

اسكی زمانده ،بن بیلیرم ، سز بیلمزسكز ،چونكیم یتشمدیكز، داها پك كنجسكز .. اسكی زمانده بك افندیلرده پك دنیا كورمش دكللردی . الده اوزون بر طوقسان طوقوزلق تسبیح . آیاقده قالوچ پوطین . ستری باشدن آشاغی ایلكلی ،أودن قاپی یه، قاپیدن أوه . دنیایی كورمزلردی . نصل ، صوكرام ، سزك كبی كوزی آچیلمش ، پارسه كیتمش بك افندیلر یتشدی ایسه خانم افندیلرده یتشیور . مادامكه لیته‌تاتوره مراق صالمشسكز ، بویوریبورسكز ، كركدركه بونلری بیله سكز او . . . او . . . او كوزل كوزلركزله كوره سكز . بزم فقیر خانه چوق (پروپیس) پردر . هانكی كون ، بك افندی جاریه كزی احیا بویوره جقسكز ؟

اجمل بك اوت ویا خایر شكلنده برجواب ویرمدی. قادینك صنعتنی آكلامشدی . شیمدی خاطرلادی : بوقادینی بر دفعه‌دن زیاده آرقه سنده كورمشدی . آزاجق پنجره‌دن باقدی : ـ بر سوسكون اوكوز بوشانمش ، قطارله برلكده قوشویوردی. اجمل بك بوسركذشتلره تعجب ایدیور ؛ كولویوردی .

آزاجق صیقلمدی دكل. آچ كوزلی قادینلر،استانبوله عودتنده، اجمل بكه عادتا صالدیرمشلردی . تكلیف ازدواج، تكلیف وصال هركون وقوعبولان شیلردندی . كیم بیلیر ، بومادامده هانكی مخلوقاتك قره كوزلری ایچون چالیشیوردی .

ــ بن دامیزلقمی‌یم ؟ شوسؤالی، اجمل بك، كندی كندینه دفعاتله

ایرادایتدی - بن دامیزلقمی یم، بردقیقه، کندیسنی، قابا قابا دوستلرك، قلبی آز، پارەسی چوق، معنویاتی پاصلی، روحی چوروك، لكن بونون ذوقی هرنصل اولورسه اولسون برقدح راقیده، هرکیم اولورسه اولسون دیشی برمخلوقك نقدی غمزەلری آراسنده آرایان دوستلرك قوللری آرەسنده برفاحشه تلقی ایتدی .

ایشته او کوندن اعتباراً اجمل بکده برلذت طویمامق، برلاقیدلق حاصل اولمه یه باشلادی . زمان اولورکه جهاندن بیقار، تنفر ایدردی . (سپلین) می دیرلر، فرنکجه نه دیرلر بیلمم، ایشته حیاتدن بیقمق! خفیف، جیلیز، چارپیق باچاقلی، داها طوپلانەمامش برورم میقروبی کبی اجمل بکك روحنه کیردی، حتی سیندی .

ایدەآلیست چوجق داها باشقه برعالم ایستیوردی . برقاچ سنه اول بیلدیکی، طانیدیغی، لكن، کندیلریله هم بزم اولەمدیغی قادینلری دوشوندی . والدەسنی؛ تیزەلرینی؛ اونلرك عالمنی خاطرلادی . اوت، اورتەلقده بربشقەلق واردی . جهان، مبتذل اولمش . اورتەلق قابالاشمش . حقیقی شعره وداع ایدلمش، پودرالی، دوزکونلی، آللقلی، قولدقریغلی، سورمەلی، کیمیوی قوقولو برقاچ طونیلاتو أت، اوت أت، لحم، کشت، ویاند برآشاغی، بریوقاری کندیلرینی تشهیر ایدیورلر .

اجمل بك صیقلدی . عزتەسنی آچدی، آنیقا خانمه جواب ویرمەدن اوقومەیه باشلادی . قاری، تربیه قاعدەلرینی آیاقلر آلتنه آلەرق اجمل بکك مطالعەسنی اخلال ایدییور، ینه، (قونت دوبوقاس) اوقویوردی .

اجمل بك، نزاکةً، اوفلسنی دردی آرەسنده، آنیقایی رد ایتمەدی . لكن تکلیفنەده اوت! جوابی ویرمدی . صوکنده آنیقا خانم، بکك آدرەسنی ایستەدی، و، ایکی کون صوکرە زیارتنده قصور ایتمیەجکنی سویلدی ، مادام آنیقا، قردەش کبی سەودیکی برخانمه، آیاستفانوسه دعوتلی ایمش .

— کری دونمك! نه منحوس زمان .. بوده قابل دکل .

ترەن يوق . حقيقةً عجميلك ، چوجقلق ايتدم . راحتمى براقدم ، بويله سركذشت پيشنده آياستفانوسلرده طولاشيورم . شيمدى ، آياستفانوسده ، او آچ قادينلر بنى بر ديلم أكمك كبى ييەجكلر . رتبۀ انسانيتم تنزيل ايديليور . بوكا نه عشق و سودا ديرلر ، نەده محبت ! شونىده اونوتمايەيم كه كنديلرينك ذوقنه خدمت ايديورم ، كندى ذوقمه دكل . ممكن اولسەده أللرينەبرقاچ ليرا ، كاغد دكل ، حتى آلتون ليرا صقيشديرسەم كوكلم فراحلانەجق ، كنيش برنفس آلەجغم . عجبا بومخلوقات كيملردر ؟ ويردكلرى اسم صانكه طوغرومى ؟ زيبا خانم ؟ كيم بيلير ، كيملردر ! البته بونلرك محرملرى ، بلكەده قوجەلرى وار ... نەايتدم ، نەياپدم ، نەچوجقلق ! آەشوبرزخدن برقورتولمق ممكن اولسه .. سوزده ويرمش اولدم !.

اجمل بك جيبندن برهاوانا دها چيقاردى . سيغار ، دماغى اويوشديرييور ، برقدح ايچكى يرينه كچيوردى .

.... فقط ! ، اوت ، فقط ايشلرى بويله فجيع جهتندن تلقى ايتمك ايى برسياست دكلدر. نەديمكمش ؟ بن دعوته اجابت ايدر ، بر[موپاسان] ، بر [زولا] ، بر [فلوبەر] كوزيلەاطرافمەباقارم. قادينمى ؟ بويورسون . ايچكى مى ! كتيريكز . باقەلم بونلردە نەدر ؛ أكنجەنك . رذالتك ، اخلاقسزلغك بردە آلاتورقەسنى ، صوك موداسنى كورەلمدە آكلايەلم .

بر ياباڭجى مملكته كيدرسەك اورانك عيش ونوش عالملرينى ، قوقوتلرينى ، غريزەتلرينى ، أوقادينلرينى ، كوزللرينى ، عائلەلرينى ، بورژوازلرينى كورمك ايچون جان آتيورز . ياخود بر مملكتك خصوصى حياتنى تصوير ايدن رومانلرى قاپيشيورز. هله تياتروده بويله بر اويون ويريلنجه هيچ يرمزده طوراميورز . هله او پارسده ، بولوار اوستندەكى تياترولر او اينجه « وودويل »لر... اونلره بايليرز . هپسىده رذالتدر . رذيلانه بر وقعه موقع تماشايه قونور. قاريسى قوجەسنى ، قوجەسى قاريسنى آلداتير . طرغيبنى ... استادلق ... ايله بونلر ... قاپيشيرلر.

محاربه‌دن اول بونلرك اوچ شیئ پك مشهور ، مقبول ، مرغوب ایدی : وودویللری ، قادینلری ، بمکاری . پارسده ، کیسه‌ده پاره اولمق شرط اول وثانیسیله ، ساعت آلتیدن صوکره بونلرك اوچنی‌ده مزج ایتمك وخلط ایتمك ممکندی . أی . . . یکی ! پارسده بویله یاپیورزده بوراده ، نه‌دن ، بویله اخلاق پروفسورلکنه قالقشدق ؟ ایشته اوکمده اوقومق کلفتنی بیله کوزه آلدیرمادن معناسنه مطلع اوله‌جغمز بر «ره آلسیت» رومان .. خصوصی وصمیمی ، حقیقی بر تیاترو اویونی هم اویله که بیلت آلمغه ، فراق ویاخود سموکین کیمکه بیله حاجت یوق . سزك ایچون اویدورولمش ، دوزولمش بر رومان ، بر تیاترو اجمله جسارت کلدی . فلسفه‌سنی اویوشدیردی ، اویوتدی . فضله اوله‌رق ایچینه برده زیاده‌جه مراق کلدی . زیبا خانم ! واقعا پك کورپه بر قیز دکل ، اما . شاهانه بر قادین . قرالیچه کبی برشیئ . عجبا کیمدر بو ؟ اوته‌ده بریده اطرافمه‌ده پك اوقادار باقدیغم یوق که بو خانم افندی‌یی خاطرلایه‌لم . هرحالده ، آلافرانغه عالمده اولسه یدی ، تك باشنه بر صالونی احیایه کافی کلیردی . بویوك ، کوچوك حضورنده رکوع ایتمکده بر غرورطوپارلاردی . دیلی‌ده دوزکون ، کورمش ، کچرمش یاشی اولمالی قرق ... فقط بوراده وولرنه‌دن بویله اوزاق یرلرده اولویور ؟ قادینك بر چکینديکی وار . بس بللی . محبتی ، الفتی صوکنه قادار کوتورمك ، اوزانمق‌ده طوغرو اولمایه‌جق کبی کلیور . هرحالده بر ایکی تشرفدن صوکره پوسته‌یی کسمك احتیاطه موافق اوله‌جق . حسابده بالطه‌یی طاشه وورمق‌ده‌وار .

استاسیونده ، واسطه خانم ، اجمل بکی قارشیلادی . طوغریجه أوه کیتدیلر . زیبا خانم طیشاریده ایمش . أرمنی خانم بوش بوغازلغه باشلادی . زیبا خانم افندی حقیقة طیشاریده‌می ایدی ، یوقسه ایچریده‌می ایدی ؟ بوراسی بزه لازم دکل . آره‌دن یارم ساعت کچمدی ؛ آچیق برتواله کوزللکی آرتان خانم افندی ایچری کیردی : کچ اولمشدی . لانبه‌لر کلدی . پك لطفکار ارمنی مادام برده ماصه حاضرلامشدی . اوستنده ایجه برراقی ، برقاچ درلوده مقبول مزه بولونیوردی . تام بوصره‌ده ایدی که قابی وورلدی .

— کیمدر او ؟

— بنم ، بن ، بیروتلی آنیقا . قیزم افکینه بوکیجه سکا
قر کلدم .

— قابل دکل ، مادام ، قبول ایده‌مم . عفو ایدرسك .
فرم وار ، جمعیتم وار . ممکنی یوق .

— آیول ، بن سوقاقده‌می قاله‌جغم ، بوساعتلرده ؟

— نره‌یه کلدك ایسه ، اورایه کیت .

— سکا کلدم .

— بکا بوساعتده کلینیر ؟ بویله کلینیر ، خبرسز کلینیر ؟

— امان افکینه خانم . باشم بوکالدی . باشقه کیده‌جك‌یرم
. بنی سوقاقده براقمه .

— هادی ، کیت . مسافرلرم وار . بوکیجه أوم بنم‌دکلدر.
قوغمه بنی‌به ! ظرتلاق قاری ، خورتلاق قاری. قاوغااوزادی
خانمك‌ده ، اجمل بكك‌ده ماجرادن خبرلری یوقدی . باصقین
مه‌سی صاندیلر و صیقلدیلر . اجمل ، اصول ایله اوطه قاپیسنی
دی. اولان بیته‌نی آکلادی. انتقال‌ایتدی. عینی مادام آنیقا...
دعوتلی اولدیغنی‌سویله‌سی، صوکره‌دن‌ده یاته‌جق یربولامامه‌سی
ون فکرلرینی تأیید ایتدی . اجمل ، کندی کندینه :

— آکلادق ! هرجبهه‌دن بکا هجوم وار . آنیقا ، وکالةً
م ایدیور . . . هرقادین بنم پیشمده . یاربی ! نه کونلره قالدق
.ن صوکره نقابعی قوللانه‌یم که بویله قاری هجومنه اوغرامه‌یه‌یم .
اجمل بك افکینه خانمه اشارت ایتدی . کیجه هیچ کورونمه‌مك
حلین شفقله براب صاووشوب کیتمك شرطیله بیروتلی پك معتبر
ام آنیقا دلالی موطپاقده مسافر ایتدیلر. حتی، عاطفةً . کندیسنه
درهم راقی ایله ایکی ساردلیاده کوندردیلر. راقی کافی کلمه‌دی.
ریده‌کی زنبیاره هرکیم ایسه ، اوکا ، آنیقا خانم تعظیمات‌غیابیه‌سنی
ادرەرك اللی درهم داها ایسته‌دی . ایچدی . صبزدی ؛ قالدی.
سی صباح اصیل مادام آنیقایی آشجی‌اوباندیردی‌اوده، عجله عجله
ب قیزی افکینه‌خانمه سلام براقه‌دن صاووشوب کیتدی .لکن

ممنوندی. چونکه ایپ اوجنی النه کچیرمشدی . هر نه اولسه اجمل
بکی آولامق ایچون لازم کلن اولطه‌لری ، سپتلری ، یملری تدارك
ایتمشدی . شیمدی ایی ومساعد بر هوا لازمدی که بالغه جیقسون
بونکله برابر شیمدیدن محظوظه خانمك کوکلنی خوش ایتمك وبلکه
اوندن بش اون لیرا قوپارمق ممکندی .

.... زیبا خانم آدام عقللی ایچیوردی . بوکا کاغخانی اصطلاحنده
مسلمانجه ایچمك دیرلر . قدحلری بوشاندقجه خانم افندینك شطارتی
آرتیور ، طرز قدیم الغاتلرله اجمل بکی احیا ایدیوردی . زیبا خانم
حقیقةً کوزلدی . همده تجربه‌لی کوزل . اویله یکرمی یاشنده
اون سکز یاشنده‌کی کوربه‌لرك ، تازه‌لرك صافلغی کندیسنده یوقدی
علم سودایی کوزل تحصیل ایتمش ؛ بو علمك عاملی اولمش ، بو خصوصده
بیوك بر تجربه پیدا ایتمشدی ...

غریبدر! کندیسندن برقاچ قات کوزل قیزلرك مجلسی زیبا خانمکی قدار « آنته‌ره‌سان » اولیوردی . قادینلق ! عشوه‌کارلق! غمزه
زیبا خانم افندی بونلرك جمله‌سندن دیپلوماسی ایدی . اوت ، اوکیجه
اجمل بك ، هم صوك درجه‌ده متلذذ اولدی ، همده مستفید . .
اجمل بك ، بو خانمك کندیسنی ابدیاً مسحور ایتمه‌سندن‌ده قورقدی
چاپقین مخلوق ، صنعت محبتك اولانجه اینجه‌لکارینی بیلیور ، الینه
دوشن کنجدن صوك درجه‌ده مستفید اولیوردی . خصوصی بر یئلی
ییدیلر . زیبا خانم چوق ایچدیکی حالده بوزولیور ، یورولیور
خماره کرفتار اولیور ؛ یالکز نشئه‌سی آرتیور ، سویلنیور ، پر
شطارت ، پر هوس ، پرقوت اجمل بکی تلطیف ایدییوردی .

مادام آنیقا صاریجاله موطپاق آره‌سنده‌کی کره‌وتده زیبالر
طورسون ، زیبا خانم افندی ایله اجمل بك اندی دکزده ناظ
کوچوجوك براوطه‌ده حیات ایله طولو ، اطرافندن حیات طاشا
کامه‌نك صوك قطیره‌سنی‌ده توکتدیلر . زیبا ، اجمله هجوم ایتمشدی . طاقتلا
ینه کسیلدیکی بر دقیقه‌ده زیبانك باشی بر طرفه دوشدی . پرده‌نك
آلتندن بر ضیا کوروندی . آیاغه قالقوب پرده‌یی آچدی . شفـ

كبور . واكد بردكز اويقودن اويانيور . مرمره دها مائی،
كه داها سياه . لكن آچيلمه‌يه بر استعداد وار . افقك قاوُن
ی رنكی ، آتشين صاريلغی ، ياخود قرمزيلغی بر دقيقه اولسون
ام ايده‌ميور . زيبا خانم قاناپه‌نك اوستنده اويويه قالدی .
ل بكده اويوقليور ، اويانيور ، يورغون يورغون دوشونيور،
كره ينه اويويوردی .

.... زيبا خانم افندی كيمه بكزيور ؟ عنصری قوتلی ،
حتی اساسلی برچركس . فقط كيمی آكديرمقده ؟.. اجمل بك
رون مدت بونی دوشوندی . زيبانك سيماسنی تحليل ايتدی .
دوداق ، شو ياناق ، شو پارماقلر كيمككيلره بكزيور ؟
ا . بو سيمانی ، شو شكلی ، شو شمائلی آكديران ،
اوله‌بيلير ؟ خاير ... بوتون شو چهره ، بوتون شو اعضا اجمل
جه يكيدر . بونلری يالكز زيبا خانم افنديده كوريور . شو سس؟
يورويوش؟ بونلرده باشقه‌لرتی آكديريور ، اما ، عجبا كيمك
سنی ، كيمك يوروشنی؟ معامله‌ده ، مكالمه‌ده ، مشافهه‌ده، باقيشده،
طوروشده‌كی معنانی اجمل بيلميور دكل . كنديسيله ايكی دفعه
روشديكی بو خانمك بالخاصه سسی ، يورويوشی ، صوكره باقيشی،
ز تلقيسی ، معامله‌سی ، سوزلری ، هله هله قوللانديغی ، صيقلق
رار ايتديكی كلمه‌لر ، وصفلر هيچ‌ده اجمل بكه يبانجی دكل.

زيبا خانم ، اوزانمش قاناپه‌ده اويويوردی . اجمل اويوميور،
شونيوردی . زيبادوندی . صاييقلادی . برآز هذيان ايتدی . ايكی دفعه،
لی خبرلی : — شهلوند ! شهلوند! ديدی ... اجمل ، بواسمی
بونجه بوتون شهلوندی ، تفرعات وجهيه‌لرينك هيچ برنده بر
ابهت اولمايان زيبانك سيماسنده ، وجودنده بولدی . اوت ،
نك روحی شهلوندك روحی ايدی . يوزده ، واقعا ، بربكزه‌يش
ی . لكن والده‌سنك شمائله توارث ايتمه‌ين شهلوند اونك روحنه
تمثل ايتمشدی .

— زيبا ، شهلوندك والده‌سيمی ؟

معمایی آرتق حل ایتمك کوچ دکلدی . زواللی شهلوند زواللی قیز ، بیچاره چوجوق ... تجربه‌لی والده‌ك سنك عجمیلکـ غلبه چالمش عشق وسودا ـ ه کفوك اولان سه‌وکیلکی ألندن آلمشدی شمسا — نام دیکرـ زیبا خانم قیزینك ماجراسندن خبردار دکلدی شهلونده والده‌سنك ایشلری بو قادار آزیته‌جغنی عق کتیره‌مزدی . هر ایکیسی ده مجهولات ایچنده ایدیلر . یالکز اسر پرده‌سنی، بر درجه‌یه قادار ، اجمل بك آچیوردی . فقط ، زواللی ک سزمکده اولدیغی شو حقیقتك مواجهۀ دهشتنده تیتره‌دی . ایکی نـ عینی کوزلر جمع ایتمشدی .

— آننه‌سیمی ، قیزیمی ؟ بو مبهمیتك قارشیسنده اجمل کوکردمك ، قیام و عصیان ایتمك ایستیوردی . لکن کیمه قار و نیچون ؟ اجمل بك طورامه‌دی . اصولله قالقدی ، کیتدی . ماد افکینه‌یی بولوب لزومندن ایکی قات فضله ممنون ایتدی . خانم افندی اویاندیرمه‌یکز ، آدیو ! دیه‌رك قاچدی ، کیتدی .

ایرتسی کون ، آپارتماننده ، اوکا بیمکنی شهلوند خانم ایله برلکـ یمك اوزره سوز ویرمشدی .

. . . .

ایرتسی کون ! ساعت اونده شهلوند کله‌جك . اونه اون‌وا قاپی ووروليور . ـ اجمل بك اوراده‌می ؟ ـ اوت ! ـ سویله‌ییکز مادام أنیتا دلال کلدی . ثقیل تصادفلره محل ویرمه‌مك ایچ اجمل بك بیروتلی خانمی موطپاقده ، عجله عجله قبول ایتدی . ـ عفو ایدرسکـ مسافرلرم وار . ـ رجا ایدرم بك افندی ! خاکپایکز اوله‌ی یارین چایه ، ساعت درتده بزه تشریف بویوریلورمی ؟ قادیز عادتا دیله‌نیوردی . دفع بلا ایچون اجمل بك تکلیفی قبول ایتد آرتق مادام أنیتانك یوزندن ماسکه دوشمشدی . لکن اجمل حیثیتی محافظه ایتمك ؛ دامیزلق موقعنده قالماق ایچون اون لیرا بربانقنوط اوزاتوب آنیتایه‌ویردی . آنیتا برأنك اوپه‌رك چکلد مردیوندن برجفت نارین آیاغك چیقدیغنی قلبی حس ایدیوردی

— ۱۰ —

شهلوند خانم بر « قرونومترو » انتظامیله کلدی . بودفعه داها
غیر باشـلی کورینیوردی . توالەتیده دها متواضعانه ایدی . اویله
وسترشلی ، شیللق قسملری یوقدی . نەدن شهلوند خانم ، بودفعه ،
یله آغیرلاشمشدی ؟ بس بللی ، اجمل بکك اوزاقدن حس ایتدیکی
زاجی ، کندیسنك دەوضعیتنی برمقدار تصحیح ایتدیردی . کورولتیلی
الەت اقسـامی ، فضله آللقلر اورتەدن قالقدقدن صوکره شهلوند
هـا کوزللندی . طبیعیلکی آرتدی .

مادی مبـالغەلر اورتەدن قالقدیغی کبی روحی مبـالغەلرده
کولـکه کبی صیریلوب کیتمشدی . شهلوند خانمك سوزلری داها
یندی . عادتا ، یاشنی آلمش ، تجربەدن حصەسنی قاپمش ،
شندن ایلریده بر خانم افنـدی کبی ایدی . ایکی محب ، غل
غشسز ایکی دوست ، همده اسـکی دوست کبی شهلوند واجمل
روشمەیه باشلادیلر . محاربەدن ، اوروپادن ، بورادن بحثلر
چیلدی . ییمکدن اول برتك راقی ایچدیلر .

اجمل بك بدستانده طولاشمەسی نتیجەسـنده آلدیغی بر خیلی
یابی محبنه کوستردی . بعض شیلر وارکه بونرك دکرینی صاتانلر
مزلر . ایشته ، اجمل ، بو کبی خردواته اهمیت ویرمشدی .
ل ، قطعیاً اهمیتنی تقدیر ایتدکاری بر پول قوللەکسیونی اجمل بك ،
بدستانینك ألندن اون ایرایه آلمشدی ! حالبوکه نەقوللەقسیون ؟..
ەعثمانلی پوللری فصلی برأکسیکسز تامدی . کتابدزدەپك آکلامازلر .
امیری افندی ایله خالص افندی میداندە اولمانجه ، صحافلر چارشیسنده
نس اویله کتابلر اولورکه ! ایشته ، اجمل بك بوقبیلدن بر چوق
لرصاتون آلمشدی . برصاندیق ایچنده ایکی عصر اول مملکتمزه دائر
امش قرق جلد قادار انکلیزجه ، آلمانجه ، فلمنکجه ، فرانسزجه کهنه کتاب
ـدیغی وقت اجمل بایرام ایتمشدی . بونلری برمراقلی وضع واداسیله
ل بك محبەسی شهلوند خانمه کوستردی . اوده ، کمال دقتله ،

آلیجی کوزی کبی بر کوزله بوتون بونفیس اشیایی تفتیش ایتدی

اشیانك زیارتی هرایکیسنی یورمشدی . بر تك داها ایچدیلر شهلوند خانم قاناپه‌یه اوطوردی . اجمل بك‌ده لطیف بر ایکی سو سویلدکدن صوکره شهلوندك یانه کلدی . أللرینی ایسته‌دی شهلوند خانم ، مشکلاتسز . طبیعتیله ایکی ألینی اوزاتدی . اجمل بونارین أللری اوپدی واوپدی . مباحثه ، آنتیقه‌لر اوزرینه دو ایدوب طوربیوردی ، قیزك أللرینی صیق صیق طوتان اجمل با ایچنده اوفق بر جسارت حس ایتدی ؟ درلو درلو قوش توینـ یاپیلمش ، مزین ، نفیس ، بدیع یاصتیقلرك اوزرینه دوسـ ایتدی ، و ، تره‌ك برقوتله شهلوندی یوزندن بش اون دفعه اوپدی

داها برآز اول هیجانلردن ، ترددندن ، محجوبیتندن قا چکیلن یوزی ، شوحرارتلی بوسه‌لره مخاطب اولونجه قیپ قیرمز قیزاردی. اودرجه‌ده‌کی اجملك بوسه‌سیمی داها صیجاقدی ، یوقـ شهلوندك یوزیمی داها حرارتلی ایدی ؟ مجهول .

شهلوند برآز چکینك طوربیوردی. عجبا نه‌دن ؟ اجملك آیاغ قادار کلن برقیزك مقصدی باشقه نه اوله‌بیلیردی ؟ شهلوند خانم اون دقیقه قادار سکوت ایتدی . اجمل بك بوسکوتك بوزولمه‌سـ قانع اوله‌میوردی . برأليله قیزك صاغ ألینی طوتمش ، کاه اوپویو کاه صیقیور ، اوتکیله‌ده صیرتنی ، قورساژینی ، بعضاًده صاچلری اوقشویوردی. أللر نه قادار اوپولورسه اوپولسون . بوکا مساعد وار . لکن اجملك دوداقلری شهلوندك یوزینه توجه ایدنجه‌زوال مسافر پك قیزاریور ، بوزولویور،قیام وعصیان ایتمك ایستیور،فقـ هم بوکا جسارت ایده‌میور ، هم‌ده بونده بر فائده کورمیوردی

عجبا شهلوندك دوشوندیکی نه‌ایدی ؟ اجمل بونی دوشوندی درین برسودا ؟ مادیاتك ، ازدواجك ، حیات مشترکه‌نك فوقنا أثیری بر عشق ؟ بو مشکل شیئدر . بونی شهلوند نره‌دن بیله‌جك خایر ... اجملك انتقالنجه بویله (لیلا) ایله (مجنون) ، (پول ایله (ویرژینی) ، (دانته) ایله (بهآتریچه) سوداسی ، بو

خایر ، خایر ، موضوع بحث اوله‌مازدی . بونك ایچون قوتلی بر روح ، آدام‌عقللی برمخیله ، شدید برهوس ، برباشقه‌لق لازمدی. حالبوکه بوغاز ایچنده طوغمش ، بیومش ، تشهد مقداری پارسده وفرانسه ده باباسیله ، آننه سیله طولاشمش ، محیطسز ، دوستسز ، هنوز یکی حیاتی منکشف اولان بر قیز بوکا قابلیتکار دکلدی . برده ، افندم ، ظن ایدرمیسکزکه درین سودالرك مو داسی باقیدر؟ بونی پك ظن ایتم . بو ، آرتق ، اساطیر و افسانه دور لرینه منتقل اولدی . عشق داها عمليلشدی .

نظریلکی اوچدی . (برومور دوپوتاسیوم) تداویده قوالانیلالی انسانیت پك قازاندی . بر أرکك شویله برمعادله اویدوریبور : ـ بو قادین کوزل ، درجهٔ نهایه‌ده کوزل . لکن اوندن اوستونی وار . بو اولمازسه ، نه‌دن بن حیاتمی کندمه حرام ایدهیم ؟ بر دیکرینی آرارم . بلکه اوندن داها پارلاغنه تصادف ایتمك ممکندر. بو ، طوغرودر. قیزلرده نیچون بویله معادله‌لرقورماسونلر؟ برده ، دقت ایدییورمیسکز ، وسائط نقلیه چوغالدی . واپور وشمندوفر سودایی ، اسکی طرزده کی سودایی پك اختصاره اوغراتدی. قدیم زمانلرده برعاشق آنجق برقادین کوره بیلیرمش. اولی او، آخری او . . . ایشته بوتون قابلیت عشق اوکا منعطف اولور، تمرکز ایدردی . شیمدی اویله می یا ؟ اسکی دورلرده، بردرویشك سوزی اوزرینه یمن پادشاهنك قیزینه عاشق اولان فس پادشاهنك اوغلی بو سفری اختیار ایدنجه یه قادار اختیار اولمش. حالبوکه شیمدی ، آوسترالیاده برمحبه‌کز اولسه (قوق) آژانسندن بیلتلریکزی آلیر ، کیدر ، (ملبورن) شهرنده‌کی دلداده‌کزه قاووشورسکز .

آز بر سودا ، کوچوجوك بر سودا ، اوفاجق بر سودا ، مختصر برسودا ؟ اوت ، بو ، شهلوند خانمك اینجه ، سوسلو ، کوزل قلبنده موجوددی .

مادی ، لحمی برسودا ؟ بو ، بلکه‌داها فضله. فقط بونی حس ایدیور ، لکن بیلمیوردی . اجل بکك بوسه‌لری، بردرجه‌یه‌قادار بونی شهلونده تعلیم ایتدی . لکن مادی سودا بردکل ، بر چوق

جلدلرده مندرجدر . بونلری اوقویونجه‌یه قادار وقت کچر . اولی قادینلر ، بعضاً ، بر ایکی چوجوق دنیایه کتیردکدن صوکره بو علمه آشنا اولورلر .

أکلنجه ایچون برسودا؟ مسئولیتنی بیلدیکی بوکبی سرکذشتلره شهلونده برمیل یوق دکلدی . لکن احتیاطکار ایدی . چوقلق آغزه کلمه‌مشدی . اجملدن اول بللی باشلی تعقیبجیسی یوقدی .

أو بارق صاحبی اولمق ، آنه‌سنك خانه‌سندن ، محیطندن قورتولمق ایچون سودادن استمداد ؟ بو ، واردی .

اجمل بك ، بوتون بو حقیقتلری شهلوندك یوزنده اوقودی .

- ....فقط نه غرابت! یوزنده، وجودنده، هیچ برعضوی بکنزه‌مدیکی حالده شهلوند ایله ایاستفانوسده زیبا خانم دیه طانیدیغی خانم افندینك یاپیشلرنده نه بویوك برمشابهت واردی . بللی ایتمه‌یرك اجمل ، شهلوندی امتحانه چکدی . عینی کلمه‌لری ، عینی ترکیبلری ، مخصوصاتی ، همان عینی تلفظله وبلکه‌ده عینی سهولرله سویلتدی . هرایکیسنك افقنده بر بکزه‌یش وار . بری برندن آیری محیط واقلیملرده ، آیری أولرده یاشامامشلر ...

عینی اسلوبده ایکی روح . بری دها تجربه‌لی وکچکین . اوتکی داها تجربه‌سز وکوربه ، دها « أنته‌ره‌سان » واصیل... شهلوند ایسته‌دیکنی بیلمیور ؛ بیلدیکنی ایسته‌میور . روحنده برمبهملك وار . قیز اوزولیور . فقط ، حضورینه بر پری چیقوبده : - شهلوند ! دیله بندن نه دیلرسك ؟ دیسه شاشیره‌جق . چوبانسز برقوزو ؛ مرشدسز بردرویش ؛ دومنسز برقاییق؛ پروغرامسز بردرس...

چوق شیئ ایستیور . بوتون رومانلری یاشامق، ممکنسه چوق سه‌ومك ؟ روحی پك یامالی : برکوشه‌سی بر ماصالدن ، اوتکی اوتکندن ... هپ اویله ، دیلنجی خرقه‌سی کبی .

صفوتی بوزولمشمی ؟ اوت ، بوزولمش . لکن دوزه‌لتمك مشکل دکل . جانی چوق صیقیلیور . اوقومقدن‌ده بیقیور . اشی‌ده یوق . احبالری اویغون دکل . آره‌صره عذاب طویبور . کوندوزین کابوسه اوغرییور . صانیورکه زبانیلر بوغازینه

صاریلمش . بلکه ، قلبنك درین بر کوشه‌سنده بر آرزو وار :
برابر رومان اوقویه‌جق ، برابر اوزاق مملکتلرده طولاشه‌جق ،
ایشه‌سز ، کندی کیفنه‌دکل ، شهلوندك قاپریسنه تابع برقوجه . بوده
اجمل اوله بیلیر . لکن باشقه‌سنك‌ده اولماسی قابل . یعنی دیکر
بری چیقمق شرطیله اجمل یوق اولسه او چ آیدن فضله ماتم
طوتمه‌یه‌جق . مادیات اوزرینه بنای محاکمه ایده‌میور . أرککاری
کورمه‌مش ، بیلمیور ؛ یالکز أرککی کتابده اوقومش .. بونکله
برابر ذهنی ، هر کیجه ، أرککله اوغراشـوب یورولونجه جسمانی
احتیاجلر حس ایدیور ، یاتاغنده هپ اینجه‌جك بر بیتیق دوشونیور ؛
او بیتیق ، برمدتدن بری اجملککیدر . هرحالده ، برکره اولسون ،
أرککه نائل اولمق پك بویوك براملیدر . أرکك !.. نه‌مونس مخلوق ،
نه صیجاق مخلوق !... یالکزلنی کیدرمك ... بوده بر غایه‌در .
آننه‌سنی پك سه‌وه‌ر ، لکن اونکله کچینه‌مز . ابدیاً والده‌سیله
برلکده بولنمق ؟ معاذاه ، بو ، برجهنم حیاتنه مساویدر . أونی ،
حیاتنی ، والده‌سنی موقت بیلیر . اونك ایچون باغچه‌یه چیچك دیکمز .
بوتون ، امیدلرینی اوتکی أو ایچون صاقلار . حتی اوطه‌سنك
مفروشاتی ایچون بیله لاقیددر . حالبوکه ذهننده‌کی اوطه اویله ظریف
دوشه‌لی ، طایالیدرکه ! شهلوند ، حیاتندن ممنون دکلدر . چونکه
بونی (مونوتون) یکنسق کورور . هیجانلی بر حیات ایسته‌ر .
کورسون ، کوروالسون . سه‌وسون ، سه‌ویلسون . کیتسون ، کالسون .
حتی بونك ضمننده برآز صیقینتی چکمك‌ده وارسه ، ضرری یوق .
ایسته‌دیکی کبی برقوجه‌سی اولسونده بو ، برآز سرخوش چیقسون ، آره‌لقده
أل شاقه‌سی بیله ایتسون .. . تك شوکوبده‌کی یالیده بولنماسون . عجبا بو یالی
اوقدرفنا برشیمی ؟ اصلا . بالعکس ، پك کوزل ، چوق ایی دوشه‌نمش ، بروکلا
قوناغی . آننه‌سی فنا بر قادینمی ؟ بونی ادعا ایتمك نانکورلك اولور .
شمسا خانم حرفکرلی ، قیزینی چوق سه‌وه‌ر ، جومرد بر قادیندر .
شهلوندی اویله چوق‌ق صیقماز . حیاتی بیلیر ، نه آکلار وحتی آکلاتیر .
شهلوند والده‌سنی پك چوق سه‌ودیکی و تقدیر ایتدیکی حالده برلکده
یاشامه‌یه تحمل ایده‌مز . شیمدیکی فکرنجه بلکه بر قاین آنا والده‌سنه

مرجحدر. لكن مستقل أوى اولمق ، قوماندا ايتمك، هله بكى كنديسنه دوشكون اولمق . . . يوق، بو باشقه بر سعادتدر . ايشته بومزيتلرك جملهسنى اجمل بك وجوديله تمثيل ايديور . آناسى باباسى يوق . پارهسى اولمالى كه بويله ايى كچينيور . صوك درجهده كوزل لقرديسى چكيليير . معامله بيلير . اوروپايى كورمش و كوزى اوراده. قهوه، تياترو ، قونسهر، سپور ، قومار، بونلرك ياباجيسى دكل. بوار كبك صالونلره كيريله بيلير. خويى ده اويصال نورانلق يانندن كچمهمش. ملتفت. شهلوند خانمك قلبى كنديسنى ممنون وراحتسز ايدهجك درجهده چارپيوردى. اجملك قوللرى آرهسنده، شهلوند، خيلى ترددده ايدى :

ـ عجبا اجمل بكى قازاندمى؟ بويله قوللرى آرهسنده بولونمق، بوسهلره غرق اولمق ، كونك بويوك برقسمنى برلكده كچيرمك اجمل بكى فتح ايتمك ديمكميدر؟ صاقين بو على العاده برشماريقلقدن عبارت اولماسون؟..

اونك ايچون شهلوند ايلرى كيتميوردى . چوق چه كينيور، حتى ، بوسهلر ياغمور كبى كلديكى وقت كوزلرنى ايصلاتيوردى . بو تردد زواللى قيزى يمكده ايدى شو ترددى ازاله ايچون آچيقدن آچيغه وضعيتى اجمل بكدن صورمق ؟ بوكا يوز دفعه نيت ايتدى ؛ فقط يوزدفعهسنده ده آغزى قاپاندى .

شهلوند، اجمل بكك زوجهسى مى ايدى؟ خاير ، دكل ، چونكه بونك ظاهرى علامتلرى وار . برامام ، ايكى وكيل ، درت شاهد اوطورورلر . نكاحى قييارلر. برحافظ عشر اوقور. شربتلر ايچيلير. بويله شيلر اولمادى . نتيجه : شهلوند ، اجمل بكك حرمى دكلدر.

شهلوند ، اجمل بكك مترهسميدر ؟ خاير ، دكل ، چونكه بونكده بعض ايجاباتى اولور . برلكده اقامت كبى . حالبوكه شهلوند ، اجمله مسافرلكه كليوردى .

شهلوند ، اجملك دوستميدر؟ بو ايكى كنج بوحقى حائز دكلدرلر. چونكه عالمزده بر أركك ، بر قادينك دوستى اولهماز . بويله برصلاحيت متصور دكلدر .

اوحالده شهلوند ايله اجمل فنا برشيمى ياپيورلر ؟ هرايكيسنك وجدانى ، بحرانلر ايچنده بولونمقله برابر ، بويله بر مسئوليت

بول ایده‌میورلردی . قابلرنده بر برائت حس ایدییورلردی .
و حالده بو کیزلیلکه حاجت نه ؟ بوده مجهول .
جمل بك یأسه طالدی . عینی زمانده ایسه محظوظ وممنوندی .
یز، هیچ برشیئ سویلدیکی حالده متألم کورینیوردی . مقصدی اجمل
نچون ظاهردی . دماغی‌ده ، قلبی‌ده بر بلور محفظه ایچنده ایمشلر
کبی ، اجمل بك ، کورمکده کوجلك چکمیوردی . قیزه ، و —
طولاییسیله محیطنده‌کی عموم بنات حوایه آجیدی . بونلر نه‌غریب
بهمیت چیچکلری ایدی ! اوله بر بهمیت چیچکی‌که داها زمانی
کله‌دن صولابیلیر . شویاپراقلرخزان کله‌دن دوشه‌بیلیر .
اجمل بـ فدا کارلقده بولونه‌بیلیرمی ؟ هیچ اولمازسه شونلردن
رینك قورتارله‌سی ... شوسؤال ، اجمل بکك قلبنده برعقده‌کبی
قالمشدی . شمسا ایله شهلوند آره‌سنده نه قادار فرق واردی !
ری جسوردی ، اوتکی چکینیك . بری یاپه‌جغنی بیلمیوردی ،
وتکی آدیم آتدیغنی بری بیلمیوردی . بری قورقیوردی ، اوتکی ،
قلبنده‌کی آجی قورقو ایله اك طاتلی بوسه‌لرك بیله لذتنی
آکلایه‌میه‌جق حالده ایدی . برآره‌لق هپ اجمل سویلیوردی ،
شهلوند هیچ جواب ویرمیوردی . کیج اولدی . صانکه برماتم
جمعیتندن قاتقار کبی شهلوند مأیوس ، مفتور ، حزین ، بر ادا ایله
جاذن مساعده ایسته‌دی . اجملك بوسه‌لرینه رسمی بوسه‌لرله جواب
یله ویردی . لکن یوزی کولمیوردی . دوشونجه‌سی واردی . برآز
سراحت ! ایشته شهلوند خانم بوکا محتاجدی ، بونی تسأل ایدیوردی .
— کله‌جك جمعه ، ینه دکلمی ملکم ؟
— بیله‌مم . سوز ویره‌مم . هرحالده جمعه‌دن اول مکتوبلاشیرز .
اجمل بکك برشطارت بربوسه‌سنه اضطراری برکولوسمه‌ایله
جواب ویرن شهلوند آپارتماندن چیقدی ، برسائر فی المنام کبی ، بك
وغلنك بویوك جاده‌سنده یورویوردی .
سرکه‌جیده لبلبجیان خانك اوست قاتنده مشاهیر تجاردن
والفقار بکله عینی درجه‌ده مشهورقومیسیونجیلردن میکائیل‌بك‌یشیل

بر ماصه‌نك اطرافنده طوپلانمشلردی . قهوه سیغاره ایچدیلر. به‌خور روزنشتاین افندی قاپیلری قاپادی قیریق بر ترکجه ایله کوزل بر نطق ایراد ایتدی . ذوالفقار ایله میکائیل کمال اهمیتله ، خطیبك سوزینی کسمه‌دن دیکلیورلردی :

— بك افندیلر! بزم محتکرلرمز بر آز عجمیدرلر . بیلدکلری کافی دکلدر. بن، محتکرلکی تام یدی سنه آمریقانك آلت محله‌سنده‌کی (وه‌نه‌زوئه‌لا) ده اوکرندم . بزم تجارلر طوغری کورمیورلر . باشلادیلر اون احتکارینه ، اون احتکاری اییدر اما کافی دکلدر . بغدای یرینه پاتاتس ، اونك یرینه چاودار ، مصر ، باقلا ، داها بیلمم نه‌لر قونور .

شکر ؟ بوده پك طاتلی اما زاقارینی ، بولامه‌یی ، بکمزی ، بالی اونوتمه‌یبکز .

یون !! اعلا. فقط ایپکلی‌یی، پاموقلی‌یی ، کاغددن یاپیلمش آوستریا مالی البسه‌لری ، « آلفا » اوتی عقلکزدن چیقارمه‌یکز . بنم فکر عاجزانه‌مجه ایکی درلو احتکار وارکه اونی پیاسه کوره‌مدی .بونك ایچون برآز پاره ، برچوق نفوذ و بنم عقلم کبی بر بویوك عقل لازم. سزده پاره ونفوذ، بنده‌کزده‌ده اولکی وار. کاری اوچه بوله‌ریز، بوایشی یاپارز . اکر بوایش قبولکزایسه کوچوك برامضاویره‌لم. اوندن صوکره بن سزه ایشی یاوزجه آکلاتیرم . دیکله‌ییکز محترم بك افندیلر :

— انسان هرشیدن کچر. هرشیئك برباشقه درلوسی بولونور. آلمانجه (أرزاچ)، فرانسزجه (سوقسه‌دانه) دیرلر .ترکجه‌سی- برنده‌لك - ! فقط قابلی یوقدر ، انسان هوا ایله صودن کچه‌مز . او حالده نه‌دن شکر ، توتون ، کینین احتکاری، یاپه‌لم‌ده کوزمزك اوکنده طوران هوایی ، هوای نسیمی‌یی قاپاتمه‌یه‌لم ؟ بوسوز اوزرینه محتکر بکلرك کوزلری فال طاشی کبی آچیلدی . پر امید به‌خور روزنشتاین افندینك کیتدکجه حرارتلنه‌ن سوزلرینی دیکلیورلردی . قولاقلری ، طاوشان قولاغی کبی هم بویومش ، همده سسك کلدیکی یره طوغری آچیلمش، قابارمشدی:

— بوتون کیمیاکرلر سویلیه‌جکلر : ـ اوت ! هواده ایکی اوچ درلوماده وار. « اوقزیژه‌ن » ، « ایدروژه‌ن » ، «آزوط»، « اوزون » ، « اسیدقاربونیق » . بونلرك ترکجه‌سی ـ بر کاغددن اوقور ـ مولدالحموضه، مولدالماء ، آزوط، اوزون ، حامض قاربون .
— شونلرك داها ترکجه‌سی یوقمی ؟ بوکلمه‌لر پك درین .
— وار : اکشی طوغوران ، صو طوغوران ، یاشامایی یوق ایدن ، . . . . . ، کومورلیجه أکشیت . . .
— اکلامادم اما ، نه ایسه ، دوام ایت به‌خور بك ؟
— بونلری احتکار ایدرز . صوکره آرارلر . بزده یوز سکسه‌ن مثلثه صاتاریز . اون واغون اوقزیژه‌ن ؛ یوز بیك بالیه ایدروژه‌ن بزی زنکین ایدر . باقیکز نصل یاپه‌لی . هوای نسیمی اداره‌سی ایشدن آکلاماز حریفلرك ألنده‌در . بونلر صالت آیلق آلیورلر ، اوطوموبیلده کزییورلر ، کیفلرینه باقیورلر. بیلمیورلرکه (فلاندر) جبهه‌سنده محاربه فضله‌اولورسه بورادههوا آزاله‌جق. نفس آلمق ایچون وثیقه ویریله‌جك ، محتکرلر هوایی بهالی بهالی صاته‌جقلر... سزکه اداره ایله‌ایی‌سکز . ویره‌لم بواداره‌یه برآلمان راپوری . دیه‌لم که‌ایش‌فنا . اما بوایشه هیچ تجارلق قاریشدیرمیه‌لم. ایش هپ سیانتیفیق اوله‌جق ، فنی ! اونلری قاندیریرز . عجله ؛ مرمره دکزنده (امرالی) اطه‌سنده بر دپو قورواریز . بالیه‌لری طولدوریرز . صوکره بر راپور داها ویردیررز ، دیرزکه تهلکه قالمادی . هیچ بروقت هوا قتیلغی اولمایه‌جق . صوکره بز اومالری یکرمی ، اوتوز قات أکسیکنه صاتین آلیرز. محقق غرب جبهه‌سنده تجاوز اولور. هوا أکسیلیر. همان راپور ویردیررز . ألیمزده‌کی مالی هوای نسیمی اداره‌سنه ینه صاتارز ، اما پك بهالی‌یه !

شو سوزلری طوینجه میکائل بکك فسی حرکته کلدی ، پوسکولی شاخه‌قالقدی. ذوالفقار بکك یوزی دکیشدی. اورته‌ده‌کی میلیونلری عادتا کوزیله کوریوردی .

هوای نسیمی اداره‌سنده‌ الك بویوك آمر محظوظه خانمك

قوجه‌سی سونه‌یه حریفدر . بونی آلمانیادن کتیرتوب اورایه تعیین ایدن ، یاخود ایتدیره‌ن میکائیل بکدر . اونك ایچوندرکه هوای نسیمی اداره‌سنه میکائیل هرایسته‌دیکنی یاپدیرر . راپورك قبول ایتدیرلمه‌سی ایشدن بیله دکلدر .

پروژه‌پارلاق کارمحقق.ایش‌شاقراق...هراوچی درحال برقرار اتخاذ ایتدیلر . برکاغد امضالاندی ، یالکز برقید ایله : اجمل بك، کرك مادام ذوالفقار بکك ، کرك هوای نسیمی مدیرینك حرمی محظوظه خانمك اقرباسیدر . بوذاتك حمایه‌ایدلمه‌سنی ذوالفقاربك‌ده، میکائیل بك‌ده‌التزام‌ایدرلر . کندیسی‌چکینیك،محجوب‌برچوجوقدر. زنکین دکلدر . آیده یتمش سکسان لیرا‌سی وارسه‌ده بو نه ایشه یارار ؟ مادام‌که یکی برایش‌یاپیورز ، بوآدامه‌ده برحصه چیقاره‌لم. ایشلر سهولتله اولور . به‌خور افندی بوتکلیفی آلقیشلادی. اجمل، اتفاق آرا ایله کیزلی سه‌ندیقانك مدیر اموری اولدی .

به‌خور روزنشتاین بك ویاافندی پروژه‌ایله اوغراشیوردی . اجمل بك‌ایشدن برشیٔ آکلامدی . حتی برآزکولدی بیله . لکن، صوکنده ، سکوت ایدوب استهزا ایتمه‌یی ترجیح ایتدی . کیزلی سه‌ندیقانك (په‌راپالاس) ده بر اداره‌سی واردی . بو اداره ، برپازیخانه‌دن زیاده خصوصی بر آپارتماندی . کونده اللی لیرا کیرا ویریپورلردی. ذوالفقار .به‌خور ، میکائیل ، اجمل‌اوراده‌طوپلانوب ایشلره قرار ویرمکده ایدیلر .

کونلردن چارشنبه‌ایدی. مجلس، برمعتاد طوپلانمشدی. به‌خور افندی ویابك آرقداشلرینه مفصل معلومات ویرمدی . امیرالی آطه‌سنده‌کی‌غارازده هوای‌نسیمی ، هیچ کیمسه‌نك روحی‌سه‌زمه‌دن طوپلانیورمش . حسابلر ، صریح . دفترلر ، آچیق . واقعا خلق هنوز حس ایتمیور ، فقط ، ازمیتدن چتالجه‌یه ، چناق قلعه‌دن بولی‌یه قادار اولان حوالیده مولدالحموضه سه‌یره‌کلشمش . آزوت توکه‌نیور . بونلرك هپسی تکشیف‌ایدیله‌رك مرمره‌نك اوصابه،عقل وخیاله کلمه‌ین آطه‌سنده ادخارواحتکار ایدیلیورمش . آرقداشلر ،

پروسروویت آیرلدیلر . ضبط ورقه‌سنك تنظیمی اجمل بکه حواله ایدلدی . اجمل بك ده برشیشه شامپانیا کتیروب قاناپه‌یه اوزاندی . هیچ کیمسه‌نك اوقوماسی لازم کلمه‌ین ویالکز اجمل بکه ایش اولسون دیه طوتدیریلان ضبطنامه شو مألده ایدی .

« پرایالاسك سکزنجی قاتنده یدی یوز اللی اوچ نومرولی دائره‌ده . . . . تاریخنده اوکله یمکی اثناسنده برطرفدن اسراف وتبذیر ، دیکر طرفدن معده‌لرمز افساد ایدیلیرکن عقد ایدیلن مجلسك ضبطنامه‌سیدر :

حاضرون : ثنا خانم افندینك زوجی ذوالفقار بك ؛

محظوظه خانم افندینك محبی میکائیل بك ؛

هنوز باشقه شیلرله مشغول اولمایه‌وقت بوله‌مایان صنادید ملت اسرائیلیه‌دن به‌خوربك ، و

ثنا خانم افندی ایله محظوظه خانم افندینك پك یاقین ، شوقادارکه درجه‌سی هنوز آکلاشلمامش آقربا سندن بنده کز اجمل بکك حضوریله مجلس انعقاد ایتدی . به‌خوربك بر بوچوق ساعت قادارناطقه پردازاولدی . سویله‌دکلرینی ضبطه امکان‌ودرمان‌یوقدر . چونکه چتره‌فیل لسانی ، به‌خوربك کندی بیله آکلاماز . ذاتاً بوسوزلردن مقصود مدلول ومعنا دکلدر. ایشك اولماسیدر. به‌خور بك ویا افندینك هرسوزی هراوچمزك هردقیقه، هرآن تصدیقمزه اقتران ایتمشدر. به‌خور افندینك درمیان ایتدیکی دلائلك ، براهین فنیه‌نك اهمیتی پك بویوك اولمق اقتضا ایدر . بونلردن بویوك حقائق بیلمم . (که‌پلەر) ك ، (قوپه‌رنیق) ك استخراجات فنیه‌سی به‌خور افندینك حکمیاتندن داها دکرلی دکلدر. چونکه بوزواللی منجملر بوحقیقتلری بولمشلر اما بونلرك کندیلرینه فنالقدن باشقه بر جهتی طوقونمامشدر . حالبوکه به‌خور افندینك مسروداتی صاری صاری آلتون کتیرییور . باقیکز ، افندم ، هوای نسیمی اداره‌سی شیمدی یه قادار تام بر بوچوق میلیون لیرا صرفیله غازات متنوعه‌یی امیرالی آطه‌سنده ، کیمسه‌یه سزدیرمه‌دن حبس وتوقیف ایتدی. بونلر بالیالره ، یا کتلره ، قوطولره ایچه استیف ایدلدی . مالك نفاستنه‌ده شبهه ایدلمز ، چونکه، جمله‌سی صاغلامدر. محظوظه خانمك

قوجه‌سی انشته‌م حضرتلری‌ده هواده‌کی غازلرك آرتدیغنه‌دائر اولان اوروپای مرکزی تبعه‌سندن متخصصلرك راپورینی حسن تلقی ایدرك قبول ایتدی. مجلسك قراری موجبنجه بوتون بالیه‌لر صاتیله‌جق. آرتق موداسی کچمش اسکی ایکنه‌لی تفنکلر نصل بر پاره ایتمیورسه بونلرده یوق بهاسنه آلدن چیقاریله‌جق. بر بوچوق میلیون لیرا هوا، انقاض، خردوات، سوپروتی‌تام بش بیك لیرایه، همده نصل لیرا، کاغددن، قرطاسدن بزم سه‌ندیقامزه دور ایدیله‌جك. بوندن صوکره بر آز محاربه‌لرك انکشافنی بکله‌ملی. مطبوعاته بر آز خوش کورونمه‌لی. آزاجق ایکی اردوبی‌قینشقیر توب (فلاندر) جبهه‌سنده مجوملری صیقیشدیرمالی. بونك اوزرینه (قوپنهاغ) دن جلب ایدیله‌جك اولان هوائیات پروفسورلره کوزل و هیجانلی راپورلر، مخطره‌لر یازدیرمالی. اوزمان هوای نسیمی اداره‌سی بر سانتیمترو مکعبی مولدالحموضه‌یی بر لیرایه آلیر. چونکه هوادن کچمك اولماز. نفس بر ضرورتدر. به‌خور بکك دیدیکی کبی بغدای یرینه مصر، یون یرینه کاغد، شکر یرینه یکمز اولور اما شیمدی‌یه قادار هوانك یرینه‌دیکرینی بولان اولامش، چیقمامشدر. هوا!... صو قادار مهم برمال، هله بوسپه‌کولاسیون میلیونلر تأمین ایتدکدن صوکره به‌خور بکك لطف معاونتی ایله صویی‌ده (معترضهٔ احتکار) آلیرز.

....

ضبطنامه‌نك بوقسمنی یازدقدن صوکره اجمل بکده قلمی آلنده طوتمه‌یه مجال قالمامشدی. درت کشی‌یه کفایت ایدن شامپانیایی اجمل بك براوطوروشده ایچمشدی. ثنا خانمك اصرار وابرامیله سه‌ندیقا، اجمل بکه، آله‌جغنه محسوب ایدلمك اوزره بیکلرجه لیراده ویرمشدی. بوکون، اجمل بك یکی زنکین صاییلابیلیر. لکن بونی چوقلری بیلمز. اجمل بك کیزلی یکی زنکینلردندر وبوصفتی بوکوزل بکك، اهل عرض کچینر. ولکن، کونك برنده، هیچ کیمسه‌نك خبری اولمادن، هر نصلسه بر بحران بردالغیناق زماننده عفتنه برلکه سورولن کنج، کوزل، وقارلی وحیثیتلی بر خانم افندی کبی صاقلار.

اجمل بك دائما بو صفتی دوشونور . بونك اوزرینه معادله قورار. محففه آرار، بولور، صکره بونلره اعتبار ایتمز . بعضاً اسباب مشدده، کندیلکلرندن ذهننه استیلاایدر . هرحالده بوکیزلی صفتی و مأموریتی اجمل بکی معذب ایتمشدر . آلتی آیلك مرورندن صوکره اجمل بکك کیسه‌سنه یاریسی آلتون ، اوته کی یاریسی کاغد اولمق اوزره ایکیوز بیك لیرا کیردیسه‌ده بونی ، زواللی چوجوق وجدانك حضوریله اوده‌مشدر . بو ثروت ، اجملك وجدانی اوزرنده برقانبور کبیدر. اجملك قلبنك اوزرنده بوتراقلر چیقمشدر. ذاتاً ملالته میال اولان اجملك مزاجنی بو « اکرامیه » بوتون بوتون خویسزایتمشدر. اجمل بك اسکیسندن تیتیزدر. حتی خویسزدر.

١٢

شهلوند خانم کله‌جکدی . اجمل بك برکون اولندن حاضرلقده بولوندی . لکن ، صباحلری اویانجه ، اوشاق ؛ کموش تپسی ایچنده برمکتوب کتیردی : والده‌سی شمسا خانم روماتیزمه‌دن پك مضطرب ایمش ، بناءً علیه ، شهلوند جاریه‌لری ، مع التأسف کله‌میه‌جکمش عفوینی رجا ایدیور ، فقط ، دیکر برکونده تعیین ایتمیور . شهلوندك بویله کله‌مسندن اجمل بك صیقلدیمی صیقلمادیمی؟ بونی ، بودوشونجه‌لی انسانده برکره کندیسنه صوردی . شهلوند خانم کلسه نه‌اوله‌جق ؟ زواللی پك کوزل وپك متحیر قیز بر اضطراب ایچنده ، بر اندیشه ، مهم بریأس ایچنی ییور اك شطارتلی دقیقه‌لرده ، درت دوداغك برکل دمه‌تی تشکیل ایتدیکی بر آنده بیله شهلوند حیاتندن مستفید اوله‌میور . انسانك نه قادارصقینتیسی ، کدری اولسه‌ینه،بویله مستثناوحیف‌که کچیجی ثانیه‌لرده بر آز ممنون اولماسی لازم کلیر . خایر ! شهلوند سوسلنیور ، لطافتنه اعتنا ایدییور ، بلکه بر آز کوجلکاره‌قارشی احراز مظفریت ایدیور ، بورالره قادار کلیور. بوراده برآزاولسون

نشئەلی بولونماسی لازم دکلمی ؟ یوق ؟ شهلوند عادتا بر مراقبەیە طالیور. کندندن کچیور . ایستەدیکی بر معمادر . بو معمایی هنوز کندیدە حل ایتمەمشدر . باشقە آفاقدە او یاشدە بر قیز نصل اکلەنیر ؟

عادتك مشروع کوردیکی و کورمدیکی ایکی درلو تلذذ وار. هایدی بعض قیودك اوستنە چیقەلم‌دە شو عادت مشروعیتنی وغیر مشروعیتنی برطرفە براقەلم . شهلوند تجربەسز . حیاتندن ، تصادفلردن استفادە ایدەمیور . محیطی شهلوندی سودا ایچون یتشدیرمەمش . اکر شهلوند « نفس‌لوامە » سنە قاپیلسە برفاحشە اولوردی . لکن بونی اصلا قبول ایتمز . خیالاتك ، کوزینك اوکندە صولدیغنی ، سوندیکنی ، ئولدیکنی کورونجە شهلوند حیاتدە برحقیقت ، برمقصد کورەمیور ، یأسە طالیور ، هرشیئی اونوتیوردی . اجمل بك ، چوق دفعە ، بر اعصاب متخصصی دوقتور وضعیتندە بولوندی . جسمە تعلق ایدن سودای احتراص زائل اولدی . روح عشق ، او بویوك معناسیلە عشق‌دە بویلە بر محیط وشرائط ایچندە طوغامازدی . زمان اولویوردی‌کە اجمل بك بر سینیر بحرانندن قورتولیوردی . ایشتە ، بودفعەدە ، شهلوند خانمك کلەمیەجکی خبری کندیسنی پك صیقمدی .

اجمل ، یاتاغندن قالقمش ، مفصلجە قهوە آلتی ایتمشدی . طیشارییە چیقدی . تقسیم میداننده ، تعلیمکاهندە ، باغچەسندە برآز طولاشدی . قهوەنك برینە طالدی . اوطورەمدی‌چیقدی . یولدە عزیز احبابلرندن برایکیسی ایلە کوروشدی. لکن بونلرك صحبتندن متلذذ اولەمادی . کلیتلی پارە ویرەرك ویسکی وصودا تدارك ایتدی . اوینە دوندی .

صاری اوطەدە، یاپە یالکز ، یاخود اجمل بکلە اجمل بك ، بارداغە کوزینی نصب ایتمشدی . فلسفی برکتاب اوقومق‌ایستەدی. اون ایکی سطرك مطالعەسی کلالنی آرتدیردی . آلاتورقە بعض شعرلراوقومق‌ایستەدی ؛ هیچ برینی صوکنە کتیرەمدی. کتبخانەدن بر (بالزاق) چیقاردی : غایت اسکی . باقەلم ، (موپاسان) بنی

أ كلنديره بيليرمی ؟ ـ مه‌زون ته‌ليه ! ـ فنا دكل . قحبه قاريلر ...
قادينمی ، آبدستخانه‌می ، سودازده‌می ، موصلوقمی ، مادمازللی ،
طواومباسی؟ قهقهه‌لر ايچنده برساعت كچيردی . فقط فرانسز بديعه‌ـ
كارينك ماصالی صوكنه كلير كلمز اجملك ـ كوزينك اوكنده طولاشان
قورشونی بولوطلر ينه يرلی يرينه عودت ايتديلر .

ـــ اوت ، اجمل‌بك آرتق زنكين ، پك زنكين برآدامدی .
بوثروتی برطاقم خام اغنيا كبی تشهير ايتمه‌يه لزوم يوق . چونكه ،
كونده بيك ليرا مصرف ايتسه داها فضله تذوق ايده‌مه‌يه‌جك ؛
فضله اوله‌رق ، اوتكی بريكی كنديسنه ، حقسز اوله‌رق ، صوكره‌دن
كورمش ، حرب زنكينی ديه‌جكلر ، حضوری مخل اوله‌جق ...
پاره‌سنی نه ياپه‌جغنی بيله دوشونمه‌دی . هيچ بر كيجه اولسون بو
پاره‌نك نه‌يه يارايه‌جغی اويقوسنی قاچيرمه‌دی . دوستلرينك توصيه‌سيله
ثروتی معقول بر صورتده تميه ايتمشدی . او بويوك ثروت ، قرق
اللی پارچه بانقه علم وخبرينه منقلب اولدی ؛ اونلری ده بر مؤسسه‌نك
چليك قاصه‌سنه توديع ايتدی و ، اونوتدی .

پاره ايشی بويله ؛ كله‌لم قادين مسائلنه ... بو مسئله‌يه صره
كلنجه‌يه قادار ، اجمل بك ، آلتنجی ويسكی‌يی چكمشدی .

ـــ اوته ! حضورمده ، و ، بلكه‌ده امرمه آماده برقادين
قولله‌قسيونی وار . اسمری ، بياضی ، قمرالی ، سياه ومائی
كوزليلری ، هر چشيدی أليمك ايچنده . همده كلفتسز برصو تده
بونلر بكا مسحور اولويورلر . نه‌دن ، عجبا ؟ اجمل بكه بر وجدان
عذابی چوكدی . آينايه ياقلاشدی . داها ياقلاشدی . ويسكی‌نك
دماغه انعكاس ايدن دومانلری آره‌سنده يوزينی ، شكلنی
داها مخيل ، داها رؤيائی ، داها « ايده‌اليزه » كوريبوردی .
اوطه‌ده بر ايكی آديم آتدی . ينه آينايه ياقلاشدی . ينه يوزينه
باقدی . كوزلرينه قان فيشقيرييوردی . كندی كنديته حدت‌ايتدی .
بيكلرجه ليرالق برجزدان ... برچوق قادين ! بونلری نصل ألده
ايتدم؛ وكيم ألده ايتدی ؟ برحدت ، اجمل ، كندی كنديته يوكسك
سسله جواب‌ويردی :

— بونلری ألده ایدن شو « جسم » در ؛ شو بیقلر شو ایپك کبی صاچلر ، شو دکز رنکی کوزلر، شو بیاض ألارم، شو اندامم ، شو مادی ، شو جسمانی اجمل ، شو جسد ... اجمل ، رتبه‌سنك کوچولدیکنی ، قدرینك ایندیکنی : اعتبارینك ، حیثیتنك دوشدیکنی حس ویاظن ایدیوردی . ـ بر امضاسز مکتوبله بوتون شو ثروتی هلال احمره ترك ایتمك... و ، شو معشوقه‌لرك هپسنی بردن طلاق عشره ایله بوشامق! اتحاره تصدی ایدن برآدامه کبی بر ذهنیته کرفتار اولورسه، اجمل بك‌ده ، اویله ، عادتا تجنن ایتمشدی. ینه بر ویسکی ایچدی . ارطه‌ده ، یمك صالوننده بر آشاغی ، بر یوقاری طولاشیوردی . موطباق قاپیسنك آره‌لغندن باقان آشچی: بزم بکه نه اولدی ؟ دیه اندیشه ایدیوردی ، اجمل ، بر فوران ایچنده ، یکی زنکینلری ، حربك سپه‌کولاتورلرینی ترزیلاً آجی ، ثقیل ، تویلری اورپرده‌جك برمکتوبك جمله‌لرینی ذهننده قرارلا ـ شدیرییوردی. بونلرك صورتی‌ده بوتون غزته‌لره ویره‌جك،ایرتسی صباح برقیامت قوپاره‌جقدی .

کذلك ، باشقه مکتوبلر یازله‌سنی‌ده دوشوندی. شمساخانمه شهلوند خانمه ، محظوظه خانمه، محروسه خانمه برر صوك نامه‌ایله محبتدن استعفا ایده‌جکدی .

بوتون بو تشریفات ، بوتون بو محبتلر ، ثروتلر کیمه ؟ اجمل بکك کندیسنه دکل ، وجودینه . بر محبه‌نك لطف دلالتی ایله اجمل بك، چوقلرینه نصیب اولمایان برمأموریت فوق العاده احرازایده‌جکدی . ثروتی ، وعالم نساده کی موفقیتی کبی مأموریتده‌ده مترقی کندیسنی یوکسلته‌جکدی . فقط ، اجمل بك ، بو خصوصده قطعی وعجله برقرار ویردی . خایر ! اجمل بویله شیلره ، یوکسك مقاملره تنزل ایده‌مزدی . استحقار ایله بوتکلیفی رد ایتدی . بلکه اوکونلره تصادف ایتسه‌یدی ثروتی‌ده ایسته‌مه‌یه‌جکدی . لکن ، هرنه‌حال ایسه ، برآلتنجی پارماق کبی ، بوسامانه قانلانه‌لی .

حالبوکه اجمل بکك بر روحی ، معنویاتی ، بر قلبی ، سودایه براستعدادی ، انهماکی ، قابلیتی ، میلی واردی، اجمل بکك کندیسنجه

برسیاسی ، برفلسفه‌سی‌ده تشکل ایتمکده ایدی . کندیلریله تکلیفسز اولدیغی یارم دوزینه خانم بواجمل بکی هنوز کورمه‌مشلردی .

اجمل ، درین حسلرندن هیچ برینه ، شهلوندی‌بیله محرم ایده‌مه‌مشدی . صوکره پاره‌لی ایشلری دوشوندکجه ، اجمل ، کندیسنی برفاحشه ، برمه‌تره‌س ، رجال طائفه‌سندن بر ألفته ، برکوزللك بایعی منزلتنه ایندیردی . کوچولدکجه کوچولدی . حالبوکه اجمل بك کندینی جسدندن داها نزیه ، داها نجیب ، داها کوزل کوریوردی .

نصل اولدی‌ده اجمل بودرکه‌یه ایندی ؟ علیم الله ، بوراسنی کندی‌ده بیلمز . چرخلرك آره‌سنه قاریشدی ، اوکیدیشدر بوکیدیش ! کویا آینا ، راف ، رسملر ، دوشمه‌لر ، سجاده‌لر ، هپ ، لسانه کلوب اجملی اتهام ایدیورلردی . ویسکی بارداغنك ایچنده برهیئت اتهامیه عقد اجتماع ایدیوردی .

بوندن چوق اول ، کوچوکلکندن ، چوجوقلغندن بری اجمل بك ، ذهناً کندیسنه بر حیات پروغرامی ، بر خط حرکت ، بر «ایده‌ال» چیزمشدی . استعدادلرینی هپ برنقطه‌یه طوپلامش ، بیلدیکی بر حیاتك اسرارینه انتظار ایدیوردی . هیچ بر وقت بو قادار ثروت ایدینه‌جکنی ظن ایتمه‌مشدی . کذلك ، اصلا آلتی کوزل قادینه بردن مالك اولمق خیالنی قورجالامامشدی . فضله اوله‌رق ، قادین عالمنده اویله بر شهرت بولمشدی‌که . . . اجملك سوداسی ساری بر خسته‌لق کبی بوتون کوزللره ، کنجلره ، حتی بر قدمه اوتکیلره بیله بولاشیوردی . اجمل ، هرکیمی ایسته‌سه اوکا مالك اولوردی .

بونکله برابر اجملك قلبی بر آز سودا ایستیوردی . مادام آنیقا دلالك پارتیلرنده بیله ، بوزکبی قادینلرك ایچنده ، اجمل بك ، کوزینك اوجیله بر قادین آرییوردی .

شهلوندك وجودی فنا دکلدی . اجمل بك ، چوق دفعه ، بوقیزك غیابنده اونی تصورینه اویدورور ، اوکا دها شاعرانه بر شکل ، و ، بالخاصه ، لسانه ، روحنه . قلبنه ، یاپیشلرینه برباشقه‌لق ویرردی . اوت شهلوندخانم فنا بر وجود دکلدی . کوسترشلی بر (راستاقوئه‌ر)

وجودی دکل. چوق شکر که بو قیزی هر کوزن آکلاماز. ملاحته واقف اولمق ایچون اینجه‌دن اینجه‌یه یوزینی تحلیل ایتمه‌لی. اوندن صوکره شو سیمانك نجابتی آکلاشیلیر، ایلك بافیشده فطرتك بو چهره‌ده ابراز ایتدیکی صنف آکلاشیله‌ماز. شو کوزللك تحلیله محتاجدر. شهلوندی دها باشقه بر مزاجده، داها شوخ، دها متفکر، نیك بین، صقیلتیسز، نشئه‌لی ایستیوردی. بر کون، الك متلاطم بر دقیقهٔ سودا ده، شهلوند: — بن سه‌وه‌مم؛ سه‌ومسنی بیلمه‌م! دیمشدی. واقعا کندیسنك منتظماً اجملك أوینه کلمسی، محبتلری، صحبتلری هپ بو سوزی تکذیب ایدییوردیسه‌ده، البته، بودرین سوزك برمعناسی واردی. بلکه بو معنانی شهلوند بیله بیامزدی. حتی، — ادعا ایدرم — بو سویلدیکنی خاطرلایامازدی بیله. فقط، بو اوفاجق جمله‌نك معناسی بیوکدر. کیم بیلیر بو فریاد حقیقت شهلوندك روحنده نه‌قادار اوزاق بونقطه‌دن کلیور... اورایه یتیشمك ایچون میلیونلرجه سنه روح دنیان شو سماواتده اوچمه‌لی. کوزل بر وجودك ایچنده برروح جنازه‌سی یاربم، شو ظریف بدن برروح تابوتیمدر؟ اجمل، بویله نازنین وجود ایله هم قافیه او درجه سوداوی بر زوج آرییوردی. بوندن صوکره اجمل دوشونجه‌لرینی ایلریلتدی. سماده «افاده» دیرلر برشیٔ وار. هرچیزکینك برمعناسی اولور. بونلری آکلامق، صره‌سنده ترجمه ایتمك ایچون بویوك قابلیت صرف ایتمه‌لی. بلکه بونك ایچون سنه‌لر کچه‌ر. ایشته اجمل بو «افاده» یی آکلامغه صاواشدی. هانی بعض کوزل، مرغوب، نادر چیچکلر اولور. بونلر اکثریا صیجاق یرلرده یتیشیر. ایشته شهلونده اونلردن بری. فقط غنجه اولمش؛ محیطی صیجاق دکل غنجه آچیله‌مه‌یه‌جق. یا ئوله‌جك، یاخود طبیعی عمرینك انجامنه قادار آچیلمامش بر غنجه قاله‌جق. شهلوند بریتیمدر. برمغدوردر. بو کوزل قیز، آه، اجملك محیط خیالنده بویوسه‌یدی نه شاه اثر بر ملاحت اولوردی. افسوس، ایواه!

—— ❦ ——

— ١٣ —

شهلوند خانم ، سوت بیاض برتوالەت ایچندە ، تام ساعتندە ، كوروندی . اجمل بك ، او دقیقەدە ، معناسنی آ كلاماەق اوزرە بركتاب اوقویوردی . دوشوندیكی ، هپ ، شهلونددی . بوقیزك حالنە آجیمشـدی . اونی برآز شنلندیرمك ، شو ایچندنَ چیقاماز یاسنی بردرجە اولسون كندیسنە اونوتدیرمق ایستیوردی .

شهلوند ، عشقنك نصل ادارە ایدیلەجكنی بیلمیوردی . بو ك كنج ، پك تجربەسز قیز كندیسیلە عشق مناسباتندە بولونیلەبیلەجك بركیمسەیە مالك اولمشدی ، فقط، روماندن باشقە هیچ برتجربەسی اولمایان بوقیز ، قوتلی بر آقینتی‌یە قارشی جیلیز برچوجوغك كورك چكمەسی قبیلندن برآز شاشیرمشدی .

اجمل طانیمەدن اول حیاتیدە ، فكری‌دە خیلی منتظم اولان شهلوندە برطورغونلق كلمشدی . طالیور ، دوشونیور ، سـویلنن سوزە قولاق آصمیور ، اونوتقانلق ایدییوردی . بوحال هركسك نظر دقتنی جلب ایتدی آلینە بر حكایە آلیور ، لكن ، دها ایلك صحیفەلرندەماجرابی اونوتدیغندن،یاخودكەباشقە بریلەقاریشدیردیغندن وقعەیی صوكنە قادار كوتورە یوردی . بویلەلكلە اون ، اون بش كتابی آصدی ، براقدی .

« راندەوو » یی احتوا ایدن‌مكتوب پك خوش یازلدیغندن شهلوند خانمك اوكون كیفی كلمشدی . ذهننك پریشـانلغی بیلە كیتدی . خدمتجیسی عنفوان ایشلری بر آز بیلیوردی . شهلوندە جسـارت كلدی . بر مقدار آچیلدی . عنفوان قالفە ایشـك صوكندە بر اولەنمك‌اولەجغنی‌ظن ایتدیكـندن، كیجە ، خانمك آیاقلرینی اوغاركن برآز فیصلـادی . شمسـا خانم افندی ، بویوك بر دیپلوماتقلە ، حس ایتدیرمەدن ، سـەزدیرمەدن جاریەیی اسـتنطاق ایدیوردی . بكاك‌شكانی ، شمائلنی‌صوردی . صوردقجەقلبی‌ضربانە، هیجانە كلیور ، فقط ، بللی ایتـدیرمیوردی . اجملك یوزینی ، عنفوانك ویردیكی

معلومات اوزرینه ذهننده تجسم ایتدیردکجه، کندی یوزینه قان فیشقیریور،
و، باشنی یورغانه صاروب : — قیز، عنفوان، آیاقلرم چوق
صیزلیور، دیوردی. عنفوانی سویلندی، اوزون اوزادی یه
سویلندی. شمسا خانم، درونی، کوپوریور، کوکرییور،
لکن، بوتون حقیقتی، حقیقتك درجه‌سنی آکلامق ایچون صبر
ایدیوردی. کیجه یاریسنده صوکره : — یکی، بو حریفك آدی
نه؟ — اجمل بك، خانمجغم! شکلنده بر اوفق جواب قیزغین
بر مهر کبی شمسا خانم افندینك قلبنی داغلادی.
شهلوندی آرتق سه‌ومیوردی. شهلوند، کرمه‌سی شهلوند
عاشقنی - داها طوغروسی معشوقنی آلندن قوپارمقده ایدی. آرتق
او، کندی قیزی اوله‌مازدی. شمسا خانم افندینك والده روحی
سوندی، دکیشدی، ئولدی؛ یرینه صیرتلان طرناقلی، ییلان
دیشلی؛ زهر دیللی بر اورتاق روحی کلدی. بو اورتاغك کندی
قارنندن چیقمش اوز قیزی اوله‌بی حدتی، دوشمانلنی بر قات
داها آزیتدی.
— نم سه‌ودیکم؛ قوللری آره‌سنده کندمدن کچدیکم بر
اوغلان. نصل قیزمك قوجه‌سی اوله‌بیلیر؟ آه، بنی سه‌وییوردی.
قیزمی ناصیل سه‌وه‌بیلیر؟ ایکی شی‌یه بردن محبت اوله بیلیرمی؟
... صوکره، بن عشق‌وسودایه ناصیل مانع اوله‌جغم ... هانکیسنی
ئولدیره‌یم؛ اجملی‌می، شهلوندی‌می؟ هانکیسی داها جانی؟ شمسا
خانم براز طوردی. یورغانی باشنه قادار چکدی ایچه‌دوشوندی؛
- شهلوند البته نم کناهمی بیلمز. آیاستفانوسده‌کی زیبا خانم ایله
نم مناسبتم نه؟ قیزم، شو اوغلان آننه‌کك سه‌وکیلیسیدر؛ دیمدمکه
بن! بونکله شهلونده اولان خصومت أکسیلمیور؛ آرتییوردی.
شمسا خانمك ذهننه یاکاشلق ایله أسه‌ن شو منطق روزکارینك یرینه؛
همه‌ن؛ برحس زمهریری کلدی: بوا‌سه قیزینی بوغاجق، تپه‌له -
یه‌جك، ئولدیره‌جك، وجودینی‌ده، روحنی‌ده عالمه تشهیر ایده‌جکدی.
- قباحت، عجبا، اجملده‌می؟ ینه منطق، برآچیلیر، بر قاپانیر
دکز فناری کبی کندینی کوستردی. - عجبا، قباحت اجملده‌می؟

اوده سه‌ودیکی قیزك بنم چوجغم اولدیغنی نره‌دن بیلسون ؟ منطق فه‌نه‌ری قاپانمیور . هپ آچیلیوردی : ـ فقط ، دیمك كه اجمل بكك محبتی اساسسز ایمش . بوكون بتمله ، یارین قیزمله ! اویله‌می ؟ می‌کیدی دنیا ... دیمك كه سوداده تقسیم ایدیله‌بیلیرمش !... بن اجملی كوردیکم دقیقه‌ده قلبمده کیمك ایچون ذره‌سودا وارسه‌اونی سیلدم ، سوپوردم . بلکه اجمل بکك قلبی‌ده بویله اولمشدر ، کیم‌بیلیر ؟ ظن ایدرم كه او اونوتماز کیجه‌ده ، آیاستفانوسده بن اجمل‌بکی بوتون بوتون قازانمشدم . عجبا منحوس شهلوند ، اجمله افترامی ایدییور ؟ صاقین اوغلانجق یاکلشلقله قیزه بر کوز ایتدی‌ده او قالتاق اونی صاحی‌می صاندی ؟

ایرتسی کون قوربان بایرامی ایدی . خانم افندینك روماتیزماسی آرتدی . یاتاغندن قالقمه‌دی . أل اوپمه‌یه كلن شهلونده صوغوق معامله ایتدی ، اوده ، قلبی والده‌سنی عفوایتدی : — خسته‌لق حالی ، صیزیدن خویسزلانیور ، راحتسزلق باشنه وورییور . او بایرام ؛ شمسا خانم افندی ، عنفوانك پاطاواتسز سوزلری اوزرینه قربان کیدییوردی .

اجمل بکك شنلندیرمه‌سیله شهلوند خانم برآز چوجوقلغنده‌کی شطارتی بولدی . بوحالده ، کوزللکی بیله آرتیوردی . اجمل بك کندی أليله «قوقته‌یل» یاپدی . برقاچ چشید ایچکینك قاریشدیرلمه‌سیله وجوده كلن بو لیکور شهلوندك خوشنه کیتدی . بیوك بر بلاغتله خویلندیلر . اجمل ، کیزلی ، اورتولی ، محفظه ایچنده بعض كلمه‌لرله شهلونده‌امیدلر ویرییوردی . قیزده ، درحال ، مخیله‌سنده اوكلمه‌لری محفظه‌سندن چیقارییور ، اونلره برحقیقت شکلی‌ویرییور ومسعود اولیوردی .

— ایتالیانی بیلمزسکز ، دکلی ، شهلوند خانم ! بن برقاچ کره اوکونش مملکتنده‌طولاشدم . منظره‌نه‌مونس ... طبیعت‌نه‌تکلیفسز . ایتالیاده ماضی هنوزئولمه‌مشدر : هریرده اسکی زماندن‌قالمه‌برسرایه ، سرایك ایچنده بر قاچ‌عصراولکی انسانلرك اشیاسنه ، حتی خردواتنه ، رسملرینه ، کتابلرینه تصادف ایدرسکز . دره‌لر ، طاغلر ، اووه‌لر

نه قادارده کبرسزدر . دکز ، هپ بزم دکزدر . بویاجی کوینك
اوکندن کچن بر طالغه‌یه اشارت قویکز ، اونی ، کونك برنده ،
چیفه باطه ناپولی کورفزینه وارمش کوره‌جکسکز . شهلوندخانم ،
بن ایتالیایه بایلیرم . ساحللرینی‌ده سه‌وه‌رم ، ایچریلرینی‌ده . خلق
شطارت ایچنده لکن ، شیمدی ، بو محاربه‌ده او اسکی ذوق وصفا
قالدیمی ، بیلمم ! هرحالده ایتالیانك روحی تورکی سویلر . نه‌یازیق ،
ایتالیایه گیتمدیکز .. شو محاربه مصیبتی اوزرمزدن تیز ساعتده بر
صیریلسه ، بر اوطوموبیلله تا شمالندن جنوبنه قادار ایتالیانی شویله بر
آلیجی کوزیله کزسه‌ك . پروغراملری هیچ یکنمه‌م .. فلان کون
ناپولیده دکل . ایسته‌دیکمز کون میلانوده ، ایسته‌دیکمز قادار
وندیکده ، ایشته بن سیاحتی بویله حریتله مزج ایتمك ایسته‌رم .
آرقه‌دن بزی قوغالایان بر پروغرام اولمامل . ایشمز کوجمز بزی
تعقیب ایتمه‌ملی . هیچ بر یره آدره‌س ویرمه‌ملی‌یز . حتی ، غزته‌،
بیله اوقومق کناهدر : حضوره خلل ویرر . اوتللرده مستعار
اسم ویرمه‌لی . قاری ، قوجه ایسه‌ك عاشق ، معشوق کبی کورونه‌لی‌یز ،
عاشق ، معشوقه ایسه‌ك ، قاری قوجه رولی اوینامه‌لی‌یز . ایشته
بن بویله نیم سرکذشتلردن خوشلانیرم .

شهلوند ، اجملك دیزلرینك اوزرینه قونمش ، اوطورمشدی .
چوق یوزوکلی پارماقلریله اجملك بیقلرینی قاریشدیریور ،
آره‌صره‌ده ، یوزینك راست کله جهتنه خفیف ، حیزلی ،
ناموسلی ، کنهکار ، جدی ، کلیشی کوزل بوسه‌لر
قوندورییوردی . اجمل ایسه ، آنجق ، شهلوندك یاناقلرینك اورته‌سنده‌کی
چوقورلره دوداقلرینی طوقوندیرییور ، فقط ، قولای قولای
اورادن آیریلیوردی . آره صره شهلوندك دوداقلرینه فضله بر
ملاحت هجوم ایدیور ظن ایدرك همان اورایه یتیشیور ، اورالرینی
« اشغال آلتنه آلیوردی » ...

شهلوند خانمك یأسدن خوشلانان قلبی ، شبهه‌لر آره‌سنده ،
ایچندن چیقلماز ، صیریلماز بر وسوسه‌لر سیسی ، بوصی ایچنده ،
بلکه اوزاقلرده ، تا ایتالیاده ، ایتالیانك اوکونشلی سماسنده ، بر امید

یلدیزی آریبوردی . عجبا حقیقةً اجلك قوللری آره‌سنده، هیچ کیمسه‌دن قورقه‌دن ، چکنمه‌دن ، قاپی آچیله‌جق دیه خلجانلره اوغرامه‌دن ، سیاحت ایده‌جك‌می‌یم ؟ اجل قاری قوجه ایسه‌ك ، یاخود عاشق معشوقه ایسه‌ك ... کبی برطاقم مبهم شیلر سویلدی . بونلر نه دیمکدر ؟ ایشك خلاصه‌سی بن اجله مالك اوله‌جقمی‌یم ، اوله‌یه‌جق‌می‌یم ؟

اجل‌بك، شهلوندی‌اللریله قالدیرمش ، اثیری برحوله‌ٔسودا کبی قانابه‌نك اوزرنده‌کی چشید چشید قوش توینِدن ، ابپکلی ، نقشلی یاصتیقلرك اوزرینه آتمشدی . اجل یرده‌کی قاپلان پوستکینك اوزرینه باغداش قوردی . شهلوندك اعضاسنی بربر ألینه آلیور ، اینجه‌دن اینجه‌یه تدقیق ایدییور واوپویوردی . نارین ، اینجه‌جك ، قویوقرمزی ، متناسب ، کوچوك‌دوداقلری معتاددن فضله برحرارت نشر ایدییوردی . ترمیز ، کوچوجوك دیشلرینك ترجمه‌سی مشکل برمعناسی‌واردی . اوفاراق دیلی سویلمکدن‌زیاده کیزله‌مك‌صنعتنده بلیغ ایدی . فطین وانتقالده‌سریع قولاقلری برر پیروزه‌نقطه‌سیله بەزه‌نمشدی . وجودی بویوك دکلدی . قیوریلان أتکلری کوزل ترسیم ایدلمش بر جفت باجاغی کوستریبوردی . بیاض و ژورلی چورابلرینك آلتنده‌قرمزی‌وشفاف‌برجلدعادتاپارلیوردی. اجل،اصول ایله‌شهلوندك بیاض‌اسقارپینی‌چیقاردی. اوفق،برکوکرجین‌یاوروسی‌کبی برآیاق . بونی بر اسقارپین ایچنده دکل ، قلبك ایچنده صاقلامق کرك . بو ظریف شیئی ألینه آلدی . أوپردی ، چه‌ویردی ، قوقلادی ، اوپدی ، ینه أوپردی، چه‌ویردی ، قوقلادی، اوپدی، فقط بوقادار حظوظ کندیسنه چوق کلیوردی، عشرتده چوغه کیدلمك نصل جائز دکلسه تذوقده‌ده افراطك خوش اولمادیغنی دوشوندی . برداها اوکوزل نسنه‌یی اوپدی ، و،اسقارپینه‌تودیع ایتدی !

بوصیره‌ده اجل‌بك شهلوندك یوزینه باقه‌جق وقت‌بوله‌میوردی. باشنی‌قالدیرنجه قیزجغزك مأیوس اولدیغنی حیرتله‌کوردی. کوزلرینك اوجنده قطره‌یه‌بکزه‌ر اوفاراق برشئی ده واردی. زواللی‌شهلوند

قاری قوجه‌سی ، عاشق معشوقه‌سی ؟ سؤالنی ذهننه ورد ایتمش ، مأیوس اولویوردی . اجمل بویأسی آکلامه‌دی . بونی آکلامق ایچون قابلیتدن محروم دکلدی ؛ فقط ، او بلورین باجاق ، او شاه اثر آیاق بویوك بر تحکمله زواللینك موجودیتنه باصمش ، دماغنی ، عادتا أزمشدی ، هپ ، کندیلرینه شاعرانه برروح ، علوی بر ذاتیت عطف ایتدیکی آیاقلری و باجاقلری دوشو- نویوردی . اونلرك آلتنده أزیلمك اك بویوك أملیدی .

قاناپه اوزرنده کندیسنی خیالاته براقان شهلوند خانم یتشمش، بویومش برقادینی‌می ، یوقسه هنوز چوجوقلغه وداع ایتمه‌مش بر قیزی‌می آکدیرییوردی؟هرایکیسنك خصوصیاتی‌ده بولطیف مخلوق اجمال‌ایدیوردی. کوربه ایدی . وجودی بویوك دکلدی‌چوجوقلغك او کوزل تجربه‌سزلکلری هپ اوستنده ایدی . اوزاندیغی یردن برقالقسه، اوفق برچوجوق کبی یارامازلق ایتسه ، اوته‌بری‌قیرسه، مالا یعنی سؤاللر صورسه اجمل بوندن ممنون‌اوله‌جقدی . کذلك ، تمکین ایله یرندن بر کره قالقوب آزاجق حیاتدن ، جریاندن ، استقبالدن بحث ایتسه کندیسیله برلکده‌وطبقی کندیسی کبی‌دوشونسه اجمل بوندن ده ممنون اوله‌جقدی . اجمل ، شهلوند ایله بر اویونجاق کبی اوینامق ، بر همشیره کبی کوروشمك ، بر زوجه کبی دردلشمك ایستیوردی . لکن ، عجبا ، عشق بومیدر ؟ بونك برآز اوته‌سی ، برآز زیاده‌سی ، برآز دها صمیمیسی وارمیدر؟ مجهول . شهلوندك‌سودایه قابلیتی ، تحملی اوله‌بیلیرمی؟ بوده‌مجهول. شهلوند شو ففغور کاسه‌یی قیروب یرینه بابایانی صیرجه‌دن یاپیلمش برقابی کتیره‌بیلیرمی ؟ شهلوندك بومجلوبیتی کچیجی‌میدر ؟ شهلوند ، عشق کلمهٔ مقدسه‌سنی‌طویدیمی؟ بونلرقولای‌قولای آکلاشیله‌مزدی. اوزون امتحان ، تجربه دوره‌لری کچیرمك لازمدی‌که بو معمالر حل ایدیله‌بیلسون .

هر ایکیسی سفره‌یه اوطوردیلر .

رموزلی‌لقردی ایدیورلرویودوم یودوم شامپانیا ایچیورلردی.

....

شمسا خانم ، پوسته‌جی علی ایله اویوشمش آپارتمانك آلت قاتنده بکلیوردی. علی زیله باصدی. آشجی قادین پوسته‌جی اولدیغنی موطپاغك آره‌لق پنجره‌سندن کورونجه تردد ایتمدی ، قاپی‌یی آچدی. آچار آچماز ، شمسا خانم ، أقسیره‌س سرعتیله یوقاری‌یه چیقدی ، قاپیدن ایچری‌یه کیردی . تیمور قفسنی قیروب طیشاری‌یه فیرلایان ، سوقاقلره صالدیران بر دیشی پارص کبی ، قیب قرمزی یوزیله یمك اوطه‌سنه طوغرولدی . أشجی قادین .

— اولماز ، کیمسه یوق. یاصاقدر ؛ کبی شیلر سویلیورسه‌ده شمسا خانم زواللی‌یه خیلی شدیدبر توقاد عشق ایتدی، یره‌ده‌ویردی. کورولتی اوزرینه آیاغه قالقان اجمل ایله شهلوند شاشیردیلر. شمسا خانم ، آوازی چیقدیغی قادار یوکسك ، کور ، صتمه کورمه‌مش، پروزسز بر سسله :

— به‌اللهدن قورقماز ، به پیغمبردن اوتانماز، ادبسز، آلچاق، رذیل، حبیث، دیوث، ملعون، حیاسز، قبطی، حرم‌زاده ، ولدزنا ! اونوتدکمی او آپاستفانوسده کچیردیکمز کیجه‌یی... سنی کیدی مروان! بوادبسزلکی دنیاده آنجق بر چنکه‌نه‌لر یاپار کل ، دکز کنارنده اوطه‌ده صباحه قادار دیزلرمك اوستنده اوطور ، قارشیمده‌قیتره، دنیادن کیچ... اوندن صوکراده عینی پوسه‌لری قیزیمه، شوقارشیمده طوران ملعونه‌یه ، قالتاغه ، آلچاغه ویر... سنك ذره‌قادار حیاك یوقمی ؟ نه‌اوطانماز مخلوقسك ؟... سن‌ده ، رذیللرك رذیلی، محشرده رسوای اول‌ادبسز . حضور الٓهی‌یه دامغالی اوروسپو دیه‌سنی صوقسونلر . سکاویردیکم سوت حرام اولسون . بورنندن کلسون هرشیئی سندن‌اومازدم . شهلوند ، بونی‌اومازدم . دنیاده‌سه‌وه‌جك اوغلانمی قالمدی ؟ کیت ، آراده قرق‌ییلده‌بر آنانك کوزینه کسدیردیکی برینی بول . یازیق سکا شهلوند . داردنیاده سنی کوزم کورمه‌سون. . . . شو سوزلر بالدیر کولدور سویلرکن شمسا خانم ماصه‌نك اوستنده طوران اومله‌ت طاباغنی قالدیردی ،

شهلوندك اوزرینه آتدی . اوجانم كبی كوزل بیاض توالت صاب صاری اولدی . قیریلان طباق قیزك یوزینی چیزدی. صانكه بورذالت آز كلیورمش كبی ، قودوران ، جوشان ، سوسكون براینكواری صالدیران شمسا خانم ، شراب شیشه‌سنی اجملك باشنده‌قیردی، و، اللهنی‌سه‌وه‌ن بنی طوتماسون ! دیه‌رك قاپیدن چیقدی، قاچیویردی.
كورولتی اوزرینه یتیشه‌ن اوشاق مردیوندن اینه‌ركن شمسا خانمه قرق اللی قادار یومروق‌وسله عشق ایتدیكی حالده كندیسنی‌طوتمه‌یه موفق اوله‌مدی . بو اثناده شهلوندك كوزل و كوچوك كوزلری چیركینلشمش ، بویومش ، اجملی یه‌جككبی بروضع‌خیانت آلمشدی.
— بویله‌می؟ آلچاقلرك آلچاغی ، انسانلق خارجنده‌كی‌جاناوار، ملعون ، فرعون ، نه‌رون ! بر طرفدن بنی بویله قاندیرمه‌یه صاواشیراوبرطرفدن كیجه‌لری آننه‌مله برلكده كچیرمش‌سك، ها! الامان شوأركككلردن ! الله هپسنی یركدیبنه كچیرسون . محواولك یوق اولك . نامكز ، نشانكز قالماسون . بودالا چوجق ، احمق شهلوند... سن بورزیلك سوزلرینه قاپیق اوزره ایدك‌ها؟ آره‌دن بركون ، برساعت بلكه ، بش اون دقیقه كچسه‌یدی سن كندیكی بوكوپكه تسلیم ایده‌جكدك ، عرضكی ، ناموسكی فدا ایده‌جكدك دكلمی ؟ اماده نه اصابت اولمش ... عشق ؟ سودا ؟ اوكوزل لفردیلرك نتیجه‌سی بومیدی ؟

شهلوند كوپورمش ، قودورمش ، آزمش باغیرییور ، چاغیرییوردی . قارغه‌شه‌لق آره‌سنده مرامنی افاده ایتمك ایسته‌ین اجمل بكك سوزلری بوغولیور ، آغز آچه‌میوردی . كیتدكجه قودوران وحشی، سیاه ، ازغین براوقیانوس‌طالغه‌سی كبی شهلوند شاخه‌قالقدی. اجمل‌بكك‌اوزرینه برحمله‌ایتدی. اجمل‌اوكوزل وجودنه مقابله ایتمك ایسته‌میوردی . او اینجه‌جك پارماقلره بویوك بر قوت كلمشدی . اوزون وآلافرانغه ، سیوری ، كسكین طرناقلریله شهلوند ، اجمل بكك یوزینی یرتدی ، قان مبذولاً فیشقیرییور ، و ، شهلوندك ذاتاً یومورطه صاریسیله كیرله‌نه‌ن سوت بیاض

تواله‌تنك اوستنده برغوغا علامتی داها اولق اوزره بلیرییوردی. اوشاق ، خدمتجی شهلوندی ضبط ایده‌میورلردی . شهلوند حاولارجه‌سنه کفر ایدیور ، اجملی ، بویوك بر سودا ایله یره ده‌ویرمك ، اوزرینه چیقمق ، او برمدت اول اوپولن،سه‌ویلن، قوقلانان نارین وسه‌ویملی آیاجقلریله ته‌په‌له‌مك ایسته‌یور ؛ لکن ، اصلا بوکا موفق اوله‌میوردی .

اوشاق ، هیچ برشي یاپمه‌یه مقتدر اوله‌مایجه ، شاشقینلق ایله آشاغی ایندی . قاپیجی‌یی بولوب ؛ - قوش ! قره‌قوله‌خبرویر، بر اورروصپو بزم بك افندی‌یه برکوزل طایاق آتیور ؛ دیه امرلر ویردی . پریشان حال ، شهلوند خانم ، شاشیران ، موجودیتی اونوتان‌اجمل‌بکك‌یوزینه مفصلجه برتوکوردکدن‌صکره : — سزده، سزك عشق و محبتکزده یرك دیبنه کچسون ، آدیئو ! دیه کبرلی برطورآله‌رق قاپی‌یی آچدی ، صاووشدی ، کیتدی .

اجمل بك یورغون ، مفتور ، بی‌مجال ، ناتوان یاتاغنه یاتدی. یوزی ، کوزی یونتولمشدی . حرصله ییرتیلان یلکنك دوکمه‌لری أکسیکدی . ساعتنك قوردونی ایکی پارچه اولمش، صارقیوردی. قاپیجینك کتیردیکی ضابطه مأموری اوطه‌دن ایچری کیرنجه ، پر حیرت : — ولی نعمتم ، اجمل بك افندی !

— وای سنمیسك ، حسن .

— قولکز ، میرم .

حسن ، اجملك سوت قارداشی ایدی ؛ فقط آلتی سنه‌دنبری کوروشمه‌مشلردی . حسن افندی بر پولیس قومیسرلکی دکل ، شوقاریشیق زمانده اجمل بکه قارداشلق ایتدی . ایش بر ضبط ورقه‌سنه درج ایدلمه‌یه‌جکدی . ذاتاً ، سر قومیسر حسن افندی اورت باص علمنده پك ماهردی .

اجمل بك درت کون أونده قالدی . طیشاری‌یه چیقمدی . واقعا ایش ضابطه‌یه عکس ایتمه‌دی ، شهلوند ایله شمسا خانملر استجواب ایدلدیلر ایسه‌ده آنا قیز وقوعاتی اولدیغندن فضله تفصیلاتیله بوتون دنیایه یایدیلر . صانکه کندیلرینك بوایشده‌ذره‌جه

مسئولیتلری یوقمش کبی سویلدیلر . بررومان یازلسه بوقادارآچیق سویلنمزدی . شمسا خانمه بر حال اولمش ؛ اجل ایله کچیردیکی ساعتلری اولانجه عریانلغی ایله نقل ایدوب طوربیوردی .

هرایکیسنك سیڼرلری بوزولمش ، موازنه‌لرینه خلل کلمش ، یاپدقلرینی بیلمیورلردی .

شمسا خانم ایشی آزیتدی . ایشك داها زیاده آزیتیله‌جغنی کورن اقربالری هکیمه مراجعت ایتدیلر . شمسا خانم ، یاقه پاچه بر آرابه‌یه آتیلدی ؛ شیشلی خسته‌خانه‌سنه تداوی یه کوندرلدی .

بوندن صوکره شهلوندك ترجمهٔ حالی پك الیمدر :

اوکوزلم قیز قیرلدی . اوت ، بر بلور قوپا کبی قیرلدی . بر طاقم آیوق صابوق آرقداشلر . کوی قیزلری کندیسنی هم تسلیه‌یه ، هم ده تحمیقه کلدیلر .

— حیات ، رومانلرده کورولدیکی کبی دکلدر . ارککك قسمی خائندر ، غداردر . هیچ بر ارکك سوزینه اینانیلیرمی ؟ باق ایشته ، برطرفدن سنی سه‌وه‌ر ، اوبر طرفدن ، کیمی بیلیرمیسك ، آننه‌جککی ! ارککه ایناغه‌مالی ، اوندن استفاده ایتمه‌لی . ارکك سه‌ویلمز ؛ ارکك بر آلتدر . برك دیدیکه کچسون ، هپسی . ارکك آلداتیلیر . چونکه اونی آلداتمازسه‌ك ، اوسنی آلداتیر . آتیق طاورانمه‌لی . اوکیدرکن سن کیمی‌سك . کیفکه باق جانم . اوعلان قسمندن وفا کلمز . الك صافنك یوره‌کنده اون ایکی دانه قادین واردر .

بو وبو کبی نصیحتلرده بویوك برحکمت اولدیغنه حقیقةً قانان شهلوند خانم کوکلنی أکلندیرمك ایچون هرشیئی یاپدی . هیچ بر شیئك حقیقتنه ایناغیوردی . محضا کندیلرینی آلداتمق ، اویالامق ، صوکره ابدالتقلری ایله أکلنمك ایچون عشق وسودا طوزاقلری قوربیور ، هرکسك آیاغنه ایلك کچیریور ، بر دانه‌سنی شکار ایتدیمی ؟ حیوانی برممنونیت طوییور ، اجمل بکك انتقامنی آلیوردی .

شهلوند پیاسه‌نك الك دلنشین ، شیماریق قاریسی اولدی . کیتدکجه تواله‌تنی آزیتیور ، یوزینی فضله بویالیور ، لکن ، بیچاره‌نك خسته‌لکی ده درت نعله کیدیوردی . شمسا خانم پك فنا برحالده‌ایدی .

— ١٤ —

اجمل بك ، يأس بحرانی ایچنده ، آلامنی بلکه بر دقیقه دفع ایدر دیه أليله شطارتلی بر قومه‌دی آلمش ، قانابه‌سنه اوزانمش ، اوقویوردی. لکن، فکرلری، اندیشه‌لری اوقودیغنه غلبه ایتدیکندن کوزلری بر ماکنه انتظامیله سطرلری سوزدیکی حالده ، معنی قاچیوردی . بونك ایچوندرکه دوشونجه‌سندن عادتا اویانیر اویانماز تکرار اوقودیغی صحیفه‌لری مطالعه ایدیوردی .

آغزینی آره صره ایصلاتمق ایچون ایچنه برقاچ داملا قونیاق دوکدیکی بر بویوك بارداق صو یانی باشنده طوریبوردی . اجمل، قالقدی ، بواسپیرطولو صودن بریودوم ایچرکن شاهانه آیاق آتان آتلرك چکدیکی بر آرابانك طوردیغنی طویدی . پنجره‌دن باقدی : ذوالفقار بکك آراباسی . ایکی دقیقه صوکره آپارتمانك قاپیسی ووروبلدی . کلن ذوالفقار بك دکل ، حرمی ثنا خانم افندی . اجمل ، کچن رذالتدن طولایی ذاتا بیتکین برحالده ایدی. کیمسه‌نك یانینه چیقه‌میوردی. بالطبع برخیلی وقتدن بری ثنا خانمی ده کورمه‌مشدی.

— عجبا ثنا خانم نیچون ، تنزلاً آپارتمانی تشریف ایدیوردی ؟ صاقین زیارتلر سه یره کلشدیکندن ستمه‌می کلیوردی ؟ یوقسه کوچوك خانم رزالتنی طویمش می‌ایدی؟ بردقیقه‌ده حل ایدیله‌جك تیکنلی برمعما! ثنا خانم، یاپه یالکز، صالونه کیردی. سیاه، متواضعانه لکن کبار برچارشافك ایچنده ، زینته اصلا اهمیت ویرمه‌مش برسیما ایله، وقارلی وقارلی ، هیچ برسوز سویله‌دن قولتوغه اوطوردی . اصلا تبسم ایتمیوردی . عبوس برچهره ایدنمك ایستیور ، بوکا موفق اوله‌میور. وحتی بك بللی ایدیوردی . اواینجه‌جك دوداقلری کوزقاپاقلری ،اکه بوتون وجودی، باخصوص أللری جز ئیجه شیشمشدی. آیاقلرنده سوسسز فقط راحت کیبیلیر اسقارپینلر واردی. چانطه سندن براوفق شیشه قولونیاصویی چیقاردی. بونی، تریاکیلرك قانه‌قانه انفیه چکمه‌لری کبی چکدی . بردها چکدی ؛ صوکره الدیونسز أللریله شیشه‌یی یرینه قویدی. دوشونیوردی. ینه چانطه سنك ایچنده‌کی ظریف طاباقه سندن

اینجه‌جك ، خیال كبی بر سیغاره چیقاردی . تلمندبردی . وقارلی برسسله :

— اجمل! سندن هرشیئ اومارردم اما بوقدر بویوك‌بررذالته كیره‌جكنی ظن ایتمزدم . بربرمزی نه‌قادار بویوك بر صمیمیت ایله سه‌ومشدك . بوعشق ومحبت بنم ایچون وجداناً مشروع ایدی . أوت اویله ایدی . چونكه قوجه‌م ذوالفقار ، بنم ایچون فخری برقوجه‌در . اسمی وار ، جسمی یوقدر . بطال برآدامدر نه‌فكراً نه‌روحاً ، نه حساً ، نه‌عرفاناً كفوم دكلدر . بن نرده ، او نرده بن كیم ، اوكیم ؟ بن برعائله قیزی ، بویوك‌برپاشانك طورونی ، بر كوزل ومحبوب مخلوق ، اوصوكره‌دن كورمه بر طاقجی ، برحرب زنكینی ، برقابا حریف بالطبع شو مشروع نكاح خارجنده بنم‌ده حسی ، وجدانی ، شاعرانه برنكاحه احتیاجم واردی . بنم كبی كنجه عفت نه‌معنامز برفدا كارلق ولوردی ! عفت دیورم ، لكن بونی باباغی معناسیله آلما . صاقین . عفت ، یعنی اوقابا صابا قوجه‌یله اكتفا ! بن بوقبیفجیدن هیچ برشیئ آكلایه‌میوردم . اوده بلكه بندن برشیئ آكلایه‌میوردی . فقط . آكلایه‌مدیغنی دوشونه‌جك استعداده دكلدی . بنم صالتم اونك كوزلرینی قاماشدیریور ، كندیسنه دوشونه‌یه امكان براقمیوردی . اجمل ، انسان دنیایه ایكی دفعه كلمز . لایقمی‌دركه بركنج قادین حیاتندن كام آلماسون؟ كیجه اوقابا حریفله ، كوندوز اوقابا حریفله ... بونك ایچون بنم سنك كبی بركنجله قلباً أولنمم شرطدی ، واجبدی ، لازمدی . بنجه قوجه ، رسماً كندیسیله أولندیكم ذوالفقار دكل ، سن ایدك . ذوالفقاربكله ازدواجم جریان‌حیاتنده برقضادن باشقه برشیئ دكلدی . هانی ناصل باعین ، زلزله اولور ؟ ایشته اونك كبی برشیئ . باشه بركره بویله برفلاكت كلدكدن صوكره یاپیله‌جق برشی واردی : زوالی قضائی قوجه‌می معذب ایتمه‌مك . اونی اوزمه‌مك مشروع بر مرائیلك كوستروب یوزونه كولمك . حیاتی مهماامكن شنلندیرمك . اونی ممكن مرتبه حرم خارجنده‌كی ایشلرله اوپالامق . تجارتی تشویق ایتمك صورتیله حضورمدن اوزاقلاشدیرمق . و . نه‌چاره ؟ مادامكه حریفك قاریسی‌یم . آره صره او خوشلاندیغم

بوسه‌لرینه‌ده بر آقتریس کبی تحمل ایتمك . . . فقط امین اول ، اجمل ، بن ، او بوسه‌لرك الڭ صمیمی دقیقه‌سنده ، ثانیه‌سنده او لا یتقسم آنلرنده کوزلری قاپار و ، سنی کوزومك اوکنه کتیرر ، سیماکی تصور ایدر واشکنجه زمانی اویله کچیرمك ایسته‌ردم . سکا قارشی بن ، آنجق بن صادق اوله بیلیردم . اصلا ناموسسزلق ، عفتسزلك ، عفو ایدله‌یه‌جك رذالت . جنایت سکا قارشی خیانت ایتمکدی . چونکه حقیقت قارشیسنده قوجه‌م سن ایدك . بنم ده سندن آنجق صداقت بکله‌مم لازمدر . او اونوتولماز دقیقه‌لرده ، او ، ایکی روح برلشدیکی زمانلرده سن بکا صداقت یمینلری ایتمشدك : سن بنی حقیقةً سه‌ویبوردك . بوکا شبهه‌م یوقدی وسه‌ومه‌ده‌ده حقك واردی ، چونکه ، بن سکا قارشی سه‌ویلمه‌یه لایق ایدم . محبتمی هپ بر نقطه‌یه جمع ایتمشدم . ظن ایدیبوردم‌که سنك‌ده بنم محبتمك خارجنده عشق و سودایه هیچ بر قیمتك قالمامشدی . ایشته بونك ایچون قارنمده‌کی چوجغی پك مشروع بر زادهٔ سوداتلق ایدیوردم . چوجق طوغه‌جق . بوسنکله بنم عشقمزڭ بر تمثالی اوله‌جقدی . چوجوق قاچ دفعه رؤیامه کیردی . طبق سکا وبکا بکزه‌یوردی . هر ایکیمز او بیچاره‌ده برلشیوردق . بر آن اول اوغلمی ، ویاخود قیزمی کورمك ایستیوردم . اونده بن سنی کوره‌جکدم . کبه قالدیغم وقت صانکه مصر خزینه‌لرینه نائل اولشدم . سندن قوپردیغم ، فتح ایتدیکم بر قسم ، شیمدی ، بنم وجودمله برلشدی : رذیل اجمل ، آلچاق مخلوق ... بو حیاتی سن براقدده عمر شمسا خانمی ، همده قیزی شهلوندخانی ایکیسنی بردن سه‌و ! یاربی ! بوقدار صداقتسزلق اولورمی ؟ بوکا الله راضی اولورمی ؟ سن او دقیقه‌لری اونوتدکمی ؟ سنده هیچ حافظه قالمدیمی ؟ کندکدن اولسون اوتانمدکمی ؟ بر ایکی آی صوکره طوغه‌جق چوجوغك ، سنله بنم چوجوغمز عقلکه کلمدیمی ؟ سن بر دکل ، ایکی آدامیسك ؟ تصور ایده‌مزدم‌که بنی بویله چلیکدن بر عشق ایله سه‌ون بر کیمسه باشقه‌سنی ده سه‌ومه‌یه مقتدر اولسون ! سکا نه ایی معامله ایتدم . زوجه ایتدیکم معامله‌ده سنك سایهٔ عشقکنده‌در . اویله اوناسه‌یدی بن او کا قارشی قومدیا اویناماز ،

زهرلی بر حیاته طالار، آغلار، آغلاردم . لکن سنکله اولان مناسبتلرمه خلل کلمه‌مك ایچون او خمیلك حیاتی‌ده تحمل ایدبلیر بر حاله کتیردم . سکا میلیونلر قازاندیردم . (شو لقیردیلر اجملك قلبنه زهرلی اوق کبی باتیوردی . ممکن اولسه ثروتی صاچه‌جق ، آل! دیه فریاد ایده‌جکدی . لکن بر یهودی أ لینی طوتیور ، دیلنی کوستکلیوردی.) سنی اقربا دیه قوجه‌مه تقدیم ایتدم . بوقومدیاده یالانجی رولی اوینیوردم. آزقالدی سنی وکلالغه تعیین ایتدیره‌جکدم . صوکره‌سن؟ سن وجدان شریعتنك حضورنده خیانت ایدوب بنم اوستمه دوست پیدا ایتدك. سوفتا شریعتنه قارشی‌ده قیام ایدوب آناسیله قیزینی برلکده سه‌ودك . بنی طول براقدك؛ بوکنجلکمده ، قارنمده برچوجوق سوقاقلره آتدك ، خائن! آرتق، بوشبابمده ، بن کیمی- سه‌وه‌بیلیرم؟ بنم بر پرستیدهٔ قلبم واردی، سن دکل، مرحوم اجمل... اولانجه استعداد محبتمی اوکاویرمشدم، اوده اونی آلمشدی. یازیق دکلمی؟ یالانجی بر سودا ایچون - چونکه ایی بیلرم شهلوند ایله آننه‌سنی حقیقی برعشق ایله سه‌وه‌مزدك، چونکه حقیقی عشقنی بکاویرمشدك ایکی عشق‌ده اوله‌ماز! - بر وجدان عائله‌سنی ییقیورسك. طوغه‌جق چوجوغم باباسز قاله‌جق. بابا شفقتی ، محبتی کوره‌میه‌جك! ایکی بابالی زواللی یتیم چوجوغم ... قلبمی برمرتبانی کبی قیردك . جنایتلرك الك آغیرینی ایشلدك . بنی‌ده اویله برموقعه قویدك که ! آغزمدن برکلمهٔ شکایت چیقاماز . طول قالیورم ، چوجوغم یتیم اولویور ، ماتمه اوغرییورم ؟ لکن ، افسوس ، ایل عالمك یاننده بردامله کوز یاشی دوکمك بنم ایچون ممنوع ! بن جان زوجمك ئولدیکی بودقیقه‌ده باغیره باغیره ماتم ایتمك ، آغلامق ،یولنمق ، وجودمی پارچالامق ایسته‌ردم ، فقط ، هیهات ، خائن ، خائنلرك خائنی اجمل ! سن آغلامقدن ، باغرمقدن ، بر جلاد کبی بوغازمه صارلمش بنی یونولقدن ، پارچالامقدن محروم براقیورسك . شیمدی اکلادم جلادلغك فوقنده‌ده بر شناعت وارمش ، ئولمك ایسته‌ینلری ئولکدن آلیقویمق . . . ایشته سن او فوق الجلادلردن سك ! بلکه اوکده داها ، قرق ، اللی سنه‌لك بر حیات . بن او حیاتك

درينلكلريني ، او يارم عصرلق يلدايي ، اونك قورقونج قرا كلفلريني دوشونيورم . اللى سنه يالكز قاله‌جغم . اللى سنه اوپوله‌يه‌جكم ، اوغه‌يه‌جكم ، اللى سنه مرحوم اجملى دوشونوب كيزلى كيزلى ماتمنى طوته‌جغم. حياتمده‌انقلابلر اولويور. روحمده‌زلزله‌لر اولويور. وجدانمده بر كوك تيتريور. حالبوكه، اوزاق كونشده، بر ستاره‌ده وقوعبولمش برانقلاب كبى شويريوزنده‌كيلرك بو قيامتدن خبرلرى يوق . اى‌بنى آغلامقدن محروم براقان‌جانى ، وجدان حراميسى ! حياتمى چالدك موجوديتمى حبس ايتدك ، كنديكى بنم أللرمدن قوپاردك . سكا هيچ برسويليه‌جك سوزم‌يوق . شناعتكى‌ده افاده ايده‌جك سوز بولامادم .

. . . . ثنا خانم بردقيقه ديكلندى . قولونيا صوينى تكرار چانطه‌جغندن چيقاردى . برآز چكدى . اوزمانه قادارکوز ياشنى طوتيوردى . لكن بردن‌بره بوشاندى صوكره همان سيله‌ندى ، كنديني ضبط ايتمكه چاليشيوردى . اجمل ثنانك آياقلرينه قاپانيور ، او ته‌پينه‌ن آياقلرى اوپيور واوپيوردى. برآزمنازعه‌دن صوكره ثنا خانم كنديسنى اجملك أللرندن قورتاردى . معنيدار ، آجى ، خشين بر صورتده باشنى صاللادى ، اجملى آياغيله ايتدى . اجمل ، مجالسز ، روحسز ، شاشغين بر حالده ، سجاده‌نك اوزرينه دوشمش ، آجينه‌جق بر شكل آلمشدى . ثنا ، بو حاله ترحم ايتمدى . قاپي‌يى آچدى . لقردى سويله‌مه‌يه توانى قالمايان اجملك شكلى ، يوزى ، سونوك كوزلرى ، صولوق دوداقلرى ، وضعى ، طورى : ـ عفو! عفو ! ديوردى . فقط ثنا خانمك بوتون وجودى فرشته عذاب هيئتنى آلمش، اجملك موجوديتنى أزه‌رك، يافه‌رق قوتلى خطوه‌لرله‌قاپيدن طيشارى‌چيقيوردى. بردقيقه‌صوكره، بى‌خود اجمل ، سجاده اوستنده قيورانيركن لاستيكلى تكرلكلرك سكون برور كورولتيسى ايله موسقوف قادانالرينك مقنى آديملرينى طويويوردى . كوزلرى قارارردى. شاعرانه ، رسامانه ، لطيف بر خيا[illegible]له قاريشيور ، ظريف بر هيكل أريور واورته‌ده برآز رماد حيات ، [illegible]قدار سودا طورتوسى ، ماضى دوكونتوسى قاليوردى .

— ١٥ —

جمعه ایرتسی ! هرهفته ، مادام آنیتانك أونده اجمل بکه محظوظه خانمك ضیافت چکدیکی کون . دقیقه‌دن دقیقه‌یه آرتان برمحبت ، ضیافت ترتیباتنده‌ده کندینی کوستریوردی . سفره سوسلندی ، نادر چیچکلرله بزه‌ندی ، یمك‌لیسته‌سی بویوك براعتنا ایله تنظیم ایدلشدی . محاربه زماننده ، خصوصیله شامپانیاولایتنك خراب اولمه‌سی اوزره نادر بولنان شرابلر اسراف ایدیلیوردی .

محظوظه خانم برکلین کبی سوسلنمشدی . حقیقةً ده سه‌ویملی ایدی . میکائیل بکك آلندن ، موقةً ، و برآز اذیتدن صوکره قورتولان بوخانم طاتلی بر ... چاربینتیسی ایله محترم اجمل بکی بکلیوردی .

....

اجمل بك داها دون سهلوند خانمله والده‌سنك تجاوزینه اوغرامشدی . یوزی‌یارا ایچندی‌ایدی . بت‌بکز بوزولمش ، شکل و هیئت دکیشمش ، یاتاغنده‌یاتیور ، اویویه‌میور ، فقط ، آجی آجی دوشونیوردی . بوتون‌کیجه جمعه‌ایرتسی ضیافتنی دوشوندی . بوضیافت اویقوسنی قاچیردی . قضارا آزبجق دالنجه ، بوضیافت اندیشه‌سی کندیسنی اویاندیرییور ، قلبی بش اون دقیقه طابانجه‌کبی ووریوردی .

یاتاغندن قالقدی . داها یوزینی ییقامه‌دن ماصه‌نك باشنه‌کچدی . تیتره‌ك برأل ایله برقارتك اوزرینه شوسوزلری یازدی :

« جانم ، جکرم محظوظه‌جکم !

« فوق‌العاده‌لکنی صوکرا سکا آکلاته‌جغم واثبات ایده‌جکم

« بر ایش چیقدی . بنی بیمکه بکله‌مه . بیمکدن صوکره کلمه‌یه

« چالیشیرم . یاناقلریکه ، کوزلریکه ، دوداقلریکه ، هرطرفکه بیك بر بوسه . اجملجکك .

بونی برظرفك ایچنه قویدقدن صوکره برایکنجیسنی ده‌یازدی .

« روحم ، وجدانم محظوظه !

« حقیقی بر اوزونتو ایچنده‌یم . بزم عسکرلك مسئله‌سی

« ینه نکس ایتدی . قره‌قول قره‌قول طولاشیورم . بو قارتی
« کاغخانه‌خسته‌خانه‌سندن یازییورم . بنی مرحمةً عفوایت . بوکون
« کوروشمك قابل اوله‌میه‌جقدر . ان‌شاءاه کله‌جك هفته نارین
« آیاقلریکی اوپرم . پك یورغون وصقینتیلی پرستشکارك اجمل .

اوشاغنی چاغیردی . مکتوبك برینی تام اوکلنده ، اوتکنی
بر بوچوق ساعت صوکره مادام انیقانك اونده محظوظه خانمه
ویرمه‌سنی صیق صیق تنبیه ایتدی . بوندن صوکره تکرار یاتاغنه
یاتدی . دوشونیور ، دائما درشونیوردی .

اون ایکی اوله‌دن ، محظوظه خانم افندی ، قوجه‌لرینی چاییره
صالدیرمش ، لاسینکلی آرابه‌سنه بینوب تام برغرورله آنیقا خانه‌یه
کیتدی . آمرانه برآز تفتیشاتده بولوندی . مادامك تقدیم ایتدیکی
حسابی تدقیقه لزوم کورمه‌دن اوده‌دی . مادموازل سولانژ ،
محظوظه‌نك اطرافنده بر پروانه کبی طولاشیوردی . خانم کندینی
کورمك ایچون اندام آیناسنك یانه کیتدی . سولانژ ، صوکی
کلمز تبصبصلر ، قوپلمالرله خانمك داها کوزل کورونمه‌سی ایچون
صاچلرینه برآز طوقوندی . قورساژینی جزئجه طوغرولتدی .
پارلاق اسقارپینلرینك اوجنده‌کی طوزی ایپك مندیلی ایله سیلدی .
متبصبص سولانژ آینانك ایچنه عکس ایدن محظوظه‌نك تمثالی اوپدی
خانم بورزالته هم کولیور ، همده ایچندن ایچه مغرور اولیوردی .
لکن تبصبص ایله استرحاملك آره‌سنه برفاصله قویه‌جق قادار دیپلومات
اولمایان بیچاره‌ تلی مادموازل درحال بورجلرندن ، آننه‌سنك نکسلکندن
بحث ایتدی . محظوظه ، نه اولدیغنه باقمه‌دن چانطه‌سندن بربویوجك
قائمه چیقاروب ویردی . سولانژ سجده‌یه واردی ، روغن
اسقارپینلری برده دوداقلری تمیزه‌دی . برده سجده‌دن قالقمق
ایسته‌مه‌ین قیز ، محظوظه خانم افندینك آیاقلرینه طوتونمش ، تنزلك
شاهقه‌لرینه طیرمانمش ، توحاف بر سسله :

— آه خانم افندیجکم ! شو آیاقلر نه ـ شه‌دوور ـ شیلردر !
ایپکلی (ایللوزیون) کبی چورابلرك آلتندن تنکز نه‌ده

(ایده‌آلیزه) ، (پوئه‌تیزه) اولویور . بونلرك ترجمه‌سنی بیلمم‌كه سزه قلبمك ایچریسنده‌كی آكلاته‌یم ! چورابلر آیاجغکزه اویله (آده‌ره) اولمش‌كه ... آه خانم افندیجکم بو کوزل اسقارپینلرله قلبمك اوزرینه باصیورسکز؛ قلبم ده بوندن اوقادار ممنون اولویورکه ... سزك اوستکزه (بوته) بوقدر . اکر سزی براوپه‌ریه چیقارسه‌لر سنه‌ده بو باجاقلرکزی بر (أقسپوزه) بویورسه‌کز ، اوکیجه ، هم هم !

— صوص ، ادبسز ، چیرکه‌ف .

— خانم افندیجکم چیرکه‌ف دی ، که‌نه‌ف دی تحاکیقات ایشته بودر . بن یالان سویله‌میورم ؛ بونی سزك آیاجقلرکز سویلیور . هیچ مراق ایتمه‌ییکز اجمل بکدن . بونلری کورن ، بونلره (بوسه‌ده) ایدن قابلمیدرکه باشقه کشیلره کوکل ویرسون ، آ خانم افندم ، ولی نعمتم نم ؟

محظوظه خانم حاضرلادیغی سورپریزلرله سفره‌یی برداها تفتیش ایتمشدی . هرشیئ یرلی یرنده ایدی . دیرکن قاپی ووروولدی . اجمل بکك اوشاغی برنجی مکتوبك یرینه ایکنجیسنی ویردی . صانکه تجربه‌ده‌کی سوت بوزولمشدی . هرکس صیقلدی . محظوظه خانم آینایه متوجهاً ، نه‌قلبی :

— ئه ، لولیه ایسه بن بو تواله‌تی نیچون یاپدم ؛ دیدی . اشتهاسز ییمك ییدی . محظوظه خانمك معده‌سی طرفندن قبول ایدله‌ین نفیس ییمکلری ، حتی ایچکیلری آنیتا خانم ایله کریمه‌سی ییمکده ، اونك حسابنه‌ده ییمکده قصور ایتمیوردی .

.... فقط اجمل بکك اوشاغی خیلی صاوروقدر . ساعتی‌ده بوقدر برنجی مکتوبك یرینه ایکنجیسنی ویردیکی کبی ، برنجی‌ده بربوچوق ساعت فاصله ایله ، یکرمی بش دقیقه آرا ایله ... تقدیم ایتمه‌سونمی ؟

محظوظه خانم شاشیردی . درحال اوشاغی طوردیردیلر . اوچ قادین ، هکیملرك قونسولتو ایتمه‌سی کبی ، ماصه‌نك اطرافنده طوپلاندیلر . بومکتوبلر اوکجه‌دن حاضرلانمش . بس بللی برشیئ . بو ، حقیقت

نومرو (١) . صوكره برنجی مكتوب صوكره ، ایكنجی مكتوب اول كله‌جكدی . بو ، حقیقت نومرو (٢) . نتیجه : بو مكتوبلرده‌كی سببلر یالان . اوشاغه اول‌باول بش لیرا طوقوشدیردیلر .

— بك افندی نره‌ده ؟

— یتاقده افندم .

محظوظه خانم بو حقیقتی اوكرندكدن صوكره ، هیجان و تلاش ایچنده بر بش لیرا دها آتدی .

— نه‌دن یاتاقده ؟

— معلوم یا ، افندم .

— ... ؟

— بویله سوقاغه نصل چیقار بزم بك ؟

— .... ؟

— خانم افندی! اوقیز بزم بك افندینك یوزینی چوق چیزدی . طیرناقلری اوزوندی . یدی سكز یرندن قان آقدی . آسیدبوریقله بن ییقادم . صوكره چوق رذالت اولدی ، خانم افندی ! اولا آناسی فنا معامله یاپدی ، اوسته‌نه بیاك ، ایچكی دوكدی . صوكره قیزی فنا معامله یاپدی . طایاق آتدی . الله بلالرینی ویرسون ، خانم افندی . بزم بك افندی‌ده بر آز عجمی . نه ایشی وار بویله خانم افندیلرله ؟ صوكره‌م . . . بر آز عیب اولویور . هایدی سه‌ودك برینی سه‌و ، هم آناسنی ، هم قیزینی اولورمی هیچ ؟

ای‌كه محظوظه خانمه اتمه‌ ایتمه‌دی . درحال ایشی انتقال ایتمشدی . ذاتاً چوقدن بری محظوظه‌نك قادین و قیصقانج قلبی بونی سه‌زییوردی . كور اوله‌سی شهلوند ، كور اوله‌سی شمسا ! حبیث اجمل ! — بن سكا بوپاره‌لری بونلرله یه‌ك ایچون‌می قزاندیردم ؟

محظوظه خانم پك بوزولدی ، عادتا موازنه‌سنی قاچیردی . آنیقا ایله كریمه‌سی كندیسنی تسلی‌یه باشلادیلرسه‌ده پاره ایتمدی ، محظوظه ، بلا مقصد ، آراباسنه بیندی . نره‌یه كیدییوردی ؛ محبه‌سی ثنا خانمه ، نه‌دن ثنا خانمه ؟ چونكه ثنا خانم اجملك اسمنی بوكونلرده چوقجه ذكر ایدیوردی . محظوظه خانم شبهه‌یه دوشمشدی

لـكن ، ثنانك كبه‌لـكى بو شبهه‌يى ازاله ايديور ، محظوظه‌نك قلبنه برآز صو سه‌رپيوردى .

آرابا ، ذوالفقار بكك قوناغنك قاپيسنده طوردى . خانم افندى ياتاقده ايمش . ـ ضرر يوق ، تكليفسز ، كوره بيليرم كنديسنى . ـ صوره‌لم ؟ افندم . ـ بيورك افندم .

ثنا ، ياتاغه ياتمش ، بر حدت وعصبيلك منظره‌سى ارائه ايتمكده ايدى . خوش بشدن صوكره همان هر ايكيسى بر آغزدن اجمل بكدن بحثه قويولديلر . مكر رذالت عيوقه چيقمش ده محظوظه‌نك خبرى يوق ماجرايى شيمدى اوكره‌نيور .

ثناخانم ، برعلاقه‌داركبى اجمل بكك حياتندن بحث ايديوردى . بو آرتق اقربا كبى سويله‌ميوردى . ثنا ، حرصلى حرصلى اجملك سركذشتنى آكلاتجه محظوظه‌نك شبهه‌لرى قوت بولويوردى . ثنا سوزه باشليور ، داها حدتله نطقلر ايراد ايدييوردى . هر ايكيسنك بربرلرى حقنده‌كى وسوسه‌لرى تحقق ايتدى . مباحثه ، آرتق غاوغايه دوندى . پيشندن خيلى سكونتله قونوشولوركن ايش آله‌ولندى . ايكى قادين ، ايكى خروس كبى ابتدا سوزله آتيشمه‌يه ، باشلاديلر ، صوكره صره شمار پيشروينه كلدى . چيقاريلان ياپغره اوززينه اوتكى بريكى ايچرى كيردى . بر كورولتودر قوپيور ، امانه اوززينه اختيار حاجى فاطمه خانم استيضاح ايتدى . اجمل بكك دعواسى اولديغنى آكلادى .

زوالاى قوجه‌قارى اجمل بكك رذالتنى ذاتاً بيليوردى . طوغروسى ده قوناقده هپ بوندن بحث ايديلوردى . لكن ايكى خانم افندى آره‌سنده ايشك نه‌دن بوشكله كيرديكنى آكلايه‌ميوردى .

ـــ كوزلم ، خانم ، اجمل بك رذالت چيقارمش ، باصقين ويرمش ، آقادينم ، بوندن سكا نه ؟

ـــ خانم نه! شو محظوظه‌يى كوريورميسك بوخائندر . آلچاقدر ، ناموسسزدر ، قحبه‌در ، رذيلدر ، حياسزدر ، جانيدر .

ـــ سنسك قحبه ، آلچاق . ييلان كبى برقاريسك . اوستمه ايلك صاغلق منديور ، مروان ، فرعون ، نمرود .

ثنا خانمك یانندن فرار ایدن محظوظه خانم چانطه‌سنده‌کی مانتولنی چه‌که چه‌که آراباسنه بیندی .

— عربه‌جی ، باب عالی جاده‌سنده ۷۱ نومروده (آتی) مطبعه‌سنه . صانکه آرقه‌سندن قوشویورلرمش کبی بر کوزل و پك سوسلی خانم مطبعه‌یه واردی .

— سزك اسمکز ؟

— بالی افندی .

— افندم بن والی افندی‌یی آرامیورم ، بن (آتی) غزته‌سنی ایستیورم .

منظره قارشیسنده شاشیران بالی افندی :

— افندم والی دیمه‌دم ، بالی دیدم .

— پکی اویله ایسه ! چابوق سویله‌ییکز بکا ! حسین رحمی بکك اوطه‌سی هانکیسیدر ؟

— حسین رحمی بکك اوطه‌سی یوقدر .

— صوکره ... رحمی بك بو غزته‌نك محرری دکلمی ؟

— افندم ، خانم افندی ، رحمی بك یازیسنی أونده یازار ، بوراده یازماز ، آره‌صره کلیر .

— بن شیمدی رحمی بکی ایسته‌رم .

— قابل دکل افندم ، رحمی بك هکبه‌لیده‌در .

— هکبه‌لی‌ده‌می ؟ آدره‌س ؟

— هکبه‌لیده حسین رحمی بك .

— آرابه‌جی‌یه آ کلاتك‌ده بنی اورایه کوتورسون .

— خانم افندی هکبه‌لی آطه‌در . آطه‌یه آرأبا ایله کیدلمز .

— ماجرا آ کلاتاجام ، ماجرا .... رومانلره باصیله‌جق ایشلر اولدی . برادیسز ، آناسنی‌ده ، قیزینی‌ده برلکده سه‌ودی . ماجرا ، ماجرا ، خیانت .

— رحمی بك یارین بورایه کلیر .

— اوزمانه قادار بکله‌یه‌مم . آرابا واپوری هکبه‌لی‌یه کیدر . بن‌ده آقشامه دونه‌بیلیرم دکلمی ؟ اوطه‌ده اوطوران دوقتور خ ... بك درحال بر رچه‌ته یازوب جوار اجزاخانه‌دن براز برومور جلب ایتدیلر . محظوظه خانم کندیسنی بوتون بوتون اونوتمشدر . صرفاً ونحواً تحلیللری غیرقابل جمله‌لری تکرله‌واری تکرار ایدیوردی .

لكن ، ثنانك كبه‌لكى بو شبهه‌يى ازاله ايديور ، محظوظه‌نك قلبنه برآز صو سه‌رپيوردى .

آرابا ، ذوالفقار بكك قوناغنك تاپيسنده طوردى . خانم افندى ياتاقده ايمش . — ضرر يوق ، تكليفسزز ، كوره بيليرم كنديسنى . — صوره‌لم ؛ افندم . — بويورك افندم .

ثنا ، ياتاغه ياتمش ، بر حدت وعصبيلك منظره‌سى ارائه ايتمكده ايدى . خوش بشدن صوكره همان هر ايكيسى بر آغزدن اجمل بكدن بحثه قويولديلر . مكر رزالت عيوقه چيقمش ده محظوظه‌نك خبرى يوق ماجراىى شيمدى اوكره‌نيور .

ثناخانم ، برعلاقه‌داركبى اجمل بكك حياتندن بحث ايديوردى . بوآرتق اقرباكبى سويله‌ميوردى . ثنا ، حرصلى حرصلى اجملك سركذشتنى آكلاتجه محظوظه‌نك شبهه‌لرى قوت بولويوردى . ثنا سوزه باشليور ، داهاحدتله نطقلر ايراداييوردى . هرايكيسنك بربرلرى حقنده‌كى وسوسه‌لرى تحقق ايتدى . مباحثه ، آرتق غاوغايه دوندى . پيشندن خيلى سكونتله قونوشولوركن ايش آله‌ولندى . ايكى قادين ، ايكى خروس كبى ابتدا سوزله آتيشمه‌يه باشلاديلر ، صوكره صره شمار پيشروينه كلدى . چيقاريلان ياغره اوزرينه اوتكى بريكى ايچرى كيردى . بر كورولتودرقوپيور ، امانه‌اوزرينه اختيار حاجى فاطمه خانم استيضاح ايتدى . اجمل بكك دعواسى اولديغنى آكلادى .

زوالى قوجه‌قارى اجمل بكك رذالتنى ذاتاًبيليوردى . طوغروسى‌ده قوناقده هپ بوندن بحث ايديليوردى . لكن ايكى خانم افندى آره‌سنده ايشك نه‌دن بوشكله كيرديكنى آكلايه‌ميوردى .

— كوزلم ، خانمم ، اجمل بك رذالت چيقارمش ، باصقين ويرمش ، آقادينم ، بوندن سكا نه ؟

— خانم نه! شو محظوظه‌يى كوريورميسك بوخائندر . آلچاقدر ، ناموسسزدر ، قحبه‌در ، رذيلدر ، حياسزدر ، جانيدر .

— سنسك قحبه ، آلچاق . ييلان كبى برقاريسك . اوستمه ايبلك صاغلق منديور ، مروان ، فرعون ، نمرود .

ثنا خانمك یانندن فرار ایدن محظوظه خانم چانطه‌سنده‌کی مانتولنی چه‌که چه‌که آراباسنه بیندی .

— عربه‌جی ، باب عالی جاده‌سنده ٧١ نومروده (آتی) مطبعه‌سنه. صانکه آرقه‌سندن قوشویورلرمش کبی بر کوزل و یك سوسلی خانم مطبعه‌یه واردی .

— سزك اسمکز ؟

— بالی افندی .

— افندم بن والی افندی‌یی آرامیورم ، بن (آتی) غزته‌سنی ایستیورم.

منظره قارشیسنده شاشیران بالی افندی :

— افندم والی دیمه‌دم ، بالی دیدم .

— پکی اویله ایسه ! چابوق سویله‌ییکز بکا ! حسین رحمی بکك اوطه‌سی هانکیسیدر ؟

— حسین رحمی بکك اوطه‌سی یوقدر .

— صوکره... رحمی بك بو غزته‌نك محرری دکلمی ؟

— افندم ، خانم افندی ، رحمی بك یازیسنی اونده یازار ، بوراده یازماز ، آره‌صره کلیر .

— بن شیمدی رحمی بکی ایسته‌رم .

— قابل دکل افندم ، رحمی بك هکبه‌لیده‌در .

— هکبه‌لی‌ده‌می ؟ آدره‌س ؟

— هکبه‌لیده حسین رحمی بك .

— آرابه‌جی‌یه آ کلاتك‌ده بنی اورایه کوتورسون .

— خانم افندی هکبه‌لی آطه‌در . آطه‌یه آرأبا ایله کیدلمز .

— ماجرا آ کلاتاجام ، ماجرا .... رومانلره باصیله‌جق ایشلر اولدی . برادیمز ، آناسنی‌ده ، قیزینی‌ده برلکده سه‌ودی . ماجرا ، ماجرا ، خیانت .

— رحمی بك یارین بورایه کلیر .

— اوزمانه قادار بکله‌یه‌مم . آرابا واپوری هکبه‌لی‌یه کیدر. بن‌ده آقشامه دونه‌بیلیرم دکلمی؟ اوطه‌ده اوطوران دوقتور خ ... بك درحال بر رچه‌ته یازوب جوار اجزاخانه‌دن براز برومور جلب ایتدیلر . محظوظه خانم کندیسنی بوتون بوتون اونوتمشدر . صرفاً ونحواً تحلیللری غیرقابل جمله‌لری تکرله‌واری تکرار ایدیوردی .

— ١٦ —

. . . .

شفاف ، کونشلی ، ایلیق بر کوندی. پارل پارل پارلایان (لهمان) کولی انسانی تنزهه دعوت ایدیوردی. (مونترو)ده ، پالاس اوتلنك کوله ناظر اوطهسنده اویاندیغی وقت ، اجمل بك ، بو دعوتکار منظرهیی کورور کورمز ، همان ، واپور تعرفهسنه باقمش بر بوچوق ساعت صوکره (ژنرال دوفور)ك اورادن قالقهجغنی اوکرنمشدی.

مستثنا بر صباح ! واپور اسکلهیه یاناشدی . (مونترو)دن یکرمی قادار یولجی آلدی : اومبتذل آلپ قیافتاریله آلمانیادن کلمش بر قاچ سیاح . (قوق) ادارهسندن بیلتلرینی آلمش ، کیم بیلیر نرهدن کلمش درت حیران آدام . و . . . . یاواشجهجق سویلیهیم ، نقریسدن مضطرب کبار ، آغیر ، باستونلی بر خانم افندی ایله برابر پك کوزل ، کورپه ، چوجوق سیمالی ، بلکهده ، یاقیندن کورمدم ، بیلمیورم . چوجوق شوق و شطارتلی بر ملاحت . آرقهلرنده برده رفاقت قادینی وار . خانم افندی مضطرب . هوا آلمق ایچون سیاحته چیقمش ، بس بللی ! کوکرتهده شاللره صارلدی . کنج قیزك چوجوقانی قادینلغنه غالب . عجبا والدهسنك خستهلغندن بیقمش می ، یوقسه قانیمی جولانده ؟ بر دالده طورمیور بر آرالق قایب اولدی . صوکره ، بر چیغلق قوپارهرق ایکی قادینله برلکده کری دوندی . قدیم ایکی آشنا اولماسی لازم کلیور . اوپوشدیلر ، صارلدیلر ، کوله کوله کورولتیلی کورولتیلی کوروشیورلردی . اجمل بك اوقویهمدیغی ، شو هیئت ومنظره قارشیسنده اوقومهیه موفق اولهمادیغی رومانی ، - بو رومان (آناطول فرانس) ك (قرمزی زانباق) ی اولمغله برابر بر طرفه براقدی. لاقید بر نظرله قیزلره باقیوردی. «کنج ، کورپه ، کوزل » قیز - شیمدیلك ، اسمنی بیلمدیکمز بر عنوان ویرهلم - عادتا حوپلیوردی . حوپلادقجه أتکاری هوالانیور ، انجه بر آیاق ، اوززینه غایت انجه ، بیاض ، ایپکلی

جورابلرك یاپیشدیغی اینجه ؛ آریستوقراتیق ، برآیاق ، طوغرودن طوغرویه آیینهٔ قلبه انعکاس ایله تتره‌مه‌لر اویاندیره‌جق بر بالدیر کوریلیوردی . شاپقه‌سنی چیقارمشدی . تبسمدن باشقه بر حال بیلمه‌ین کوزل بر سیما ، طوپلو ، مختصر بر آغیز ، اینجنده منور دیشلر شطارتلی برمجموع تشکیل ایتمکده ایدیلر . سیاهه چالان صاچلری چوق دکلدی وغایت متواضعانه قالدیراشدی . منتظم بر چه‌نه‌دن‌صوکره مغرور برکردان کلیوردی . اوندن‌صوکره خفیف وکوچك برده‌قولتاژ ، تا ، ایکی‌ممه‌نك اوستنده‌کی تقسیم نقطه‌سنه قادار کوزلری آلیور ، اویالیور ، کوتوریوردی . قیز،« کنج ؛ کورپه ، کوزل » قیز فضله قیپردانذقجه آره صره اوموزی‌ده کورینیور ، اجمل‌بکی بویوك بر سه‌وینجه ، بویوك بر راحتسزلغه کرفتار ایدیوردی .

« کنج ، کورپه ، کوزل » قیزك غایت فطین ألاری واردی . ألاریله ایتدیکی اشارتلر ، یوزیله ایتدیکی ایمالر قادار معنالیدی . فضله کوله‌رکن فضله کوزلله‌شیوردی .

داهـا اوتکی اسکله‌دن اجملك آرقداشلری واپوره بیندیلر . بوآرقداشلر کیملردی ؟ اسویچره‌ده هرکس آرقداش اولور . برطاغه چیقلنجه ، کولده بر تنزه ایدیلنجه برآز کوروشمه‌مك ، بوکوروشمه‌نك‌ده بردوستلغه منجراولمامق نادردر . بونکی احبابلر دوستلر . پاره‌لری بول اولمالی . متصل دولاشیورلر . بویله ، اوچ آی جولان ایده‌جکلر ،صوکره ، (اوفا) یه کیده‌جکلرمش . نازك کشیلر ، حیاتدن متصدلری کزمك ، کورمك ، طولاشمق ، اکلنمك ، جوقلق ایش کورمه‌مك . مکرم ، ملتفت ، صیجاق قانلی ، جانه یاقین قادینلر ارککلری‌ده کندیلرینه‌اویغون .

— او .... موسیو اجمل !

— او .... مادام نورده ، مادمازل‌نورده .. اجمل برغلیان اینجنده ایدی . درحال انتقال ایتدی : هم کندیسنه ، هم‌ده ، عین زمانده « کنج ، کورپه ، کوزل » قیز ووالده‌سنه آشنالق ایتمك عادتا بربشارتدی ، چونکه بونی درحال برتقدیم مراسمی تعقیب ایتدی .

والده‌مضطرب برحالده‌هوادن، کونشدن استفاده‌ایتدیکنی سویلیوردی.
— فقط ، عجبا ، آیك صوکنده کله‌جك موسیو نوده بنی باستونله کورنجه نه قادار صیقیله‌جق ! سالیسیلات معده‌می برباد ایتدی .
— قونتره‌قسه ویله کیتملی‌سکز ، مادام .
— بنده اویله دوشونیورم . هله بزبزم موسیو کلسون .
آره‌یه « کنج ، کورپه کوزل » قیزکیردی :
— قاتیا ! پارسدن شکرم کلدی .. .قوطولری آچه‌یم‌می ؟
— نه‌ایی شیٔ أریقا . . .
« کنج ، کورپه ، کوزل » قیزك اسمنی اوکرندك : أریقا ، آرتق بونام ایله کندیسنی آله‌جغز . أریقا ؟ بواسم برشماللی‌یی آکدیرییور . فقط کورپه قیزك‌ایله‌شمال علاقه‌سی پك آزدر. پدری موسیونورده اسوه‌چ نسلندن برآمریقالیدر . کولك برنده‌ایشله‌ین واپور شرکتنك رئیسیدر . وطن اصلیسنه حرمةً قیزینه اسوه‌چجه براسم ویرمشدر . ایشته اوقادار . والده‌سی ، خسته خانم افندی ، پارسلیدر . بول پاره قازاندیغی سنه‌لرده ، موسیو نورده ، صیق صیق‌پارسه‌کلیر ، اوراده‌اکلنیرمش. ازدواجی‌ده اوتاریخلره‌مصادفدر . فرانسزجه سویلدیکی وقت آنه‌سی کبی فصیح دکلدر . لکن « کنج ، کورپه ، کوزل » أریقانك (وجودی) پارسلیدر . او انجه‌جك خطوط وجهیه ، مستهزی ، لکن پك معصوم کوزلر ، شاقاجی هیئت ، قوش کبی بردالده طورمامق ، امکان اولسه برآز یارامازلق ایتمك خواهشی ... هپ ، آمریقالی دکل ، فرانسزی آکدیرر . آنه‌سی أریقایه ، روحنی ، وجودینی ویرمش، فقط ، هر نه‌دنسه لسانی قیزینه کچه‌مه‌مش . أریقا فرانسزجه‌یی یاباجی کبی سویلیور. بر یاکلش ایدنجه والده‌سی مؤاخذه‌لره باشلیور ...
أریقا ، حالا چوجق . فقط اولسه اولسه بوچوجوقلق دها بر سنه ، اون سکز آی دوام ایده‌بیلیر . صوکره خطوط‌وجهیه دکیشیر ، قیزلغك یرینه قادینلق کچر . بوکونلر، أریقانك الك خوش چاغیدر. ممکن اولسه‌ده چوجوقلقله قادینلغك استحاله‌سنده انسانك حیاتی‌توقف‌ایتسه ، داها ایلری یه کچمسه!... اونه‌آتشین‌دوداجقلر؟

برقلبه ، طولاييسيله برروحه، برموجوديته آتش ويرمك ، انسانك ایچنده بریانغین چیقارمق ایچون اوقیب قرمزی دوداقلرك لا ابالی بر بوسه‌سی کافیدر. هله اونافذ کوزلر ! آره صره ، اجمل ایله أریقانك کوز بیکاری تصادم ایدنجه ـ أریقانك قلبنی بلك اوقادار تفصیلاتله بیلمم، اما ـ اجمل بکك قلبنده بحرانلر اولویوردی. اوثانیه‌ده ، أجمل ، أریقایی یاقالامق اوپمك ، اوپمك، دائما اوپمك ، متصل اوپمك، یورونجه ، بی تاب ایدنجه‌یه قادار اوپمك ایستیوردی . لکن ألدن نه کلیر؟ اجمل ایله أریقانك آره‌سنده آنجق برآدیملق یروار. فقط بو برخطوه ، آه !- نه‌قادار اوزوندر !...

أریقا کله‌جك سنه بر قادین اوله‌جق ، اونك بوسه‌سندن هیچ بر سودا کار استفاده ایده‌مه‌یه‌جکمی ؟ شو سنه‌یه یازیق دکلی ؟ مادام نورده ، أریقایه کوچك دیور . أریقاده ، بونی بر نوازش تلقی ایتمکله برابر ، کوزلرندن ، سیماسندن آکلاشیلیور.بر پروتستو وضعیتنده‌در .

ــ کوچك ، واقعا اویله ، لکن بن‌ده سه‌وه‌بیلیرم ؟ کبی بر شیلر سویلمك ایستیور اما داها تجربه‌سز ، کورپه . بوپروتستو مغلق بر نقطه حالنده قلبنده طوریبور . صوکره بر شکردانه‌سی، کچن بر قاییغك منظره‌سی ، سویلنن بر سوز،طاغلرك هیئتی اومغلق نقطه‌یی أریقایه غایت چابوق اونوتدیرییور . فقط ینه ، اجمل بکك یوزینه عطف ایدیلن کچیجی بر نظر ، او نقطه‌یی ینه‌جانلاندیرییور. نورده عائله‌سی‌ده، اجمل کبی،(مونتروپالاس اوتل)نده اوطوریبورلر.

ــ یارین ، درت بوچوقده چایه دعوت ...

اجمل بك اوکیجه‌یی اویقوسز کچیردی . کوزینی قاپاسه یاتماماً أریقانك وجهنی، یاخود یوزندن برجهتنی ، مثلا اوآتشین، صیجاق دوداقلرینی کوریبوردی . صباحه قارشی برآز طالدی ظن‌ایدرم . چونکه او دقیقه‌لرده اجمل ، أریقا ایله کوروشمشدی ، حالبوکه کندیسی هنوز یاتاغنده ایدی . چایده ، أریقا ایله اجمل یالکز قالمشلردی . اسکیدن بربرینی طانیورلر کبی کوروشدیلر . اوقادار تکلیفسز اولدیلرکه :

— موسیو ، والده‌م راحتسز ایرکندن یاتاغنه کیرمك مجبوریتنده بولونیور. حالبوکه آشاغیده نه‌کوزل‌قونسه‌رلر ویریلیور! مثلا بوکیجه ایتالیالی قانتینه‌للی سویلیه‌جك .

— مساعده ایدرسه‌کز ، تام‌ساعتنده‌کلوب سزی آله‌یم.

— بنی نه‌قادار ممتدار ایدرسکز . کبی محاوره‌لری کچدی .

أریقا سودایه حقیقةً مستعد ، سه‌ومك ایچون یارادلمش لکن معصوم وآچیلمامش برقلبه‌مالکدی. تمیز برقیز! اجمل، اودوداقلری برعقیده شکری کبی آغزینه آلمق ایستیوردی. أریقا ، برألفتریق قطبی کبی ، داها اوزاقدن ، اوچوجوق سیماسیله ، اوچوجوق طورلریله اجملی جذب ایدیوردی. سکز کونلك دوستلقدن صوکره مادام آغیرلاشدی . پارسه کیتمه‌یه مجبور اولدیلر . لکن محبت منقطع اولمادی . مکتوبلاشیورلردی . فقط ، افسوس ، آره‌یه محاربه کیردی .

. . . .

ایشته، شهلوند ایله شمسانك معامله‌لری برفغفور کاسه کبی اجملك موجودیتنی قیرنجه ، و ، شهلوندك طیرناقلریله بوزواللی چوجوغك یبرتیلان یوزی قانایجه یاناغنه کیروب باشنه قادار یورغانی چکن بوبدبخت، محاربه‌دن اول کچیردیکی بوکوزل کونلری خاطرلیوردی. عجبا أریقا نره‌ده‌در ؟ أولندیمی ؟

مادمازللر باغچه‌ده براماازلق ایدیورلردی . بکارك اوچی - ذوالفقار ، احمد ، باصر - لملفه‌یی چاپقینلغه ترجیح ایتدکلرندن بوحشراتی دیکر بکلره مسلط ایتدیلر .

بر حقیقت : (محرمدر) ذوالفقار بك حدذاتنده کامل بر ذاتدر . اصلا چاپقین ، شهوت پرست ، ترکه‌سی زنپاره دکلدر. مزاجی ایجابی ، کندیسی ایچون سوز ، ساز ، هله هله ایش قادینه مرجحدر. فقط زواللی نه‌یاپسون ؟ اکر قارون قادارمالیله قادینجیلق ایتمسه عیب اوله‌جق ، صوکره ، أش دوست آره‌سنده محجوب قاله‌جق . قالاقاردن بك‌ده او درجه خوشلانمدیغی حالده

بالضروره ، احباب خاطری ایچون ، هفته‌ده ، اون کونده بر
بونلری باشنه طوپلار . کاه اوته‌ده ، کاه بریده بر پارتی ویرر .
پاره‌لر صاچار . شامپانیالر آچار . هرکسی سرخوش ایتدیرر .
صوکنده‌دوستلر چیفته‌چیفته آیریلیرلر. کندیسی بهانه‌لر ایجادایدر.
خسته‌لق اویدیرر. ایرکن ایرکن قاچار . کیدوب قمار اوینار .
اوت ! ذوالفقـار بك اویله خاشاری برشیٔ دکلدر . مقصد تك
کوچوك دوشمه‌مك ! ایشته ، بر ناموس مسئله‌سی ، ذوالفقار
بکی زنپاره‌لغه سوق ایدیور . بویله بر مجبوریت اولماسه هیچ
ذوالفقاربك بویله رزالتلره تنزل‌ایدرمیدی؟ اوقادارکوزی طوقدرکه
آرتق‌کندیسیله استهزا ایدن حرمی ثنا خانم بیله زنپاره‌لغه چیقدیغی
وقت بکنی قیصقانماز اولدی . چوق دفعه‌لر زوجنك اطواریله
آلای ایدن ثنا خانم افندی ، بر بوسه‌دن صوکره ، ذوالفقارك
بر یاناغنه — دولتلو ! ، اوتکنه‌ده — عنایتلو ! دیه شاقه‌دن
برر اینجه طوقات آتار . بك آلدیرماز . هله ثنانك دولتلو ،
اجملك‌ده (جنرال‌دوقومه‌رس) عنوانلرینی کندیسنه بخش ایتمه‌لری
مفخرتی‌ده موجب اولمشدر .

— سقالا — تیاترو‌سی خنجاخنج طولمشدی . کیشه‌نك
اوکنده عربده اولویوردی . پولیس ایشه قاریشدی . قاپیلری
قاپادیلر . بیك بشیوز کشی ، کوزلرینی فال طاشی کبی آچمشلر .
پرده‌نك آچیلمسنی بکلیورلردی .
کوزلکلی ، قیصرالبصر ، پك قیصرالبصر بری ، یاننده‌کنه:
— افندم ، بوکیجه بوراده نه اوینایورکه بویله قالابالیق
فضله برهیجان کورییورم . ازمیردن بوصباح کلدم . استانبولك
احوالندن خبرم یوق . بنده بربیلت آلدم ، کیردم .
خبرکز یوقمی ، افندم ، مشهور جهان ، بوتون استانبول
ارککلرینی طوتوشدیران مادمازل آده‌لینه بوستالوویچ بوکیجه
اوینایه‌جق .
— تشکر ایدرم ، معلوماتکزه ، افندم.

باستونلر، آیاقلر ووردیبور، تیاترونك ایچنده بر قیامت قوپیوردی. هر کس عصبیلشمشدی . سینر طائفه‌لری صره‌لرك اوزرنده کوزل فرق ایدلمکده ایدی . اعلانده‌کی ساعتی بش دقیقه کچدی . سیرجیلرده صبر قالمامشدی . دیرکن ، یاواش یاواش بویوك پرده آچیلدی . بر کوراتودر باشلادی . درلو درلو سسلرله خلق پوستالوویچی آلقیشلیوری . بو قیامت آره‌سنده آرقه‌دن برینك دورته‌سیله کوزلکلی ، قصیرالبصر ، پك قصیرالبصر آدامك کوزلکی دوشدی ، چاتیر چاتیر قیرلدی . حریف ، پوستالوویچی قطعیاً کوره‌میور ، جیبندن یدکلك دیکر کوزلکنی چیقاره‌مامله اوغراشیور ، لکن ، اوده ، شماتته قاریشه‌رق بلکه هرکسدن زیاده باغیریور ، جوشیور ، کورلیور ، کوکرییور ، کوپورییور ، قاباریبوردی :

— یاشا ، یاشا آده‌لینا ، یاشا دنیا کوزلی ، یاشا کوزملك ببکی ، یاشا .... سندن باشقه قادینلر قهر اولسونلر . کندیسندن معلومات ایستدیکی کیمسه ، قولاغی دلیك بر ذاتدی . بیلمدیکی ، طانیمدیغی ، و کوزلکنك قیرلماسندن طولایی یوزینی اولسون کوره‌مدیکی بر قادینه ، همه‌ن ازمیردن کلمش بری نصل « دنیا کوزلی » ، « کوزلك ببکی » دیه‌بیلیر ؟ عجبا عشق و سودانك‌ده بر میقروبی‌می وارکه سرایت ایدیور ؟ یوقسه بونلر کروه لاینفلحونمی ؟ هیچ بر شیدن آکلامیورلرده اویله کلیشی کوزل باغیرییورلرمی ؟ یوقسه قاری اولسون‌ده نه اولورسه اولسون ... بر آچلقدن ، صوسزلقدن‌می چیقیورلر ؟ اسارتدن‌می قورتولمشلر ؟..

. . . .

مهارتلو مادمازل آده‌لینا پوستالوویچ حایقیرمه‌یه باشلادی . بویوك برجنه . کوروغیرنفیس برسس . بوتون معرفتی سسنك یوکسکلکنده ایدی . عادتا آکیرییوردی . قالصوی ایدیور ، آبوق صابوقی سویلیور؟ خلق بوراسنی تفریق ایده‌میور ، یالکز یانوب طونوشیوردی . شو مانیلری دیکلیه‌جك حضور ، هیچ کیمسه‌ده قالمامشدی . اسکیدن « جمعیت خاطر » دیرلر برشیٔ واردی ؛ ایشته او بو جهورده قالمامشدی .

مادمازل حضرتلری هانکی لسانده اولدیغنی بللی اولمایان قانطولرینی حایقیریبیوردی . بونلر نه‌جه ایدی ؟ سلوواقجه اوله‌جق . لکن شوزن دوست قافله‌سندن هیچ بری چیقوبده دلداده‌من هانکی ملتدندر ؟ دیه‌مشدی . بر آره‌لق ، چتره‌فیل آلمانجه بر شرقی‌به باشلامش اوله‌جق که برطرفده سینمش قالمش اولانی برقاچ آلمان بحریه نفری خفیفجه برایصلق چالدیلر . صوکره قوجه پوستال ، دوه آیاقلرینی یرلره باصه‌رق ، کور برسسله بر قانطو داها ترنم ایتدی . صوکره‌دن آکلادق‌که (مشارالیها) نك اوقودقلری ترکجه ایمش . بونلر عروضله‌می ، پارماق ، آیاق‌پارماغی وزنیله‌ی دوزولمش ؟ بومعمایی حل ایده‌مدك . یالکز ، موسیقه‌نك کوم کوملری آره‌سنده جوشه جوشه باغیردیغی قوشمه‌لری ، صوکره‌دن ، استنساخ ایتدك . ایشته ، اوشاه اثر ، خلقی جوشدیران شهکار شونلردر :

بنم یوره‌ك
چوق زوزك
لکن سنککی
یلکده کوپك

قره بابام
کوزل آبلام
بن برکون
أوده قالمام

صو بوروسی
قلب قوزوسی
جانمك جانی
کوکل قوزوسی

عبدالحق حامدك ، رجائی زاده اکرمك ، جناب شهاب الدینك ، توفیق فکرتك ممکلتنده ، عجبا ، بومنظومه‌یی کیم انشاد ایتمشدر ؟ بو سوزلر نه دیمکدر ؟ بونلرك معناسی نه اولسه کرکدر .

خلق نه‌دن بو قوشـمه‌یی بو قادار آلقشلادی ؟ صـوکره ، نه‌دن بو « قره‌آسـیون » ی کوچوك ، بویوك هرکس لسـاننه ورد ایتدی ؟ شـیمدی هرکس ، قره بابام ، کوزل آبلام دیه دیردیرلانیور ، طوربیور .. امین‌اولـکز دها ایی برشئ اولسه‌خلق اونی ورد ایتمزدی . خلق ، فصاحته ، بلاغته ، معنایه ، آهنکه دشمندر . ینه‌امین اولیکز قارئلرم که قوشمه‌سی نه‌ایسه‌اونی سویله‌یه‌نك اطافتی‌ده‌اودر . (نم یوره‌ك) قانطوسی ومادمازل آده‌لینا پوستالوویچ ، بونلرك ایکیسی بردر . طوت برندن ، وور اوتکنه . مادام که بوقاری‌یی بك اوغلی بکنمشدر ، دیمك که طبیعته موافق دکلدر . طاقاجیدن روچیلد اولان بونك اوستنه چیقاماز . ها ، اونوتدق ، صوك تحقیقمزه نظراً بو قانطویی اویدوران صماتیه‌ده قهوه‌جی (قاچیق آرتین) اسمنده بری ایمش .

هانی نصل بعضاً دریا چیلدیرر ، جوشار ، طالغه‌لر فرمان دیکله‌مز ، اوستنده هیالایا قادار برواپور اولسه اونکله بر چوجق‌اویونجاغی ، بر لاسـتیك طوپ کبی اوینار ، ایشته ، جمهور بوحاله کلمشدی . پوسـتالوویچك دیوار بویاسیله بویالی صوراتی ، قارانتینا صاریسی کذابلی صاچلری ، چاقیل طاشی کبی ألماسلری ، شیشکین أتلری ، قاباـ . . . سی ، تولی جثه‌سی ، خیزلی خیزلی نفس آلان جسدی ، دیرك کبی بالدیرلری ، هله‌هله چنار یاپراغی کبی آچیلمش آیاقلری ، قالین دوداقلری ، قوتلی آدیملری قلبلرده بر اختلال قوپارمشدی . قادین ، برر هدیه‌لره قاووشنجه ، و ، ـ یاشا پوستال ! صیحه‌لرینی طوپونجه داهافضله نعره آتیور ، واپور دودوکی کبی باغیرییوردی . سیرجیلر آره‌سنده اعتدالنی محافظه ایده‌مه‌ین چوقدی . دنیا ومافیهاسـندن کچن ، حیاتی شـیمدی آکلادیغنی باغیره باغیره سویله‌ین ، طاشه . . . لرله ، هیـچ کیمسه‌دن اوتانمه‌دن قارشـیدن قارشی . اعلان سودا ایدن کیمسه‌لرك عددی زیاده‌لشدی .

شـوتفدیر عمومی قارشیسـنده ، أب چیرپمه‌لری آره‌سـنده مادمازل آده‌لینانك بوغازینه‌ده دهشـتلی برقوت کلمشـدی . قاچ

بەیکیر قوشنده ایدی ، بیلمم . برمانی داها باشلادی . تلفظی العیاذ باللهدی :

باشنی قاپاق
جاش جاولاق
بزم اوغلان
قورو قایماق

راحت لوقوم
امان قوزوم
لطف ایتده ویر
بکا یاورم

بر اوپوجوك
کوچوجوك
برشفتالی
کور کوتوك

شو قوشـمه‌نك ایچنده‌کی اینجه کله‌لری « قورو قایماق » ، «راحت لوقوم» ، «براوپوجوك» ، «برشفتالی» یی ـ سقالا ـ نك بیك بشیوز سیرجیسی تکرارایده‌پ طوربیورلردی. لکن بومقامده « کورکوتوك » لـ نه‌مناسبتی واز ؟ بونی برآراشدیران چیقمه‌دی. هله سلوواق قاریسـنك آ کلاشلماز ترکجه تلفظنی تنقیده جسـارت ایتمك کیمسه‌نك عقلنه کلمیوردی .

اجمل‌بك، ایلك صره‌ده برقولتوق‌اوزرنده،باشنی‌ألینه طایامش متفکر برنظرله پوستالوویچی سوزویور ، و ، اوندن فضله خلقه ، سیرجیلره باقیوردی . ایی برمحا کمه‌یه طالدی . محا کمه‌لری کندیسنی صیقدی ، اوزدی . قورونتی‌یه باشلادی .

انشته ذوالفقاربك ، پرده‌قاپانیرکن ، سیرجیلره برباقدی. بوتون معلوم‌عالم اوراده ایدی . آده‌لینانك معروف عاشقلری کاملاً حاضر ایدیلر . اویون ویربله‌جکی کیجه بونلردن برینك خسته‌لانمه‌سی احتمالی بیله‌یوقدی . قیصقانجلرك یوزندن نه‌حالده‌بولوندقلری آ کلاشیلیوردی.

ذوالفقار ، اجملی ، بوینی بوکوك بر قولثوقده کورونجه سسلندی . کندیسنی لوجه‌یه دعوت ایتدی . هم‌ده ، — چابوق‌اول کبی بر اشارتده بولونیوردی . اجمل بك لوجه‌یه کیتدی . ذوالفقار بك پارلاق برقول‌ساعتی آلمش ، آرقداشلریله برلکده ، دون کیجه‌کی دوستندن کوچوك دوشمه‌مك ایچون ، قولیسه کیروب مادمازلك خاکپاینه هدیه‌یی تقدیم ایله اکتساب شان .. یوق ، یوق مفخرت ایده‌جکدی . — صاوولك ! دیه غارصونلر یول آچدیلر . بوستالوویچك ترلی‌بویالرینی‌بوزمش ، یوزینی مایمونه‌چه‌ویرمشدی. هانی صولی بویالی دیوارلری یاغمور نصل بوزار ، ایشته اویله برشی ... فقط آده‌لینانك یوزنده برچیرکینلك متصور اولمدیغندن قولیسده‌کیلردن هیچ بری بویله دوشونمه‌دی. اجمل‌بك، قولتوغنده اویونی سیر ایدرکن ، برحیرته دالدی . کندیسی بوقادینی بر یرده کورمش‌میدی ؟ تردد ایچنده قالدی . هرحالده کوزی ایصیریور. بوسسی کندیسی ایلك دفعه دویمیور .

ذوالفقار ، بویوك ومشهور قوقوتك حضورنده یرلره قادار أکیلدی . مودا اولسه سجده ایده‌جکدی ، لکن ، چوق شکر بو درجه‌سی مودا دکلدی . هدیه‌سنی خاکپایه قویدی . قاری ، بر نوبرانلق آلدی . تشکر بیله ایتمه‌دی . صانکه ذوالفقار بکك کندیسنه قارشی برتکلیفی وارمش کبی صوه‌ورتقان برادا آلدی . اواثناده اجمل بك : — وای ، تەره‌زا سنمیسك ؟ دیه آده‌لینا بوستالوویچ حضرتلرینه المانجه بر سؤالده بولوندی . (مشارالیها) اياغه قالقوب ، — آمان موسیو ، صاقین سر ویرمه ، یلك رجا ایدرم ، هرایشکی ایکی یاپارم ... دیه استمداد ایتدی .

تەره‌زامی؟ آده‌لینامی ؟ برقاچ‌آی اول ، اجمل بك، (کیل) ده کمیجیلرك یوردینه کیتمشدی . اوراده ، احتیاجی قسماً دفع ایدردیه مستأجر یدی ، سکز (قاری) بولوندیریوردی که یلك مبتذلاشه‌ن تەره‌زا داها یکی بر یره هجرت‌ایچون بنی‌اسرائیلدن بری ایله‌قونترات ایتمشدی . یهودی ، بو قاری‌یی بورایه کتیره‌جکدر . مختص‌الیهی

طائفه‌لردی . لکن شیطان موسوی قاری‌یی قازانده قایناتدی.اسمنی دکیشدیردی . مصرف ایدوب کندیسنه بر چکی دوزن ویردی . اولدی بر أله‌غانت ، بر غراند قوقوت . ره‌قلامه قوت ویردیلر . حاپی یالدیزلادیلر . سکسان درلو واسطه ایله دنیا کوزلنك‌استانبوله کله‌جکنی بزم‌طویلره‌بیلدیردیلر.ایشته‌آده‌لینا پوستالوویچ(کیل)ده، طائفه‌لرك جنبشلی ، کورولتیلی یوردنده اسکیبه‌ن معهودته ره‌زادر. لکن قرق ییللق کانی اولوری یانی ؟

عفیفه فکرت خانمك توقیفی مع التأسف بو رومانی یاریده براقمشدر .

ختام ؟

جلال نوری

قره تهلکه

— بر مدافعه نامه‌در —

صاحب وناشری : جمعیت کتبخانه‌سی

باب عالی ابوالسعود جاده‌سنده نفاست مطبعه‌سی نومرو ـ ٥٥

درسعادت

١٣٣٤

فتح کلام

بوندن تقریباً برسنه اول ، [ادبیات عمومیه مجموعه‌سی] ایله نشر ایتدیکم اسکی وعثمانلیلردن مقدمکی ترکلره دائر بر سلسلهٔ مقالات اوزرینه ، کوننك برنده ضیا کوك آلپ ، آغااوغلی احمد ، جلال ساهر ، کوپریلی زاده فؤاد ، یحیی کمال ونام میمنت اسامی فراموش کردهٔ عاجزانه‌م اولان برمنشئ بنام امضالرینی حاوی بر پروتستو نامه بلا استثنا هرغزته ایله انتشار ایتدی . بونك اوزرینه تحریك ایدیلن دائرهٔ عائده‌سی ، مجموعه‌یی قاپاتدی ومطبوعاتك قانون اساسی ایله مؤید حریتی بر ضربه‌یه اوغرادی . آره‌دن برقاچ آی کچدی ، صدر حریت پرور طلعت پاشا مجموعه‌یی تکرار آچدی .

ضربه ناتمام قالدیغندن‌می ، نه‌دندر بیلمم ، استاد محترم ضیا کوك آلپ بك افندی [قره تهلکه] عنوانیله بربند یازوب بتون مسلك ومشرب فکرمه برضربه ایندیرمك ایسته‌دی . غریبدرکه ، بودفعه‌ده سرمحررلکلرنده بولوندیغم [اقدام] . [آتی] غزته‌لری ده [ادبیات عمومیه مجموعه‌سی] سکتهٔ تعطیله اوغرامه‌دی . ایرتسی کون ضیا بك افندینك خویشان کندیسنی مدافعه ایده‌جکلرینه [صباح] غزته‌سی بیله بومسئله طولاییسیله استاد مشارالیهه تعریض ایتدی .

بن بوکبی تحریکاته اهمیت ویرر طبیعتده یارادلمامشم . صوصمقده الدن کلمز . اعتدالی ده سه‌ومز دکلم . پروتستو وشدت معتاد اوله‌ماز اموردندر . نشر ایتدیکم بعض مقالات ، کاملاً ، ضیا کوك آلپ بك افندی‌یه جوابدر . ایشته بوکون بونلری رساله شکلنده باصیورم . ضیا بك افندینك ذاتلری عندمده پك عالیدر ، لکن مسلکلرینی ، اجتهادلرینی . هله سانسورك اجرای احکام ایتدیکی زمانده آلدقلری وضعی بکنمم . ایشته ، صحائف آتیه‌ده

اوقویه‌جغمز افکار و مطالعات هپ « قره تهلکه » اسنادی اوزرینه ـ سانسور آلتنده ـ یازلش بر منظومهٔ فقراتدر .

هر ایکی تجاوزدن طولانی معلم‌نو قره‌قارشی اصلا کوجنمدیکمی بیان ایدرم . « هر شیئی بیلمك ، هر شیئی خوش کورمکدر . » دیه بر سوز وار . کذا بر سوز دها وار : « حکیم اولمش که جریان حادثات مواجهه‌سنده نه کوله‌ر ، نه‌ده آغلار . » ادعای حکمت ایتمیورم ؛ لکن اثر حکمایه اقتفا ایتدیکم اقوم مسالك بیلیرم . حیاتمده بردن زیاده اجتهاد دکیشدیرن مدرس عالیقدرك عقیده‌م و شخصم حقنده‌کی فکرلرینی‌ده تبدیل ایده‌جکنه اعتماد ایتمك ایسترم .

جلال نوری

اقدام مطبعه‌سی ١٢ حزیران ١٩١٨

ایکی تهلکه

یکی مجموعه ایله انتشار ایدن « ضیا کوك آلپ » بکك مقاله‌سیدر :

« بو بارایی ئولکه‌یه ، دائما یابانجی ملتلردن بویوك ضررلو کلمشدر . برزمان ، مملکتمزده‌کی انکلیز تشکیلاتی باشلرنده « فیچ موریس » اولدیغی حالده ، مضر پروپاغاندا یاپارلر ، تهلکه‌لی برجریانك حصوله کلمه‌سنه چالیشیرلردی : بو فنا کتلی جریان « قاره تهلکه » نامنی ویره‌بیله‌جکمز ارتجاع حرکتیدی .

شیمدی‌ده روسیه‌ده دوغان باشقه برجریان ـ که تهلکه‌جه اوته‌کندن آشاغی دکلدر ـ شرق و شمالده‌کی تورك قرده‌شلریمز ایچون ، داها بوکوندن قورقونج برفلاکت اولدیغی کبی ، یارین تورکیا ایچونده بویوك بر بلا اوله‌جقدر . بوایکنجی جریانده « قیزیل تهلکه » نامنی ویره‌بیله‌جکمز « بولشه‌ویکی » ذهنیتیدر . حسین جاهد بکك ، مطبوعات قونغره‌سنده ایراد ایتدیکی نطقده بوتون مطبوعاتی « فکر ارتجاعی » نه قارشی اتحاده دعوت ایتمه‌سی تام زماننده یوکسلمش ملی برندادر . اوت ، بو کون کرك شمالدن کلن « قیزیل تهلکه » یه قارشی ، کرك « فیچ موریس » لك مملکتمزده هنوز یاشایان روحانیتی طرفندن هر کون کوروکلمش « قاره تهلکه » یه قارشی تنظیماتجی اولسون ، ملیتجی اولسون ـ بوتون تجددجیلر صمیمی برصورتده برلشمه لیدرلر . چونکه ، بر طرفدن « قاره تهلکه » تنظیماتدن اولکی حیاته دونمه‌یی ایسترکن ؛ دیکر جهتدن « قیزیل تهلکه » « مدنیت » و « حریت » ناملریله هر نه وارسه هپسنی ییقمغه اوغراشیور . تنظیماتجیلرله ملیتجیلر آراسنده بعض اجتهادلرجه اساسلی فرقلر بولونه‌بیلیر . فقط ، شبهه‌سز ، بوایکی جریان ، قاره و قیزیل تهلکه‌لر قارشیسنده عینی ذهنیت ماهیتنده قالیرلر .

قیزیل تهلکه » نك تشریحنی ایکنجی بر مقاله‌یه براقه‌رق ،
بو زنده یالکز « قاره تهلکه » دن بحث ایده‌جکم .

« قاره تهلکه » نك الك اساسلی غایه‌سی ، عجبا نه اوله‌بیلیر؟
شبهه‌سز ، تنظیمات نه‌قدر فائده‌لی یکیلکلر وجوده کتیرمشسه
هپسنی لغو ایده‌رك یکیدن قرون وسطایه دونمك !

اولا ، خلافه یکیدن « رعیت » نامنی اعاده ایده‌رك ، وطنداشلق
حقوقنی یالکز « بندکان » ه حصر ایتمك ، کویلری یکیدن
« دیرلك » ، مأموریتلری « آرپه‌لق » ماهیتنه صوقارق بونلری
قبوللانان بندکاندن صنعی برزادکان صنفی میدانه کتیرمك .

ثانیاً ، ولایتلری اسکی ایالتلره قلب ایده‌رك اورالره « دستور
مکرم » ماهیتنده و وزیر رتبه‌سنده دولتلو پاشا حضرتلری
والیلر کوندرمك ؛ یعنی مملکتی یازیلی قانونلر یرینه جانلی
دستورلرله اداره ایتمك .

ثالثاً ، ملت مجلسنك حقوقنی حکمدار مقامنك قدسیتی
بهانه‌سیله سرایه نقل ایده‌رك ، اسکی زمانلرده اولدیغی کبی
مملکتك « سیاست عالیه » سنی اندرون خدمه‌سنه تودیع ایتمك .

رابعاً ، « ملت اردودن عبارتدر » ادعاسیله ، اردوبی اسکی
یکیچری وسپاهی اوجاقلری حالنه افراغ ایده‌رك تنظیماتك روحی
اولان نظام جدیدی اورته‌دن قالدیرمق .

خامساً ، عدلیه تشکیلاتنی الغا ایدرك تنظیماتدن اولکی
دیوانلرله محکمه‌لری اعاده ایتمك .

سادساً ، دارالفنونی الغا ایده‌رك اونك یرینه قدیم اندرون
مکتبیله زادکان علمانك آرپه‌لغی حکمنده اولان - انحطاط
دورنده‌کی - پایه‌لی مدرسه‌لری اقامه ایتمك .

سابعاً ، تنظیماتدن صوکره (شناسی - کمال) و (ثروت فنون)
مکتبلریله تورکیه‌لك حصوله کتیردیکی یکی ادبیاتلری براقه‌رق ،
قدیم غزل وقصیده ودیوان - نرکسی نثرینی احیایه چالیشمق ،
عینی حرکتی تیاترویه‌ده تطبیق ایده‌رك عصری تیاترو یرینه

خلاصه ، عصری البسه‌لرمزی صوبه‌رق یکیدن شالوار و قاووق کیمك ، بوکونکی صمیمی یووا سعادتنی برینه عجمك ملغا عشقنی اقامه ایدرك عنعنه‌جیلکك حدالغایه‌سنه قدر واصل اولمق .

بو سایدیغمز غایه‌لر «قاره تهلکه» نك ماهیتنی تماماً کوسترمز . فقط ، بو قدر قورقونج و قاره فکرلری تیکینمه‌دن و تیتره‌مه‌دن ناصل صیرالایه‌بیلیرز ؟ بو غایه‌لردن هر برینی آیری آیری تفصیلاته مالك ! مثلا ، ایالتك دولتلو والی پاشاسی ، بزم تنظیماتدن اولکی والیلره‌ده بکزه‌مه‌ملی ! چونکه اووقتلر بیله دولتك ، منتظم قانونامه‌لری وارده که اونلرك خارجنه چیقیلامازدی ، «قاره تهلکه» دها ایلری‌یه کیده‌رك ، بو دستور مکرملرك ساسانیلر زماننده‌کی (مرزبانلر) ، کیانیلر دورنده‌کی (ساتراپلر) کبی فوق القانون اولمنی‌ده ایستیور . آرتق قانون اولمایه‌جق ، خلق و ملت اولمایه‌جق ، مشروطیت و حریت اولمایه‌حق . بر بندکان ـ زادکان صنفی مملکتده کیفمایشاء حکمران اوله‌جق ! بویله بر زمانده صدراعظم یاخود والی اولمانی کیم ایسته‌مز ؟ فقط بوکون ملت مجلسنك ، مطبوعاتك ، خلقك قونترولی آلتنده بو وظیفه‌لری کیم قبول ایدر ؟ بر ملتی قولای اداره ایده‌بیلمك ایچون ؛ اونی اولا درین بر جهالت ایچنه صوقمالی ! او زمان باقیکز اداره‌سی نه قدر قولای اوله‌جقدر ! نیم بو اندیشه‌لرمی ، واهمه‌مك دوغوردیغی اساسسز خیالار صورتنده تفسیر ایدنلر بولنه‌بیلیر ، فقط بن‌ده بو کبیلری ماضیجیلرك نشریاتنی کورمه‌مکله اتهام ایده‌رم . بر ملتك متفکرلری ، تهلکه‌یی تا باشلانغیجنده کوره‌رك اوکا قارشی مجاهده‌یه حاضرلانمالیدر . بز ایستر تنظیماتجی ، ایستر ملیتجی اولەلم ، بو وطنی و ملی تهلکه قارشیسنده لاقید قالیر ، یاخود مجادله ایچون برلشمزسه‌ك وظیفه‌مزی ایفا ایتمه‌مش اولورز .

بوکون ، «ملتمز دارالفنونه حاضرلانمه‌مشدر» دیه اورته‌یه برادعا آتانلرك ، یارین «مملکتمز مشروطیته اهلیتلی دکلدر .»

دیمه‌ک شبهه‌سزدر ! چونکه دارالفنون ، عدلیه تشکیلاتی ، ولایات قانونی ، مشروطیت برمنه باغلی اولان شیلردر . بونلرت مؤسسه‌دن اوچنی ایسته‌مه‌ین ، حتا دوردنجیسنی ده ایسته‌یه‌مز ، هیچ ، تنظیماتدن اولکی حیاته دونمه‌یی آرزو ایدن بر قفا ، مشروطیته ، ملیته ، خلقچیلغه تحمل ایده‌بیلیرمی ؟

قاره تهلکه ایله قیزیل تهلکه ، اساسلری معکوس اولدیغی حالده ، ایکی اساسده مشترکدرلر : بونلردن بریسی عوامفریبلک یاپمق ، ایکنجیسی دارالفنونی الغا ایتمک ! بناءً علیه ، روسیه‌ده‌کی بولشه‌ویکیلک روس دارالفنوننی لغو ایتدیکی کبی بزده‌کی قاره قوتده بزمکنی محو ایتمک ایستیور . دارالفنون مشروطیتک ، اختصاصلک ، علمک تمثالیدر . مشروطیتی ییقمق ایچون ، اولا دارالفنونی قالدیرمق ایجاب ایدر . دارالفنونک مدرسه‌لری آره‌سنده ، بالخاصه علمی حرکت تحریسیله مشغول اولان ، ادبیات مدرسه‌سیدر . او حالده اک بیوک هجومی بوراده چویرملک لازم : چونکه قاره تهلکه ، حریت کبی ملیتی ده ایسته‌میور . چونکه بندکان صنفندن صنعی برزادکان طبقه‌سی یاراتمغه ، مشروطیت کبی ملیت ده مانع ! فقط قاره تهلکه یالکز برشیئی دوشونمیور . شیمدی کلکده اولان قیزیل تهلکه ، کندیسنک اک اساسلی مفکوره‌سی اولان زادکانلغی ، حتی بورژووالغی زیروزبر ایتدکدن چایمیور جناب حق مبارک مملکتمزی بو تهلکه‌لرک ایکیسندن ده اسیرگه‌سین ! »

ادبياتده تجربه

(رهطوريق) ديرلر فرنكجه‌ده بر كلمه وار . بوكا بز كندی ديلمزده طنطنه ودبدبهٔ الفاظ ديه‌بيليرز . بر طاقم كورولتيلی ، پاطيرديلی سوزلر ، كنايه واستعاره‌لر ، تشبيهلر و سائره ايله حقيقتی بوغمق ، مخاطبك شعورينی اويوشديرمق ، آنك بر معادلهٔ فكريه وذهنيه‌ده بولونمسنه امكان براقمامق .. ايشته جمله‌سی بو تعريفه داخل اوله‌بيلير . قديم محررات وادبياتمزده يالكز بزده دكل ، دنيانك هر يرنده وهر ملتده بويله ايدی .

بريرده رهطوريق ارتكاب ايدلمش ايسه ، ايجه بيلمش اولپكز كه اوراده هنوز سويهٔ خلق يوكسلمه‌مشدر . خلق وقارئين صافدرونلدر . شوده مجهول قالماسون كه رهطوريق ايله مشغول اولانلره (دماغوغ = عوامفريب) عنوانی ويرمكده بيوك بر خطا اولماز . بر انسان فضله دماغوژی ورهطوريق ايله اوغراشيرسه امين اولپكز كه او ، جديتدن ، تحليلات منطقيه‌دن ، حقيقتدن اوزاقلاشير . جداً تكامل ايتمش ملتلرده بو انهماكك پاواش پاواش أكسيليور . هيچ كيمسه بويله طبل وعلمله اعلان واشاعه ايديلن حقائقه عطف اهميت ايتمز . حتی ، بعض مجرب ذوات بو اسلوبدن قيزارلار بيله . مثلا بر كوزلدن بحث ايديليور . فرض ايدهلم كه موضوع بحث كوزل ، علی العاده شيرين بر قادينيدر . يوق ، رهطوريق بو لسانی متكلم اولماز ، او قادين دنيا كوزه‌ليدر . بر چوقور موضوع بحث اوليور . بو علی العاده بر حفره دكل ، غيادر . پاپاس ، پاپاس دكل ، بر عزيزدر . سوقاق پهلوانی بر قهرماندر . ماديانده بويله اولديغی كبی ، مجردات و معنوياتده عينيله بو خسته‌لغه طوتولمشدر . اوفق بر مخالفت ، بيوك بر فلاكتدر . بر خطا ، بر جنايتدر . الی آخره ... بو ذهنيت ، بعض امراض وآلامی

تولید ایدر . بونك صوكی داءالوسوسه‌در . هر كولكه بر هیولا ، هر سرچه بر هما ، هر ظن بر خولیا طوغورور .

قدیمده فردوسیٔ طوسی بو چیغیری احداث درجه‌سنده سوء استعمال ایتمشدی . فرنكلرده‌ده بونك نمونه‌سنه تصادف اولونور . حاله بعض ادوار وعهود واردركه او اثناده ، هر نیشه‌ن شاعر وناثر بو خسته‌لغه طوتولمشدر . مثلا [بوسوئه]یی آچیكز : هر وقعهٔ تاریخیه آزیتلمشدر . بیوك وغلبه‌لو سوزلر ایله حادثات روزكار مؤلفك و كلیسانك ایسته‌دیكی شكله صوقولمشدر .

رەطوریق بویله بوش بر شیئی اولدیغی كبی حقائقه جامد وصلب بر شكل ویرمك ، حقیقتاری تصنیف ایتمك ، شونده شوقدر قول واردر دیمكده محض سفسطه‌در . حقیقت بر هیولادر . بوكون عقله كان درت بش ماده كیم بیلیر نه كبی مؤثراتك سائقه‌سیله تزبیر ایدلمشدر . یدی ، سكز ماده اوزرینه بنای محاكمه ایتمك دهشتلی بر طافلاق آتلامسنی موجب اولور . بزم فلاسفهٔ قدیمهٔ شرقده بویله چیقمازه سوقاقلره صاپمشلردی . بو خصوصده ایكی قول وار ! نه بتون افكار و آرا شمالی مسدود ، جنوبی محدود ، شرقی واهی ، غربی خیالی بر طاقم مناطق ظنیه‌ده قالمشلردی . منطق ، بوندن صوكره زینه‌سیله ترقی ایتدی . صنعت عامه زائل اولدی . غلطات اورته‌دن قالقدی . هرسوزه اینانمق موداسی اسكیدی . شدت لسان ، اسراف ادلمه‌یه باشلاندی . اینجه بیلندی كه پك بالا پروازانه سوزلرسویلك ومدعیاتده بولونمق صوك مهماتی صرف وتبذیر ایتمك دیمكدر . آنك ایچون محاضره ومناقشه براسلوب آلتنه آلنمشدر . هیچ كیمسه ، صوك وشدتلی دلیلنی درجنك اول اسراف ایتمز .

محاضره ، عادتا شطرنج اوینه‌نه . عسكر محاربه‌سنه بكزه‌ر . مناظره‌نك دمدارلری ، پیشدارلری ، صاغ ، صول جناحلری ، مركزی واردر . بونلرك اصول وآدابی ، قواعد وتشریفاتی‌ده

تقرر ایتمشدر. لکن بوقواعد کتابده محرر دکلدر. بونلری اربابی بیلیر، تجربه وتمرین، ممارسه وملکه بوقابلیتی آرتدیرر. بونک ایچوندرکه مقتدر ومجرب محررلرله ایدیلن غوغالر برنتیجهٔ حسنه تولید ایتمز . بو، غریبدر ، مبارز ومجاهدلر ، ایرتسی کون ، افکار عمومیه و عامه‌نك حضور لاقیدیسنده انکساره محکوم اولورلر .

تجربه‌دیده ارباب قلمك محاضراتی ایسه بشقه بر لطافت عرض ایدر . کندلك پارلمنتولرده ایراد ایدیلن نطقلرك‌ده بویله برلذتی واردر . قابا سوزلردن، شتومدن ، اسنادلردن، چابوق جرح ایدیله‌جك مطالعاتدن ، دشنامه‌لردن اثر کوروللز ؛ ایکی پهلوان مصارعه ایدر . نه‌بری مغلوب اولور ، نه دیکری ... لکن بو مصارعه‌نك صفحاتنی تعقیب ایتمك نه خوشدر . الواح متنوعه کوریلور . کونلر طوغار . هوا آچیلیر ؛ ینه قاپانیر . تجربه‌نك‌ده کندیسنه کوره بر خوش جهتی واردر . حالبوکه درشت غوغالرك اهمیتی درحال زائل اولور. بونلرك برتأثیری‌ده اولماز . قالانیور ، شدت افاده ، حدت بیان اسکی ادواره عائد وراجعدر. عصری اولمه‌من لازم : بزمده ادبیات عمومیه‌ده برمقدار تیزکیلشمکلکمز اقتضا ایدر. قویون ادبیاتی ناخوشدر. سنالشاتده بربوی صفوت وسادکی استشمام ایدلمه‌لیدر. چونکه زمان وزمین ، هر حالده ، دها معضل شیلر ایستیور. قره‌دائی‌ له شیمدی کیم اکتفا ایدر ؟

اسکیدن هرشی ساده ایدی . (فولتون) طرفندن احداث ایدیلن ایلك واپورك پلانلرینی کوردم . نه‌قدر بسیط شیلر ! زده (فاته‌رلاند) ه بیندم . امان یاربی نه چاپراشیق شی ... ادبیاتده ، سیاسیاتده ، مناقشاتده ، حکمیات و فنیاتده ... پ بویله ! . .

۱۵ مارت ۱۹۱۸

رضا توفیق و فائق عالی بکلره

نامهٔ مکشوف

بنی نصل بیلیرسکز: متعصبمی‌یم؟ سز رضا توفیق بک استادم پروزسز: متکامل برلسان ایله آچیق ترکجه، پارمق حسابی شعرلر یازدیکز. بونلردن برقاچنک نشری شرفی بکا عائددر.
سز فائق عالی بک استادم، پروزسز، متکامل برلسان ایله قلاسیق ترکجه، وزن عروض اوزره شعرلر یازدیکز. بونلردن برخیلیسنک نشری شرفی بکا راجعدر.

امالهلی السنهٔ شرقیه‌دن بری اولمق اعتباریله عروضک لسانمز ایچون بیچلمش قفتان اولدیغنی تقدیر ایدرم. شوقدرکه اوزان بنانی خور کورمم. مثلا وزن عروض؛ وزن بنان دکلدر. بونلر برر شکلدر. بن [پارناسیه‌ن] اولدیغم ایچون یالکز قدحه باقمام؛ آنک احتوا ایتدیکی مادده بنجه حائز اهمیتدر.

حال و کیفیت بویله. بونکله برابر شنامی؛ کمال و «ثروت فنون» مکاتب ادبیه‌سنک الغاسیله غزل و قصیده طرزینک ارتجاعاً احیاسنه غیرتکش اولیورمشم. بواسناد قارشیسنده کوله‌ر و کندمی نه ماضی‌یه چیویلی، نه‌ده موده‌یه تابع کوررم. حقیقت ماضینک، حالک، حتی استقبالک ده مافوقنده وماوراسنده‌در. اوبرعقادر. واصل مرتبهٔ تحقیق اولدیغنی ادعا ایده‌نک صفوتنه قناعت ایدرم. بوجهت برطرف. لکن برنقطه نظر عبرت و انتباهی جلب ایتدی. کچن کون الیله برمجموعهٔ ادبیه کچمشدی. اوزان بنانی آقورو زلایان بوشیق وظریف رسالهٔ موقوته‌ده یارم دوزینه قدر پارمق حسابی منظومه‌یه مصادف اولدم. زانو بزمین استغفار اوله‌رق بونلردن هیچ برشی آکلامدیغمی اعتراف ایدرم. آهنک و حلاوت یوق. لسانه تطابق یوق. شعر یوق. نه‌وار بیلمم!

یالکز ـ اونوتلمش صحیفه‌لر ـ کبی برعنوان آلتنده‌سامی دیوانندن مقتطف ایکی نشیده کوردم . فرانسزجه (آنتی‌تز) دیرلر برضدکامل مفهومی وار . عجبا بو اونوتلماز شرقیلری بر واحد قیاسی تشکیل ایتسون دیه‌می دیکر شعرلرك مواجهه‌یی آهنکیسنده نشر ایتمشلر ؟ بوایکی نمونه ، هرحالده ، قلاسیك ادبیاتنك الك منتخب پارچه‌لری دکلدر . بونکله‌برابرنه‌در اوآهنك‌وانسجام؟ اوقودم ، برده‌اوقودم وغشی‌اولدم . بوبرضعف‌وذنب‌میدر؟ هرنه‌ایسه ، آنی اعتراف ایدرم . شعرمزه طفیلیلر قاریشیور . آکلاشیلان زورتچهٔ الهام شاپه اوطوردی . ینه‌تکرارایده‌یم: بغضم وزن بنـانه دکلدر ؛ شعر مفهومنك رد و نفینه‌در . هرطرز ـ وولته‌ره کوره ـ ، ایسته‌ر قلاسیق اولسون، ایسته‌ر اولماسـون ، ایی ایمش ؛ باش آغریسی تولید ایدن طرزدن بشقه . . .

وولته‌ر دیدم‌ده خاطرمه کلدی : بر ساعتجی ، هرکون ، بر منظومه یومورطلار ، و ، پك محجوب اولان وولته‌ره کتیریر ، تصحیح ایتدیررمش . حکیم مشهور، فرط محوبتندن بلا اعتراض، طامات مذکوره‌یی دوزه‌لتیرمش. لکن، برکون، بوترهات وولته‌رك جانته طاق دیمش:

وولته‌ر — افندی ! سزك صنعتکز نه‌در ؟

شاعر — ساعتجی‌یم ، افندم .

وولته‌ر — اویله ایسه ینه ساعت تعمیر ایدیکز ...

* * *

جلال نوری بنده‌کزك علم وعرفان علیهداری وحافظ شیرازی وعمر خیام مذهب ملامیسنك مروجی، مخرب ارواح اولدیغنی طویدیکزمی ؟ بن علمی نفی ایدیورمشم . شو اسناد برطرف ، لکن . عزیزم رضا توفیق بك ، لطفاً سویله‌ییکزشو مطالعه‌م خطا آلودمیدر ؟

—[آنری پوآنقاره] عصرمزك يتشديرديكي ايكي اوچ الك بيوك رياضيدن بريدر. مشاراليه پك متجلد ايدی. فن حسابك، عموم رياضياتك قطعی اولديغنی، بونلرك براثر اتفاق بولونديغنی ادعا ايتدی . دها ايلريسی وار: اون آلتنجی عصرك بدايتندن بری ارضك مركز عالم اولديغی نظريه‌سی - بطلميوس مذهبی- آرتق ترك ايدلمشدی . درتيوز كسور سنه صكره ، [قوپه‌ر نيقوس]، [نيوتن]، [كه‌پله‌ر] كلدكدن صكره [پوآنقاره] يكی فن هيئتدن شبهه ايله بطلميوسه طوغری برتوجه رجعيده بولونمه‌سونمی ؟ بونك اوزرينه نه اولدی بيليرميسكز ؟ حكم شهيرفرانسه (أنستيتو) سنه و (آقادمی) سنه انتخاب ايدلدی.

كچن كون [كوستاو لوبون] ك نشرينه قدرتياب اولديغی- حيات حقائق - عنوانلی اثر چيره دستیٔ حكمتی كورديكزمی؟ حقيقت برموجه‌در . آنجق برآن و اوان ايچون حقيقتدر . زماندن، زميندن مجرد حقيقت يوقدر. هله اجتماعيات، اقتصاديات، حقوقيات كبی علوم وفنون اويله دكيشيوركه اجتماعيات حاضره حالا برعلم فروه‌سنی لابس اوله‌مامشدر . اقتصاديات، بورژوا طبقه‌سنك تدوين ايتديكی برعلمدر. بونك سوسياليستجه‌سی ده وار . حقوق‌ده هم بورژوا حقوقيدر ، هم ده لايعددر ، لاتحصادر ، آلافرانغه‌سی ، آلاتورقه‌سی ، منقولی ، كويا معقولی ، جرمانجه‌سی ، آنغلو - صاقسونجه‌سی تدوين ايدلمشدر. هانكی پيغمبره امت اوله‌لم ، بيلمم . صكره‌بر حرب جهانشموله داخل اولدق ، الك بيوك انقلاب اجتماعينك ايچنده‌يز. مفهوملر، مدلوللر دكيشيور . و دكيشه‌جك . [پوانقاره] علوم ثابته و رياضيه‌يه بيله اهميت ويرمديكی حالده بزم اوزوپا و بورژوا اجتماعيات واخلاقياتی ، اقتصاديات وماليياتی شبهه آلتنده براقه‌مز عجبا بركبيره‌ميدر ؟ اكر اويله‌ايسه پس . لكن بعدالحرب كوروشورز .

برده بز منوم ، حتی مخرب ارواح ايشتمز . انسانك قدری چابوق اونوتيليور ؛ ادبيات نه‌نانكور برصنعتدر ! بر يرده

مستخدم اولسه‌ایدك حق تقاعدمز اولور ؛ ترجمۀ حالمز مضبوط بولونوردی ، (اتحاد اسلام) نامیله براثر یازدق که بو کتاب حسین رحمی بگك رومانلری‌ده داخل اولدیغی صوك زمانده الڭ چوق طبع ایدیلن وصاتیلان جلددر . اوراده بزم برعزم وارادت فقره‌مز وار . سکا قارشی شرمسارم ، ای فقرۀعزیزه‌م !

۳۱ مارت ۱۹۱۸

ارباب کمال و دانشه حرمت

ملتلرڭ بیوکی وار ، کوچکی وار ، اورته‌سی وار ... بیوکلکك درجه‌سی کوچکلکده قدمه‌سی مبتذلکك ایسه پایه‌سی وار .

عظمای اقوامی تسخیه ایدن خصوصیاتدن بریده ارباب کمال ودانشه حرمت ، مشاهیر ایله افتخار اتمکدر . حرمت فکر وشیمه‌سی اعاظم یتشدیرر . ارباب استعدادده بر تازیانه اولور . یتیشه‌نلری ثبات و متانته تشویق ایدر . بریرده فکر و کماله حرمت ایدلمه‌لیدرکه ، اوراده ، متاع عرفان خریدار بولسون .

تاریخده کوزل وپارلاق دورلر وار : فرانسه‌ده اون دردنجی [لوئی] دوری ، قدیم یونانستانده [پریقلیس] دوری ، عالم اسلامده [هارون الرشید] دوری . عالم عثمانیده دور جلیل فاتح ، عهد دلنشین یاوز ... بو دورلرڭ اخلاقنده بر حیات کوریلیور . بیوکلر ملتڭ سرتاج مفخرتیدر . بیولڭ متاع عرفان وذکاسنه رواج اولدیغنی کورد‌کجه تزید جهد وغیرت ایدیور ؛ کوچکلرده ، بیوکی تجلیل وتوقیر ایتمکله آنلرڭ اثرینه اقتفا ایلیور .

بو ، برحالت روحیه‌درکه بوندن ملل واقوامڭ تعالیسی نتیجه‌سی استحصال اولنور . اجتهاد سربستدر . مطالعه و فکر حریت تامه‌یه نائلدر . بوکبی محیطلردن تجسس وتخویف اوزاقلاشیر . برفکر اورته‌یه قویان نه قورقدیغندن ، نه‌ده او فکرڭ خوش کورینه‌جکندن متأثر اولور .

بوکبی ادوارلرده عکسنی دوشونه‌لم : بعض زمانلر واردرکه جبابره‌دن برحکمدار ویا بر وزیر ، بر هیئت ظالمه ، افکاری تضییق آلتنده بولوندورر . فکر یا تحت تهدیده‌در ، یاخود آنکا برخط حرکت توجیه ایدیلیر . ایشته او محیط مرائیدر ، ملوندر . متصنعدر . اورادن برفیض و کرامت بکلنمز . بو شرائط آلتنده انسانلر وبالخاصه متفکرلر یا قورقارلر ، یاخود قورقوتورلر ویا تسأل ایدرلر . ایشته « غانغرن » اولمش بر جمعیت نمونه‌سی . فی الواقع بوکبی محیطلرده وعصرلرده‌ده پارلاق ذکالره تصادف اولنور . لکن بوذکالر صوریدر . اثرلرنده برشمهٔ جدیت بولونماز . اطرابی احتوا ایدن یازیلری برتنقیدنامه دکل قصیده‌در : یاخود ، مؤاخذه‌لری بر هجویه‌در .

او کبی ادوارده بیوجك بر آدم هرنه سویلرسه : اوفقلی ، بیوکلی چومزلر ، چومز معاون وناظرلری همسان اوله‌رق هپ کرامت بیورلدی ادیرلر . بیوك ذات بر شاعر ایسه چومزلر ، چومز معاون وناظرلری همساناوله‌رق هپ نظیره سویلرلر . بیوك نه‌دن خوشلانیورسه او ، مودا اولور . ولو بو ناخوش اولسون ، کریه ومستهجن اولسون .

بوعادتلر فکری ئولدورر . مزاج وخلقی کورلتیر ، طبیعتی که‌وشه‌تیر ؛ ارککجه خصائلدن اثر قالماز ؛ جیادت اوچار .

حالبوکه هرکس مطالعه‌سنی آچیقجه تزبیر ایده‌بیلیرسه او جمعیت یاشار . بز بوندن اون سنه اول ، هر درلو مهالکه قارشی کلرك مطلقیتك ایادئ غصبندن حریتمزی استحصال ایتدیکمز ؛ قوپاردیغمز زمان مقصدمز بوایدی واتحاد وترقی جمعیتنك نخبهٔ مقاصدی‌ده حریت فکر و اجتهاددر . حریت فکریه برنهر شهجریان کبی انقاض استبدادی سوپوریور ، شمس استخلاصك طوغدیغی منطقه طوغری ایلریلیور .

بوفکره مبنیدرکه حریتك اوان اعلاننده دور سابقك محکوم ایتدیکی اعاظم مظهر توقیر اولدی . کمال بکك ، مدحت پاشانك رسملری تشهیر ایدلدی . بو ، ملتك برحقی ایدی .

حقوق حریه‌یه رعایت ، اعاظم ایله ارباب اجتهاده و فکرته حرمت .. شو ایکی عمده برملتی تقویه ایدر ، بوقسه اوتکنه‌چاتمق ، بریکنه تکمه آتمق ، بوفکراویغون دکلدر دیه‌آفوروزه دوچار ایتمك ، بونلر اسکیدن قالمه کهنه اعتیادلرك بر ایزیدر .

کهنه فکرلیلر ظن ایدرلرکه حقیقت یالکز کندی دوشوندکلرندن عبارتدر و آندن باشقه‌سی فکر دکلدر . بو بر اثر تعصبدر وا ستبدادك حالا پایدارقالان ؛ شوقدروارکه بو کوله‌سی لازم کلن بر کوکیدر . حریت فکریه‌نك حدودینی تعیین ایتمك هرکسك کاری دکلدر . یالکز شونی سویلیه‌لم که بوکا بر حدود تصور ایتمك اکثریتله یاکاش تلقی و حرکتلری استلزام ایدر . هرکس آز چوق فکرنده مصردر وفکرینی محض حقیقت تلقی ایتمك ضعفنه مبتلادر . آنك ایچون بویله‌لری افکار عندیه‌لرینه مغایر اولان مقالاتی تولاییله محکوم ایدرلر و دیرلرکه مناقشه ومباحثه ، واقعا حردر اما بو سزك مدعیاتکز فکر دکلدر ، اجتهاد دکلدر ، نظریه‌ده دکلدر ؛ بر هذیاندر ، ترهاتدر . اکر نزاهت مساعد اولسه ایدی بو مطالعاتی محاکمه ایتمکده تردد ایلمزدك .

هرفکری دیکلملك . ولو علیهده اولسون براجتهاده برچاره‌ انتشار وشیوع تهیئه ایتمك عالم عرفانده برقهرمانلقدر .

فکردن تورقه‌ملی ؛ بزم رأیمزده اولمیانلرك شخصلرینه حرمت ایتمه‌لی . بیوك سیاسیلر که ادبا و علمادن زیاده غوغا ایدرلر ، بیله بربرلرینك ذاتنه حرمتکاردر . آنجق [ئله‌ماانسو] عبارنده‌کی سیاسیلر ایسه قونت [چه‌رنین] ی یلانجیلقله اتهام ایدرلر . حالبوکه ، هیچ اونوتمام ، انکلتره‌ده احرار پارتیسی رئیسی وفات ایتمشدی ؛ رأس کارده بولنان فرقهٔ مخالفه رئیسی اوکون آغلادی ، متوفی ، « قریزانته‌م » چیچکنی پك سه‌ورمش ؛ رئیس نظار درحال ، خانه‌سنی قریزانته‌ملر وسیاه ماتم تولاری ایله دوناتمش ...

تربیهٔ حریه ، عادت حریه ، تربیه و ممارسهٔ دستوریه ، عرف مشروطی هپ بونی اقتضا ایدر .

مملکتمزده اعاظمدن برینك نامی باد اولونورسه ـ ولو بوذاتك مطالعه‌سی بزمکینه اویماسون ـ بز ، بر رعشهٔ غرور حس ایتمه‌لی ، مفتخر اولمه‌لی و آنك تشدیکی مملکت اهالیسندن بولوندیغمز ایچون مسعود اولمه‌لی یز .

مثلا بن ، شخص اولمق اعتباریله ؛ ارتحال ایدن اعاظممزدن احمدمدحت افندی و توفیق فکرت بکك انشا وانشاد خصوصنده‌کی دستورلرینی بکنمه‌م ، فقط ، اوروپاده برجولان ـ و ـ رباب شکسته ـ مؤلف وناظمنك ملتمه منسوبیتلریله افتخار ایدرم .

کذلك معاصرلرمزك ایچنده ضیا کوك آلپ بك افندینك اجتهادات اجتماعیه‌سنه اشتراك ایتم ، لکن بو محترم مدرسمزك وجودیله وایه‌دار مسعدتم .

بعض اکابروار درکه ، بونلر ، محضا فکرلری تحریکه کتیرمکله ملتلرینه الك بیوك خدمتی ایفا ایتمشلردر . مثالی ایسته‌یورمکز ؟ آلمانیاده ، قدیماً [شوپنهاوئر] ایله [نی چه] ، شوکونلرده‌ده [هاردن] . بونلر خلقی خوار کورمشلر ، منسوب اییلرینی شدتله مؤاخذه ایتمشلردی . بلکه بو متفکرلرك مطالعه‌لری سراپا غلط آلوددر . لکن بو سایه‌ده ملت بر چوق پوروزلرینی تورپولیور ، غلطتندن واز کچیور ، دیلنی دوزلتیور ، آتیدینه بر چکی دوزه‌ن ویریور . آنك ایچون افکاری [پارادوقسال] یعنی قناعت عامه‌یه ناموافق اولان مجتهدلرك ده مطالعاتی مفید وایدر . شرعاده ، بزده اجتهادی یاکلش بیله اولسه مجتهدك فعالیتی موجب اجر ومغفرتدر .

ارباب کمالنه حرمتکار اولان ملت ، ملل نجیبه عدادینه داخل اولور . بونلردن برینك قیلنه خلل کلسه افکار عامه علاقه‌دارلغنی کوسته‌ریر . عبدالجبار الدهلوی افندی بیوریوردی : هند ارکان فکرتندن برینی انکلیزلر حبس ایتمشلر . مشارالیه محبسده ایکن اهالی ، کندیسنی جمعیت اسلامیه ریاستنه اصعاد ایتمك لطفکارلغنده بولونمش . ایشته بویله ملتك استقبالده خلاص بوله‌جغنه

عوه ماضی ، عوه حال ، عوه استقبال

هنوز مکتب سلطانیده طلبه ایدم . بر هفته ، اذنسز قالدیغمدن قلاسیقلردن مشهور [بوسوئه‌نك] - تاریخ کائنات اوزرینه نطق - عنوانلی اثرینك بر بیوك قسمنی اوقیودم .

پازار ایرتسی کونی . محترم معلمی بولوب اوکا دیدم‌که :

— [بوسوئه] یی مطالعه ایتدم . سز وبتون عالم بوکا مشهور دیوردیکز . لغت کتابلرنه وارنجه‌به قدر هر اثر بو آدمك داهی اولدیغنی یازیور . لکن ، عفوکزه مغروراً ، موسیو ذات عالیکزه مطالعه‌ی آچیقجه سویلیه‌یم : سز بزه جمله‌لرکزقیصه اولسون دیورسکز . بوداهی اوتوز بش‌سطرلق جمله‌لر ، زنجیرله عباره‌لر ترتیب ایدیور . سز بزه فکرکز صریح اولسون ، صاقین (ره‌طوریق) یاپمه‌ییکز ، اصلامجردات وعندیات ایله اوغراشمه‌ییکز ، هرشیده اسرار آمیزومحیرالذکا اسباب وحکمیات آرامه‌بیکز ، کبی نصیحتلر ویریورسکز . حالبوکه [بوسوئه] ده بونلردن باشقه بر کرامت کوره‌مدم . اوحالده ، استاد عزیزم ، سزدن رجا ایدرم شو سؤاللرمه جواب ویریکز : بن‌ده [بوسوئه] کبی اوزون ومسلسل جمله‌لر یاپه‌یم‌می ، بن‌ده ، تاریخله مشغول اولورکن (مه‌تافیزیق) سمتنه کیده‌یم‌می ؟ سزه دفعاتله سویلدم‌دی یا هرکسك برامل وآرزوسی وار . بن‌ده مسلك اولق اوزره کندم ایچون محررلکی قوردم . ترکجه کتابت خواجه‌مز عطا بك ، کچن کون ، قونپوزیسیونمی بکندی وبنی آرقاداشلرمك یاننده تقدیر ایتدی .

پروفسور کولدی . و ، هیچ اونوتمام ، بکا شو کوجك نطقی ایراد ایتدی : - اوغلم ! [بوسوئه] بیوك ، پك بیوك ، یالکز فرانسه‌نك دکل ، بتون بشریتك افتخار ایتدیکی بر ادیب وبر خطیبدر . برانسان زمانی ومحیطی داخلنده محاکمه ایدیلیر . [بوسوئه] دن اوللکی زمانی تدقیق ایت . ایشته . او وقت ، کرك فرانسز لساننده ، کرك عالم فکریاتده [بوسوئه] نك

نه بیوك بر انقلاب وجوده کتیردیکلر [...] . [بوسوئه]نی
تقلید ایچون دکل . تقدیر ایچون نه اوله [بوسوئه] ،
او سنك بکنمه دیکك اثری وقت دها کتبمه مش ایدی . بیشیر ول
جلال ، [مونته سکیئو] رومالیلره دائر اولان اثرکارنی - که
یکی تاریخ او اثرله باشلیور - یازمامشدی . کیت کنا [بوسوئه]نی
تعمق ایت ، دیدی ؟ هیچ سن اجداد اعلاکك قیافتنه تمثل
ایده بوزمیسك ؟ یارین بر محاربه یه چیقمه ، هیچ اردوی همایون
چالدیران غازیلرینك ادوات حربیه سیله تجهیز ایده بیلیرمی ؟

۱۸۹۵ ویا ۹۶ سنه سنده طوغری ایدی ، ظن ایدرم .
بو نطق قولاغمه کوپه اولدی . دیندار شیم اولمیان ستادمی جناب حق
صوك نفسنده قرین هدایت ایتمش اولسون . بو نصیحتندن
جداً مستفید اولدم . ماضینك حقنی ویرمکده تردد ایتمم . بو اعتبار
ایله ، بر چوقلرینك غیر ملی تلقی ایتدکلری نفعی وفضولی یی ، بن ،
تبجیل ایدرم . تقدیس ایدرم . اکر او غیر ملی شاعرلر . او عجم
مقلدلری (استغفر الله) بتمه مش ایدی . بوکون ، هیچ بریمز
بو لسان عرفانی استعمال ایده مزدك . بونلر غیر ملی شعرا دکل ،
احیای ملیت ایدن ارباب ایجاد واختراعدر .

بر ملتك ماهیت ممیزه سی ، اول باول لسانیدر . او لسانی
ایشتدیکی کبی قولاقدن ویوقا بر استقامت ویرن باقی یه بن نصل
اعاظم ملیه دن دیمم ؟ صوکره ، والله کور اولورم . نفعی ،
روحی ، فضولی ، ندیم ، باقی ، غالب ، عزت ، ناجی ، اکرم ،
حامد بونلر ملی دکلمی ؟ بونه دیمك ؟ آلتی یوز سنه لك اجدادمزی
انکار ایله حرامزاده می اوله جغز ؟ ملت واردر . وار اوله جقدر ،
واردی . ملت شیمدی اولیور . بتون ماضی ، بر ماضیء
ملیدر .

غزل ، قصیده ، قطعه ... مجموعه مده بوکبی بعض آثار نشر
ایتدیکمدن طولایی بنی رجم ایتمك ایستهین معزز ومؤقر ، مکرم
و محترم دوستلرمه صورارم : - غزلی ، قصیده یی ، قطعه یی کیم
ایجاد ایتدی ؟ عربلر ، عجملر ، بونلری اعراب و عجم اختراع

وبز بونلری اقتباس ایتمکله عجبا غیرملی بر طریقمی اختیار ایتمش اولورز؟ ظن ایتمم، اکر اویله اولسه ایدی شیمدیکی (سونه) لرمزلی، (قومدی)، (ترازهدی) و سائره مزلده فرنکدن اقتباس حتی انتحال ایدلمش اولمق اعتباریله غیرملی اولهلری لازم کلیر. اسلوبمزه، طرز تفکرمزه هپ غیرملی دیمهلیز. بر ذات حرمت سمات، روسیهده (پان اسلاویزم) ی و (سوسیالیزم) ی کورمش. بونلری بزه نقل ایله (تورکجیلك) و (خلقجیلق) ی میدانه کتیرمش؛ دیمك که بونلرده روسیهدن آلنمش اولمق اعتباریله غیرملیدر ... فقط بوقدر ایلری یه کیدهمم.

صوکره ... غزل وقصیده، قطعه، مربع اسکی ایمش. بونلری قورجالامالی. اوصولو طورمالیمش ... غزل وقس علیه البواقی. اسکیدی. لکن، عجبا، بتون بتون منقرض اولدیمی؟

وزن بنان چیقدی، یاخود احیا ایدلدی. فقط، عجبا، وزن عروض بتون بتون اولدیمی؟ اکر اویله اولسه ایدی، بوکون، بوطرزده انشاد کلام ایتمك عبث اولوردی.

حامد. فائق، جناب. نظیف عیارنده (فوتوریست) لرمز وارمی، مادام که بونلر موجوددرلر. حیدرلر، دیمك که هنوز مسلك ومکتب قرین ومشرف انهدام اولامشدر.

ساعتك یلقوانی ایلری کتورمکله وقت کچمز.

هرشیئك زمانی وار. شونیده اونوتمیهلم که ماضی بعضاً بعث بعدالموت شرینهده مظهر اولور.

هریکی طوغری دکلدر. اولور اولماز بدعتلردن دوستلرمی تحذیر ایدرم. هر یکی یه کوز کورنه ربط عشق ایدنه فرنکلر (سنوبیزم) دیرلر.

ماضینك برحقی وار: حالك ده، استقبالك ده.

ماضی. حال واستقباله؛ حال و استقبال ده ماضی یه انکل اولمامليدر.

غزل، قطعه ... بونلر اوچنجی درجهده ورمه محکوم ایسه،

براقیکز ، طبیعی برصورتده ئولسونلر . وزن عروض ... بو بر یبانجی ایسه . البته . پساپورطی معاینه ایدیلیر وحدود ایرانیه یه سوق اولونور .

هر ملت ، هر دیانت ، کندیسندن اول کلن مللی ، ادیانک براقدیغی مالزمه ایله بنا اولونور . شریعت احمدیه نک اس الاساسی دین رعنای حنفا ومذهب قوم ابراهیمدر . مذهبمز حق موسوی ، حق عیسویی تأیید بیوردی . بونک کبی دلامزده ترک ، عرب ، عجم ، روم مملکتلرنده آنلرک مالزمۀ عرقیه سیله تشکل ایتدی . نصل لسانمزده عربی کلمه ، فارسی ترکیب ، غربی ذوق وارسه شعرمزده ده فاعلاتن ، فعلن بولونابیلیر . واقعا اصل ترکجه املالی ومحدود بر لسان دکلدر ، لکن مالزمۀ ترکیه اوزرینه نه قدر املالی عربجه وفارسی کلمات التحاق وانضمام ایتدی ! اکثریت کلمامز املالیدر . بوکا نیچون دکیلدرکه . ای قائلری ، وزن عروض بزده بروزن ملیدر ؟ بونکله برابر حریتک بر طرفدار وخدمتکار همراهی یم : وارسون پارمق حسابی حق حیاتی حائز اولسون ؛ ایسته ینکی کبی تکامل ایتسون . ممکنسه بوکاده خدمت ایدیم ؛ نته کیم بن . تکرار ایدیم . بر خیلی ادبامزک اوزن بنان اوزره تنظیم ایدلمش اشعارینک انتشارینه واسطه اولدم .

فکر ، حبسه کیرمز . اونک ایچون آنک اشاعه سی ده قیوده تابع دکلدر . اصل فیض وبرکت . ایشته . حریت فکریه دن چیقار . براقیکز هر فکر بر واسطۀ انتشار بولسون . بر یرده حبس ایدلمش بخارکبی قالماسون ؛ طلاق ویریلسون ؛

ایشته او زمان لطیف تصادملر اولور و نور حقیقت ، بر بیش نمود (بریشه قیف) دن بر شعاله ضیادارک متجلیانه خروجیله اورتالغی شعشعه دار ایتمه سی کبی ، افکاری مظهر هدایت ایدر .

حریت فکریه ! ایشته بودر . سائر بتون حریتلرک والده دکافله سیدر . بونی تأمین ایدیکز . دیکر طرفی طبیعتیله ، کندیلکندن کلیر .

وضعیتدن صوك درجه‌ده ممنون اوله‌بیلیرز ؛ چونکه، شو عهدده ایشته بو فکرلرمزی کمال حریتی ایله افاده ایده‌بیلیورز. عنعنهٔ حریه‌مزی اونوتمه‌یه‌لم: پارسده، وضیع طاوان آره‌لرنده چالیشان احرار ملت، حدود خارجنه چیقاریلان، اسوچره‌دن مصره، مصردن ینه اسوچره‌یه سورولن مدافعین حریت، روم ایلیده طاغلره چیقان ارباب جلادت، سلانیکده تزیید مقدور ومجهود ایله‌ین اصحاب حمیت، هپ حریت فکریه‌نك فتح واستعلاسنه صرف ماحصل ایتمشلردی. مسلك احرارانه‌سنك منتداری بولوندیغم طلعت پاشا، مجلس مبعوثانمزك یوم افتتاحنده، ظنمده خطا یوقسه، اك بیوك نشوهٔ وجدانی طویمشدی.

ایشته، قانمزله، آلنمزك تریله قزاندیغمز بو حریت، حریت فکریه، بزی ارشاد ایده‌جك وزمان ایچنده، شو محیط ایچنده اك طوغری یول نه ایسه اونی کوستره‌جکدر.

٢٠ نیسان ١٩١٨

تورکجیلك و خلقجیلق

— سز ترکمیسکز ونه وقتدن بری؟ — تپه‌دن طرناغه قدر ترکم وقالوابلیدن بری. وطنم، ملتم، لسانم، وجدانم مستعار دکلدر. ترك وطنندن بشقه وطن، ترك ملتندن بشقه ملت، ترکجه‌دن بشقه دیل، ترکلرك وجدان عمومیسندن بشقه وجدان، حتی اذعان وایقان، ترك دینی اولان مسلمانلقدن بشقه مذهب وایمان بیلمم. مسائل ملیه‌ده ـ مع التأسف ـ بر آزده طرفدار افراطم. نظریه‌اولمق اعتباریله جهان بریه‌لکنی قبول ایده‌بیلیرسه‌مده سائر برایای جهان بو حقیقتی هنوز تصدیق ایتمدکلرندن، زمانمزده ملیت اقنومنی اقام سائره‌یه ترجیح ایتمك اضطرارنده‌یم.

— سز خلقك خیرخواهیمیسکز؟ — اوت! لکن خیرخواه کلمه‌سنی برآز بالاپروازانه بولورم. جمهورك، حتی،

خدمتکاری‌یم . غایه‌م عامه‌نك تعالیسیدر . ایسته‌رم‌که عوام ، سویهٔ خواصه یاقلاشسین . بولوندیغی وضعیتدن چیقسون . خلق . آریستوقرات اولسون . لهستانده نجبایی ، بر تاریخده ، دموقراتلاشمغه قوبولاجقلرینه ، خلق نجیب ایتمشلر . نه‌کوزل حرکت ! آرزو ایدرم‌که بلااستثناء هرترك نجیب واصیل اولسون . عوامز اعالی ایتسون .

— اویله‌ایسه سز تورکجی و خلقجی‌سکز .

— کلمه‌لرك معناسنی بیلسه‌ایدم ، لا ونعم برجواب ویرردم . (ترك) کلمه‌سی ، و (خلق‌طرفداری) صفتی‌وارکن (ترکجی) (وخلقجی) نه‌دیمك ؟ صانین بر ترك وبر ترکجی ، بر خلق وبرده خلقجی‌می وار ؟ ترك - ترکجی ، خلق - خلقجی برابکیلك فده ایدر . ترك و خلق کلمه‌لرینی نسخ‌می ایدیورز ؟ حالبوکه ترقی ایده‌بیلمك ایچون‌الك اساسلی‌شرط اتحاددر . بن‌فرانسزجی ، آلمانجی ، ایتالیانجی ، الی آخره ، بیلمیورم . مقصد ترکلك جامعه‌سنی توسیع ایسه ، تا تورانه قدر کیتمکسه اول باول بوراده برشائیت کوسترمیه‌لم . ترکلك فوقنده بر حقیقت ملیه یوقدر . الك علوی ونجیب ملیت ، شو منسوب بولوندیغمز ملیتدر . اونك کافر قابلیتی اولان لئیم رجلره مستحقدر . کلهٔ ملیته ایمان ایتمه‌ین حرامزاده‌در . بتون ملیتلر فی‌الواقع شایان حرمتدر . هرکس حقوق حریه‌سنه صاحب ، لکن دیکرلرك حقوق حریه‌سنه عدم تجاوزله مکلف اولدیغی کبی بزده حقوق‌ملیه‌مزه صاحب . فقط بشقه‌لرینك‌حقوق حریه‌لرینه تسلط ایتمه‌مکله مکلفز . ملیتی - شوون - بر نقطهٔ نظردن تلقی ایتمك شیمهٔ ناموس ایله وبو عصرك ایجابات فکریه‌سیله توافق ایتمز . ملیتمز متجاوز دکلدر . فلسفی و حکمیدر . بر انسان نصل عائله‌سنی سه‌ور ، لکن بشقه‌عائله‌لری سومامزلك ایتمزسه طبقی بزده عائلهٔ ملیه‌مزه الك قوی روابط محبت و فدا کاری ایله مربوطز . بونکله برابر سائر ملت کومه و عائله‌لرینه‌ده حرمتکارز . بونلرله مناسباتده بولونه‌بیلیرز .

فقط ترکجیلك ؟ ظن ایدرم‌که بو مفهومك بنم آکلادیغم ترکلکدن (چندان) فرقی یوق . او حالده بو ـ جی ـ نه ؟ بو اویله بر ـ جی ـ که اولمدق یرده اویغونسزلنی موجب اولیور . جیلر ، کندیلرینی آیری کوستریورلر وکندیلرندن اولمیانلره اییِ برنظرله باقمیورلر . بوندن استفاده‌یه‌قالقیشانلرده اولیور . حالبوکه آره‌ده شو ـ جی ـ اداتی اولمسه ایدی کیمسه ترکلك جامعه‌سنی رد وانکار ایتمزدی . ایدن اولورسه اك شدید عقابه کرفتار ایدیلیردی .

غربی شوکه ـ جی ـ طرفدارلری سمت افراطه کیدرك ترکجیلکك احداثندن مقدم بتون ترکلری‌ده اتهامه‌قدر کیدیورلر . صوکره نه‌یمز قالیر و هانکی ماضی‌یه استناد ایده‌بیلیرز؟ ملت ، موجودك تماد یسندن‌عبارتدر . ملت ، برفکر، بربدعت‌اوله‌ماز . شیمدی‌یه قدر ترك اولمق اوزره تمیز ایتمش هرنه وارسه ، دیکرلرندن فکراً ولساناً آیراش هرنه موجودسه ایشته ، ایی ، فنا ، ملت‌اودرواوندن‌عبارتدر . کیف‌وهوس اوزرینه برجغرافیا خریطه‌سی ، کیف وهوس‌اوزرینه برتقویم ایجاد اولونه‌میه‌جنی کبی ، کیف وهوس اوزرینه برماضی‌ده اویدورولـه‌ماز . ملتی ، شو شکلده تلقی ایتمه وشویله سه‌و دیمکده حریته ودیدنه‌یه منافیدر . بن ترکی بتون ماضیسیله تلقی ایدر وسه‌وه‌رم و تورـ کجیلك ایجاد اولونه‌دن کلدی کچدی دیه مثلا برسلطان سلیم اوله اولان پرستشمی ، برنفعی‌وفضولی‌یه قارشی بسلدیکم‌حسیات تعظیمکارانه‌یی هیچ بروقت تنقیص وتخفیف ایده‌مم .

ملیت ، بدعته ، بدعتلره متحمل دکلدر . صوکره بر ، ایکی اولور . بیویه‌لم دیرکن کوچولورز . فسبحان‌الله ! مقصد اکر ترکك اعلای شانی ، تقویهٔ ملیتی ، لسانك اغناسی ، عنعناتنك احیاسی ، الی آخره ، ایسه طولامباجلی یوللردن کیتمه‌یه نه حاجت ؟ نه‌دن آره‌مزده سن تورکجیسك ، بن‌دکلم کبی اختلافاته میدان ویره‌لم ؟ دمیاطه پرنجه کیدرکن نه‌دن اوده‌کی بولغوردن اوله‌لم ؟

ایشته . بوچاپراشیق مطالعه‌لر تکاملات غایه‌یی بر سکته وقفه‌یه اوغراتیور . کنج اذعانلر پوصله‌یی شاشیرییورلر . یاپه‌جقلرینی بیلمیورلر . بر یرده مادی بر نفع کوررلرسه اورایه شتابان اولیورلر . فقط ، صوکره ، اوبرده مطالعه‌سنی دکیشدیرنجه ایش بوزولیور . وجدان بر دها چالقالانیور . اسکی غایه‌لر احتجاب ایدیور . یکی غایه‌لر تصلب ایده‌میور . تجربه‌لرك افلاسی انکسار امللری تولید ایدیور . هله بیل اون ایکی آی مسلك و مشربك تبدلی دماغلرده هیچ بر قابلیت براقمیور . کون اولدی که اوز دیلزی براقه‌رق تورانك‌ده آکلامدیغی بعض غیر مأنوس ترکیبلری . کلمه‌لری آلدق . بونلر [فوتوریزم] کبی برشیئ . ترکیبلری وقتندن اول بوشادق . صوکره تجدید نکاحه مجبوریت الویردی . چونکه آرامزده‌کی تجاذب باقی‌ایدی . وزن عروضی‌قتل ایتمك ایسته‌دك . زواللینك برآز قانی آقتدقدن صوکره بیچاق ینه ألیمزده قالدی . ملیتی تقویه ایدرکن ، بلکه ، بیلمه‌یه‌رك [قوزموپولیتیزم] ی ترویج ایتدك .

اکر هرملتك بیلدیکی وتعقیب ایتدیکی شکلده بزده ملیت مقدسهٔ ترکیه‌مزی تمیه‌یه ساعی‌اولسه‌ق شیمدی بویله موافقلر ، معارضلر چیقماز ، وجدان آغریلره کرفتار اولماز و تکاملات طورمازدی . نه مردیونك باصاماقلرینی دردر دردر آتلایه‌لم . نه‌ده هر بر قدمه‌ده درت خطوه آتملم . ترکاك ، بزم منا - قشانمزك پك فوقنده‌در .

شومطالعاتمی ـ شبابمزك تجربه‌دن استفاده ایتدیکی زمانی اشرف ساعت تلقی ایدرك سرد ایدیورم . زمان ، بوزماندر . برایکی اوفق دستوربزی افکارمبتذله‌دن تجریدایله قبلهٔ اتحاده ایصال ایدر . ملیت برسپه‌کولاسیون دکلدر . ملیت‌مقدسدر . وعرق‌مفهومنك‌اوستنده‌در . بزی شهراه استخلاصه کتوره‌جك آنجق فکر ملیتدر . فکر ملیتك اطرافنده‌کی هالهٔ ظنون وشکوکی صییرملم ، تاکه بدر اقبالمز کورونسون .

٤ مارس ١٩١٨

عرق و ملت

دنیانك همان هر یرنده ـ الك آز ایتالیاده ، اوندن دها آز یونانستانده ـ یهودی وار . بونلرك تابعیتلری کبی لسانلری ده آیریدر . یوکسك یهودی طبقه‌لری ، سجیهٔ اصلیه‌لری اولان عملیته خلل کلمه‌مك اوزره ساکن اولدقلری مملکتلرك یوکسك طبقه‌لرینی کندنلرینه اورنك اتخاذ ایتمشلر ؛ اونلرکبی اولمشلردر .

بونك ایکی مستثناسی واردر : روسیه‌ده‌کیلر و بزده‌کیلر . روسیه‌ده‌کیلرك اکثریتی (آشکه‌نازیم) موسویلری ، بوزوق و (ییدیش ژارغونی) دنیلن بر آلمانجه ایله متکلمدرلر . بزده‌کیلرك اکثریتی (سه‌فارادیم) بنی اسرائیلی بوزوق و (اسپانیول ژارغونی) دنیلن بر اسپانیولجه ایله متکلمدرلر . بونلرك اقل قلیلی ترکلکه تمثل ایتمشدر . لکن ، فطرت اصلیه‌لری مختل اولمامشدر .

بو مطالعاتی نیچون درمیان ایدیورز ، بیلیرمیسکز ؟ یهودیلر ـ ناسیون ـ مقابلی بر « ملیت » تشکیل ایتمزلر . هر یرك یهودیسی ، مهماامکن ، اوراده ساکن ملت اعضاسندندر . یهودیلرك هیئت مجموعه‌سی بر « دین » و بر « عرق » تشکیل ایدر . بر آمریقا یهودیسی ایله بر له یهودیسی آره‌سنده تابعیت ، لسان ، عرفان ، عادت اشتراکی یوقدر . حالبوکه (اپیسقوپولیئه‌ن) کلیساسنه مربوط بر آمریقالی ایله آمریقاده (ره‌فورمه) سیناغونه منسوب بر یهودی آره‌سنده وطنداشلق ، لسان ، عرفان ، عادت ، حتی حس اشتراکی واردر .

(قانادا) ده ایکی عرق ساکندر : فرانسز ، آنغلو ـ ساقسون . فقط ، حتی لسانلرینی و عرفانلرینی محافظه ایتمکله برابر . بو ایکی عرق بر هیئت واحده تشکیل ایدیورلر . فرانسز قانادالیلرك فی الواقع فرانسه فرانسزلری ایله شرکت عرقیه‌لری وار . لکن آرتق بونلرك شرکت ملیه‌لری قالمه‌دی .

دها ایلری کیده‌لم . اصل انکلیزلرله ، (آوستـرالیا) ، (قانادا) ، (یکی زیله‌ند) ، (جنوبی آفریقا) ، (نی ثوفاؤندله‌ند)

انكليزلرينك شركت مليه‌لری مختل اوليور . بونلر كنديلرينی ، عينی عرق داخلنده ، بشقه ملتلر فرض وتلقی ايتمكده‌درلر .

ملت ، بر (ره‌آليته) در . (حال) ك ، (بوكون) ك افاده ايتدنكی بر حقيقتدر . بوكا ربط آمال ايتمكده ملتداشلرك بر منفعت بارزه‌سی واردر . هيچ بر كيمسه ، اليوم بو جامعه‌دن آيريله‌ماز .

وقتيله ، عالم نصرانيتده دين جامعه‌سی افرادی بر رايت آلتنده بولونديران بر مفهوم ايدی . شيمدی ، غربده و بتون نصرانيت عالمنده بو مفهوم كه‌وشيور ، يرينه مليت مفهومی قائم اوليور . بو ايكی مفهومدن بری دها نظری ، ديكری دها عملی ؛ بری دها نجيب و علوی ، ديكری دها سياسی واداريدر .

فقط (عرق) مفهومی هنوز (دين) و (ملت) مفهوملری قدر استعلايه صاحب حق دكلدر . هم‌ده ، ماضيده هيچ بر وقت اهميت كسب ايتمه‌مشدی .

صوك زمانلرده استعلای عرق اوزرينه مستند بعض جريانلر حادث اولدی : (پان‌سلاويزم) ، (پان‌جرمانيزم) ، (پان‌ألِه‌نيزم) الی آخره كبی .

بونلرك بری برندن تفريقی لازمدر . (پان سلاويزم) تام بر اتحاد عرق فرضيه‌سی ارائه ايدر . (موسقوف) ، (اوقراينالی) ، (له) ، (صرب) ، (خروات) ، (بوشناق) ، [تمثل اعتباريله] (بولغار) ، (چه) ، (سلوواق) ، (سلووه‌ن) ، الی آخره . . . بونلر هپ اسلاو اولدقلری حالده بر برندن مستقل ملتلر تشكيل ايديورلر . هم‌ده بو ملتلر آره‌سنده شديد خصومتلر موجوددر . له ايله موسقوف ، قرابت عرقيه‌دن صرف نظر ، تاريخی دشمندرلر . مصاهرت عرقيه ووصايت ابتدائيه‌دن صرف نظر روس ، بولغار بر بريله حرب ايتديلر . اوقراينالیلرله موسقوفلرده اويله .

احوال بو مركزده ايكن پان سلاويزم آمالنه مجلوب اولمق روسيه ايمپراطورلغنی محو ايتدی . باقيكز بو فكر نه‌قدر مضر ايمش !

(پان سەربیزم) خولیالری ، (پان سلاویزم) دن دها عقله یاقین اولمقله برابرصرب سلطنتنك بادیٔ فلاکتی اولدی. برطول امل، صرب ملتنی یاری یاری‌یه ایندیردی !

(ملت) اقنومنك (عرق) مفهومنـه ترجیحی هرحالده طوغری برمسئلەکدر . چونکه ملت بر ـ رەآلیتە ـ در. مهما امکن برقطعهٔ ارضده اقامت ایدیلیور . لسان ؛ متحددر ویا متحد کبیدر . هله منافع مشترکدر. آرەده برنظریه، برخیال، اوزاق برسیاست یوق. ایشته بونك ایچوندرکه ملیتك تقویه‌سی خصوصنه مصروف اولان همتلر، اجتهادلر، بلا استثنا،موفقیتله تتوج ایدر . عرقك اتحادینـه مصروف اولان همم ایسـه ـ شیمدی‌یه دکین ـ بر نتیجه ویرمەمشدر .

عرق بعضاً ملت ایله تعارض‌ایدر. صفوت عرقیه کوریله‌جك اولورسـه ، بوادعاده بولونانلر بیله، آزیجق کنـدی قانلرینی قاریشدیرنجه انکساره اوغرارلر . برملت، عروق مختلفه‌دن ، اجناس متشتته‌دن ، افراد متنوعه‌دن ، کوناکون تصالباتدن، ضمیمه‌لردن ، علاوه‌لردن ، یامالردن ، تعمیرلردن مرکبدر . یکعرق ملتك مثالی آنجق قبائل ابتدائیه‌ده آرانه‌بیلیر. هرملت آز چوق ، غیر یکنسقدر .

صوکره . . . عجبا عرق نه دیمکدر؟ مطالعەمجه (عرق)، قدیم بر (ملت) دیمکدر . برآمریقالی‌یه نسبتله ملت ، آمریقا ملتیدر . عرق ایسه ، انکلیزلکدر . انکلیزلك ایسه بش‌اون عرقك امتزاجندن تحصل ایتمش برکیتدر. «آنغل»، «پیقت» ، «کەلت» ، «نورمان» ، «سقوچ»، «کەیل»، «دان»، «سەغا»، «نورووەج»،الی آخره کبی‌ملتلرك اصطفا ایتمش‌افرادی برلشمش بیولك ـ بریتانیا آطه‌سی اوزرنده برملت تشکیل ایتمشدرکه بو، بوکونکی آمریقا ملتنك عرقی ، مصدریدر . عجبا ، وقتیله ، «آنغل » ، « پیقت » ، « کەلت » کبی ، انکلیزلکك عناصر اصلیه‌سی‌اولان ملیتلرده، کندیلرینه کوره بشقه؛ دها ابتدائی،

دها اسکی ملتلردن متشکل دکلمی ایدیلر ؟ البته ! [*]

اوحالده عرق بر - ره آلیته - ایسه‌ده بونك رتبه‌سی یك ایلریده دکلدر . بز شکل حاضره - حقیقت حالیه‌یه ، بوکونکی وضعیته باقه‌لم .

عرق مفهومنه التفاتکار اولق ایچون سیاسی و دیپلوماتیق برسبب بولونمق لازمدر . بردولت بو سیاسته مماشات ایدرسه بونده برمنفعت وبرطاقم عرقداشلری تمثیل ایتمك قابلیت وامکانی کورمه‌لیدر . اوحالده ، سیاست عرقیه ، درحال بر سیاست ملیه‌یه انقلاب ایدر .

یوقسه قورو کوروتی عرق طرفدارلغی بعضاً موجب مضرت اولور ؛ اولمازسه بیله کولونج برشکل اکتساب ایدر .

برده ، بوکبی افکارك اوان تعمیمنده سائر جریانلری‌ده نظر اعتباره آلمق اقتضا ایدر . بر یرده عرق پروپاغانداسی یاپیلیور وتضییقات اجرا ایدیلیورکن عینی یرده ، ایچدن ایچه « قوزموپولیتیزم » جریاننده باش کوستریور : صوك زمانلرده روسیه چارلغی اولانجه قوتی « پان سلاویزم » ه ویردیکی حالده ، « بالشیویق » لر یالکز عرق و اسلاولق اقنومنی دکل ، ملیت مفهومنی بیله آیاقلر آلتنه آلدیلر .

---

[*] عرق تتبعاتنده نه‌قدر ایلری کیدیلیرسه ساحه او قدر کنیشلنیر . عالم ومتتبع ، ساحلسز اوقیانوسلر ایچنده قالیر . مثلا برماتی ألیکزه طولایورسکز . بوملتك برمنشأ و مصدری وار دکلمی؟ اورایه فکراً هجرت ایدیورسکز . مکر اومنشأ ومصدردن چیقان دیکر افرادده وارمش . بونلرله قرابت ، هیچ اولمازسه برمصاهرت کشف ایتمك ایشدن بیله دکلدر .

صوکره او ألاریکزله یاقالایه بیلدیککز عرقده تدقیقه همت بیوریورسکز اوکا نسبتله - عرق - اولان بر هیئتدن . دها اسکی زمانلرده باشقه شعبات آیرلمش . دها اول ، مهاجرت طریقیله جهانك دیکر برکوشه‌سنه ، برقطعه‌سنه کیتمش . نسل عائله‌لر برشجره تشکیل ایدیورلرسه ملتلرده ، طبقی اونك کبی ،

ایمپراطور « نه‌رو » نك عهد استبدادنده روماپلق نظریه‌سی زوربازو ایله بتون عالمه نشر و اشاعه ایدیلیرکن، «قاتاقومب» لرك ایچنده کیزلی، رطوبتلی مجهول مغاره‌لرده جسمانیات علیهنده، جسمانیاتی، روما ایمپراطورلغنی ییقه‌جق بین‌الملل، فوق‌الملل نصرانیت جریانی کارنده موفق اولمش و وفاتندن برآز صوکره، پاولوس کیمسه‌نك قیلینه طوقونه‌مدیغی قیصرلغی ییقمشدر.

آمان، بوکبی معظمات و معضلاتده یکجهت دوشونمك نه فنا شیدر! نظریه، نه أليم عاقبتلری استلزام ایدر!

١٢ مایس ١٩١٨

نظریه‌لرك دکری

— ساطع بك افندی‌یه، احتراماتمله برلکده —

محترم و صاحب کرم معارضلرمه، فلسفه و علوم و فنون تاریخلرینی بردفعه دها اوقومق زحمتنی اختیار بیورمه‌لرینی رجا

برشجره تشکیل ایدرلر. هر یاپراق داله، هر دال آغاجه، آغاجده کوکه، کوکك بتون الیافی ایسه آغاجه وطولاییسیله هر لیف، هر داله مربوطدر. اوحالده تدقیقات عرقیه‌ده پك ایلریلره کیدیله بیلیر. مصطفی جلال‌الدین پاشا زاده انور پاشا اسکندر کبیر ایله هم عرق اولدیغمزی ایلری‌یه سوره‌جك. هله فرانسزلرك اجدادی اولان « غول » لرك، روسلرك منشأی « سلاو » لرك تورانلیلغنه، بناءً علیه ترکلکنه شك وشبهه یوق. نته‌کیم ساطع رفعت بكده زردشت مدیالی ایدی، مدلرده تورانلیدرلر. بناءً علیه زردشت ترکدی، هله هله آنه‌سنك اسمی « طوغدی » قادینددر؛ نتیجهٔ منطقیه‌سنه وارمشدی.

لکن مسئله دها بیوك بر بساطته ارجاع اولونه‌بیلیر. نقلاً هرملت حضرت آدم وجناب حوا والد ووالده‌مزه، تخمینات فنیه‌یه نظراً ده جاواده مستحاثه‌سی کشف ایدیلن پیته‌قانتروپوس منجر اولیور:

بنی آدم اعضای یکدیکرند

ایدرم . اوزمان کوروسکز که مشائیون برشیئه بیاض دیورسه اشراقیون عینی نسنه یه سیاه دیور . هرکس بشقه براد عاده . عجبا حقیقت هانکی جهتده ، نه سمتده در ؟ «والله اعلم بالصواب» ضرب مثلی قدر طوغری برسوز بیلمم . وضعیت بو مرکزده ایکن ارباب دانشدن برچوغی ، ناموسلی متفکرلر ، «لاادریه» «آغنوستیق» مذهبنه سالك اولیورلر . هر حالده حقلری یوق دکل ، چوق .

فلسفه ده ، مابعدالطبیعه سپه کولاسیونلرنده ، اخلاقیاتده ، اجتماعیاتده بربرینی ناقض وناسخ نه فکرلر وار ا..

اکر حقیقت مستقر وثابت اولسه ایدی ، ایش بساطت نهائیه سنه ارجاع ایدلمش بولونوردی . مناقشه ، مباحثه ، مناظره ، محاضره ، مشاتمه ، محاربه ... بونلر اولمازدی . لکن حقیقت یدی قات پچه آلتنده محتجبدر . حقیقت قالین بر پرده آرقه سندن صیریتیور . صیریتانده عجبا برشیء صلب وجامدمیدر ، یوقسه اوده براثیر ، بر خیالمیدر ؟ بوراسیده پك معلوم دکل .

مرحوم «آنری پوانقاره» یی طانیرمیسکز ؟ بو ذات عرفان سمات علوم ریاضیه نك عفت وعصمتندن بیله شبهه ایدیور . اوت ! بومشهور ریاضی زوجه سنی خره سلردن قیصقانیر تیتیز وخویسز بر معلمدی .

ماضی ایله حالی ، علوم وفنونك تسلسلنی ، فنك ماهیتنی ، فن ایله فرضیه نك نسبتنی بیلن ومقایسه یه قدرتیاب اولان ، البته والبته ، نظریه لره بر اهمیت ویرمکله برابر اونلره کلام منزل فضیلت وخصلتنی عطف ایتمکدن چکینیر . نظریه زمان و مکان ایله ، خلق ومزاج ایله ، نظریه جینك کیف و هوسی ایله دکیشیور .

پروپاغاندا ، بعضاً نظریه یی فن پایه سنه چیقارمقده در . بشر ، بر کره بویله بولاشیق و صیرناشیق بر دردە طوتولدیمی ، معلول اولدیغنی بیلمز ، اونو نسلر وعصرلرجه راحتسزلك چکر . فن طبده بیله خرافات واباطیل اصلیه و اساسیه واردر .

یکرمی ، یکرمی بش سنه اولکی تداوی اصوللری ایله شیمدیکیلر بر کره اولچوله‌جك اولورسه نظریه‌لرك نه قدر دکیشدیکی کورولور .

لکن ، دکری بیلنمك شرط اعظمیله ، نظریه پك ایی برشیدر . نظریه اولماسه حقیقته کوج یاقلاشیلیر . بعضاً پك بیوك خطالرك پك بیوك فوائدی اولور .

بلند وارجند برحکیم‌سزی تاحقیقتك ساحلنه‌قدرکوتورور . اوراده برترس مانورا یاپار ؛ زورقچهٔ فرضیات یوارلانیر . کرداب هذیانه قاپیلیر . فقط بیلمش اولیکزکه او حکیم سزه وبلکه‌ده بتون انسانلره ایلری بر مرحله‌یه قدر رهبرلك ایتمشدر . اوندن صوکره یول کورولمش ، سمت حقیقت تعیین وتوضیح ایدلمشدر .

مثال : فرانسزلرك حکیم بالحق « بله‌زپاسقال » ك وجیزه‌لرینی بوکون ، بوکونکی منطقکز ومستحضرات فکریه‌کزله اوقویه‌جق اولورسه‌کز ، وهلهٔ ابتدائیه‌ده ، برخرافات و ظنون بطاقلنی ایچنده قالدیغکزه ذاهب اولورسکز . ذنب ازلی ، اب ، ابن ، روح‌القدس کبی بر طاقم دستورلر سزی توحیش ایدر . « نیچه » ، پاسقاله ، نصرانیتك آولادیغی الك داهی‌شکاردیور ؛ بن‌ده ، ایلك قرائتده بویله بر ظنده بولوندم . لکن سنه‌لر کچدی ، کتابی بردها اوقودم . برقاچ سنه دهامرورایتدی . اثری دقعاتله وبربری آردینه مطالعه ایلدم . شیمدی‌اوفکرده دکلم . « پاسقال » معادلات منطقیه‌سنی صوك درجه‌سنه قدر کوتورمش ، طاقتنی حقیله صرف ایتمش . هم‌ده بتون روح وموجودیتنی بو اوغورده‌فدا ایلمش ، فلسفه‌سی ، بادئ‌فلاکتی ، سبب موتی اولمش . او کهنه حقیقتلری نهایتنه قدر مدافعه‌ده اصلاقصور ایتمه‌مش . ایشته ، آنجق « پاسقال » سایه‌سنده‌درکه ، فکربشر اونك واصل اولدیغی یردن صوکره بر خطوه دها آته‌رق عصرلرك ترسب ایتدیردیکی شکوکی قازیمه‌یه موفق اولمشدر .

« پاسقال » پارلاق خطالرده بولونمش . کاشکه هر داهی اونك قدر بیوك خطالر ایتسه ایدی ! بیوك خطیاآت کوچوك ارباب فکرتك حدی وخرجی دکلدر . اودون یاریجیدن ، محله بکجیسندن . کرشه‌باشی هکیمندن . اجرا دائره‌سنك اوکنده اوشوشن محامیلردن ، اوراق مقیدلرندن بویله بیوك خطالر صدور ایتمك قابل دکلدر .

نظریه وفرضیه حقیقتك آسمانیدر .

بواعتبار ایله نظریه‌لر دکرلیدر . بونلره حرمت ایتملی‌یز . لکن نظریه‌یی حقیقت صانمق برآز صافدرونلق اولور .

بومحاربهٔ عمومیه واونك استلزام ایتدیکی انقلاب اقتصادی بزه واضحاً اثبات ایتدی‌که بوندن اول اوروپا دارالفنونلرنده رسماً تدریس ایدیلن فن ثروت ، ایکی ایله ایکینك درت ایتدیکی قدر طوغری دکلمش .

کذلك حرکات حالیه بزه توضیح ایدیورکه حربدن اولکی موازنه وبناءً علیه اونك تعلق ایتدیکی علوم اجتماعیه قطعی عد اولونه‌مازمش .

عجبا ، حربدن اولکی اجتماعیاتك معکوسی اولان فنون اجتماعیه ، ویا ، قلاسیق علم اقتصادك نقیضی فن ثروتمی طوغریدر ؟ بونی ادعا ایده‌مه‌یز .

بوکونه قدر بشرك ایتدیکی تجاربدن بر سوسیولوژی چیقاریله‌بیلیرمی ؟ هیهات ! شیمدی‌یه‌دکین ایدیلن تجربه‌لردن رهآلیست برعلم ثروت ، رهآلیست برفن طب ، بر حقوق چیقمه‌یجه نصل اولورده طوغری بر سوسیولوژی چیقار ؟ آنتروپولوژی فننك فصل نهائیسی که‌روحیاته پك ملاصق وغایتله مستندر ، سوسیولوژی‌یی تشکیل ایدر . آنتروپولوژینك ایسه هنوز بدنه تعلق ایدن اقسامی قطعیت پیدا ایتمه‌مشدر . صوکره نصل اولورده سوسیولوژی‌یه بر ماهیت مثبته ویره‌بیلیرز ؟

کمال تلهفله کوریبورزکه مملکتمز هنوز غرب عالم علوم

وفنوننه یکی کبردیکندن نظر بەلره بیوك براهمیت ویره نلر بزده چوغالیور . ألتیزه بر (دورتهـایم) کچنجه راطب و یابس اونده‌در ؛ ذهابنده بولونیورز . بو ، ذهنیت قدیمه‌نك تمادیسندن لکن بشقه برشکل آلمسندن بشقه برشی دکلدر . برده قاریشیق عباره‌لرده ، معناسی آکلاشلماز فقره‌لرده بیوك برمعنی وحقیقت وار صانیورز . سویله‌یی اونوتدم ، انسانلر حقیقتك بسیط اولدیغنی آکلاینجه یك چوق قیزمشـلر ! چاپراشیق و معضل عباره‌لرله ، دستورلرله ، معادله‌لرله افاده اولونان (حقائق) ظن ایته‌یزکه حقائق محضه اولسون . کافی مقدارده وضوح ایله بیان اولونه‌میان فکرلر هنوز خام وناتمامدر .

شو صوك سنه‌لرده برده باشمزه (بەرغسون) چیقدی . بوفرانسز فیلسوفی عقل ومنطق اعانتیله دکل ، حقیقتی intuition کشف واستخراج ایله بولیور . اوحالده بو اصول ایله بوندن بیك بشیوز سنه اولکی کلیسا اصوللری آره‌سنده نه‌فرق قالیر؟ کوردك : بو ذات عرفان سمات چوق اوقومش ، بتون علوم وفنونی طارامش ، طارتمش . اصلا جاهل دکل ؛ حتی چوق وفضله عالم . بلکه‌ده او اوزون سنه‌لرك اثر تصنیفی اولان کتابلرنده بعض ذرات وقطرات حقائق وار . لکن بن نصل بوکشفیات ومستخرجانه ربط ایمان واطمئنان ایده‌بیلیرم؟ یارین بر بشقه مرشد چیقوبده بکا دیکر بر تلمدن نغمه‌سرا اولورسه بونلردن هانکیسنی ترجیح ایده‌یم ؟

عالم عرفانمز بو کبی عندیاته قارشی سیغورطه ایدلمه‌لیدر . بونلرك دکرینی بیلمه‌لی ؛ لکن دها اوته‌سنه کیتمه‌ملیدر . اکر کیدیلیر و خصوصیله بونلردن عملی نتیجه‌لر چیقارلمق ایسته‌نیرسه عظیم بر خطا ایدلمش اولور .

بن تجربه‌مله بو نتیجه‌یه واصل اولدم . تجربه‌ی ، اولدیغی کبی ؛ طرفدارلرمه جیرو ایته‌یی بر وظیفه بیلیرم .

۱۲ مایس ۱۹۱۸

٣١ مارت

بوكون ، ٣١ مارت رومی‌یه مصادفدر . حساب افرنجی ایله ١٩٠٩ سنه‌سی نیسانڭ اون اوچنجی كونی ایدی . مشروطیتمز هنوز یكی اعلان ایدلدیكندن ، بتون احرار ملك وملت نوزادك هیچ بر صدمه‌دن متأثر اولمامسنه نكهبان اولیورلردی . قورقو بیوكدی . چونكه ٩٣ خاطره‌سی هنوز تاریخه انتقال ایتمه‌مشدی . فقط زمان دكشمشدی . افكارده تیقظ وانتباه واردی . بوكا مینیدركه محمود شوكت پاشا مرحومك قوماندانی آلتنده‌كی اردوی ظفرمقرون ییلدیرم‌واری بر سرعتله پای‌تخته یتشدی واحوال عمومیه یاتشدی .

او جهنمی كونده آیاصوفیه میداننده طوپلانانلرك مقصدی نه ایدی ؟

سؤاللره بسیط برجواب ویرمك لازمسه دیه‌لم كه ارباب خروجك غایه‌سی (ارتجاع) ایدی . (ارتجاع) اویله ایسه ، نه دیمكدر ؟ بو كلمه یكیدر . ٣١ مارتدن اول مشیمهٔ قاموسدن طوغمامشدر . فرانسزجه‌[ره‌آقسیون]مقابلی اوله‌جق . (ره‌آقسیون) ایسه كری‌یه كیتمك ، فعل منفی ، تجدد ناپرورلك ، غلیظ ومضر برقدما پرستلك ، آزیتلمش محافظه‌كارلق كبی برمعنایه كلیر . مثلا فرانسه‌ده قراللق وایمپراطورلق طرفدارلری (ره‌آقسیونه‌ر) عد ایدیلیرلر ؛ حالبوكه انكلتره‌ده احرار قراله صادق اولدقلری حالده ، بونلر ، مرتجع صاییلمازلر . حاصلی كلمه بر آز مغلق ومعقددر ؛ مبهمدر . كلمه‌نك یكیلكی ده بادیٔ ابهامیدر .

٣١ مارتده طوپلانان كروه ـ خلق پسیقولوژیسی تطبیقاتنجه بر كتلهٔ جاهله ایدی . بونلر مشروطیتی ده ، ارتجاعی ده بیلمیورلردی . بو وقعه اصلا بر فكر و اجتهاد نتیجه‌سی حادث اولمش دكلدی . عادیاً برأوباشلق ، برقاچ بالدیری چیپلاغك حركات باغیانه‌سی ، اثر تحریكی ، زوربالغی ایدی . یكی كلن

حکومت دها ضابط و قادر اولسه ایدی بو حرکت وقوع
بوله‌یه‌جقدی .

او کون برقاچ آرقداشله طولاشیوردق . قویتو بر یرده
هوامدن برقاچ سرکشه تصادف ایتدك . چاقر کیف ایدیلر .
وجهلرنده برعلامت سرور تبارز ایدییوردی . — خیراوله ،
اوغوراوله ، نه‌وار دیدك . بونلردن بری بزه جواباً — چوق
شکر اولدی بیتدی ، مقصدمزه نائل اولدق . او ، کلدی ؛
دیدی . — او ، کیم ؟ — ایشته او ، شریعت کلدی . بن
کوزمله کوردم . أه ، اویله ایسه (او) نصل شیدی؟ — افندم
عربه ایله کلدی ؛ قوطو ایچنده ، اورتولو ایدی ...

آرتق فضله تفصیلاته (چندان) احتیاج یوقدر ، بر طاقم
آسایش دشمنلری ضابطه‌نك ضعفندن استفاده ایله افرادی
قیشقیرتمشلر و بو مؤسف وقعه حصول بولمشدی .

ادعا ایدرز : اکر افکارده بر ارتجاع اولسه‌ایدی، قابل دکل
بویله اولمازدی . بشقه یرلرده سرزدهٔ حدوث اولمش حرکات
انقلابیه مدعامزی توثیق ایدر .

بزده ارتجاع یوقدر واوله‌ماز . مملکتمزده بر سلسلهٔ نجبا
ورهابین موجود دکلدرکه بوفکری ادامه ایتسون ... بز ،
اساساً دموقراسیدز . بشقه بر حمات اجتماعیه و بر رابطهٔ سیاسیه
طانیمدیغمزدن بزده آنجق جهات اخری تحریکات ایده‌بیلیر ؛
بشقه بر عمده‌وانئوم دکل . شونی ده اونوتمیه‌لم که [illegible] ملت ده
مملکتمزده ناموجوددر . بناءً علیه دموقراسینك دارالدهی
اوز دیارمزدر . زادکانی . رهبانیت ، قاپیتالیزم ارتجاعنه رتجیع
متصور دکلدر . زادکانی . رهبانیتی ، قاپیتالیزمی [illegible]
ایتملی که ارتجاع اوله‌بیلسون . زادکانق تشکل ایدر . بر محصلهٔ
تاریخدر ؛ تشکیل ایدلاز ، ممتنع الایجاددر . رهبانیتی ایسه دین
احمدی نفی ایدیور . چالیشه‌لم ، قاپیتالیزم مملکتمزدن تقرر
ایتمه‌سون که بالآخره بر اوبغونسزلق اولماسون .

کله‌لم فکر واجتهاد ارتجاعنه : ابتدا ایچ بیلمش اوله‌لم که

بر نقطهٔ نظردن دائماً حی لایموت اولان ماضی ، اولدیغی کبی اعاده ایدیله‌من . نهر ، کریسین کری‌یه آقماز . کونش مغربدن طلوع ومشرقدن غروب ایتمز . اعداد ترسینه صاییلماز . جزء ، کلدن بیوك اولماز . بر آدم کندی کندینك پدری ویا جدی اوله‌ماز . احیای ماضینك مادی امکانسزلغی واردر .

تاریخده برطاقم رجوعلر اولمشدر ؛ لکن بونلر ، هپ دها ایی ، دها سالم وجدید بر حالت اجتماعیه‌نك حصولپذیر اولماسی ایچوندی .

ایکی پارلاق ویمان مثال : « رەفورم » و « رونەسانس » .

« رەفورم » حرکتی نصرانیتك شکل اولینه رجوعی توصیه ایدیوردی . بعضاً بویله بر رجوع ترقیدر ؛ تدنی و تردی دکلدر .

براثرمده [*] علی التفصیل سویلدیکم وجه اوزره واتیقان مقامی اشی آزتمشدی . ایدلەدك رذالت قالمدی . افکاری ئولدیردی . حریت بوغولدی . اجتهاد قاپاتلدی . نصرانیت نخستین ، هرحالده ، واتیقان نصرانیتندن خیرلی‌ایدی . [لوطر] و [قالودن] ك فکری ایلك آباء کنیسانك حالت اجتماعیه‌سنه رجوع دکل ، خرستیانلغی صفوت قدیمه‌سنه افراغ ایتمکدی . . .

بو ، بشر ایچون موجب مضرتمی اولدی ؟ حاشا . . . فی‌الواقع بویوزدن بیوك محاربه‌لر چیقدیسه‌ده ؛ عاقبت ، انسانیت « رەفورم » دن استفاده ایتدی . حتی ، قاتولیسیزم بیله تبدیل مشواره مجبور قالدی .

« رونەسانس » ده اویله . او دورك سرآمدلری لاتین ویونان فکریاتنه طوغری کیتدیلر . (حال) ك طوتاریری قالمامشدی . هرنقطهٔ نظردن یونان ولاتین ماضیسی حاله مرجحدی . آنلرك بوحرکت رجعیه‌سی بشریتی فکراً وصناعةً قورتاردی . وآندن صکره مدنیت تقرر ایتدی . بر دها ییقلماز . اکر

[*] « اشتراك ایتمەدیکمز حرکات »

بو حرکت رجعیه اولماسه ایدی حالا (سقولاستیق) ، دارالفنونلرك بادیٔ اشتغالی اوله جقدی . حالا متفکرلری آتشده یاقه جقلردی . حالا واتیقان ، کتابلری « آنده‌قس » ه قویه جقدی . ماضی حالی قورتاردی واستقبالی طوغوردی .

بیلمش اوله‌لم که بعض موانع حالیه ترقی و تکاملی تصعیب ایدر . بناءً علیه بوکبی مواضعده (حال) ده دوام برارتجاعدر . بلکه بعضاً نور وفیض ماضیده‌در . مثلا (١٥٠٠) سنه‌سندن اولکی (حال) ، ماضی یه نسبتله پك کری ایدی . لکن هروقت ماضی حاله مقدم دکلدر . استقبال عجبا نصل اوله جق ؟ بو ، رحم مادرده‌کی چوجغك هانکی طائفه یه عائد اولدیغنی تخمین ایتمك قدر جسورانه برحرکت اولور . استقبالك‌ده ایسی ، ضررسزی ، فناسی اوله‌بیلیر .

بر نتیجهٔ عملیه یه کله‌لم : بزده ارتجاع ممکن دکلدر . بتون برابای امت محتاج ومنتظر فلاح وترقیدر . آندن باشقه ، تکاملات عمومیه بزی . سعی وفعالیته ، بناءً علیه ایلریلمه یه سوق ایدیور . ارتجاعك عناصر مرکبه‌سندن هیچ بری مملکتمزده یوقدر . پروتستانلق قاتولیکلکه قارشی برحرکتدر . قاتولیکلك اولمیان یرده پروتستانلغك حدوثی نصل عدیم‌الامکان ایسه زادکانلغك ، رهبانیتك ، قاپیتالیزمك ناموجود بولوندیغی بر کشورده‌ده ارتجاع متصور دکلدر . سوسیالیزم نرده‌ده چیقار ؟ قاپیتالیستلرك عمله یی أزدکاری هیارده . یا بریرده عمله وحیات صناعیه یوقسه اوراده سوسیالیزم چیقه‌بیلیرمی ؟

برفقره‌یی تکرار ایله مقاله‌مزه نهایت ویره‌لم :

برینه نه‌یه اوله‌میورسك ؟ دیمشلر . او ذاتده ، سکز سبب وار ، آنك ایچون تأهل ایتمیورم ؛ برنجیسی رجولیتم یوق ؛ ایکنجیسی ... دیرکن مخاطبی اوست طرفی لازم دکل ، دیمش ... بزده‌ده هیچ برعنصر ارتجاع یوقسه ، محضا اوروپا تاریخنده کوردیکمز بومرض اجتماعینك امکاننی تخیل ایتمك عبثدر .

اگر ایسته‌سه، یاخود بیلسه ایدی ...

« زمان » غزته‌سی سرمحرر موقری شکری بك افندی‌یه

بوکون، پرخلوص، پرعزم واردات برحکومت مقدرات عثمانیه‌یه تکوباندر. بونکله برابر مطیهٔ فکرت، سیر و سفرنده مشکلاته اوغرییور. یالپا ایدیورز. نه‌دن، نیچون؟ شو استفهاملره اجوبهٔ مقنعه تدارك ایتمك مقصدیله ادوار آفله‌یه، وشیمدیلك، هیچ اولمازسه، جنتمکان سلطان عبدالحمید خان ثانینك عهد سلطنتنه طوغری برسیاحت ذهنیه‌ده بولونه‌لیم.

کچن عهد سلطنتده علم ومعارف حقیقهٔ تعمیم ایدلمك ایسته‌نلسه ایدی، ممکن اولوردی. نته‌کیم، خاقان سابقك عصر حکومتنده مکتب طبیه بردور نوینه کیردی. (حیدرپاشا) ده مهیکل ومشکل برعرفانسرای انشا ایدلدی. مکتب حقوق، مکتب ملکیه ودها سائر ایریلی، اوفقلی مکاتب تأسس ایتدی. دارالفنونك بیله تملی او قرنده آتلدی. اگر او زمان، نسبی واضافی برسربستی دائره‌سنده دارالفنون تنسیق ایدلسه، معارفه دها فضله اهمیت ویرلسه ایدی، بوکون، بردانشوران اردوسنه مالك اوله‌جقدق. مطیهٔ فکرمز یالپالامیه‌جقدی، دها فضله منورلرمز بولونه‌جقدی. بوکا شك وشبهه یوقدر.

اگر .. اگر، اوت بو ظالم و غدار ادات شرط ذهن وفکری تصدیع ایدیور. برعصرلك اوچده‌بری قدر اوزون سورن بو زمانده نه‌لر و کیملر یتیشمزدی؟ هر سنه مکاتب عالیه‌مز بیك کنج یتیشدیرسه ومکاتب تالیه‌مزدن اون بش بیك کشی چیقسه، الیوم، بزده اوقومق، یازمق مسئله‌سی حل ایدلمش بولونه‌جقدی.

انکار ایتمه‌یه‌لم: کچن دورده، حکومت، هردرلو اصلاحاته قادر دکلدی. اوروپا موازنه‌سنه روسیه - فرانسه اتفاقی وانکلتره ائتلافی واوکاده ترك ومسلمان خصومتی حاکمدی. محاربهٔ عمومیه امدادمزه یتیشدی. قیود اعتسافی قیردق. اوزمان، مثلا، ولایات شرقیه‌مزه بر تیمور یولی تمدید ایده.

مزدك . نته‌کیم، آندن صکرده، ینه بو ایالاتك اصلاحاتیچون روسیه بر أنکل اولیوردی . پاره یوقدی . فقط، خاقان مغفور معارفه بانه‌بیلیردی . بو، ألنده ایدی . یواش یواش ترقی ایتمه‌یه زمین وزمان نامساعد دکلدی. متواضعانه بر تکاملدن هیچ برقوت بزی آلیقویه‌مازدی . پاره‌یی ایستیورسکز ؟ تخصیصات سنیه‌دن ماعدا خزینهٔ خاصه‌سنه ثلثان میلیون صاری لیرا واردات بولان حکمدار مرحوم بو پاره‌یی امر معارفه واوقاف حاصلاتنی مکاتب ابتدائیه‌یه حصر ایتسه ایدی مطلوب حاصل اولوردی ؛ آرتاردی بیله .

سلطان حمیدك نیتنده خلوصمی یوقدی ؟ بو ادعاده بولونه‌مایز . حقیقت شومرکزده‌در : مشارالیهده خلوص دکل ، وقوف ناقصدی . بونقصانه فقدان اراده‌نی‌ده ضم وعلاوه ایده‌بیلیرز .

ایلری کیتمیورم . سلطان حمیدك – جناب حق تقصیراتنی قربن عفو ایتسون – بادئ وهمی اوله‌جق درسلردن‌ده خیالاً واز کچیورم. لکن اودورده معنای ابتدائیسی ایله علوم وفنون، عرفان ومعارف تعمیم ایدلسه ایدی ، البته ، بوکون، سنلری اوتوزه ، قرقه ، اللی‌یه واران اهل وطن، کال اصحابی بولونه‌جقلردی . ایشته ، دور آفلك اك بیوك تقصیری بو اولمشدر.

اکر، شو بولونديغمز اوانده، هر کارمزده خیر ایله موفق اوله‌میورسه‌ق قباحت بزده دکل، بزدن اولکیلرده‌در .

اکر، عهد زائلده لذت علم تعمیم ایدلمش بولونسه ایدی ، وقتیله أکیلان بر کون یچیلیر ومملکتمزده عادات فکریه ومعاشرت ذهنیه تقرر ایتمش اولوردی . بناءً علیه حقیقی انکشاف بوندن بویله باشلایه‌جقدر . چوجقلقده‌کی اعتیاداتك ، تلفظ خطالرینك بالآخره تصحیحی نه‌قدر کوچ ایسه ، بوکونده ، اویله‌جه بعض خصائل فکریه‌نك زوائلی مشکلاته اوغرییور .

تربیهٔ حریه قولایلقله تحصل ایتمز . علم، ثمره‌دار اوله‌بیلمك ایچون هضم ایدلمه‌لیدر. کیفیت هضم ایسه برکونده، برسنه‌ده

اولماز ، سنه‌لره مفتقردر . دأب متفکرین اوزون زمانده تقرر ایدر . برچوق رسیده‌گانه تصادف اولونورکه بونلر، بر جلوهٔ طالع ایله ، نائل کام اولمشلردر . اکن، مثلا، برچلبی-خصلت ذات کبی أکل ونوشك قواعدینی بیلمزلر. برصولاقلق حرکات وسکناتلرنده رونما اولور . چاتال طوتمق بیله بر علم دکل ، بر ممارسه مسئله‌سیدر .

کتاب اوقومق، جبر مافات ایدرجه‌سنه مطالعه‌ده بولونمقله علم وعرفان تحصیل ایدلمز . علمی کوکده‌یه یرلشدیرمك لازم. فاتاً آلافرانغه‌ده Connaissance livresque ترکیبی ایله افاده اولونان معلومات کتابیه معتبر دکلدر. هله متوفی[نیچه] پك بیوك برکتاب صواقلیسی اولدیغی حالده بوکبی معلوماتدن متنفردی معلومات کتابیه اکثریا معلومات‌فروشلغی،-پەدانتیزم-ی موجب اولور .

ایشته ، قرن لاحقده بز بو مرتبهٔ معلوماتده‌یز . یاواش یاواش بوندن چیقیورز وان شاءالله تماماً وکاملاً ده چیقه‌جغز. علممز بزه مخصوص اولملیدر ، اثر اقتباس وانتحال اولمامليدر. تیاتروده - آداپتاسیون - صاچمه اولدیغی کبی علم وعرفانده‌ده بی معنادر .

قالبی قیافتی یرنده ، بیغلری متروش ، فراقلی ، اسطوانه شاپقه‌لی بربالقانلی‌یه مصادف اولورسکز . فقط برده بوذات حرمت سماتی برصالونده ، برمعشر کبارده ، حتی برنجی صنفدن برقوزموپولیت کاربانسرایده کوریکز ، العیاذ بالله ! اوت ، علم ووقوف ، معاشرت مشعور اولمقدن چیقمه‌لی ، خلق بو خصلته ، فطرت وجبلته . اعتیاده کیرمه‌لی‌که تام وحقیقی اوله بیلسون . استقبالمز امیندر .

۱۲ نیسان ۱۹۱۸

فكر تنقيدى وتحليلى

— رضا توفيق بكك « قاموس فلسفه » سى مناسبتيله —

آره صره ، مؤلفين شرقك اوليسون ، مصنفين غربك اولسون ، متروك ومنسى آثارينى اوقومقدن بر حظ طويارم . بونلرده الڭ زياده نظره چارپان فكر تنقيدينك نقصانيدر . مثلا [ابن خلدون] ، جديت واصول دائره سنده سزه بر مسئلهٔ تاريخيه يى ويا بر مادهٔ جغرافيه يى شرح ايدركن يارى يولده سزه بردن بره خيالاته كرمى ويرر ، قصه لره باشلار . منطق و رياضيات ايله ، دساتير فلكيه ايله طبان طبانه ضد ادعالرده بولونور .

[عالى] افندى « كنه الاخبار » نده ، حقايق تاريخيه آره سنده طلسملردن بحث ايدر ، الى آخره .

[اوليا چلبى] مجارستاندن ويا كردستاندن دم اوردينى وقت امثالنه آنجق اساطير اولينده تصادف ايديلير خيالاتى كوزلريله كورديكنه دائر تأمينات ويرر . بتليسده ابدال خانك سراينى كبى . [ابراهيم حقى] ده ، خيلى طوغرى و فنى اولماسى لازم سوزلر آره سنده ، صاپيتير . اويدورمه بر فن و علمك تشريحاتنه كيريشير .

بونلر شرقلى . غربليلرده بويله . مثلا اوقوجه [نيوتن] بين الاجرام نواحئ اثيريه ده متوطن اجسام لطيفه دن بحث ايدر . [قانت] عقل صرف وتطبيقى يى دائرهٔ استنطاقدن كچيرركن اويله چوروك اساسات اوزرينه مستند بر (ابديت) ابداع ايدركه ، بوكون « بوكا كولمه مك قابل دكلدر » .

هله [پاسقال] ، آفل وحاضر بشريتك الڭ كسكين ذكالرندن برى اولدينى حالده ، معجزات كنيسائيه يه او مرتبه قاپيلمش كه صورمه ييكز . [نى چه] ، بونك ايچون . كليسانك آولادينى الڭ اهميتلى » الڭ داهى شكار ديور .

ایشته ، قدیم کتبخانه‌لر هپ بو فکرلرله پرورده رجالك آثاریله طوب طولودر .

غریبدرکه برنجی صنفدن دهاة ، بشره بیوك فتوحات فکریه وفنیه تأمین ایدن اعاظم بیله ، اسکی زمانده فکرتنقیدیدن کلیاً ویا قسماً محروم اولدقلرندن مدهش حقائقله برلکده شایان ترحم ترهات ایله اثرلرینی املا ایتمشلردر .

بو ذهنیت یاقین وقته قدر کلمش ، حتی زمانمزده بیله فکر تنقیدیدن محروم ذواته تصادف ایدلمشدر . بلکه ، آتیده ده بوانواع ذجاره راست کاینه‌جکدر . درجهٔ اولا سیاسیوندن [غلادستون] ، متفنن ظریف ولطیف [فلاماریون] بومقوله داخلنده تصنیف ایدیله‌بیلیر .

قدیمده منقولات اصل ، تنقید وتحلیل فرع وعارض ایدی .

فکر تنقیدیدن محرومیت ، بادیٔ محبوبیت دکلدی ، مثلا ، برانسان ، حسابدن بحث ایدرکن صاچه‌لسه ضرری یوقدی . ادعایه دلیل آرانمازدی . دلیل ، غیرمنطقیده اوله‌بیلیردی . بوکا مبنیدرکه اصول خارجنده بر فن تدوین ایدلدیکی تقدیرده هیچ برکیمسه بوکا اعتراض ایتمزدی .

منطقده ، اوائلده لنك ومریض ایدی . برطاقم قیاسات ایله ایش حل ایدلدی ذهابنده بولونیلور ، لکن ، اصل او قیاسات برتمل اوزرینه قورولمش اولمازدی .

برده systémé دنیلن برزخ ، غیا ، اوچوروم ، عقبه ، هرنه دیرسه‌کز دیییکز ، فکر بشری بطلان و ضلالته سوق ایتمشدی . براستاد ، براصول اتخاذ وآندن چوراب سوکوکی کبی نتایج استدلال ، بونلر اوزرینه بتون بر بنای فلسفی ، علمی ، سیاسی ، اقتصادی وبدیعی انشا ایدردی . هیاتده [بطلمیوس]، مسائل شتاده [ارسططالیس] سیسته‌ملر قورمشلر وآنلردن صکره انسال و اعصار ، بو دساتیره اسیر اوله‌رق آنلرك خارجنه چیقه‌مامشلر ، بردائرهٔ متمادیه داخلنده قالمشلر ومع‌الاسف بو رق‌فکری بر چوق نتایج وخیمه‌یه سببیت ویرمشدی .

قديماً [ارسطاليس] مذهبي خارجنده دوشونمك بيله ، غرب دارالفنونلرنده كفر تلقى ايديليردى . كليسا ، الك جبار ظالمه يه رحمت اوقوته جق بر شدتله [بطلميوس] سيستمهنى قيليجله مدافعه ايديوردى .

منطق، كيف وهوسه ، ايجابات حربيه يه، تمايلات سياسيه يه مقتضيات مذهبيه يه كوره تدوين ايدلمشدى ، وقسطاس علوم ، محك فنون معيارعقل، حاكم افكار عد ايديلن منطقك يا كاشف ده اوله بيله جكى ظن اولونميوردى . حالبوكه دوقتور [لوبون]ك بيوردينى اوزره منطقده متعدددر : بيئولوژيق ، حسى ، فكرى منطقلرده واردر .

كذلك «حقيقت» ده مستقر دكلدر. بلكه، بودقيقه نك حقيقتى كله جك دقيقه نككنه بكزه مز و اويماز . حقيقت بر طالفه يه شبيهدر . بوآنده كى شكلى ايله آندن صكره كى شكلى آيريدر . سينه ماطوغرافده برطاقم حركاته شاهد اوليورز : زيد قائميدر ، قاعدميدر ؟ اوت زيدك قيامى بر حقيقتدر ، لكن منحصراً فلان دقيقه ايچون . خاير ، بر حقيقت دكلدر، فقط مستقلاً فلان دقيقه ايچون .

برسيستمه صاپلانمق ، آنك حقيقتنه قناعت تامه ايله قانع اولمق ـ تعبيرى لطفاً عفو بيوريكز ـ محض حماقتدر . [ابن رشد] ، كه [ارسطو] نك بودرجه لايخطيلكنه قانع ايدى وآنك سيستمه سى خارجنده علم وفن اولمديغنه ايمان ايديوردى ، بركره اويانسه ده مثلا [قانت] ى اوقوسه . [بطلميوس]، بعث بعدالموت سرينه مظهريتله [نيوتن] ، [كه پلهر] . [قوپه رنيقوس] و [لاپلاس] له كوروشسه . [اوقليديس]، پركارينى آلينه آله رق فن حسابك بيله حقيقتندن شبهه يه دوشن [آنرى پوانقاره] ايله برمقدار مداوله افكار ايتسه .

فنون قطعيه و طبيعيه ده بويله اولونجه ، يا عجبا ، حقوق كبى ، اجتماعيات كبى ، اقتصاديات كبى شعبات معرفتده حقيقتك مرتبه سى نه در ؟

* * *

[رونه‌سانس] عهدندن بری فکر بشرك صفوتی یاواش یاواش زائل اولمغه یوز طوتدی . جتسز ادعا قبول اولونماز اولدی . کشف ایدیلن اصول فنیه ، هرساحه‌ده تطبیق اولونمغه باشلاندی . نقل ، سقوط ایتدی . (نیچون ؟) بر بیوك پایه قازاندی . ریاضی اصوللرهمان علم هیئته تطبیق ایدلدی . بالاخره فنون طبیعیه‌دن هیچ بری قالمدی که یکی طرز اشتغالاتی تلقی بالقبول ایتمش اولمسون . بوندن بویله طرز شاعرانه‌سنده تاریخ بیله طات ویرمیور . علم روحه متدائر اسکیدن یازلمش بر رساله‌یی ، تجربه‌ٔ براوقوییکز . آندن صکره دماغك وجمله‌ٔ عصبیه‌نك تشریحی و فیزیولوژیسی اوزرینه مستند و افعال واشتغالات روحیه‌نك بربر تحلیلنه گیریشور یکی بر کتابی مطالعه ایدیکز . بلکه بوایکنجیسی‌ده سزی تطمین ایتمز . لکن سزك پیش عرفانکزه یکی بر طاقم آفاق آچار . سزی بلکه هدفکزه ایصاله موفق اوله‌ماز . فقط شهراهی کوستر . حالبوکه بونلرك حضورنده رسائل قدیمه بر چوجق اویونجاغی مرتبه‌سنده قالیر .

بدیهیاته مستند اولان بوادعای قونترول ایتمك ایسته‌ینلره مثلا هند مجلدانده‌کی کتاب تکوین ایله یکی هیئت وداروینزمك مقایسه‌سنی تکلیف ایدرم .

***

رضا توفیق بکك سکز یوز کسور بیوك صحیفه‌دن مرکباً نشرینه موفق اولدقلری « قاموس فلسفه » نك برنجی جلدینك مطالعه‌سنی مسائل فکریه ایله مشغول اولان قارئلردن رجا ایدرم . فیلسوف ، اوزون سنه‌لرك تجربه‌سی نتیجه‌سنده حاصل ایتدیکی ممارسه ایله بتون معادلات فکریه‌یی ، الك غامض مسائل حکمیه‌یی ، الك معضل قضایای بدیعه‌یی نقل ایدییور . اسکی ویکی فلسفه ، شرق و غرب حکمتی - عینی درجه‌ده - بو مجله‌ده برطوتمشدر . تحلیلی وتنقیدی اصول ، نقلی علومك مواجهه‌سنده جدیت وجیادتنی کندیلکندن کوستریور .

بوقاموس عادتا برموزه‌در . بلااختیار انسانی مقایسه‌یه سوق ودعوت ایدر . قارء نه‌قدر متمرد برعلوم سابقه پرستشکاری اولسه ، بوسکز یوز صحیفه‌نك عقیب ختمنده تصحیح زعم ایدر. هیچ اولمازسه غیرتنقیدی ، غیر تحلیلی علوم وحکمیاته قارشی اسکیسی کبی مطیع اولماز . ایشته بوتردد بیله مملکتمزده بر خطوهٔ ترقی عد ایدلمه‌لیدر . « قاموس فلسفه » یی اوقویکز. همده یاواش یاواش ،کونده اون صحیفه اوقویه‌رق فرانسزلرك دیدیکی کبی deguster ایدیکز . صوکنده - ای کنجلر ! - محاکمه قابلیتکز تقویت بوله‌جق . استعداد تنقیدی وتحلیلیکز آرته‌جقدر . هله تحصیل عالیلرینی کورمکده بولونان افندیلر بو کتاب مستطابی . دائما کندیلرینه مراجعت ایدیلیر بر Livre de référence کبی ماصه‌لرینك اوستنده بولوندیر. مه‌لیدرلر .

رضا توفیق بکك بو قاموسی صوکنه قدر ایصاله موفق اوله‌لرینی خالصانه تمنی ایله برابر کندیلرندن دیکر بر رجاده دها بولونه‌جغز : بزده بر - ولو مفصل اولمسون - بر فلسفه تاریخی لازم . محب حکمتمز Fouillée نك اثری کبی ، لکن صنادید شرقك مسالك و اصولاتیده حاکی . تاریخ یازارلرسه هر حالده عرفان ملیمزه بیوك بر خدمت ایتمش اولورلر . ترکلکك تعالیسنه ایشته بویله غیرت ایدیلیر .

یکی کون ۷ ایلول ۱۹۱۷

بردقیقهٔ لسانیه وبرخطای فکری

Nation فرانسز- انکلیز- آلمان کلمه‌سی که «پرووانسال» جه Matio, Naision ، اسپانیولجه Nacion ، ایتالیانجه Nazione ؛ کلمه‌سی لاتینجه‌ده اولدینی کبی تولد = Naissance وطبیعت = Nature ماده‌لرندن مشتقدر . مشهور [لیتره] یه کوره (لغةً) تعریفی : « عینی قطعهٔ اراضیده ساکن ، بر حکومته تابع ویا غیر تابع ، و آنلری عینی عرقدن ظن ایتدیره‌جك

مرتبه‌ده (همان) مشترك منافعه اسكيدن برى مالك انسانلرك مجموعى ... » جلد ٣، صحيفه ٦٩١ . بيوك [لاروس ١ - جلد ١١ ، صحيفه ٨٥٤ - ده شويله ديور : « عينى قطعهٔ اراضيده ساكن ، عينى عرقه منسوب، ياخود اوزون زماندن برى عينى منافعه مالك ، عينى عرقه و طبايعه صاحب وعلى الاكثر عينى لسانى متكلم انسانلرك مجموعى ...» بوقوله كوره منشأده (ملت)ك تاريخى (عائله) نك تاريخيله برلشير : - Age patriarcal - بوبالاخره قبيله Tribu ويا كروه Horde ، انقلاب ايتدى. بوحالتدن ملت حالنه وقوعبولان انقلاب پك يواش اولدى . ملت بر درجه مدنيت احراز ايتمش هيأته اطلاق اولنور . ملتلر تاريخك هانكى دورنده باشلادى ؛ بوجهت معلوميدر ؟ خاير الى آخره ...

ايمدى ، بو (ناسيون) كلمه‌سنك تركجه‌ده - ياخود السنهٔ اسلاميه‌ده مقابلى نه‌در ؟ ملتمى ؟

« (الملة) ميمك كسريله دين و شريعته اطلاق اولنور . املت الكتاب ماده‌سندن مأخوذدر . يقال ملةابراهيم خيرالملل اى شريعته ودينهٔ اساسده زمخشرى ديديكه مله طريق مسلوكه معناسنه‌در . دين و شريعت شاهراه مستقيم اولمغله آنكله تسميه اولندى . » قاموس فيروز آبادى جلد ٣ ، صحيفه ٣٥٢ .

« ملت = دين ، شريعت (بزجه دين و ملت بردر) برديننده بولونان جماعت ، كروه (ملت اسلاميه) بر مملكتده طوغان وياخود ساكن اولان وبرحكومته تابع بولنان افرادك هيئت مجموعه‌سى مقامنده وفرانسزجه (Nation) «ناسيون» كلمه‌سى مقابلنده (ملت) و (امت) كلمه‌لرينى قوللانمق طوغرى اوله‌ماز . (قاموس عثمانى) نك ايكنجى جلدينك اون سكزنجى صحيفه‌سنده (امت) كلمه‌سى ايچون مندرج تفصيلاته كوره بو موقعده يالكز (قوم) لفظى قوللانلى ومثلا عثمانليلر ايچون (قوم عثمانى) دينلملى‌در . الك صحيحى بودر . » صلاحى جلد ٥ صحيفه ٤٠٦

عینی مؤلفه کوره (امت) جلد ۲ ، صحیفه ۱۸ : «جماعت، قوم ، طائفه . اصطلاحات شرعیه‌دن اولوب قبل الآنهیدن کندیلرینه پیغمبر کوندریلن جماعت دیمکدر : (امت محمد) = اهل اسلام . »

ینه عینی مؤلفه کوره (قوم) جلد ٤ ، ۲۲۳ : « ناس ، جماعت ، امت : (قوم حبش ، قوم یهود) ... »

قاموس فیروزآبادی ، جلد ۳ ، صحیفه ٥٤٤ برآز دها معلوماتلیدر . لکن کلمه‌نك صفوت اصلیه‌سنی اوراده بوله‌بیلیرز : « (القوم) قافك فتحی و واوك سکونیله اسم جمعدر . بالمعیه رجال و نسا جماعتنه اطلاق اولنور . علی‌قول رجال جماعتنه مخصوصدر . یاخود نسوان بالتبعیه داخل اولور و قوم لفظی مذکر و مؤنث اولور . جمعی اقوام و جمع‌الجمعی اقاویم و اقایم کلورکه‌واو یایه مبدلدر . شارح دیرکه قوم فی‌الاصل مصدردر. جماعته اطلاقی مهماته قیاملری تصورینه مبنیدر و عندالبعض قائم لفظنك جمعیدر زور وزائر وصوم وصائم کبی لکن مؤلفه کوره رهط ونفر کبی اسم جمعدر مفردی رجل و امرأدر و تذکیر وتأنیثی جائزدر . زیرا واحد اولمیان اسماء جموع انسان ایچون اولورسه تذکیروتأنیثی جائزدر ومصغرنده‌هرحالده اقویم دینور رهیط کبی وعلامت تأنیثی همان فعلده‌الحاق اولنور واسماء جموع انسانك غیری ایچون اولورسه مصغرنده هاء الحاق اولنور . مترجم دیرکه اشبو « کذبت‌قوم‌نوح‌المرسلین» آیت کریمه‌سنده‌صاحب کشاف وقاضی‌القوم مؤنثه وتصغیرهاقویمه عبارتیله ثبت ایلدیلر ظاهراً جماعت معناسنی اعتبار ایلدیلر . »

شمس‌الدین سامی بك ، قاموس ترکی صحیفه ۱٤۰۰ : « دین وملت ایکیسی بردر . بردین مذهبنده بولنان جماعت : ملت اسلام ، ملل مختلفه رؤساسی .] لسانمزده بو لغت سهواً امت ، وامت لغتی ملت یرینه قوللانیلوب ، مثلا « ملل‌اسلامیه » و « ترك ملتی » وبالعکس « امت اسلامیه » دینلر واردر .

حالبوكه طوغریسی « ملت اسلامیه » و « امم اسلامیه و « ترك امتی » دیمكدر ؛ زیرا امت اسلامیه بر ، امم اسلامیه یعنی دین اسلامه تابع اقوام ایسه چوقدر . تصحیحاً استعمالی الزمدر .] »

ایضاً : صحیفه ۱۱۱۳ : « قوم == جماعت بشریه ، بینلرنده مناسبت اولوب بر هیئت تشكیل ایدن انسانلر . كوچك امت ویا بر بیوك امتك شعبه‌سی : كرد قومی ؛ چركس قومی ؛ تركمان قومی ؛ اقوام عرب ؛ قوم عاد ؛ قوم ثمود ؛ قوم و قبیله ، آفریقای جنوبی اقوام وحشیه‌سی . دیكر معنی : بر پیغمبرك بعث بیورلدیغی جماعت : قوم نوح ، قوم لوط . »

ایضاً : صحیفه ۱٦۳ : « امت == بر لسانله متكلم انسانلرك مجموعی : امم قدیمه ، امم متأخره ؛ امم اسلامیه دیكر معنی : بر پیغمبرك دین حقه دعوت ایتمكه مأمور اولدیغی جماعت . لسانمزده غلط فاحش اولەرق بو كلمه « ملت » معناسیله و « ملت » لغتی بونك یرینه قوللانیلوب ، مثلا : « امت اسلامیه » و « ملت عثمانیه » دنیلیور ، حالبوكه عكسنه دنیلمك اقتضا ایدر . بویله خطالرك لسان ادبیدن اولسون دور طوتلمسی الزمدر . »

قاموس فیروزآبادیده ، جلد ۳ ، صحیفه ٤۳۹ امت ایچون شویله دینیور : « (الامة) همزه‌نك ضمیله انواع خیری جامع اولان آدمه دینور . جماعت كثیره مقامنده‌در . قال الشارح وبه فسر قوله تعالى ، ان ابراهیم كان امه الآیة وهوالرجل الجامع الخیر وامام ومقتدابه دینور ، یقال هو امتهم ای امامهم وكندیلره پیغمبر كوندریلن جماعته دینور . كرك ایمان ایلسونلركه امت اجابت اطلاق اولنور و كرك ایمان ایلمسونلركه امت دعوت اطلاق اولنور وهر قبیله‌دن بر طائفه وجماعته دینور وهر حیوان جنسنه دینور .... الخ . »

كوریلیوركه امت ، ملت ، قوم كلمه‌لریله « ناسیون » آره‌سنده فرق واردر . شو مقایسه‌لی تدقیق لغوی بزه بو حقیقتی آشكار ایدر .

ن، لسان جاريمزده ، يواش يواش « ناسيون »، «ملت»
ه افاده اولونيور . كلمه‌لر زمان ايله ، شيوع واستعمال
ـيل معنى ومدلول ايدرلر . بناءً عليه مرحوم صلاحى
ى بكارك ديديكنى قبول ايده‌مه‌يز . لسان چالقالانيور
، عامه‌نك اثر تلقيسى اولمق اوزره ، بر معناده پيداى
اص ايديور . « استحاله » و « وجدان » كلمه‌لرى
Trans و Conscience مقابلى اولمدقلرى حالده بز ،
، سلمه‌السلام بومقاملرده قوللانيورز .

ن ، كلماتك معانئ اصليه‌لرينى اونوته‌رق بونلردن ياكلش
عمليه وفعليه ، خصوصيله باطل نتائج حكميه و اجتماعيه
امق اقتضا ايدر . مثلا دين ايله ملت اسلامده بردر
، بعضيلرى ، شريعت احمديه‌يى فكر مليته مغاير عد
ر . بوعصرده بتون ترقيات سايهٔ مليتده حيز آراى
اولديغنى ادعا ايله اسلاميت ايله ترقى‌يى بربرينى نقيض
ر عد ايتمكده‌درلر. برچوق اوروپالى بوزعمه قاپيلمشدر .
ه اولا ، معنى ومدلول حاضريله Nation ، قاموسدن
ايتديكمز فقراتدن آكلاشلديغى اوزره ، مقدما مجهولى
بومفهوم يكيدر. حق، حالا، اوروپاده بيله كلمهٔ مذكوره
رلو تعريف ايدلمشدر . افرادنى جامع ، اغيارينى مانع بر
كوچ تصادف اولنور. Bonfils ـ حقوق نقطهٔ نظرندن ـ
يون » ى شويله تعريف ايديوركه جاى مؤاخذه‌در :
، ومنشأك عينيق ، لسانك ، تشكلات بدنيه (فيزيق) نك
كى واوزون مدتدن برى منافع و حسياتك برلشمه‌سى ،
دن برى تحصل ايتمش برتصالب موجوديتنك نتيجه‌سى
اشخاصك تشكيل ايتديكى هيئت ... »

ـلاميت ، بر اخوت بين‌المللدر . (بوراده « ملل » ى
ون » مقابلى خرج ايديورز .) معناى لاحق ايله اسلام
فى ايتمز . بوفكره مخالف هيچ بر نصه ، هيچ بر اشارته
ف ايدلمه‌مشدر . « ناسيون » ، زادهٔ طبيعتدر ؛ زادهٔ

نادیخدر ؛ زادهٔ محیطدر ؛ بونکله دیانتك مناسبتی یوقدر . « ناسیونالیته » لسانه شبیه برشیدرکه نظریه قوتی ایله قبول ویا رد ونفیی لغودر — یعنی برمعنایی مفید دکلدر ، اوله‌ماز . ملیت بر بداهتدر ؛ وسائط صنعیه ، نظریات فکریه ایله احداث ویا احیا ایدیله‌من . اسلام ، اوان استعلاسنده ، ایران وترك « ناسیونالیته » لرینی مغایر دیانت کورمدی ، بونلرك دین ایله مغایرتی عقله کلمدی . جمله‌سی طبیعتیله ابقا ایدلدی .

یالکز اسلامیت ، « ناسیونالیته » فوقنده بر عنصر صلاح ومسالمت اولدیغندن اخوتی مستلزمدر . بین الاسلام منازعاتی مانعدر . اسلامیتك بوماهیتی ایسه نه‌قدر نزیه ونجیبدر ! اسلامیت ، اوروپانك بوسنه‌یه قدر حل ایده‌مدیکی مسئلهٔ صلح و مسالمتی ؛ ادامه ایده‌مدیکی بین البشر معاونت واخوتی ، اخوت اسلامیه‌نك تقریری ایله حیز حصوله ایصال ایتمشدر . اسلامیت « ناسیونالیته » لره دکل ؛ یالکز منازعاته مانعدر . ایشته اصل سر و کرامت بوراده . بعض یرلرده اساسکیر اولان بر زعم فاسدی ییقمق ایچون شو مقالهٔ لغویه تحریر قلندی .

۳۰ تشرین اول ۱۹۱۷

ماضیه‌یه تنفر ، استقباله تباعد

حال حاضرده ، عالم افکارمزده ، ازجمله ، ایکی انموذج نظر دقتی جلب ایدیور : بونلردن بری ماضیدن هردم متنفر ، دیکری استقبالدن محترز ومتباعددر .

برنجی ، تقریباً شویله دوشونیور : نفعی و فضولی ، باقی ونديم ، حتی شیخ غالب و عزت منلا ، بو ملتك ارکاننـدن صاییله‌ماز . بونلر مقلد عجم ، بناءً علیه عجمدر . ترکلك ، کندیلرنده او یوقمشدر . اوزانمزده برزادهٔ عرب وبالخاصه برزادهٔ عجمدر ؛ بناءً علیه ملی ومحلی دکلدر . او حالده عنعنه و تاریخ ، ماضی

وباقی هیچ برشیئی یوقدر . بو مفهوملر بویله‌جه رد و نفی ایدلدکدن صکره ایکی شی قالیر : آلتی‌یوز سنه‌دن مقدمکی بر ماضی ، برماضیٔ پرشك ایله بی‌مجال وبی‌توان برحال، برده ، پرظنون ، پرشکوك ، پرکمان ، پراهوال بر استقبال ...

اکر نفی وفضولی‌یه ، باقی وبالخاصه ندیمه وبونلر کبی دیکر صنادید شعر وادبه ، بتون‌منظوماتمزك میزان وقسطاسی‌اولان اوزان عروضه تابعیت عثمانیه‌یی چوق کوروررسه‌ك ، عجبا ، صکره نه‌یمز قالیر ؟

هرلسانده قلاسیق آثار ادبیه‌واردر. فرانسزجه مملکتمزده زبانزد اولدیغندن بولساندن انتحال احکام ایدرسه‌ك قارئلرمز دها قولایلقله فکرمزی قبول ایدرلر . فرانسزلرك عموم‌طبقات اجتماعیه‌سی ، یکیلر ، اسکیلر ، عنعنه‌پرستلر ، قید ملیتدن آزاده اولانلر ، یاخود بوکا پابند بولونانلر ، جملهٔ ، آثار اسلافه رعایتکاردرلر . هرکس [رابله] و [مونته‌نی] ی متمادیاً اوقور ، هرکس [راسین] و [قورنه‌ی] ایله دائما افتخار ایدر . بالخاصه شوایکی استاذ شعر وادب فرانسزجه‌لرینه اوقدر لاتینجه ویونانجه الفاظ واشکال قاریشدیرمشلر وترتیبات ادبیه‌لرینه اسرائیلیاتدن ، روما عالمندن ، یونان اساطیرندن او مرتبه وقعه‌لر و فکرلر آلمشلردرکه ، نه‌فضولی‌ونفعی ، نه‌ده ندیم وباقی غزللرینه و قصیده‌لرینه عربك و ایرانك ادبیات وتاریخیاتندن بوقدر خاطره‌لر نقل ایتمه‌مشلردر . [قورنه‌ی] و [راسین] ، بونکله‌برابر ، اصلا اسرائیلی ، یونانی ورومالی دکللردر وبو شائبه آلتنده قالمامشلردر .

ملیت عنعنهٔ ادبیه‌نك توالی وتمادیسیله پایدار اولور وتقویت بولور . فرانسزك‌ادبیاتنی ، ادبیات قدیمه‌سنی برطرف ایدیکز. فرانسزلقده قالماز . موجود وعلی‌التقریب قرق میلیون فرده او زمان بر ملیت بولمق اقتضا ایدرکه او حالده میدانه بر [وولاپوق] دولتی کلیر .

بزم خصوصیاتمز آز دکلدر . بزه مونس بر ماضی‌یی

خاطرلتیر . بزی تولید ایدن او ماضیدر . بز او ماضی‌یز ، استقبالمزده او ماضینك سربعث بعدالموته مظهر اولمش بروجه تکاملی اوله‌جقدر . براعتبار ایله زمان مفهومی یوقدر : بز ، اسکی بزز . ماضی‌ز . عروق متشتته‌نك . امزجهٔ مختلفه‌نك ، طبایع متنوعه‌نك براشمه‌سندن متشکل بر شاه اثر تاریخیدر . نفی وفضولی‌یی ، ندیم وباقی‌یی ، خاقانی و یازیجی زاده‌یی انکار ایتمك نفی ملیتدن بشـقه بر شی دکلدر و اوله‌ماز . ایی ، فنا او ماضی بزز .

برده لسان ادبیاتمزی ، اوزان و اشکال نظممزی سـائر ملتلرکی کنه بکـزه‌تمه‌ملی‌یز . السنهٔ غربیه‌ده اماله‌لر و سجعلر ، صنایع صوتیه ولفظیه پك اوقدر اوله‌ماز. حالبوکه بونلر، السنهٔ شرقیه‌نك خصوصیاتندن ، کندیلرینی ارقاواحلا ایدن مؤثرا- تندندر . افراطه کتورلمه‌مك شرط اکبریله ، جناب و نظیف قدر ایلری‌یه کیتمه‌مك اوزره ، صـنایع نثریه و بدایع لغویه لسانمزجه ضروریاتندندر .

* * *

فقط نیل زمان آقوب کیدیور ، هیچ طورمیور. برآتش عمی - هر اقلیت حکیمك دیدیکی کبی - عالی، هردقیقه ، هر آن تجدید و احیـا ایدیور . مجرا بردر ، لکن جریان ایدن بشقه‌در . نیل وفرات ، غانج وسند ، نهرازرق و قونغو یوم تکویندن بری آقوب کیدیورلر . عینی شکل و هیئت ، عینی طرز وصـورت . لکن اطراف و جوار تبدل ایتمش. صحاری وسواحل بشقه . [نایاغارا] شلالهٔ ملوکانه‌سی قبل‌الکشف‌ده چاغلیور وآقیور. آغلیور وکندیسنه نکران اولانلره باقیوردی فقط .. [شاطوبریان] - آتالا - سنی اوست قلمیله یازدیغی وقت اورالری بر بیاباندی . اوحوالیده سباعدن و قرمزی رنکلی ابتدائی بنی‌نوعمزدن بشقه کیمسه طولاشمیوردی. شیمدی یسه شهر ایله [قلیفتون] آره‌سنه کوزل وچلیکدن برکوپری

لش. جوارده ألقتريق ماكنه‌لری قوۀ میاهیه‌یی برسیاله‌
آفرینه تحویل ایدییور .
شته ایکنجی بر انموذجزده هرنصلسه بونی کوره‌میور .
زلڭ یکیلکنی آکلایه‌میور . تجدددن تلذذ ایده‌میور .
ونثرده منحصراً ومستقلاً برملعبۀ الفاظ آرییور . نکته
ه. نکته خارجنده عدم وار . ادبیات جاریه وحاضره‌
ادبیات عمومیه ایله مناسبتی اولاملی . کوزل بر اثر ویا
انتهار ایدیور ؛ فقط ، صد هزار تأسف ، اوکاربدیع
. برلاقیدی‌یه اوغرییور . اوقوبه‌میور ، آکلایه‌میور ،
میور ، مقایسه ایده‌میورز . حسودز . غبطه ایله هیچ
ویریشمز یوق. ادبیاتمز مشکوك ومتردد ، متشتت‌ومحترز
عیتده قالیور. ادبیات عالم ایله ادبیات حاضره‌ضآره‌سنده
ه برسد چین وار . ایشته بودیوار ایرکچ ییقیلمالیدر .
ك ، بهمه‌حال ، شو الفاظ وقوالبه غلبه ایتمسی مقرردر.
کرلازم،فکر. بزم‌قلبمزده بشریتـك قلب عمومیسی‌ایله‌هم
اوله‌رق نبضانه کلملی. بزده بواوکستراده بریرطوته‌لی‌یز.
یچ بر رومان ، هیچ بر دیوان بزم روح محتجبه‌زی
ایتمه‌دی روحمز غنوده و عادتا اورتولی . اسکی‌یی
ورز ، آتی‌یی استقبال ایتمیورز . کندمزی بکنمیورز .
جدادمزی‌ده ، معاصر وهمنوعلرمزی‌ده تقلید ایتمیورز.
قیقة برحالت فوضادر . غیای بی قیدی ایچنده قالشمز ،
کرور وهزار ایله تأسف اولنورکه برغیای بی قیدینڭ
اقنده بولوندوغمزی بیلمیورز . کیمز غایه و مقصدی
ستاره‌سنده ، کوکارده ، آلپلرده ، هیمالایا ذروه‌لرنده،
دها کندیلرینڭده جهت وسمتلرینی تعیین ایده‌مدکلری
رده آرییورز .
رت ، غیرت ، برآز غیرت ، یاخود برچوق غیرتکه بو
، بوفکر وروح بطاقلغندن قورتوله‌لم ، نه ماضیدن تنفر
، نه‌ده استقبالدن احتراز و تباعد .

ادبیاتمزده . ملتمز کبی زمانه اویغون و بونك یولنی کشف ایتمه لیدر .

٢٥ کانون اول ١٩١٧

قطعه‌مز

ساعت کیجه یاریسنه یاقلاشیوردی . هواده بوزولدی . واپورك بیوك صالوننده قادین ، أركك رقص ایدیورلردی . توتون ایچیلن اوفق صالونه کیردم : بولجیلر قومارك اتکینلرنده . کتبخانه یه طالدم : بك راحت بریر . ایکی دقیقه تنفس ایتدکدن صکره ، بتون کون ، کوکرته ده بنی تعجیز ایدن خورتلاق دیشلی ، سختیان دریلی ، قوجه قاری نامزدی ینه بنی یاقالاماسونمی ؟ - دوقتور ! دیه بکا چاتدی .

[استطراد : بوقادین ، هررابطه لی آدامه دوقتوردیوردی . لکن بوعنوان نه قدرده اسراف ایدیلیور : حقوق ، الهیات ، طب ، علوم طبیعیه وریاضیه ، ادبیات دوقتورلری آز کایورمش کبی باشمزه برده تجارت ، غزته جیلق ، خاخاملق دوقتورلنی چیقدی . هرنره ده ایسه سپه کولاسیون ، شانتاژ ، عوامفریبلك ، فه مینیزم اطباسی ده حدوث ایده جك . طبیب اولمایانك اسمنك باشنه (دوقتور) عنوانی یاپیشدیرمه سی خیلی عادیلك دکلمی ؟ انتهای استطراد]

— بن اقصای شرقه کیتدم . بن آفریقایه کیتدم . بن پاسیفیقده طولاشدم . . . کبی بر قنطار تفاخر . دیرکن [سان سالوادور] خرده بینی جمهوریتنك (شارژه دافه ر) ی ده کاوبزه التحاق ایتدی . ها ، اسمنی اونوتدم : موسیو اسماعیل . مباحثه قیزیشدی . ترك اولدیغمی سویلدم . قوجه قاری ملازمی : - ممکن دکل دیدی . - نصل ممکن دکل ، خالص ، مخلص ترکم . - سز عبدهٔ اصنامدن میسکز ؟ سز آسیائیمیسکز ؟

نچون یوزیکز سیاه ، یاخود صاری دکل ، نه‌یه بزم دیلمزی تکلم ایدیورسکز ؟ نه‌دن سموکین گییورسکز و کوزلك طاقیورسکز ؟ فسبحان‌الله ! کیم علیهمزه بو پروپاغاندایی ، بو تورسنه ره‌قلامی یاپمش !

عجوز نامزدی لقلقهٔ معجزانه‌سنده عناد ایدیوردی : سزده چینلرده ره‌پوبلیق اعلان ایلدی ؛ دکلمی ؟ - یوق ، خانم ، اوراسی ترکیه دکل ، چین ! - ها ، شیمدی آکلادم ، سز اول مملکتدنسکز که اونك پای تختی هم اوروپاده‌در ، هم آسیاده . - اوت ! - لطفاً بکا سویلرمیسکز ؟ انسان بر کونده اوروپادن آسیایه کیده‌بیلیرمی ؟ - های های ! - اوروپادن آسیا کوریلورمی ؟ مثلا آسیانك شکل مخصوصنی . قیافتلرینی ، باغودالرینی ، باغوبابلرینی سز مملکتکز اولان استانبولدن ، برسینه‌ماده کورور کبی مشاهده ایدیورمیسکز ؟ فضله اوطوره مدم ؛ راحتسزلق بهانه‌سیله قاینه‌مه کیتدم . یاربی ! علیهمزده نه غریب غریب فکرلر اشاعه ایدیلیور .... بو فقره‌یی اونوتور کبی اولمشدم . لکن کون الیمه بلغار مطبوعاتی کچدی . اونلرده همان همان عینی فقراتی تکرار ایتمیورلرمی ؟ بر مطالعه : ترکلر آسیائیدر . بناءً علیه اوروپایه ربط امل ایتمه‌ملیدرلر . بونلر ، بالذات ، آسیائیلك ادعا ایدیورلر . اوحالده انظاری غربدن شرقه تحویل ایتمك اقتضا ایدر .

بیلسه‌کز شو ترس ملاحظه‌لر عزت نفسمی نه‌قدر رنجیده ایتدی ! اوکیجه اویقوم‌ده قاچمشدی . هپ بو زمین اوزرنده طولاشدم . بز ، نه‌دن آسیائی اوله‌لم ؟ بیلمیورم . شوراسی توطئه مقامنده سویلنمش اوله‌یم که آسیائی ، متردی معناسنه کلیور . مفهوم حقیقی و جغرافی بر طرف . لکن ، مثلا ، آمریقالك کوبکنده برشخص کندیسنی اوروپا مدنیتنه متمثل عد ایدر .

تورانی‌الاجداد مجار ، بولغار ، فیلی اوروپالیلغی مدعیدر . هله مجار ، تام بیك وبرقاچ سنه‌دن بری [ترانس له‌یتا] مملکتنده استیطان ایتدیکنی دعوا ایدیور . مصطفی جلال‌الدین

باشا زاده انور پاشا وسائح رفعت بکلرك صوك یازدقلری
وفقراتدن توضیح ایدیورکه مونغول بشـقه‌در : ترك بشـ
مونغول اولسه اولسه بر ملزدر . ترك ایسـه عرق ابیضـ
متکامل نمونه‌لرندندر . مجار . بیك سنه‌دن بری مجارسـ
قرار قیلدیغنی سویلیور . عثمانلی دولتی قوروله‌لی آلتیوز
کچدی سلچوق دولتی ، اوندن اول ، عصرلرجه ملك
حکمران اولدی . انور پاشانك وثائقه مستند ادعاسنه ـ
ادعای علمیدر ـ نه‌رأ ترك قبائلی بوسـفوره . ترا
ماکدونیایه یونانیلردن اول یرلشمشلردی .

بوندن تقریباً ایکی سنه‌اول ـ اقدام ـ ایله منتشر امضـ
مقـاله‌مده (که‌بو ، بالاخره « ملك‌روم » نام کتابچه‌ده
ایدلمشدر) آناطولینك جغرافیا اعتباریله اوروپادن ،
اولدیغنی اپچه مقنع برهانلرله ایلری‌یه سورمشدم . بز بحر
خلقندنز . ملت عثمانیه ، تصالبات متنوعه و متسلسله نتیـ
اوله‌رق بورالر خلقنك اصطفاسندن حاصل اولمش برانـ
کملیتدر . بزم [مانچوریا] ، [مونغولیا] ، [تبت]
هیچ برصورتده مناسبتمز یوقدر . هدفمز غربدر . عرفا
صاغلام اساسات اسلامیه ، عربیه ، فارسـیه اوزرینه ،
صوك قرنلرده ، مالزمهٔ غربیه ایله اعمال ایدلمشـدر . تار
اوروپا تاریخندن معدوددر . بر ترك [پکین] ده صـ
جیقمش بالغه دونه‌ر ، لکن بر اوروپ مرکزنده پك ا
یادیرغاماز .

برترکی ، برفرانسزی ، بر یونانلی‌یی ، بر چینلی‌یی
قونغولی‌یی ، برهندلی‌یی آنادن طوغمه صـویوب الك نـ
انسانیات علماسنك نظرکاه تدقیقنه عرض ایدیکز ، هر
شو ایللك اوچی آره‌سنده بارز فرقلر مصادف اولمازسکز
تاریخمزده ، علی‌الاکثر ، اوروپا ایله ، بالقانلرله ،
ایله ، وندیکله ، فرانسه ایله ، ایتالیان بنادری ایله مناسـ
بولنمشز . ایران ایله اولان مناسبتلرمز برطرف ایدیلیرسـ
بز . آسیا اقوامی ایله پك اوقدر سنلی ، بنلی اولمامشز .

بزم انظار عرفانمز اوروپایه ، غربه ، استانبولدن اوته‌سنه معطوفدر. بز ماضیدن زیاده استقباله یاقینز . هنداوقیانوسلرندن زیاده آقدکز بزم حسیات شاعرانه‌مزی اوقشار . دماغمزی تحلیل ایده‌جك اولورسه‌ق بتون شرق قریب اقوامنك خصائصنی - بر فحوای جدانیت - هپ بولورز .

کوپریلینك عزم وشدتی ، صوقوللینك تدبیری ، بارباروسك دکزجیلکی ، ملاخسروك اخلاصی ، پارغه‌لی ابراهیم پاشانك مشواری ، اوروقوسلرك چابیلکی ، خمبره‌جینك هنری ، دها نیجه نیجه معروف ذواتك سجیه‌لری فطرتمزده مندمجدر .

عثمانلیلر ، اعلای لوای اسلامیت ایتدکاری وقت نه‌قدر افراد ذکیه‌یی جامعه‌مز آلتنه طوپلامشلردی ! عاداتمزك بر قسم اهمی بوراغاداتنك استطاله‌سندن ، نائل هدایت اولمش اشکالندن عبارتدر . لسانمز نه‌رنکین ونه آهنك قرینه‌در .

بر ده بو سجایا ایله ، بو خصوصیتلر ایله [قوقونور] دن اوته‌ده‌کی قبائلك شیم وقیمتی مقایسه ایدیکز ! یوق ، افندم ، او بشقه برشیدر . بیك سنه بوطوپراقده طوغوب ئولمك ، عجبا ، بزه بوطوپراقده حیاته استحقاقبخش اولمازسه ، بونی بخش ایده‌جك نه‌در ؟ بز بو طوپراقلرده طوغدق . حقوقمز وطنی ، ملی ، عرقی ، تاریخی ، سیاسی ، عسکری وعرفانیدر. اتربهٔ وطن ، اجدادمزك نعشلرندن مرکبدر . طاپوی تصرفمز هیچ برملتککندن دها ضعیف دکلدر . ایجابات سیاسیه‌نك املا ایتدیکی عهودات کابر ، لکن ، مرورزمانه اوغرادقشاننده اولیان حقوق باقی قالیر . نته‌کیم قوی العکیمه ومنیع الهیئه روسیه چارلغنك پامال ایتدیکی حقوق ملیه ، بوکون خسوفدن تخلص ایدیور . اجدادمزك آچدیغی ممالك بزمدر . بز اوروپالی یز . منشأ عرقیمز بزم اوروپالیلق صفتمزه خلل کتیرمز ؛ نته‌کیم بو مصدریت مجاره ، بولغاره ، فینه اوروپالیلغی غائب ایتدیرمه‌مشدر. شوراسی‌ده جای قیددرکه بوکون ممالك عثمانیه‌ده حکم ملتکدر. برآدامك ، براقلیتك دکل . بوملت ایسه اوروپا ملتلرندندر .

وکری کیتمك ایستهمیور : مشرقدن چیقدی ، مغربه متوجه اولیور .

۲۶ نیسان ۱۹۱۸

« انحطاط اسلام » ه دائر

مؤلف سربلند ، (محمد) بوموضوعه دائر برتجربهٔ قلمیه نشر بیوردیلر . متأسف اولونورکه أوروپالیلر ، أوروپانقطهٔ نظرندن مؤاخذات ومحاکمانده بولونیورلر ، شرقلیلر ایسه ، هنوز ، یکی اصوللرله تجهز ایتمدیلر ، بناءً علیه انحطاط اسلام مسئله‌سی شیمدی‌یه قدر طوغری براصول ایله موضوع بحث تنقید اولمه‌دی . مؤلف ، اوتوز بر اوفق صحیفه ایچنده ، اکثریا ، یالکز خواص ایچون آکلاشیله بیلن برلسان ایله ، برچوق حقائق درمیان ایدیور . قارشیمزده کنیش ، بی‌حدود بر اوقیانوس وار ، کیجه پك قراکاق ، کوز کوزی کورمیور . ایشته ، بو یلداده ، بو رساله‌جك مکرراً چاقان بر شمشك مشابه‌سنده‌در ، بوسایه‌ده ـ لکن یالکز بر ثانیه ایچون ـ محیطی کوریورز ، صکره ، محیط ، نظرکاهمزدن ینه قاچیور . انحطاط اسلام مسئله‌سنی تاریخی برجدیت ایله مطالعه ایده‌بیلمك ایچون بو اثره اقتفا ایله برقاچ سنه چالشمق لازمدر .

مصنف حکیمك مطالعه‌لری پك طوغریدر ، لکن ، وهلهٔ ابتدائیه‌ده ، قناعت عامه وجاریه‌یه مخالف کورینور ، چونکه أوروپانقطهٔ نظری ، أوروپا موداسی بزم کوزومزی بوروشدر .

برغربلی ، نصرانیتی نصل مطالعه ایدرسه اسلامیته‌ده او کوزله باقار . حالبوکه ایکی دیانت و ایکی تلقی آره‌سنده فرق ظاهر وبارزدر . بزده ایسه ، شو صوك زمانلرده ، حقیقتك منحصراً اوروپاده بولوندیغی واوراده تطبیق اولونان اصوللرك جید وسالم دساتیر تشکیل ایتدیکی مطالعه‌سی رواجده‌در .

آنك ایچون ارباب دانشدن برقافلهٔ تصلف‌پروران یا كیلیورلر ، جامعهٔ اسلامیتی آكلایه‌میورلر ، اسلامیت موضوع مقال اولدیغی وقت تعصبمزه حكم ایدیورلر .

ایشته بو بطلان و بو ضلالته قارشی كلمك ، مجاهده ایتمك لازم . شهراه تكاملده موفق اوله‌میورز . سه‌نده‌لیورز . خط حركتمز ، پروغرامز تقرر ایتمیور ، افكار و اجتهاداتده تشتت وار . نه‌دن ؟ چونكه سراب آسا بر قطب ، اوروپا جاذبه‌سی بزی كندی طرفنه چكیورده آندن .

— اوحالده اوروپا عرفانی باطلمی ؟ — خایر ! او بشقه شیئ ، بزم وضعیت اجتماعیه‌مز ایسه بسبتون بشقه برشیئ .

اسلامیت برچوق مسائل اجتماعیه واخلاقیه‌یی چوقدن حل ایتمش ، بشقه ویكی بر وضعیت اجتماعیه وجوده كتیرمش . بز ایسه بونلری اهمال ایدردك ، اونوته‌رق اجتماعاً ترفع وتعالی ایچون اوروپایه باقیورز . حالبوكه غربك امراض اجتماعیه‌سی بزده یوق . بزده درهٔ نده بولوندیغمز جامعه اساساً بودرده‌لرك تولد وتحدثنه مانع اولدی .

— اوحالده انحطاط اسلامك اسبابی نه‌در ؟ بونلر چوقدر . نته‌كم مؤلف حكمت وفخامت‌مآب اسبابدن كوردیكی برخیلیسنه اشارت ایدیور . بونلردن بری ده اسلامك اساساتندن اوزاقلاشمه‌سیدر . بوكا بز ، مؤلف حكیمك سایه‌سنده اغتراراً بر سبب تاریخی ده علاوه ایده‌لم : اعدا حرصنی [illegible] . بزی تشكیل ایتدی‌ده ، آنك ایچون مدنیت و علوم اسلامیه طوردی .

شوراسنی تاریخاً اثباته حاضرم كه : بو مدنیت و علوم هپ صلیب محارباتی اثناسنده طورمشدی ، آندن صكره علمای اسلامیه بر بیوك حكیم یتیشمه‌مشدی . اسپانیاده ایسه ، نصارا عرفانیت اسلامیه‌یی قلیجله قلع ایتمشلردی . اهل صلیب ، غربده (اسپانیا شبه‌جزیره‌سنده) معناً ، ماده‌ٔ كارنده موفق بالنصر اولدی . شرقده ایسه ، اهل صلیب ، فی‌الواقع تدمیر ایدلدی

ایسه‌ده ، بنیهٔ اسلامیت ، بوندن طولایی اوقدر صارصلدی که حیات فکریه‌یه آرتق مجال قالماشدی . جداول تقویمیه‌یه باقیکز : اوتاریخدن اعتباراً اعاظم یتشمیور . بناءً علیه انحطاطك اسبابندن بریده خارجیدر . بو اراده‌ده اولمیان بر مؤثرك حیلولت ایتمسیدر .

بر مینای ظریف ایچنده‌کی بادهٔ ناب درحال و بر اوطوروشده ایچلمز . انسان آنی قطره قطره نوش ایتملیدر که لذتنی آکلاسون . فرنکجه بوکا - ده‌کوسته - ایتمك دیرلر . قارئلرمزدن رجا ایدرز : بو رساله‌یی ده حضور فکر واذهان ایله آغیر آغیر و هر بر جمله‌سنده دوشونه دوشونه مطالعه ایتسونلر و صوکنده برده‌ها اوقومغه باشلاسونلر . چابوق اوقومق و چابوق آکلامق ، اوقوماماق و آکلامامق دیمکدر .

نته‌کیم بو رسالهٔ مفیده مؤلفنك بوندن اول یازدقلری رساله‌لری بعضیلری لاقیدی ایله اوقومشلر و بناءً علیه آکلامامشلردی . حالبوکه وارد اولان اعتراضاتك اجوبهٔ مقنعه‌سی ذاتاً بو کتابچه‌ده مندرجدی . مؤلفك لایخطیلك ادعاسی یوقدر . یالکز فکرلری قریب محاضره اولسون . اوزمان جیدا ایله مغشوش آکلاشیلیر و بوندن بر فائدهٔ فکریه و بر نتیجهٔ عملیه استحصال ایدیلیر .

اجتماعی ارکان حرب

قناعتم یکی دکلدر : بر جمعیت . متحیزانسز ادامه و اداره ایدیله‌مز . خصوصیله ، کشفیات و ایجادات جدیده اوزرینه حیات بر (چاپراشیقلق) احراز ایتدکدن صکره ، قابل دکل ، باشسز بر هیئت حقیقی فعالیتده بولونه‌ماز . حیات عمومیه اوزون بویلی اختصاصات استلزام ایدیور . ارباب اختصاص ایسه عوامدن دکلدر . مساعیٔ فردیه‌نك تنظیمی ایچون قوماندا لازمدر . قوماندان ایسه - مستثنای یالکز روسیه‌ده کورولدی - افراددن

اولەماز . زراعت ، تجارت ، صنایع دیورز. لکن اسکی زمانلر کچدی . ایشلر بساطتدن چیقدی . برسیاست زراعیه و حتی برفلسفهٔ زراعیه وار. دنیانك پیاسەلرینی اینجەدن اینجەیه بیلمەلی. آرژانتیندەکی برانقلاب زراعی- اولوبورلو - ویا-طاطای -دەکی محمدجکك پلانته تأثیر ایدیور . بلکه محمدجك طرز زراعتی بتون بتون دکیشدیرملیدرکه جنوبی آمریقا محصولاتنه غلبـه ایدەبیلسون ؛ حیاتی قازانسـون . حالبوکه او زواللی،جنوبی آمریقانك، آوستralیانك ، اوقراینانك نه دیمك اولدیغنی بیلمز. باغلره (فیلوقسەرا) عارض اولور . اکر محمدجك ویا مانول بیلدیکی کبی حرکت ایدرسه ، معاذالله ، بتون حوالی معاشندن محروم قالیر . حالبوکه بومرضه علاج ایدەبیلمك ایچون درین وقوف وتجربه ، اختصاص کرکدر .

زراعتدە ارباب تخیزه احتیاج درکار وآشکار اولدیغی کبی صنایع وحرفده ، تجارتده ، اداره و سیاسیاتده ، معارفدەده عینیله اویلەدر . حیات نەقدر معضلیت کسب ایدرسه بواحتیاج اونسبتدە آرتار . متحیزانه اك آز عرض افتقار ایدن هیئتلر، اك ابتدائی اولانلریدر .

اك مفرط دەموقراسی و اك قیزیل سـوسیالیزمدە ، حتی ماقسیمالیزمدەبیله متحیزانه احتیاج قطعیدر. فرانسەدە[ژورەس]، انکلترەدە [کەرهاردی] ، آلمانیادە [لیبقنەخت] ، هله روسیەدە [لەنین] و[طروچکی] متحیز دکلمیدرلر ؟

شیمدی بزم - ثەلیت - دیدیکمزه اسلاف اسلامیەمز - ارباب حل وعقد - دیورلردی . بونلر أکسیلیرسه درحال - قحط رجال ! - دیه باغیریوردق .

کلەلم آریستوقراسی مسئلهٔ معتنا بهاسنه : زادکانلقدە تحیز دیمکدر . اما ، تحیزك برآز موداسی کچمش شکل ونوعیدر. بعض آریستوقراسیلر آچیقدر ، انکلترەدە اولدیغی کبی . بوکا هر زمان یکی عناصر کیره بیلیر . قرال ، ارباب کمالی (تجیب) ایدر . اونك ایچوندرکه انکلترەدە دەموقراسی -

آریستوقراسی غوغاسی مناسبتسز برشکل آلمشدر . فرانسه‌ده ایسه ایش برعکسدر ؛ و اونك ایچوندرکه بو مملکت مزمن بحرانلره معروض قالمش واوراده سلطهٔ نجبا ، سلطهٔ مالیونه دور تخت وتاج ایلمشدر .

[آریستوقراسی دونه‌سانس] عدم الاحداثدر . عالمك درت نعله ده‌موقراسی‌یه ، حتی سوسیالیزمه طوغری کیتدیکی برهنکامده زادکانلق صنفی احداث ایتمك ایچون برآدمده منطق یالکز شاشی دکل . آنادن طوغمه کور اولمق اقتضا ایدر . محالاته تشبث ، قهقری بر خسرانی موجب اولور .

أوروپاده : بعض یرلرده ، زادکان طبقه‌سی انقراض ایتمکده‌در ؛ بعض ممالکده ایسه غایت کوجلکله ده‌موقراسی‌یه متمادی صورتده مساعداتده بولونمقله طوتونیور . مثلا (اسقاندیناویا) مملکتلرنده آریستوقراسی حالی بوتمقده‌در .

ممالك اسلامیه‌ده ایسه زادکانلق طبیعت اشیا ایله بر تناقض تشکیل ایدر . نه‌دیورم ؟ عائله اسملرینی اونوتان ، اهمال ایدن جمعیت عثمانیه‌ده (نوبله‌س‌دوسان) نصل قرار کیر اوله‌بیلیر ؟ اسکی برقاچ عائله صایه‌بیلیرز :

اورنوس زاده‌لر ، میخال زاده‌لر ، قره‌عثمان اوغللری وسائره ـ بونلرك اعراب امتیازات ومعافیاتدن محللری وارمی ؟ بر اورنوس زاده درایتلی وعفیف برذات ایسه اعتبار کورور ، دکلسه ، هیچ بر مروتی حائز اولماز .

ـ حدیقة الوزرا ـ یی آچیکز ؛ چندرلی قره‌خلیل افندی وکوپریلی محمد آغانك تأسیس ایتدکاری خاندانلر پك آزدوام ایتدکدن صکره منطفی اولغه باشلامشلر ، وکالت عظمایی احراز ایدن بتون رجال طبقات خلقدن یتشمشدر . کذلك ـ دوحة المشایخ ـ ی مطالعه ایدیکز . پیری زاده کبی برایکی عائله‌دن برایکی بابا واوغل مقام مشیخی احراز ایتمشلرسه‌ده ایجه دقت ایدیلنجه کوریلیورکه بتون شیخ الاسلاملرمز ده طبقات مختلفهٔ اجتماعیه‌مزدن

يتشمشلردر . ـ سفينة الرؤسا ـ يى ده تدقيق ايديكز ، عينى نتيجه‌يه وارەجقسكز .

ديه‌بيليرم كه تركلرده‌كى دەموقراتلق . اقوام سائرۀ اسلاميه‌ده‌كى دەموقراتقدن دها اساسليدر .

مدرس محترم ومتتبع كريم الشيم كوك آلپ بك افنديى تأمين ايدرم : بزده آريستوقراسى تهلكه‌سى . (دونكى قسوت)ك يل دكرمنى حضورنده توهم ايتديكى تهلكه‌دن ايكى درجه دها خفيفدر .

براقه‌لم برطرفه شو فرضيه‌لرى . بزه لازم اولان نوبله‌س دكل ، متحيزاندر . . . بزم دردمز متحيزانك نقصاننددر . بزه ارباب كمال ، ارباب اختصاص ، ارباب فكريت و ارباب اجراآت لازم . قحط رجاله عاجلاً چاره‌ساز اولالم . موجوددن دها زياده ـ ممكنسه اعظمى استفاده ايتمليز . كوشه بوجاقده ارباب اقتداردن كيمسه قالمايه‌ .

حيات عثمانيه‌نك وسعت پيدا ايتديكى بوعهدده هر قابليتدن استفاده ايدلمه‌ليدر ، فدا ايده‌جك برغروشمز ، هدر ايده‌جك برفردمز اولمديغى كبى چارچور اوله‌جق برقطرۀ ذكا ، برحبۀ عقل ، بر ذرۀ عرفانمز يوقدر .

متجانس ومتساند اوله‌لم ، افكار عثمانيه بر آهنك و اطرادە داخل اولمليدر . قيمتدار ذكالرى كوسديرمه‌ملى ، اويوشديرمامالى ، پوسكورتمه‌مليدر . رجال سالفه‌دن برقاچى آدم يتشديرمه‌مكله اتهام اولنيورلر . اوت ، قوجه رشيد پاشا زماننده برى بزده براتسان فدانلى وجوده كتيرلسه ايدى ، بوكون ، هرشعبۀ فعاليت ومعرفتمزده ، سايه‌لرنده ساپيان اوله‌جغمز صناديد بولونوردى .

موجود ارباب تميز وتحيزمزك بوكون‌ملك وملته ايده‌جكلرى الك بيوك خدمت ، اولامتمدت ذكالرى تنسيق ايتمك ، صوكره ، ممكنسه بزه ذكا وقابليت يتشديرمك ايچون بر ويابردن زياده فابريقه وجوده كتيرمكدر .

تکرار ایدیم : انکلیز آریستوقراسیسی و جمعیق انحصاره
ات ایتدی ؛ قپوسنی آچیق بولوندیردی بو جمعیت قرالیچه
لیزابت] ك عهدندن بری دوام ایدیور : صدماته قارشی
ور . وبلکه دنیانك الڭ رمانتلی جمعیتیدر .
فرانسز جمعیتی ایسه رهروسمت احتکار اولدی. امورملیه یی
له مصالحندن عد ایتدی . ۸۹ رهوولوسیونی بو جمعیتی
دی . [ناپولهئون] آنك اوزرینه توی دیكدی .
رهستوراسیون] نقش بر ریك قبیلندن ایدی . تتابع
ن جمهوریتلر ایسه اقتدار وضبطلرینی بوحربده کوستریورلر.
بزم کبی دهموقراسیدن بشقه بر حالت اجتماعیه بیلمه ین
تلر آنجق متحیزاننك کثرتیله ، نوعیق ایله تعالی ایده بیلیر .
ك ایچون ده حسن ظن کرکدر . بوشهراهه طوغری کیدلهسی
ك وملی احیا ایدهجکدر . حکومته و اتحادترقی جمعیتنه
موفقیتی تمنی ایدرم .

مدافعهٔ رجال وحمایهٔ خواص

— ینه جلال (پارادوقس) لرینه ، قناعت ، عامه یه مخالف
دیاتنك تشهیرینه باشلادی . رجال مدافعه ، خواص حمایه ایدلمز ،
نلر اوتکیلرینی مدافعه وحمایه ایدر .
شو سرنامه یی کورنلر ، درحال ، اکر بنم خویشانم دکلسه ،
طالعه ده بولونه جقلردر . لکن ، خایر افندم ، حق وحقیقت
مرکزده دکلدر . صبر ایدیکزده سویلیهیم : سوسیالیزم ،
نی چیغرندن چیقاردی . هله ماقسیمالیزم بونك اوستنه توی
له دیکدی . بونلر ، عوامك ، خلقك حقوقنی وقایه ایدهلم
رکن خواصك وجودینی ، مابهالتمایزینی ، مدخر خزائن ثروت
معرفتی هبا ایدیورلر . روسیهیی برآز بیلیر وحتی سهودرم .
راده علما واردری . [اینتهله کهنچیا] دنیانك برصنف منوران

اردی ؛ تك توك ارباب ثروت واردی . و ـ انكار ایتمیه‌لم ؛ وملتده چلبی آداملر . كبار آداملر . روحاً آریستوقرات اركان وقدی . بر سیاه بولوط . برقیزیل تهلكه ؛ قره چته‌لر بونلرك وزرینه هجوم ایتدی : نه عالم قالدی . نه‌ده علم . نه كتاب الدی ، نه‌ده مكتب . متحیزلر صیچان دلیكنه قاچدی. ثروتلر غما ایدلدی. خلقی قوبورمك ، سوسكونلری باشی بوش براقمق صرلردن بری تقرر ایدن مدنیتك انهدامی دیمكدر . بو كون وسقوف دیارنده ، واللهی طوغریی سویلیورم ، رجال مدافعه‌یه واص‌ده حمایه‌یه اكمكدن زیاده محتاجدرلر .

دوشونكز : بر محرر ، بر حكیم ، عمرینی برمسئله‌نك حلنه وقف دیور. درلو درلو محرومیتلره كرفتار اولیور . بورجه كیریور. وچلكله یاشیور . بر بالشویق كله‌رك او بیچاره‌نك أوینه آتش ریور. بو كشمكش آره‌سنده نوطلری‌ده یانیور. كندی‌سیبریایه سورولور ویا محبسنه كوتورولور كن دها بشقه بر دائره كوچیور. بلیرمیسكز بشریت بوندن نه بیوك ضرر ایتدی ؟

كذلك ، مساوات. خلقجیلق كبی بعض خام نظریه‌لر آرقه‌سنده یدن آداملر متراكم بیوك ثروتلری یاقیورلر، ییقیورلر، صكره، و یاقانلر وییقانلر ؛ اوثروتك تهیه ایده‌بیله‌جكی ؛ عوامه تأمین تدیكی انعامدن محروم قالیورلر . ایش بویله كیدرسه موسقوه بی پترسبورغ كبی مدنیت مقرلری قیرغیز دیارینك بوزقیرلرینه ونه‌جك . . .

روس انقلابی عالم ایچون بردرس عبرت وانتباهدر . عوام لایت ووصایتدن قورتولور ، بوش قالیرسه دوشونمز، هیچ ر شی یاپماز . لكن هر شیئی ییقار . مرشدم [لوبون] یوریور : « متحیزان یاپار ، اعادی ییقار ... »

خواصه آجیورم . خواصی حمایه ایتمك لازم . روسیه‌ده ولدیغی كبی بتون اجتماعی رشته‌لر قوپار ویا قیریلیرسه فساد حقق ایدر . فقط لله‌الحمد . اون اوچ عصرلق بر تربیهٔ دینیه ،

آتی عصرلق بر تربیهٔ مدنیه اقالیم شرقیه‌یی بوکبی دواهیدن مصون بولوندیریور .

ارباب حل وعقده ، حکومته حرمت و رعایت ، اعاظمه حرمت، تقرر ایتمش اساسات وافکاره مطاوعت برملت ایچون الزم ، ضروری ورها کار اقانیمدر. بعض اسکی شیلر واردرکه پایهٔ قدسیتی حائزدر . آنلرك محافظه‌سی لازمدر . چونکه ، هنوز ، عوام نا رشیددر . قالابیلن اسکینك ، اکثریا ، بر منفعتی واردرکه قالمشدر . یکینك ایسه تجربه‌سی ، اکثریا ایدلمه‌مشدر .

شو روس انقلابی نه ایی اولدی ! بوندن بزایکی استفاده‌ده بولوندق : اولا ، حدودلرمزده ، قره‌دکزده موجودیتمزی تهدید ایدن وموجودیتنی انهدام واعدامزده آرایان بر هیئت قویه زائل اولدی. صوکره، بتون دنیا ایله برابر بزه بردرس انتباه ویرلدی : ایی ، فنا . برحکومت موازنهٔ عالمك نکهبانی ، حامیسیدر . اس حکومتی تقویه ایتملی ، ضعفه اوغراتمه‌ملی . (آنارشی) ، ممکن ومتصور بلالرك الك بیوکیدر . خلق ، چوجقدر، ولایت ایسته‌ر. برمملکتده خواص وارکان لازمدر. چونکه بونلرك وجود و حضوری رحمة للخلائقدر . خلقی سه‌ورسه‌ك خواصی قورویه‌لم وقوللایه‌لم .

آرای عامه

مسلك صاحبی بررفیقمز ـ افکارعمومیه ـ مسئله‌سنی اورته‌یه قویبور .

بوطته مقامنده دیه‌لم که ـ افکارعمومیه ـ ترکیبی (اوپینیون پوبلیق) مقابلی دکلدر . بواولسه اولسه (پانسه‌ژه‌نه‌رال) ك برترجمه‌سیدر . مصراً ادعا ایدرز ، برنجی مفهوم آنجق ـ آرای عامه ـ ترکیبی ایله قابل افاده‌در .

آرای عامه وارمی ، یوقمی ؟ منفی جواب ، هیچ برنقطهٔ نظردن طوغری اوله‌ماز . متوقف و وحشی [هوتانتو] لردن طاتیکزده متکامل و مدنی انکلیزلره وارنجه‌یه قدر هر ملت ومعشرده آزچوق عامه‌نك بررأیی وار . اصل مسئله بورأی متجانسمی ، دکلمی ، مهمی ، اهمیتسزمی ، بونك درجه‌سی نه‌در ؟ ایشته ماده بوشکلده عرض و اجمال اولونه‌ییلیر . جنتمکان عبدالحمید خانك اوان سلطنتنده . مطلقیت اداره افکار وافئده‌یی اختناق ایتدیکی وقت بیله آرای عامه موجوددی ؛ بونك اك بارز ومتبارز مثالی محترم اتحاد و ترقی جمعیتنك تشکلی وموفقیتیدر . اوت ! دیللرك کوستکلندیکی . فکرلرك حجر ایدلدیکی ، مطبوعاتك آنجق ئولولره خطاب ایتدیکی او عهد ظلمانیده بیله ، یالکز سیغاره وقهوه ایچیلن قلم اوطه‌لرنده ، جورنال ترتیب ایدیلن محافل اعالیده ، اك قراکاق یرلرده ینه افکار اویانیقدی ، آرای عامه واردی ؛ و هرکس ـ اونوتمه‌لم ـ کردش وروشدن متنفردی . آرای عامه بوصرکزده اولسه ایدی حریت دها کیچ ، دها کوچ فتح ایدیلیردی ، او هنکامده آرای عامه یوق دکلدی . واردی ؛ لکن مطلقیتك ألنده برسلاح مادی وجسمانی بولونیوردی ، فکر ، قوته ، ابتدا قارشی کله‌مه‌مکده ایدی . قوتك وسائطی ده آزدکلدی ، پاره‌سی بولدی ؛ و ، بر دولت و حکومتی تمثیل ایتدیکندن دها قولایلقله کامنه مظهر اولیوردی ، لکن ، انجام‌کار . ـ زه‌وال ـ ملاقاتی احرار ملتی بحقیر غلیانه کتیردی ، قوهٔ تعبئیه آرتدی : طاق وایوان استبداد چوکدی .

بزده یوکسك دیدیکمز طبقه برشیلر دوشونیور ، بو آرای عامه‌نك یالکز بروجهیدر . طبقات خلقده دوشونیوردکل ، اونلرك مطالعاتیده آرای عامه‌نك دیکر بر جبهه‌سنی ارائه ایدر . اون سنه‌دن بری آرای عامه‌یی پك یاقیندن تعقیب ایدیورز . بزده‌کی خلق هیچده بشقه یرلرده‌کی عوام کبی صافدرون دکلدر .

بزیرده ـ عوامفریبلك ـ سوزینی کوورسه ، درآن ،
ونك تعلق ایتدیکی ، محکوم ایتدیکی مسئله‌نك عوامفریبانه
کل ، اصل او تعریضك بوعلتله معتل اولدیغنی آ کلیور .
خلقمز ـ آشاغی طبقه‌لرك امی اولمسندن صرفنظر ـ مجربدر ،
لکن نازك و اوصلودر ، اویصالدر . کوچ حدته کلیر .
سوکره قادینلرکده آرای عامه‌سی وار . بوده مختلف صفحه‌لردن
کچیور . دها صوکره اسکیلر قارشیمزه چیقیور . بونلرده
واقعا ، بوکونلرده توان وتاب برآز اکسیك . لکن ، بتون
بتون توکنمش‌می ، بوقسه کندیلرنده بعض مجال خزینه‌لری
حالا موجودمی ؟ والله‌اعلم بالصواب . یکی یتشمه‌لرکده افکار
آرای عامه‌سی وار . اعتراف ایتملی‌یزکه کتلات ملت ایچنده
ك کوکمز وقرارسز اولانلری بونلردر . اسکی ، اسکی‌یی
بیلیر . یکی ایسه چوق مرشده ، چوق مودایه . چوق جریانه
تابع اولدی ؛ بوصاله‌سنی مع‌الاسف شاشیردی . معلومات
رمکتسباتی‌ده آزدر .

ملتمز ، ظن اولندیغندن فضله تجربه وممارسه کورمشدر . هله
شو صوك قرن وبطن نه‌لر کوردی . کچیردی ، نه عقبه‌لردن
کچدی ! فکرك ، حسك ، ذوقك هردرلوسنی طاتدی . بوقرن
وبطن ، کندیسنجه خصوصی برمنطق ایدندی . خلقمز طبیعتیله
فلسفهٔ فوائد (پراغماتیزم) ه سالك وتابعدر . نه [بەرغسون] ه
ملتفتدر ، نه [سپه‌نسه‌ر] ه ، نه‌ده مرحوم موسیو [دور-
قهائم] ه . نظریه‌نك درجه‌سنی ، نظریه‌جیلرك نصل البسه
دکیشدیرر کبی فکر اسکیتدیکنی کوریور .

البسه کبی‌می دیورز ؟ توبه ، استغفرالله ! حرب طولایسیله
چوقلری درت ، بش سنه‌دن بری یکی قوستوم یوزی کور-
مدکلری حالده ، ماشاءالله ، یوم جدید ؛ نظریه و مطالعه
کوریور وایشیدیورز . ذکا ، بریل دکرمنی کبی جهات‌سته‌یه
دونیور . هرروز کاره متوجه اولیور . ایشته ، آرای عثمانیه‌یی ،
بوقرارسزلق شاشیرتدی .

آرای عامه‌مز رنکارنکدر . بونك ایچنده مسلمان، ترك،
انلی ، اسکی، یکی، ملامی، دینسز، خارج عن المرکز، مفرط ،
اطکار کبی رنکاره صیقلق تصادف ایدیلیر . فی الواقع ،
برده آز چوق بویله ایسه‌ده، بشقه حوالیده افکار متوسطه
حالده براکثریت تشکیل ایدر، بزده ایسه بو افکار متوسطه
وز یکی پیدای قوام ورصانت ایدیور. ذاتی تفحصمزه کوره
ای عمومیه‌نك بوقسمی، ابتدا ، صافدرونلقدن پك اوزاقدر،
ته‌نو وناکهظهور سائق بوقسمه اولجه آیاق اوله‌ماز . ثانیاً ،
ی) برمنطق ایله ، خلق، (من جرب المجرب حلت به الندامه)
رب عربی مثلنی ایجه آکلامشدر . ثالثاً ، خلقی شعردن
ل شعور ایستیور . رابعاً حقیقتك ، معضل اولدیغنه دکل،
اطته ایمانکاردر . خامساً، (شایان حیرت ، عبرت وتقدیر
نقطه !) آرای عامه بزده تربیه‌یی، اطاعتی، انقیادی ، ادبی
دینه شعار اتخاذ ایدنمشدر . بوده برعلامت مدنیه‌در .

ایشته پیش تدقیقمزه برقوجاق پسیقولوژی مسائلی! اکثریتله
لرك کتابده یری یوقدر . مسائل روحیه‌مز، جیوه کبی ،
ابدن قاچیور، صوکره.. دکیشیورده ! هله حرب جهان،
ای عامه‌یه یکی برقابلیت تحول وتبدل ده ویردی. کوریورزکه
امز بو خلق پسیقولوژیسنی هیچده بیلمیور . اونکله
غراشمیورلر. برآز اوزولوب تعمیقاتده بولونیورلر. اعتراف
لم که پسیقولوژی متخصصلرمز آراسنده بونکله یورولان
یوق .

شوکا اطمئنان حاصل اولسون که بر مکتب عرفان ، حالت
حیه‌نك تحلیلی و مقتضاسنجه حرکت ایدلمه‌سی کبی تفحصات
یه‌یی برطرف ایدرسه، او حالت، عالم ارواحده برتشوشی،
فوضایی موجب اولور .

اصل وظیفهٔ علما ، اصل وظیفهٔ روحشناسان ، طبق، کیمیا
یزیق متخصصلرینك اصوللری موجبنجه بوقوتلری، خصوصی
بوراتوارلرده تحلیل وتعمیق ایتدکدن صکره ، اونلری [پیل]

لرلك ؛ [دينامو] لرك ايچنه قويمق، صرقمق وجواهر متفرقه‌دن خوارق معظمه استحصال ايتمكدر .

علمامزه بوموفقيتي تمني ، ومسئله‌يي اورته‌يه قويان رفيقمزه تشكر ايدرم .

بر انموذج

مطبوعاتده تحف مباحث چيقيور . روشن ضمير بر محرر مملكتمزده ـ اسمني بيلمديكي حالده ـ ملاميلكي آزايوب بوليور ؟ حتى ، بوني بزم هيئت تحريريه صالونلرمزده بيله كشف ايتمك موفقيتنه نائل اوليور .

برده « يان كالديزم » جمله‌ٔ كريهه و متعفنه‌سي احداث ايدلدي . متنافر كلمه صراقليلرينه مژده ! لكن اعتراف ايدهلم ، ارباب تحريرمز على العجله يازلمش برغزته مقاله‌سي قادروسنده بوكبي بيوك وچاپراشيق مسئله‌لري حل ايتمك ايسته‌دكجه حقيقتدن برقاچ ميل اوزاقلاشه‌جقلردر . همده بوقبيلدن مسائل برايكي قلم ضربه‌سيله توضيح ايديله‌مز . بساطته يك اوقدر اعتبار ايته‌يه‌لم .

باقيكز بزه اوته‌كينك بريكنك كشف ايتمك ايستديكي انموذجي نصل كوريورز . بو طورفانده انموذج هم نادان ... همده واهيلكندن صرفنظر كنديني بكنمشدر . عجبا بو انموذج نصل توره‌دي ؟ مساعده ايديكز ، افندم ، ده بوني ... آكلاته‌يم . دور سابقك صوكلرينه طوغري معارف عموميه‌يه زياده تضييق ايدلشدي . استبدادك منهدم اولمسي اوزرينه مملكتمزده كچيجي بر بحران باشلادي . هرشي قاريشدي . عرفاننه بوني بركوك برطرفده قالدي . معارفه باقه‌جق وقت بولنمدي . مطلقيت اداره‌نك صوك كونلرنده تضييق ، اوندن صوكره ... ايشته بر ايكي عامل كنجلكه پك فنا تأثير ايتدي ، بيوك فنالق ايتدي .

کنیملك دیورز . لکن رجا ایدرم بو کلمه‌یی اطلاقی اوزره تلقی اتمه‌ییکز . خایر ! ذکاسی قوتلی، تربیه‌سی متین، فطرت وجبلتی سالم برچوق ارباب شباب او هنگامه‌ده بیله قابلیتلرینی تمیه ایده‌جك چاره‌لری بولدیلر . کندیلرینی تحسین ایدرز . تنور وتعالی ایتدیلر .

لکن ذکاجه دوشکون ، تربیه‌جه نامفطور ، فطرت وجبلتجه غیرمختیار دیگر قسم ایسه تنوره‌بیلك احتیاج کورمه‌دی . ایشی دها قولای تلقی ایتدی . یوروله‌دن ، اوزوله‌دن حیاتده موفق اوله‌جغنی صاندی . اسکیی اونوتدی .

بو انموذج سی وعمائك لذتی طاتمادی . اوروپانك اصول فعالیتنی کورمدی ، آکلایه‌مدی ؛ مرشددن محروم قالدی .

بو انموذج چالشماز، چالشمقدن صیقیلیر . اوصاییروکندیسنی بونلردن وارسته بیلیر . طاتلی طاتلی اویقو نخبهٔ غایاتیدر . خیالاً سویه‌سنی یوکسك کوردیکندن مشاغل عادیه‌یه هیچ تنزل ایتمز . بیلمزکه مراحل بربر قطع ایدیلیر .

بونلری عالم ادبیاتده یاقیندن‌ویك کوزل کوربیورز . جوله‌ٔ مطالعاتی برایکی [دهٔادان]شاعردن ، برقاچ [پورنوغرافیق] روماندن عبارت اولان انموذج، کندیسنی بیوك برناثر، مشهور برشاعر عد ایدر . اسکیلره التفات ایتمز ، چونکه عربجه وفارسیدن آلنمش ترکجه کلمه‌لرك پك اوقدر عالی دکلدر . آهنکدن آکلاماز ، وزن بنانه راغبدر . چونکه عروضی بیلمز . [قوزموپولیتیزم] ، حسنی دکل ، جهلنی اوقشار ، چونکه ماضیٔ ملتی هر تسلسله قافلدر . عنعنه‌یه آنجق علم ووقوف ایله ربط مجهود ایدیلیر ؛ حالبوکه انموذجك بویله بر علم ووقوفی اولمادیغندن هردرلو جاذبه‌دن محرومدر .

ادبیات وتحریرات ساحه‌لرنده بویله . فقط ، مع‌التأسف، فعالیت بشریه‌نك سائر شعبه‌لرنده‌ده بویله‌در. بو «تیپ»قولای یورولیور. آزاجق یورویش یاپنجه دیزلری کسیلیور. مکتب کورمه‌دن معلم ، اوزون سنه‌لر چالشمه‌دن میلیونر، عمارسه پیدا ایتمه‌دن مجرب بر آدام اولمق ایستیور . مؤاخذه و تنقید بکانهٔ مدار لقلقیاتیدر. صوکره بوکا غبطه دکل ،برده طبیعتیله

حسدحسی انضمام ایدیور. موفقیت کوزینه دیکن کبی باطیور. بو، فکر عالمنده بوزوق ، مغشوش،قالب برسوسیالیزمدر . بو طونیلاطولرله اباطیل ، شبهه‌سز ، انموذجلک عدم موفقیتنی موجب اولیور ؟

کنجلك موقع و وضعیتنی دها زیاده بیلمه‌لیدر . نه پك متواضع اولمه‌لی ، نه‌ده اوقدر بالا پرواز . شونك بر ایکیسی اورته‌سی یوقمی ؟ ایشته بزه الزم اولان اودر .

بیلیرم : شومطالعاتم اوزرینه حدته کله‌جك برطاقم کنجلر ، یا بکا کفر ایده‌جکلر ، یاخود برآز دها اعتدالپرور ایسه‌لر، کندیلرینی ــ مدافعه ــ یه باشلایه‌جقلردر . لکن مدافعه قولایدر. دیللك کمیکی یوقدر . اکر اویله اولسه‌ یدی دعوی وکالتی پك کوچ برصنعت اولوردی . بزده اعتراف ایده‌لم که کنجلك کندی لهنده بر قوجاق اسباب مخففه بوله‌بیلیر . لکن بزم وصیتمز: بونلر کندیلرینی مدافعه ایتمکله وقتلرینی هدر ایتمه‌سونلر. مدافعه ، بر حق ایسه‌ده هرحقك استعمالی لازم کلمز . اوکا خرج وصرف ایدیله‌جك وقتده شباب تنور ایده‌بیلیر .

کنجلرکه تکالیفمز : نسل آتی ــ اون سنه صوکره اوتوز، اوتوز بش یاشنه کله‌جکلر ــ کندیلرینی بشقه ملتلرك انسال متماثله‌سیله مقایسه ایتسونلر ، اونلره یاقلاشسونلر ، او آیینه‌ده کماللرینی ونقصانلرینی کوره بیلیرلر .

تجربه ، استعداددن مستفید ومستفیض اولمق . کورکو، بونلر پك اوقدر قوف مفهوملر دکلدر . بونلر استحقار ایدیلنجه، آنجق بیوك برقابلیت . بردهاء لازمدرکه انسان معرکهٔ حیاتده موفق اولسون . ایشته ، قابلیت ودهاسی اولیان کندیسنده فضولاً بونلری کوربیور ، و ایلری‌یه آتیلیور . بیلسه‌کز انسانك ــ اویله‌ نجه ــ کندیسنه فضله قابلیت و مزیت عطف ایتمه‌سی سجیه‌یی نه‌قدر بوزار ! یازیق‌که بوچوروك عقیده بر چوق کنجمزی تباه ایتمشدر . حالبوکه اواصحاب شباب تواضعی کندیلرینه شعار ایدنسه‌لر ، البته ، ملت برخیلی سرمایهٔ کماله نائل اولور . لکن خود پسندلك ، نوبرالق کندیلرینی راحت براقمیور . بو کبیلر، هر قارغه‌یه کندیسنی شاهین ظن

گنجلکمز بر آز تبدیل هوایه ، الکتریق تداویسنه ، خلق ومزاج ساناتوریومنه ، روحاً فضله تغذی یه محتاجدر. بوقدر آز ودها کاله گلمه‌مش خام معلومات ، بو قدر صودن سعی وفعالیت کافی گلمز . صوکره مسابقه امتحانلرینك باشلانغجنده یاری یولده قالیرز .

شمالمزده ، جنوبمزده ، غربمزده‌کی اقوام حدلرینی بیله‌رك توفیر مساعی ایدنجه ، بز ، اسکی طاس اسکی حمام یرمزده صایمش اولورز .

« مفکوره » حقنده رضا توفیق بکه

عزیزم ، شو « مفکوره » کلمهٔ مصنوعه‌سنی هیچده بکنمیورم . بو ، سوزم اوکا ، - ایده آل - مقابلی می ؟ ایده آل ، هم اسم ، هم صفت . معناجه‌ده بر آز قیریق ، لکن شیوع واستعمال ایله تقرراتمش ، لسانمزده حرفی حرفنه (غایهٔ تصور) مقابلی برکلمه‌در ، ایده‌آل اول شیدرکه هیچ بروقت اله گچمز . گچینجه ایده‌آللکندن چیقار . چیقنجه دها ایلریلره گیتمه‌لی . ایده‌آل (محض) در . هما وعنقا ایله بر قرابتی حائزدر . « مفکوره » کلمه‌سی ایسه هیچ بو معنالری افاده ایتمز . انشاءالله موداسی گچدکدن صوکره اونوتیلور ، اونوتولنجه‌ده راحت ایدرز .

عزیزم ، رضا توفیق بك مفکوره‌یی . [زمان] ایله منتشر ترانشیده بر مقاله‌کزده مؤاخذه ایدیورسکز . برخوردار اولیکز . برهیئت ، ملتك عایلات عمومیه‌سی تحلیل ویا کشف ایدیلمه‌زلك اونك - ایده‌آل - ی بودر ، دیمك بلکه بردرجه‌یه قدر معقول برحرکت اولور. مثلا انکلیزلرك ایده‌آلی تحکمدر. بنی اسرائیلك کی ایسه تنفعدر . لکن ، بر ذاتك طوروب طوردیغی برده ، بعض عندی وقسمی تدقیقات اوزرینه علی‌الاکثر برده تاریخی بهانه بوله‌رق ملت ایچون - برفرده البته دیگه‌ر کبی - ایده آل تهیه ایتمه‌سی ، بیلمم اما . پك طوغری برشی اولمسه گرکدر .

یا اولماز . بو ، موافقسه بیوك پروپاغاندالره (چندان) احتیاج یوقدر . موافق دکلسه ، طاش چاتلاسه دیکیمی طوتدیره‌ماز . روزکار أسه‌ر ، مفکوره‌یی صاوورور .

صوکره‌سی وار ... برحکیم . یاخود برتمایل عرقی وملی ، عجبا ، ایجابات زمانه عصرلرك جریاننه قارشی کله‌بیلیرمی ؟ .

بو ، دائما اولماز . مفکوره‌نك اوبدورلدیغی زمانکی وضعیت مدنیه وعلمیه . حالت اقتصادیه وصناعیه ، ایجابات سیاسیه وعسکریه الی‌نهایه دوام ایتمز . مفکوره‌یه تام اویدیغمز زمانده بر ایجاد ، بر انقلاب فکری ، بر محاربه ، برمحاربهٔ عمومیه ، بر تحول اقتصادی ، دنیانك بشقه بر طرفنده‌کی برحادثه . حتی حادثات جویه وطبیعیه ، شرائط حیاتیه‌یی آلت اوست ایدر ، کلیاً دکیشدیرر . اونك ایچون‌ای حکیم وشاعر نجم رضا توفیق بك افندی ، بن ایده‌آلیستلری برآز (میوپ) کوریبورم . اکر طبابتده‌کی اختصاصکز امراض عیونه مصروف اولسه ایدی ، سزدن مختصر ومفید برره‌چه‌ته ایسته‌یه‌جکدم .

برده ، عزیزم ، بعضیلری ، قیاسات منطقیه‌ده خطا ایدیبورلر . ظن ایدییورلرکه بر زمانده ، بر محیطده حاصل اولان باشقه برزمانده ، دیکر بر محیطده‌ده حصول بولور . بعض (ازمنهٔ تاریخیه) واردر . اوزمانلرده‌اولان‌سائر وقتلرده اولماز . مثلا لسانلرك تشکل ایتدیکی عصرلر واردی . اوندن صوکره لسانلر طوردی . سریع تحولاته آرتق امکان قالمدی . بطی تحولات باشلادی . طبق انسانك نشو ونماسی کبی . نی آدم طوغدقدن صوکره سرعتله بیور . مراهق ، آرتق اوقدر بیومه‌یه نامزد دکلدر . کوریه‌لکده انسان برخوی اکتساب ایده‌بیلیر . لکن صوکره (خوی اکتساب) ی ممکن اولماز . هرشی قازانیلیر ، لکن سجیه اکتساب ایدلمز .

دین‌ده اویله دکلمی ؟ خاتم‌الانبیا افندمز حضرتلرینك بعثت سنیه‌لرندن صوکره دین کلمه‌دی .

برزمانده تشکل ایدن ملیت . لسان ، دولت ، عادت ، عرف ، خلق ، هرزمان تشکل ایتمز . ماضی اولچوسی ایله استقبال توزین ایدیله‌مز . برزمانده اوله‌بیلان دیکرنده ممکن

هم ده اسکی زمانلرده اولان شیلر ، یکیلرده اوله‌ماز . اسکی دورلرده حاصل اولان نتایج منحصراً ایده آل سایه‌سنده استحصال ایدیله‌مه‌دی . بیك بر عنصر ائتلاف واتفاق ایتمش ، اشرف ساعت کلمش ، مظفریت ألده ایدیله‌مه‌دی . عجبا هر ایده آلیستك ألنه بو بیك بر عنصر نصل کچر ؟

هله خلق طبقه‌لرینه بعض فکرلرك تلقینی ایله ایش کورمك الك نامناسب بر یولدر . مادهٔ اولا بونك عکسی تلقیناته ده انتظار ایدیله بیلیر . مادهٔ ثانیه تلقینات ، دائما ، صناعی اوله جغندن وخصوصیله عصرمزده صناعی شیلر پایدار اوله‌میه جغندن موفقیت قطعی دکلدر . مادهٔ ثالثه خلقه تلقینات وقوعبوله جغنه ، متحیزانی برهدفه توجیه ایتمك دها خیرلیدر . چونکه مفکوره‌ی ده اولسه ، خلق ، بنم ، باشبوغلره تابعدر . مادهٔ رابعه ـ قباطاسلاق بر فکری ، بر مفکوره (؟) ی هایدی هضم ایتمه‌یه چالیشه‌لم . لکن برآز اینجه بر مفکوره (؟) عجبا . بتون حوله‌ٔ عرفانی طوپی طوپی ٣٦٥ کلمه اولان خلقك دماغنه نصل یرلشدیریله بیلیر ؟ بیلیرمیسکز که بالقجیلر ، قاییقجیلر ، حماللر ، مناولر ، اوشاقلر ، قالدیرمجیلر ، زارزاواتجیلر ، کویلیلر ، چفتجیلر ، کمیجیلر ، دیلنجیلر ، سوتجیلر ، آرابه‌جیلر ، موزعلر ، قالدیرمجیلر ، چوبانلر ـ که موجودك یوزده ٩٥ ینی تشکیل ایدر ـ برچوجقدن پك فضله برفکره صاحب دکلدرلر .

برده بونلر ایی ، حقیقی فکرلردن زیاده فنا ، کوتو ، یاکاش مطالعاته ، عوامفریبانه فکرلره دها متمایلدرلر . منفعت آتیه وحالیه‌یی ، منفعت شخصیه‌یی ، دائما ، منفعت آتیه واجتماعیه‌یه ترجیح ایدرلر . اللرینه بر آغاج کچرسه اونی درحال کسوب نقده تحویل ایدرلر . اونی کندی خانه‌لرینه نقل ایله ... سنه میوه‌سنی آلمقده قابل دکلدر . فرانسز (رەوولوسیون) ی ، شیمدیکی روس اختلالی بو حقیقتك عدیم الرد مثاللریدر . دوقتور (کوستاو لوبون) برادرکز بو حقائقی ـ انقلاب روحیانی ـ نده نه کوزل محاکمه ایدییور !

خلقه مفکوره‌یرینه یه‌جك وایچه‌جك ، برآز نور ، انتظام ، آزاجق حضور .... ایشته بونلر لازم . بویله مفکوره‌جیلك

ایدرم اما رضا بك افندی .. دها ایی برایش کورمش اولورز.

خلقدن هر فرد مفکوره اوغورنده فدای نفس ایده‌جك قابلیتده دکلدر . هله بیدیکندن (بر آز) فضله‌سنه مالك اولان ؛ اوندن‌ده (بر آز) چوغنی مفکوره‌یه فدا ایدر. خلقك بوپسیقولوژیسنی ایجه بیلمه‌لی وبالمه‌ملی .

[بیولوژی] ده حیات مادیه ، حیات فکریه و حسیه‌یه مقدمدر . [بیولوژیق] منطق ، فکری وحسی منطقدن اول کلیر بزم هنوز [بیولوژیق] احتیاجاتمز وار ، کتلات خلق . اول باول ، حیات مادیه‌لرینك سیغورطه ایدله‌لرینه منتظردرلر . بوندن أول حوائج حسیه‌یه ، ایده‌آله اهمیت ویرمك ، بر آز شاشی کورمکدر .

ذات سنیه‌کزه ویکا دیه‌جکارکه بعض ملتلر ایده‌آل سایه‌سنده بعث بعدالموته مظهر اولمشلر . عجبا بویله‌می ؟ روسیه حکومتی فرصت سیاسیه‌دن استفاده ایله بزی أزدیکی وقت بالقانلرده‌کی شوپلر بیلیرمیسکزکه اودوندن فرقسزدی . بعض ایجابات سیاسیه نه ایده‌آل براقیر ، نه‌ده خلق ! نه‌قدر فاضل، نه‌قدر متکامل ملتلری ، ایده‌آللرندن صرفنظر، ایجابات سیاسیه وعسکریه . خصمك کثرتی ، قوتی ، تباه ایتمشدر . اسپانیا خرستیانلری . غرب اهل صلیبی اورانك مترقی وحقیقةً مدنیت ایده‌آلیستی مسلمانلری یوق ایتدیلر . اکر ، شرق قریبده بر اسپانیول سیاستی تعقیب ایدلسه ایدی ، اورته‌ده اقوام تابعه قالمازدی که اونلرك ایده‌آلی ، کونك برنده بعث بعدالموته بر وسیله استحضار ایتسون .

بویله‌می ، عزیزم ، رضا توفیق بك افندی ؟

ادیبلرمزك حالی

[آله‌کساندر دوما] . زماننده شایع اولدیغی اوزره ، (عناصر کائناتدن بری) ایمش . [أمیل زولا] ، عصرینك دەموقراسی تاریخنی - و تاریخه کچمه‌ین تاریخنی - مرتب بر پلان تحتنده یازمش . ابتداسندن انتهاسنه قدر حیاتی بوایشه

زمانك بورژوازی‌سنی ابدی صحیفه‌لره نقل ایتمش، بر [ره‌نان]، منسوب بولوندیغی جمعیتك عقیدهٔ اصلیه‌سنی، یدی بیوك جلده، ذهنیت عصریه‌یه وکندی تمایلات روحیه وعندیات ظریفه‌سنه توفیقاً اجماله موفق اولمش.

یکیلردن (ثوئه‌لس) فنك، علمك ماوراسنه کچیور، قوای معلومهٔ طبیعیه‌دن باشقه قوای طبیعیه‌یی سه‌زییور. بزی زمین ایله، زمان ایله علاقه‌دار اولمیان اقلیملره قدر کوتوریور...

... دها، بویله، ادبیات جیده مثللرندن بحث ایده‌یم‌می؟ بوکا حاجت کوره‌مم.

فقط بزده، مملکتمزده بو استاد انموذجلرینی آرایه‌لم؟ زمان شدتله جریان ایدییور. نهرك سیرنده تصادف ایدیلن بر ملاحظه‌نك تکرار او شکلده، او هیئتده بردها عینی نقطه‌دن کچمه‌سی مستحیلدر. بونك کبی، وافرادك حیاتی کبی، ملتلرك حیاتی‌ده مرور ایدیور. وزان اولویور.

بونلرك قید وثبتی. بونلرك تصویری، « تجسید » ی لازم. لازم‌که ابتدا مصدر ومنشأمزی تشخیص ایده‌لم. بیله‌لم‌وبزدن صوکره کله‌جکلر نره‌دن انشعاب ایتدکلرینی بیلسونلر. بوندن باشقه بز کندمزی بیلمه‌لی‌یزکه مملکتمزده اصطفا حاصل اولسون. الك قوتلی آلت تکامل ادبیاتدر.

مادام‌که تکاملاتك باشنده متحیزان بولونیور ومادام‌که اونلره حلول ونفوذ آنجق ادبیات واسطه‌سیله اولور، او حالده. ادبیات (لکن بوندن مقصدمی آکلارسکز) مملکتمزده بلك اوقدر بوینی بوکوك. جیلیز، فقیرالدم، غداسز. البسه‌سز، ضرورتلر ایچنده قالمالیدر.

بزم هیئت اجتماعیه‌مز نه‌در. نه یاپیور: تمایلاتی نه‌در: برقسم خلق، دیکرقسم خلقی بیلیورمی: ماضی ایله نه‌علاقه‌مز قالدی؛ الك محرم کوشه‌لرده نه دوشونیلیور؛ وضعیت روحیه‌مز نه‌در، قیزلر وقادینلر نه دوشونیورلر ونه دوشونمك ایستیورلرده بوکا موفق اوله‌میورلر؛ کنجلکك وضعیت اجتماعیه وروحیه‌سی نه‌در. اختیار. حال حاضری اصل تلقی ایتمکده. طبقات

ویا عرفانمزك مرتبه‌سی، بشقه هیأت اجتماعیه ایله بزمکیلرك آره‌سنده‌كی فرق ؟

ایشته ، قولایلقله تطویلی ممكن اولان برقاچ سؤال نمونه‌سی. اوروپایه‌بو قدرسیاحتلراولیورده زائرلرمز، أنبره‌سیو نیست، طرزنده ولوبرایكی قلم ضربه‌سیله اولسون، ایكی جمعیت آره‌سنده‌كی مقایسه نقطه‌لرینی بكله‌میورلر . یاپیلان، مع‌التأسف ، هپ كلمه اویونجاقلری .

صفحات حیاتمزدن بری قاپانیور . درحال اوته‌كی آچیلور . لكن‌قاپانان ابدیاً مسدود قالیور. برآز فوطوغرافجیلغه اوزه‌نن یوق . صوكره ماضیمزلكه اوغرایه‌جغز و ، استقبالده بزه‌تعلق ایدن مسائلی حل ایده‌مه‌یه‌جكز .

عبدالحمید ثانی دورینی بیله شیمدیدن اونوتیورز . ظاهری وسیاسی تاریخ بزه اصلا كفایت ایتز . بوتون عنعنات ماضیه وحالیه‌یی، جمعیتمزك ، روحمزك الك درین وقراكلق نقطه‌لرینی ، مملكتمزك ، الك مجرا كوشه‌لرینی ، عربه ایله گیدركن .باقمقدن استكراه ایتدیكمز قویتو یرلرینی ، عقلی بركوزله طبقی برحكیم، برحاكم كبی كورملی‌یزكه مملكتمزك یبانجیسی ، اجنبیسی قالمیه‌لم. ایشته بن بوكا ادبیات دیرم وبوكا ساعی اولان برایكی استادمك حضور اجتهادنده سرفرو ایدرم .

تاریخ ، تاریخ ، تاریخ . . . . امان بو شعبهٔ معرفت نه‌قدر مغدوردر. (أنكیزیسیون) زماندن مدور معهود بره‌أنده‌تس واردی . كلیسا، كندیسنجه مضر كوردیكی محررانی بورایه قید ایدر، وبك اوللری جلاد اونلری، مراسم مخصوصه ایله‌یاقاردی. شو ماضیدن تیكسینه‌لم. نه طرزقدیمنده تاریخ. بوكون محیطمزده بررغبته مظهردر ، نه‌ده طرز نوینده‌كی ا صوك كونلرك الك بیوك شهكارلری تركجه‌دن‌تركجه‌یه ایدلمش احمد رفیق بك محبمك بعض ترجمه‌لریدر . مقصدم تعریض دكلدر : بو مونوغرافیلری تقدیر ایدرم . كچنلرده كاغتلرله نشر ایدلمش بر قوجامان جلد ، اوزون بر حیات تتبعك اوزون تجربه ومناسبتلرك محصولی بر قاچ مقاله. برصباح بنی موقت برماتمه كرفتار ایتدی . . .

بیلانچومزی یاپمق ایچون حساباتمزی قطع ایده‌جك اولورسه‌ق:

مصرع معروفنی برکره دها تکرار ایتمك مجبوریتی حاصل اولور.

ادبیاتك فقدانی بزم باصیره‌مزی پاصلیور، سامعه‌مزه یوصونی طوتدیرییور، قوهٔ اراده‌مزی اویوشدیرییور، محاکه‌مزی فلجه اوغراتیور.. ملته برآز آله‌قتریق قوتی افاضه ایده‌بیلمك ایچون آزیجق ادبیات لازم. کوزمزك کوردیکندن بر آز فضله‌سنی کورملی‌یز. برده بیلمش اولیکزکه هر کوز کورمز. بعض کوزلر رهبره محتاجدرلر. ایشته ادبیات بو رهبردر.

کچن کیجه بزم کویده، برذات عالینك رفاقتنده ایدم، بر ادیبز هیئت اجتماعیه‌مزك برجهتنی، دقیق واعتنا کار فیرچه‌سیله وموفقیتله ترسیم وتصویر ایتمش. واقعا، بو، بیلدیکمز برحالك نقل وحکایه‌سندن بشقه برشی دکلدی. لکن مخاطبم دیدی که:

— ذاتاً اصل کرامت ومهارت، اولانی، بیلینی، حقیقی اولدیغی کبی، فضله‌سز، اکسیکسز تصویردر، انسان بوندن ذوقیاب اولور. یوقسه مخیلك تصویری بکا نه؟ موجودی بیلمه‌لی، کورمه‌لی، آکلامه‌لی‌یز که بوندن برفائده حاصل اولسون.

کوریورسکزکه بو مقاله‌ی آفاقیات قادروسنك خارجنه چیقارمه‌دم. بالالتزام هیچ بر اسم ذکر ایتمیورم. مقصدم انفسی دکلدر.

بومسئله‌لری قاریشدیرمقدن، قورجالامقدن صاقینی قورقه‌یه‌لم. برچوق نقصانمز آره‌سنده ادبیات حقیقیه وجیده‌مزده نقصاندر. مؤاخذلرمز ـ ادیب ومحرر کسوه‌سنه بوروننرك ـ نقصانلرمزی تعداد ایدیورلر. پك اعلا! روحی و معنوی، خلقی، مادی، اقتصادی، جسمانی. صحی برچوق اکسیکلرمزله برابر ادبی نواقصمزی‌ده تعداد ایده‌جك اولورسه‌ق حقشناسلق ایتمش اولورز. ادبیات حیاتمزك هر صفحه و هر ساحه‌سنی تصویر ایتدیکی کبی برده قلموراً، بر توصیف وتعریف ایتسه فنا اولماز صانیرم. بتون هیئت اجتماعیه‌نك دردی ایله، ادبیاتده، معتلدر. ادبیات بو جمله‌دن خارج دکلدر، هم مقدار ناکافی، هم‌ده نوعیتده قصور وار.

خصوصیاتمزی ، تصویرلریله ، اطوارلریله ، تقدیرلری ایله وقایه ایتدیرسون رده لایق اولان خصوصیاتمزیده ، کذلك تصویرلریله ، تنقیدلریله ، مؤاخذه‌لریله بزدن اوزاقلاشدیرسون . آره‌مزده نه علل خلقیه ، نه امراض اجتماعیه . نه اسقام روحیه ، نه آلام فطریه وارکه ، بونلر برشاهدارویه مظهر اولمق ایچون ادبیات ! ادبیات ! ادبیات ! دیه استعانه ایدییورلر .

برآز حیات ، برآز بیولوژی حوایجی ، بر آز ادبیات ! ایشته کتلات خلق شو اوچ مطلبدن ایکیسنی علنی و ظاهری ، اوچنجیسنی ده قلبی برلسانله ایستیور .

« یکی حیات »

— تنقید —

دارالفنون معلملرندن پك محترم ضیا کوك آلپ بك ، وقتیله اوته‌ده بریده نشرایتدکاری منظومه‌لری ـ یکی حیات ـ عنوانیله بررساله‌یه درج ایتمشلر . بونك برنسخه‌سی معزز رفیقمز ـ یکی مجموعه ـ مدیریتی طرفندن بزه اهدا ایدلدی ؛ سراپا وکمال لذتله اوقودیغمز بومجله‌ٔ اشعاری تنقید ایته‌یی کندمزه بروظیفه بیلیرز . اوت . بروظیفه بیلیرز . چونکه بو شعرلرك ناظم موقری عالم فکریاتمزده مستثنا برموقع طوتدیغندن ، اونك تولید ایتدیکی جریانلری قارئلرمزه بیلدیرمك عادتا . برغزته‌جی بورجیدر .

ضیا کوك آلپ بك مملکتمزی اویاندیرمق ، متنبه ایتمك کبی بر امل پرورده ایلمکده‌در . انماالاعمال بالنیات . بیورلمش ، بناءً علیه ـ قزیل الما ـ و ـ یکی حیات ـ مؤلفنك اجتهاداتنه حرمت ، ذاتنه رعایت ایدرز . دأب ودیدنه بونی اقتضا ایدر .

ضیا بك دییورکه : « شعور دورنده شعر صوصار ، شعر دورنده شعور سیرجی قالیر . ایچنده بولندیغمز زمان . غالبا ، برنجی دوره‌یه عائددر : شاعرلر موزلرندن اوزاق دوشمش ، وزنله قافیه شعورلو متفاعرلر الینه کچمش ....» عجبا . بوقاعده . اطلاقی اوزره جاریمیدر ؟ اسکی یونانستانده عقلای سبعه‌دن برطاقی متفکر ، برطاقی ده شاعر ایدی . شعرله شعور نه‌دن

برینك حلولی اوتکینك زوالنه منوط اولسون ؟ فرانسه‌ده ، (پاستور) ، (ره‌نان) ، (فوسته‌ل) ، (تەن) ایله برلکده (هه‌ره‌دیا) ، (روستان) ، (فرانس) ، (ریشپه‌ن) هپ برلکده چالیشمشلردی . بونلر متشاعر دکللردی . شعرك شعورسزی طاقت‌سزاولور . شعر برآهنك‌زرکه، اونی نه دغدغهٔ صنایع ، نه‌ده غلغلهٔ مادیات امحا ایده‌من . بالعکس بونلر شعر وآهنکه یکی یکی افقلر آچارلر . (کیپلین) پری الهامی کیدوب تا ـ أنیه‌ریالیزم ـ پولتیقه‌سنده بولشدی . مادام‌که عالمده حسن واردر ومادام‌که آهنك هم برحقیقت، هم‌ده براحتیاجدر ، پك مکرم ضیا بکك تدوین ایتدکلری قاعده‌نك هرحالده شواذی‌ده آیریجه برقاعده تشکیل ایدر .

ناظم کزیده قلم : « بوحالی چوجقلرك حیاتنده‌ده کورورز: درس ساعتلری آره‌سنده اویون فاصله‌لری وار .. عینی‌زمانده، چوجوق تربیه‌سنده بر طاقم درسلر اویون طرزنده ویریلیر . بونك کبی ، خلق تربیه‌سنده‌ده بعض فکرلرك وزن کسوه‌سنده عرض ایدلمه‌سی، فنامی اولور ؟.. » دیور . خایر ، فنا اولماز ، لکن شعر بوندن عبارت دکلدر . بوبله تلقی ایدرسه‌ك بروظیفهٔ فکریه واجتماعیه‌یی لایق اولدیغی پایه‌یه چیقارمامش اولورز .

هرحالده (تعلیمی = دیداقتیق) شعرلرده لازمدروضیا کوك آلپ بك بووادینك افتتاحنه سبب اولدیغی‌ایچون شایان‌تقدیردر.

فقط بومجموعه‌ده‌کی شعر زمینلری، برآز، سائرشعرزمینلرینه بکزه‌میور . عادتا برغزته سربندی . برتفرقه زمینی، برمناقشهٔ ادبیه وسیاسیه تبدیل جامه ایتمش‌ده برمنظومه اولمش .

بوندن برقاچ سنه اول موسیقی معلمی کاظم بك‌ده بوطرزده برانقلابه توسل ایتمش‌و(اقدام) صاحبی جودت بکك برمکتوبنی بسته‌له‌مشدی .

رساله‌ده مندرج (دین) . (دینله علم) ، (وطن)، (ملت)، (اخلاق)، (وظیفه)،((وفا) ، (کوی) ، (لسان)، (قادین)، (ئه‌و قادینی) ، (سجیه) ، (مدنیت) ، (دها) ، (قوم) ، (صنعت) ، (اسلام اتحادی) . . . بونلر کوزل وسیلهٔ تغزل

برنده یازلمش بر شعردن زیاده (طنین) لك بر باش مقاله‌سی اولمه‌یه لایقدر .

بوشعرلرده برآز مباحثه ومناقشه قوقوسی وار . اگر قاریء منظومه‌نك نه وقت یازلدیغنی و اوزمانکی مباحثی بیلمسه اثنای مطالعه‌ده ابیاتك معناسنی آ کلامقده کوجلك چکر . مثال : ـ لسان ـ منظومهٔ نفیسه‌سنده‌کی شهبیت :

(غ) لی سوزلر امه‌یز ،
چوجق دکل ، یمه‌یز .

تکرار ایده‌لم : مناقشاتك ، تورکجیلك . تنظیماتجیلق ، عصریلشمك کبی بعض مفهوملرك شعرده‌کی موقعلری غریب کورینیور . برچوق مثال آره‌سندن بر ایکی دانه :

بر دولتك اولماز ایکی خزنه‌سی ، [*]
بری اوقاف ، اوته‌کیسی بیت‌المال . .
مجلسدن هرمشروطیت سنه‌سی ،
ایکی بودجه ایدیله‌من استحصال ...
. . . .
هم وقفك یوق ولایت نامه‌سی
اوقاف آرتق بر نظارت قالماز !...
. . . .
صانماییکز : خلیفه بر (حکمدار ـ پاپا) در ؛
نه‌ده پاپا کسوه‌سی کینمش بر حکمدار .
بیلیکزکه : بو سردار نه بر (دالای لاما) در ؛
نه چار کبی (سن ـ سینود) اوزرنده برجبار ؟

اگر مقصد بوفکرلرك خلقه هضم ایتدیرلمه‌سی ایسه ، لسان شعر ، بالعکس ، ترسنه برایش کورمش اولور . اوقویان ، بونلرك غرابتی مواجهه‌سنده قالیر ، الدن غایه قاچار . ارتجالاً

[*] بومصراعلری اوقودیغمز زمان مقید وزنکین برقافیه‌نك اضاعه ایدلدیکنه قناعت حاصل ایدیورز. کاشکه (خزنه)سی ایله (وزنه)سی تقفیه بیورلمش اولسه ایدی! هم مراعات نظیر صنعتی

تنقید باشلار . منظوم بر حکمت وکیمیا یازیله‌میه‌جنی کبی، شعر طرزنده پولتیقه رساله‌سی تنظیم ایتمکده، ظن ایدرم . طوغری اوله‌ماز. لکن بن حریت کامله طرفداری‌یم. آرزوایدن‌یازسون بلکه جلادتلی برقلم، آرای عامه و تمایلات عمومیه‌یه تحکمله یکی بر وادینك انکشافنه مقتدر اوله‌بیلیر ، لایخلی دکلز . سنبلزاده مرحوم ، (تحفهٔ وهبی) عنوانیله منظوم - لکن وزن عروض اوزره - برلغت رساله‌سی یازمش وبو اثرجك هان نیم مخلد آثار صره‌سنه کیرمشدر . بومیانده (شاهدی) یی وسائره‌یی ده ذکر ایده‌بیلیرز .

یالکز ضیا بکدن بشقه بر شی رجا ایده‌رز : مادام که تیماً بوجیغری آچدیلر ، خلقك آکلامه‌سی ایچون هیچ اولمازسه بعض مفهوملری، حتی بر طاقم کلمه‌لری شرح ایتسونلر . مثلا دکمه قارء :

هر وقف بر خدا شاهی حکومت ،
وار قانونی ، مأمورلری، بودجه‌سی

بیتنده‌کی (خدا شاهی) نك - تماوقراسی - اولدیغی آکلاماز، بوکا مبنیدرکه رجامزلی برنده اولدیغنه قانعز .

معمافیه شونیده اونوتمه‌یه‌لم که (ژانر) یکیدر . هریکی بر آز غریب کلیر ؛ چونکه نامأنوسدر . هرحالده ، ضیا کوك آلپ بك - خلق یوکسلمش تلقی ایدیور . اکر بو مطالعه‌ده اولمسه ایدی :

— بوتون قلبلر « لایتنیسیچ » لی « موناد » ه‌ی
کبی - شخصی بر تول ایله اورتولو -

دیه‌مزلردی .

بوطرز شعر ترقی ایده‌جکمی؛ یوقسه توقفه، یاخود اندراسه محکوم اوله‌جقمی؛ هایدی بوخصوصده کندمزه کهانته مساغ ویرمه‌یه‌لم . کیم بیلیر ؟ بر قافلهٔ تلامیذ بو وادیده تخیلسرالق ایدرلر وآره‌دن برآزده زمان کچرسه . بلکه ؛ بو کون عجیب کوردیکمز بوطرز انشاد یازین خارقه‌لر ایجاد ایدر .

هرحالده ؛ الیوم، آهنك اعتباریله پارمق وزنی دوشوکدر.

خفیفه متوازیاً کیتمیور . یوقاریده‌کی مصراع هپ اماله‌لی مجالردن مرکب، آشاغیکی ایسه اویله دکل. بو بر دوشوکلك قوله‌قسیونی تشکیل ایدر . آهنکی بوزار . موسیقی بی خبرلر، ایشته بونك ایچوندرکه بو قبیلدن اشعار نفیسه از برله‌نه‌میور قولای اوقونه‌میور وبر طرفه براقیلیور .

ضیا بك ، آهنك خصوصنده ، ـ قیزیل الما ـ ده دها زیاده موفق اولمدی . بو شهراهك یکانه شهسواری فیلسوف دوستم رضا توفیق بکدر .

برده اکثر قطعه‌لر کلیشی کوزل یازلمش . توفیق فکرت مرحوم کبی تورپوجیلك ، تراشیده کارلق ایدلمه‌مش. فی الواقع بو شعرلر خلق کتله‌لرینه خطاب ایدیورسه‌ده بعض نواقص کوزه چوق چارپیور. ازجمله: طلعت پاشا قصیده‌سنك صولك قطعه‌سی معنا اعتباریله نه‌قدر زنکین ایسه کلمه نقطهٔ نظرندن او قدر دوشوکدر . قافیه‌لر اولمامشدر. اکر بوکبی نقاط وخصوصاته برآز فضله اهمیت ویرلسه ایدی. هرحالده ، بووادیٔ تجربه‌ده برخطوه دها آتیلمش اوله‌جقدی . فقط اونوتمه‌یه‌لم که هنوز تجربه‌نك دورهٔ ابتدائیه‌سنده بولونیورز. یازیجی‌زاده مرحومك « محمدیه » سی‌ایله توفیق فکرت مغفورك « رباب شکسته » سنی مقایسه ایدیکز . ابتدائیه‌لکدن کماله طوغری نصل کیدلدیکی کوریلور . فقط برسؤال ، بوراده . وارد خاطر اولور : ـ عجبا هرچیغیر پایدار اولورمی؟ بوکا جواب ویرمك معاصرلرك حقوقی وحدودی داخلنده دکلدر .

هرحالده « یکی حیات » ك انتشارندن طولایی شاعرینی تبریك ایدرز : بو اسلوب ، بوطرز دیکرلرینه مرجح ایسه پایدار اولور ، برقرار اولور ؛ دکلسه، زوالیله دیکر اسلوب. دیکر طرز تقویت بولور . علی کلی التقدیرین کارده‌یز .

مفکوره‌لر مملکتنده

اعترافات ایله سوزمه باشلایه‌یم : — اوکاندن صوکره ایدی ، [کیه‌و] لك موقت استاسیوننده‌ن لوقس قطارینه بیندم،

اوقرایناننك مقری ، اوکنیش ، پارسواری بولوارلری ، پارقلری ، یالدیزلی قبه‌لری ، باجالری ، دارالصناعه‌لری ، قویو قرمزی دار الفنون سرایی ایله کوزلمك اوکندن سوزولیوردی ... یه‌لی واغوننده ارباب دانشدن یولجیلر مکمل و مصور موسقوجه غزته‌لری ، مجموعه‌لری ، کتابلری اوقویورلر . سوسلو ، کبار قادینلر ، کمال شطارتله مباحثه ایدیورلردی . تسبیحمی آغیر آغیر چکه‌رك ، بنده ، بو جماعت اغیار آره‌سنده ، شوبله‌جه ، خطادن خطایه دوچار اولیور ودوشونیوردم :

— بو مملکت آکینه بوینه ایلریلمش . شیمدی‌یه قدر کوردکلرم بر مدنیت عالیه‌یه دلالت ایدر . بوملت أوروپا عرفانی ، أوروپا مدنیتنی مص و هضم ایتمش . بر کره قولپنی بولدقدن صوکره ، آرتق ، ملت ، شهراه تکاملده ایلریلر ...

بو سریع مطالعه ومحاکمه‌می تأیید ایده‌جك بعض اسباب ده واردی . برقاچ کون اول ، شیشلیده ، قوناقلرنده ، برذاته‌ده ملاقی اولمشدم . مشارالیه روسیه‌دن دونیوردی . ادای نازکانه‌سیله ، اوذات عالی :

— روسیه‌یی کوردم . بز بورادن بو مملکتی خیلی کری صانیوردق . مکر پك مترقی ایمش . کورمه‌دن مطالعه بیان ایتملری یاکلشدر ...

خطابی ایله مشرف اولدیغم ذات فخیمده ، بنده مع التأسف یالکز ظواهری کورمشدر . ذاتاً واغون پنجره‌سندن ویاترامواینك پنجره‌سندن ، واپور قماره‌سندن دها فضله‌سی کوریله بیلیرمی ؟

کچن کون ألیمه ، برقاچ آی اول فرانسه‌ده باصلمش روسیه‌یه متدائر بر کتاب کچدی . اتفاقدن ، اوزون سنه‌لر مناسبت وحتی تماسدن صرفنظر فرانسزلرك روسلری هیچ ده آکلامدقلری وبوندن طولایی بو بازیچه‌ده فنا حالده یاندقلری مندرجدی . رسمی زیارتلر ، ضیافتلر ، رمقلاملر ، اوسته‌لقلر فرانسزلرك الك متفکر والك دانشمندلرینی بیله آلداتمشدی .

دیه‌بیلیرم که [تالستوی] ، [تورکه‌نیه‌ف] ، [دوستویه‌وسکی] .

اونوتیور . پترسبورغك قیشلق سراینده رقص ایدرکن باشی دونن ، سیبریا جوده‌لرینی عقلنه کتیرمیور .
عوام طائفه‌لرینك مدار قوام وانتظامی اولق اوزره روس ایلنده ، یالدیزلی ، کوزل سسلی ، دوزکونلی ، آلالی ، سورمه‌لی ، قوقولی . ظریف تواله‌تلی برمذهب واردی . فکرلر او یوشمق ، اویومقدن خوشلانیوردی . ظواهر (مه‌زیق) لره کافی ایدی . اویقو ، اویانیقلغه مرجحدی . سرخوشلق آییقلقدن یکدی .
فقط اوقومغه باشلایانلر بوحالی نفسلرینه یدیره‌میورلردی . مأیوس ، روحاً (هیچپرور = نی‌هی لیست) روس کنجی مادی ، ومعنوی هرنوع ایچکیلره باش ووردی . سیبریا منفالرنده ، پارسده ، جنوره‌ده ، آوستریاده برآلی میخانه‌لرنده الیاف دماغیه‌یی توتسوله‌مه‌یه باشلانجه مفکوره‌لر باش کوستردی . سالسور وپولیس برطرفدن روسیه‌یی تضییق ایده‌طورسون ، (غالیچیا) طریقیله ، بوممالکته طونیلاتولرله مفکوره ادبیاتی کیریوردی . طاوولك سسی اوزاقدن خوش کلیرمش ، کلیسانك تنظیم ایتدیکی حیات ، اوقور یازار طبقاتده ، ناکافی کلدی . بنیه‌یی تقویه ایچون پك جزئی مقدارده قوللانیلان (ستریقنین) ـ ابله قودوز کوپکاری تلف ایدرلر ـ ایشته بونلر ، انسانی ملته (ستریقنین) زرق ایتدیلر . لکن نه‌مقدارده ؟ مقداری سورمه‌یلك روس روحنه بر (ستریقنین) موصلنی آچیلدی . چاریزم بوکا قارشی آنجق شدتله کلینه بیلیر ظن ایتدی . اکر ، بیوك ـ بریتانیانك ، اومعوج تاریخ ملیه‌سنده یاپدیغی کبی ، روسیه‌ده اطراح وتدریج دستورلرینه رعایتله رسمی استحاله‌لره امکانبخش اولسه ایدی . بوکون بو مملکتك هرکوشه‌سنده ، بویله قونداق قونمش اولمازدی .

بر انسان ، بر ، بش ، اون قدح راقی ایچه‌بیلیر . لکن برلیترا (عرق) ی ده‌ویررسه نه اولور بیلیرمیسکز ؟ اکر بنیه‌سی متحمل دکاسه یوارلانیر . وجودنده بر مقدار قوت وارسه معده وامعا تا آغزه قدر کلیر ... ایشته ، روحلرده ، طبقی ، بونلك کبیدر . روسیه کندیسنه زرق ایدیلن فکرلری

مفکوره‌لر ئولدی . او اسکی آتش زبانلر : – وای مفکوره یومی ایمش ! – دیه ماضی‌یه لعنت خوان اولیورلر. روسیه‌نك معبودلری وفات ایتدی. چاریزم رذیل اولدی. (بالشیویق) لر چار اوله‌مدیلر. بوحالت، اعصابی بوزدی . روسیه قودوردی. تجنن ایتدی . اوکنه کلنی ، هنوز منطق تشکل ایته‌مش بر چوجق کبی ، قیروب دوکیور. چوق ظلم کورمش، حیاتنده پك زیاده مصیبته اوغراتلمش بر (له‌نین) ، مفکوره قوتیله تاریخك الك معظم تخریبکاری اولدی . اکر چاریزم (له‌نین)ك اعصابنی اخلال ایده‌جك درجه‌ده اوکا ظلم ایتسه ایدی، الیوم، بومظرهٔ جنکیز پسندانه‌یه شاهد اولمازدق .

روسیه‌ده ، هرنه شکلده اولورسه اولسون (امید)دنیانی معبود اورته‌دن قالقدی .

خلقك التجاکاهی ، پناهی قالمدی . قره‌کوز پرده‌سی یرتیلدی: آرقه‌سنده نه‌لر اولدیغنی اوطمئن ومعتقد خلق بربر کوردی. روس، برافندیدن کچدی. لکن دیکرینی بوله‌مادی. مذهب، آز چوق ، روسك وجداننده بر موازنت حاصل ایدییوردی . لکن حکومت مذهبك تکاملنه مانع اولدی ، بونك ایچوندرکه ، قولاغی دلیك طبقه‌لر ، مذهبه خصومت ایتدیلر . لکن سوسیالیزم ، اونك تأمین ایتدیکی حضوری بخش ایده‌جك کبی برنظریه دکلدی . سوسیالیزم ، آخرتسز برمذهبدر . آخرتسز مذهب ایسه قوم اوزرینه قورولمش سرایه بکزر .

بوآنارشی نه‌یه منتهی اوله‌جق ؟ چارخورتلایه‌جقمی ؟ ممکن! ایکی روسیه برلشه‌بیلیرمی؟ ممکن برصاحب ظهور، برصاحب خروج ، اسمی (و.یچ) ویا (اوف) له نهایت بولور بر [ناپوله‌ئون] انقلابك صوکنده . فرانسز اختلالنك ختامنده اولدیغی کبی. روسیه‌لری‌ده بایراغی آلتنده طوپلایه‌بیلیرمی ؟ ممکن! یوقسه، بتون روسیه‌لر سابق لهستان جمهوریت‌ملوکانه‌سنك اوغرادیغنه کرفتار اوله‌بیلیرمی ؟ ممکن! خسوف وکسوفك حسابی قدر قولای اولمایان استقبالك کشف وتخمینی بزلرك ید

دوقتور (کوستاو لوبون) ك بر وجیزه‌سنی ضم و علاوه ایده‌لم : « ملتلر ، معبودلرینك وفاتندن صوكره نادراً یاشارلر »

خلقه طوغرو !...

بر مطالعه . . - برمثال نمونه‌سی

خلقه طوغرو ، خلقه طوغرو !... دیورز ؛ و بر جریانی اویاندیرمق ایستیورز . حتی بر آره‌لق ، ظن ایدرم ، بو اسمله برده مجموعه احداث ایدلمش ایدی . لکن ، بو مجموعه‌ده ، سلفلری و خلفلری کبی ، شهاب آسا . بر کوروندی ، صوکره سوندی .

صورارم : خلق ایچون نه یاپیلدی؟ بو حرکتك ، بو جریانك بیلانچوسنی بر کوره‌لم . بوقدر زماندر خلق کلمه‌سنی آغزمزده طولاشدیریورز . خلق فکرمزجه ، ایکی درلو یوکسه‌لیر : اول باول : معارف ابتدائیه‌نك انتشاری ایله . اکر بزده معارف اولیه بر آز دها منتشر اولسه ایدی بتون ترك قارئلرینك عددی قرق بیك کبی ضعیف بر یکون ارائه ایتمزدی . بو خصوصده اك بیوك خدمت و کلفت معارف نظارتنه ترتب ایدیور . ارباب قلم نه یاپسه کار ایتمز .

خلق ، اوقومه‌نك ، یازمه‌نك ، صایمانك ، کورمه‌نك . آ کلامه‌نك باشلانغیجنی ، اولیاتنی بیلمه‌لی که محررلرك یازدقلرینی اوقویه بیلسین ؛ ایسته‌دیکی قدر آچیق ، ساده ، عامیانه ترکیبسز عباره‌لرله یازلمش اولسون . بر انسان آلمانجه ویا فرانسزجه بیلمه‌زسه ، نصل . بو لسانلرده محرر خلق ادبیاتنی آکلار ؟ کویلی ده ، خلق ده ، اوکجه‌دن ألفبه‌سنی اوکرنمه‌لی ، خشونت ابتدائیه‌سنی ضمیرتندن آتمه‌لی که محرر بك افندینك مطالعات صائبه‌سنی مجله‌یه بیلسون . اوقومه‌نك تعمیمندن اول خلق ادبیاتی اعمالنه چالیشیرسه‌ق آرابه‌یی اوکوزلرك اوکنه قویمش اولورز . خایر ! اولا معارف ابتدائیه ، صوکره ، یاخود اونکله همان برلکده خلق ادبیاتی !

فقط بو خلق ادبیاتی - ادبیات جاریه‌مزه ، عصرلردن بری

لسانمزه خلل کتیرمه‌سون . نرکسی اسلوبنك‌ده برخصوصیتی،
کندیسنه کوره بر فضیلتی ، فیاض بر کرامتی وار . هانکی
فرانسز ـ بوسوئه ـ یی تهزیل ایدر ؟

برطاقمزك تحصیلی یوقه ومعلوماتی یوق بزرکی کبی. کلمه‌لری
اولسون بیلمیورز . اونك ایچوندرکه بزم اوکمزه برآز مصنع
وتراشیده، آهنك شرقه موافق برآزی قوتجه نرکسی، وهبی،
شفیق کلمه‌لری تکرار ایدیلیور .

به افندی ! سن خمسه‌یی ، سیری ، شفیقنامه‌یی اوقوسه‌لك
آکلارمیسك ؟ طبیب ادبیاتی دوقتور اولمیان آکلایه‌میه‌جغی
کبی، بوظریف و لطیف ادبیاتده ظرافت و لطافتی نقصان
اولانلر درکی ایده‌مزلر. ایده‌مدکلرندندرکه اوکا خصومت باغلارلر.
انسان بیلمدیکنك دشمنی ایمش دیه برعرب کلام کباری وار.
خلق ادبیاتندن دمکندا اولانلر باقه‌لم آشاغی‌یه نقل ایتدیکمز
کوزل ماصال کبی برنمونه وجوده کتیردیلرمی؟ بوحکایه‌نك اسمی:

فنالق نره‌دن کلیور ؟

در . محرری‌ده مرحوم (تالستوی) ك تا کندیسیدر .

«بروارمش ، بریوقمش ، بردرویش ، اول زمانده یبانی
حیوانلردن قورقمه‌دن ، اورمانده یاشارمش . درویش ایله
یبانی حیوانلر بربرلریله قونوشورلر وآکلاشیرلرمش .

کونك برنده ، درویش ، برآغاجك آلتنه اوزانمشدی .
اوراده ، کیجه‌یی کچیرمك ایچون . برقارغه ، برکوکرجین ،
برکه‌كلیك ، برده ییلان طوپلانمشلردی . بو حیوانلر دنیاده
فنالغك نره‌دن کلدیکنی آکلامق ایچون محبت ایدیورلردی .

قارغه دیدی : ـ فنالق آچلقدن کلیور . آجیقدیغك وقت
کوزلجه یه‌جککی بیرسه‌لك بردالك اوستنه قونارسك ؛ اوتمه‌یه
باشلارسك . اوزمان هرشئ سنك یوزیکه کوله‌ر، هرشئ ایی،
شن کورینور . لکن هایدی باقه‌لم ایکی کون اوروج طوت.
اووقت دنیایه باقق بیله ایسته‌مه‌یه‌جکسك . خویسزلاشاجقسك.
بریرده طوره‌میه‌جقسك . هیچ بردقیقه راحت ایده‌میه‌جك‌
سك . هله او آره‌لق برلقمه أت کوروسه‌ك .... دها بتر

سکا صوپا ایله هجوم ایتسه‌لر ، اوزریکه طاش یاغدیرسه‌لر ، کوپکلر ، قوردلر سکا صالدیرسه ، سن آتکی براقازسك ، هر فنالق آجلقدن کلیر .

کوکرجین دیدی : — بکا کلنجه : فنالق آجلقدن کلیور . بتون فنالق عشقدن کلیر . اکر بز آیری آیری یاشاسه‌یدق! دردمز بوقدر چوق اولمازدی . یاخود — بشقه درلو سویلیه‌یم — سیودیکمزی یالکز کندمز چکه‌جکدك . حالبوکه ، شیمدی ، چفتر چفتر یاشیورز . سن ، أشی‌کی‌ده سه‌وه‌رسك ، دکلمی ؟ سنك راحتك قالقار . هپ اونی دوشونورسك . عجبا ، او ، یمك ییدیمی ؟ ایچه ایصندیمی ؟ او سندن آزیجق اوزاقلاشنجه ، کندیکی غائب اولمش صانیرسك . ظن ایدرسك که سنك أشی‌کی قاپدیلر . یاخودکه انسانلر اونی آولادیلر . کیدوب اونی آرارسك . اذیته اوغرارسك . یولده کیدرکن یا بری سنی آولار ، یاخود قاپانه طوتولورسك . اکر أشی‌ك غائب اولمشسه ، آرتق یمك ییمزسك ، صوایچمزسك ، هپ اونی آرار ، آغلار طورورسك . بزم آره‌مزده برچوغی محبت یوزندن ئولیور . بتون فنالق ، آجلقدن دکل ، سودادن کلیور .

ییلان دیدی : — یوق ! فنالق نه آجلقدن کلیور ، نه‌ده سودادن . او ، فنا یورکلیلکدن کلیور . اکر بز راحتجه یاشاسه‌یدق کورولتوی آرامسه‌یدق هرشی یولنده کیده‌جکدی . فقط براپش سنك ایسته‌دیکك کبی کورولنجه سن کوپورو- یورسك . هرشی سکا طوقونور . برینك اوستنه آتیلوب حدتکی یه‌نمك ایسته‌رسك ، او زمان چیلدیررسك : خویلمز- لاشیرسك ، وراست کلدیکی صوقمق ایسترسك . اوزمان کیمسه‌یه مرحمت ایتمزسك . أکیکه کیمسه باباکی‌ده ، آناکی‌ده صوقارسك . قابل اولسه کندیکی‌ده ییرسك . سنك حدتك سنی ئولدورور . هرفنالق ، فنا یورکلیلکدن کلیر .

که‌یك دیدی : — خایر ! نه فنا یورکلیلکدن ، نه‌سودادن ، نه آجلقدن کلیر . او ، اصل قورقودن کلیر . اکر قورقو اولمسه ایدی هرشی یرنده اوله‌جقدی . قوشیده بزم یاجاقلرمز خفیفدر . ایشته اونك ایچوندرکه چویکز . کوچوك بر حیوانه قارشی

قاچارز . لکن قورقه ا دیرسه‌ك بو اولماز. اوزمانده بر آغاج قویسه، بریاپراقی قیپردانسه، همان قورقار، اورکه‌ر، تیتررسك. قلبك وورمغه باشلار . صانیرسك‌که یوره‌کك کوکسکدن چیقه‌جق ، فیرلایه‌جق . ایشته اوزمان یاپندن چیقمش براوق کبی اوچارسك . زمان اولور ، بر طاوشان کچر ، بر قوش قانادلرینی اویناتیر . تپه‌دن برشی دوشه‌ر. صانیرسك‌که وحشی حیوانلر سنی قوغالیور. تهلکه سنی بکلیور ، بعضاً برکوپکدن قورتوله‌یم دیرکن قارشیکه برآوجی چیقار . کاه ، اورقودن قاچارسك ، قاچارسك ، لکن نره‌یه کیده‌جککی بیلمزسك . بر طاقلاق آتارسك ، ئولورسك . بر کوزله اویورسك . صانیرسك‌که تهلکه هر وقت حاضردر . راحت یوق ، صلح یوق . هرفنالق قورقودن کلیر .

بونك اوزرینه درویش دیدی : — بزم فلا کتلرمز نه آچلقدن ، نه سودادن ، نه فنا یورکلیلکدن کلیور : بزم طبیعتمزدن کلیور ؛ آچلق‌ده ، سودایی‌ده ، فنا یوره‌کی‌ده ، قورقویی‌ده طوغوران هپ اودر. »

« طوله‌رانس »

تورکچه‌نك تمامیق طرفدارلری سرلوحه‌مه هجوم ایتمه‌سونلر. کله‌نك مقابل ترکیسنی بوله‌مدم . ش . سامی بك مرحوم (مساعده ، مسامحه ، تجویز ، تحمل) ، و ـ طوله‌رانس ره‌لیژیوزـه‌ده (سربستی مذهب وآیین قاعده‌سی) دیورسه‌ده بوقدر صودن برترجمه نه سزی تطمین ایده‌بیلیر، نه‌ده بنی . [لیتره] یه کوره ـ طوله‌رانس ـ : « منی قابل اولمایان ویاخود منی آرزوایدلمه‌ینك خاطره رعایهٔ خوش کوروله‌سی؛ دین‌ومذهب خصوصنده، اساس‌عقیده‌یه تعلق‌اولمایان‌خصوصاتده مجتهدلرك یکدیکرینك فکرلرینی خوش کورمه‌لری ؛ فلسفه‌ده، خصوصات مذهبیه‌ده بزم کبی دوشونمه‌ینلرك دوچار ظلم اولمامه‌لری اساسنك قبولی ؛ کندی فکرلرینه مغایر افکاره صبر ایله تحمل ایدنلرك حالی . »

کرك ترکجه‌مزده . کرك عربجه‌مزده وسائر مسلمان لسانلرنده دەموقراسی مقابلی اولمدیغی کبی . شریعت احمدیه (لا اکراه فی‌الدین) دستورینی تدوین ایتمکله - طوله‌رانس - دن بشقه بر حالت فکریه طانیامشدر : بناءً علیه معکوسی متصور اولمدیغندن کلمه‌نك‌ده مقابلی یوقدر .

او ماهیلرکه دریا ایچره‌در دریایی بیلمزلر

ظن ایدرمکه بالقلرك دیلنده صوبك مقابلی یوقدر .

اسکی دورلرده ، جمعیت اسلامیه صفوت اصلیه‌سنی محافظه ایدرکن ، فکر سربستدی . بغداد وقرطبه ، شام و کوفه مجالس عرفانده هررأی درمیان ایدیله‌بیلیردی . بونلری منع ایتمك ، بشقه درلو دوشونلری ، بشقه اجتهادده اولانلری تعنیع ایتمك ، اونلرك حریت کلامنه مانع اولمق عقله کلمزدی .

عمجه‌م مرحوم سری پاشانك (آراءالملل) آدلی برکتابچه‌سی وار . اوراده صراحةً کوریلیور : اهل اسلام هردرلوفکری تجربه ایتمش . اك غریب ، حتی اك صاچمه فکرلر درمیان ایدلمش‌ده کیمسه بونلرك سرد ایدلسنه مانع اولمامش .

حیدری زاده ابراهیم افندی‌ده فرق مختلفهٔ اسلامیه‌یه عائد بر اثر تدوین ایتمك اوزره‌در .

فقط جمعیت اسلامیه صفوت اصلیه‌سنی غائب ایدوبده ارباب مطلقیت اقوامی بیلدکلری کبی سوء اداره‌یه باشلانجه . - طوله‌رانس - ده یاواش یاواش مندرس اولمشدر .

صوك عباسیلر ، ملوك طائفه‌لری زمانی ایله ، برده [المأمون] ك عهد خلافتنی مقایسه ایدیکز : زمان ایلرلمش ، فکر کریله‌مش . اوت . ترقیات دائما ایلریده دکل . بعضاده کریده‌در . بعض خصوصاتده یکرمنجی عصر . اون بشنجی عصردن دها آشاغی بر مرتبه‌ده‌در . صره‌سی کلنجه بوجهتی تفصیل ایده‌بیلیرز .

آره‌دن عصرلر ، بطنلر کچمش . مطلقیت خویلره انتقال ایتمش . کندی فکرمزدن ، اجتهادمزدن بشقه‌سی بزه فنا کلمه‌یه باشلامشدر . بزم فکرمزی محبوس ایدن ، دهای ملیمزك

فكرمزدر ! - ديور واصرار ايديورز . نفس الامرده فكر ، منحصراً بزم فكرمز دكلدر . بشقه‌سنك فكرى ده اوله‌بيلير . موسيو (وولته‌ر) حقلى، بتون دنيا حقسز ايمش. صوكره... بلكه(بزم) فكرمز (بزه) مضر ديكر برفكر (بزه)فائده‌ليدر.

هرفكرك مقابلى. ضدى ، نقيضى ، معكوسى ، متوازيسى ، أشى وار . هرمسلك تجربه ايدلمشدر. كمرك خصوصاتنده حمايه مسلكنك يانى باشنده سربستى اصولى كوريبورز . بونلردن نه‌برى جف القلم رد ايديله‌بيلير ، نه‌ده اوته‌كى . هرعلمده ، هرشعبهٔ معرفتده بويله‌در .

ايشته بزم نواقصمزدن برى‌ده كنـدى فكرمزه اولانجه كرامق عطف ايدوب بشقه فكرلره التفاتكار، حتى مسامحه‌كار اولماقلغمزدر. بزم رأى ومطالعه‌مزه مغاير برفكر قارشيسنده بولونورسه‌ق ايلك ياپديغمز شئ اونى محو ايتمه‌يه ساعى اولمقدر. فكر خصوصنده حمول دكلز . فقط . كندى كندمزه صور- ميورز : - عجبا رأى خودمز طوغريميدر ونيچون طوغريدر؟ بشقه‌سنك فكرى نيچون ونه‌دن طوغرى دكلدر؟ ارث وجدانيت بزى بو محاكمه‌دن منع ايديور . ايشته [ژون ترك] مسلك تربيه‌سى بوايزلرك اورته‌دن قالقمه‌سى غايه‌سنى استهداف ايتمليدركه مملكت حريت فكريه‌نك لذتنى طاتسون .

مستملكاتنده حريت فكريه‌نك خيلى معارضى اولان انكلتره، مملكتى داخلنده ، عنعنهٔ قديمه موجبنجه ، - طوله‌ران - دره [هايدپارق] ده ، طاوانسز وديوارسز قونفرانس صالونلرنده، هركس ديله‌ديكى وعظى ايدر . كيمسه طوقونماز .

بونك تجربه‌سى اسكى زمانده‌ده ، يكى دورلرده‌ده ايدلمش. فكرلرى حبس ايتمه‌دن ايسه اطلاق ايلمكده دها بيوك كاروار. برده - ينه تجربه ايله ثابتدر - فكر حبس ايدلمه‌يه كله‌ميور ، طاشيور . فكر ايله بخار مترادف مفهوملردر. برامنيت موصلنى لازمدر .

أصلى حكمت و مصلحت فكرلرى اداره ايتمكه . اونلره دريجى برامكان انكشاف تأمين ايلمكدر .

البته فكرك طاشغين و جوشقون بر صورتده افاده‌سى‌ده مضردر . آنورجو بو فكرلرى افراطكارانه مطالعه‌لرى على العجائب

رأيلر، پارلاق، لكن ضلالتكار اجتهادلر، ياخود، اغراض درميان ايدلمش نقطهٔ نظرلر اولوركه بونلردن كار دكل، بيوك ضرر كلير. ٨٩ فرانسه‌سنده ويكی روسيه‌ده متفسخ فكرلرك تعميمندن نه كبی ضررلر تحدث ايتديكنی كوردك. اوراره كيتميورز. نه بهيميته منجر اوله‌جق حريت، نه‌ده انسانه انسانلغنی اونوتديره‌جق اعتساف. تدريج وايكيسی اورته‌سی. شو دقيقه‌يی آكلاملی‌يز وذهنيت عامه‌سی مدنی ومترقی مملكتلر ذهنيتندن آشاغی واوندن باشقه درلو اولماملیدر. يكرمنجی عصرده اسكی واتيقان بيله تبديل مشوار ايتمشدر. « لا اكراه فی الدين » ، بزم دستورمز ايدی واولمه‌ليدر.

افکار جدیده کتبخانه‌سی

مرحومه

اثر

جلال نوری

قسطنطنیه

ناشری

« جمعیت » کتبخانه‌سی

۱۹۱۸

(آتی) مطبعه‌سی

مرحومه

— بين‌الملل حكايه —

اك روح شناس رومانجيمز حسين رحمى بكه

١

جعفر پاشا قطابه

كنديلرى عظماى مصريه‌دندرلر. سلرى هنوز سكسانه‌رسيده اولمامشدر. واقعا، پاشا حضرتلرى خطهٔ مصريه‌ده خيلى بيوك خدمتلرده ومقاملرده بولونمشلرسه‌ده اصلا مصرلى دكلدرلر. بو صفتى قبول ايتمزلر. جدلرندن برذات حرمت سنت، محمدعلى پاشا مرحومك ولايتندن يك اول چركستاندن اولا استانبوله. صكره بر رجل كاملك معيتنده قاهره‌يه هجرت ايتمشلردى. آندن طولايى كنديلرينه « الشارقاسى = الچركسى » ديدكلرى واردر.

بر سنه‌نك درت آيى مملكتلرنده، ديكر درت آيى واتى كويده، متباقيسنى‌ده اوروپاده كچيرمك معتادلريدر. آلتمش سنه‌در بو پروغرامه اصلا خلل كلمه‌مشيدر.

مشاراليه مصرده « استانبولى »، بوزاده‌ده مصرلى ديرلر. هر ايكى عنوان‌ده ياكاش اولمسه كركدر.

جعفر پاشا آميرالدر. همده علوم وفنون و صنايع بحريه‌يى فرانسز ملوكندن متوفى [لودويقوس فيليپوس] زماننده « سه‌ت » ترسانه‌سنده تعلم وتدرس ايتمشلردى.

جعفر، لحن مصرى اوزره (غاعفر) طرزنده تلفظ اولنور. (قطان) ياموقجى اولسه كركدر. سنه‌لردن برى كنديلرينه عائد طوپراقلر — شوسوز توركجه دكل، مصرجه‌در — وادئ نيلك اك كوزل ياموغنى يتشديرر.

پاشا حضرتلری مکرم ، ملتفت ، منیردرلر . ایلك طانیدیغی ذات ویا شخصه برضیافت چکمزسه حیثیتنك سقوط ایتدیکنه قانع اولور.

پاشا افندمز اعاظمدن ، بلا استثنا ، هرکسله ییوب ایچمش وهرکسی سفره‌سنه دعوت ایتمشدر . بوقاعده شاذ قبول ایتمز .

حضرت الباشا فرانسزجه‌نك « اینیقا » سنی بیلیر . سویلرودائما سویلر . [لوی فیلیپ] زماننه عائد مناقبی او دورك برشاهدی کبی دکل ، برناقل ناقلی صفتیله حکایه ایدر طورور . خوش صحبتدر ، نکته‌داندر، نکته‌پرادر . ظریفدر . لکن عالم ومنشی دکلدر.

پاره‌دن ، ثروتدن بحث ایتمك ، آمریقانلر کبی ، معتادیدر .

کرات ومرات اهله اولنمش ایسه‌ده ، هیچ برزمان بردن زیاده زوجه ویا مستفرشه‌یه روی التفات کوسترمه‌مشدر . چونکه عدید الزوجه اولمه‌نك پارسه‌ده پروشیاب اولمش برجنتلمه‌نه یاقیشمدیغنی بیلیر. بونك ایچوندرکه زوجاتنی صیق صیق تبدیل وتجایش ایدر. بونکله برابر اللی سنه اول ارتحال ایدن ایلك زوجه‌سی مرحومه خانم افندی‌یی اصلا واصلا اونوته‌ماز . آندن صکره زوجاتك هردرلوسنی تجربه ایتمشدر : یرلی ، ترك ، چرکس ، رومی ، فرنکی ، یوکسك طبقه‌دن ، « بورژواز » ، عادی ، وقس علیه البواقی . و : کنج ، چوجق ، یاشلی.. و : أسمر ، تومرال ، صاری وصازیشین. و : سمیز ، بالیق أتنده ، ضعیف . و : معلوماتلی ، موسیقیشناس ، جاهل ، اجهل وآندن بتر ...

پاشا ، یکرمی سکز آیدن بری عدیتلو پایه‌سنی . مع التأسف ، احراز ایتدیکندن روحنك الك بیوك بحراننه معروض قالمشدر .

اصل اوزماندن بری پاشانی ، اطرافنده‌کی یاران وخویشان ، مجرب خواردا وچاپقین اولق اوزره طانیمشلردر. دها اولکی سفاهت سعادتلری اصلا غیرطبیعی دکلدی. هرکس کبی زن پرست وزندوست ایدی . لکن شورتبه - سن وتجربه‌نك ایلریلمه‌سی ایله- کندیلرینه رایکان بیورولدیغی کون ، جعفر پاشا ، یکرمی بر یاشنده آزغین وتام موسمنده براوغلان کبی عادتا قودوردی .

هر راست کلدیکنه دون کیجه‌کی عالم آیدن ، اوراده مصادف اولدیغی (خلائق وجواری) دن ـ اکر مجلس، آلاتورقه برمجلس ایسه ـ ؛ یاخود (مادموازل ، فرویلاین ومیس) لردن ـ اکر مجلس، آلافرانغه برمجلس ایسه ـ طور ، طوراق یوق ، بحث ایتمك معتادیدر .

محاضرات زن پرستانه‌ده کنجلری دائما تحمیق وتجهیل ایدردی . بریره وزوده‌، دائما ودائما ، بر طرفخانه‌دن عودتی سویلردی . قلوبده ، قازینوده کوروشدیکی وقت : ـ بو علای فیاّت ایله طوغریسی ؛ برجاریه وایکی فرانسز مه‌تره‌سنك اداره‌سی کوچ اولدیغی نقراتی ورد لسانلریدر .

فقط ، بلا استثنا هرکس ، حضرت الباشانك بتون بو لقلقیاته رغما وضعیت غریبه‌سنی بیلیوردی . هله بعض دوشکون کباروا صیللر بوحالت روحیه‌نك علی الاعلی واقفی اولدقلرندن باشانی بعض پارتیلر ویرمه‌یه تشویق ایدرلر وبویله‌لکله چکینیرلردی .

ایش فلاطونیلکدن چیقمغه یوز طوتونجه، باشا، اوکون، — بن بوکون بر آز راحتسزم ، سز کیفکزه باقیکز ! دیه حسابانی بالتسویه توطرکورکنی لابس اولور، بالالتزام بش دفعه اوکسورور و اوطوموبیل ویا عربه‌سنه راکبا و سریعا حمادتخانه‌سنه کیدر ؛ یتاغنه یاتار وآغلار، آغلاردی...

برکون . جعفر باشا هر صباح و هر ایکندی دکانسه منتظماً دوام ایتدیکی بربر [سته‌لیو پی‌چی‌پی‌چی]یه مراجعت ایتدی . قولتوغه اوطوردی . پروکار روحشناس، باشانك یوزنی بر داخلاز وبیقلرینی ماشه ایله علی التفصیل اوتوله‌رکن :

— باشا افندی! بیاض بوبوق ، بیاض صاچ سزه کیتمیور...

— نه نه‌یاپه‌لم بربر باشی ؟

— بنده بر ألا کسیر وار. اما کیمسه‌ده یوق. اکر بن، اما بن، باسقه‌سی دکل، بوندن ایله سزك صاچلری، بویوقلری بیقاسه‌م، اولورسکز یکرمی سکز یاشنده بر جووه‌نو : برجوان ... صکره ؟ صکره؟ هی‌هی‌هی .

سعادتلو جعفر باشا حضرتلرینك روحلرنده دهشتلی، لکن لطیف
بر بحران اولدی. کوزلری پارلادی. قلبی خیزلی خیزلی اوردی. بربر
[پی‌چی پی‌چی] بویله‌جه هذیانه دوام ایدرکن اوکندن بردوشیز کان
قالقه‌سنك خیالی چیدرسمی یاپدی. کندی کندینه، بلااختیار، ارتجالاً: —
(سربلند)ه بش بیك کینه مصری ویرر صاتون آلیرم ! دیدی.
بربر دکاننك اوست قاتنده قادینلره مخصوص حجره‌یه کیتدیلر.
[پی‌چی پی‌چی] : — بن هرحالده پاشانك بر ایراسنی آلیرم ؛
دیه اك ایی بویالردن برینی چیقارمش ، برشـارلاتانلق اولق اوزره
ایچنه بعض داملەلر، طوزلر آقیتمش؛ کویا برآب شبابك رەچەتەسنی
بیلیور وآنك مقتضاسنه توفیق حرکت ایدیورمش کبی غریب اوضاع
آلدی. عملیاته باشلادی. برایجه فورچه ایله صاچلری تلوین‌ایدرکن،
[پی‌چی پی‌چی] :
— اما پاسا افندی ! بوندن صکره کونده ایکی‌تراش آز کلیر.
شیمدی صاچلر ، بویوقلر اوله‌جق قاپ قره . یوق ، یوق ، کستانه
کبی . بلکه صاقال تویلری اوکانه قدر ینه چیقار، کوزوکور. اوزمان
سنزه قوقونالر نه دیر ؟
بونك اوزرینه سربربرك کونده اوچ دفعه نزدینه کلمەسنی اسکی
بر آمیرال طوریله باشا امر ایتدی . [پی‌چی پی‌چی] ممنون .
برقاچ دقیقه ایچنده قیللر قراردی ، قراردقجه قزاردی . بر
کوچك قوطی درونده ترتیبی مجهول بر مرهمك یوزینه سوروله‌سی
ایسه باشانك خیالنه بالتأثیر بوروشوقلرك اورته‌دن قالقدیغی فکرینی
بخش واحسان ایتدی .
بویا قورودقجه باشانك یاشلرتدن بر قاچی ، تکر تکر یوارلا-
نیوردی . لکن باشا ایچون دها بر دقیقه بیله بربرك اسکمله‌سنده
اوطورمق قابل دکلدی . بربر :
— ناطوره‌ل . . . قوم اون ژون اوم ! دیدکجه باشا ،
سیر سریع ایله ماضیسنه طوغری قطع مراحل ومنازل ایدیوردی .
یوزی کولدی ، اعضاسنه قوت کلدی . حق یناقلری بیله قیزاردی،

بریز ، لیرایه بلکه برده مجیدیه قاپیلاجغنی دوشونوزکن ، حضرت پاشا ، الصاحب السعاده والثروة ، کندیسنه یکرمی بش ناپولیونی ، صاری‌صاری یکرمی بش ناپولیونی صاییویرمه‌سونمی؟

پی‌چی پی‌چی بر « لیموقوندوروس » اولدی . بوطنان آلتونلره نائل اولدیغی وقت ، آنك‌ده طبق پاشا کبی . عقلی برقیز ، آرناؤد کوینده خالص سوقاقده بلا نومرو آپارتمانده مقیمه ومع التأسف شیمدی ترزیلك ایدن [أفته‌ریچا] اشغال واتعاب ایدیوردی . هر ایکیسی‌ده برخیال لطیف ، برخوابای زفاف بوزمقده ایدی .

کنجلمك عملیاتی ختام بولدقدن ، و ، پاشانك ابرام والحاحی اوزرینه [پی‌چی پی‌چی] بهری اوتز لیرالق دها اون شیشه بویا ایله سائر زجه‌تلری کیمسه‌یه ویرمه‌یه‌جکنه استاورز چیقاردقدن صکره هر ایکیسی تلغرافخانه‌یه کیتدیلر . لکن برینك دیکرینك ایشندن خبر ومعلوماتی یوقدی .

« آرناؤدکویی ، خالص سوقاق ، مادمازل افته‌ریچا مادراپازاوغلو .
« سریعاً کل ، پارەم وار ، سنی پك سه‌ون سته‌لیو »
« استانبولده دوه خاننده غفار افندی‌یه
« (سربلندی) قاچیرمق ایشمه کلز . موسیو نوندوزیئوتی‌یه
« مراجعتله ایسته‌دیکك قدر پاره آل . بو آقشام ، اوله‌مدیغی تقدیرده یارین
« صباح مطلقا بکارم . سکا یوزلیرا .. کلیرکن مصر چارشیسنه اوغرا ،
« دوقتور واتمانیانی‌ده کور پارسدن کلن قوطویی آل . جعفر . »

بویاپان‌ده ، بویالانان‌ده نائل کام و مرام اولدی . لکن بر مهم فرقله :

— [أفته‌ریچا] بوزولان ، خشیلشه‌ن آلارینی [قولدقریم] ایله بر آز توربولدی . عطار میشونه تلغرافی کوستره‌رك و پاره‌یه موفق اوله‌جغنی آکلاته‌رق برشیشه [اوپوپوناقس] صاتون آلدی وتعطرایندی . بیتیشیك [آنکه‌لیکی] یه دوستی قوچونك یاپدیردیغی البسه‌یی بالاستعاره طوغری [پی‌چی پی‌چی] نك آغوشی سمتنه کیتدی .

— کذلك غفار افندی‌ده ایشی بجره‌رك بر غرور وافتخار مسلك پرورانه ایله (سربلند) قلغه‌یی آرزو بیوریلان دائره‌یه ایصال

ایتدی. حضرت الباشا هدیه‌لر : بونبونلر : حتی ایچکیلر حاضرلنشدی.

فقط : ـ اوشاقلرك قیوداتیله ثابت ومبرهن‌در ـ باشا افندی، جاریهٔ نوبن کله‌دن دهشتلی بر بورك چارپنتی سنه اوغرامشدی. بندکان، مومی‌الیهانك ورددیله بوحالی بحر ظن ایتدیلر. لکن خلوت اولونجه ایش دکشدی. پاشا حضرتلری برحدت، برشدت طیشاری چیقدی. بربری اوستنه : حتی بری بتون بتون بیته‌دن بشقه برسیغاره‌ت ایچیور. آنفیه چکیور، صکره جیبندن برقوجامان سیغار چیقاریور. برقیوده . بر آز کیله ایصمار ایرزنی. اولدی. اولدی. زوالی پاشانك یوزنده بش پارمق ایزینه مشابه برخیالت حمراء واردی. قراوات‌ده بوزولمشدی. پاشا، غفار افندی‌یی جلبله :

— بن بو هفته قارلسباده کیدیورم. عائله وبندکانی بوراده قاله‌مامز. شیمدی واز آزانسه کیت، [توفیق ربانی] اوستنده قابین طوت. سکا اذن : (سربلند) ی صات.

بر قاچ کون صکره جعفر پاشا قطان ، ساعت سکزی اون بچه قالقاز أقسپرەس قطارنده ، یملك واغوننده ، برویسکی قدحنك سواحلنده دوشونیور ، و [موغمارتر] ده کیلرك (سربلند) لردن ، فلان. دها ویك چوق تجربه‌لی اولدیغی تسلیسیله یلوه‌تروری قطع ایدیوردی. مولا سلامت ویرسون .

۳

بەرا یالاسدە

بەرا یالاسدە ، جعفر پاشا ، قارلسباد بهشت آبادی تشریف ایتمەدن اول بر ضیافت کبرا کشیده ایتمشلردی که ، بوندن بحث ایتمه‌یی اوابکی فقره‌مزده اونوتدق . قارئلرمزك عفوینی دیله‌رز .

ساعت آلتی بچق ایدی . مدعو اولان قرق کشیدن قرقده ضیافته اجابت ایتدیلر . آره‌لرنده یالکز ایکی یابانجی واردی . لکن بونلری‌ده برلی تلقی ایدرمه‌لك واقعا عسرر محقق ایسه‌ده ، بأس یوقدر،

بو ایکی شخص ویا ذاتك بری لهستانده متولددر . کندیسی ، بالطبع بورایه کلن هر «پولونه» کبی موسیو طوغمشدی . صکره آلمان و خرستیان ، حتی پروتستان اولمشدی. شوقدرکه [شپره] وادیسنده دیکیش طوتدیره مدیغندن اولا جنوبی ، صکره شمالی هر ایکی آمریقایه هجرت ایتمش ؛ اولا قاتولیك اولمش ، بالاخره ینه نیم اصلی مذهبی اولان پروتستانلغه رجوع ایتمشدی. قصه‌یی قیصه کسه‌لم ، مشارالیه بورایه ورودنده هم تابعیته داخل اولمش ، همده اهتدا ایتمشدر . فسی قیپ قیرمزیدر . یکانه نقصان وقصوری ترجمه بیلمه‌مه‌سیدر .

مرد ثانی ایسه برچیره دست ایرانیدر . ترکی سویلرکبی عجمجه تلفظ ایدر . اسویچره‌ده فرنك ، بوراده وقومشو مملکتده آخوند قیافتنده کزر . شاعردر ، خلوقدر ، خوشکودر ، مشکبودر . یالکز چوق سیاحت ایدروهر سیاحتنده استفاده ایلر . خوبان آره‌سنده دائمی السیراندر .

قرقلرك اوتوز سکزینه کلنجه : بونلرك ، عموما ، تصویر وتعریفی احتمالك اوبر طرفنده‌در . فقط مثال اولق اوزره بر ایکی انموذجك قید وتثبیتنه همت ایتمك برچوق بر وجیبه‌در .

کوشه‌ده برکومه اولمش طیشاریلقلیلر اوطوریوردی. بونلردن برقاچی جسور دکلدر . یمکده ، ایچمکده ، یورومکده ، حتی قونوشمقده عجبا خطا ایده‌جکمی یز ؟ دیه اندیشه‌ده بولنیورلر وصیجاقی ترداملەلری دوکیورلردی . فقط اوتکی کومه جریدر ، جسوردر . بونلر سموکین کینمشلردر . حتی برینك فراق بیله واردر . لکن هرنصلسه بیونی باغی قرمزیدر . شوراده بری ، الده برپورو سیغاره‌سی وراقی قدحی ، فرانسزجه سویلنیور ، آرمدن بری : ـ براوو ، بك ! بن [برلیچ] اصولنی بویله مستکامل بیلمیوردم . سز فرانسزجه‌یه نچون سنه باشلا . دیکزدی ؛ دکلمی ؟ شیمدی بلبل کبی قونوشیورسکز . عشق اولسون.

— پارفه‌تمان موسیو..

طیشاریلقلیلردن برقاچی بورانك مصرفنه تحمل ایده‌بیلمك ایچون بعض اهمیتسز اموال غیرمنقوله‌لرینی بر طاقم بازرکانلره ترهین ایتمشلردی . لکن بونك قورقوسی یوقدر : چونکه (کراسته پرونیان) خاننده تشکل ایدن سندیقا کله‌جك آی دهشتلی بر قوبون تسویه

ایده‌جك. بو بکلرکده مبذولاً مؤسس حصه‌لری ویرلدی. آرتق، بونك اوستنه ، وار وار ، یوق یوق . اجداددن قالمه اموالك هیچ بری یاتماز. امین اولیکز.

میشون صدق بك غایت وطن‌پروردر. الله ایچون، بومذاکره‌ده هیچ برآناطوللی کندیسنه غلبه ایده‌مه‌مشدر. — نه‌دیمك ! دیه، میشـون صدق بك ناطقه‌پرداز اولوبجه سـائر بکلر وافندیلر غبطه ایدیورلردی . بو نه خطابت ، بو نه فصاحت ... آه ! برآز تلفظ دوزکون اولسه ، آناطوله مخصوص استعارات و تعبیرات اونوتلسه بلکه بوخطیب اسرائیلی‌یه برآز رقابت ممکن اولوردی . فقط ؟

بو بکلر وبو افندیلردن هر بری جازی مودایه اویمق ایچون ، اکثریتی روم ، اقلیتی أرمنی، بری‌ده ایتالیان اولمق اوزره بر جانلی صرف ونحو رساله‌سی تدارك ویهدا ایتمشلردی . آره‌لرنده اوفاق بر فیصلتی اولدی. بری: — همشهریلر ، بز رومدن ، ارمنیدن، فرنکدن جانلی صرف ونحو جمله‌سی ایدینه‌جکمزده ، شوافندی کبی درست ترجمه سویلك ایچون ذی حیات بر ترك قاموسی ویا آنسیقلوپدیسی آلسه‌ق اولمازمی ؟ دیدی ؛ فقط ، پك محجوبدی .

راقی قدحلری تسلسل وتمادی ، تعاقب وتوالی ایدرکن ایکی جمعیت خیریه وبر شرکت مالیه‌ده احداث قلنمق کبی تشبث شخصی دساتیرینه بیوك براهتمامك کوسترلدی . جعفر پاشا متمادیاً تروتندن ومقدما طانیدیغی بیوك آداملردن تکرار دمکندار اولیوردی . حاضر بالمجلس اولانلر ـ قفالری حرمتلیجه توتسـولدکلرندن ، هر چالغیجیسی کندی هواسنده ، شه‌فسز قالمش براورکسترا کبی غریب غریب صدالر چیقاریبورلردی .

آرتق تلفظ خطاسی ایتمه‌مك ایچون سکوت چیقمازینه التجا ایدن قیصریلیلر، قونیه‌لیلر ، چوروملیلر، حلبلیلروسائره اورپاطلاسون جالی اویناسون ! هذیان ایدییورلر وحتی قوشمه اوقویورلردی .

— بیمك ! دیه سرغارصون مدعوینی‌خصوصی صالونه آلدی . بونلردن بری سه‌روبه‌تی بوینه باغلامش ، دیکری اوموزینه

آتمش ، بر بشقه‌سی آنی منديل صانه‌رق مفصلجه‌سومكوروكه باشلامشدی . برذات ، ماصه‌نك اوجنده ، غليظ غليظ كگيريوردی . مرد موسوی ايسه ناتراشيده الفاظ وركيك مفهوملرله تأييد حميتده‌ايلری گيديوردی . همده هيچ فاصله ومتاركه بيلميوردی .

آراده بنده الك اسلوبليسی جعفر پاشا ايدی . بری قالقدی : — يا پاشا ، بزه موسويدن شاملی رقاصه‌لر لازم ، ديدی . بوسوزی طويان برديگری : — بوضيافت بويله برآلافرانغه محلده ويرلمه‌ملی ايدی ، سوزيله اجتماعه طعن انداز تعريض اولدی . هله براوچنجيسی طوروب طوروركن ياليل ! ديه برصيحه چيقارمه‌سونمی ؟ آرتق مه‌تر دوته‌ل بيله طايانه‌مدی . چراقلره امر ايتدی . شيشه‌لر (قاو)ه‌نی واعاده ايدلدی .

شكر اولسون كه اوصباح آمريقان سياحلری ، بيوك ترانس — آطلانتيق واپوريله عودت ايتمشلردی . اوتلده برقاچ اوطه بوشدی ، جعفر پاشا امر ايتدی . الك يورغون مدعوين ، ايرتسی صباح ، اويياندقلری وقت كنديلرينی ياتاقلرندن بشقه بريرده بولديلر . برطاقمنك‌ده البسه‌سی خيلی كيرلنمشدی . غارصونلر مهما امكن تعميرات وتطهيرات اجرا ايتديلر .

ايرتسی كون ، بزم طشره‌ليلردن برقاچی : — جمعيت بويله‌اولور ! ديه كچن عمرلرينه تأسف ايتديلر . — نه‌لر وارمش ، نه‌حاللر اوليورمش ... نوحهٔ تامهٔ ايله جريان حياتلرينی توزين وتنظيمه ، ازسرنو تصحيحه قويولديلر .

قيد ايتدك : جعفر پاشانك بوضيافتی معاشرت عموميه‌ده بررأس تاريخدر . او كوندن اعتباراً ايچه‌لان ايچه‌لننه . آرتق هيچ كيمسه سيغاره‌ت ايچمز اولدی . پاشلی باشلی طيشاريلفايلر حضراتنك بيله آغزلرينك بر اوجنده مارصيق كبی بر پورو توتمه‌يه باشلادی .

استانبولده ويسكينك‌ده تاريخ تعممی او ضيافته مصادفدر .

— بوندن صكره دوزه ، ماستيقه‌يه كيم اهميت ويرر ؟ ذواتدن برقاچی عائله‌لرينی مملكتلرينه كوندرديلر . استانبول سمتندن بك اوغلنه هجرتلر وقوع بولدی . ظن غالبه كوره مغرديج توقادليان افنديسك

کارلری او کوندن ابتدا ایدر . لکن بو لوقنطه بر آنونیم شرکت اولمدیغندن حساباتی علنی دکلدر .

قوجه مصر! هی کیدی مصر!... استانبولی فتح ایدیوردی . [بوته‌ر] ، [میر] کبی ترزیلردن حوادث طوپلایان دیدی قودی مخبرمز ، او ایامده بودکانلره بر چوق یکی یکی مشتریلرك دوامنی کوریپوردی . قولونیا استهلاککی کیتدکجه آرتدی . بك اوغلنك یکی سکنه‌سی روجه اوکرنمه‌یه قویولدیلر . بر نزاکت وظرافت بحرانی اولیوردی. برخیلی ذوات تبدیل کسوه وجامه ایله دستار وعمامه‌یی براقدیلر. صاقاللر قیصالتلدی. بییقلر قیرپیلدی . آمریقان‌قوندوره‌لری تعمم ایتدی . پارس یولی آچیلدی. معلمه‌لر پاره قزاندی، أکثیلن پاره‌لرك دعوت واستمدادی اوزرینه یکی یکی تشبثات شخصیه وغیر شخصیه باشلادی . حاصلی ، کیجه‌لر کوندوز اولدی .

[اوتل موده‌رن] ده سکز عشوه‌کارك شرفحضوریله عقد ایدیلن بر مجلس شرب وأکلده أکله‌دن دردی پارسه کیتمه‌یه قرار ویرمشلردی . ذاتاً مکتوب اوستنه مکتوب ، جعفر باشا قطان کنندیلرینی [آوه‌نو دولاغراندارمه] ده کرالدیغی سرای معلایی کوسترمك ایچون‌دعوت ایدیوردی .

٣

سرکنکین بك

افندم : برنیذه‌جکده ذات عاجزانه‌مدن بحث ایله سزه‌کندمی تقدیم ایده‌یم . پدرم مرحوم ایی بر آدم اولمقله برابر دور آفل استبدادك اجله رجالندندی . بك چاقیندی. لکن، اینان اولسون‌که قلبنده ذره قدرفنالق‌یوقدی. عبودیتی درکارایدی. فقط دموقراتلغنه خلل کلمه‌مشدی. معروضات خفیه‌سی غزته خلاصه‌لرینك ترجمه‌سندن عبارتدی . اولانجه نشان ذیشانلره و هر درلو کوموش وآلتون مدالیه‌لره صاحبدی . بنده‌خانه‌مزه هرکون اوچ طابلا یملك تعیینی

کیردی . والده‌م کورجی و قول جنسندندی . امی ایدی . بن سنه‌کز اولا قاضی کوینده فره‌رلرك [سن ژوزف] مکتبنده . صکره‌ده ، بکده [روبرت قوله‌ج] ده مع التأسف تحصیل ایده‌مدم . لکن ادبیاته مراقم درجهٔ افراطده اولدیغندن برخیلی تنور ایتدم . ترجمهٔ حالم قیصه‌در . املام خطا آلوددر . لطیف و جذاب بکارك اسلوبندن برشیء آکلایه‌مام . حسین رحمی‌یی سوه سوه بك اوقورم . عصبی المزاجم . منقول پدر و آلتون اولق اوزره یتمش لیرا ایراده وارث . هیچ برباللغه صاپ اولمه‌مدم . شوقدرکه بوش زحریسنده دکلم . صنعتکارم ، عاشقم . فائق عالینك شعرلرندن لذتیاب اولورم . مجادله‌دن قورقارم . اسمی سویلسه‌م کیم اولدیغنی الا مشکلات آکلارسکز . آنك ایچوندرکه سرکنکبین بك نام مستعاریله تخلص ایتدم . (سرکنکبین صفراء نافزوده بر نباتك اسمیدر وشاه شو زمانده ـ که عالم طاقلاق آتیور ـ الزم بزدوادر .)

مشروطیت شرف حلول ایتدکدن صکره هیچ بر ایش کوره‌مه‌دم ؛ اولنام ، اولمدی . آلتی آی قدر حیات سرسریانه‌یه دالدم ، اولمدی . هله یازه‌م اولمسه ایدی برباد اوله‌جقدم . تشبثات شخصیه‌یه کیریشدم ؛ آز قالدی نقد موجودم صونی چکیوردی . چوق شکرکه دایم‌یی ایقاظ ایتدی . مالکمك یوزده اوننی یعنی اونده برینی توکتدکدن صکره ، بومبلغ ایله برمقدار تجربه صاتون آلدم .

برغزته احداث ایتدم . یوز بیك صاته‌جقدم ؛ طوربی طوربی یوز نسخه بیع ایده‌بیلدم . کوروالتیلی زماننده مکتب حقوقه کیردم ؛ غوغا ، شماته اثناسنده دیپلومه دیه بر وثیقه آلدیسه‌مده اصلا حقوق شناس دکلم . مع مافیه خام بر آدامده تلقی ایدیله‌مم . بك اوغلنك جاهلی صاییلمام .

اوچ سنه اول والده‌م و اصل قرب رحمن اولدی و بکا یکرمی بش لیرا ایراد زرین براقدی .

شعرده ، هرشی کبی ، هوس ایتدم . کوچ اولمدیغندن پارماق حسابنی اختیار ضرورتی حاصل اولدی .

جانم چوق صیقیلیر . نه‌غریبدرکه بویله اولقله برابر قمار مبتلاسی دکلم . بناءً علیه کندیمی محیط و جمعیتمده بر شاذ تشکیل ایتمکده‌یم . حتی بو علمك ضوابط و قواعدینی ده بیلمم . [آناطول فرانس] کبی بر داهیٔ فریدك قماری بوقدر مدح و اطرا ایتمکله برابر بنه بن بو صنعته انتساب ایده‌مدم .

عالم آبدن ، هله زن آلود اولورسه زیاده‌سیله خوشلانیرم . فقط بونلرده صوك کلیور . بحران ، بحران . اولانجه معناسیله بنم حیاتمی محیط و بنم اعماق موجودیتمه مستولیدر .

محیط و زمانمك اوغلویم . محیط و زمانمی ذاتمله اجمال ایدرم . نه آلاتورقه‌یم ، نه ده آلافرانغه ! پارسده استانبوللی ، استانبولده پارسی یعنی اوزلرم . کاشکه بر شهرلی ابراهیم پاشا زماننده استانبولده بر ترك پاشا زاده‌سی ، یاخود ، پارسده شیمدی بر « بورژوا » بوزونتیسی اولسه ایدم ! . . . قسمسز قوستوم قونپله‌یه راضی دکلم ؛ بزه شرقلیلغمزی درخاطر ایتدیرنجك بر رسم ، لکن اوقدری لازم ؛ فضله‌سی فضله !

بر ایکی جلد فرانسزجه رومان ایله « وودویل » اوقودقدن صکره ، عادتا دکز اوستنده هفته‌لرجه قالمش بر آدمك قروه‌یه تحسری کبی ، بنده ، (کانیال) و (زولّی چوبوق) ی ایسته‌رم .

کوزل و فرانسزجه طبخ ایدلمش یمکلرك ترکیبندن متحصل بر ضیافتدن زیاده‌سیله خوشلانیرم ؛ بو شرط ایله‌که بر یلانجی طولمه و برده روانی بومائده‌لره التحاق و انضمام ایتسون .

هفته‌نك بش کیجه‌سنده « پیژاما » ، ایکی کیجه‌سنده کیجه‌لك انتاریسی تلبس ایدرم . هله شیب شیب ترلکاره بایلیرم . ممکن اولسه « وه‌بواز » بر قادینله ازدواج ایده‌جکم ، لکن ، اسکدارده ، حرم اسکله‌سنده ویا صلاجقده بر چرکس اوطه‌لغم اولمق شرطیله . . .

ذهنمده اویله : اوروپاده بر ترکم ، بوراده بر غربلی‌یم .

اون سنه‌درکه حیات طفلانه‌دن عبور و خروج ایتدم ؛ فقط هنوز سالم بر مجرایه کیره‌مدم . هیچ بر مرشدم یوق . اسکیلر بك

اسكى ؛ يكيلرده چوق يكى . آه بونلرك بر اورته‌سنى بولان ظهور ايتسه ... كمال اشتياق ايله دودست فاضلانه‌سنه صاريله‌جق و تلثيم ايده‌جكم .

فقط پارس ! يكى عصرك بابلى ، انطاكيه‌سى ، اسكندريه‌سى پارس ! اى پارس ، اى دوكون أوى پارس . . . بوراده آلتى‌آى تمديدمكث و آرام‌ايدنجه‌بولوار اوزرنده تافتالرينى خيشيرداته خيشيرداته عرض اندام ايدن مادموازلاث بى‌غايات مفكره‌سى موعد تلاقى اتخاذ ايدرلر ، آنك اچنده‌خوپلارلر ، صيچرارلر ، آلاتورقه رقص و آلافرانغه دانس ايدرلر ... پارسك برجاذبه‌سى وار .

بش يوز عدد ليرا ايله بر قطعه يول تذكره‌سى . جعفر پاشا قطان حضرتلرينك دعوتى نعم‌الذريعه‌در . اوت ! مطلقا كيده‌جكم ، هم‌ده مجرد اولمق‌اوزره .. زانف ونما كچ اولمه‌دن . بوكاظمهٔ دلارامه كيتمه‌لى و بركونى بردكل ، ايكى‌اوچ اولمق اوزره ياشامه‌لى . اوپه‌را ... قافه دولاپه ... اوتل ريچ ... مونمارتر ... لوناپارق ... ايشته‌حيات ، اولانجه شعشعه‌سيله اوراده پارليور . ياشا پارس ! جعفر پاشا قطان حضرتلرينه غبطه‌لر ايدرم . اواختيارك نقدى وتجربه‌سى بنده ، بنده كنجلكم وقابليتم آنده اولسه ... كورله طوپالك . اوقورله يازارك اجتماعندن حاصل اولمش شخص مثنى كبى بزده ، ياخود بزده برشيئه بكزه‌يه‌جكدك . لكن كيده‌جكم ؛ متجلدانه وقوى بر عزم وارادهٔ قطعيه ايله تا پارسه‌دك كيده‌جكم . عجبا قله‌مانتينه بر تل چكه‌يم‌مى ؟ خاير ! قله‌مانتيندن دها قله‌مانتينلرى وار . عجبا ينه عينى پانسيونه بر مكتوب يازوب « ماريه‌تا » نك بتيشيكنده‌كى معهود اوطه‌يى تكرارى طوته‌يم ؟ يوق ، يوق ، بوده أبى برحساب دكل . يا نى ، صكره ، جعفر پاشا قطان تهزيل‌وتخبيل ، وتجبيل وتحميق ايدرسه . . . هله برصولوغى [غار دوله‌ست] ده آلسه‌م ! طوغرى كيدوب شيخم جعفر پاشايه عرض توقيرات ايده‌جكم .

اميمه : او كيجه تابطهر مونمارترده‌يز . ها ، اونوتدم . ميمونلردن ، بزمكيلردن ، ميراث يديلردن ، حتى طشره‌ليلردن

و زوجه و محبه‌لرندن بر شرذمه بوچارشنبه أقسپره‌سلره کیدیورلر .
بنده آنلره التحاق ایتمك مجبوریتنده‌یم . ایتمزسه‌م محجوب اولورم .
اورەووار . (موله‌ن روژ) جوارنده کوروشورز .

٤

مونمارتده

کوچك بر تیاترو . عادتا بر صالون . آنجق ایکیوز سیرجی‌یی
تنشیط وتطمین ایده‌بیلیر . اویون ، مضحك وشطارتلی . سوزلر بعضاً
منثور ، نادراً موزون ، دائماً مقفی .

زوارك اکثریتی جعفر پاشانك مسافرلری تشکیل ایدیور . بونلرکده
اکثریتی بزلردن وبزلر کبی . . . مافیه . پاشانك احبابندن روما .
نیالیلر ، آمریقانلر . مه‌قسیقوایلر وآرژانتینیلرده وار . اویون ،
خصوصی بر اکلنجه منزلتنده ایدی . پاشا ، صحنه‌یه امرلر
ویریپوردی . لعبیات ، واقعا ، اهمیتسز اشخاص طرفندن اوینانیوردی ؛
لکن ، بونلرك ایچنده بر (ییلدیز) جمله‌نك نظر سوداسنی جلب
ایتمکده‌ایدی . ذاتاً هرکس آنك ایچون بو (قوطی)یه کلیوردی .
و بلکه بو قوطینك موجودیتی بیله بو یلدیزه منوطدی . ها ، مومی
الیهانك نام نازکترینی اونوتمه‌یه‌لم : [مارتا] . شرزمهٔ دوستان
وزن پروازن بو دوشیزهٔ بدیعه دزلو دزلو عنوانلر ویرمشلردی :
(مایونه‌ز) . (رەمولاد) کبی . لکن ، جعفر پاشا پروتستو
ایتدی : ـ نه قابا آدامل‌رسکنز به . . بویله لطیف ، شیرین ،
خوش بر قیز یمکه بکزەتیلیرمی ؟ بونك اوزرینه ، جمهور
دوستان وزن نا کریزانه : (سیاه اینجی) اسمنی . قیزك
أسمرلکنه استعاره ایله بخشش ایتمك ایسته‌دیلرسه‌ده پاشا ، بنه
اعتراضه باشلادی . جوشمشدی . لکن سلیقه وقریحه‌سی مساعد
اولمدیغندن برلقب بوله‌مدی و وظیفهٔ تلقیبی بنده‌کزه حواله بیوردی ؛
بنده هنوز وظیفه‌می ایفا ایده‌مدم . پاشا ـ مدیر بك ! امر ایدییورم ؛

شو تیاترویی تخلیه ایت . حضار هر کیملردن عبارتسه، جمله‌سنی ، بلا استثنا ، سوپه‌یه دعوت ایدیورم . اوشاقلره امر ایدیکز ، صحنه‌نك اوزرینه سفره‌لری قورسونلر . اویونجیلر البسه دکشدیرمه‌سونلر . دوز کونلریجه سیلمه‌سونلر . اولدقلری کبی کلسونلر .

بو ذات اوزرینه، علی العموم ، سیرجیلرك بر قاچی قاچدی . دیکرلری ضیافتی قبول ایتدیلر . بر آغیزدن چیقان مانیلر باشلادی. قبولر قپاندی. اویونجیلر ایله سیرجیلر بربرینه کچدی و قاریشدی.. آیاق اوستی علی الحساب ، ایچکی ایچمکه وتبقی بدلیه باشلاندی .

بنده مادمازل مارتانك فتوغرافیی تقدیم ایتدم: شایان حیرت بر سیما . بر کرداباد حسن . طوتولان قاپانیور. آنی کوردکدن صکره دیکرینی دوشونمك . او کیجه ابتدا اویومق اویویورسه‌ده بشقه بر رؤیا کورمك قابل دکل . کوزلر حزین بر پریمی . صاچلری آز، لکن ، بیلمم نصل تصویر ایده‌یم ، بر شعر مستزاد کبی کیدیور . دیشلری بر بیت مرصع . بونك اوستنده کوزللك اولماز . کورن ، بزدن ایسه - ما احسن الخالقین ، دیر . وجود ، بیوك دکل ، حتی بر آز کوچك . آلینی طوتنده . محافظهٔ لاسمه‌منده ابدی برایز براقدی . آلمی صیقارکن بر تبسم ایتدی . او تبسم دوحمزده محکوکدر. قیوزاق ، دلبر، دلپسند . کوزلر سیاه ودرین .

لکن، حیف ! قیز، بو شطارت بحرانی ایچنده ، بو جوشان وخروشان اذواق واشواق ایچنده حزین، مأیوس کبی کورینیور.

عجبا نه‌دن ؟

قهقهه‌لر بر کوك کورولتیسی کبی توالی ایدییوردی . بزم ذوق وشوق، ایچکینك ایلرله‌مه‌سی ایله، جوشمش بر اوقیانوسه بکزه‌ییوردی. لکن صوری تبسملردن ، حتی قهقهه‌لردن . ظاهری خنده‌لردن صرف نظر . آییق وجداً آییق اولانلر آکلیه‌بیلیرلردی که قیز متفکردر.

عجبا ، مارتا نه‌دوشونیوردی ؟

بتون نظرلر مارتایه متوجهدی. هرکس آکا «قونپلیمان» یاغدیریوردی. هدیه‌لرده - عادتا - یاغیوردی. دیرکن جعفر پاشا ابراز ثروت وعظمته

باشلادی . باقنوطدن معمول بربوکت، طرف باشادن قیزه تقدیم ایدلدی. قیزك تبسم وتشکری ینه صوری ایدی. لکن بونی آکلایه‌جق کیمسه قالامشدی. کوریبوردم که مادمازل مارتا اکجمیوردی . عجبا مدیونمیدر، متورمیدر، نه‌سی وار؟ معما .

پشانك اودای دوقندن بر چوجق - یکرمی ایکیلك - مارتانی مامه‌نك اوزرینه اجلاس ایتدی . تسلطله باشلاندی . کوزل آیاقلی مارتا ... برطرفدن مرووم چوجق قیزك اسقاربینلرینی، چورابلرینی چیقاریبور . دیکر طرفدن بیچاره آقتریس ، چکینور . بروتستو ایدیور، لکن، پاشانك تلطیفاتی، احسانلری قارشیسنده بوچکنمه‌لرك، بوپروتستولرك اهمیتی قالمیوردی .

میدانه جفته بر شاه - اثر ، هرمنظره‌دن کوزل ایکی آیاق وبونلرك سمت شمالیسنه یالکز آنلره رقابت ایده‌بیله‌جك ایکی باللدیر چیقدی ...

ایش‌دها ایلری کیدیوردی. لکن ، حقوق‌دوقتورلرندن برذات عرفان سمات بعض متونك قرائتی ایله ایشه برنهایت ویردیردی . تیاترو مدیرینك‌ده خدمتی طوقوندی .

مارتا !... بواسم ، بعض آغزلرده ، برنغزه ماهیتی آلیوردی. مارتا !... بوکلمه‌نك هرشیئی اونوتدیریجی برخاصیتی واردی. مارتا ! مبداء ومعاد بوایدی. مارتا ، برسبحه کبی، اللدن اله کزدی‌وکچدی. کزین وحزین قیز ، بارز براضطرار ایله بونلره عادتا تحمل ، اوت تحمل دیورم ، تحمل ایتمکده ایدی .

سوزلری‌ده، کندی کبی نازین ونرمین ، شیرین وزنکین بر وجود لطافت‌قرین تشکیل ایدییوردی .

مارتا هرکسه التفات ایتدی. بوخصوصده مساواته افراط ایله رعایت ایدیوردی .

یانسه یاقلاشدم . بر ایکی سوز صرف ایتدم . بدلا دکلدم‌که سائر زندوستانی تقلید ایده‌یم . آنك حزنی تأییداً کندیسنه همدم اولدم . بنی آکلادی. چونکه بر آز اول آنی‌ده بن آکلامشدم.

بونك اوزرينه دستوز مساواتى ، او كوزل آقتريس ، بر طرفه براقه‌رق بنى قوليمه آلدى. بر حزان ياپراغى كبى قوللرمك اوزرينه دوشـدى وطاغيلدى . لال قالمشـدى . كوزلرمه باقدى ، باقدى وصوصدى . تسليته باشلادم . بى سـود ! كوزلرينك اوجنده ايكى قطره ، ايكى ذرهٔ جوهرين پيدا اولدى :

— سويله‌ييكز كه خسته‌يم ، ديه‌رك مجلس شطارته نهايت ويردى. عشاق طاغيلدى. شوق وسبرت‌قطارى برعقبه‌يه‌اوغرادى. يولندن چيقدى . قيزى كيديرمه‌يه موفق اوله‌مه‌يه‌رق بر اوطوموبيله آتلاتدم . نهرك اوريقه‌سنده ، قرا كلق واوفق برسوقاغه واردق. بر برخانه . مهديونلر اسكى وقيريق. قاذينى كيجابكه ارطه‌سنه چيقاردم. تام بشنجى قاتده . هيچ بر سوز سويلمه‌يه وقت قالمه‌دن كنديسنى يتاغنه امانت ايتدم، صويونمه‌دن ياتدى. اورتوندى .

— راحتسز دكلم، يورغونم ، اوزولدم، لطفاً يارين كليكز. بشارتيله بنى صاودى . — اوروووار ! سوزينك عقيب تلفظنده طيشارى‌يه چيقدم.

٥

دائره‌سنده

عنادجى و غبى بر احمق ايصلاتان ياغمورى خرده‌بينى ، اثيرى قطره‌لرى‌ايله انسانى آغلامغه‌دعوت ايديوردى . برعربه‌يه‌آتلادم . مارتانك اقامتكاهنه كيتدم . اوطه‌سنده ، اوشيرينتر قيز ، موسمله مناسبتى اولميان بركوركه بورونمش ، ملول ، دوداقلرنده برآغلامق استعدادى، كوزلرى فرسز ويورغون ، رنكى اوچوق وصوانغون ، بنى دوستانه قبول ايتدى .

— ايى‌يم . يورغونلغم زائل اولدى كبى . يمكدن صكره بلكه بتون بتون اعادهٔ قوت ايدرم . البته اوكانه بوراده قاليرسكز ؟ بشارت والتفاتيله بنى دلسير ايتدى ...

بودفعه مارتايى دها ايى ، دها ياقيندن كوردم. آره‌مزده برآز

تکیف اولدیغندن ، طبیعتیله . برمقدار نونده اونوتیوردم . هر سمت برجهنی کوزدم . بناءً علیه نندیسنی دها بی تصویر وتعریف ایده‌بیله‌جك برحالده‌یم ، ایچدیکم مئ وباتك‌ده تأثیری زائل اولدی . منظمه دها فضله اعتماد ایده‌بیلیرسکز .

— اوت ، هرشیدن اول حوش ، و ـ تجربه‌مه استناداً سویلیورم ـ مستثنا برقیز . دائرهٔ محرمیتنده ، هیچ . مبتذل شوخلغی یوقدی حتی باکه آغیر باشلی ایدی . یاقیندن ، صاچلری دها کوزلدی بوزلردن ، ندو ، نونردن ، آللردن ، یموزه‌لردن تطهیر ایندیکندن . بوزی . عادتا ، نقابندن تجرد ایتمش ، شرقی انسانه‌لری کوزلی بکزیبوردی . آغزی پك ذکی ایدی . بوندن روحانی ، زوج فز وروحلی برشی تخیل ایدیمز . آنـ دویاغك اورته‌سنده براینجه باریق . بردیشنك انسجامی جزئیجه بوزان . برانحرافی بیله بر و صبیحده برکوزللك تشکیل ایدیوردی .

بورنی ، ینافلری ، کوزلری‌ده ذکی ایدی . کیرپیکلرینك افاده‌سی قدر فصیح برجمله تصور ایده‌مم .

دوشه‌ بجه‌سی بیدار ایدی . دون کیجه ، نورا نور برصحنه‌ده شوقا شوق برسفرده تزیید شطارت ایدن بوقیز حقیقةً منعتکا ایمش که ، طبعی ، مزاجی بوقدر حزنه محرم ایکن ، تبدیل سجیه وتقلید مشـوار ایله اویله رقص ایدیور ، تغنی ایدیور ، جمهوری اکلندیریوردی که .. دون کیجه ، بنده ، باشا ایله عمیق کبی ایشی آزتتر .. و . مجلسك بدایتنده ، بردوبی بوقمش ایدم .

فقط شیمدی ؟ قارشیمده برمخدره . برتمثال عصمت وارمش کبی هیچ برخفیفلکه جسارت ایده‌میوردم . چکینیور واوطانیوردم مارتا ، کنیش ویوموشاق برقولتوقده ، برآز جهدسز دکل استراحتنی تأمین ودون عریان کوردیکم آیاقلرینی اوچنته‌شاه اثری بریاصتیغه طایادقدن صکره لسانته کرمی ویردی . آنك سوزلری نه بیوك وآهنکدار برسلاسته ، تصنعسز ، تکلفسز آقیوردی ! منظوم کبی سوزسویلیوردی . مسکر کبی سوز سویلیوردی . موجز سوز سویلیوردی جعلیتدن تبری ایتمش برپارس تلفظی ایله طویدیغم اوبدیع سوزلری عما

ـرلیوردم. هیچ بر حافظه تصور ایده‌مم که آنلری حرز ایتمسون. کلمه‌لر،
ـانکه، قرمزی دوداقلرینك، بیاض دیشلرینك آره‌سنده بر جوهر
ـلتده تجسد ایدیوردی.

عجبا بنی قارشیمده کنی اویله کوریوردم؛ یوقسه حقیقت بویله
ـلیدر؟ نه‌دن پارس دینلن شو بلدهٔ ضیا وذکاده، شو کاظمهٔ سودا
ـرؤیاده، شو قاصهٔ غنا وثلاده برسنجیده کار ظریف، برقدردان ادیب،
ـأتك غنیمت کبی شو انموذج کلیت نمای نسایی قاچیرمامش، قاچیره‌مامش ده
ـو نمارتر)ك کوشه بوجاغنده پاره‌لی لکن ذوقی غلیظ، خواردا لکن طبعی
ـوجیه اوتکنلك، بریکنك آغوش تذوقنده براقیور؟ شو میلیونلرله
ـسان ایچنده بر صاحب انصاف، بر بدیعه پرور یوقمی که بو شهاب
ـرونی محیطندن اوزاق، شو جهان لوثندن اوزاق، شو محشر
ـظتدن اوزاق بر ناحیهٔ ارضه، بر آشیانهٔ لطافت دانی‌یه، کندیسنه
ـیغون ولایق بر یره کوتورمیور؟

ـرده‌یی دکشدیردم: عجبا نه‌دن، نیچون. نه‌سببه مبنی، نه حکمته
ـنناءً مارتا بو محیط سفیلده، شو حکمت کریز صحنه وساحه‌لرده طولاشیور،
ـدن آله کزیور؟..

بشر، کورمی؟ بشر، صاغیرمی؟ بشر، بی حسمی؟ ای بر
ـق میلیار انسانك معشری: شاعرلرکز، داهیلرکز، بدیعه کار
ـرسام‌لرکز، نقاز وهیکل تراشلرکز نور بصردن محروممیدرلرکه
ـمره‌لرینی (اوله‌نب)ك شواعق مخیله‌سنده آرییورده شو صدف
ـهمیت ایچنده طوران درمستثنای ملاحتی کورمیورلر؟

افسوس! حباب ورهایی قوجاق قوجاق بذل واحسان ایدن بو
ـدین تمثالنك حضور بهجتنده تولوم نصل شهبال شئامت وشئامتی ایله
ـسانلره طوقونیور؟

مارتا — دونکی مارتا — برهیکل ذی روح فضیلت کبی، قارشیمده
ـسم ایدیوردی. عفت شکسنلك... ایشته بو، مارتانك مواجههٔ
ـعایتندن ابدیاً مطرود ایدی.

لکن دون کیجه ایله بو صباح! بو ایکی ساعت، بو نقیض
ـبرزنده ایکی ساعت نصل اجتماع ایده‌بیلیر؟ یزدان و شیطان،

ویشنو و سیوا ، هرمز واهرمن ... دون کیجه ایله بو صباح ...
یاربی ! اضدادی جمع ایتمه‌ده نه بیوك قدرتك وار !

شو معمایی صورمق ایسته‌دم . دیله برجسارت ویرمکه چالیشدم.
دون کیجه ایله بو صباحی بالذات مارتادن استیضاح ایده‌جکدم . لکن آغزمی آچار آچماز غیرتم کسلدی ، جلادتم قیرلدی . صوره‌مدم . بر یدسحار بنی بوندن تحذیر ایدییوردی . صانکه ، بردرونی هاتف ، بنم یمالکده مخفی برذاتیت مدیره بکا – صاقین ! دیوردی . ادیبانه برسکوت اختیار ایتدم .

اوطه ، ساده ایدی . دیوارلری گزدم . تیاترو ایله علاقه‌سی اولان صنعتکار ومحرر بعض مشاهیرواحبابك رسملری ودستخطلری . افول ایتمش بر ماضی‌یی ، ئولمش بر عائله‌یی مخطر بر ایکی اسکی فوطوغرافی . کوشه‌ده قویروقلی برپیانو اوستنده برایکی هیکلچه ، یانی باشنده برقاچ اسکی استانب . کهنه برشیراز . هرشیئ وضیع ومتواضع . براوفق صالون ، آندن اوفاراق بر یتاق اوطه‌سی . ایشته ، آقتریسك آشیانه‌سی ، بلکه ، خارجدن ، محرم اولمیانلرك برکاشانهٔ ذوق وطرب ظن ایتدکلری وبحق بویله بر ذهابده بولونمه‌لری لازم کلن آپارتمانجق . احمق ایصلاتان بر بورایه منقلب اولدی . جاملره اوران بیوجك طولو دانه‌لری بزی تصدیع ایدیوردی .

خدمتجی قیز کلدی . صالونه سفره‌یی قوردی . برشیشه بوردو . اوچ درلو صوغوق یمك ، برآز رچل ، برقاچ میوه . قهوه‌منبیله یوقدی . بوقوشلق ، آپارتمانك مطبخی اولمدیغنی ، یاخود ، مارتانك نادراً اونده طعام ایتدیکنی اشراب ایتمك اعتباریله معنیداردی .

ییدك وایچدك . بعض مبهم ، وقیریق وجیلیز اسراره واقف اولدم . لکن بربرینی ولی ایدن سوزلر بنده تفکره امکان وزمان براقمیوردی . بر فکری تعمیق ایدرکن دیکر بر فکر ، بر سر ، بر رمز ، بر کنایه واستعاره ذهنمی آندن اوزاقلاشدیرییور ، یکی بر افق خیالاتك مواجههٔ تشتتنده براقیوردی .

یارین ، اوکان یمکنی مارتا بمله ، لکن اوتلده دکل خانه‌مده یه‌جکدی .

٦

نزدمده

تعیین ایتدیکم ساعتده مادمازل مارتا نزدمه کلدی . نزدمده مرکزدن اوزاق ، لکن لطیف برمنزلده ، اوراقجه بردیاره یتمش بر عائله‌نك مفروش فقط تهی بر آپارتمانندن اوطوریوردم . لوازم استراحت کافی ایدی . حتی مسافرلرمی اعزاز ایده‌جك اسبابده موجوددی .

قار ، کاه شدتله ، کاه خفتله یاغیوردی . صالونمی ایجه ایصتمش ایدم . هوا مکالمه ومباحثه‌یه پك مساعددی . مارتا . ینه یورغوندی . کیم بیلیر کیمنك رازی شوق وطربی اوزرنده ، برمعتاد یورولمش ، اوزولمش ، بلکه‌ده ازیلمشدی : حیات شوخانه‌دن چیقوب کندیسنه اویغون برمعاشرته رجوع ایتمسی برنعمت آلتی ایدیوردی . استراحت ایتمسی ، قافه - فونسه‌ر عالمی بر آز براقمه‌سی کندیسنه توصیه یوللو تکلیف ایتدم . درینی بر آهدن صکره ، بونك ممکن اولمدیغنی سویلدی :

— ایمپره‌زاریثولق ایدن بر آدام ، ایتالیانلقدن فرانسزلغه کچن [پیچالی] اسمنده زنکین بر حریف وار . غایت سرتدر ، خشیندر . اسکی زمانده اولسه ایدی أسیرجیلك ایده‌جکدی . شیمدی ده حسن وآن ، صنعت وعرفان دلاللغی ایدیور . آه ! آندن چکدیکلرم .. برآی صکره ، بکرشه ، کیه‌وه ، اوده‌سایه ، موسقوه‌یه ، پترسبورغه کیده‌جکز . متمادیاً ، بلا آرام ، بلافاصله رقص وتغنی ایده‌جکز . خسته‌اق ، اوکسوروك ، نزله ، بونلر اعذار مشروعه صاییله‌ماز . نه‌قدر کدرلی اولورسه‌ك اول رقص ! ولدکلك خبرلرفانی کلسه رقص ! مملکتك پیام خرابیسی کلسه فلان زندوستنك قوللری اوزرینه اوزان ! غم وألم یاغمورلری یاغسه شرقی سویله ! هله قالین ، قابا ، حیوان کبی صکره‌دن کورمه ، برکوبره تجاری ؛ فراق کیمش براودونسکا ضیافت چکرسه مطلقا آنك دعوتنه اجابت ایتملی . آغزینك ، چوروك ومتعفن دیشلرینك قوقوسنی چکمه‌لی ، تزینی قوقلامالی ، آکابدل عشق والتفات ایتمه‌لی . هله بشقه برچولنیقه ارتکاب ایده‌لم .. علیم الله اشکنجه‌یه باشلار .

درت بش سنه‌در ، سنه‌ده تام ایکیوز یتمش بش سواره ویردم. صباحك دردلرینه قدر آیاقده، اربابنك اللری اوزرنده ... سرخوشلر آره‌سنده ... ضابطه‌نك حضور تجسسنده ... قوقائیندن بیقدم . ودرونال ایچمه‌دن اویویامیورم . کچن سنه ذات الرئه‌یه طوتولدم . نصاسه ئولمه‌دم . لکن قلبمدن امین دکلم . مورفینه باشلادم . مورفین بکا حیات بخش ایدیور ، لکن حیاتمی قیصالتیور .

حاضرلانیورم . رومانیا وروسیه‌یه طوغری ... یول کورونده‌ی. کیم بیلیر او خشونتدن کچن سنه چیقان هموکره‌دن کورمه مدنیلرك دیارنده نه‌قدر شهوتلری ـ بلا احتیار ـ جوشه کتیره‌جکم ... کیم بیلیر ـ بیلمه‌یه‌رك ـ نه‌قدر میراث بدی ، چیلاق، چیریق چوجقلر یی بکلیور؟.. کیم بیلیریوزمدن کیملر باطه‌جق، عائله‌لرندن آیریله‌جق، اولر، بارقلر خراب اوله‌جق ... صکره ، کیم بیلیر ، حیاتم دها نه‌قدر قیصاله‌جق ، ظاهراً حیات ، لکن حقیقتده ممات دخوتکار دقیقه‌لر کچیره‌جکم ...

بیچاره طائفهٔ نسا ! بشریت اك ذلیل ، اك سفیل ، اك رذیل، اك خسیس ، اك پیس ، اك خبیث صنعتی سکا اجرا ایتدیریور... قورناز طائفهٔ رجال ! اسکیدن سن‌ده بو صنعته کرفتار ایدك.. بر سقراط بو فلسفه‌یی ترویج ایدیوردی . فقط صکره رجال بوندن تبری ایتدی .. آه خودبین ، خودکام ، خودپرست ازکلر !.. هیچ بر معدن عمله‌سی، هیچ بر طاالغیچ ، هیچ بر آتشجی بویله چتین بر ایش کورمز .. هیچ بر اجیر وجودینی صاتماز ، یاخود کیرالاماز.

ایشته لبیب وأدیب مادمازل مارتا فلسفه‌سنه بویله‌جه کرمی ویریوردی . سوزلری سیال بر نوحه کبی آقیوردی . لکن بو نوحه ، کیتدکجه کسب شدت ایتمکله برابر ، بوغوق بر حاله کلیور ، بر بکایه منقلب اولیوردی .

دیمك که مونمارترده‌کی شعشعهٔ شطارتك ، دبدبهٔ ذوق وطربك معناسی بو ایمش ! دیمك که بوسورمه‌لی ، آللقلی ، دوز کونلی جمعیت درت نعله بر ورمی حفظ ایدیورمش ! افسوس ! شوقادینه بر ید تحسس اوتیاتروده ـ لکن اوتیاتروده اوزاتمق برجنحه ایمش !..

استغفار ، بیك كره استغفار . بوندن بویله برقهوه‌خانه ، برطربخانه، برکتبخانه نظرمده برمزبله ایله ، برحفره ایله مساویدر . حیاتدن تیكسیندم : استكراه ایتدم. بشریت نظرمده تنزیل بابه ایتدی. هله مدنیت نوین! شو صفحهٔ اجتماعیه‌ده نه بیوك براسارت شبکه‌سی قورولمشدر...

صکره زواللی مارتا ، برعائله‌نك آغوش وفاسنده برزوجه . بروالده وظیفه‌سنی صاحبقرانانه ایفا ایده‌جك بوكوزل ، بوكوزلك فوقنده‌كی قیزنه عقبه‌لردن ، نه برزخلردن كچه‌رك بوسجن اسارته منتقل اولمش :

— تام اون یدی یاشنده ، اوت اون یدی یاشنده ایكن (لانغدوق)ده ، او ساكن و دغدغهٔ مدنیتدن اوزاق مملكتده ، بیچاره مارتا آسوده یاشاركن بر [اوژه‌ن سو] یه بش جلدلك بر رومان زمینی تهیهٔ ایده‌جك برشناعتله ومنحصراً یتیملكندن استفاده ایله ایازتیلمش ... سنی كوچك ، طراوتی زیاده ، فقط تجربه‌سی نقصان ایكن موفقیاتی آز اولبورمش ... شو سترهٔ مدنیتك آلتنده نه‌لر و نه‌لر وار !

مارتا خانه‌می بك ای بولدی . اوطه‌لرینی یكان یكان كزدی ، متحسر بر كوزله اطرافنه باقندی . هر كوشه بوجاغی تدقیق ایتدی . نارین و قیرمزی اوجلی بارماقلریله اشیای ذاتیه‌می بر بر طوتدی . كتابلرمه طوقوندی . البسه‌می دوزه‌لتدی . بعض شیلرمه اعتراض ایتدی. صمیمیتم آرتدقجه سؤاللرینی چوغالتدی. احوال خصوصیه‌مه دائر سؤاللر بیله صورییوردی . بالاخره معاشه لرده‌ده بولوندی . هله جعفر پاشا كبی اسكی دوستلره مالك اولدیغم (مونمارتر) ه صیقیجه دوامم او مه‌قسیقولی ، آرژانتینلی، رومانیالی، مصرلی ، موسقوف احبا . . . اشخاصك ، بركوروشده ، تراجم حوالنی ناصیه‌لرنده اوقیوردی . زونتكن شعاعی كبی ، نور بصری، بونلرك جیبلرینی وباقه‌لرده‌كی حساب جاریلرینی كورییوردی . بونلر، امواج متوالیه كبی ، موسم موسم برنجی موقعله پارسه كلیورلر ، بولواردلری طاشیرییورلر، صكره تهی دست وجیب ، اوجنجی موقعله، بعضاده قونسولوسخانه‌لرینك لطفكارلغیله وطنلرینه دونیورلردی .

شوقیزی نصل قورتارمالی ؟ خانه‌مده هیچ بیانجیلق علائمی كوسترمه‌ین شو دختر نازی مونمارتردن نصل تخلیص ایتمه‌لی ؟

بیوك بر جسارتله، ایرتسی كون، ألمده چك دفتری، [یچه‌لی] نك نزدینه كیتدم . بر وكالت فضولیه سایه‌سنده حسابانی ایسته‌دم . قورقدی و ویردی . طوپی طوپی اون طقوز بیك فرانق مارتانك دبت اسارتی ایمش . ها ! اونوتدم، بو پاره‌نك بلكه‌ده ثلثانی هر مملكتك صراحه قانونلرنجه حرام عد ایدیلن متراكم وبربری اوزرینه بیغلمش كذشته‌لردن ، قومیسیونلردن ، دلالیه‌لردن مركبمش . بر ابرای عام سندی قره‌لدم . حریف ، مشاورینه كوسترمه‌دن امضا ایتدی . برایكی ساعت نچه‌لشدكدن صكره ، عاقبت ، وثیقهٔ استخلاصك آلتنه اسمنی یازدی . كتیروب مادمازل مارتانك اوكوزل أللرینه تسلیم ایتدم . كوزندن دوشن قطره فرط هیجان ایله لسانك اونوتدیغی مرسی! كلمه‌سنی افاده ایدیوردی .

٧

مارتانك اوده

مارتا بنده ساكندی . برهفته‌دركه اعادهٔ عافیت ایتمشدی . برمعتاد هوا فنا ایدی . كیجه اویقومز قاچدی . یتاقدن قالقدق . احیای لیل ایتدك . برآز اوقودق . لكن كوزلرمز یورولدیغندن قرائتدن واز كچدك . كیجه اولمسنه رغماً ، مارتا ، قالین كوركنه بوروندی . پیانونك باشنه كچدی . بن‌ده بر پیكه‌یه صارلهرق قانایه‌ده اوزاندم . مارتا ، كوركنی ایی اداره ایده‌مدیكندن ، كاه كاه آرالقدن بر وجود نفیس ایكی كوزمی تلطیف ایدیوردی .

قویو یشیل آباژورلی شعله‌لردن آقان و مارتانك یوزنده ، وجودنده قرار قیلان او ماط ضیاء لوحه‌نك شعریتنی آرتدیرییوردی . بر كوزل یوز و وجود ، بر كوزل پارچه ونغمه ، عجیب بر امتزاج نتیجه‌سنده بنی آكا تقریب ایتمكده ایدی .

برآره‌لق پنجره‌دن باقدم . قار هرطرفه استیلا ایتمش ، محیطی بسبتون آغارتمشدی . مارتا ، بردریای بیكرانه طالاركبی آهنك اصوات ایچنده كندنی غائب ایتدی .

قولورینی صوك درجه‌ده آچدیغمزدن مارتانك اوستنده‌کی کورك وسائره یواش یواش ـ وطبیعتیله دوشدی، یره دوکولدی. پارماقلری یورولمغه باشلامشدی . او بیتاب ، لکن آهنك موسیقی‌یه وقف فعالیت ایتمش اللری آووجمه آلدم . دفعتین ایله اوپدم ؛ صکره بردنبره‌دها دوداقلرمه طوقوندوردم. صمیمی برمکالمه‌باشلادی:

— شو آپارتمانی براقسه‌ق ..

— لکن نی بردن زیاده علاقه او دائره‌یه ربط ایدیور ، اوت، حساباتدن معمول برآغ ، برچنبر ، برزنجیر ، آکلادم بیچاره قیزی اوکمنه آوه ، اوراده کیم‌بیلیر کیملره باغلامشدی .

— بونلرك هیسی قولای .

— فقط بن اورایه ایشلریمی تسویه ایتمك ، اشیامی آلمق ، حتی وداع ایتمك ایچون بیله کیده‌مم .

بوکا حاجت یوق . بن یارین صباح کیدرم . دیدیسه‌مده مارتا، اوزون ، سیمین وعریان قوللریله برده‌لری آچدی ، نامرئی کونش منجمد وبیاض افقی آغارتمشدی. برده اوبیوك واوزون کیریپکلرینك اورته‌سندیکی سیاه کوزلرینی دیوارده‌کی ساعته توجیه ایتدی :

— آلتی‌یه اون‌وار. یارین ، اولدی. اوبرکون کیدرسك، دیدی ایسه‌ده آلتی ساعت اویقویه قناعت ایده‌جکمی سویلدم . مارتایی قالدیردم . اونارین وحادتا بلورین وجودی یتاغه آتدم . اویودی . بن اویویه‌مدم . برکوزل منظره‌نك تماشاسی اویقودن خیرلی ایدی. عاقبت بنده اویومشم . اویاندیغمزده تام اوکلن اولمشدی . عجالتله کیندم . طوغری او ویران برخانه‌یه کیتدم .

مارتانك ویردیکی آناختارله قپویی ـ اورمه‌دن آچدم.مارتانك خدمتجیسی صاریشین [قله‌ر] ، قونسیه‌رژك اوغلیله ، آنك قوللری آره‌سنده ، صالونده ، برمباحثهٔ دورا دوره طالمشلردی . بنی کیردیکم زمان حادتا اویقودن اویانیرکبی اولدیلر . قپوجینك اوغلی چکیلدی . [قله‌ر] :

— بزم خانم نره‌ده ؟

— خانم کلیه‌جك. حسابلری کسلی. اشیایی بزم أوه کتیرمه‌لی.

بو سوزلر اوزرینه قلەر معنیدار برطور ایله بکا باقدی :

— دیمك كه مادمازل بکی برسرگذشته رضا کوستردی ، یکی قابریس .. بیلیرمیسکز ، موسیو ، بوقاچنجی اولیور ؟ بزم مادمازل سیکیرلیدر . آنك آلینه نه کلیرلر ایچدی ده استفاده ایده مدی . بچو سنه بر آمریقالی ماماکنی کندیسنه تسلیم ایتمشدی ده آنی ، بر صباح خوابگاهندن قوغدی .. ایرتسی کون تیزەسی بورایه کلدی . مادمازل مارتایی فنا حالده تکدیر ایتدی . لکن مارتا براتیق دکلدر . آدام اولەماز . بوحریف قاباه . بوموسیقیدن آکلاماز . بوصکره دن کورمش ، شو اونی تورەدی یه بکزییور ...

بونلر نصل لقردی ؟ بن چوقلرینه خدمت ایتدم ... ایشته ... فلان ، انساندن ، ارککدن اوله آ کلیورکه .. قازیلرینی ، چوجقلرینی ترك ایدن ایدنه :.. مارتا شاعرلك ایدیور . کیمسه یی بکنمیور . سزه یمین ایدرم ، بوزواللی قیز ، اوتوز بش ، قرق یاشنه کلنجه سورونەجکدر . انسان بوقدر تیتیز اولماز . بیلرمیسکز ، موسیو ، مادمازل یورغون یورغون سواره دن ، اوبوندن ، صباحلره قارشی ، بورایه کلدیکی وقت بن آکا نه نصیحتلر ایدرم ؟ برهمشیره کبی اوهردم خسته خانمی یتاغنه یاتیررم . آکا برقدح صیجاق شراب ویررم . آیاقلرینی اوغمغه باشلارم . — بیلرم ، چوقلری آنك آیاقلرینی اوپەرلر ؛ لکن اوکوزل وضعیف آیاقلر اوپولمکدن زیاده اوغولمغه لایقدر ، محتاجدر . ایشته بن اوزمان آکا نصیحتلر ویررم .

فقط دیکلەمز . بردرلو یوله کلز : بعضاً سوزلرمه قولاق ویرر کبی اولور . برقرار اتخاذ ایدر . صکره ، ایرتسی کون ، سیکیرلنیر ، سیکیرلنیر ، دوستنی قوغار ... امان یاربی ! بونه خویدر ، نه حیرچینلقدر !

برقاچ کون ، بلکه ایکی هفته ، یاخود بورجی چوقسه یکرمی کون قدر اویصالدر . اینانه کلیر . فقط صکره . . . دوستلرینك نه نیازینی دیکلەر ، نه ده تهدیدینی . ایشته مارتا بودر . مارتا استقبالنی دوشونمیور . مارتا مشکل پسندلك ایدیور . مارتا بنی دیکلەمیور . آلینه پاره ده کچمیور دکل . باقیکز ، موسیو ، سز بنی جرم مشهود حالنده یاقالادیکز . سزدن کیزلیه مالادی . ژول ، شو کوردیککز جوجق بوقی ؟ آکا

وارمق و آنکه برابر ابدیاً اشاغیده‌کی ایلك قتده یاشامق ایچون نه فداکارلقلر ایتدم ، برکره بیلسه‌کز . سز او زمان بنی تقدیر ایدر و ، آفرین قله‌ر . آنی‌بی دوشونیورمش‌سلك دیرسکز : بن بکارتمدن بیله وازکچدم ، موسیو .

— مارتانك خیالاتی وار .. آه او خیالات ، بیلسه‌کز انسانلری نه فلاکتلره سوروکله‌ر ..

لکن سنه بر فکر ثابت زواللی مارتایی تسخیر ایتمشدی . او طوپارلاق باشنده بر أو قورمشدی . بر شاطو ، ایچنده کندینه اویغون بر قوجه واردی . ثروتی‌ده اوله‌جق .. شکل وشمائلی اولدن قرارلاشدیردی . برکتبخانه‌دوزدی . ایچنده‌کی کتابلری بر بر بکا سویلردی . یمك صالونی ، مسافر وقبول صالونی . باغچه ، سیاحت ، آو ، ضیافتلر . هپسی ، هپسی تام . برمعتاد اوبقوسی قاچار . بن‌ده قالدیرر . او زمان خولیالرینی بر بر بکا آکلاتیر ، طورور . بلکه یوز دفعه عینی حکایه‌یی دیکله‌دم . تام او اثناده ایدی‌که - یشیل کویك - قهوه‌خانه‌سنده بر زنکین وشاشقین آمریقان مارتایه عبایی یاقدی . آما نه یاقدی ، بر بیلسه‌کز . هرکیجه ضیافت ، هرکیجه هدیه .. ازدواج وعد ایتدی . قالیفورنیایه کیده‌جکاردی . بر دها قومار اوینامیه‌جق ، کونده بر ایترادن زیاده شراب ایچمه‌یه‌جکدی . پشین اوله‌رقدن‌ده بیلمم‌قاچ‌بیك دولار ویرییوردی . بیلیرمیسکز بومعامله‌لره برکون مارتا نه‌ایله مقابله ایتدی ؟ - حریف حضرت آدمی آمریقالی صانمش . بونك اوززینه ، سفره‌ده ، - ستوپید ! دیه آمریقانی قوغماسونمی ؟ . . . صانکه آنادن طوغمه آریستوقرات ، یاخود آقاده‌میسیه‌نك قیزی ایمش کبی اصنافلردن - وتو میلیونه‌ر اولسونلر استکراه ایدیور . قله‌رك سوزلرینی کسدیردم . بر ایکی ساعت اوغراشه‌رق حساباتی قطع ایتدیردم . بش ، آلتی بیك فرانق قدرده بورجی‌چیقدی . اشیایه‌ده صاحبلر ظهور ایتدی . بعض کوزل اشیایی آییره‌رق ، غوغالر ایچنده ، قله‌ره تسلیم ایتدم .

اورته‌لق قارارمش ، قار قابارمش ، جاده‌لر آغارمشدی . مارتا

حالا بتاقده ایدی. ایشلرك كلیا تسویه ایدلدیكنی كندیسنه سویلدم.
مارتا ، متلاشی برصدا ایله :
— اوبله ایسه آرتق بومحیطدن قورتولالم، قاچهلم. نره‌یه كیده‌لم؟
جاملیجه‌یه ...
لكن اورایه كیتمه‌دن اول نعمت ذكادن محروم برهمشیره‌م‌وار،
آنی كوره‌لم ، اولمازمی ؟

A

فرار

مارتا بلدهٔ نورانوردن تیكسینمشدی . پارس ، نظرنده برمقر
خلقتدی . عاشقلر ، دوستلر ، آله‌جقلیلر، قبو بولداشلری ، نامزدلر
هرکون مكتوبله ، تلغرافله ، تلفونله مارتایی تعجیز ایدیورلردی .
فقط مارتا بونلرك هیچ برینه جواب ویرمدیكی كبی زیارتلرینی‌ده‌قبول
ایتمیوردی . قاچمق ، برثانیه طورمه‌دن شو آخر زمان اسكندریه‌
سندن قاچمق، حتی آدرس براقمه‌دن، ایزی‌بللی ایتمه‌دن‌قاچمق!... ایشته
محبه‌مك غایه‌سی ، احتراصی بوایدی .
پارسده‌كوره‌جك برچوق ایشم اولدیغی‌حالده هجرته قرارویردم.
براقشام ، سرعت قطاریله ، [بوهه‌میا]یه طوغری حركت ایتدك .
برخیلی وقتدن بری ایسته‌دیكی كبی كوله‌مه‌ین ، كه‌زه‌مه‌ین مارتانك
كوزلرینه یكی بر فر كلدی . یناقلرینك رنكی كلدی . كندیسنه بر
شطارت كلدی . غریب تصادف : ترەن غلبه‌لق دكلدی . پارسك
جوارینی برعجالت برقیه ایله كچركن واغون صالونه كیتدك. زواللی
قیز اسارتدن، كوركدن،حبسدن قورتلمش برمظلومك شیمهٔ‌بختیاریسی
ایله كولیور، سویله‌نیور ، آكلنیوردی...قطار،پارسدن‌اوزاقلاشوب
كاظمهٔ سفاهتك خیالی‌انظارمزدن صیریلنجه، مارتا ، بشقه‌لاشیوردی.
نوع انفسندن برشیشه بوردو كتیرتدك . سفره‌یی قوردیلر .
برخیلی زماندن بری اشتهاسنه خلل كلن مارتا ، پورسیونلری آز

کوریوردی. هپ [قارلسباد]دن، اوراده چیقه‌جکمز اوتوزکوندن، اورانك اورمانلرندن بحث ایدیوردق .

کوزل برسیاحت ایتدك . بوظریف بال آیی بزی حقیقةً احیا ایتدی . [قارلسباد] ده ، بر ذروه ده [هیرشن شپرونغ] نقطه‌سنده ، کچیك هیکلنك قارشیسنده‌کی قانابه‌ده اوطوردق . اورمان ، بر ساعت اول ، خفیفجه بر سیسدن قورتولان کونش آغاجلرك آره‌سندن کولمه‌یه باشلامشدی . برحسبحاله طالدق. نحف دکلمی ؟ مارتانك وجودنده ، وجهنده بر انقلاب اولمشدی. کوزل ، پك کوزل، زیاده‌سیله کوزل ، مبالغه ایله کوزل اولان مارتا ، پارسده ، مونمارترده غایت یورغوندی. صباحه قدر اویقوسز قالمق، هرکیجه اوکوزل وبویانمقدن ، سوسلنمکدن‌وارسته یوزینی(ماکی‌یه) ایتمك ، اوتنکیناه بریکینك‌قوللری اوزرینه یاتمق بیچاره‌نك وجودینی ییپراتیوردی .

امان یاربی ! کوزللکك مرتبهٔ اقصاسنه واران بوچهره‌یی بر آز پودرا، بر آز آللق ، بر آز سورمه دها بالا برمرتبهٔ ملاحته ایصال ایده‌بیلیرمی ایدی ؟ بونك امکانی‌تخیل ایتمك بیله برکفردر. بالعکس، او ادوات مشاطت مارتانك سیمای بهیجنی انظاردن کیزلیوردی . شایان قید انقلاب ! صانکه تختندن جدا قالمش برملکهٔ صباحت ، اعادهٔ سلطنت ایتمشدی . مارتا دها کوزللشدی ، مارتا دها مارتا اولدی. کوزلری یکی برروح ، وجهی یکی برمعنا ، سوزلری یکی بر بلاغت اکتساب ایتدی .

مارتا، حیات آفاقه‌سندن بحث ایدلمه‌یه هیچده جوازویرمیوردی. آکا قافه - قونسه‌ردن ، مونمارتردن ، پارسدن دم اورمق بر تحقیر ایدی. مارتا ماضی‌یی اونوتمش ، آتی‌یی استقباله قویولمشدی .

مارتانك خدمتجیسی قله‌ری وآنك تفوهاتنی خاطرلیوردم . یازیق ! صمیمیتنه‌شبهه ایتدیکم بوقیز ، خانمی هیچ آکلایه‌مامشدی. اوت ، مارتا دوستکریز ایمش ، مارتا زنکین چاقینلرینه یول ویرمش ... اوت ، فقط عجبا نیچون ؟ قله‌رك ذکا واشتغالی بو سر روحی‌یی تفحصه مساعد دکلمش.

لایق اولدیغی محیطده بولونامق ، پارسك کوبکنه دوشمك . .
بو. عصبیلك تولید ایدن برفلاکت ایمش. اوت ، بو حکمته مبنیدرکه
بو نرمین قیزك حیاتی، ظاهراً بك شوخ ، بك آلایشلی اولمقله برابر
حقیقتده بر سلسلهٔ فجایع تشکیل ایدیورمش .

بر بوشدارو اواسهده انسان ماضیسنی اونوتسه ... بونك اوزرینه
مارتا ایله آره صره لقردی ایدیوردق :

— ماضینك خوشی، ایسی، اعادهیه استحقاقی اولانیده واری ؟
سؤال ترددکارانهسنی مارتا ، بعضاً ، بکا ایراد ایدردی ، درت
بش کیجهده بر ، عزیزم ، اوغدار ماضی ، او ماضیدن بردقیقه ،
بر آن ، بنم خوابکاهمه گیرییور. بکا حالی، سعادت حالیهیی اونوتدیرییورده.
آنی بر رؤیا صانیورم . اوت او اعتسافکار ماضی بر فرجه بولوب بنم
جوابخوابمه دخول ایدییور، کریبانمه یاپیشییور . بچهنی ، طرفاقلی بر
«غریفهن» . برکابوس، بنی زورلیور، زورلیور، بوغیور، بوغازلیور . . .
اوف ، امان، لکن بوبار تضییق آلتنده، دوسمه، اویانیورم و کندمی
سنك قوللریکك آرهسنده بولونجه دوزخدن بهشته انتقال ایتمش صانیورم.
سکا بیك بر تشکرله بنی اورادن ، ایادیٔ ظلم ووحشتدن ، ایادیٔ خشم
ودهشتدن قورتاردك . نه آلیم ولئیم تجربه کچیرمش . . مارتایه ،
اسکی مارتایه جداً آجیدم . مارتاده غایوی بر او قادینی ، غایوی بر
زوجه، حتی - استدلال ایدیورم - غایوی بر والده سجیهسی واردی.
اویله بر او قادینی که جنس نسانك یوزینی آغارتیر وبرانسانه خانهسندن
یوکسك بر جنت تصور ایتدیرهمز . اویله بر زوجه ، که آتنهنك اك
شوخ دوزنده، «افلاطون» و« ارستطالیس» کبی فلاسفه، «اومیروس»
و « سوفوقلیس » کبی شعرا ، « لائیس » و « آسپاسیا » کبی
فاحشهلرله، عینی درجهده افتخار ایدن یونانیلرك دورهٔ صنعت وطربنده
هیچ بر «آتائیره» آنك زرق ایدهجکی نشوهنك بیکده برینی اعطا ایدهمز..

ای قدر وطالع ! نهقدر ظالم وشنیع ، نهدرجه نادان ونوبران
ایمشسك که بوملوکانه قادینی پارسك برغیای پستی سنه ، بیکلرجه
القتریق فانوسنك قرارتدیغی برصحنهیه آتمشسك ... لعنت ، لعنت

سکا ای طالع اظلم ! کیم بیلیر هانکی بر داهیهٔ دهیا ، بر ظالمهٔ کبرا سنك کوزلریکی اجفانندن سوکمش ، قوپارمش ، آتمش‌که سن الك معلا نختلره اجلاس ایده‌جکك مارتایی ، شو دریتیمی شیقاغوده صیغیر آتی صاته صاته‌شیشمش بر « یه‌نکی »نك ، اولاحیه‌ده بیچاره کویلیلری طولاندیره طولاندیره شیشمانله‌مش بر « بویار » زاده‌نك ، هندستانده فقیرلری ضیغلته ضیغلته هندی کبی‌قابارمش بر انکلیز میراث یدیسنك زرنتار اولان ایادیٔ غلظتنه آتیویرمش‌سك ...

فلسفه‌یه ترك ذهن‌ودماغ ایتدم : ـ طبیعت‌حق‌ومساواتی‌هیچ‌ده بیلمیور ، غلیظ وعمیم ، خام وبدفرجام برجهالت ، کثیف بر سیس کبی کائناتی صارمش ... بر کور دوکوشی ... لایق وفائق‌اولان درکهٔ پستی ومغدوریتده ، اولمیان پایهٔ رفعت وشهامتده ، عاشـق ومعشوقه‌نك آره‌سنده برسد چین وار . ظالم ایله مظلومك آره‌سنده کاغد قدر اینجه بر دیوار بیله یوق .

فقط برخوردار اولدم ؛ بختیارم . مارتایی قورتاردم . مارتا قرا کلفلردن مظفراً چیقدی . مارتا سـعادت متمادیه‌یه نامزددر . بوکا بن توسط ایتدم . (یشیل کوپك) قهوه خانه‌سنه . صحنه‌سنه بو قدر انسان مواظبت ایتمش‌ده شو دوشیزهٔ مستثنای کمالی قورتارمق شرفی بکا ، بوغاز ایچنك بوشعر برور اولادینه نصیب اولمش ! مارتا ، بندر . بز بوندن‌صکره برحیات شعر وسودا ایچنده ، برحیات صمیمیت وفکرت ایچنده نائل سـعادت اوله‌جغز ، مارتا بنم متبوعهٔ حس وذهنمـدر . [بئاتریس] ه پرستش ایده‌جکنه ، [دانتـه ـ آلیکه‌ری] ، مارتایه عرض عبودیت ایله آنك آستان ملاحتنك برملازم متقیدی اولسه ـ مضحکهٔ ربانیه ـ سی دها رنکین وآهنك قرین اولوردی .

ـــ مارتا ! بوکا مالکیتدن نجیب برمظهریت ؛ برغنامتصور میدر ؟

٩

چاملیجه ده طراپیه

قارلسباده ده تحمم موسمی صوکنه کابوردی . اولطیف موقعك هواسندن، حضورندن، صویندن، مناظرندن ، خصوصیله اوراده‌کی یالکیزلغمزدن بك چوق مستفید اولدق. لکن عودت ایتمك اقتضا ایدیوردی، عودت ایده‌جکدك. نره‌یه؟ پارسدن، فرانسه‌دن بالنسبه اوزاق، الوانی بشقه ، ارکانی بشقه بر محیطده یاشامش اولمق ایچون چاملیجه‌یه کیتمه‌یه قرار ویردك . اقربامدن برینه اوزون بر مکتوب یازدم . بعض تعلیمات اعطا ایتدم . تیزه‌مك کوزل ، بیوك ، تسبتله قونفورلی، واسع باغچه‌لی ، نظارتلی برخانه‌سی واردی. اوراده اقامت ایده‌جکدك..

مخابرم خانه‌نك تنظیم ایدلدیکنی تلغرافله خبر ویردی . سرعت قطاری ایله طوغریجه استانبوله کیتدك . بلغار حدودینی کچنجه - دقت ایدیوردم - مارتانك یوزنده بارز برعلامت مراق بلیردی. عجبا استانبولی نصل بوله‌جغز ؟ مقدمه‌جیلکده ایلری کیدیوردم . کورولتی پاطیردی آره‌سنده یدی‌قله‌یه ، برطرفدن محدود ونظرفریب قوپوماقی برمنظره عرض ایدن مرمره‌یه ، اوزاقلرده آطه‌لره ، حتی بك اوزاقلرده کشیش طاغنك خیالت سفیدینه نکران اولیورق ، دیکر طرفدن‌ده تنکه‌دن ، غاز صاندیقلرندن ، اسکی تکنه‌لردن معمول انسان کومسلرینه، بشرابنلرینه ، مزبله شواهقنه ، عنتریلی ارباب کیفك سیرانه ، - ظن ایدرم بر یورطی کونی ایدی - بر کوشه‌ده لاته‌رنا چالان قوم‌قبوپالیقاریالرینك شکل‌وشمائلنه باقیوردق..

برونی آشدق . اولانجه هیبتی ایله شهر . غلطه وبشکطاش ، اسکدار و قاضی کوی ، بوغازك مدخلی کوروندی وکوزدن غائب اولوب قطارکوپرینك آلتندن‌کچدی. او مینوسکول سرکه‌جی غارنده طوردق . مارتا کوزل وپیس ، عظمتلی و آلچاق مناظرك شاهدی اولدیغندن برآز طوردی ، حتی شاشیردی . محاکمه‌سنه لکنت کلدی . اینه‌دك . اقربا و احبام کلشلردی . بر عربه‌یه بیندك ،

طوغریجه بەراپالاسه نازل اولدق . برقاچ ساعت صکرەدە ، اسکدارك
او سواد آبادندن کچەرك چاملیجەیه واردق . پنجرەلری آچدم ،
قسطنطینیه ، اولانجه خاطرات تاریخیه ودقائق عثمانیەسیله ، اینجه ،
سیوری ، نازین و نجیب منارەلری ، کومه کومه قبەلری ،
جامعلری ایله اسلامبول ، ابنیهٔ جدیدەسیله بك اوغلندن ،
انشا آت فرسودەسیله قارشیدن متشکل ایکی استانبول مونس
و ایلیق بر کونشك سایهٔ نوزانورندە عادتا تبسم ایدیوردی .
مارتانك أللرینی طوتدم . کوزلرینه رهبرلك اتمکده ایدم . چاملیجه
تختکاهندن اوفق بنالر . ثقیل سمتلر ، زوکورت محلەلر کورولمز ،
یاخود ، بونلر ، احتشام منظرە قارشیسنده سونەرز . کیدر ظن ایتمشدم .
مکر خطا ایتمشم . برقاچ هفتەدن بری [بوهەمیا] نك قویو اورمانلرنده
اعادهٔ صحت واکتساب قوت ایدن مارتانك انظارینه برغریبلك چوکدی .
شنلکنه بیله برآز خلل کلمشدی . أوی نزاکت اثری اولمق اوزره
خوش بولدی ، باغچەیی بکندی ، منظرەیه حیران اولدی . فقط ،
اینجه آکلادم ، بومحیط متباعدده مارتا کندینی یبانجی بولیوردی .

چاملیجەدە برهفتەدن زیادە اوطورەمدق . برهفته اقامتمز بیله
برحکمته مبنی ایدی . چونکه حاصل اولان برشبههٔ لطیفه ، خانەیه
کوی امامی ، ارباب اعتباردن ایکی وکیل ، بوعددك برمثلی دهٔ
شهود وبرقاچ قارء وحافظك جلبنی استلزام ایتدی . ایرتسی کون ،
صباحلین ، بردها چاملیجەیه کلەمك اوزرە طرابیەیه ، اسکلەباشندەکی
توقادلیانك بیوك اوتلنه بال آیی چیقارمغه کیتدك . مارتا ، عنوان
بونمنك بخش ایتدیکی یکی نشئه ایله بك اوغلنه کیتدی . قارتلر ،
مکتوبلق کاغدلر ، ظرفلر ، ایکی خلقه وبعض تعمیمنامەلر اصمارلدی .

فقط مارتانك بو محیطدندە استفادە ایتدیکنی کوریوردم ،
فی الواقع بر شکایتی یوقدی . کندیسنه برسکوتیلك عارض اولمشدی .
فضله اوقویور ، آز قونوشیوردی . حرمك بو حالتنه دواسازاولمق
ایچون اوتل سکنەسندن احبابی کندیسنه تقدیم ایتدم ـ مادام بیلمم
نه جیان ، مادام فلان اوغلی ... الی آخره بونلر فرانسزجەیی بوروزسز
لکن روحسز سویلیورلردی . ضیافتلر تعاطی ایتدك . کوروشدك .

لکن بر درلو مارتا بو حاله ایصینه‌میوردی . بو زیارتلرك یالکز غریب بر فائده‌سی اولدی . نشئه‌سی مسلوب اولان حرمم ، اقشام اوزری ، حجره‌مزه چکلدیکمز زمان او غریب‌السیره مخلوقه‌لری تقلید ایدیوردی . . . اسپانیول موسویسی ، طاتلی صو فرنکی ، ارمنی قاتولیکی ، چلبیلشمش روم ، یرلیلشمش اوروپالی ، بونلرك لحنی . . امان یاربی ! « یشیل کوپك » قونسر خانه‌سنك کوکب ساینی بونلری اویله برشمهٔ تعریض واویله بر شیوهٔ مؤاخذانه‌ایله تقلید ایدیوردی‌که، صورمه‌یك . . . طوبوبده اوزرنده اصرار ایتمدیکمز عجیب بر کلمه ، روجه ویا ترکجه‌دن فرانسزجه‌یه مترجم برجمله مارتانك آغزنده اویله بارز برماهیت آلیوردی‌که، آره صره، بنه «یشیل کوپك» ده‌زوجه‌مك عرفان مکتسبنی حالله اظهار ایتمدیکنه تأسفخوان اولیوردم . برایکی هفته‌ده . برایکی زیارتده بتون بك اوغلی ، بتون غلطه وماوراسی برفوطوغراف عدسه‌سنه‌انعکاس ایدر کبی آرتیست‌زوجه‌مك حافظه‌سنه منطبع اولمشدی . برقاچ کونده بر قاچ یرلی کلمه‌ده اوکرنمه‌سونمی؟ کندیسنی قدماته أل اوپمه‌یه کتوردیکم وقت‌بیوك والده‌مك طوری، وضعی ، هیئتی ، کسوتی ، لقردیسی ، صرف ایتدیکی کلمات التفات مارتانك ذاتیتنه اوقدر شدتله تأثیر ایتمش‌که،کیجه‌ بتون استانبوله اداسیله ، اوآهسته اماله‌لریله جده‌مك بتون کلامیاتنی بکا تکرار ایتمه‌سونمی ؟...

اکر بونوع فعلیات مارتانك برآز تنشیطنی موجب اولمسه‌ایدی طرابیه‌نك اوساحلبند اوتلاندن‌ده فرار ایده‌جك ، کیم بیلر ؟ بلکه بنه پارسه کیده‌جکدك . براقشام یمکمزی‌یدکدن ومبذولاً ایجدکدن صکره مهتابدن استفاده ایله طرابیه قوینی دوندك . ساحه پالاسك ضیالری تراجه‌سنی تنویر ایدیوردی . مدنی منظره‌لر بیله مارتانك ضدینه کیتمکده ابدی. آلمانیا سفارتخانه‌سنك ، موسیوهوبه‌ر صیفیه‌سنك ، قلندر قهوه‌سنك اوکندن ، ربختیمی تعقیباً یکی کوی یولنی طوتدق . اوراده ، ارباب خیرات وحسناتدن غلطه‌ده بیوك بر حاضرجینك برای اعلان تثبیت ایتدیکی برقانابه‌ده اوطوردق. قمر ه

کونشه رشك آور اولیوردی . بتون منظره زنك نوره بویانمشدی .
آرقه‌مزده‌کی اوفق طاغ ، صیرتنده‌کی چالیلقلر ، قلندر قصرهمایونی
بر غریب هاکی ، عادتا ، سوزلرمزی دیکلیورلردی . عجبا مارتا
منکسرمی‌ایدی؟ اوت، شبهه‌سز؛ حرمم محیط نویننده‌ن خوشنود دکلدی.
وبکا ، - علناً بورادن شکایت ایتمه‌مکله برابر - لسان حال ایله :

— سن بورالیمسیك ؟ دیمك ایستیوردی .

جاده‌ده کیمسه‌لر یوقدی . آره صره اجنبی معیت واپورلرندن
فرجه‌یاب اذن اولمش طائفه‌لر ، بربرینك قوللری آره‌سنده ، بر آن
ایچون بوتنهالغی اخلال ایدیورلر ، صکره ، یوق اولیورلردی ...

مارتا ایله، بوسفورك روح شعریتنه اك محرم نقطه‌ده، مشافهاته
طالدق . مناظری شرح واطرا ایدیوردم . تاریخدن ، شعردن
استمداد ایتدم . سویلدم ، طوردم . فقط مارتا چوق دوشونمه‌یی ،
آز سویلمه‌یی ، قارلسباددن دها آز سوز سویلمه‌یی شعار اتخاذ
ایدنمشدی . برانحنای تصویب ، بر تبسم تصدیق ، بر اشارت
موافقت ؛ اکثریا سوزلرمی تأیید ایدیوردی . فقط بو قدری
بکا کافی دکلدی . بن مارتادن ، خصوصیله حیاتمزی بربرینه بویله
شکلاً ورسماً ده مزج ایتدیکمز برزمانده فضله شطارت بکلیوردم .
دها فضله صمیمیت ومحبت دیمیورم ؛ چونکه بو متصور دکلدر. اوت
دها فضله شطارت، حتی بر آز های وهو، بلکه‌ده برمقدار اسراف
بونلری هپ بکلیوردم ، لکن مارتانك حزنی روز افزون ایدی .
اوتلك صکره‌دن کورمه‌لره بکزه‌دیکنی سویلدی . همان پالاسه نقل
مکان ایتدك. اوراده بعض اجانب اقامت ایدیوردی بونلردن‌ده برشی
آکلامدی . قونته‌سلرك ، بارونه‌سلرك وجهنه طاتلی صوفرنکلکنك
انعکاس ایتدیکندن بحث ایله تعجب ایدیوردی .

بر کیجه بر سواره ویرلدی . بتون قلوبلر اعضای کرامی اوتله
مدعو ایدیلر. تاصباح أکلندی . دکزده العاب ناریه اولدی. بتون
سفارت واپورلری دونادلدی . بز ، بر کوشه‌ده، یدی سکز دوست،
بتون سواره‌یه نکران اولیوردق ... اوچ طوغلیلر ، ذوق پرست
اسکیلر ، بك شیق یکیلر ، نجابتفروش روم اغنیاسی ، غلطه‌لرنیمسه

ایله مشغول ارمنیلر ، اوزون اوزادی‌یه دوشوندکدن صکره صرف ونحوه موافق سوزسویلیه‌ن نساء، اوته‌دن بریدن اوشوشمش کنجلر، هن معاشرتدن دیپلوما آلمه‌یه هوسکار ارباب اخلاص وبالخاصه قومارجیلر، کوزلر وآنلری تعقیبه قویولانلر ، حاصلی بلا استثنا (بتون) محیط، هیچ برفردی ویامثل ومماثلی خارج قالامق اوزره بتون بیزانس بالاسنک تراچه‌سنده طوپلانمشلردی . مارتا ، کوشه‌ده ، بر بانبو قولتوغنک اوزرنده هیچ قیپیردامیوردی . لطفکارلر ، آره‌صره ، بوفه‌یه کیدوب کندیسنه بر قوبا شانپانیا ، برایکی سه‌ندوئیچ ، برشکرلمه کبی شیلر کتیریپورلردی. لکن خبیث وشیطان مارتا جمعیتی اوطوردیغی یردن افساد واخلال ایتدی. اوته کنه بریکنه بعض شیلر فیصیلتیوردی که اشکال وظواهره ، لباس والفاظه ، تلفظ وشمائله عائد اولان بو خردلی ، طوزلی ، بیبرلی ، لکن جوهرین وعنبرین دیدی قودیلر سا کتانه براختلالی موجب اولدی . سودازده‌لر بربرندن اوتاندی. هرکس یکدیکرینه قارشی محجوب وضعیتنده قالمشدی . مارتانک هیچ کوله‌دن ، حتی اوزون اوزون سویلنمه‌دن تبذیر ایتدیکی تنقیدات ومؤاخذات ، بویله ، آسایشی اخلال ایدیوردی .

— شیطان، قحبه! کلمه‌لرینی قلباً تکرار ایتمه‌ین قادین وارکک قالامشدی، صانیرم .

— عجبا بوفتنه‌یی شایع ایتمکدن مارتانک مقصدی استانبولده‌کی اقامتمزی قصر وتحدید ایتمکمی ایدی ؟ بوجهتی صورمادم وآکلایه‌مدم. لکن هجرتده برممنونیت کوردم . فرانسه‌نک پیشکاهنه ، انکلتره‌نک (مانش) ساحلنده ظریف بر قصبه‌جغنه کلدک . نشئه وشطارت ، اسکیسندن زیاده بر ممنونیت کلوب مارتانک دوداقلرنده اعادهٔ سلطنت ایتدی.

١٠

اومزده

انکلتره‌نک جنوب سواحلنده ، فرانسه‌نک مواجهه‌سنده‌ه ساکن،

بیوك شهرلردن نه اوزاق نه ده یاقین برنقطه‌ده بر ویللا کرالدق . موجب قیل وقال اولامق ایچون موقعك اسمنی ذکر ایتمیورم .

أومن بك کوزل وفرحفزادر . ساحلده اولامقله برابر بتون داولانجه دکیزی کورور . باغچه‌مزده وار . کوشك، هم بر کوی أوینی آکدیرمقده ، همده صوك قونفوری احتوا ایتمکده‌در . مفروشات موجوده‌یه بعض شیلر دها علاوه ایتدك . یوز اللی جلد کتاب آلدق . موجود (قاو) محتویاتنی اشترا ایتدك . براوشاق، برقام دوشانبر، برده آشجی طوتدق. زادهٔ مشترکمزك قدومنه انتظاراً پك طاتلی ، حتی شاعرانه ، آسوده ، حر برحیاته طالدق ...

مارتا اعادهٔ انبساط ایتدی . اسکی‌مه‌لانقولی حالی‌اوزرندن مندفع اولدی . کونمزی ، کیجه‌مزی بربرمزه حصر ایده‌جك بر موقعده ایدك . مملکتمده بوقدر آسوده وبختیار برحیاتی تصور بیله‌ایده‌میوردم . زوجه‌مك سعادتمده بیوك بر علاقه‌سی واردی . حزنده طاشقدم . زوج وزوجه برثنائیت افاده ایدرلر . حال‌بوکه بزم‌حیاتمز، معاشرتمز بروحدت ارائه ایدیوردی . . .

. . . . فقط نه‌بیوك بر انقلاب ! (یشیل‌کوبك) طربخانه‌سنده مارتا کیمدی ونه ایدی ؟ شیمدی، شو ساکن ویللاده ، چوجغمزك ورودینه انتظاراً مارتا نه‌اولدی؟... فرشته‌لر بیله‌بودرجه معصوم اوله‌ماز. مکربوقدر معصوم‌ومنطقاً ناموسکار اوله‌بیلمك‌ایچون ناموسسزلغك نه اولدیغنی تجربةً بیلمه‌لی ، آندن تنفر واستکراه ایتملی ایمش ! . .

هر صباح ، ایرکندن ، حیات لیلیه‌مزه نهایت ویرر ، اوزون کزینتیلره باشلاردق. او محدود ودکزه موازی شوسه‌ده، أوزمانلره اکثریا ، سکوتی اخلال ایده‌جك هیچ بر شیئه ، نسنه‌یه وکیمسه‌یه تصادف ایدلمزدی . حرکت وتنهائی بزی مصاحبه وتفکره سوق ایدردی . برلکده دوشه‌نور ، بردوشونوردك . یولك اوجنده بر اوفاق تپه ، آنکده آیاغنده یالچین وسیاه قایالر ، دکزه قدر اوزانمش، انتظامه قارشی خروج وعصیان ایتمش طاشلقلر واردی. اورادن دریا دها بشقه برخصوصیتله کورنیوردی . اورته‌لق نه‌قدر

ساکت اولسه ، ینه ، طالغه‌لر او قایالقلره متصل چارپیور ، دائما اوریور واورادە برغلیان منظره‌سی ارائه ایدییوردی . اومحله قدر گیتمك ، اوطاشلرك اوزرینه کوچلکله چیقمق ، قارشی ساحله نگران اولمق ، وینه نگران اولمق الك بیوك لذتمزدی . بعضاً اویالچین قایالرك اوزرنده ، روزکارك آن استثقالنه قدر ، برلطیف کتاب آچار ، برآز اوقور وبرچوق دوشونوردك .

آندن صکره ، یأس ایله ، او کرسیٔ سدید تماشادن دونەر و أویمزه گیدوب ینه عینی دکزك حضور شعریتنده یمکمزی ییر ، بر مقدار ایچه‌ر و قیلوله بهانه‌سیله ینه بربرمزك آغوشنده ، کوپه کوندوز ، برقاچ ساعت دها رؤیایه وقف موجودیت ایدردك ...

مارتانك غایت لطیف ، حتی ظریف تصوراتی واردی : چوجغمزك تربیه‌سی . بو مخلوق نه اوله‌جق ؟ أرککمی ، قیزمی ؟ صکره نصل بیویه‌جك ، نه شکلده ؟ برچوق معلومات ایدندك . هیچ برمشغله‌مز ، هیچ برقیدمز اولمدیغندن بو ایشه عادتا حصر اوقات ایتدك . چوجغمز دها طوغمه‌دن آنی اوزله‌مشدك . بر راده‌یه کلدی‌که زاده‌مزك آره‌مزده أکسیکلکنی حس ایتمکده ایدك ...

أویمز برسرکار انتظامدی . هیچ براکسیکمز یوقدی . أصل شیمدی یاشامغه باشلادم . اوقاتمز منتظمدی . هرشی یرلی یرنده ایدی . خانه‌نك مقاوله‌سنی تزیید ، بعض اشیاسنی تجدید ایتدك . هرکون ، کندمزه کوره اوفق تفك مفروشات آلیوردق .

او ساحل ، بزم کبی آسوده یاشامق ایسته‌ین برقاچ ذات وبرقاچ عائله ایله مسکوندی . جمله‌سی خوش آداملردی . بونلرك صحبتندن متلذذ اولدق وکندیلری‌ده بزم رفاقتمزدن ممنون اولدیلر . کون آشیری طوپلانیور ، برابر تفلقه ایدییوردق ... خوش بر جمعیت انعقاد ایتمشدی . بربرمزه او قدر مربوط ایدك‌که آیده بر اولسون لوندره‌یه گیدوب ایکی کون بیله او کاظمهٔ حشمت مدارده اوطورمق خیالمزدن کچمیوردی .

مارتا صبرسزلقله وضع حملنه انتظار ایتمکده ایدی . لطیف وسیاق آوزر بر هنگامده ایدك . طوغه‌جق چوجغمزك ایلك حیاتی ،

اولندن، برابر یاشیوردق . مخدومم ویا کریمهم کندیسنی نه بیوك برتهالکه بکلدیکمزی بر بیلسه ، والدهسنی عجبا نهقدر سهوهجکدی!.

تصوراتمزه کرمی ویردك . عجملرك ورد ایتدکلری کبی « بشرط حیات » برچوق ایشلر کورهجك ، بر خیلی دیاری کشت وگذار ایدهجك ، چوجغمزه فضله بر اهتمام وتقید کوستهرهجکدك .

حالمز جملهیه غبطهبخش اولهجق بر حال سعادت ایکن، بز هپ استقباله انتظار ایدیوردق . حالبوکه ، حیاتمزك بر آز دها سرعتله بکمهسنی ایستیوردق ...

بر امیرك برسلطنته انتظار ایتمهسی قبیلندن . بزمده، کونلرمز، کیجهلرمز آتیمزی تأمله کچرلن اولیوردی ...

طوغهجق چوجغمزی سیغورطهیه قویمق ایستهدك ، لکن ؛ مع التأسف ، شرکت مأموری سوزمزه عطف اعتبار ایتمهدی ؛ فضله اولهرق بردهتبسم ایتمهسونمی؟ عصمتلو عفتلو مارتا خانم افندی حیات اولاسنی برمقبرهٔنسیانه کومك، خورطلامهسی ایچون دهاوزرینه ذیروح وبرصفوت بر، ممکنسه ایکی چوجق دیکمك ایستیوردی... طولا- مباحلی فلسفهلره کیریشدی . برزادهیه کلدیکه آرتق اسکی زماندن بحث ایتمك کندهیسنی تحقیر ایلمکله مساوی ایدی . اوایام کذشتهنك ممکنسه خاطرهسنی لوح حافظهدن سیلهجکدی . اونوتمق ؟ آه بونه سعادتدر ... لکن، یكده، قابل اولهمیوردی . بعضاً خاطرشکن برروٴیا شکلنده حیات آفلهنك بعض انقاض متعفنهسی ، چام ساقزی کبی ینه بیچاره مارتانك حافظهسنه یاپیشیور وآندن قورتولنجهیهقدر خیلی ترلیور، سینیرلنیور، یوزینه قان چیقیوردی .

نه دیرسکز! بوقدر سهودیکم ، تقدیر ایتدیکم بر صنعت ، تیاتروجیلقده مارتاجه کریهکوریلیوردی . مارتانك حقیقة بوخصوصده بیوك برقابلیتواستعدادی واردی . بونکله برابر زوجهم بوخصلتنکده کورلمهسنی ایستیوردی . نزاهت خارجنده الك معصومانه تورکیلردن برایکیسنی بیله، مارتا، ترنم ایتمیوردی . کندیسنه ، ایلك کونلری تدارك ایتدیکم تیاترو مجموعه ورسملی غزتهلرینی بیله برطرفه آتدی... زمین مطالعاتی بشقه شیلردی .

بو استحاله ، بو تحول ، یاربی نصل اولدی ؟... مارتانك اعماق روحنده عفیف و پاك دامن ، پر عصمت ، پر فضیلت بر قادین وارمش که بو کونه قدر احتجاب ایدییور ، و او قادین ، بو کون ، بکا ، یالکز بکا قابنی آچیور ... «یشیل کویلك» ده کی مارتا ، عجبا ، شیمدی نره ده در ؟ او آلدن آله کزن و کیجه ، زائرلره اوطهلرینی آچیرتان مارتا نه اولدی ؟ اولدیمی ؟ فقط ... کون کچدکجه بن ده او اسکی خاطره دن اورکیور و آنلرك ذهنمه استیلاسندن قورقویوردم . «یشیل کویلك» «قهوه خانه‌سی‌نجومندن مارتا ... یوق . بن بویله بر قیز طانیمیورم . اك حقیقی ندامت ، اك نجیب هدایت ، بو کون ، مارتایی تعیین ایتمش ، آنی ماضیسندن ، او جلاد و برباد کچمشندن قوپارمش ، قورتارمش ، قاورامش و بر آغوش محبته آتمشدر ! زمان ، ماضی یوقدر . بن بو ایکی مفهومی انکار ایدرم . منکر ماضی یم . کافر ماضی یم . ماضی بر خیال ، یوق ، یوق بر خیال دکل ، بر وهم و خولیادر . رؤیا کبی ، ماضینك ده حقیقتی یوقدر . مارتا ، او خنداخند صحنه‌لرده ، او جوشان و رقصان مسامره و مصاحبه‌لرده اك مبتذل زندوستلرك ، اك مغیل سفیهلرك دیزلری اوستنده ، اك خبیث رذیلرك بستر وصالنده ، اك مجرم آلتونلرك طنینی آره‌سنده ، بر دوزخ بی اخلاق ایچنده ، ناموسك حشر اولدیغی و اعماقنده یوارلاندیغی بر غیای فحشافحشده بکارت فؤادینی محافظه ایتمش بر مریم آخر زماندر .

١١

بشارت و فلاکت

بویله ، مسعود و تمیز بر حیات امرار ایدرکن ، مارتا ، حملنك ایلرلیه‌سی سببیله آرتق کزینتیلره اشتراك ایده‌میوردی . کون کچدکجه ممنونیتی زیاده‌لشیور ، پك کوره‌جکی کلان چوجغه قاوشمق املیله اضطرابات ضروریه‌سنی اونوتیوردی .

اکثریا معتاد اولان کزینتیلره بنی تشویق ایدر ، بن ده ، کاه بعض رفقا ایله ، چوقلقده یالکزجه ، ساحل جاده‌سنی تعقیب

ایدر . لکن ، طاشلقلره واریر وارماز بو تنزهه مارتانك اشتراك اتمه‌دیکنی دوشونه‌رك ، استیلای حزن اوززینه ، سرعتله أوه دونه‌ر ومارتا ایله رومان اوقومغه باشلاردم .

مارتا بوندن‌ده پك چوق ممنون اولوردی .

مارتا کبی بر عفت ذکیه صاحبی قادین هرکسی صلاحه سوق ایده‌جك برخاصیتی حائزدی . دوشونیوردم : بنم یرمده یك خوبیاء یك هوائی ، حتی فضائحه منهمك بری اولسه ایدی ، مارتانك نزاهت اطواری ، نجابت مشواری ، نبالت تلقیاتی آنی اوکریوهٔ بی‌اخلاقیدن قورتاریر ، خلاص ایدردی ... بوسجیه‌نك تمثیلکار برقابلیتی‌واردی .

محاکمهٔ نفس ومؤاخذهٔ ذات ایدییورم : بن برآز لاابالی برچوجقدم . کوکلمی خوش‌ویورولمه‌دن کچیرمك اك بیوك أملم‌ایدی .. اویقویی پك سه‌وردم . برخیلی خود بین ، خود پرست ، خودکام برآدامدم . پروغرامم تقرر ، خط حرکتم تعین ایتمه‌مشدی .

فعالیتمك رؤیادن فرقی‌یوقدی . هیچ بر غایه بنی بر یره ربط ایتمیوردی . بر عائله ترکیب ایتمك عقلمه بیله کلمزدی . قهوه ، ینه قهوه ، دائما قهوه ... اوتل ورقص ، تیاترو وطربخانه ، تنزه وسیاحت ، قادین وقادین ، هپ بو محورلر اطرافنده طولاشیوردم . نره‌دن کلیوردم ، نره‌ده‌یم ، نره‌یه کیده‌جکم ؟ مجهولات ایچنده مجهولات ...

بنم حیاتمه بر استقامت ویرن ، بو قرا کاقلرده بکا رهبرلك ایدن ، بنم اعصابمه أله‌قتریق قوتی افاضه ایدن مارتادر ، اوت اودر ... مارتایه انتسابمدن اول بن شوره‌زاره آقار بر دره ، بر دلی دره ، برآواره دره ایدم . مارتا آنی انتظامه آلدی ، آکا بر شکل ویردی ، مارتا حیاتمه براسلوب نوین بخش ایدن برملك‌در .

فقط بوندن صکره‌کی حیاتم دها مسعود اوله‌جقدی : اوت ، مارتانك غایهٔ افکاری ، نخبهٔ تصوراتی چوجقدی . اوغلمز ویاقیزمز آنك حیات اولاسنه برنهایت ویره‌جك ، اوحیاتی دفن ایده‌جك ، یکی‌حیات ، دها بیوك برحیاتله باشلایه‌جق ، یوق ، یوق دوام ایده‌جکدی .

اولاد صاحبه‌سی اولمق مارتایه هردرلو آلام واحمالی اونوتدیر-یوردی . کون کچدکجه مارتا آغیرلاشدی . [براتون] دن بر

مكيم چاغیردق . چفته كوزلكلی برأستاد ، دها برهفته‌مز قالدیغنی .
اوهیچ كوللز صوراتیله ، بزه ربما اعلان وافهام ایندی وكیتدی.
ایرتسی كون مارتا- انتظارمزك فوقنده اوله‌رق- بردن بره آغریلره
تسلیم موجودیت ایتدی . لكن بیچاره قادین ، حالی ذات قادین
او اوجاعه نصل تحمل ایدیوردی ؟ غایه‌سنه قاووشمق، برآز صكره،
برقاچ ساعت صكره قاووشمق احتمالی اوقدر شدید برسائق روحی
ایدی‌كه، آغریلر آنك یاننده اونوتیلیور، سونیور ، زائل اولیوردی.
بیوك برقابلیت حولیه ایله آلامه طایاندی . حكیمی بولامدق .
ثم التدارك برأبه امدادمزه یتشدی. بشارته برایكی ساعت قالمشدی.
احبادن برایكی قادین كلدی. اضطرابات معتاده‌دن صكره برقیزمز طوغدی.
اوكشمكش ایچنده، مارتانك بیوك كوزلری، كریمه‌سنه اویله متحسرانه
وخوش برنظر عطف ایتدی‌كه كوزلرم بوتابلویی روحم موجود
اولدقجه حافظه‌مده محكوك بولنه‌جقدر ... قیزمز طوغدی .
اوطه‌نك ایچنه كیردم. كریمه‌می بكا تقدیم ایتدیلر : سبحان ! نوزاد
بر مارتا ، مارتانك بر انموذجی، بر تمثالی ، براستحاله‌سی ... عینی
كوزلر ، عینی شمائل ، عینی افادهٔ وجهیه ! بوقدر مشابهت ، عدیم-
الامثال ایدی . دقت ایدیوردم ، آلین ، آلنك آشاغی‌یه طوغری
میلانی ، كوزلر ، آنلرك تشكیلاتی ، صكره برونك تبارزی . . .
اوت ، بوكوچوك مخلوق مارتا ایدی . اثبات نسبه بو سیمادن بیوك
بربرهان ایسته‌مز. شمائل، چوجقده بلكه برمرتبه متكامل ایدی..
حادتا ، مارتا قیزنده اصطفا ایتمشدی !

علوی منظره . . . زوجه‌لك صنعت نفیسه‌سنده یكتا اولان
مارتا، شیمدی، بوخصلت ذی عصمتنه ، همان بردقیقه‌ده براختصاص
دیكرده ضم وعلاوه ایتمشدی: والده‌لك . قیزجغزك بر قیپیردامه‌سی ،
اونارین ونحیف دوداقلرینك بوزوله‌سی، تنفسی ، اهتزازی والده‌سنه
درحال تأثیر ایدییور ، آكا عواقب حملی دوشوندیرمیوردی .
مارتانك، لوخوسه‌اق فراشنده الك مبرم مشغله‌سی چوجغی ایدی .
كندیسنی چوقدن اونوتمشدی .

لكن انشامه طوغری مارتايه برحرارت كلدی . أبه، حكيمك دعوتی رجا ايتدی . مشكل دوقتور برايكی ساعتده كلدی . درجهٔ حرارت متصل چيقيوردی . طبيب تلاشه باشلادی . بز اوركدك . صوغوق طبيعتلی انكليز استاد طبی بزه برآز اميد ويرمك نزاكتنده بيله بولونميوردی. بالعكس جوازدن ، تهلهفونله ، بر ايكی آرقداش دها چاغيردی . برمشاورهٔ طبيه اولدی . مؤسف برقرار: قان تسمم ايتمش ، حای نفاسی !

بو هرج مرج ايچنده برلمعهٔ اميد ، برشمهٔ رجا آراپوردم . مارتا، قيپ قيرمزی بروجه پيدا ايتمش ، آتشلره طالمش.اويويوردی. ساعتلرجه اويويور ، طالغين طالغين تنفس ايديور ، و ، آره صره اويانير كبی اولهرق چوجغنی آكيوردی .

ايرتسی كون اولدی . عينی حال . مارتا ايلشميور . اقربادن مهجوراولديغمز بوديارده احبا امدادمزه يتشدی. ذاتاً مارتا كنديسنی هركسه بك سهوديرمشدی .

درت كون، عينی بحران ايچنده كچدی. مارتا دقيقه دن دقيقه يه سونيوردی.درت حكيم، برأبه ، برباقيجی، خسته دوشه كنك اوكنده بتله اهتماماتی تضعيف ايديورلردی .

حيف! مارتاهذيان ايديور، اويانميور، آغيرآغير نفس آليور، ذهننك حس ايتمه ديكی براضطراب بيچاره نك وجودينی ييپراتيوردی . خسته لغك مدتی قاچ كوندر ؟ سؤاله كوزلكلی هكيم : — سكرات موت باشلادقدن صكره آرتق مدت موضوع بحث اولورمی ؟ ديمه سونمی !.. وای ! بوحالت ، بوبحران جانچكشمه می ديمك مش؟ مارتا ئوليورمی ؟ مارتا، بكا، قيزينه، حياته ، دنيانه، شعر ورؤيايه وداعمی ايديور ؟ مارتا، بنی براقيورمی ؟ مارتا نصل كيديور ؟ بچن كون باشلاديغمز مباحثاتك مابعدی كليه جكمی ؟ مارتا حياتنك او بر طرفنی ، ايكنجی قسمنی ياشاميه جقمی ؟ مارتانك او كوزل وبيوك كوزلری بردها كورميه جكمی؟ مارتاقيزينی كورەميه جك، سه وه ميه جك، بيوته ميه جكمی ؟ مارتا هنوز تشكيل ايتديكی شوعائله يی اداره ايده ميه-جكمی ؟ مارتا يارين يوق ، ها ؟ . مارتا ايله برابر، بردها، برليلهٔ صميميتده، لب بلب، دست بدست برمزه افشای رازايده ميه جك می يز؟

مارتانك بر تبسمنه بردها نائل اوله‌میه‌جق‌می‌یم ؟ مارتا ، منبسط اولدیغی زمان کوله‌ردی. بناقلری چوقورلاشیر ، وجهنه لذیذ ، الذ بر حرمت استیلا ایدردی. عجبا بردها بویله بر منظرهٔ رقیقه‌نك شاهدی اولمیه‌جقمی‌یم ؟ مارتا ، دائرهٔ محرمیتده ، بکا بتون آچیلیر ، کیمسه‌نك کشف ایده‌میه‌جکی بعض حقائق مستوره‌یی سویلردی . بوندن صکره اوحقیقتلر ، او حسلر نه‌اوله‌جق ؟ مارتا ، باشلی باشنه برجهاندی . اوجهانده قیامتمی قوپه‌جق؟ مارتا بك آغیرنفس آلیور . عجبا مارتایه نه اولیور ؟ صاقین مارتا اویانه‌جق ، ایلشه‌جك ، قیزینی آرایه‌جق وآکا سوت ویرمك تشبث ونیتنده بولونه‌جقمی ؟

مارتانك نرمین ونارین بر تنی ، بلورین وشیرین بر بدنی‌واردی. بوتن وبو بدن ، شیمدی بر نقاب احمره بورونمدی . مارتا یانیور ، مارتا علولر ، آتشلر ایچنده ...

مبدع تصادفاتك دقتله ، اعتناایله ، اهتمام ایله طوپلادیغی عناصرهٔ شهلوند بروجود ، زهره‌پسند برسیما ، نبیل وبلند بر روح برلشمش ، آکامحیطی مظاهر ، زمانی معین‌اولمش ، میدانه بیلك عنصرك اتفاقندن برمارتا کلمش ... شیمدی کور بر‌حوینه ، شوعشق وسودادن ، شو دنیا ورؤیادن ، شوحیات وعماتدن بی‌خبر بر رمز نحس ، بر اشارت دوزخی بیچاره مارتانك وضع حملی اثناسنده قاننه کیرمش‌ده بر فلاکت عظمایی موجب اولیور . . . کور ، شاشی ، صاغیر ، دیلسز اذعانسز برحوینه زواللی مارتایی اعدام ایدیور . مارتا ئولیورمی ؟ مارتا جانمی چکیشیور ؟ بن ، آیاق اوستی ، کیجه یاریسی ، ساکت ومبهوت بویله دوشونورکن مارتانك کوکسی برنارکیله کبی غورغور ایدیوردی . مزاج دکشدی . کوزلر آچیلدی وهمان قاپاندی . هکیم شابقه‌سنی آریبوردی . مارتانك ، زوجهٔ عزیزه‌م مارتانك وفاتندن درت دقیقه اول ، مقابله‌سنه انتظار ایتمه‌دن دوقتور بزه برسلام ویره‌رك صاووشدی .

حالنکه تمثال مصغرینك ، مینیاتورینك حیاتی کندی افولنه متوقف ایمش‌کبی مارتا طوغوردقدن برقاچ‌کون صکره ، براضطراب وعذاب ایچنده عقاب موتك آچدیغی بابه داخل اولدی .

١٢

بحرانه

قرق سکز ساعتدر کوزمه بر دقیقه‌جق اولسون اویقو کیرمه‌دی. بی‌تاب قالدم. مانغافا اولدم. سائر فی‌المنام دکل، نائم فی‌السیر ایدم. رنکلری طونوق کورمه‌یه، سسلری بوغوق ایشتمه‌یه باشلادم.

مارتا، ئولوم دوشکنده یاتیوردی. قورقویوردم، یاننه یاقلاشه‌میوردم. بیچاره‌نك باشی‌اوجنه بعض بیاض چیچکار سرپمشلردی. یاتمه اطبادن بری کلدی. اویقو احتیاجمدن بحثله بکا بر کلاج یوتدیردی. یاتاغه یاتدم. — مارتا حیاتنه‌دوام‌ایده‌میه‌جك؛ مارتانك حیاتی یاریده قالدی؛ دکلمی؟ مارتانك اعادهٔ حیاتی، اعادهٔ ضمیری، اعادهٔ ذاتیتی، او قلبك تکرار ضربانه باشلامسی، غریب بر منظرهٔ برودت آلان شو یوزك بر آز اولسون تبسمی؛ شو صولمقده اولان دوداقلره اسکی قیرمزیلغنك تکرار کلمه‌سی. شو‌هنوز کوپه‌لرندن آیرلمه‌یان قولاقلرك؛ او ظریف قولاقلرك اوبر اوطه‌ده یاتمقده اولان چوجغمزك آغلامه‌سنی ایشتمه‌سی، پامال ایتدیکی شیشه بخش حیات ایدن شوشاه اثر آیاقلرك بنی تعقیب ایدرك یورومه‌سی، شو کوکلره نافذ اولان سسك ینه طویولمه‌سی ... بونلر محالاتمی؟ دنیا ومافیهاده شو محالاتی احتمالاته ـ سریع ممکناته قلب وتحویل ایده‌جك برقوت یوقمی؟ یوقسه تأسف ایدرم. و بلاهت کونیه‌یه شاشارم. عقل ومنطق، عدالت وحقانیت بوظلم واعتسافه نصل طایانیورده عصیان ایتمیور، بیلمم.

اویوقلامغه باشلادم. لکن، غلبهٔ نوم ایله مفکره‌م بردرلو اویوشمیوردی. کندمی بیلیوردم. اویقومده‌ده سلامتله، لکن مأیوسیتله دوشونیوردم.

قارشیده، فقط پك اوزاقلرده دکل، خایر، شوراجقده، برنجی درجه بیوکلکده قیپ قرمزی، شفاف بر قان داملاسنی آکدیرر بر ییلدیز، دکز فنارلری کبی، بر قاچ ثانیه پارلیور، پارلیور، صکره ضیاسی أکسیلیور، بتون بتون سونیور، بعده

ينه التماعه باشلیوردی . دقت ایتدم ، هر آچیلوب قاپانمه‌سنده موقعنی دکیشدیریبیوردی. جوارده بیوك بربنا ، بر بیاض برسرای واردی. اورایه طوغری سیران ایدیوردی . محیطمی تفتیش ایتدم . بر پارك اوستنده‌یم . آلتم اوچوروم . بیلدیز سونمه‌یه ، احتجاب اتمه‌یه باشلایجه اورته‌لق پك قارارییور . شدتلیجه بر روز کارده زهر کبی أسمکده . اغصان و نباتات هب چه‌وریلیور ، قبلهٔ شماله‌متوجه‌اولیور.

لکن ، عینی بیلدیز ، بررمز مبهمیت وامیدکبی ، آچیلوب قاپانیور. دقتله باقیوردم . قطب بیلدیزمی ایدی ، نه ایدی؟ بیلمم، موجودیتمی کندیسنه طوغری چکیوردی. تکرار ایده‌یم: اوزاقده دکلدی . شویله برحمله ایدلسه ، بلکه ، اورایه واریله‌بیلیردی . دقتم تضاعف ایتدی . مفکره‌م سیران وطیران ایدیوردی .

« اول سیرده ماورا کوروندی

« تاسدرهٔ منتها کوروندی [*]

اویله ظن ایدیوردم که هرشیء ، هرکس ، هرخفی ، هرجلی اورانه طوپلانمشدر . هر آرانان اوجهتده بولونور .

باشمی چه‌وبردم. دلیل ورهبرم مکر پانمده ایمش. روحانی صفتولقا بر دلیل و رهبردی . کوچك یایده ، لکن چالاك وطیار قیصراغی‌ده برابرنده ایدی . فقط حیوان بردرلو کم آلمیوردی.او دقیقه‌ده ضبطی ممکن دکلدی . اوك آیاقلرینی قالدیریبور، هوالنیور، باشمزك اوزرنده بر وضع متحکمانه آلیوردی . آلنده کم ، دلیلم بر خیلی چالشدی . قیصراق شهیمانه، متجلدانه برطور ایله مخالفت ایدیور،یاءزدن قاچامقله برابرعصیان ایدیور،غلیان وفوران ایدیوردی...

حیوان که رضا کوسترسه اوزرینه بینه‌جك ، بالاخره پرواز ایده‌جك ، اوزاقده دکل ، شو یاقین سیاره‌ده آرادیغمی بوله‌جقدم. فقط روزکارده شدتله أسیوردی . روز کاره وقیصراغه غلبه اتمکله مشغول ایدم .

کوزمی آچدیغمده تام طقوز ساعت اویودیغمی آکلادم. ضیءهه

[*] شیخ غالب

برآز قوت کلمشدی . کوردیکم رؤیانك ایزلرینی ، حالا ، دماغمده حس ایدیوردم . اویاندیغمه نادم اولدم . ماضیمك دکل ، خیال ورؤیامك بیله ، حیف ! اعادهسی مستحیل ایدی . بر یارم ساعت قدر اورؤیانك تحت حاکمیتنده قالدم .

اوبر اوطهده برکورولتی اولیوردی . حاضرلقلری حس ایدیورم . اولهجغی بکا اولدن نقل ایتمشلردی . برجنازه آجنته خانهسی بتون ایشی اوزرینه آلمشدی . مارتانك انقاض حیات وشبابی ، بقیهٔ آن وعرفانی ، سونن اوکوزل کوزلری ، نبضاندن ، ضربانده قالان عروقی واو رقیق قلبی ، حساسیتی زائل اولان اعصابی ، بیوك برسجیه ، مستثنا برعفتی احتوا ایدن دماغی ، حاصلی شو کالبد بی زوح ، وزنه کلیر برمقدار ماده ، برکمیت کبی ، برقوطویه ، بر تابوته قونهجق ؛ تابوتده ماجرادن بی خبر بارکیرلرك چکدیکی برعربهیه یوکلتیلهرك یکرمی دقیقهلق برمسافهده کائن برمعبدك ئولولر دهپوسنه تودیع ایدیلهجك . آندن صکرهسی بالاخره تأمل ایدیلهرك قرارلاشدیریلهجق ...

بوایشلره آلشقین ، قلبی ناصیرطوتمش تجربهلی جنازه مأمورلری ، اوزون رهدهنقوتلی ، اسطوانی ماتم شاپقهلی ، سیم سیاه بویون باغی وألدیوهنلی اسقاطجیلر ، بربرودت قطبیه ایله ، معاملاته نظارت ایدیورلردی . درت کیشی ، براشیا صندوغنی قالدیرر کبی ، نهیی احتوا ایتدیکنی دوشونمهدن مارتانك تابوتنی قالدیردیلر .

اوراده جنازه شرکتنك اوندن فضله مستخدم ومأموری طوپلانمشدی . دقت ایتدم . مرحومهنك کنج وکوزل برقادین اولدیغی ـ ألارندهکی وثائقدن بیلمهلری لازم کان بواشخاص ، هیچ بر سؤال ایراد ایتمیورلر . هیچ براندیشه وتأثر کوسترمیورلر ؛ حتی ، هیچ دوشونمیورلردی بیله . «آتش دوشدیکی یری یاقار» دیرلر ترکجهمزده .

احبابمز ، جملة ، بلا دعوت مراسم موقتهیه اشتراك ایتمشلردی . قادینلر آغلیور ؛ أرککلر سکوت ایدیور وبر وضع احترامکارانه آلیورلردی . صلیب ورموزدن عاری برکردونهٔ مطنطن باغچهقپوسنده طوریوردی . چیچکلرله تفریش ایدلمش بر پلات فورم . مارتانك

تابوتنی اووایه یرلشدیردیلر . آهسته آهسته ، جوارمزده‌کی کویه طوغری کیدیورق . مارتایی کوتوریورز . مارتا کیدیور . مارتا دفن ایدیله‌جك . مارتادن نه قالدی ؟ بر نوزادمی ، یوقسه لطیف وألیم بر خاطره‌می؟ مارتا کیده‌جك. نملی بر مخزنده، یالکز، یاپه‌یالکز، بتون خیالتلوك حشر اولدیغی بر اجساد انبارنده، بر جنازه‌لر زندانده آیلرجه قاله‌جق ، اونوتیله‌جق ... شوزمانده مارتایه رفاقت ایتمه‌نك بر امكانی اولسه . . . مارتا او جهان ظلام واوهامده یالکز قالمسه ایدی .

فقط طوغری سویله‌ییکز ! مارتا ، بودقیقه‌ده منعدممیدر ؟ ئولوم نه‌دیمکدر؟ عقلك، خیالك یاقلاشه‌مدیغی بر عدم، حقیقتده وارمیدر؟ بوشلق متصورمیدر ؟ وجودك اصل اولدیغی بوعالم امكانده ئولومك موقعی نه اوله‌بیلیر ؟

تنها واوفاق بر معبد ، یالکز اوراده هرکسك کورمدیکی وعلاقه‌دار اولمدیغی بر ئولولر مخزنی وار . هرسبط ومذهب افراد واغیاری اوراطب یرده مزارینه انتظار ایتمك مجبوریتنده. آیدینلق، لکن سیاه تولler وپرده‌لر ایله منظره‌سی دکشدیرلمش بر دیوان ، بر «هول»، اورته‌ده یوکسك بر صندوقه ، مارتانك تابوتی بر سکوت مبهوت ایچنده بوصندوقه‌نك اوزرینه قوندی. هیچ بر سوز سویلنمه‌مسی قرارلاشدیرلمشدی. یالکز قومشولر مارتانك انقاضنی احتوا ایدن محفظه‌نك اوزرینه اوفق چلنکلر وضع ایتدیلر. حضار بر خشوع برر رکوع ایله، بر قطره کوز یاشیله ممزوج بر رکوع ایله مارتایه‌و آنك خاطره‌سنه صوك وظیفهٔ حرمتی ایفا ایدرکن ، قوللری قوتلی مزارجیلر ، دوشمه طاشلرینك اوزرنده‌کی تیمور خلفه‌یی طوتدیلر . حفره آچیلدی . ایکنجی بر عملیه‌ده تابوتی قالدیروب اصول ایله اوقراکاق دلیکه براقدیلر . اوچنجی عملیه : حفره قاپاندی .

تم سعادتمی قیصقانان عدم ، مارتایی‌ده قازانمش اولیوردی ؛ کنز فنا ، بر موجودیت مستثنا ایله زنکینلشیوردی .

بشکطاش ـ باب عالی جاده‌سی ـ تاریخ اتمام: ۷ مارت ۱۹۱۸

صوك

افکار جدیده کتبخانه‌سی

غروش		
٥٠	مقدرات تاریخیه	جلال نوری بك
١٠	تورکجه‌مز	»
١٠	حربدن صوکره تورکاری یوکسلته‌لم	جلال نوری بك
١٠	روم وبیزانس	»
١٠	ئولمه‌ین	»
١٠	اشتراك ایتمه‌دیکمز حرکات	»
١٠	جغرافیا تاریخی ملك روم	»
١٧	قوشمار ، فرانسزجه	»
٤٠	مصور تاریخ اسلام ، مهدی مدنیت عربستان	علی جواد بك
٢٥	بیاض کولکه‌لر	جلال ساهر بك
١٥	جدال	محمد رؤف بك
٢٥	احتضار	»
٢٠	کیرلی چماشیر	
١٠	دای نیپون	
٥	طغیان	
٥	برمیلیون لیرالق بونو	
١٥	معکس خیال	مقبوله لمعان خانم
٤٠	کلزار حسنین	
١٠	اثم هدا	
١٠	مادیون مسلك ضلالق	
٥	یکی عقائد	
٣٠	ابومسلم خرسانی	
٥	واهمهٔ مسئولیت	

غروش

١٠	فلسفهٔ فرد
١٠	تجدد
١٠	ليبه راليزم
١٠	فه مينزم
١٠	وحدت موجود
١٠	برشعر حقيقت
١٠	ناقوس عدم
١٠	ديوانچه شاور
٥	بسمارقدن صوكره آلمان سياستى
١٠	مبجل خزينه لر
١٠	اجتماعى انقلابلر
٢٠	پايتختمزى نصل تهديد ايتديلر
١٠	بحر سفيد مسئله سى
١٠	سوقيات ونقليات عسكريه
٢٥	عثمانليلر محاربه لرينى نصل غائب ايتديلر
٥	كنج توركيانك هزيمتى
٥	اسلام دشمنلرى
٥	شرق اردوسنده عزيز پاشا فرقه سى
١٠	تركارله حربه
١٠	صحرا طوپجى طاقم ضابطنه مخصوص جيب دفترى
١٥	ادبيات حقيقيه
٧٠	پارس مصاحبه لرى ١ و ٢

3 1761 08119500 0